Belg. 170 o, III - 2

Maetschappy

Belg. 170

MAETSCHAPPY

DER

VLAEMSCHE BIBLIOPHILEN.

HET BOECK

VAN AL 'T GENE DATTER GHESCHIEDT IS

BINNEN BRUGGHE,

SICHTENT JAER 1477, 14 FEBRUARII, TOT 1491,

UITGEGEVEN DOOR C. C.
(Carton)

3e Serie. — Nr 2.

GENT,

DRUKKERY VAN C. ANNOOT-BRAECKMAN,

KOORNMARKT.

MAETSCHAPPY

DER

VLAEMSCHE BIBLIOPHILEN.

3e SERIE. — Nr 2.

HET BOECK

VAN AL 'T GENE DATTER GHESCHIEDT IS

BINNEN BRUGGHE,

SICHTENT JAER 1477, 14 FEBRUARII, TOT 1491,

UITGEGEVEN DOOR C. C.

Nr 26 *van de 100 afdruksels voor den koophandel bestemd.*

DE SECRETARIS,

Fr: Blommaert.

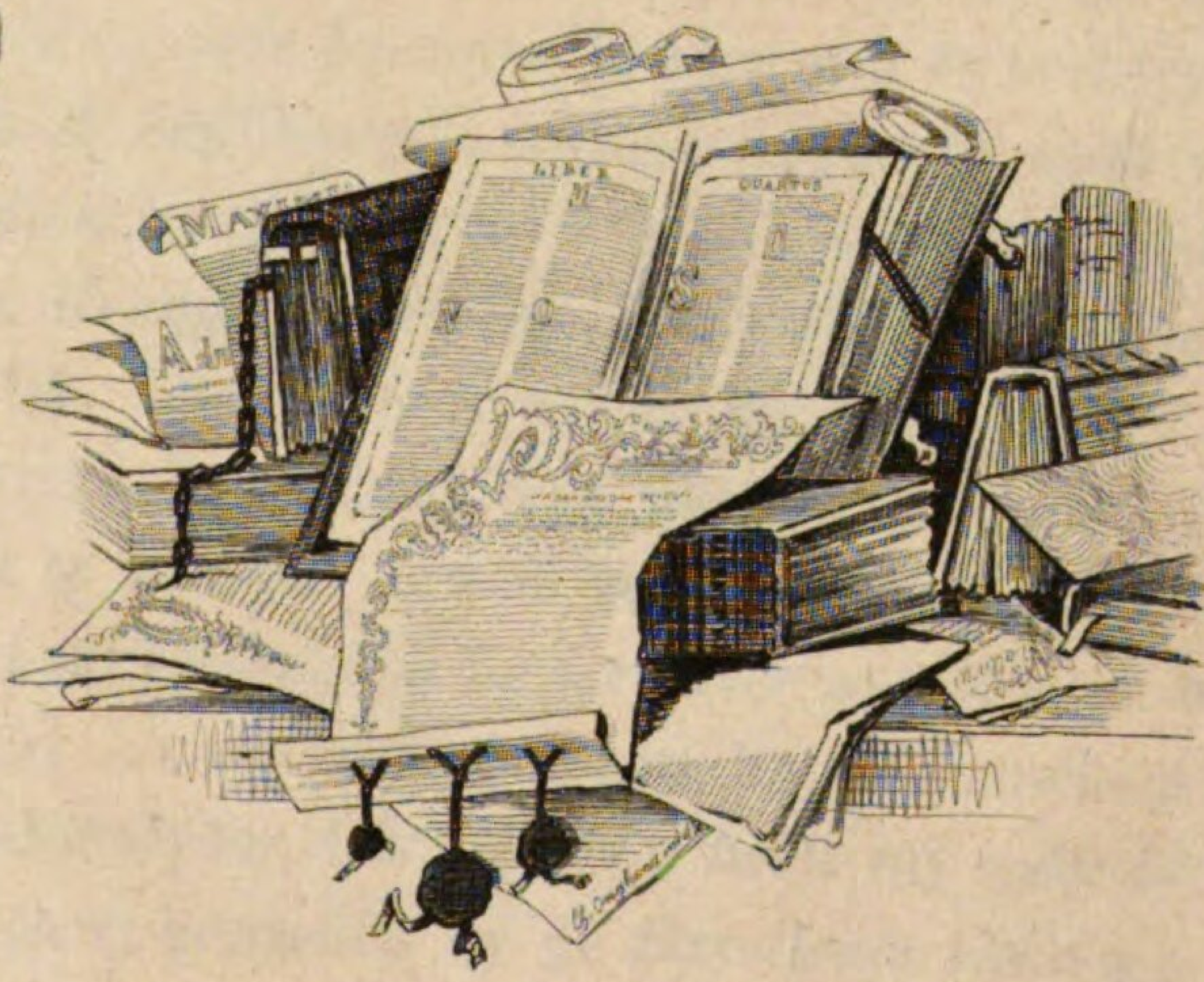
HET BOECK

VAN AL 'T GENE DATTER GHESCHIEDT IS

BINNEN BRUGGHE,

SICHTENT JAER 1477, 14 FEBRUARII, TOT 1491,

UITGEGEVEN DOOR C. C.
(Carton)

GENT,

DRUKKERY VAN C. ANNOOT-BRAECKMAN.

1859.

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS.

Deze kronyk van den tyd van Maximiliaen is waerschynlyk die welke ter 219[de] bladzyde van Sanderus *Bibliotheca manuscripta* wordt vermeld, en welke zich te dien tyde by de oorkonden van de boekery der hoofdkerk van Doornyk bevond onder den tytel van : *Een dick boeck van al 't gene datter geschiedt is binnen Brugghe, sichtent jaer* 1477, 14 *februarii, tot* 1491. Thans wordt zy by de handschriften der koninklyke Bibliotheek van Brussel bewaerd. Deze kronyk te kennen, ben ik verschuldigd aen den heer Kervyn de Lettenhove die derzelver waerde zeer hoog opheldert : « Geene bron, zegt hy, is nauwkeuriger noch belangryker dan deze. Zy heeft my gediend om misslagen te herstellen by de *Excellente Cronycke* en

door Despars begaen. » (Hist. de la Fland. V, 422). De kundige historieschryver heeft my ten zelfden tyde het Nr 1132 der zelfde verzameling aengewezen, hetwelke men zeer voordeeliglyk met deze kronyk zou kunnen vergelyken om de geschiedenis van dit levendig tyddeel der omwentelingen van Vlaenderen, in de XVe eeuw, volledig te maken.

By de archieven van West-Vlaenderen berust ook eene verzameling van oorkonden van welke de heer Kervyn gewaegt, voornamelyk ter bladz. 427, 435 en 437 des vyfden boekdeels van zyne geschiedenis. Deze verzameling zou eenige belangvolle schriften opleveren om tot bewysstukken afgedrukt te worden. Ons boekdeel is van nu af te sterk, doch door het vereenigen der reeds aengewezene oorkonden met eenige uittreksels uit de stadsrekeningen, zou men een byvoegsel verveerdigen dat met erkentenis zou aengenomen worden. Ongelukkiglyk zyn vele dier stuks in het vlaemsch niet opgesteld, hetgene door onze maetschappy als voorwaerde harer uitgaven is voorgeschreven.

Ik heb vruchtelooze opzoekingen gedaen om den naem des schryvers dezer kronyk te ontdekken; het is my zelfs onmogelyk eenig aennemelyk vermoeden te uiten over den stand waertoe hy behoorde. Zy is zonder kunst geschreven, alles is in de volkstael opgesteld, en in de byzonderheden welke hy vermeldt, is de schryver dikmaels plat. Het is hier dus geen dier grootsche tafereelen met het penseel van een' historie-

schilder afgewerkt; 't is, ten hoogste genomen, eene nauwkeurige en eenvoudige schets van eene dier tonneelen uit de middeleeuwen waer het volk zich ruw en grof, hevig en wreed voordoet, draeijende naer den wind der indrukken welke zyne belhamels op hem maken; het is een werk in den trant van het *Journal d'un bourgeois de Paris*, waer men volgeerne die byzonderheden wedervindt die de groote dagboekschryvers dikwyls verwaerloozen, en die wy hedendaegs zoo vurig najagen.

Wy hebben de proeven zorgvuldiglyk nagezien, doch zal het niet wonder schynen dat, by een zoo wydloopig werk, eene bladzyde aen de feilzuivering zy ontsnapt, zulks is waerschynlyk het geval geweest met bladzyde 186 by het doorloopen derwelke de lezer gelieve de volgende verbeteringen in acht te nemen :

Bladz. 186, regel 19, Martin van Pole, lees van Polheem.
» » 21, Iehan Taronde, let, lees Carondelet.
» » 23, Den grave van Soorne, lees Zollern.
» » 24, Meer Reynaerd Naye, lees May.
» » 26, Iehan Fatoust, heere van Willeremont, lees Jaucourt, ... Villarmont.

De eigennamen zyn meestal geschreven zoo als zy by het volk uitgesproken worden.

KRONYK

DER STAD BRUGGE,

TYDENS

HET BESTUER VAN MAXIMILIAEN.

(1477-1491.)

Dit naervolghende es al 'tgheund dat geschied es binder stede van Brugghe, sichtent tjaer ons Heeren 1477, den 14sten dach van Sporkele.

Item up den 14sten dach van Sporkele anno 77, doe trac tghemeente van de stede van Brugge elc up huerlieden huuzen.

Item den tiensten dach van April anno 77, doe quamen zy ter merct met hopenen standaerden, bannieren ende pingioenen, ende den seventhienden dach van April doe zo ghingenze weder of.

Item den 18sten dach van April anno 77, doe bezwoer Marie, ons princesse, dochter van den hertoghe Kaerle ter zalegher ghedachte, de stede van Brugghe, boven up der schepenenhuis; God wil hueren ziele ghedyncken ende alle zielen. Amen.

Item den 16sten dach van Meye anno 77, doe quam tvoorseyde ghemeente van de voorseyde stede in de voorzeide voorme ende manieren weder op de voorseyde merct, ende up dien zelven nachte, zo was op de voorseyde merct een schavoot ghemaeckt ende sdaechs daer naer was Jan Barbezaen ontooft. God hebbe zijn ziele, ende alle zielen. Amen.

Item den 20sten dach van Meye anno 77, doe trocken die van Brugghe huut op den franschen coninc ende sloughen neder bachter der Magdaleene, ende up den 22sten dach doe trockenze voord ende sloughen voor de stede van Doornicke.

Item up den 28sten dach van Hoymaend anno 77, doe was versleghen voor Doornicke den hertoghe van Gelderen, den vader van desen jonghen hertoghe. God hebbe zyne ziele, ende alle zielen. Amen.

Item den 18sten dach van Oust anno 77, doe was ons prinche Maximilyaen ontfanghen te Gent.

Item den 19sten dach van Oust, anno 77, doe traude Marye ons princesse, ons herfachteghe dochter van den hertoghe Kaerle ter zalegher ghedachte.

Item den 28sten dach van Oust, anno 77, doe quam onzen harden gheduchten heere ende prinche Maximilyaen, ende onse gheduchteghe princesse, zyne wettelecke ghezelnede, van haerlider goeder stede van Gent binnen goeder stede van Brugghe, met zes hanghende vergouden waghenen met twaelf witte aggenyen, alle met gouden zadelen ende met gouden ghetugen, en op elcken een dienende vrouwe, te zamen deen metten andren met 900 peerden ende tsestig.

Item up den 19sten dach van Oust, anno 77, doe dede Maximilyaen zinen heed, ende bezwoer de stede van Brugge.

Item up den 25sten dach van September, anno 77, doe

troc ons harde gheduchten heere ende princhе Maximilyaen ende ons princesse, zyne ghezelnede, t'Ardenburch, met zeeren schoonen state, ende van daer ter Sluus, ende tsanderdaegs, quamenze beede weder te Brugghe.

Item up den 15sten dach in october, anno 77, doe troc ons harden gheduchten heere ende prinche Maximilyaen t'Yper, ende op den zelven dach ons princesse zijn ghezelnede te Holland waerd, ende elc byzonderlynghe, met zeere schoonen state.

Item up den 27sten dach van November, doe ghesciede anno 77, van den mandemaker ande Snackersbrugge; hi quam daer gaende, met eenen cordewaghen, hy sturtede daer mede ende versmoorde daer in zijn zonden, daer ons God of beschermen wil. Amen.

Item up den eersten dach van Decembre, doe was te Brugghe up de merct, anno 77, vercocht eenen francoys, ende dat dede eenen Francoys Drabbe.

Item den 17^{den} dach van Decembre, doe was den standaerd van Brugghe ontfanghen ende inghebrocht bi minen heere van Merwe.

Item up den 29sten dach van Novembre, anno 77, doe deden an heur roode journeyen gheborduerd metten tunekins, ende was ghedaen in de Langewynckel, in den Noble, en daer wasser ghehoordeneerd zes en dertig.

't Jaer van 77 dit es huut,

Item up den elfsten dach van Sporkele anno 78, doe trocken te Brugghe huut 100 kalueniers by den jonghen Jan van Nyeuwenhove als capiteyn, ende op den zelven dach so starf eenen pijnder an de Craenebrugghe zeer aestelicken zonder biechte of kennesse. God hebbe zyne ziele ende alle zielen. Amen. Ende God wild ons of beschermen. Amen.

Item int jaer 78, den 27sten dach in Sporkele, zoo quam ons harden geduchten heere ende princhе Maximilyaen bin zijnder goeder stede van Gent.

Item den 16^{den} dach van Meye, anno 78, doe vermoorde Joos Houreyne zijn natuerlic kind, ende het was eenen vry backer van Brugghe, ende hy woende, als doe ten tyden, alder naest Cambroen, op de Reye, by de Olybrugghe.

Item up den 20sten dach van April anno 78, doe quam den grave van Sainpool, mynen heere Van Bryane, ter Cruuspoorte in met ses hondert ende een alf ghewapend volc, twee en twee in processyen, ende reden alzo ter Smedepoorten huut.

Item up den 21sten dach van April anno 78, doe quam ons harde gheduchte heere ende princhesse ter Cruuspoorte in met hondert ende tachentig peerden, zoe zittende in een oorsbaer overcleed met zwarten fluweele, ende achter heur tien caemberyeren, ende elc op een witte aggeneye met gouden gethuughen, ende daernaer volghende vier hanghende waghenen overcleed met gouden lakene, rood fluweel, ende elcken waghen vul dienende vrauwen.

Item up den 24sten dach van april, anno 78, doe quam ons harde gheduchten heere ende princhе Maximilyaen ter Cruuspoorten in met 388 peerden.

Item up den laetsten dach van April anno 78, doe nam an ons harde gheduchten heere ende princhе Maximilyaen toysiong, ende up den zelven dach quam een peerd ghecleed met zwarten fluweele toten voeten huut ende daer up ghebonden eenen vergouden zadel ende up zadel een groot zwart fluweele cussen, ende daer up liggende tgouden vlyes. Ende alzo commende huut tsprinchenhooven voorby Dbeerkin duer Dhoendermerct lancx der Steenstrate, toot Sinte Salvatorkerke met 8 heerauden in zwarten ghecleed ende

overslooft, ende elc den wapenroc daerboven, met 60 peerden, ende up elc, eenen edelman van wapenen, ende al ghecleed met zwarten.

Item bin dry hueren, daer naer, zo quam ons harden geduchten heere ende prinche Maximilyan weder omme den zelven wech sittende op tselve peerd voorseit, anhebbende eenen witten gouden keerel lanc toten voeten huut, anhebbende tvoorseyden gouden vlies, ende acht herauden ende met hondert ende 64 peerden zonder alle dhedelen.

Item up den tweeden dach van Meye, anno 78, doe vertrac ons harde geduchten heere ende prinche huut der stede van Brugghe, gewapend int vul harnachs met 500 peerden toot zijnder goede stede van Gend om te wederstaen zijn vianden.

Item up den 22sten dach van Meye, anno 78, doe vertrac hyer huut Brugghe vijf honderd ende 74 mannen ter oorloghewaerd naer Dixmuuden ende van daer tot Ypre toot mijnheere Van den Gruuthuuze als capiteyn.

Item den 22 dach van Wedemaend, anno 78, doe ghelach ons princesse van eenen schoonen jonghen zuene; God zy ghelooft, gedanct, gheheerd ende ghebenedijt als van dien. Amen.

Item up den zelven dach, anno 78, doe was een ghebod ghedaen ter halle huut, by mijnheer Van den Gruuthuuze, ende Maertin Lem, als burchmeester, ende gheboden feeste ende vieren te makene, ende stroyden daer goud ende zilver, ter hallen huut; ende in den burch stond doe ten tyden een schavoot, ende hadde daer langhen tijt ghestaen, ende worde doe gebroken, ende wech ghedaen.

Item up den 29sten dach van Wedemaend, anno 78, doe zo was onzen harden gheduchten heere, ende prinche kerstin ghedaen, toot sinte Donaes met grooter tryonphen, heere, ende weerdicheden, God lof ende dank, ende hy was ghe-

naemt Philippus, ende men stroyde geld, van sinte Donaeskercke tooten hove, ende der was ghemact eene stellinghe van houte, knye ooghe, daer de heeren op ghyngen, van sinte Donaeskercke toten hove toe.

Item den 18^{den} dach van Wedemaend, anno 78, doe quam ons volc van wapenen thuus, huuter oorloghen, metten hopenen standaerde, ende was ter hallen huut gheroupen bestand 40 dagen tusschen den hertoghe van Oostenryke ende den franschen kuenync.

Item den tweeden dach van Oust, anno 78, doe quam ons harden geduchten heere ende prinche huuter voorseyden orloghe, van der stede van Rysele, binnen zijnder stede van Brugghe met 360 peerden. Gode lof ende danc!

Item den 4^{den} dach van Oust, anno 78, doe trach ons harde gheduchten heere, ende prinche Maximilyan den hertoghe van Oostenricke, ende ons princesse, zyne ghezelnede, beede t'Ardenburg met 260 peerden, ende quamen binden havende weder thuus.

Item up den 4^{den} dach van Oust, anno 78, doe hilden de Spaengiaerden feeste ende grooten tryonphe in de Langhe Wynckele, van den nyeuwen kuenync, die hem lieden gheboren was, in huerleden land.

Item up den zelven dach, anno 78, doe quam in ter Cruuspoorte, den cardinael van Rome, ende hy quam van Gent, met 400 peerden.

Item up den 11sten dach van Oust, anno 78, doe reed ons harden geduchten heere ende prinche ende ons princesse, zyne ghezelnede, ter Cruuspoorte huut, met vijf hondert ende 64 peerden, ende men stac buten op tveld, met gheeroonden speeren. Dat ghedaen zijnde, ons prinche quam weder omme in de stede, ende ons princesse reed van daer spelen ter Sluus, ende ze quam weder thuus binden zelven

daghe snavens ten tien hueren, met 300 peerden en drye trompetten, al slaende vrolic ende blyde, ende het reynde up dien tijd zeere wel.

Item up den 13[den] dach van Oust, anno 78, doe reed ons princesse ter Cruuspoorten huut tot sinte Maertijn t'Syseele, met twalf witte aggeneyen, overcleed met gouden ghetuughen, ende met 100 andre peerden, ende min heere van Ravensteyn der mede.

Item up den 16[sten] dach van Oust, anno 78, doe was ghewyet den temple van sinte Willem, by de Gendpoorte, ende ons harden gheduchten heere ende prinche ende ons princesse, zijn ghezelnede, quamen daer ooc beede met zeere schoonen state te peerde ende ooc te voed, ende met meneghen fresschen hedelman. God lof ende danc.

Item den seventiensten dach van Oust, anno 78, doe vertrac ons harde gheduchten heere ende princhc, ter Cruuspoorten huut tot bachten sinte Cruuskerke; daer stac hy met ghewapende hand, ende met ghecroonde speeren; daer was hy of ghesteken, dat hy viel op dheerde; van daer reed hy ter Sluus.

Item up den zelven dach, anno 78, te clocke vier naer den noene, doe reed ons princesse naer heere van Ravensteyn, 't kind van Gelderen, ende nu heere van den Gruuthuuse ende reed also in zeeren schoonen state hem te ghemoet, onzen harden geduchten heer ende princhc, ende int wederkeeren doe worde daer weder ghesteken up de zelve plecke, van ander heeren snavens met toordsen en alzo quamenze in, alle ghezaemderhand, processiewijs, met 364 peerden, met groter blyschepen. God lof ende danc.

Item op den 26[sten] dach van Oust, doe vertrac ons harde gheduchten heere ende princhc, ende ons princesse, zyne ghezelnede, ter Gendpoorten huut, ende zoe hadde eenen

sparwere op huer hand, ende reeden beede alzo ghezaemderhand toot harer goeder stede van Gend met 600 peerden ende 84, anno 78.

Item up den 19sten dach van Oust, anno 78, doe was ghevoert den jonghen Phylips ter Cruuspoorten huut, toot zijnder goeder stede van Gend met groter blyschepe ende ghezondichede ende met 700 ende 73 peerden.

Item up 9sten dach in October, anno 78, doe verscheed Fransoys wijf, int Cruusken, van dezer weereld zeere deerlicken, verdrietelec ende conpasselicken.

Item up den 9sten dach in Decembre, anno 78, doe was de fyguere van den hertogh Phylips up ghesteld ant schepenhuuse, ende hy hendede ende verschiet van dezer wereld in zynen persoon anno 67, den 16den dach van Wedemaend.

Item up den 9sten dach in Decembre, anno 78, doe waren dry jonghe schoone ghezellen in den burch ontooft. God hebbe de zielen. Amen.

Item up den 19sten dach in Decembre, anno 78 doe was te Brugghe ter halle huut gheroupen bestande tusschen onzen harden geduchten heere ende prinche Maximilyan met zynen lande van Vlaenderen ende de stede van Doornycke.

Item tjaer van 78 dat es huut.

Item up den 8sten dach in Laumaend 79, doe quamen beede ons princessen, dhoude en de jonghe, in de stede van Brugghe met 200 peerden ende met vier hanghende vergouden waghenen.

Item up den 12sten dach in Laumaend, anno 79, doe reeden beede ons princessen, dhoude en de jonghe, ter Cruuspoorten huut ter Sluuze waerd, met hondert peerden en twaelf witte aggeneyen, met gouden ghetugen ende up elc, eene dienende joncfrauw, ende quamen alzo binden

zelven havende weder te Brugghe in de stede, met blyschepen ende met meneghen fresschen edelen man.

Item up den 18sten dach van Laumaend, anno 79, doe vertrac ons princesse huut haer goede stede van Brugghe, toot harer goede stede van Gend met 600 ende 38 peerden, ende met meneghen fresschen edelen man.

Item up den 15^{den} dach van Spurkele, anno 79, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael, ten clooster van den Augustinnen.

Item up den 31sten dach van Maerte, anno 79, doe was ghezien staende op een schavoot in den burch, eenen gheheeten Jacop Feye, F^{s}. Christiaens, ter cauzen van zijnder bedriegelijkhede ende bouveryen die hy ghedaen hadde in dyveersche landen.

Item up den 23sten dach van April, anno 79, doe wast een groot messchief van den wedere van dundere ende blixeme an den tor van den Jacopinen, ende ooc in de kercke; den almachtegen God wilder voord hemlieder, ende elken kerstenen mensche of beschermen. Amen.

Item up den 14sten dach van April, anno 79, werd temmerwerc of ghedaen, van voor dschepenhuus, ende de schilderye van hertoghe Jan en van hertoghe Phylips vuldaen ende eerst ghetoocht.

Item up den zelfden dach van april 79, doe quamen ons prinche Maximilyaen ende Marie, ons princesse, zyne ghezelnede, beede te samen ter Cruuspoorten in met 460 peerden, ende achter huer 12 witte aggeneyen met gouden rood ghetuge, ende vier hanghende vergoude waghenen, overcleed met rood gouden laken fluweel, ende elken waghen vul dienstvrauwen.

Item up den 25sten dach van April, anno 79, doe quamen in die van Rysele, om huer vespereye te doene ende onzen

harden gheduchten heere ende prinche Maximilyan reed hemleden tjeghen, van huut zynen hove, toot in den Vlieghenden Hert ende quamen met hemleden toot in de bane, te zamen ende deen metten andre, met 800 peerden, ende met meneghen fresschen edelman.

Item up den zelven dach naer der noene, doe dede onzen zelven heere ende prinche vespereye met onzen poorters van de stede van Brugghe, ende quamen in de bane costelic ende chierlic met 400 peerden.

Item up den 28sten dach van April, anno 79, doe quam ons princesse naer der noene, ten vier hueren ter steeicbane met 50 peerden ende twaelf witte aggeneyen, ende elcken behanghen met gouden ghetughe van rood fluweel, gouden lakene, ende vier vergoude hanghende waghenen, becleed met gouden lakene rood fluweel; ende met huer quamen den jonghen hertoghe van Gelderen, den Grave van Saeimpool ende den Grave van Bocheem onder hem allen, ende deen metten anderen, met 500 peerden ende 64.

Item up den 28sten dach van April, anno 79, doe quam ons harde geduchten heere ende prinche Maximilyaen te clocke ses, naer den noene, ter voorseyde steeicbane, al ghewapent, met zes trompetten ende vier claroenen, ende met zes heerauden, ende vijftig mannen, elc anhebbende eenen gouden journeye, te peerde ende te voet, ende zijn peerd overdect tooter heerde, ooc met goude lakene, ende quamen alzo in de voorzeyde steeicbane met 500 peerden ende met meneghen fresschen edelen man.

Item hy aldaer in de voorzeyde steeicbane zijnde, hy zond zyne heerauden, toot die van Rijssele, in den Vlyeghenden Herd, dewelcke die van Rijssele quamen metten voorzeyden heerauden ter voorseyde steeicbane, dewelcke die daer, van onzen prinche minlic ende vriendelic ontfanghen waren.

Item up den 29sten dach van April, anno 79, doe was groot messchief van brande, an den voet van den Kuenicxbrugghe, toot Willem de Fevere, ende eenen daer binnen wonende die hiet Luuc de Brouckere, ende hadde ghetraud de dochter van Karstyaen Plaet, van waer dat 'tgrote messchief quam van dien brande, ende hy verbarrende zo in den voorseyden brand, als dat hy starf, ende in barne stond, tweeden dach van Meye. God hebbe zyne ziele ende alle zielen. Amen.

Item up den 2^{den} dach van Meye, anno 79, doe trac ons princesse, naer der noene, ten vier hueren, met hueren state, ten clooster van den Sartruezinnen.

Item up den 6^{den} dach van Meye, anno 79, doe was groot messchief te Brugghe, in Sint Jacopkercke van den weerd in de Speere, in de Graeuwerstrate, om dat hy eenen priester van der voorzeyde kercke slouch, met eenen zweerde in zijn ooft, ende dat ter cauze, van de meshuuzinghe van zynen wive, ende van den voorseyden priester.

Item up den 8sten dach van Meye, anno 79, doe reed ons harde gheduchten heere ende prinche ende ons princesse, zyne ghezelnede, ende den jonghen hertoghe van Gelderen reeden ter Cruuspoorten huut, ter Sluuse waerd, ende quamen binden zelven havende weder te Brugge, vroylic ende blyde, met 300 peerden. Gode lof ende danc.

Item up den 9^{den} dach van Meye, anno 79, doe was gheschoten den papegay van den houden boghe, by onzen harden gheduchten heere ende prinche, den heere van den Gruuthuuze ende den grave van Assauwe, ende mynen heere Jacop Van Gistele, mijnheere van Dutzeele, ende meer ander edele heeren, ende onzen harden gheduchten heere ende prinche, worde daer kuenync van den voorzeyde boghe. God almachtich zy ghebenedijt van al zijnder gra-

cien, die hy ons verleend heeft, ende noch voord verleenen zal.

Item up den 16den dach van Meye, anno 79, doe was den tempel Gods, de kercke van mynen heere Sint Jacop ghewyet ende ghebenedijt, by minen heere den busschop van Doornicke. Gode lof en danc.

Item den 17den dach van Meye, anno 79, doe was te Brugghe ghedreghen processie generael ter Magdaleene buuten Brugghe, ende daer was mede ghedreghen tsoete, weerde, helich, ghebenedyde, bloedt, met groter weerdichhede ende reverencie, met acht barnende toordsen, ende twaelf barnende toordsen, elc metter stede wapenen, ende daer ginghen mede, drye mannen, in vorme van amende, elc met een barnende toordse in zijn hand, de twee ghecleed ende de derde in zijn lynwaed.

Item up den selven dach, heer dat de voorseyde processyen huut ghynghen, zo was in den burch onthooft eenen gheheeten Hannekin de Backere, ende hy was van Gend, ende hy was te Ghend ballinc vijftig jaer, maer den heere gaf hem tkercof.

Item der cause van de voorseyde heleger processye zo ghyngen alle de priesters, roededragers ende alle de schoolkindren ghyngen in de voorseyde processye bervoed, ende elc met eenen barnende keersse in de hand, ende ooc den busschop van Doornicke God almachtich biddende, om zyne zoete, ghebenedyde gracie, dat ons harde gheduchte heere ende prinche den hertoghe ter zalegher ghedachten, zyne vianden zoude mueghen wederstaen ende tland van Vlaenderen, ende ooc voort alle zyne lande zouden mueghen houden in heeren ende in payse, dies ic Gode bidde, dat alzo moet geschien. Amen.

Item up den 25sten dach van Meye, anno 79, doe vertrac

ons harden gheduchten heere ende prinche, ter Smedepoorte huut om te treckene op zyne vianden, met hondert ende tachentig peerden.

Item up den 26sten dach van Meye, anno 79, doe vertrac ons princesse ooc ter Smedepoorte huut met twaelf witte aggeneyen, ende elke behangen met goude ghetuughen ende met dry hanghenden vergouden waghenen overdect met rood gouden lakenen ende met hondert ende 80 peerden.

Item up den 7den dach van Wedemaent, anno 79, doe was te Brugghe ghehouden ende ghedreghen processye generael, ten clooster van den Eechout, ende daer waren ghebrocht met grooter heeren weerdichede ende reverencien, drye ryven; Sinte Loy, Sinte Bonifacius en Sinte Bazelis, ende in de voorseyde processye gync een man barvoed met een toordse, van twee ponden al barnende, in zijn lynwaed, metten blooten oofde, in voorme van amende.

Item up den 11sten dach van Hoymaend, anno 79, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael, tot Onzer Liever Vrouwen.

Item up den 23sten dach van Hoymaend, anno 79, doe vertrac minen heere Van Merwe, als capitein van der stede van Brugghe, ende den jonghen Jan van Nyewenhoove, als burchmeester met twee schepenen, twee raden ende eenen clarc, ende met 30 peerden, ten heerewaerd.

Item up den 23sten dach in de zelve maend, anno 79, doe verdranc eenen man, by de Cruuspoorte, ende hy was eenen vry keersgieter ende eenen katoenslagher ende hy hiet Ooste; hem was ghedaen alzo hem toebehoord, dat hy was ghehangen by zynen halze an een spriet. God ontferme zyne ziele; offer God bede vooren begeerd. Amen.

Item up den 24sten dach van Hoymaend, anno 79, doe

quam ons princesse van Duunkerke, ter Smedepoorte in, met haren ghemeenen state.

Item up den 27sten dach van Hoymaend, anno 79, doe waeren ghehouden ende ghedregen processyen generael ende daer was mede omme ghedregen den weerdeghen fierter van Sinte Donaes, ende daer ginc mede ons princesse ende minen heere van den Gruuthuuze hy huer leedende, in zynen haren, ende den jonghen hertoghe van Gelderen ghync voor huer, ende huer dienstvrauwen achter huer, ende elc met eender barnende keersse in handen. Men dede den dienst t'St Donaes.

Item up den 28sten dach van Hoymaend, anno 79, doe quam ons princesse ten Heleghen Bloede, met dry hanghenden vergouden waghenen, overcleed met rood goud fluweelen lakene, ende met veertien dienstvrauwen, ende met mynen heere Vanden Gruuthuuse, ende met den jonghen hertoghe van Gelderen.

Item up den 29sten dach van Hooymaend, anno 79, doe was ons princesse ten clooster van de Colletten, by sinte Katelinepoorte, met haren houder voorseyden state ende heeren.

Item up den 30sten dach van Hooymaend, anno 79, doe was ons princesse ten clooster van den Observanten buuten der Ezelpoorte, metten heere ende metten voorzeyden state ghecostumeerd van houden tyden.

Item up den 31sten dach van Hoymaend, anno 79, doe was ons princesse ten clooster van de Freminueren, met hueren zelven voorseyden state, ende met hueren voorseyden heer.

Item up den 1sten dach van Oust, anno 79, doe was ons princesse ten tempel van sente Salvator, met hueren voorseyden heeren ende state.

Item up den tweeden dach van Oust, anno 79, doe waren gehouden ende ghedreghen processyen generael t'Onzer Liever Vrauwekercke, ende daer was mede ghedregen twеerde, helich, ghebenedyde, glorieuze sacramend, ende ons princesse ginc daer mede, ende mynen heere van den Gruuthuuze ende den jongen hertoghe van Geldere, ende veele andere edele heeren ende elken bervoed, ende eene barnende keerse in de hand, ende int wederkeeren, commende ter Steenstrate neder, daer stond, op den merct ghemaect, voor de Halle, een trezoor overdect met gouden lakene, ende daer was op ghestelt ende ghedaen rusten, tsoete, weerdich, helich, ghebenedyde sacramend, ende daer worde God almachtig ende Maria ghebenedijt geanebeed met devoter bedynge ende met schonen loven. Ons princesse ende alle de hedele heeren, ende ooc de heeren van de wet, vielen alle over haer knyen, ende anbeden dat soete, weerdich, helich, ghebenedyde Sacramend om zyne zoete, ghebenedyde graeye.

Item up den 5^{den} dach van Oust, anno 79, doe viel den cnape te Francoys huuter burch int Cruyskin, ende die hiet Claeys, ende hy viel in den brauketel, waer of dat hy quam van levende live ter doot. God ontfermt zijn ziele. Amen.

Item up den 8sten dach van Oust, anno 79, doe quam ons princesse toot sente Donaes te vespertyden met hueren state, ende daer waeren alle de heeren ende alle officiers, de heere ende de wet, oofdmannen ende dekenen ende de gheheele college van de kerke, ende die zongen daer Te Deum Laudamus metten vullen koore, ende alle over huer knyen voor Onzer Liever Vrouwe, ende metter lude ende beyaerde metter vullen gheluude, zoo als daer toe diend.

Item up den 9sten dach van Oust, anno 79, doe waren ghehouden ende ghedreghen processyen generael, ende tzoete,

weerde, ghebenedyde, helich bloed der mede, te sinte Salvatorkerke, ende ons princesse gync doe mede ende int wederkeeren commende huuter Steenstrate op de merct, doe keerden alle de voorzeyde processyen omme ter luchter hand ende gyngen alzo rondomme de merct toot voor de Halle; daer stond een trezoor, ghedect met goude lakene toot op dheerde, ende daer was op ghesteld ende ghedaen rusten, tsoete, weerdich, helich, gebenedyde Bloedt, ende alle de crucen van der voorzeyde processye, waren daer rondomme ghesteld ende twee zelvere vergoude candelaers, elc met eender barnende keersse, ghestelt op tvoorseyde tresoor, ende twee zelveren wyeroocvaten, alzo daer toe behoord; voord, ende alle tvolc geestelic ende weerdelic, dat viel over zyne knyen, ende ooc ons princesse, ende al haren state, ende daer was ghesongen tlof ter heeren van God ende van Maria, ende van den weerden helegen, ghebenedyden Bloede, also daer toe behoord, ende ons princesse ende al haren staet, ende al de priesters ende clercken geestelic ende weerdelic ghynghen alle bervoed ende metten bloten oofde ende elc een barnende keersse in zijn hand, ende ooc den heere ende de wet, officyers, hoofdmannen ende dekenen, ende elc deken met zynen heede; ende op den dach voor den dach dat dit gheschiede, dat was op den achtsten dach doe waren te Brugghe ghemaect vueren up de straten in teeken van blyschepen ende victorye up onzer vianden. God brynct alten besten. Amen.

Item up den 10^den^ dach van Oust, anno 79, doe verdranc eenen man by der Speypoorte ende was een leywerkere. God hebbe zyne ziele. Amen.

Item up dem 14^den^ dach van Oust, anno 79, doe vertrac ons princesse t'Ypere, ende zoe rustede snavends te Touroud.

Item up den 1sten dach van September, anno 79, doe waren twee Duutschen dood ghesteken, den eenen up den houc van de Vlamyncstrate ende danderen voor de Coushalle. God wil de zielen ghedyncken.

Item up den 2^{den} dach van September, anno 79, doe quam ons harde gheduchten heere ende prinche van der stede van Gend, in de stede van Brugghe, ende ooc ons princesse, zyne ghezelnede, ende elc met hueren state, honder al, ende deen metten andren, met 600 peerden.

Item up den 7sten dach van September, anno 79, doe was eenen man dood ghesteken, up den houc van den Garnaerdstraetkene. God hebbe zyn ziele, ende alle zielen!

Item up den 10^{den} dach van September, anno 79, doe vertrac ons harde gheduchten heere ende prinche van der stede van Brugghe, toot Ooscamp, ende ons princesse der mede, met hueren state, ende deen metten andren met 500 peerden, ende op den elfsten dach, doe vertrac hy van daer toot zijnder wapenynghe, met 400 peerden, ende up den zelven dach doe quam ons princesse weder binder stede van Brugghe.

Item up den 22sten dach van September, anno 79, doe was groot messchief van brande, int Wildeken, de brauwerye, op den houc van de Roodstrate.

Item up den 29sten dach van September, anno 79, doe was groot messchief van brande, in de Heechoudstrate.

Item up den 2^{den} dach van October, anno 79, doe was of gedaen de stellynge van voor der stedenhuuse, ter cauze van de schilderye van de groetenesse van Maria, de voorzeyde stellinghe ghestond dry en twintich weken.

Item up den 5^{den} dach van October, anno 79, doe was buuten de Bouveryepoorte gheprouft een serpentinne.

Item up den 7^{den} dach van October, anno 79, doe zo

was groot messchief van brande, beneden Sint Jansbrugghe, op den houc van der straten tieghen over dbrune Cruce, ende van dien zelven brande, zo worde onsteken tschoemakershuus beneden de Kueninexbrugghe, naest den Roozenhoed.

Item up den elfsten dach van October, anno 79, doe waren gehouden ende ghedregen processyen generael toot Sinte Salvator, ende daer was mede ghedregen St. Bazelis, die rustend es t'Sinte Donaes, ende ooc Sinte Bonifacius, die rustend es t'Onzer Lieve Vrouwe. God almachtich theeren!

Item up den 17den dach van October, anno 79, naer der noene, ten vier hueren, doe was ingebrocht den standaerd van Brugghe, by Jan Van Nyeuwenhoove, de jonghe; hy gaffene ende prezenteerdene den heere ende de wet, voor der Stedehuus, in den Burch.

Item up den laesten dach van October, anno 79, doe was te Brugghe een ghebod ghedaen ter halle huut, dat alle die saud wilden winnen, datse hem zouden commen doen bescryven, op 6. groten sdaechs, ende mynen heere van Romond, zoude zijn als capiteyn. Item den zelven heere, trac huut, up den zelven dach met mynen heere Heyndric Haerlefijn.

Item up den 3den dach van November, anno 79, doe was eenen man dood ghesteken, voor de Munte, in de Vlamyncstrate, ende was eenen wapenmaker, ende hiet Herman. God wil zyne ziel ontfermen ende alle zielen. Amen.

Item up den 8sten dach van November, anno 79, doe verdronc eenen kaerdemakere, ende hiet Jan de Visschere, ende was ghevischt up den tienden dach. God hebbe zyne ziel. Amen.

Item up den achtsten dach van November, anno 79, doe was een ghevoert ter Cruuspoort huut ende daer buuten gherecht metten viere, ende was verwezen, van den

mannen van den burch, ende hy hadde ghezijn eenen coc van de Sartruezen. God hebbe zyne ziele. Amen.

Item up den 28sten dach van November, anno 79, doe was dood ghesteken, in Sint Janstrate, recht voor de vijf hande, de zuene in de Paeu, in de Vlamyncstrate. God ontferme zyne ziele, ende alle zielen. Amen.

Item up den 1sten dach van December, anno 79, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen general toot Sinte Salvator. God lof ende danc.

Item up den 12sten dach van December, anno 79, doe was groot messchief van brande in de Langhe Strate, tieghen over de Vulder Strate, ende thuus behoorde toe Jan Maes, den bierpackere.

Item up den 30sten dach van December, anno 79, doe dranc hem eenen man dood in de Roskam, ende hy was te Brugghe een blaeuverwere, ende hy hiet Roeland van Wommen. God ontfermt zyne ziel. Amen.

Item up den 31sten dach van December, doe quam onzen heere ende prinche Maximilyan van zijnder goeder stede van Gend, binder goeder stede van Brugghe, ende quam met edele ende honedele, met dry hondert peerden ende zestig.

Tjaer van 79 dat is huut.

Item up den 1sten dach van Laumaend, anno 80, doe quam ons prinche Maximilyan, met heerlicken state, voor den noene, te clocke negen, te Sinte Donaes, ende van daer ghync hy boven up tschepenhuus, by de heere ende de wet, ooftmannen ende dekenen.

Item up den 2^{den} dach van Laumaend, anno 80, doe vertrac ons prinche Maximilyan, van zijnder goeder stede van Brugghe heerlic ende princhelic, met zynen state, toot Eeckeloode.

Item up den 10^{den} dach van Laumaend, anno 80, doe was een dyamandslyper dood ghesteken ende deerlicken vermoord, up den houc van der Moerstrate, ende diet hem dede was zijn ghevader ende zijn ghebuer. God hebbe zyne ziele. Amen.

Item up den 12sten dach van Laumaend, anno 80, doe was een man verdronken, 'snach ooc by nachte, an de Ezelpoorten. God hebbe zijn ziele, ende alle zielen.

Item up den 17^{den} dach van Laumaend, anno 80, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael t'Onzer Lieve Vrouwe.

Item up den 30sten dach van Laumaend, anno 80, doe was eenen man dood ghesteken int huus van Boedeloo, ende hy hiet Roegier; hy was eenen maetsenare ende eenen linewevers zuene, ende het dede hem eenen tinestoopgieters zuene.

Item up den achtsten dach van Spurkele, anno 80, doe was eenen man dood gesteken up den Vlamyncdam, ende hy hiet Pieter, ende hy was page van mynen heere Van Huutkerke.

Item up den 28sten dach van Spurkele, anno 80, doe verdranc eenen knecht, an de Cruuspoorte, int Hawat, daer men de peerden watert. God hebbe zyne ziele, ende alle zielen. Amen.

Item up den 29sten dach van Spurkele, anno 80, doe was ghehanghen ende overghedaen by justicye eenen ballync, ende was een backerscnape. God hebbe zyne ziele, ende alle zielen. Amen.

Item up den 11sten dach van Maerte, anno 80, doe was eenen man ontooft, in den burch ende dien hiet Michiel. God hebbe zyne ziel. Amen.

Item up den zelven dach, anno 80, doe was by justicye eenen man ghebarrend, buuten de Cruuspoorte, bachten Sinte Cruus, die hiet Thomaes.

Item up den 12sten dach van Maerte, anno 80, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael ten Broeders van de Predicaren, ende daer waren mede ghedregen dry weerdeghe ryven, Sinte Bazelis, Sinte Bonifacius ende Sinte Loy, ende daer ghync eenen kalsyere, in zijn linwaed, bervoed, ende metten bloten oofde, in de voorme van amende, met eenen barnender toordse in zijn handen.

Item up den 13^{den} dach van Maerte, anno 80, doe verdranc eenen man, an de Speyepoort, ende hy hiet Jan Malegijs. God hebbe zijn ziel ende alle zielen daer God beede vooren begeerd. Amen.

Item up den 27sten dach van Maerte, anno 80, doe waren twee mannen, elc huer hand of gehouwen, up den Steen-Steghere, den eenen was Rogier Sleeger en d'andere hiet Pieter de Wale, ende was van Schieddamme, huut Holland.

Item up den 6^{den} dach van April, anno 80, doe was eenen man dood geworpen, ende die hiet Livinus Haper, ende was eenen mutsescheerere, ende het dede hem den zuene van Joòs Dhyzervoerder, ende tgheschiede by Sint Gillis, tegen over Bertelmeus van den Bogaerde, den mutsereeder. God hebbe zyne ziele, ende alle zielen. Amen.

Item up den 8sten dach van April, anno 80, doe verdranc eene maechd houd seven jaren, ten Hoye, ten huuse van Jacop Wydhoghe; het was zijn kind, ende het versmoorde in een van den pitten van den doobeerers. God hebbe zyne ziele. Amen.

Item up den 14^{den} dach van April, anno 80, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael, ende daer was mede ghedregen tweerde, helich, ghebenedyde sacrament van Sinte Donaes toot Sinte Salvator, duer de Steenstrate, ende aldaer wederomme commende, zo wast ghestelt rustende up

de merct, voor de Halle, op een trezoor ghedect ende becleed met gouden lakene tooter heerde, ende de voorseyde processye daer rondomme staende, ende elc geestelic ende weerlic vallende over zyne knyen, daer God anebedende met zanghe ende met bedynghe, ghelic als daer toe behoord, met waslichte ende met wierooke, alzo dat betaemt.

Item up den 13^den dach van Meye, anno 80, doe was te Brugghe ghehangen eenen man, maer het was eenen dief van elf peerden. God hebbe zyne ziele; ende up den zelven dach, zo waren dry bouven ghegeesselt.

Item up den 15^den dach van Meye, anno 80, was eenen man, in den Burch ontooft, ende hy hiet, in de Wandelynghe, Coppin Broeders. God hebbe zyne ziele. Amen.

Item up den 30sten dach van Meye, anno 80, doe verdranc eene schone jonghe maecht, ende zoe was ghevonden ende ghevischt an de Leebrugghe, ende hadde verdroncken ghezijn vijf daghen. God hebbe haer ziele ende alle zielen. Amen.

Item up de 5^den dach van Wedemaend, anno 80, doe quam ons princesse in de stede van Brugge, met zeere costelicken ende princhelicken state, ter Gendpoorte in.

Item up den 6^den dach van Wedemaend, anno 80, doe stac dood den smid van Zyseele den smid van Scheeipstale, ende hy hiet Jan, ende den smid van Zyseele hiet Pieter.

Item up den 7^den dach van Wedemaend, anno 80, doe vertrac dhoude princesse, ter Cruuspoorten huut, tooter stede van Gend, met 50 peerden ende met hangende vergouden waghenen, ende met twalf witte aggeneyen, ende alle met ghetugen van rood gouden laken, ende op elc een dienende vrauwe.

Item up den 21sten dach van Wedemaend, anno 80, doe

quam ons houde princesse weder ter Cruuspoorten in, met 150 peerden ende metten zelven state vorseyt.

Item up den 11sten dach van Hoymaend, anno 80, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael, ter Breyelstrate huut, rondomme de merct, ende daer was mede ghedregen den fierter van St. Donaes, ende voor de halle, was ghedect eenen trezoor met goude lakenen tooter heerden, ende den weerdegen fierter daer up ghesteld te rustene, ende alle de processyen staende daer omtrent ende hem gediend met waslichte ende met wierooke, ende een lof ghezonghen zulk als daer toe diend : ende daer ghinc eenen man mede in de voorzeyde processye barvoed, in zijn lijnwaet, met eender barnende toordse in zijn hand, ende metten blooten oofde, in voorme van amende.

Item den 16^{den} dach van Hoymaend, anno 80, doe quam den Busschop van Doornicke, in de stede van Brugghe ter Cruuspoorte in, als kardenael, met zeere schonen state, ende metter gheheelder geestelicker college van Brugghe, ende alle processyewijs ende met alle de generale processyen van der stede, ende den deken van kerstenhede, dien dede hem een relaes ter voorseyde poorte, ende ter voorseyde poorte, was ghespreed eenen gouden pelder, ende een gouden cussen daer up, ende daer op ligghende een gouden cruce, ende alzo was hem ghedaen ter Burchpoorte voor Blanckenberghe by den kanonicken van Sinte Donaes, ende bezwoer daer de helege kercke, ende de voorseyde processyen stonden daer an beide zyde van de straten, ende alle processyewijs met schonen oordinancyen.

Item up den 6^{den} dach van Oust, anno 80, doe trac mijn heere Jan Van Nyeuwenhove huuter stede, ende doe was een ghebod ghedaen, dat alle wie saud willen winnen, datse hem zouden commen doen beseriven.

Item up den 12sten dach van Oust, anno 80, doe was eenen man ghesteld in den Burch, op een schavoot, die hiet Andries, ende hy was van Gistele, ende hy was ghesteken met eenen helsene, duer zijn tonghe ende het was ghedaen by den wet van den Vryen.

Item up den 14^{den} dach van Oust, anno 80, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael toot Onzer Lieve Vrauwe, ende daer was mede ghedregen tsoete, weerdich, helich, gebenedyde sacrament van St. Donaes, ende alle de priesters van de voorseyde processye, hooftmannen ende dekenen, ende elc deken met zynen heede, elc een wassen keersse van een pond al beernende in zijn hand, ende voor de halle op de merct, was ghesteld een trezoor ende ghedect ende behangen met gouden lakene tooter heerde, ende alzo commende ter Steenstrate neder, ende gaende rondomme de merct commende toot voor de voorseyde halle, daer was tsoete, weerdich, helich ende ghebenedyde Sacramend ghedaen te rustene op tvoorseyde trezoor; daer waren ghezonghen oracien ende collecten, hem ter heeren, ende ter weerdichede, als daer toe behoord.

Item up den 26sten dach van Oust, anno 80, doe was een man ontooft, in den Burch, die hiet Pieter De Rudder, ende hy was een huudevettere, ende ooc clerc van de huudevetters.

Item up den zelven dach, doe was huutghevoerd eenen man ter Cruuspoorte huut, ende dien hiet Anthuenis, ende hy was vermaerd voor eenen waerseggher, ende hy plochte te pypene, metter zacpype, ende hy was overghedaen by justicyen ter cause van zaken, die beter ghezwegen zijn dan ghenoemdt. God hebbe harer beede zielen, Amen.

Item up den 9^{den} dach van September, anno 80, doe was in den Burch, eenen man ontooft die hiet Roeland de

Puut, ende hy was van Poperynghe; hy was van doodslage.

Item up den 26sten dach van September, anno 80, doe waren ghecleed de 16 biervoerders van honder de halle van den huudlandschen biere, ende waren ghecleed met blauwen journeyen daer up gheborduerd, metten boome ghelijkende daer datse dbier mede draghen.

Item up den 28sten dach van September, doe was eenen man doodghesteken, in Pieterscriverstrate ende hy was van Ninmeghen huut Gelderland, ende het deden twee ghezellen ooc wesende van Ninmeghen.

Item up den laetsten dach van September, anno 80, doe quam ons houde princesse ter Smedepoorten in, met zeere schonen state, ende quam met 6 aggeneyen wit ende elc met gouden ghetuugen, ende met eenen hangenden waghen, vergoud binnen, ghecleed met gouden lakene, ende buuten zward fluweel.

Item up den eersten dach van October, doe waren ghehouden ende ghedregen, toot St. Salvator, processyen generael, ende daer was mede ghedregen Sente Bonifacius ende Sente Bazelis ende daer gynghen mede dry mannen, elc barvoed in zijn lijnwaed ende metten bloten oofde, elc een barnende toordse in zijn hand, ende dien hiet Karstiaen ende was een sliper, honder de halle, an de merct, by de fonteyne.

Item up den tweeden dach van October, doe vertrac ons houde princesse, huuter stede van Brugghe toot Gend, anno 80, met haren state voorseyd.

Item up den 11sten dach van November, anno 80, doe zo was eenen man dood ghereeden van eenen waghen beneden Sint Jansbrugghe, by den Oosterlynghenplaetse; hy hiet Jan de Visschere. God hebbe zyne ziele ende alle zielen. Amen.

Item up den 12sten dach van November, anno 80, doe zat een cuper ende dranc, onder dbeerkin, ende hy hiet Pieter Lievin, ende hy versmoorde in zynen dranc. God hebbe zyne ziele. Amen.

Item up den 22sten dach van November, anno 80, doe quam ons houde princesse binder stede van Brugghe, ter Gendpoorten in, met haren houden state voorseyd.

Item up 27sten dach van November, anno 80, doe starf eenen man zeere onverzien en aestelicken in Sinte Katelinnekerke, ende hiet Antheunis Bec, ende was een vry cuper ende men hiet hem in de wandelynghe, den Dullen Cuper. God hebbe zyne ziel ende alle zielen. Amen.

Item up den 28sten dach van November, anno 80, doe brochten van levende live ter dood Thomaes van Reynevyle, eenen die men hiet Gillis, ende dien was van Lisseweghe, ende het was eenen handschoewerkere. God hebbe zyne ziel, ende alle zielen. Amen.

Item up den tienden dach van December, anno 80, doe quam ons harde gheduchte heere ende prinche van zynder goede stede van Gend, bin zijnder goede stede van Brugghe, met 300 peerden, waer of dat de 200 waren van binnen, 100 van den houden voedboghe, ende elc man met een rooden journeye, ende 100 van den handboghe, ende elc man, met een groene journeye; voord, up den zelven dach, zo quam ons princesse ooc in met hem, met twalf witte aggeneyen ende elc een ghetuughe van rood gouden laken ende dry hanghende vergoude waghenen, ende elc overcleed met rood gouden fluweel lakenen, ende alle die waghenen vul dienstvrauwen, ende daer waren zes dozinen barnende toordsen van der stede weghe, ende an elcken toordse hanghende de stede wapenen. God lof en danc.

Item up den 19sten dach van December, anno 80, doe zo

was te Brugghe geschoten den papegaey van den houden voedboghe, ende ons prinche Maximilyaen ende de grave van Sainpool, dien was daer ghequest in zijn ooft, van eenen boge die brac, ende het worde doe daer kuenync eenen graeuwerker, ende hiet Houdaerd. Voord up den zelven dach, naer der noene, doe stac ons harde gheduchten heere Maximilyaen ter merct in de steeicbane, ende zijn peerd was behangen met witte semyte ende stac daer vroylic ende met goeder manieren, ende mynen heere van Ravesteyn die diende hem van de speere, ende den grave van Assauwe die stac ooc met hem, ende ons princesse die lach daer ter venster in Cranenburch, met haren state. God lof ende danc. Voord ons prinche voorzeyd aldaer ghesteken hebbende hy reed huuter baene, al ghewapend ende ghehellemd, ende dede de voerseyde kuenync gheleede toot zynen huuse. Voord up den zelven dach ons prinche ende ons princesse, ende dhoude princesse die quamen snavends ten hetene inder Stedehuuse, ende vele meer andre diversche heeren. God lof ende danc.

Item up den 26sten dach van December, anno 80, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael ten broeders van den Predicaren, ende daer ghyngen twee mannen barvoed, in huer lijnwaed, ende metten bloten oofde in voorme van amende, deen met eene barnende toordse en dandre met eender barnende keerse.

't Jaer van 80 dat es huut, by der gracie van Gode om tander.

Item up den tweeden dach van Laumaend, anno 81, doe was gehouden ende ghevochten eenen tornoy met groter chierlichede, ende onzen prinche Maximilyaen ende ons princesse waren ende lagen ten thuine op den houc van Sint Amandstrate, gheheeten in Cranenburch, zeere chierlic

ende princhelic met meneghen fresschen edelman, ende met groter ghezondichede. Gode lof ende danc van zijnder ghebenedyde gracien.

Item up den derden dach van Laumaend, anno 81, doe was ons princesse te Dudzeele, om te heffene ende helpen kersten te doene, 't kind van mynen heere van Dudzeele, de welke es mynen heere Jacop van Gistele.

Item up den 4^{den} dach van Laumaend, anno 81, doe ghinc ons princhc Maximilyaen ende ons princesse, zyne ghezelnede, beede te zamen, te voed, toot Hardenburch in voorme van pelgrimage, ende den 5sten dach quamen zy weder te Brugge te waghene, te peerde ende ooc te voed, beede met hueren state alzo zy plachten te houden ende te voerne.

Item up den 7sten dach van Laumaend, anno 81, zo was tswijn gheslegen up de merct van den blenden lieden ende ons princhc ende princesse voorseyd lagen te thuine op den houc van St Amandstrate, in Cranenburch. God lof ende danc, met groter ghenouchten, ghezonden ende blyschepen.

Item up den 11sten dach van Laumaend, anno 81, doe quam ons harde gheduchten heere ende princhc te Brugghe in de steicbane, hem vieren al ghewapend, ende elc met eender speere in dhand ende die zeere groot ende dicke, ende elc ghecleed met bouckrane rood ende zward, zonder ons princhc, deen hadde an, fluweel, rood ende zward, ende alle zyne hedele lagen ten tuene, hem doende heere ende reverencye.

Item up den eersten dach van Spurkele, anno 81, doe vertrac ons harde gheduchten heere ende princhc Maximilyaen van der stede van Brugghe tooter goede stede van Gend, met groter ghenouchten, ende hy was doe binder stede van Brugghe seven weken ende dry daghen.

Item up den 7^{den} dach van Spurkele, anno 81, doe was

gehouden ende ghedregen processye generael ten clooster van den Freminueren.

Item up den 20sten dach in Spurkele, anno 81, doe vertrac ons princesse huuter stede van Brugghe, ende reed tooter stede van Gend met hueren houden state voorseyd.

Item up den 23sten dach in Maerte, anno 81, doe quam ons princesse weder in de stede van Brugghe ter Cruuspoorten, met twalf witte aggeneyen ende elc hadde een ghetughe van rood gouden lakene, ende dry hanghende vergoude waghenen, ende elc overdect met rooden gouden fluweelen lakenen, ende voord met 200 ander peerden.

Item up den 25sten dach van Maerte, anno 81, doe was ons princesse toot Sinte Donaes, ende zoe hief daer een kind met dhoude vrouwe van Halewijn, ende mynen heere Van Gazebeke, honder hem dryen.

Item up den 28sten dach in Maerte, anno 81, doe was gehouden ende ghedregen processyen generael ter Carmers.

Item up den laetsten dach in Maerte, anno 81, doe was te Brugghe huut gheroupen ter halle, dry maenden bestant tusschen den lande van Vlaenderen ende der Franscher crone.

Item up den 1sten dach in April, anno 81, doe was monster ghedaen, van den lande van den Vryen heerlic ende minzamelic van 600 manne persoonen.

Item up den 2den dach in April, anno 81, doe zo was kersten ghedaen 't kind van Salazaerd, te Sint Gillis, ende het hief ons princesse, mijnheere van Romond, ende mir vrauwe, zyne ghezellene, ende den prinche van Araingen, die men hiet mijnheere van Arguwe.

Item up den 13den dach in April, anno 81, doe griefde hem zelven van den live, zo dat hy daer of starf terstond, den weerd in den Voedboghe, an zijn zelfs daghen, ende hy hiet Karstyaen.

Item up den 16sten dach in April, anno 81, doe was te Brugghe, in den burch, eenen man ontooft die was van Sinte Homaers. God hebbe alle zielen.

Item up den 5den dach in Meye, anno 81, doe vertrac ons princesse huuter stede van Brugghe toot Andworpen, ende altoos met hueren voorseiden state.

Item up den 20sten dach in Meye, anno 81, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael, ten broeders van den Predicaren.

Item up den laetsten dach in Meye, anno 81, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael te Sinte Cruus, buuten der stede, ende daer ghync mede, in voorme van amende, Gillis Hegel, een voederare, metten bloten oofde, in zijn lijnwaed ende bervoed, ende eenen barnende toordse in dhand.

Item up den 16den dach in Wedemaend, anno 81, doe was te Brugghe ghehangen eenen ballync, ende was de zuene, in de drye Kueningen, bachten de plaetse Maubeerd, ende het was eenen brauwere, in den Bezem, op toost proossche.

Item up den 19sten dach in Wedemaend, anno 81, doe waren te Brugghe ghehouden ende ghedregen processyen generael ten broeders van den Freminueren, ende daer was mede ghedregen, de weerdege fierter van Sinte Bazelis, ende daer ghyngen mede in de voorseyde processye, twee vrauwen in voorme van amende, bervoed ende elc met een barnende keersse, van een pond, in haer hand.

Item up den 27sten dach in Wedemaend, anno 81, doe was te Brugghe huutgheroupen bestand al tusschen den hertoghe van Oostricke, ende den Franschen kuenync ; vry varen ende vry keeren.

Item up den 8sten dach van Hoymaend, anno 81, doe was

groot messchief van brande, in de Langhestrate toot Willem de roedraghere van Sinte Cruus, ende hy biec doe ten tyde, kanstelynghen, ende hy woende doe by den Wildekin.

Item up den 9^{den} dach van Hoymaend, anno 81, doe verdranc eenen man, an de Smedepoorte.

Item up den 10^{den} dach in Hoymaend, anno 81, doe was up ghesteld den keyzer, up den Oosterlyngenhuus, staende int Cromme Gendof, by St Gillisbrugghe.

Item up den 11sten dach in Hoymaend, anno 81, doe zo was eenen zynen hand of ghehauwen, ende hy hiet Joorkin van Poucke, Jooris van Poucke zuene, de paternostermakere.

Item up den 18^{den} dach van Hoymaend, anno 81, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael toot Sint Jacopskerke.

Item up den 20sten dach in Hoymaend, anno 81, doe was ghesteld eenen man up een schavoot in den burch, ende dien hiet Jan Van Luerne, ende was een pijnder van St Jansbrugghe; hy was verwonnen zonder tyd, ende was de suene van Michiel van Luerne.

Item up den 10sten dach in Oust, anno 81, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael t'Onzer Liever Vrauwekerke, en daer was mede ghedregen de weerdighe fierter van Ste Bazelis, die rustend es t'Sint Donaes.

Item up den 11sten dach in Oust, anno 81, doe was in den burch ontooft een cord ghezellekin ende hy hiet Jacop, de suene van een voederare in Brugghe, ter cause omme dat hy brochte ter doot de suene van eenen porpointstiker bachte Sinte Donaes by der looden busse. God hebbe alle zielen. Amen.

Item up den 19^{den} dach in Oust, anno 81, doe waren gehouden ende ghedregen processyen generael ten broeders van den Predicaren, ende daer was mede ghedregen den

glorieusen lichame, ende fierter van Sinte Donaes.

Item up den 24[sten] dach van Oust, anno 81, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael, ten clooster van den Eechoute, ende daer was mede ghedreghen dry weerdeghe ryven : S[t] Bazelis, Sinte Bonifacius ende Sinte Loy. God lof van zijnder goeder gracien. Amen.

Item up den 29[sten] dach in Oust, anno 81, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael toot Sinte Salvator, ende daer was mede ghedregen tsoete, weerde, helich, ghebenedyde bloed Christi Jesus dat rustend es te Sinte Bazelis, ende daer waren twalf toordsen, al barnende van der stede weghe, ende elc metten stede wapene, ende acht toordsen al barnende, ende elke metter wapene van den helegen bloede, ende der was ghesteld een tresoor, op de grote merct voor de halle, ende dat overdect met gouden lakene, tooter eerde; int wederkeeren commende ter Steenstrate neder, zo was 't ghebenedyde, helich bloed daer up ghesteld te rustene, ende alle de ghemeene processyen int generale staende daer rondomme omtrend, ende daer zynghende ende God schynckende al zulc lof alzo daertoe behoord. God lof ende danc, van al.

Item up den 6[den] dach in September, anno 81, doe was ghehouden ende ghedregen processyen generael, t'Onzer Lieve Vrauwekerke, ende daer mede ghedregen 't ghebenedyde, weerde Sacramend dat rustend es toot S[te] Donaes, ende was ghedregen duer de Wullestrate, duer de Heechoudstrate te Nazareth toe, voor by 't huis ter kercke, ten Hanckerken toe, ende alzo t'Onzer Vrouwen in, ende int wederkeeren, duer Sinte Maryestrate, voor by 't west Vleeschuus, ter Steenstrate neder toot up de merct voor de halle, daer stond chierlicken gedect een tresoor met gouden laken toot op dheerde, ende daer was 't ghebenedyde sacramend

up gesteld te rustene, ende daer was ghezongen de litanye met groter werdicheden, ghelic als daer toe behoord ende anthipffonen ende collecten, ende van danen upghenomen gaende voorby de Waterhalle over de Wisselbrugghe, over de plaetse Maubeerd ter Burchpoorte in, ende alzo al rondomme den Burch, ende alzo duer de proostye Sinte Donaes in. God lof ende danc.

Item ooc up den 6^{den} dach in September, anno 81, naer der noene, ten twee hueren, doe was dood ghesteken eenen steenhauwer, ende hiet Gregoris Oost, ende het dede eenen maetsenare, gheheeten Jacop Piers, ende tghesciede in de Oochstrate, voor den Capoen. God hebbe zyne ziele, ende alle zielen. Amen.

Item up den 12sten dach van September, anno 81, doe waren ghehouden ende ghedreghen processyen generael, ende daer was mede ghedregen de weerdege fierter, ende glorieuse lichame van Sinte Donaes, ter cause om dat onze gheduchtege princesse ghelegen was van eenen schonen jonghen zuene, een knapelic kind, dies zy God lof ende danc van zijnder ghebenedyde gracien; ende deze helege processyen waren ghedregen duer de Oochstrate over dhoude Muelenbrugghe, voorby den Predicaren, voorby den Braemberch, over de grote Heechoudbrugghe, duer de Wullestrate, rond omme de merct, over de Wisselbrugghe, over de plaetse Maubeerd, voor by Blancberghe ende alzo in sinte Donaes. God zy ghelooft van al.

Item up den 21sten dach in September, anno 81, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael ten clooster van Onzer Vrauwenbroeders, ten Carmers.

Item up den 5^{den} dach in October, anno 81, doe quam in dhoude princesse, ende ze quam in van Mechelen, chierlic ende costelic.

Item up den 7sten dach in October, anno 81, doe vertrac ons houde princesse huut Brugghe, ter Smedepoorten huut, om te treckene t'Sinte Homaer met zeere schone state.

Item up den 18den dach in October, anno 81, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael ten cloostere van den Freminueren.

Item up den 29sten dach in October, anno 81, doe waren vijf haerme lieden dood ghedroomt tusschen de Carmersbrugghe ende de Schiplieden-Capelle, ende waren dood ghedroomt ter cause van der deelynghe over Clays van Nyeuwenhove. God hebbe haer lieder zielen, ende alle zielen. Amen.

Item up den 3den dach in November anno 81, doe verdranc een man, voor den Wijngaerd, ende was te Brugghe eenen vry schepper nayer, ende hy woende up 'tProossche, te Nazarette, ende hy quam wonen in de Stove, voor den Wijngaerd, ende hy was int schip daer hy zynen huusraed in brochte, ende hy viel hover boord. God hebbe zijn ziele ende alle zielen. Amen.

Item up den 27sten dach in December, anno 81, doe quam ons princesse binnen de stede van Brugghe, ende zoe quam in ter sinte Catelinepoorte, met groter gezondichede. God lof ende danc.

Item up den 28sten dach in December, anno 81, doe quam ons harde gheduchten heere ende princhе Maximilyaen, bin zijnder goeder stede van Brugghe, van der stede van Gend, met 200 peerden ende 64.

Item up den 29sten dach in December, anno 81, doe waren twee ghezellen ontooft in den Burch, om datse t'Hyngelmuenstre hadden vermoord eenen man, eene vrauwe ende eene jonghe maecht, ende hadden 'tgoed ende geld berooft, ende daer naer, tvier int huus ghesteken ende die

doode vermoorde lieden, alzo daer in verbarrend. God hebbe de zielen ende alle zielen. Amen.

Tjaer van 81 dat is huut, by de gracie van God, omme een ander. Amen.

Item up den 6den dach in Laumaend, anno 82, doe was te Brugghe ghemaect eene steicbane, ende t'henden an Sinte Karstoffelskerke, daer waren ghemaeckt twee stalagen, waer of dat deene in viel, up den zelven dach, ende daer was honder ghequetst eenen dien men hiet Jan de Weerd, eenen frutenyer, ende was ghequetst tot up de dood.

Item up den 8sten dach in Laumaend, anno 82, doe quam ons harde gheduchten heere ende prinche in de voorseyde steicbane, al ghewapend, ende zijn peerd al overdect met roode zyde laken, tooter heerden al duertrocken met gouden draden, ende hy stac daer vroylic ende blyde, ende daer waren twee heeren van den hoordene, met hem in de bane, die ic niet en kende, ende alle zyne andere hedel heeren laghen ter veinster in Cranenburch, met ons princesse, zeere chierelic ende statelic ghelic als dat betaemt.

Item up den 9sten dach in Laumaend, anno 82, doe vertrac ons harde geduchten heeren ende prinche Maximilyaen, uyt zijnder goeder stede van Brugghe, ter Cruuspoorten huut tot Hardenburch, ende ooc ons princesse, zyne ghezelnede, met hem, met zeere schonen state met twaęlf witte aggenyen, ende elken een ghetughe van rood gouden fluweelen lakene, ende up elc eene dienende vrauwe, ende met twee vergoude hanghende waghenen, ooc beede vul dienstvrouwen. God lof en danc.

Item up den 13sten dach in Laumaend, anno 82, doe stac ons harde geduchten heere ende prinche Maximilyaen, met zynen heeren, ende met zynen hedelen, ende zijn peerd was becleed met fluweel blau rood ende wit, ende alle die doe

daer, te zynen dienste waren, toot 360, hadden alle an journeyen, naer der steickbane manieren, al van den zelven lakene, ende hy hadde staende, boven op zynen helm dry vederen zeere fijn van stoffen, ooc blaeu, rood ende wit; voord onze gheduchte princesse die lach al met hueren edelen state up den houc van Sint Amandstrate, ten huuse geheeten in Cranenburch, ende daer was ghespannen honder de veinstere van den voorseyden huuse, een blaeu gouden fluweelen lakenen, ende int viercante beleyd met rooden fluweele. God lof ende danc van al.

Item up den 17den dach in Laumaend, anno 82, doe stac ons harde gheduchten heere ende prinche Maximilyaen, in de steicbane voorseyd, ende zijn peerd was overcleed met rooden fluweele, ende hy hadde een roode plume, staende up zynen helleme, ende ons princesse lach ten huuse voorseyd met haeren voorseyden state, ende voor huer ghespannen tvoorseyde goude laken.

Item up den 6den dach in Spurkele, anno 82, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael ten broeders van de Predicaren.

Item up den 8den dach in Meerte, anno 82, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael tot Sinte Salvator.

Item up den 25sten dach in Meerte, anno 82, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael tOnzer Liever Vrauwe, ende dat ter cause, dat ons princesse niet wel te passe en was, maer zonderlynghe zeere ziec, ende in de voorseyde processye was ghedregen de weerdeghe fierter van sinte Bazelis, die rustend es tSinte Donaes, ende den jonghen hertoghe van Gelderen ende myn vrauwe zyne zuster, ghyngen der mede bervoed, ende daer ghync eenen die ic niet en kende bervoed, in zyn lynwaed ende metten

bloten oofde, met een barnende toordse in zyn hand, in voorme van amende.

Item up den 27sten dach in Maerte, anno 82, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael ten Sartruezen, buuten Brugghe, ende daer was mede ghedregen de weerdege fierter ende glorieuse lichame van Sinte Donaes ende tsoete, weerdich, helich, ghebenedyde bloed, ende daer waren mede ghedregen 28 barnende toordsen, ende deze heleghe processyen waren ghedregen ter cause van dry pointen : ten eersten, om den pays, tander om de ghezondicheyd van ons princesse, terde omme grote gracien die ons God verleend hadde van den coorne. Voords ons voorseyde starf ende verschied van dezer wereld, up den zelven dach vooren ghenoemt, ter zaleger ghedachte.

Item up den 2den dach in April, anno 82, doe was ons princesse voorseyd ter zalegher ghedachte ter kerk dood, tOnzer Liever Vrauwen, in Brugghe, heerlicken ende met schonen state, eerst, de vier hoordenen ghyngen alvooren, ende aldervoren de Observanten, ende elc naervolghende in processye, ende daer achtervolghende de gheheele collegie van de wet, ende daer naer de officiers van den hove, ende daer naer volghende de 6 herauden gecleed in zwarten, ende vooren overslooft ende elc den wapenroc der hover, ende daer naer volghende myn heere van den Gruuthuuse, ende daer naer tvoorseyde lyc. God moet ghelyken. Ende daer mede gaende, an elcken zyde, dry 25 mannen, ende elcken met zwarten rauwkeerels, en alle overslooft, ende elc in zyn hand eene barnende toordse van vuf pond, ende eenen schild van Bourgogne daer an hanghende, ende eenen schild voor de borst. Voords zo was tvoorseyde lyc ghedregen van menegen hedelen heere ende rudder, ende alle de hedel rudders, oversloofl in zwarten habyten; ende tvoorseyde lyc overdeet al

met gouden lakene, hanghende an beede zyden, tooter heerde, ende tvoorseyde goudenlaken, al an beede zyden behangen met den voorseyden schilden, van der voorseyde wapen van Bourgognen, ende boven hover tvoorseyde lyc, was ghedregen een viercante gouden laken, met vier stocken ooghe ophoudende, de stocken zward gheverwed, ende an elken voorseyden stoc hanghende eenen schild metter voorseyde wapene van Bourgognien, ende voorseyde goude cleed was int viercante met schone gouden fringen, ende voord achtervolghende tvoorseyde lyc zoo volchde ons harde gheduchten heere ende prinche Maximilyaen zo bedruct, ende met groten rauwe, alst zedelic was, ende menich freschs edelman met hem, zo alst wel betaemde, ende daer naer alle de hedele joncfrauwen van den hove, ende alle ghecleed in zwarten habyten, ende de dry die voren ghyngen waren overslooft met raucaproenen, ende voord alle dandere gheparerd met witte line ooftcleederen, ende alle de staten van den mannen vooren ghenoemd in zwarten habyten; voord alle de ambochten ende neeryngen hier van de stede van Brugghe, waren ghecleed in zwarten habyten, ende elc ambocht staende in hoordenancye, ende hielden daer barnende elc al zo vele toordsen als zy plegen keersen te brynghine ter meret, op den heleghen bloed dach, ende alle die toordsen waren zward gheverwed, ende elc ambocht, aen elcken toordse hanghende eenen zwarten schild, ende elc byzonderlynghe, met zynder wapene daer in staende.

Item up den 12sten dach in April, anno 82, doe vertrac ons harde gheduchten heere ende prinche Maximilyaen, uyt zynder goeder stede van Brugghe, wand hy hadde doe hier in de stede gheweeist 17 weken, ende hy reed also vooren ghezeid es, met goeden notablen wyze, ende secreten heeren van Gend, toot zynder goeder stede van Gend,

zeere princelic, chierlic, notabelic ende heerlic, met hondert ende tweeentseventich peerden.

Item up den 14den dach in April, anno 82, doe waren ghehouden ende ghedreghen processyen generael ten broeders van den Predicaren, ende daer was mede ghedregen tglorieuse lichame ende weerdich fierter van Sinte Donaes, ende de weerdeghe fierter van St. Bonifacius, ende de weerdeghe fierter van St. Loy. God lof ende danc.

Item up den 25sten dach in April, anno 82, doe waren gehouden ende ghedreghen processyen generael ten broeders van de Freminueren.

Item up den 29sten dach in April, anno 82, doe was te Brugghe eenen man huutghevoerd ende ontooft; hy hadde eenen knecht verdroncken ende versmoord int water.

Item up den 2den dach in Meye, anno 82, doe quam ons harde gheduchten heere ende prinche Maximilyaen van Gend, bin zynder goeder stede van Brugghe, met 600 peerden.

Item up den 5den dach in Meye, anno 82, doe quam onzen harden gheduchten heere ende prinche Maximilyaen huut zynder goeder stede van Brugghe, tooter stede van Ypre al metten voorseyden state, ende hy reed snavends te Thoroud.

Item up den 10den dach in Meye, anno 82, quam onzen voorseyden prinche van Ypre, tooter plecke van Wynendale, ende van daer bin zynder goeder stede van Brugghe, ende altoos met zynen state vooren ghezeyt.

Item hy quam van daer bachten te Magdeleene, ende daer zach hy monster passeeren, ende reed van daer buuten omme naer den Tempelhove, en alzo om naer de poorte van Sinte Ledenaerd, ende alzo ter Sluus, ende van daer in Holland, ende ic bad dat God hem wilde bewaren. Amen.

Item up den 12sten dach van Meye, anno 82, doe quamen

400 ghezellen huut Braband, ter Cruuspoorten in, metten pingoenen van der stede van Brugghe, ende trocken alzo met schone hordenancyen, duer de stede, ter Smedepoorten huut, up de frontiere van den lande van Vlaenderen.

Item up den 15^den^ dach in Meye, anno 82, doe was te Brugghe eenen ghehanghen by justicie, ende hy was eenen droochscheerers zuene die ic niet en kende.

Item up den 27sten dach in Meye, anno 82, doe waren buuten de Bouverypoorte, seven engiene gheprouft ende gheschooten by mynen heere de Schoudheeten, Burchmeesters ende Schepenen.

Item up den 28sten dach in Meye, anno 82, doe was te Brugghe up de merct ghehanschaud van den heere en van de wet, een kind dat dood ghevonden was, up de voorseyde merct, in de Waermoesmerct.

Item up den elfsten dach in Wedemaend, anno 82, doe was te Brugghe ghehouden ende ghedregen processyen generael tonzer vrauwen broeders ter Carmers, ende daer ghyngen mede in de voorseyde processie twee mannen in haerleder lynwaed barvoed, ende metten bloten oofde, den eenen met eene barnende toordse in zyn handen, ende dandren met eene keersse; ende op dien zelven dach, zo was ghescholen den papegay van den handboghe ter plaetse ghecostumeerd.

Item up den 24sten dach van Wedemaend, anno 82, doe waren ghehouden processyen generael, ten clooster van den Heechouten, (sic) den glorieusen lichame, ende weerdegen fierter van Sinte Donaes. God lof ende danc, van al.

Item up den 28sten dach in Wedemaend, anno 82, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael, tOnzer Lieve Vrauwe.

Item up den 30sten dach in Wedemaend, anno 82, doe

waren ghehouden ende ghedregen processyen generael toot Sinte Salvator, ende daer was mede ghedregen tghebenedyde, weerde, glorieus ende helich houd van den lieven, weerdegen, helegen ende ghebenedyden Cruce, van onzen behouder Christus Jhesus, twelcke dat rustend es tOnzer Liever Vrauwekercke, ende daer was mede ghedregen, tglorieuse, ghebenedyde, weerde helich Sacramend dat rustend es toot Sinte Donaes, met groter heeren ende weerdicheden. God lof ende danc.

Item up den 14^den^ dach in Hoymaend, anno 82, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael te Sinte Donaes, ende daer was mede ghedregen de glorieuse lichame ende weerdege fierter van Sinte Donaes, ende de weerdeghe fierter van Sinte Bonifacius, ende de weerdige fierter van Sinte Loy.

Item up den 18^den^ dach in Hoymaend, anno 82, doe was ende lach verdroncken een houde vrouwe, ende die plochte ten kerchove te gane, om in de wulle te werkene, ende lach verdroncken an de groote Heechoudbrugghe. God hebbe huer ziele, ende alle zielen. Amen.

Item up den 22sten dach in Hoymaend, anno 82, doe waren gehouden ende ghedregen processyen generael ten broeders van den Predicaren, ende daer was mede ghedreghen den weerdegen fierter van Sinte Bazelis, die rustend es toot Sinte Donaes.

Item up den 28sten dach in Hoymaend, anno 82, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael ten clooster van den Freminueren, ende daer was ooc mede ghedreghen den weerdegen fierter van Sinte Maximus, die rustend es toot Sinte Donaes, boven den ooghen houtaer, alder naest thelege lichame van Sinte Donaes.

Item up den 14^den^ dach in Oust, anno 82, doe quam

ons harde geduchten heere ende prinche Maximilyaen, van der stede van Gend, in zynder goeder stede van Brugghe, met 160 peerden princhelic ende notabelic, ende hy hadde doe van hier ghezyn 18 weeken, twee daghen min.

Item up den 18^{den} dach in Oust, anno 82, doe waren ghehouden ende ghedreghen processyen generael te Sinte Salvator.

Item up den zelven dach, anno 82, doe was dood ghesteken den weerd int zwarte Leeukin, up den houc van den Garnaerdstraetkin, ende hy was eenen mandragere, ende hy was ooc een vuldere, ent geschiede in Vlaender, an twest vleeschuus. God hebbe zyne ziel. Amen.

Item up den 19^{den} dach in Oust, anno 82, doe vertrac ons harde gheduchten heere ende prinche Maximilyaen, van zynder goeder stede van Brugghe, te Middelburch in Zeeland, ende hy hadde doe hier ghezyn 5 daghen.

Item up den 21sten dach in Oust, anno 82, doe quam ons harde gheduchten heere ende prinche, in de stede van Brugghe, van Middelburch huut Zeeland; hy was doe wech twee daghen.

Item up den 23sten dach in Oust, anno 82, doe quam ons harde gheduchten heere ende prinche Maximilyaen, boven up der stedehuus, ende hy dede daer zyn relaes, zulc als hy vooren hadde, ende zulc als hem goed dochte, voor de hoofdmannen ende de dekenen, ende up den zelven dach, doe vertrac hy naer der noene, huut zyn goede stede van Brugghe toot Ypere, ende hy rustede snavends te Thoroudt. God wil hem bewaren.

Item up den 26sten dach in Oust, anno 82, doe quam in de stede van Brugghe, mynheere van Santray ter Gendpoorten in, met 240 peerden, ende alle ghewapender hand, ende op den 29sten dach, zo reed hy weder huut, ter Smedepoorte

toot Ypere, by onzen harde geduchten heer ende princhе, ende al metten zelven voorseyden state, chierlic, eerlic ende princhelic zo hem wel betaemd.

Item up den 29ste dach in Oust, anno 82, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael ten broeders van den Predicaren, ende daer was mede ghedregen tglorieuse lichame ende weerdege fierter van Sinte Donaes.

Item up den 30sten dach in Oust, anno 82, doe quam ons harde gheduchten heere ende princhе van Ypere in zyn goede stede van Brugghe, ter Smedepoorte in, princhelic ende chierlic, met twee honderd peerden ende tachentich.

Item up den laetsten dach in Oust, anno 82, doe zo quam ons harde gheduchten heere ende princhе up der schepenen huus, zeere chierlic ende princhelic voor hem voerende een gouden zweerd, ende daer dedy zyn relaes voor hoofdmannen ende dekenen, zulc als hy voren hadde, ende te rade was.

Item up den eersten dach in September, anno 82, doe quam ons harde geduchten heere ende princhе weder toot inder schepenenhuus, princhelic ende chierlic, ende veele nottabel heeren, ende voor haer voerende tvoorseyden gouden zweerd, ende daer commende zegghende zyn begheerte.

Item up den tweeden dach in September, anno 82, doe quam ons harde gheduchten heere ende princhе toot in den Burch, zeere chierlic ende princhelic met veele hedel heeren, en voor hem voerende tgouden zweerd, ende hy beetede van zynen peerde, ende ghyne in der schoudheeten love, ende dit, ter cause, om de wed van der stede te vermakene.

Item up den 8sten dach in September, anno 82, doe waren ghedregen ende ghehouden processyen generael, ende daer was mede ghedregen tghebenedyde, weerdich, helich bloed toot Onzer Liever Vrauwe, ende het was

ghedregen van den eerweerdegen vader in Gode Suffregaen, busschop van Sarepten, ende den habd van den Heechoute, ende daer waren 16 barnende toordsen, acht van der stede weghe, ende elcke, metter stede wapene, ende voord, acht van den helegen bloede weghe. God lof ende danc.

Item up den 9^den^ dach in September, anno 82, doe quam ons harde gheduchten heere ende prinche, up der stede huus by den goeden lieden van de wet, oofdmannen ende dekenen, ende met vele andere nottabele heeren, ende menegen fresschen edelman, ende met den eerweerdegen vader mynen heere den habd van Sinte Pieters van de goede stede van Gend.

Item up den 18^den^ dach in September, anno 82, doe vertrac ons harde gheduchten heere ende prinche Maximilyaen, huut zynder goeder stede van Brugghe, ter Gendpoorte huut met zeere schonen state princhelic ende statelic, ende met menegen eerlicken hedel man, ende met den voorzeyden eerweerdegen vader den habd van Sinte Pieters in Gend, ende met 300 ende 84 peerden. Item hy hadde doe hier ghezyn twyntich dagen. God lof.

Item up den 18^den^ dach in September, anno 82, dat was up den zelven dach, doe was een groot messchief van brande ten vyf houcke, by Sint Gilliskercke, aldernaest den Stove geheeten int Valckenhaes.

Item up den 19^den^ dach in September, anno 82, doe was ghevoerd huuter stede van Brugghe, den edelen heere van Symay die was van Henegauwen als hoverleden ende dood om te begravene in Henegauwen, ende was ghevoerd, met zeere schonen state, heerlic ende princhelic, alzo alst hem betaemt. God hebbe zyne ziele. Amen.

Item up den 21sten dach in September, anno 82, doe was te Brugghe, eenen man overghedaen by justicie ter Cruus-

poorten huut, ghelic als van zulcken fayte pleeicht te doene byder wet van den Vryen : hy was van Kouckelare, ende hy hadde daer te vooren ghewoend in de prochye van Ichtegeem by Kouckelare. God gheve zyn ziele vrede ende alle zielen daer Gods beede voren begeerd. Amen.

Item up den 28sten dach in September, anno 82, doe was te Brugghe, in den Burch, ontooft eenen man, ende hy hiet Hans van Limburch, ende dat ter cause, om dat hy was een bespyere, ende een wrouger tusschen den lande van Vrankeryke ende den lande van Vlanderen. God hebbe zyne ziele. Amen.

Item up den 29sten dach in September, anno 82, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael ten broeders van den Predicaren, ende daer was mede ghedregen den weerdegen fierter van Sinte Bazelis, die rustend es te Sinte Donaes.

Item up den achtsten dach in October, anno 82, doe was in den Burch ghemaect een schavood, ende daer was up ghesteld by justicye, eenen geheeten Jan de Vriese, Jan Maertin of Jan Nachtegale, in de wandelynghe; hy was daer ghesteld dry dagen achtereen, om dat hy de goede lieden alzo bedrogen hadde, van juweelen ende in gelde, ende up den derden dach, hy was ghebannen 10 jaer huuten lande van Vlaenderen, up zyn ooft, als van dieften.

Item up den 12den dach in October, anno 82, doe was groot messchief van brande, bachten de Pypers capelle, in de Lane. God wil daer of ons beschermen. Amen.

Item up den 18den dach in October, anno 82, doe was ghehouden ende ghedregen processyen generael te Sinte Donaes, ende daer was mede ghedregen den weerdegen fierter van Sinte Donaes, Bazelis. God lof en danc.

Item up den 27den dach in October, anno 82, doe waren

ghehouden en ghedregen processyen generael ten broeders van Freminueren ende daer was mede ghedregen den weerdegen fierter van Sinte Maximus, die rustend es toot Sinte Donaes, ende den weerdegen fierter van Sinte Bonifacius, die rustend es tOnzer Lieve Vrauwe. God lof ende danc.

Item up den 5^{den} dach in November, anno 82, doe waren gehouden ende ghedregen processyen generael te Sinte Salvator ende daer was mede ghedregen tsoete, weerde, helich, ghebenedyde sacramendt, dat rustend es tSinte Donaes; ende van daer deur de Dwerstate, voorby thof van onzen harden gheduchten heere ende prinche, voorby dBueterhuus, ende alzo op de merct, ende daer was weerdichliken eenen tresoor ghedect, honder de vaute van de Halle, ende daer was tweerdege, helich, ghebenedyde sacramend up ghesteld te rustene, ende daer waren ghezongen antieffenen, collecten, als daertoe behoord.

Item up den 19^{den} dach in November, anno 82, doe waren te Brugge overghedaen by justicyen, zes vrauwen bachten Sinte Cruus, daer men al zulcke justicye pleecht te doene, van zulcke zaken die beter ghezwegen zyn dan ghenoemd. God ontferme der zielen. Amen.

Item up den 25sten dach in November, anno 82, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael tOnzer Liever Vrauwenkercke, ende daer ghync mede in de voorseide processye, metten bloten oofde, barvoed, in zyn lynwaed, met eender barnende toordse in zyn hand, eenen riemscheerer gheheeten Symyoen Wernaerd, ter cause van hoverhooricheden.

Item up den 21sten dach in December, anno 82, doe waren gehouden ende ghedregen processyen generael ten clooster van den Freminueren, ende in de voorseyde processye, zo ghync in voorme van amende, in zyn lynwaed,

barvoed ende metten bloten oofde, ende met eender barnende toordse in zyn hand, ende het was eenen hoedemaker, ende hy hiet Colaerd, ter cause van hoverhoorichede.

Item up den 22[sten] dach in December, anno 82, doe was eenen man ghebrocht van levenden live ten doode, ende het was een ghelughieters cnape, ende het dede hem eenen gheheeten quade Hannin, in de wandelynghe.

Item up den 23[sten] dach in December, anno 82, doe waren twee manoofden hoverghedaen by justicyen, den eenen was een spaengaerd niet coopman, noch facteur van der spaenscher nacye, maer hy was eenen van Salazaerds lieden, ende hy hiet Maertin, ende dander was vander stede van Houdenaerde, ende die hiet Jacop, ende hy was ballync van der stede van Houdenaerde. God ontfermt de zielen. Amen.

Item up den 28[sten] dach van December, anno 82, doe was eenen man doot hoverreden up den Braemberch, van der karre van Jacopinissen, ende hiet Jan vander Haghe, ende woende in Ooscamp; hy bleef doe dood, up de stede voorseyt.

tJaer van 82 dat es huut, en by de Gracien van Gode almachtich, gebenedyt omtander.

Item up den eersten dach van Laumaend, anno 83, doe was te Brugghe de Halle becleed metter stede wapenen, behanghen met lakene, tes te wetene, rood, blaeu ende wit, ten twee plaetsen, tes te wetene: ooc daer stond den heere ende de wet, ende daer der stede speeilieden stonden, ende men slouch de clocke op de voorseyde Halle, ende telken slage van der voorseyde clocke zo speeilde de voorseyde stede speeilieden, ende ooc ondertusschen twee trompetten, ende ooc elc trompet met eene banniere van der stede wapene, ende dit al ghedaen zynde, zo quam mynen heere den Baelju, mynen heere den Schoudheetene ende Schepenen

dezer stede van Brugghe, zeere excellentelicken, ende met goeder manieren, ende voor hemleden draghende, zes barnende toordsen, ende gyngen tot op de voorseyde Halle, ter plaetsen ghecostumeerd, ende an elcken voorseyden toordse hanghende eenen schild metter stede wapenen, ende gaven daer te kennen ende publyerden den waerachtigen pays, tusschen der crone van Vranckericke ende den lande van Vlaenderen, geduerende eewelic ende tallen daghen, belooft ende bezworen deen metten andren, de Fransche heeren, ende ooc de heeren van den voorseyde landen van Vlaenderen, dat ghemaect ende ghesloten by voorme van huwelicke, tes te wetene, den dolphin van Vranckericke, ende de dochter van Maximilyaen, hertoghe van Oostricke, mir vrauwe Margriete hertoginne van Braband, ende gravenede van Vlaenderen. God lof ende danc van zyner ghebenedyde gracie, die hy ons van dien verleend heeft. Item up den zelven dach, doe waren de stocken inghetrocken die ten voorseyden Halle huut staken, in voorme van wapenynghe, ende ter cause van den voorseyden orloghe.

Item up den vierden dach in Laumaend, anno 83, doe was ter voorseyde Halle huut geroupen de voorseyde pays ende alle dartykelen en pointen die daer ancleven.

Item deze twalf pointen hier naervolghende geschieden alle, up den 5[den] dach in Laumaend, anno 83, ende al met grooter wysheyd ende voorzienichede.

Item eerst up den 5[den] dach in Laumaend, anno 83, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael, ende in de zelve processyen waren ghedregen de dry weerdege ryven ende fierters van der stede, Sinte Donaes, Sinte Bonifacius ende Sinte Loy, ende waren ghedregen duer de Oochstrate, hover dhoude Muelenbrugghe, voor by tclooster van den Predicaren, duer den Braemberch, hover de grote

Heechoudbrugghe, duer de Wullestrate rondomme de merct, over de Wisselbrugghe, over de plaetse Mauberdt ende alzo tSinte Donaes weder in.

Item up den 5^den^ dach in Laumaend, anno 83, doe hadden de Poortegaloysen ghemaect vier vieren in de Hinghelschestrate, ende haerleden logye behangen met rooden lakene, ende eenen schild van haerleder wapene daer in hanghende, ende boven in de upperste veinster den standaerd huutstekende, met huerleder wapene, ende de voorseyde logy vooren betemmerd, ende daer up staende hondert barnende toordsen.

Item voord de Catelanen int cromme Gendhof, bachten der Oosterlynghen plaetse, die hadden daer ghemaect een groot vier, by den fonteyne, ende haerleder huus behangen met tapytseryen, zeere heerlic ende chierlic, en eenen schild van haerleder wapene daer an ghesteld, ende seventich barnende toorsen daer vooren staende.

Item de coopmannen van den Oosterlynghen, die hadden haerleder plaetse, int vierante betemmerd, ende dat al behangen met rooden lakene, ende vul van haerleder wapenen daer an ghesteld, ende hadden daer boven upstaene int vierante hondert barnende toordsen, ende boven up den tor van haerleder huus een vyftich, ende in den middel van der voorseyde plaetse gemaect een vier van 400 heekin blocken goed brauwers houd.

Item voor de coopman van den Spangaerden in haerleder strate geheeten de Langhe Wynckel, die hadden daer ghemaect vier vieren, ende teen vier dat stonde voor de ronsenael, ende dat was ghemaect crucewys, ende men ghynker wel honder duere, crucewys daert stond en barnende gemaect met vier poorten, ende ten tweenstede, in de voorseyde strate, up de stagen ghemaect liggende dry pypen met goe-

den wyn, ende alle menschen, die daer quamen ende ghynghen, mochten daer af drynken diet tgeliefde; ende haerleder huus betemmerd, ende daer up staende een honderd barnende toordsen.

Item voord, de Busschayers hadden ooc een vier up de Sint Jansbrugghe ghemaect, met twee torren, ende daer tusschen tfaetsoen van eender brugghe, hovertrocken met canevetsen, ende dat beschildert met haerleder wapenen, ende daer ghemaect staende, lanchs der voorseyde brugghe, vyftich barnende toordsen.

Item up de Beurse, hadden Florentinen ooc een vier gemaect Casteelewys met seven torren, ende rondomme met eender voye beneden, met twee poorten daer up, ende daer inligghende casteelwachters trompende, spelende met instrumenten, ende de logye van der Beurze behanghen met rooden lakenen, ende daer in ghemaect staende de wapenen van den Florentinen, ende de Beurze betemmerd int viercante, ende daer in staende 400 barnende toordsen.

Item voord de Halle van der stede, op de grote meret, daer den Wyzer staet, die was behangen metter devyse van der stede, rood, wit en blaeu, en der boven staende al barnende een groot vier, ende in den Burch voor der stedehuus, waren ghemaect staende een vyftich barnende toordsen ende naer der noene, ten twee hueren, zo waren daer ghespeeilt abatementen ende spelen van zinnen, ter cause van den voorseyden payse; ende de voorseyde stede hadde upghehangen vier zelveren prysen, twee zelveren schalen, een zelvere lozanne, daer up geschildert met helegen Geest, ende een zelveren croes, ende snavends zo barrenden alle de voorseyde toordsen. ·

Item tambocht van den schiplieden hadden tschip ghesteld in de reye by Sint Jansbrugghe, vul goed barnyne-

houd, ende daer stonden drye masten up ghrecht, ende dat schip stond daer in barnende alzo lange alst mochte.

Item voord in de Steenstrate, daer hadden tambocht van den temmerlieden haerleder huus betemmerd, ende daer up ghemaect staende twee honderd barnende toordsen, ende hadden ghemaect een instrumend, in den middel van der strate, eenen mast, zeere lanc staen drayende met nieten van honder de heerde, ende daer an ghemaect een temmerwerc, ende hadden daer up staende, an den voorseyden mast, 300 barnende toordsen, twelc was chierlic om zyen.

Item voord tambocht van de cordewaniers, in de voorseyde Steenstrate, hadden ghemaect dry schoone costelicke vieren voor haerleder huus, ende haerleder huus betemmerd ende daer up staende 400 barnende toordsen, zeere rykelic.

Item voord tambocht van de schiplieden, die maecten voor tvleeschuus, in den Braemberch, 13 vieren zeere costelic ende groot, ende decten daer eene tafele zeere chierlic, ende stelden daer an 13 haerme lieden, ende gaven hemleden thetene ende te drynckene brood, vleeschs, wyn ende bier, om de minne Gods ende ter heeren van den payse voorseyd.

Item deze twalf voorghenoemde poynten gheschieden alle up den 5den dach in Laumaend, anno 83.

Item up den 16den dach in Laumaend, anno 83, doe was in den Burch, eenen joncman zyn hand af ghehauwen by justicyen. Item ende up den zelven dach, doe quam ter Gendpoorten in, van der goeder stede van Gend, dambassaden van den coninc van Vranckericke, heerlic ende met schoonen state, met 200 peerden.

Item up den 17den dach in Laumaend, anno 83, zo was eenen man dood ghesteken, by sint Janskerke, dat hy bleef liggende up de strate; hy hiet Thomaes, ende hy was yzer-

voerder, ten Craneweeichuuse, ende het dede eenen gheheeten Hoofte, hy woende in de hezelstrate, ende het was eenen spellemakers cnape.

Item up den 18^{den} dach in Laumaend, anno 83, doe was eenen Spaengiaerd ghehangen, by justicyen; hy was huut Spaengen, maer van der nacye niet.

Item up den 6^{den} dach in Spurkele, anno 83, doe viel eenen temmerman, ende hy hiet Pr Lelye, in de reye, by sKermersbrugghe, ende hy versmoorde daer int water, van dronckenschip, ende hy was ghevischt up den 19sten dach in de zelve maend. God hebbe zyne ziele. Amen.

Item up den 24sten dach in Spurkele, anno 83, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael ten broeders van den Predicaren.

Item up den 5^{den} dach in Maerte, anno 83, doe was in den Burch ghemaect een schavood, ende daer was up ghesteld eenen ghehieten Michiel van der Meersch, ende was eenen slotemakere, ter cause, om dat hy hadde gheconterfeyt eenen valschen slotel, toot een contoor, ende was ghecondampneerd daer te stane 3 dagen, ende daer thenden ghebannen te zinen 3 jaren, up zyn ooft, huuten lande van Vlaenderen.

Item up den 18sten dach in Maerte, anno 83, doe quamen de eerweerdege ambassaden van Vranckericke van der goeder stede van Gend, bin der goeder stede van Brugghe, ter Gendpoorte in, met zeere schonen state, ende daer quam mede den eerdschen busschop van Riemen, ende den busschop van Lyons, ende den ofmeester van den coninc van Vranckericke, ende noch vier weerlicke heeren, ende veele ander rudders.

Item up den 10^{den} dach in April, anno 83, doe quam ons harde gheduchten heere ende prinche Maximilyaen van zynder

goede stede van Gend toot in zyn goede stede van Brugghe, met schonen state, met 300 ende 60 peerden; hy hadde doe van hier ghezyn 30 weken.

Item up den 17den dach in April, anno 83, doe vertrac ons harde gheduchten heere ende princhе van zyne goede stede van Brugghe toot zyne goede stede van Gend, met 300 ende 80 peerden; hy hadde doe hier ghezyn acht dagen.

Item up den 20sten dach in April, anno 83, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael toot Sinte Donaes, ende daer was mede ghedregen Sinte Bônifacius, Sinte Bazelis ende Sinte Loy. God lof ende danc.

Item up den 27sten dach in April, anno 83, doe was ghevonden eenen verdroncken man, by de Cruuspoorte, ende gheanschaud van de heeren ende de wet, ende hy hiet Boudin de Vleeschauwere, ende hy was eenen berbier, ende hy was de zuene van eenen vry scrinewerker te Brugghe; de vader van hem, hiet Gelein de Vleeschauwere. God ontferme zyn ziele, ende alle zielen, daer Gods bede vooren begierd.

Item up den 28sten dach in April, anno 83, doe was eenen joncman dood ghesteken in den houden Gendwech, hy hiet Jan, ende hy was eenen spoormakere, ende het deden de zuene van een vrauwe, te Brugghe, geheeten Calle Cazins. God hebbe zyn ziele. Amen.

Item up den 2den dach in Meye, anno 83, doe zo was ghemaect in den Burch voor der stedehuus, een schavoodt, ende daer waren up ghestelt 6 mannen, ter cause van valscheden ende tuusschernyen; den eenen stond behangen met schalen schinende zelveren, ende dien was daer zyn hand of ghehauwen, ende dander vuf waren behangen met quaert spelen, met beurzen ende met gordriemen, ende elc 6 jaren ghebannen up zyn ooft, van tussemente.

Item up den 19^den^ dach in Meye, anno 83, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael ten broeders van den Predicaren, ende daer was mede ghedregen Sinte Bonifacius, Sinte Bazelis ende Sinte Loy. God lof en danc.

Item up den 22sten dach in Wedemaend, anno 83, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael, ten clooster van Sinte Claren, ende daer was mede ghedregen tsoete, weerde, helich, ghebenedyde bloed, ende elc zwaer ambocht, met twee barnende toordsen ende drye lieden in huer lynwaed ende barvoed, tes te wetene, eenen man ende twee vrauwen, den man was Cornelis de Plaesterare, cnape van den rechter, hier van dezer stede, aldaer honder hem dryen, elc met eender barnende toordse in de handen.

Item up den 28sten dach in Wedemaend, anno 83, doe was hier eenen man gehangen ende dat by justicye van de wet van der stede; men zeyde dat hy was huut Gasschoengien.

Item up den 29sten dach in Wedemaend, anno 83, doe verdranc eene vrauwe, in de Vulderstrate, int Cleenreyken, bachten eenen vulder, gheheeten Adriaen Schaepsooft: het was twyf van Jan Clyngerman, de balanse makere, bachten de plaetse Mauberd, by den drye Kuenynghen. God hebbe huer ziele. Amen.

Item up den 2^den^ dach in Hoymaend, anno 83, doe quam Thomaes Reynevyle, den zuene van Jan Reynevyle, wonende in de Langestrate op den houc van sinte Nycazestrate, ghezeyt den beeilc. Den voorseyden Thomaes, quam ten voorseyden huuse van zynen vader voorseyd, met eenen bloten ende ghetrocken zweerde, ende griefde zynen vader, toot up de doot, ende hy hieu zinen vader eene wonde boven in zyn ooft ende eene wonde in zyn rechter kakebeen, ende hy hieu hem of zynen luchteren duem, ende hy liep alzo metten

bloten getrocken zweerde lancster strate, naer eenen Francoys Huuterburch, ende hy jaechdem in zyn huus, ende van daer ghync hy zitten drycken in den Cop, in de Langhestrate, ende van daer ghync hy tsanderdaechs tSinte Cruuskerke, buuten der stede, daer was hy ghevangen, ende of ghehaeld metten heere ende metter wed, ende up den derden dach, naer der noene ten zes hueren, was hy verwezen ter vierschare te stervene metten zweerde, ende zyn haer was hem bachten afghesneden, ende up den vierden dach, was een schavood ghemaect in den Burch, ende de justicye was doe daer vulcomen. God hebbe zyn ziele, Amen, ende alle zielen, daer God bede vooren begeerd. Amen.

Item up den 5^{den} dach in Hoymaend, anno 83, doe was te Brugghe, eenen joncman ghehangen by justicye; hy was van Haltre, het dede de wet van den zyseelschen.

Item up den 6^{den} dach in Hoymaend, anno 83, doe was te Brugghe ter Halle huut ghelezen ende den heede ghedaen, ende ontfangen van den ghemeene buuc van der stede, den jongen hertoge Phylips onzen herfachtegen prinche ende ingeboren heere van der stede van Brugghe, ende dit was ghedaen by mynen heere den Schoudheete ende twee Schepenen, naer dhoude costume ghecostumeerd. Dat daer ghedaen zynde zo waren ghesteld de banken van der stedehuus, in de Burch ghelykende eene vierschare, ende waren ghecleed metten bancleederen van der stede, ende in die vierschare voorseyd waren ghedaen zitten oofdmannen ende dekenen van der stede, elc naer zyn behoorte, ende mynen heere van Ravessteyn, myn heere van Beveren ende mynen heere van den Ruuthuuse, als capiteyn van dezer stede, ende de heeren van der stede van Gend ende van Ypre, waren ghelegen ter veinsteren van den schepenenhuus, ende ooc de goede lieden van der wet van dezer stede. Daer was

met grooter voorzienichede ende wysheit, ende met goeder manieren, al tselve dat ghezeit ende huut ghelezen was ter voorseyde Halle, ende daer worden ghedaen, al den zelven heed ende ontfanc. God ende Maria willend ons gheven te goede, zy met onsleden ende wy met hemleden. Amen.

Item up den 7^den^ dach in Hoymaend, anno 83, doe haddent dynghelschen behanghen an beede zyden van der strate, van der Kermersbrugge, tooten houc van der Kermerskerke, met lakenen rood ende blaeu, ende besteld met 200 barnende toordsen, ende de voorseyde lakenen behangen met 300 schilden van der wapenen van Ingheland, ende an den houc van der voorseyde kerke, daer was gheleydt een vad met wyne, elcken daer of ghevende, alzo langhe alst gheduerde, ende an den voed van de voorseyde brugge staende een vier ghemaect, in den rechten middel van der strate, van goeden heecken viercanten blocken, ende dit deden de goede coopmannen ende de nacye van den Inghelschen, ter cause van hueren nyeuwen kuenync.

Item up den 11sten dach in Hoymaend, anno 83, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael ten broeders van den Freminueren, ende daer ghync in de voorseyde processye, in voorme van amende, in zyn lynwaed, barvoed ende metten bloten oofde, een gheheeten Pierkin van Hende, eenen wapenmakers cnape, met een barnende toordse van 2 pond in zyn handen.

Item up den 18^den^ dach in Hoymaend, anno 83, doe was groot messchief van brande in de Ezelstrate, tusschen Sint Jooshuus ende dHezelpoorte, an de zelve zyde van Sint Jooshuus, ende daer verbarrenden acht huusen. God wild ons of beschermen.

Item up den 27sten dach in Hoymaend, anno 83, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael toot

Sinte Donaes, ende daer was mede ghedregen Sinte Maximus die rustend es tSinte Donaes, Sinte Bonifacius ende Sinte Loy. God lof ende danc.

Item up den 18^den^ dach van Oust, anno 83, doe was te Brugghe hover ghedaen eene vrauwe by justicye ter cruuspoorten uut, te zulker justicie als men daer pleeicht te doene, die beter gheswegen es, dan vele vermaend; ende het was de dochter van eenen verwer ende heet Loy van der Beke. Ende op den 19^den^ dach in November, anno 83, doe warender zes vrauwen hover ghedaen van den zelven sticke, ende ter zelver justicye, ende waren alle zes van hueren ghezelschepe, maer zoe was negen maenden over gehouden, ter cause om datse zeyde bevrucht was. God wilder zielen ontfermen. Amen.

Item up den 4^den^ nacht van September, anno 83, als den 5^den^ dach bedaechde, doe wast groot weder ende sterc van dunder ende van blexeme, van den welken dat gheschiede groot messchief ten broeders van den Predicaren, an de tor van der kerke, hondeet ende zeere gheschoffierd, ende noch meer ander schade geschiede in de kerke.

Item up den 5^den^ dach in September, anno 83, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael te Sinte Donaes, ende daer was mede ghedregen den weerdegen fierter ende glorieuze lichame van Sinte Donaes.

Item up den 28sten dach in September, anno 83, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael te Sinte Salvator, ende daer was mede ghedregen tsoete, weerdich, helich, ghebenedyde houd van den cruce van ons behouder Christus Jhesus ghebenedyt, dat es rustende tOnzer Liever Vrauwekerke, ende den weerdegen fierter van Sinte Bazelis, die rustend es tSinte Donaes. God lof ende danc.

Item up den 6^den^ dach in October, anno 83, doe quam

groot messchief van buspoeder te makene in den langhen Rolleweeh, daer bleven dry mannen dood, ende twee wasser thuus ghedregen, niet min dan dood, den eenen was den weerd int Beerkin ende dander die woende ten Hoye, ende zy storven beede. God hebbe der zielen. Amen.

Item up den 11sten dach in October, anno 83, doe verdranc een kindt meysken zynde by de Cruuspoorte; het hiet Betkin, zyn vader is eenen smid ende hy heet Colaerd, ende tverdranc in zyn vaders huus, in eene cupe met watre.

Item up den 18^{den} dach in October, anno 83, doe was in den Burch, eenen man onthooft by justicye, ende hy hiet Michiel de Hond; ende hy was van der Nyeupoord.

Item up den 18^{den} dach in October, anno 83, doe zo was eenen gehangen by justicye, ende die was huut Braband: de cause was omme dat hy int land van Vlaender ghebrocht hadde valsche munte, om tvolc mede te bedrieghene; hem was anghedaen een clocxkin van zwarte toolne, ende daer an waren gehangen vele menichte van dien zelven pennyngen, ende het waren alle dobbel placken. God hebbe zyne ziele. Amen.

Item up den 29sten dach in October, anno 83, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael tOnzer Liever Vrauwe.

Item up den laetsten dach in October, anno 83, doe was over ghedaen metten zweerde, by justicye, eenen die hiet Jan ende hy was van Geluwe by Corterycke; het dede de wet van den Vryen. God hebbe zyn ziele. Amen.

Item up den 16^{den} dach in November, anno 83, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael ten broeders van den Predicaren, ende daer was mede ghedregen Sinte Bonifacius, Sinte Loy ende Sinte Maximus die rustend es tSinte Donaes.

Item up den 20[den] dach in November, anno 83, doe was eenen priester van Sint Gillis, ende hy heet heer Boudin van Deynzen, ende hy was gheslegen van eenen die men heet Karstoffels; ende dien voorseyden Karstoffels slouch den voorseyden priester met eenen zweerde, toot up de dood, ende dat ter cause van zinen wyve.

Item up den eersten dach in December, anno 83, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael ten clooster van den Freminueren.

Item up den 21[sten] dach in December, anno 83, doe was ghevischt eenen verdroncken man, an Sint Jansbrugghe, ende hi hadde an twee roode cousen. God hebbe zyne ziele.

Item up den 22[sten] dach in December, anno 83, doe waren dry mannen ghestelt in den Burch, up een schavoodt; de twee waren gheslotelt van valsche brieven, den eenen hiet Heindric, ende die was ghebannen tien jaer up zyn ooft, ende dander hiet Vincend, die was ghebannen zes jaer up zyn ooft. Item de derde hiet Cornelis, ende die was dan ooc ghestelt, ter cause van cappynghe, ende die zoude gesteken hebben ghezyn met eenen helsene duer zyn tonge, maer de heere dede hem gracie. De zoete Gods gracie moet ons alle ghebuerne. Amen.

Item tjaer van 83 es huut by de gracie van Gode almachtich ghebenedyt, zo volgd tjaer van 84.

Item eerst up den 7[den] in Laumaend, anno 84, zo was in den Burch een schavood ghemaect, ende daer was up onthooft, by justicye, eenen geheeten Jacop, ende hy was van Dixmuude. God hebbe zyn ziele.

Item up den 22[sten] dach in Laumaend, anno 84, doe was ghehouden ende ghedregen processyen generael tOnzer Liever Vrauwen, met grooter heere ende weerdichede.

Item up den 7[den] dach in Spurkele, zo verdranc haer

zelven dhoude Jan van Booneems wyf, by nachte, in den barnepit, in de plaetse van hueren huuse, anno 84.

Item up den 8sten dach in Spurkele, anno 84, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael tSinte Donaes.

Item up den 21sten dach in Spurkele, anno 84, doe was up Sint Jansbrugge water ghebarrend, by justicye, ende hy dien tvoorseyde water toebehoorde, was up den 27sten dach in de voorseyde maend, by justicye verwonnen 50 jaer, up zyn ooft, huuten lande van Vlaenderen.

Item up den 27sten dach in Spurkele, anno 84, doe was in den Burch ghemaect een schavood, ende daer waren up ontooft twee mannen, den eenen hiet Willem Mathys, ende was een schilder, ende dander hiet meester Pieter Bane, ende was van Dudzeele: hy was ghequartierd, ende de quartieren waren gehangen van den voorseyden meester Pieter buuten de Speypoorte, de Coolkerksche poorte ende Sinte Ledenaerd poorte, ende de oofden van hun beeden voorseyd, waren ghesteken ten Damme up de poorten, deen ter Bruchscher poorte, ende tander ooft ter Coolkercsche poorte. God hebbe der zielen! Amen.

Item up den 1sten dach in Maerte, anno 84, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael tOnzer Liever Vrouwe, ende daer was mede ghedregen de weerdegen fierter van Sinte Bazelis, die rustend es tSinte Donaes.

Item up den 5den dach in Meerte, anno 84, doe waren in den Burch ontooft vier mannen, by justicye, deen was Jan Breydel, ende mer Nyclaus Davelu, ofmeester van den hertoghe van Oostrycke Maximilyaen, ende Colaerd de patinemakere, die woonachtich was in de lange wynckel, ende Jacop de Donckere: de voorseyde Jan Breydel ende mer Davelu, beneden by de westduere, waren die

ontooft, ende dander twee voorseyd in den Burch up een schavood. God wil der zielen ontfermen.

Item up den 10^{den} dach in Maerte, anno 84, doe was gehangen ende over ghedaen by justicyen, eenen ballync, gheheeten Jan van der Luere, Jans zuene.

Item up den 20sten dach in Maerte, anno 84, doe was ooc in den Burch een schavood ghemaect, ende daer warender twee ontooft, den eenen hiet Jan Stuer ende plochte te coolmeten, ende hy was gheworden een roodcaproen, ende dander hadde gheweeist hardsier van den hertoghe Maximilyaen. God ontferme de zielen.

Item up den 21sten dach in Maerte, anno 84, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael toot Sinte Salvator. God lof ende danc.

Item up den 29sten dach in Maerte, anno 84, doe zo was justicye ghedaen van eender vrauwe, als ballync zynde, die was ghedolven bachten de Magdaleene muer, by den heere ende de wet van der stede. God hebbe de ziele. Amen.

Item up den laetsten dach in Maerte, anno 84, doe was dood ghesteken Jooris, in den buc, in de Munte, in de Vlamyncstrate, ende het dede een zanger van Sinte Donaes, ende dien was een Vrieze. God hebbe de ziele. Amen.

Item up den 3^{den} dach in April, anno 84, doe zo was te Brugghe hover ghedaen, by justicye van de wet van den Vryen, van eender vrauwe, die huer kind hadde van levenden live ter dood ghebrocht; zoe was van Lichtervelde, ende ooc den moord gheschiede daer.

Item up den 10^{den} dach in April, anno 84, doe waren dry mannen, in den Burch, ontooft, by justicye; den eenen hiet Michiel de Witte, dander hiet Pieter van Mechelen, ende de derde die hiet Joos, ende was ontooft by de wed van Zyseele, ende alle dryen van straetroven. God ontferme der zielen. Amen.

Item up den 16^{den} dach in April, anno 84, doe was eene vrauwe dood ghevischt honder de Waterhalle, met eenen preeicstoel an hueren harem; ende zoe woende in den houden Gendwech by tPatynckyn. God hebbe de ziele, ende alle zielen, daer Gods beede vooren begeerd. Amen.

Item up den 23sten dach in April, anno 84, doe starf eenen man zeer haestelic bachten Sinte Donaes, by de looden busse, zittende up eenen banc, ende hy hadde ghezitten drincken, in havengonen, ende hi was een boucscrivere, ende hy woende in Sint Jacobstrate, in den Wulf, up eene camere. God hebbe zyne ziele. Amen.

Item up den 26sten dach in April, anno 84, doe was dood ghesteken Lauwereyns de Grote, de zeune van Jan de Grote, de handschoewerkere, ende de voorseyden Lauwereyns was gheworden een rood caproen, ende het was hem ghedaen, in de Balcstrate, bachten Jerusalem, in Sente Quintin, ende het dede hem eenen gheheeten Lieven, ende es een schipghezelle, ende een helsenare.

Item up den laetsten dach in April, anno 84, doe quam onzen erfachtigen harde gheduchten heere ende prinche, den jonghe hertoghe Philips, van zynder goede stede van Gend, te Brugghe te Cruuspoorten in, met zeere schonen state, honder te peerde ende te voet, met 2200 mannen.

Item hy hadde voor hem rydende zes zelveren trompetten, ende zes zelveren claroenen, ende zes heerrauden ende voor hem voerende een gouden zweerd, ende hem volchde meneghen fresschen hedelen man.

Item daer naer hem volgende vuf hanghende vergoudin waghenen, becleed met goudin lakenen, ende elcken waghene vul edele vrauwen, ende seven witte aggenyen, ende alle met ghetugen van goudin laken, ende up elcke een edel joncvrauwe.

Item voord up den 2^{den} dach van Meye, anno 84, doe was onzen jongen hertoghe ter Carmers.

Item voord up den 6^{den} dach, ten broeders van den Predicaren, ende altoos met zynen voorseyden state. Item voord up den achtsten dach toot Onzer Liever Vrauwekerke princhelic, huuterlic, chierlic ende metten voorseyden vulmaecten state.

Item voord up den 9sten dach, doe quam hy te Sinte Donaes ten tien hueren.

Item voord up den zelven dach, zo quam hy snavends ten schepenenhuuse ter maeltyd, om hem ende alle de hedele mede te fyestyerne.

Item voord up den 10sten dach, doe dede myn heere joncker Jan van Vlaender zyn eerste messe tOnzer Liever Vrouwe, ende was doe daer ontfanghen als proost.

Item voord up den zelven dach, zo was onzen jongen heere ende princhе ooc daer princhelic ende chierlic, ende al met zynen voorseyden state, alzo hy up dien tyd in de stede van Brugghe quam. God lof.

Item voord, onzen erfachtegen princhе den jongen hertoghe Phylips reed ende vertrac van zynder goede stede van Brugghe toot zynder goeder stede van Gend, op den 12sten dach van Meye, anno 84, hy hadde doe hier ghezyn twaelf dagen. God lof ende danc.

Item op den 19^{den} dach, in Meye, anno 84, doe quam in de stede van Brugghe, van der stede van Gend, mynheere Antheunis de Bastaerd, met 300 peerden ende met fresschen hedelen man; hy was doe hier zes dagen.

Item op den 24sten dach in Meye, anno 84, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael ten broeders van den Predicaren, ende voord up den zelven dach, zo vertrac mynheere Antheunis de Bastaerd van der goeder

stede van Brugghe, met 300 peerden, toter goeder stede van Gend, ende alzo men zeyde, van daer te Bruesele.

Item up den 25sten dach in Meye, anno 84, doe was eenen man dood ghesteken, up Stuvenberch, by Hemelryke, het was een schoemakers cnape; die daer dood blief hiet Jacop, ende was van Langemerc, ende diet dede was ooc een schoemakers cnape, ende die hiet Willem.

Item up den eersten dach in Wedemaend, anno 84, doe was groot messchief van brande in de brauwerye gheheeten in de Schelpe, staende byder houde Muelenbrugge, ende daer verbarrende in een kind, tkind wezende van den huuse, een knechtkin zynde. God hebbe zyn ziele. Amen.

Item up den tweeden dach in Wedemaend, anno, 84, doe was een kind hoverghereden dat dood bleef liggende up de strate, in de Smeeidstrate, van eender karre gheladen met zande.

Item up den 7den dach in Wedemaend, anno 84, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael buuten der Ezelpoorte ten Observanten. God lof ende danc. Item, voord de cause dat de voorseyde processye quamen ten voorseyden cloostre, dat was om dat de voorseyde hoordene doe hilden generael capytel, ende zyleden van den voorseyden cloostere quamen heerlic ende devotelic toot Sinte Donaes processyewys, ende ze quamen daer den dienst doen, ende daer wasser by ghetale, dry hondert; dit was, anno 84, den vuyfsten dach in Wedemaend.

Item up den 19den dach in Wedemaend, anno 84, doe was in den Burch, een schavood ghemaect, ende daer op was eenen hoverghedaen by justicyen, eenen die hiet Pieter van Henegauwe, van kerc rove, ende van straet roove. God hebbe zyne ziele.

Item up den selven dach, anno 84, doe waren vier

bouven ghegeesselt, zittende up eenen waghene, geeselende van der Burch tooter Smedepoorte, de twee waren ghebannen tien jaren, elc up zyn ooft, ende dander tween elc zes jaren, up zyn vust.

Item up den 20sten dach in Wedemaend, anno 84, doe was ghestelt int Schepenenhuus, een motalen hand, wyzende met den eenen vyngere up 't ghescrifte voor hem staende, ende het moeste daer doen stellen eenen gheheeten Jan Smeekaerd, wezende een vry barbier van Brugghe, in voorme van zeker meshuuzen die hy gedaen hadde contrarye de rechten ende de previlegien van der stede van Brugghe, alzo tghescrifte mensyoen maecte, daer als doe ten tyde, de voorseyde hand up wyzende was, ende de voorseyde hand, ende tghescrifte stond ter plaetsen voorseyd negen weeken dry dagen min.

Item up den 21sten dach in Wedemaend, anno 84, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael toot Sinte Donaes, ende daer was mede ghedregen tweerde, helich, glorieus, ghebenedyde sacramend dat rustend es tSinte Donaes, ende den weerdegen fierter ende glorieus lichame van Sinte Donaes, ende den dienst Gods was ghedaen tSinte Donaes.

Item up den 22sten dach in Wedemaend, anno 84, doe was eenen man zyn hand of ghehauwen by justicyen, up den houc van der Breydelstrate, ter plaetse ghecostumeerd.

Item up den 28sten dach in Wedemaend, anno 84, doe was eenen man dood ghesteken, an de Kuenyncxbrugge, ende hy was eenen haerbeyder van Sint Jansbrugge; de dooden hiet Jacop de Queestre. God hebbe zyn ziele, ende alle zielen. Amen.

Item up den 2den dach in Hoymaend, anno 84, doe was up Sint Jansbrugge ghemaect een schavood, ende daer

waren up ghestelt vuf mannen, ende alle haerbeyders van Skuenyncxbrugghe, ende waren daer ghestelt by justicyen, ter cause van valsche packynge van valschen fruute, twelcke fruut, up Sint Jansbrugge, ghewesen was, by schepenen, te viere ende te verbarnene, twelc vonnesse daer vulcommen was. Item dewelke vuf mannen, van den zelven voorseyden schavoote gaende, moesten gaen in huer lynwaed, baervoed, ende metten bloten oofde, ende elk met eene wassen keerse in zyn hand, tooten helegen bloede, die voorseyde keersen daer presenteerende ende daer latende.

Item up den 9den dach in Hoymaend, anno 84, doe quam mynen heere Anthuenis den Bastaerd, ende mynen heere Van Beveren quamen van der goeder stede van Gend, in de goeder stede van Brugghe met 300 peerden. God lof.

Item up den 11sten dach in Hoymaend, anno 84. Doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael ten broeders van den Freminueren. God lof ende danc.

Item up den 12sten dach in Hoymaend, anno 84, doe was een man dood ghesteken, in de Langhe Wynckel; het was eenen tegeldeckers cnape die hiet Toorin, ende het dede hem twee van myns heere van Bever ghezellen.

Item up den 18den dach in Hoymaend, anno 84, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael ten broeders van den Predicaren, ende up den zelven dach zo verdranc eenen man bachten den Wyngaerde, hy quam ter Smedepoorte in gereden te peerde, ende alzo verdranc hy daer. God hebbe zyn ziele. Amen.

Item up den 25sten dach in Hoymaend, anno 84, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael tOnzer Vrauwe.

Item up den 2den dach in Oust, anno 84, doe waren te Brugghe dry lieden dood ghesteken; den eenen lach an Sint

Jansbrugge, ende dandre upt kerchof van Ste Salvator, en dat was eenen tegeldecker, ende hiet Adriaen, ende den derden was eenen messemakere.

Item up den 3^{den} dach in Oust, anno 84, doe zo was in den Burch een schavood ghemaect ende daer was up onthooft by justicyen, Gillis van der Vlaen, ende hy was eenen yvoren cammakere, ter cause van mans dood. God hebbe zyne ziele. Amen.

Item up den 7^{den} dach in Oust, anno 84, doe viel dood eenen tegeldeckers cnape, van Sint Jacops kerke, ende hy hiet Pieter.

Item up den 8sten dach in Oust, anno 84, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael toot Sinte Donaes, ende daer was mede ghedregen de weerdege fierter van Sinte Bazelis, die rustend es tSinte Donaes.

Item up den 21^{steu} dach in oust, anno 84, doe verdranc eene zuster van Betanyen in de Carmersstrate, by rampe ende by messchieve, in de fonteyne, int voorseyde clooster, alf ter strate, ende half int clooster. God hebbe huer ziele.

Item up den 23sten dach in Oust, anno 84, doe was by justicye ghesteld up eene carre, Martine twyf van eenen gheheeten Pieter Prysbier, ende de voorseyde Martine ghesteken met gloyenden yseren up huer bloten lyf, up de merct, voor de Halle, ende van daer up de beurze, ende van daer up Sint Jansbrugge, ende up de plaetse Maubeerd, ende alzo ooc weder in den Burch, ende daer ghesteld upt een schavood, ende daer ghebonden an eene stake, ende daer een stic ghesneden van huerer tonghe, ende dies ghedaen zynde, zoe daer ghebannen zynde zes jaeren, up den pit, huuten lande van Vlaenderen, ende dit al ter cause, om datse met tuusschers ghezeten hadde up een dobbel spil, ende daer ghesproken blasphemye, God almachtich ghe-

benedyd, ende zyn lieve moeder ende maecht Maria, zegghende: ic zal cause winnen in spyte van Gode, ende van zynder moeder. Ic bidde Gode ende Maria, dat zyt huer willen vergeven, en alle die daer in mesdoen. Amen.

Item up den 27sten dach in Oust, anno 84, doe waren twee schone jonge knechten ghehangen, ende hover ghedaen by justicyen, als dieven, ende den eenen hiet Geleyn, ende hadde ghezyn eenen corael tSinte Donaes bin den koore.

Item up den laetsten dach in Oust, anno 84, doe waren verbarrend twee zwarte lakenen, up Sint Jansbrugge, ende dat by justicyen, ende die waren ghereed in Braband te Dueffele.

Item up den eersten dach in September, anno 84, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael ten broeders van den Predicaren, ende daer was mede ghedregen de weerdeghe fierter van Sinte Bazelis, die rustend es tSinte Donaes, ende daer ghinc in de voorseyde processye, in voorme van amende, eenen man, met eene barnende toordse, ende ooc eene vrauwe met eene barnende keerse, die vrauwe hiet Lyzebette, ende die woende in den Oostmeersehs.

Item up den 9sten dach in September, anno 84, doe quam mynen heere van Ravesteyn, van der goeder stede van Gend, in de goede stede van Brugghe, ter Cruuspoorten in met 50 peerden, eerlic ende princhelic, en hy vertrac weder tsanderdaechs, ter Cruuspoorten huut, al metten zelven state.

Item up den 12sten dach in September, anno 84, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael ten clooster van den Freminueren, ende daer was mede ghedregen de weerdege fierter van Sinte Heluterius die rustend es tSinte Donaes.

Item up den 23sten dach in September, anno 84, doe quam mynen heere van Ravesteyn ter Cruuspoorten in, met

myn vrauwe van Oorlyens zyn zuster, met 150 peerden ende 12 witte aggenyen, ende alle ghetuughen van rood gouden laken, ende up elc een kameriere, ende twee hanghende vergouden waghenen, becleed met rood gouden laken, ende voord noch drie hanghende waghenen, bedect met zwarten ledere.

Item up den 1sten dach in October, anno 84, doe zo was eene vrauwe ghesteld up een schavood in den Burch voor thuus van den Vryen, ende zoe hiet Karstine, ende was de dochtere van eenen Willem van Bursele, huut Zeeland, ende was daer ghesteld ter cause om datse hadde gheclaechd van crachten ende van foordsen, over eenen gheheeten Pieter Heyndricx, twelc der contrarye bevonden was, by der goede waerhede.

Item up den 4^{den} dach in October, anno 84, doe zo vertrac mynen heere van Ravesteyn, van der goede stede van Brugghe, tooter goede stede van Gend, eerlic ende met schonen state, met 100 peerden.

Item up den 14^{den} dach in October, anno 84, zo waren ghehouden ende ghedregen processyen generael toot Sinte Donaes, ende daer was mede ghedregen de weerdege fierter ende glorieus lichame van Sinte Donaes, met vier zelveren trompetten, ende twee claroenen. God lof ende danc.

Item up den 17^{den} dach in October, anno 84, zo was eenen man dood ghesteken voor tPaeukin, up den houc van den Maechdendalle, het dede een tegeldeckers cnape, ende den dooden die daer bleef die hiet Anthuenis Barvoed. God hebbe zyne ziele. Amen.

Item up den 8sten dach in December, anno 84, zoe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael toot Onzer Vrauwen, ende daer was mede ghedregen de weerdege fierter van Sinte Bazelis, die rustend es tSinte Donaes, ende

den weerdegen fierter van Sinte Loy, die rustend es te Sinte Salvator, ende daer ghync mede, in de voorseyde processye, eenen man in zyn lynwaed en metten bloten oofde, met eender barnende toordse in zyn handen, ende daer anhangende de wapene van de stede, ende voord de voorseyde toordse rondomme behangen met fygen, ende dit al, in voorme van amende.

Item up den 11sten dach in December, anno 84, doe was groten nood van brande, bachten de Carmers, ten huuse van eene geheeten Margriete Rommelconte, ende tvoorseyde huus, behoorde toe Jan van den Keere.

Item up den 12sten dach in December, anno 84, zo verdranc een schoon joncman tusschen der Strobrugghe ende sKuenyncxbrugghe, ende hy hiet Joorkin de Gay, ende was ghevischt, up den 13den dach. God hebbe zyne ziele. Amen.

Item up den 17den dach in December, anno 84, doe was eenen man ghesteld up een schavood, by justicyen voor thuus van den Vryen, ende met een gloyende helsene duer zyn tonghe ghesteken, ende dat ter cause om dat hy Jhesus Christus ghebenedyd gheloochend hadde.

Item up den 18den dach in December, anno 84, doe was een joncknecht ghehangen by justicyen van der wet van der stede van Brugghe, ende hy hiet Michiel van den Dale, filius Michiel.

Item up den 12den dach in December, anno 84, doe verdranc eenen geheeten Jan van den Steene, ende viel in de reye, by der Strobrugghe, ende was schade belettre van Willem Moreel, ende lach 18 daghen verdroncken int watere, want hy was ghevischt up den 29sten dach in December, anno 84, ende begraven tSinte Cruus. God hebbe zyne ziele ende alle zielen daer Gods beede vooren begeerd. Amen.

Item tjaer van 84 es huut. God zy gheloof t ende ghebenedyt ende by zynder gracye, genaden ende grondelooze ontfermachtichede; zo begund tjaer van 85.

Item eerst up den 25sten dach in Laumaend, anno 85, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael ten broeders van den Predicaren, ende daer was mede ghedregen den weerdegen fierter, ende glorieus lichame van Sente Donaes.

Item up den 5^{den} dach in Spurkele, anno 85, doe was ghevonden eenen verdroncken priester, by der Pypers capelle, an de Wulfaerdbrugge, ende hy hiet heere Lauwereys ende plochte te stane toot Sinte Salvator. God hebbe zyn ziele. Amen.

Item up den 26sten dach in Spurkele, anno 85, doe waren vier mannen ghestelt, up een schavood, waer of de twee waren ghegeeselt met roeden, ter cause van dieften, ende up den zelven tyd, dander twee ghegeeselt honder den steen ghebonden an den pylaer, ter plecke ghecostumeerd.

Item up den 5^{den} dach in Maerte, anno 85, doe was eenen man huut ghevoerd ter Cruuspoorten, ende hover ghedaen by justicye, metten brande des viers, ter plecken ghecostumeerd, van zaken die beter ghezwegen zyn dan ghenoemdt; ende het dede de wet van den Vryen.

Item up den 12sten dach in Maerte, anno 85, doe was ghevonden ende ghevischt eenen verdroncken man, by Sint Jansbrugge, ende hy hiet Jooris, ende was den broeder van eenen gheheeten Dixu ende plochte te zine duerwaerder ter poorters loogye. God hebbe zyne ziele. Amen.

Item up den 28sten dach in Maerte, anno 85, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael toot Sinte Donaes, ende daer was mede ghedregen den weerdegen fierter, ende glorieus lichame van Sinte Donaes.

Item up den 1sten dach in April, anno 85, doe hoverleed

van dezer weerelt, de vrauwe in Bouweloo, zeere aestelec ende onverzyens, op de meret, by de Fonteyne, zoe viel daer aestelic neder, ende starf terstond. God hebbe haer ziele, ende God wilder ons of beschermen, ende alle menschen; ende zoe hiet Pieternelle. Amen.

Item up den 11sten dach in April, anno 85, doe ghescliede groot grief van brande, in de Vulderstrate, ende daer verbarrenden 36 huusen, honder cleen ende groot ende den voorseyden brand, quam huut den huuse van eenen gheheeten Matheeus Derdeboudt. God wilder ons allen voord of beschermen. Amen.

Item up den zelven dach, anno 85, doe verdranc een brauwers cnape, by der Gendpoorte, hy woende in de brauwerye int Bleekerstraetken, gheheeten int Houpelkin, ende hy hiet Winnoc. God hebbe zyn ziele, ende alle zielen, daer Gods beede vooren begeerd. Amen.

Item up den 28sten dach in April, anno 85, doe was groot messchief van brande, int Sint Jacopsstrate, bachten den koore, by der Fonteyne, bachten Sint Jacopskerke.

Up den zelven dach, anno 85, doe viel eene vrauwe dood, op tOostproosche, in een huus geheeten in de Zunne, by sinte Erasmus capelle, ende zoe viel huer zelven dood van eenen steeger, van boven neder, op een goedye. God ontferme haer ziele ende alle zielen. Amen.

Item up den 15^{den} dach in Meye, anno 85, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael ten broeders van den Predicaren, ende daer was mede ghedregen den weerdegen fierter ende glorieus lichame van Sinte Donaes ende den weerdegen fierter van Sinte Bonifacius, ende den weerdegen fierter van Sinte Loy.

Item up 20sten dach van Meye, anno 85, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael toot Sinte Donaes,

ende daer was mede ghedregen den weerdegen fierter van Sinte Donaes, ende den weerdegen fierter van Sinte Bazelis, enden weerdegen fierter van Sinte Maximus, die rustend es toot Sinte Donaes, ende daer was mede ghedregen, den weerdegen fierter van Sinte Bonifacius ende den weerdegen fierter van Sinte Loy, ende deeze weerdeghe processye was ghedregen, duer de Oochstrate, voorby den broeders van den Predicaren, voorby den Braemberch, over de grote Heechoudbrugghe, duer de Vullestrate, rondomme de Merct, over de plaetse Maubeerd, ende alzo tSinte Donaes in.

Item up den 22sten dach in Meye, anno 85, doe was groot messchief van brande, tusschen de Kuenyncxbrugge ende Sint Jansbrugge, ten huuse van Giervays van der Schave, ende tvoorseyde huus barrende of tooten gronde, van vooren up de reye toot up de Doosterlynge plaetse, ende up den zelven dach, naer der noene, zo viel daer eenen doot, onder de verbarrende mueragyen van den voorseyden huuse, ende het starf binden darden dage daer naer, van den zelven brande, by grooter verbarrendhede ende quetsuere van den zelven brande, eenen gheheeten Lauwereyns van Hille. God hebbe zyne ziele. Amen.

Item up den 18den dach in Wedemaend, anno 85, doe ghescheide een groot messchief, ende een deerlic quets, bachten den Hoorne, op tHoochstic, daer ghebuerde dat een dochterken van 6 jaren stak doot een jonc kind van twee jaren, een knechtken zynde. God hebbe zyn ziele. Amen.

Item up den 20sten dach in Wedemaend, anno 85, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael tOnzer Liever Vrauwe, ende daer was mede ghedregen tghebenedyde, warachtich, glorieus ende helich sacrament, dat rustend es tSinte Donaes.

« Item dit naervolgende, en behoord hier niet te stane,

« maer het behoord te stane, ende ghesteldt te zyne, in
« dezen zelven bouc in tweestebladt achtervolgende den
« maend van Oust, up den 5den dach van September, maer
« ic, als scriver van dezen bouc, en hadde dit naervol-
« gende gescrifte niet, want het was my eerst gegeven up
« den 9den dach van December, anno 85, dus neemet
« voor t' goede, dat hier aldaer staet. »

Item achtervolgende dit voorseyde point zo eist ghe-schied, anno 77, den 5den dach in September, Maerten Lem, doe wesende burchmeester van der stede van Brugge, doe dede maken een schavood, in den Burch van der voorseyde stede, up twelke schavood up den voorseyden dach, anno 77, was gherechd, metten zweerde, eenen man dienare wezende van sprinchenhoove, die eenen andren dienare van den voorseyden hoove, dood stac.

Item voord up den zelven voorseyden dach, anno 77, doe worde ooc eenen gherecht, up tvoorseyde schavood, metten zweerde, eenen man van Cortrycke, die te Brugghe ghecooren was om busschieter te zyne.

Item up den 10den dach in September, anno 77, waren up tzelve voorseyde schavood gherecht, metten zweerde, twee moylicke ghezellen, waer of dat den eenen hiet Pieter Brae-maerd, die men hiet in de wandelynghe Woupgay, ende dander hiet Anthuenis de Quame.

Item up den 27sten dach in September, anno 77, doe was ooc gherecht metten zweerde, by justicyen, eenen gheheeten Adriaen de Backen, de welke was ontooft beneden up de calsye, ende dat ter cause om den groten stoorem van winde dat niemand en dorste staen op tvoorseyde schavood.

Item up den 15den dach in October, anno 77, was ooc ooverghedaen metten zweerde, ende ghequartierd by der rooden roede, snavends ten 5 hueren, ten voorseyden scha-

voote, ende zyn ooft ghesteld buuten de Bouverye poorte.

Item up den 21^ste^n dach in Spurkele, anno 77, doe was ooc ontooft, op tselve schavoot, eenen gheheeten Gildeken van den Pitte, dienare van den proossche.

Item tvoorseyde schavood was of ghedaen, als ter gheboorte van onzen jongen hertoghe Phylips, ende dat was den 20sten dach van Wedemaend, anno 78, aldaer het stond ter plaetse voorseyd 9 maenden ende twintich dagen.

Item, nu ga ic voord int guend daer of dat desen boec mensyoen maect, by de gracien van Gode.

Item up den 21sten dach in Wedemaend, anno 85, doe quam in ter Cruuspoorte, ende was ontfangen den hertoghe van Oostryke Maximilyaen, den natuerlicken vader van onzen jongen erfachtegen heere ende prinche, den grave Phylips, ende quam in met zeere schonen state, honder te peerde ende te voed met 680 mannen, ende hy hadde doe ghezyn huut zynder goeder stede van Brugge, twee jaer acht weeken ende twee daghen, ende den jongen hertoghe van Gelderen quam mede met hem, ende den voorseyden hertoghe Maximilyaen slouch rudder, den chanchelyer van Braband, up de grote meret, voor der Vischcopershuus.

Item up den 22sten dach in Wedemaend, anno 85, doe quam den voorseyde hertoghe Maximilyaen, met zynen voorseyden state, te Sinte Donaes ter oochmesse, ende quam van daer boven up der schepenenhuus.

Item up den 23sten dach in Wedemaend, anno 85, doe quam ons harde gheduchten heere ende prinche Maximilyaen, met groten heere ende reverencyen, toot in den Burch, om te bezweerne tland ende tgraefschip van Vlaendren; Item eerst, zo dede hy zynen heedt, voor de schole van Sinte Donaes, daer bezwoer hy, den hertoghe voorseyd, de geestelichede; Item voord van daer ghync hy in Sinte

Donaeskerke, ten oogen houtare, ende daer bezwoer hy de helige kerke; Item voord, van daer ghync hy up den schepenenhuus, ende aldaer bezwoer hy zyn goede stede van Brugghe, ende dBrugsche quaertier, ende ooc tgraefschip van Vlaendren te houdene, ende te honderhouden in rechten, in vryhede, ende alle previlegen, ende alle rechten houde ende nyeuwe.

Item up den 27sten dach in Wedemaend, anno 85, doe quam ons harde gheduchten heere ende prinche den hertoghe van Oostryke, met zeere schone state, chierlic ende princhelic toot in den Burch, ten huuse van den Vryen, ende bezwoer daer tVrye, in de camer van den Vryen, ende up dien zelven dach ende huere, zo vync Lodewyc de Crane, doe als bailju van den Vryen, Clays Marteel.

Item up den laetsten dach van Wedemaend, anno 85, doe quam ons harde gheduchten heere ende prinche den hertoghe van Oostryke, met zeere schonen state, chierlic ende princhelic, toot in den Burch, up tschepenenhuus, ende quam daer zitten ter vierschare, als commissaris, stedehouder, voorvoocht ende monboor van zynen zuene, onzen erfachtegen prinche den jongen hertoghe Phylips, grave van Vlaenderen ende daer vernyeude hy de wet van der stede van Brugghe, die voorseyde wet daer stellende en hoordineerende gheduerende den tyd van 14 maenden.

Item up den tweeden dach in Hoymaend, anno 85, doe quam ons harde gheduchten heere ende prinche voorseyd, met zeere schonen chierlicken ende princhelicken state in de camer van den Vryen, ende daer vermakede hy de wet van den Vryen, ende zat daer zelve in zinen persoon, als commissaris ende stedehouder van zinen zuene, onzen erfachtegen prinche, den jongen hertoghe Phylips

Item up den 3^{den} dach in Hoymaend, anno 85, doe waren

ghehouden ende ghedregen processyen generael toot Sinte Donaes, ende daer was mede ghedregen den weerdegen fierter van Sinte Bazelis, die rustend es tSinte Donaes.

« Item up den 5^{den} dach in Hoymaend, anno 85, doe was « ghemaect een schavood up de grote Meret voor de Halle, « ende daer waren op gherecht, metten zweerde, vier « poorters van dezer stede van Brugghe Regyn van Roode, « eenen verwere; Anthuenis Labee, eenen goudsmid; Fran- « coys van Bassevelde, eenen vleeschouwer, ende Pieter van « den Hecke, den clerc van den bloede ende van der camer « van der stede van Brugghe, ende waren alle vieren gherecht « princhelic, hier naer volgende ende achtervolgende elc « sinen name, zyn verlyd.

Eerst Regyn van Roode, den Verwere.

Item dat den voorseyden Regyn van Roode gheweeten heeft van den sciete ende confordye gehouden metten quaedwillende van den hertoghe van Oostryke.

Item voord, zo kend hy, dat hy altoes van den zinne gheweest heeft, metten quaedwillende, den hertoghe van Oostryke, teewegen daghen thoudene in al zulker subjeccye ende zelve regemend thebben van den lande van Vlaendre.

Item voord, zo kend hy, dat hy heeft helpen achterhouden, metten quaedwilleghen, dat men den hertoghe van Oostryke niet ghegeven en heeift, van zyn trybuuten, noch geen exploten.

Item voord, zo kend den voorseyden Regyn van Roode, dat hy den pays van Dendremonde belet heeift.

Item voord, zo kend hy, dat hy raed ende avys ghehouden heeft, tupstellen ende honderhouden van den blochuuse.

Item voord, zo kend hy, dat hy heeift geholpen vercrygen de Bruggemerct, ende ooc beletten de Andworpmerct te bamesse, ende altoos metten quaedwillegen.

Item voord, zo kend hy, dat hy raed ende avys ghehouden heeift, metten quaedwilligen, de Francoysen te bryngene int land van Vlaendre.

Item voord, zo kend hy, dat hy gheweeten heeift van den huwelicke, dat ghedaen zoude hebben gheweeist, van onzen erfachtegen heere ende prinche, den jongen hertoghe Phylips in Vranckeryke, zonder te wetene van den voorseyden hertoghe van Oostryke, zynen natuerlicken vader.

Item voord, zo kend hy, dat hy ghezyn heeift, daer men raed ende avys ghenomen heeift, metten quaedwilleghen om te vercopene de 12 Lib. g. siaers, op de dry steden, tes te weetene Gend, Brugghe ende Ypre, ende den volke, ghedaen te verstane dat was om pays te makene, tusschen den hertoghe van Oostryke, natuerlicken vader van onzen jongen erfachtegen prinche, ende den lande van Vlaendre.

Item voord, zo kend den voorzeyden Regyn van Roode, dat hy wel gheweten heeift, ende ten rade ghezyn heeift, metten quaedwillegen, dat men myneeren zoude de stede van Dordrecht.

Item voord, zo kend hy, dat hy midsgaders andre, ghezyn heeift, by mynheere van Ravesteyn, om de slotelen te hebbene van den trezoore ende schatte van de jongen hertoghe Phylips, onzen erfachtegen prinche, om den trezoor ende juweelen te vercopene, ende te gelde te makene, om de Francoyse mede te betalene.

Item voord, zo kend hy, dat hy wel gheweten heeift, als datter ghedeputeerde van Willem van Harenberghe, int land van Vlaendre ghezyn hebben, pratizeerende ende consolacye met hemleden houdende, om de stede van

Dordrecht, ende meer andre zeker slote van den hertoghe van Oostrycke in te nemene.

Item voord, zo kend hy, dat hy der hover ende daer by ghezyn heeift daer dyveersche woorden ghesproken hebbe ghezyn, ende ooc dyveersche brieven hebben ghescreven ghezyn an den hertoghe van Oostryke, Braband, Heynegauwe, ende ooc helders.

Item voord, zo kend hy dat hy ende zyn medegezellen, elc den andren belooft hebben, elc de andren by te blyvene, toot in de dood.

Item voord, al twelk dat hy gedaen heeift, dat heeift i ghedaen huut vreezen van justicyen, die hy zeker was.

Antheunis Labee, den goudsmid.

Eerst dat hy ghezyn heift van den secrete, ende consolacye ghehouden heeift, metten quaedwillegen, van den hertoghe van Oostryke.

Item voord, zo kend den voorseyden Anthuenis, dat hy met zinen andren quaedwillende, tscryven van den hertoge van Oostryke altoos ghepoocht hebben dat huuten lande te houdene met al huerleder macht.

Item voord, zo kend hy, dat hy gheweten heeift, dat men mheer Willem van Hurenburch ghezonden heeift vyftich gl. om sloten ende steden toebehoorende den hertoghe van Oostryken, die in te nemene.

Item voord, zo kend hy, dat hy ghezyn heeift midsgaders andre te Dudzeele, ten razeerne van den casteele, ende raed ende avys daertoe ghegeven heift, ende hy ooc zelven een casteel of gheworpen heeift.

Item voord, zo kend hy, dat hy en zyn medeghezellen, elc den andren belooft hebben elc den andren by te blyvene toot in de dood.

Item voord, zo kend hy, dat hy heeift geholpen vercrygen metten quaedwillende, de Bruggemerct te bamesse ende tverbieden vander Andworpmerct.

Item voord, zo kend hy Anthuenis voorseyd, dat hy raed ende avys ghegeven heeift, ten upstelne, ende thonderhouden van den blochuuse.

Item voord, zo kend hy, dat hy derby ende daerhover was als ghedeputeerd, ende daer ghesloten was, om te treckene in Vranckerycke, om de Francoysen te bringene int land van Vlaenderen.

Item voord, zo kend hy, dat hy de pennyngen van den poorters van der stede van Brugghe, heeift gheholpen vercrygen, om toorlogen mede te sustineeren.

Item voord, zo kend hy, dat men den Francoysen grote somme van pennynghen ghegeven zoude hebben om toorloge mede te honderhoudene.

Item voord, zo kend hy, als dat hy wel gheweten heeft, dat men dyveersche leedren ghemaect heeift, om de stede van Dordrecht mede te beclemmene ende in te nemene.

Item voord, al dat hy ghedaen heeift met zyne mede ghezellen, dat es van gheveynsde secreethede.

Fransoys van Bassevelde, den vleeschauwere.

Item eerst, zo kend hy, dat hy wel wiste, dat den hertoghe van Oostryke was voorvoocht ende mombore van den jongen hertoghe Phylips zynen zuene, ende dat den hertoghe dat begeerd hadde, ende in zynen handen te hebbene twelc hy ende zyn medeghezellen, in alder manieren geerne beled hadden.

Item voord zo kend hy, dat, als den hertoghe van Oostrycke, hier voor de poorte was, ende begeerde in te commene, ende te sprekene, metter goede lieden van der wet,

ende hy geen ander zwarichede en begeerde te doene, ende den voorseyden Francoys van Basseveldc zeyde zonder last, dat men metten hertoghe niet te spreken en hadde, ende dat men tale, noch spraecke, noch geen conversasye, met hem hebben en zoude, noch men wilde geen vreeimdt volc by der stede hebben, twelc van hem den voorseyden Francoys zonder last niet en behoort ghezeyd te zine.

Item voord zo kend den voorzeyden Francoys, dat met Nyclaeus Davelu, ende Jan Breydel ende andre goedwilleghen ghevanghen waren, hy kend dat hy, noch zyn medeghezellen geen auctoriteyt en hadden om hemleden te condampneeren, noch geen kennesse up hemleden thebbene, up mer Nyclaeus specialic, mids dat hy oofmeester was van den hertoghe van Oostryke; boven dien hy kend dat hy, daer by, daer hover ende daer an ghezyn heeift, daer zyleden voorseyd ghecondampneerd waren ter doot.

Item voord zo kend hy den voorzeyden Francoys, dat hy ende meer ander ghezyn hebben te Dudzeele, ten razeerne van den casteele.

Item voord zo kend hy, dat hy omtrend sente Maertin messe, anno 85, was hy Francoys voorseyd ende meer andre, als ghedeputeerde by den kuenync van Vranckeryke, om te vercrygene zeker lettren van fafuer roerende ende angaende dat de leden van Vlaendren niet reformael en zouden zyn, van creminele zaken zekeren tyden van jaren gheduerende, niet tegen staende dat in den pays van Vrankeryke ghesloten was.

Pieter van der Heeke.

Item eerst, dat hy was dienare van der stede van Brugghe, hy wel wetende dat diede voorseyde stede onlancx gheregierd hadden, dat al haerleden zaken vyolentelic, ende buuten alle

redenen ghesteld hadden, ende datse ooc tghemeene volc van dezer stede, in al zulker subjeccyen ghehouden hadden dat niemend om de justicye keerele, van den hertoghe van Oostryke niet spreken en dorste, ende in al zulker rebellichede ghehouden, dat als den hertoghe begeerde ende screef om zinen zuene in handen te hebbene, ende gheontfangen te zine, als vader, voorvoocht ende momboore van zinen zuene, den jongen hertoghe Phylips, onzen erfachtegen prinche.

Item voord, zo kend de zelven Pieter van der Heeke, dat hy wel gheweten heift, dat de guene, die hem wethouders van den voorseyden stede ghesteld hebben, geen macht en hadden nyemende te condampneeren, of ooc tapsolveerne ghemerct dat by den scrivene van den hertoghe van Oostryke, de admisnistracye van justicyen, verboden was, hy Pieter, voorseyd, nochtans prezend ghezyn heeift, daer men mer Nyclaeus Davelu shertoghen ooftmeester wien de kennesse van dien ende alzulke persoonen toebehoord.

Item voord, zo kend hy dat hy Jan Breydel, ende meer andre jammerlicken ghepynd hebben ghezyn ende daer naer tyrandelicken, honder teesel van justicyen, vermoord, ende ter dood hebben ghebrocht ghezyn.

Item voord, zo kend den voorseyden Pieter van der Heeke, dat hy meer huut ghezyn heeift, om zyne meesters te ghelievene dan anders, ende die rudelic ghepynd hebben ghezyn, hy Pieter voorseyd die ghetracteerd heeift, met dreigementen, naer zyn vermogen, ende alzo doende om die in kennesse te bryngene van tguend dies men hemleden anleggende was.

Item voord, zo kend hy dat hy den heeraud commende van den hertoghe van Oostryke, dat hy die dede commen in de Speypoorte die gheslooten zynde, ende van daer dede gaen in de Gendpoorte, den heeraud daer voren commende,

hy Pieter voorseyd hadde daer eenen waghen ghereed, ende dede den voorseyden heeraud int slod voeren te Gend, daer hy langhe tyd in ghevangen was.

Item voord, ten 7sten, zo kend hy Pieter voorseyd, als dat hy princepalic in dit last ghecommen es by toedoene van Jan van Ryebeke, ende Loodewyc Steylin, beede de stranceste ende dhonredelicste int voorseyde regemend Gode clagende dat hy se noyt en kende.

Item voord, zo kend hy Pieter voorseyd, dat hy te rade ghezyn heeft, den poorters van dezer stede van Brugghe te bedwyngene, rente te copene.

Item up den 5^{den} dach in Hoymaend, anno 85, als de voorseyde justicye up de groote merct, voor de Halle, ghedaen was, doe quam ons harde gheduchte heere ende prinche Maximilyaen, den hertoghe van Oostryke, in den Burch, ende daer nam hy mer Lodewyc de Crane, de roede, als van den bailjuschepe, ende hy gafse mynheere van Huutkerke, ende hy reed up dien zelven tyd, ons harde gheduchte heere ende prinche voorseyd, met zeere schonen chierlicken ende princhelicken state, ende reed ter alzo ter Cruuspoorten huud, ryden spelen, ende hy quam bin den zelven havende weder in de stede.

Item up den 6^{den} dach in Hoymaend, anno 85, doe waren ghesteld ende huudghesteken de vier oofden van den vier voorseyde persoonen, poorters van dezer stede van Brugghe, ende waren elc ghesteken up eenen glavyeschachd, vooren ter voorseyde Halle, honder den wyzer, boven Onzer Liever Vrauwe. Ende up den zelven dach voorseyd, anno 85, doe vertrac ons harde gheduchte heere ende prinche Maximilyaen, met zeere schonen chierlicken ende princhelicken state, huut zynder goeder stede van Brugghe, tooter goeder

stede van Gend, met zeere lettel min of meer, dan met 1600 volcx, honder te peerde, te wagene ende te voed, ende hy hadde doe hier ghezyn 16 dagen, ende hy voerde als ghevangen man, ende honder zyn subjeccye, mynheere van den Gruudhuuse.

Item up den 8sten dach in Hoymaend, anno 85, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael ten broeders van den Predicaren, ende daer was ooc mede ghedregen den weerdeghen fierter ende glorieus lichame van Sinte Donaes. Gode lof ende danc.

Item up den 22sten dach in Hoymaend, anno 85, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael, ten Freminueren, ende daer was mede ghedreghen den weerdegen fierter van Sinte Maximus, die rustend es toot Sinte Donaes, den weerdeghen fierter van Sinte Bonifacius ende den weerdeghen fierter van Sinte Lóy.

Item up den 1sten dach in Oust, anno 85, doe waren ghehouden ende ghedreghen processyen generael ten Augustinen, ende daer was mede ghedregen, den weerdeghen fierter van Sinte Bazelis, die rustend es tSinte Donaes.

Item up den 10den dach in Oust, anno 85, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael ten Wyngaerde ende daer was mede ghedregen tsoete, weerdich, helich ghebenedyde houd van den genadegen, ende gloryeusen cruce van onzen behouder Christi Jhesus ghebenedyd, dat rustend es tOnzer Liever Vrauwe; voord zo was daer mede ghedregen, t'weerdig, helich, ghebenedyd ende glorieus rilyke van den heleghen, weerden, gloryeuzen oofde van den heleghen vriend Gods ende martelaro Sint Jan Baptista, dat rustend es toot Sinte Donaes, ende daer was mede ghedreghen den weerdeghen fierter van Sinte Aernoud, die rustend es te Houdenburch, ende den habd van Houden-

burch die ghync mede in de voorseyde processye, heerlic ende chierlic, ende hy dede tofficye van de messe.

Item up den 22sten dach in Oust, anno 85, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael ten Carmers ende die waren duer de Breydelstrate, hover de Merct, duer de Vlamyncstrate, hover de Buerze, duer de Zouterstrate, voor by Sint Jansbrugghe, duer tGendof, hover de Kermersbrugge, ende alzo ten Carmers in. Item van daer scheedende, gaende hover der Oost proosche, voor by Jerusalem cappelle, duer de Roodstrate, ter rechterhand ommeslaende, lanchs de Langhestrate, voor by den broeders van den Predicaren, voor by teclooster voorseyd, omme slaende tluchterhand, streckende alzo voor by den Braemberch, toot hover de grote Heechoudbrugge, duer de Wullestrate, ende alzo weder duer dBreydelstraetkin toot in den Burch. Item daer commende an t'Noordoosthende van den schepenenhuuse, honder tbeeilde van Maria, stond weerdeghelicken ende chierlicken gedect een trezoor met gouden laken tooter heerden, ende daer up eene ghewyde dwale, ende in dese voorseyde processye, aldus draghende was mede ghedregen tweerde, helich, ghebenedyde, warachtig, gloryeus sacramend Christi Jhesus twelc es rustende tSinte Donaes, ende in den Burch commende, alzood voorseyd es, zo was thelege, ghebenedyde sacramend ghesteld rustende op den voorseyden houtaer, ende alle de voorseyde processyen staende in oordenancyen, alzo daertoe dient, ende daer was Christi Jhesus almachtich gheanebeeid met sange, ende met bedynghen ende solempnitacye gheboden, met gouden candelaren, met zelveren wyroocvaten, met barnende waschlichte, ende met wyroocke, ghelyc als daer toe dient, hem lovende ende danckende, van zynder zoeter ghebenedyder, die hy ons verleend hadde, duer de

welke gracye ic hem bidde, dat hy ons noch voord verleenen zal.

Item up den 26sten dach in Oust, anno 85, doe was ontooft ende ghereeht metten zweerde, vander ende byder wed vander stede van Brugghe, eenen gheheeten Lodewyc Steylin, wilen heer burchmeester van den coerse ghezyn hadde, ende was hoverghedaen by justicye van onzen harden geduchten heere ende prinche wege, den hertoghe van Oostryke, ende dat ter cause, ende om eeneghe zeker poynten ende artykelen, daer dander vier voorseyde om storven, 32 dagen voor hem.

Dit achtervolghende es tverlyd van Lodewyc Steylin wiens ziele God ghedyncke. Amen.

Item int jaer ons heeren 1485, den 26sten dach in Oust, zo was te Brugghe, ghewezen ter vierschare van schepenen vander stede van Brugghe, te ontoofdene, ende te stervene metten zweerde, Lodewyc Steylin, ende dit naervolghende verlyd, was ghelezen hover hem, ter vierschare voorseyd.

Item den voorseyden Lodewyc was ghevanghen ten bevele van onzen harden geduchten heere ende prinche, den hertoghe van Oostryke, en van Bourgongnen.

Item den voorseyden Lodewyc heeft gekend en gheleden, buuten alle pynen van banden ende van ysere, dat hier naer volchd.

Item eerst, dat hy was int regemend van den voorseyden stede, daer hy als burchmeester van den coerse, ende voorvoocht van den zes ghecommitteerden van der zelver stede, ende anders, gheregierd heeift, ghecommen es, by toedoene ende ter verleedynghe van Jan van Ryebeke, mer Jan van Nyeuwenhove ende Willem Mooreel, ende ghebuerde tiegen zinen danc, ende wille, zonderlynghe dat hy burchmeester

ghemaect was, twelc hy zeere weygerde, want hy doe ghenouch beduchtede, claechde, ende zeyde dat hy in thende noch daer omme zoude moeten lyden.

Item voord zo kend hy noch, dat als onzen harden gheduchten heere ende prinche hier voor de stede quam, ende begheerde in ghelaten te zine, anno 84, up den 24sten dach in February, hy doe den voorseyden Lodewyc, als burchmeester daer af gheaverteerd wezende, quam ter Smedepoorte, ende ter Ezelpoorte, ende ter vesten van de stede van Brugghe, met sergianten, schadebeletters ende roode caproenen, ende met noch meer andre ghezellen in wille, ende in meenynghe, tghemeene volc van dezer stede, deen ende dandre, die daer ghecommen waren om den voorzeyden hertoghe te ziene, hemleden, van de voorseyde vesten te doen gane, het ware by slaeghen of andersins, up dat sy van daer niet en hadden willen gaen, alzo zy deden, als zy hem zagen commen met zinen state, wand hy Lodewyc voorseyd van dien advyze was den voorseyden hertoghe niet in te latene.

Item voord, zo kend hy Lodewyc voorseyd, dat hy als burchmeester van den coerse, daer hover ende daer by was, daer men mer Nyclaeus Daveluu ende Jan Breydel, ende andre ghetermineerd ende ghepynd waren, om dat zy verstand hadden van den hertoghe van Oostryke hem inte helpene, ende leeifden zo rudelicken metten voorseyden mer Nyclaeus, Jan Breydel ende meer andre, daer mer Jan Van Nyeuwenhoove doe, als schoudheeten zynde, daer hover stond, daer dat den voorseyden meer Jan zeyde, dat om de ziecte, ende cranchede van den voorzeyden mer Nyclaeus, de schepenen van der voorseyde dezer stede, niet en wilden daer hover staen dat men hem pinen zoude, waer up dat den voorseyden mer Jan verandwoorde zeere stran-

ghelic ende zeyde, en moyd hu niet, latene wel ende zeere pynen, wand hy es oofmeester, wand hy weet al dat men weten zoude of in zulke gelyke woorden van substancyen, ende Willem Moreel als burchmeester van schepenen, zeyde, als dat hyt zelve doen zoude, ende hemleden wel regieren zoude, al en haddy maer eenen schepenen, twelc zonder twee schepenen niet en behoord ghedaen te zine.

Item voord, zo kend hy noch, dat hy by eendrachtichede van den dry leden van den lande van Vlaendre was ten omme worpen van den casteele van Dudzeele.

Item voord, zo kend hy noch, dat hy daer hover ghestaen ende eesch ghemaect heeift, als burchmeester van den coerse ter vyerschare van Brugghe, daer mer Jooris Gyzelen, Jacop de Heere ende Jan Wyts ghebannen waren als verraders, omme dat zy den voorseyden hertoghe, ons harde gheduchten heere ende prinche, met hem ghecommen waren toot voor de stede. Item voord, hy kend dat hy verhoorde den uploop dat tvolc van den voorseyden hertoghe dagelicx dede, up dit land, ende dat tvolc van dezen lande, daertieghen onghewillich viel, om dat te weder stane, ende ooc hy verhoorde wel dat men geenen capiteyn vinden en conste, doe zeyde hy Lodewyc voorseyd: waerd dat ic my der oorloghe verstonde, ic wilde wel quyte zyn van mynen burchmeesterschepe ende zelve capiteyn zyn, om huut te trecken ende tvolc te leedene, tieghen den voorseyden hertoghe, ende alle zyn welwillenden.

Item voord, zo kend den zelven Lodewyc voorseyd, hoe dat hy hier te Brugghe hoorde zeggen by eenen penchyoenaris van Gend, hoe dat by den 3 leden van Vlaendren ghesloten was, den heere Willem van Harenburch te zendene, de somme van 100 lib. g., te wetene de 50 lib. g. in gelde, en dandre 50 lib. in buetre ende in kazen, waer of tlast hadde

Anthuenis Labee, ende dat was om inte nemene tslod van Ludsenburch, ende dat ten behouve van onzen jongen erfachtegen princhе, den grave Phylips, van den welcken poynte hy Lodewyc voorseyd, ghelyc den andren van den 3 leden, ghenouch ooc van dien opynyoene was.

Item voord, zo kend hy, dat hy mede te rade en daer hover ghezyn heeift, als burchmeester van den coerse, in de schepenen camer van Brugghe, daer hover eenghedregen ende ghesloten was, de ghedeputeerde van der stede van Brugghe, ligghende te Gend, brieven vercreghen hadden, zonder van den hertoghe Phylips, by den welken men verbieden zoude te treckene ter Andworpmerct ende up te stellene een nyeuwe Brugghemerct, om die te houdene ghelyk de brieven daer up vercreghen dat bet verclaerzen.

Item voord, als dat angaende den blochuuse, al wast zo dat hy daer hover niet ghezyn en hadde, daer dat ghesloten ende hover eenghedregen was, tvoorseyde blochuus up te stellene, hy Lodewyc voorseyd kend nochtans dat hy sichtend dickend ende menichwerven daer hover, ende ten rade ghezyn heeift ten schepenen camer van Brugghe ende helders metten andren, daer men communicacye ende communykeerde om alt zelve blochuuse te houdene ende thonderhoudene, de payementen van den ghezellen te bewegene, engienen ende buspoeder, ende voord andre zaken die daer toe behoorden, ten voorseyde blochuuse te zendene, van den welken zaken Jan de Lombeel tlast hadde, ende daer of den principael beweger was, ter causen van den welken blochuuse groot grief, dickend ende menichwerven geschied es, van moorden, branden, rooven, vrauwen cracht, ende veel meer andre zaken geschied zyn ende daer mede den lande van Vlaendren, ende specialic de stede van Brugghe, neerynghe-loos ghezyn heeift, waerby dat de coopmanschepe, ende

den coopman niet ind voorzeyde land van Vlaendren commen en wilde.

Item voord, hy kend noch dat hy te rade daer hover ende daer by ghezyn heeift, daer ghesloten, ende hovereen gedregen was te makene, ende te nemene alyancye van Vrankeryke, ghelyc ende in de vorme als de brieven daer of zynde, te vullen verclaerzen ende inhouden.

Item voord, angaende den cost van den Francoysen, bin den lande van Vlaendren, dat dat al gheavyzeerd ghezyn heeift, by den ghedeputeerden van den dry leden van Vlaendren te Gend, die hy Lodewyc voorseyd niet en wiste wye zy waren; hy kend dat by den rapoorte van den ghedeputeerden van dezer stede van Brugghe, hy verstaen ende wel gheweten hadde, dat om dat land te beschuddene, ende te bewachtene van den uplopen ende schaden, die den hertoghe van Oostryke, ende den zynen doen zoude moghen ten frontuere van den voorseyden lande van Vlaendre, ghecommen zouden hebben Francoysen toot 200 glavyen.

Item voord, zo kend hy noch dat hy met Jan van Ryebeke ende andre van dezer stede van Brugghe, toot elf personen, present ghezyn hadden daer communicacye ende rancynghe ghebuerde, ende dat ter begeerte van mynheere van Beveren die doe hier binder stede van Brugghe ghecommen was, met zekeren poynten ende artyklen van mynen voorzeyden gheduchten heere, roerende ende angaende den pays van deze stede van Brugghe, ende den Bruchschen quartiere, daertoe den meestendeel van den personen wel ghenegen waren, maer den voorseyden Jan van Ryebeke zeyde daer ende vermaende de bezegeldhede ende de alyancye ghemaect by Gend, Brughe ende Ypre, hy Jan voorzeyd zeyde ende hopende daer, dat indien den pays van Brugghe, ende den Brughschen quartiere alleenlic voord ghynge, dat dat

wezen zoude contrarye der voorseyde alyancye die ghemaect, belooft ende bezegeld was, tusschen den Francoysen, ende den lande van Vlaendren, ende hy zeyde noch dat tsanderdaechs die van Gend zouden zyn te Brugghe, voor de poorte, met meer andre woorden ende redenen die Lodewyc voorseyd niet vooren en staen, by den welken zy doe schieden ende bleef alzo den voorseyden pays achter ende onghesloten.

Item voord, angaendede 1200 lib. g. sjaers onlancx vercocht up tvoorseyde land van Vlaendren, hy Lodewyc voorzeyd kend dat tslod van dien ghenomen was by den dryen leden te Gend, alzo hy verstaen hadde, by den rapoorte van den ghedeputeerden ende heeift die volgende, ende daer hover ghezyn, daer de poorters van dezer stede hondboden ghezyn hebben, ende verzocht om van der voorzeyde rente te copene, ende dat toot den persoonen, alzo zy hem excuseerden, elc zegghende voor hem zelven, ic en hebbe geen geld, dat daer doe ghezeyd was, alzo wel, by hem Lodewyc voorzeyd, als by andre, die hem daertoe gehoordeneerd waren; hy zeyde, tes nood dat ghi geld vind wand men wild gheleend ooc noch ghegeven hebben, wand my begeerter rente, daer vooren te ghevene, ende hy zeyde, vercoopter omme hu zelver ende neeimd van der voorzeyde rente; hy Lodewyc voorzeyd hem daer in zeere stranghelic ende rudelic dragende ende hem hebbende by dregementen, den wederzeggers die te vanghene, ende anders te traytierne tieghen de rechten, ende privylezen van dezer stede, hy zegghende dat men dat geld, bekeeren moeste om dbescud van den lande van Vlaendren tieghen den hertoghe van Oostryke, ende andre, die tvoorseyde land van Vlaendren crancken ende uploop doen wilden, nochtans dat dat was tieghen den welvaert van den gemeenen lande van Vlaendren, alzo dat wel ghebleken es.

Item voord hendelicken zo kend den voorzeyden Lodewyc Steylin, dat alle tguend dat hy ende andre regierers, hy, ende zyn medeplegbers, daer inghedaen, ende was up ghezeten hebbende wille ende meenynghe om den hertoghe van Oostryke onzen harden gheduchte heere ende prinche, huut zynen lande van Vlaendren crachtelic te houdene, ende alzo honder tecsel van onzen erfachtegen prinche, den hertoghe Phylips zinen zuene, ende hem, die met crachten thondhoudene, ende alzo in tvoorzeyde regemend te blyvene, ende daer of niet te scheedene, ende hadden liever hemleden beholpen met alle de weereld, ende dit land van Vlaendren metten ghemeente, ende inwonende van dyen, die alle te laten beroven ende bederven dan te commene ter oodbedyencye van onzen harden gheduchten heere ende prinche, den hertoghe van Oostryke, ende dat den voorzeyden mer Jan van Nyeuwenhoove, ende Willem Moreel, ende Jan van Rycbeke de principale van alle qualicvaerden gheweeist hebben, ende die hem, ende andre meest met groter instigacien, ende anderzins daer in verleed hebben in dit grote erreur ende dolynge, daer in ghecommen zyn tiegen den voorzeydenheere ende hertoghe van Oostryke ende zin welwillende.

Item dit wel verlyen, al hoverzien int langhe, avys ende van dyveerschen clerken ende prachtizienen, dat deze materye naer rechte wel ghedisponeerd es, om den persoon diet ghekend ende gheleden heeift criemelic te condempneeren ende te exeuteerne van de live, ende niet min : dat goed ware voor de condempnacye, dat ons gheduchten heere ende prinche, of zinen groten raed, daer of ooc gheaverteerd waren.

Item dese voorseyde poynten ende articlen, ende elc byzondre den voorzeyden Lodewyc Steylin overlesen heeift, den 12sten dach in Oust, 85, present meer Pieter Lanchals,

rudder ende schoudheeten, Joos van Halewyn, als burchmeester van den coerse, mer Joos van Vassenare, rudder, burchmeester van schepenen, Jacop de Witte, Jan van den Ryne, Jan van Wulfsberghe, Jacob de Heere, Mathys de Brouckere, Jacop van Schore, Jan van Muenkereede, Antheunis Baedschaerd ende Matheeus de Nys, schepenen.

Item up den 26sten dach in Oust, anno 85, daer naer, zo was den voorseyden Lodewyc Steylin ghebrocht ter vyerschare van Brugghe, daer alle deze voorzeyde poynten ende artikelen die boven ghescreven staen, ende elc by zonderlynghe hooge ende hover luud ghelezen waren, ende naer de kennesse van dyen by hem ghedaen, dat mer Pieter Lanchals, rudder, schoudheeten, huuter name van onzen harden gheduchten heere ende prinche, concluzye up den voorseyden Lodewyc ghenomen hadde, als dat men hem Lodewyc voorseyd, ter cause van dyen, schuldich ware te excuteerne metten zweerden, als van zyn of te stane, ende alzo te bryngene van levenden live ter dood, als hover den guenen die tiegen de oochede ende der eerlicheden van den voorzeyden onze harde gheduchte heere ende prinche hertoghe van Oostryke ghedaen hadde, ende tiegen den welvaerd van den lande van Vlaendren, ende van der goeder stede van Brugghe, dat alzo by schepenen ghewezen was; ende was de execucye van dyen ghedaen, up de grote Meret, voor de Halle, presend beede de burchmeesters ende schepenen. Item Lodewyc Steylin ontooft zynde, terstond was hy ghekist lichame ende ooft te gadre ende worde ghedregen tOnzer Liever Vrauwenkerke, in Brugghe, ende aldaer begraven. God hebbe zyn ziele en alle zielen. Amen. Daer Gods beede voren begeerd. Amen.

Item up den 10sten dach in September, anno 85, doe was

of ghedaen, ghebroken ende weechghevoerd tschavood, dat was ghemaect up den 5[den] dach van Hoymaend waer up dat gherecht waren metten zweerde, de vier voorzeyde persoonen ten daghe voorseyd ende Lodewyk Steylin up den 26[sten] dach in Oust, anno 85; twelcke schavood stond 9 weken ende drye daghen.

Item up den 20[sten] dach in September, anno 85, doe was ghevonden ligghende vermoord eenen man, tusschen den clooster van den Sartruezen ende Sinte Cruuskerke, thende der dreve van den blaeuwen huuse, in de gracht naest den bezayden lande, ende hy hadde an eenen peerschen keerle ende twee graeuwe cousen, ende een roode colyere up zyn wambays, ende zyn buerze ende zyn geld lach daer by hem, ende hy hadde een breed broodmes in zyn hand, met der snede themwaerd, ende zyn kele die was duer ghesneden toot in den hals, ende hi hadde een snede in zynen buuc beneden zinen navel, eenen dume breed, maer den buuc en was niet duere, ende zyn manlichede was hem of ghesneden, ende hy hiet Loy Robrecht, ende hy was een wedeware, ende hiet in de wandelynghe Loykin Weerettswyn ende hy was van Maeneke Speykin, ende hy was zeere ryke.

Item up den 21[sten] dach in September, anno 85, doe quam mynheere Phlype monseigneur, te wetene, den zuene van mynheere van Ravensteyn ende den jongen hertoghe van Geldre bin der stede van Brugghe, met zeere schonen state, ende elc trac in zyn herberge met goeder ghezondichede.

Item up den 23[sten] dach in September, anno 85, doe was dood ghesleghen den zot van mynen heere van Muelenbeke, ende het was ghedaen, in de Steenstrate, voor thuus van den Cordewaniers, ende het dede den cnape, in de Crone, in de voorseyde strate. God hebbe zyn ziele ende alle zielen. Amen, daer Gods beede vooren begeerd. Amen. Den doo-

den hiet Jan, ende zynen vader es den coster van Pittheem.

Item up den 26sten dach in September, anno 85, doe was eenen man dood ghesteken, ende was een teekenare, in de kaetspelen, ende lach daer dood in de Poytevynstrate, ende het dede eenen Joos Mooreel, een houde cleeder vulder, ende hy woende in de Ezelstrate.

Item up den 29sten dach in September, anno 85, doe was een schaeljedecker dood ghesteken, snavends ten zes hueren, het geschiede in Groenynghe. God hebbe zyn ziele, ende alle zielen. Amen. Ende het dedem een andre schaeljedecker.

Item up den 4^{den} dach in October, anno 85, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael ten clooster van den Fremynueren, met grooter heeren ende weerdicheden.

Item up den 25sten dach in October, anno 85, doe quam Adryaen Meet, den vleeschauwer van Malen, van Dixmuude; hy quam ter Steenstrate neder, en recht up den houc van der voorseyde strate, voor de Wissele, daer zeech hy neder van zynen peerde, ende bleef daer terstond dood liggende up de strate; hy plochte te wonen te Malen, maer als hy alzo starf, hy woende tusschen Sluus ende Hardenburch. God hebbe zyn ziele. Amen.

Item up den laetsten dach in October, anno 85, doe was ghevischt eene verdroncken vrauwe, in Groenynghe, ende het was twyf van eenen haerbeyder ter grooter Heechoudbrugge, ende hy es geworden eenen zoudrager. God hebbe huer ziele. Amen. Item up den zelven dach, anno 85, doe zo ghynghen twee ghezellen, in voorme van amende ende beterynghe, elc met eene barnende toordse in zyn hand, tes te wetene, van den schepenen huuse duer de Breyelstrate, hover de Merct, duer de Vlamyncstrate, hover de Beurze, ende alzo voord duer de Zouterstrate, toot in de lange

Winckel, toot voor de nacye int generale van den Spaengjaerden, ende alzo daer commende, elc metten bloten oofde ende barvoed, ter cause van der mesdaed ghedaen tiegen eenege dyveersche cooplieden van der voorzeyde nacye.

Item up den 4^den^ dach in November, doe verdranc, anno 85, een knechtkin van twee jaren houd, ende het versmoorde in een cupe met watre, ende twas tkind van eenen barbier, die heet Clays ende hy woende by Sinte Loys huus, up den houc van eender straete.

Item up den 6^den^ dach in November, anno 85, doe slouch dood, Andries de Zamer, Pieter de Zamers zuene, den tegeldecker, een ander knecht, ende het gheschiede in de Carmersstrate, ter plecke gheheeten, ter Vulder gruppe, tieghen hover een huus dat men heet int Peerdekin.

Item up den 10^den^ dach in November, anno 85, doe was een man ontooft by justicye, ter Coude kuekene, tieghen hover Sinte Andries, ende hy hiet Francoys, ende het dede mynheere den Souvereyn, ende up den zelven dach, anno 85, doe zo was groot messchief van brande in de Ezelstrate, metten minsten quets. God almachtich zy ghebenedyd. Amen.

Item up den 21sten dach in November, anno 85, doe waren de biervoeders van den Brugschen biere of ghesteld, die ghehoordeneerd waren, metten rooden journeyen ghebordued metten tunnekin bachten ende vooren, ende waren ghehoordeneerd, ende voord ghesteld up den 29sten dach in November, anno 77, die gheduerden, ende bleven an 7 jaer tien dagen min, ende daer wasser 36.

Item up den 3^den^ dach in December, anno 85, doe was een man gevonden up de grote Merct, in de Waermoes merct snuchtens ten 7 ende ten 8 hueren, ende hy hiet Jacop Michyel, ende hy was een mande draghere, ende een warmoesman, hy

stond daer ter plecke voorseyd, schynende ghezond zynde van herte, ende tgeliefde Gode almachtich ghebenedyd alzo, als dat hy daer neder viel, haestelicken, ende dat hy daer starf terstond, zonder biechte of kennesse, God hebbe zyn ziele. Amen, ende elcken, Jesus Christus, almachtich, ghebenedyt wilder ons of beschermen. Amen.

Voord up den zelven dach, anno 85, doe was groot meschief van brande, inde Sheerzegerstrate, in de huuszynghe van Pieter Taelman, den carreman van der stede van Brugghe, God almachtich, ghebenedyt wil ons ende elcken beschermen voor dat messchief ende voor alle meschieven. Amen.

Item up den 10den dach in December, anno 85, doe waren dry bouven naect ghegeeselt met roeden, up huer bloten lyf, van huuter Burch, hover de groote Merct, duer de Steenstrate, ende alzo al smytende de Smedepoorten huut.

Item tjaer van 85 dat es huut, God almachtich zy ghebenedyt, ende by zynder goeder gracye ghebenedyt, ende grondelooze ontfermachtechede zo begun ic tjaer van 86, ende by zynder zoeter gracye, ic zal tvulhenden. Amen.

Item up den 2den dach in Laumaend, anno 86, doe verdranc een man by de poorte van Sinte Ledenaerd, ende hy hiet Pieter, ende was huut Braband, ende hy plochte coyen te slane, met eene Roegyer van den Damme, ende hy woende byder Cruuspoorte.

Item up den 3den dach in Laumaend, anno 86, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael ten clooster van den Freminueren.

Item up den 4den dach in Laumaend, anno 86, doe verdranc een schoon joncman by Sint Gillis brugghe, ende het was een Oosterlync. God hebbe zyn ziele. Amen.

Item up den 9sten dach in Laumaend, anno 86, doe was

een dood ghestcken in de Vlamyncstrate, voor de Munte; diet dede, hiet Michiel, ende was van Sinte Winnocxberghe, ende hy hiet Michiel, ende den dooden hiet Pieter.

Item up den 12sten dach in Laumaend, anno 86, doe zo quam eenen gehieten Pieter Baeds, den schipman, hy quam ten dage voorzeyd van der vanghenesse vander stede van Brugghe, metten bloten oofde ende met eene barnende keerse van 2 ponden, in zyn hand, toot in de vierscare van

Item up den 19sten dach in Laumaend, anno 86, doe was up de grote Merct, in de middel van de merct, een schavood, ende daer waren up ghesteld 2 jonghe ghezellen, elc ghebonden an 1 stake, ter cause van trewantynghe ende bouveryen.

Item up den 21sten dach in Laumaend, anno 86, doe was een knecht ghegeeselt up de Vischsmerct, up een schavood, ende hy daer up ghebonden an een stake, ende ghegeeselt met roeden, alzo men bouven pleeicht, ende hy was daer 3 jaer ghebannen, up zyn een hoore, ende hy was van Bruesele.

Item up den 23sten dach in Laumaend, anno 86, doe moesten andoen alle de brauwers cnapen van Brugghe, elc een groen journeye, ende up elcke journeye gheborduert het teeken vooren ende bachten, van der voorseyde brauwerye, daer hy woenachtich is.

Item up den 3den dach in Laumaend, anno 86, doe was te Brugghe, ter Halle huut gheroupen by den heere ende byder wet, hoe dat alsdoen ten tyden ghehoordeneerd waren, te wetene, 4 stochouders, tes te wetene, die daer toe dienende, ende heet ghedaen hebbende, tes te wetene, om de lieden haer goed te vercopene, alle diet tvercopen zullen willen, of vercopen moeten, dat dat de 4 voorseyde persoonen zullen moeten vercopen ende nyemend anders,

en zullen hebben naer doordenancye vander camere, ende naer tinhouden van den ghebode van elcken lib. g. 8 g. dies moetense de voorseyde personen wiens goed zy vercocht zullen hebben, moeten hem contribuweeren ende bezoorghen haerleder geld; dies zo mueghen de voorseyde vier persoonen of stochouders gheseyd al vooren, den voorseyden copere doen vanghen, ende eerlicke innynghe execucye doen hover hem. Voord, tzy man of vrauwe, wie dat coopt, deen of dander thuusblyvende, hy die thuusblyft staed alzo wel verbonden in den voorseiden schuld van den coop als dander.

Item voord, den voorseyden vercoper en es niet gheoorlooft zyn goed te doen clynkene om zyn goed te vercopene, dan by den vier clynckers van der stede metter stede belle.

Item up den 25sten dach in Laumaend, anno 86, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael ten broeders van den Predicaren, ende daer was mede ghedregen den weerdegen fyerter van Sinte Loy, die rustend es toot Sinte Salvator ende den weerdegen fyerter van Sinte Bonifacius die rustend is tOnzer Liever Vrauwe ende den weerdegen fyerter van Sinte Bazelis, die rustend es toot Sinte Donaes.

Item up den 17den dach in Laumaend, anno 86, doe stac eenen man zynen hoom doot tusschen der Gendpoorte ende Zevekoote.

Item up den 25sten dach in Laumaend, anno 86, doe stac eene vrauwe dood een jonc ghezelle, ende was een berbiers cnape, ende was de cnape van Jan Payn, ende es wonachtich by der Potterye, by tScravenbrugge.

Item up den 25sten dach in Laumaend, anno 86, doe was dood ghesteken eenen man, wonende ter Panne, taveerne

houdende, ende hy hiet Jan Bake, het dede hem een dienare van den Vryen, ende het was hem ghedaen, tHedtelgeem, by Oudenburg.

Item up den 4^{den} dach in Spurkele, anno 86, doe was hover ghedaen by justicyen van mynheere, den souverayn van Vlaendren, mynheere van Merwe, eenen gheheeten Roegyer Steegre, als ballync, ende was gherecht metten zweerde, by sinte Michielskerke. God hebbe zyn ziel. Amen.

Item den zelven Roegyer voorzeyd was zynen rechtren hand af ghehauwen, by justicyen up den Steenstegre, up den 27sten dach in Maerte, anno 80, ende hy was gherecht metten zweerde, alzo tvoorseyd es, up den 4^{den} dach in Spurkele, anno 86.

Item up den 6^{den} dach in Spurkele, anno 86, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael te Sinte Donaes ende daer was mede ghedregen den weerdegen fyerter ende glorieus lichame van Sinte Donaes, ende deze voorseyde processyen waren ghedregen duer de Breyel straetkin, rondhomme de merct: hover de Wisselbrugge, hover de plaetse Maubeerdt ende alzo tSinte Donaes weder in.

Item up den 9sten dach in Spurkele, anno 86, doe was eenen man dood ghesteken, in de Vlamyncstrate, in de Wyntaveerne, in de Munte, ende het dede de ghezellen van myn heere van Hassauwe ende van myn heere van Montengy ende den doode was van haerleder volcke. God hebbe zyn ziele. Amen.

Item up den 18^{den} dach in Spurkele, anno 86, doe waren dry mannen ghesteld up een schavoot, up de visch merct, ende daer up elc ghebonden an eenen stake, ende den eenen was ghegeeselt met roeden up zyn naecte lyf, ende elc ghebannen 6 jaer, huuten lande van Vlaendren, up zyn ooft, waer of de twee stonden up een schavood in den Burch,

voor der schepenen huus, daer stondense, anno 83, up den tweeden dach van Meye, ende waren behangen met quart spelen, met beurzen ende met gordriemen.

Item up den 22sten dach in Spurkele, anno 86, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael ten clooster van den Augustinen, ende daer was mede ghedregen den weerdegen fierter van den gloryeuse vriend Gods, Sinte Eluterius die rustend es tSinte Donaes, den weerdegen fierter, van Sinte Bonifacius ende den weerdegen fierter ende vriend Gods Sinte Loy, ende daer ghinc mede in de voorseyde processyen in zyn lynwaed, bervoed en metten bloten oofde, ende eene toordse van 3 ponden in zyn handen al barnende, die ter voorseyde kerke prezenteerende ende die daer latende; Item ten waren geen processyen generael ghebrocht ten voorseyde cloostre sichtend den 13^{den} dach in Spurkele, anno 79.

Item up den 26sten dach in Spurkele, anno 86, doe waren gehouden ende ghedreghen processyen generael te Sinte Donaes, ende daer was mede ghedregen den weerdegen fyerter van Sinte Bazelis die rustend es te Sinte Donaes, ende de voorseyde processyen waren ghedregen duer dBreylstraetken, rondomme de Merct, hover de Wisselbrugge, hover de plaetse Maubeerdt, ende alzo tSinte Donaes weder in.

Item voord, zo was up den 27sten dach, den zelven dag snavends ten seven hueren, achtervolgende thuud geven van den ghebode van der stede, dat men vieren zoude maken, om den wyn daer mede te winnene. Zo hebben de vleeschauwers van der stede voor tvleeshuus up den Braemberch ghemaect vyf vieren, ende tvoorzeyde vleeshuus lancx behangen metter stede paruer rood, blaeu ende wid, ende daer in ghestelt de wapenen van den hertoghe van Oostryke, eerlicken ende chierlicken alzo aelst betaemd.

Item voord, van daer in den Burch voor der schepenen huus, een wonderlic grood vier ghemaect van groten blocken. Item voord, van daer up de Vischsmerct voor der vischscopers huus, stonden ghemaect vier vieren, ende tvoorseyde huus van den vischscopers behangen met een cleed van tappicherye ende veertien vierpannen al barnende ghestelt up de voorzeyde merct. Item voord, van daer up de Spegelmakers reye, tusschen Sint Jansbrugge ende de Kuenynckxbrugge, daer stond ghemaect een vier. Item voord, van daer up de Kuenynckxbrugge daer stonden gemaect vuf vieren, an elc hende van der voorseyde brugge twee, ende in den middel van der voorzeyde brugge een.

Item up den 27sten dach in Spurkele, anno 86, doe zo was in den Burch ghemaect een schavoodt ende daer zo was up ghrecht metten zweerde, Cornelis Tyry, den zuene van Colaerd Tyry.

Item up den zelven dach voorzeyd, zo was den zelven Cornelis voorseyd, gheleyt up eenen waghen ende ghedect met stow, ende up den zelven was ghestelt eenen man huuten landen van Grieken, ende was ghewesen ende ghevonnest by schepenen ter vierschare, over te doene metten brande, buuten der Cruuspoorte, ter pleeken ghecostumeerd van zaken die beter ghezwegen zyn dan vele daer of vermaendt; alzo zo was de voorseyde Cornelis up den zelven waghen gheleyt daer den voorzeyde persoon mede huutwaerd ghevoerd, ende daer by dier pleeke ghestelt up een wiel als eenen malefactuer toebehoord, ende dandre was ghrecht metten branden des viers zo hem toebehoorde.

Voord up den zelven dach ende up de zelve huere, zo was ooc ghestelt een joncknecht up den zelven waghen, ende ooc mede huutwaerd ghevoert ter pleeke voorseyt, ende daer was hem zyn haer of ghebarrend van zynen oofde, ende hy

was zeere ghegeeselt met roeden, ende zes jaer ghebannen huuten lande van Vlaendren, up beede zyn hooren.

Item voord, zo was den zelven Cornelis voorseyd of ghedaen van den wiele, up den 28sten dach van Spurkele, dat was tsanderdaechs naer den dach van der justicye voorseyd, ter Cruuspoorten inghebrocht ende begraven ter Carmers. God hebbe zyne ziele ende alle zielen. Amen.

Item up den 4^{den} dach in Maerte, anno 86, doe was eenen overghedaen by justicyen ende gherecht metten zweerde, Tassebrouc buuter der Gendpoorte by mynen heere den Souvereyn van Vlaendren.

Item Maertin Lem, was ghebrocht doot van Luevene, huut Brabandt in Vlaendren, te Brugghe, int clooster van den Predicaren up den elfsten dach in Meerte, anno 86, ende up den 14^{den} dach in Meerte, doe was hy ghedregen met de geheele college van den vier hoordenen, ende metter geheele college van der Kerke van Sinte Donaes, met vier barnende stallichten ende met 20 barnende toordsen ende up den 15 dach begraven. God hebbe zyne ziele ende alle zielen daer Gods bede vooren begeerd. Amen.

« Dit naervolgende poynt ende artikel, behoord te stane,
« gheteekend ende ghescreven up den 14 dach in Spurkele,
« anno 85, maer den scryver van dezen trectaet en had doe
« ten tyde niet.

« Het es van onzen harden gheduchten heere ende prinche
« Maximilyaen, hertoghe van Oostryke, hoe hy was te Vran-
« kevoord, den 16^{den} dach in Spurkele was ghesteld ende
« angedaen tkuenynclicke habyt, ende was ghecoren als kue-
« nync van den Roomschen ryke. »

Eerst, de heeren vergadert in de stede van Vrankevoord.

Eerst. Den keyser ende onzen harden gheduchten heere ende princhc zinen zuene.

Dit waren de curvosters :

Den busschop van Mens.

Item. Den busschop vant Tryere.

Den busschop van Cuelne.

Noch de curvorsters :

Den paelsgrave.

Item. Den hertoghe van Zasse

Den maerkys van Brandeburch.

Item. Noch zo esser den hertoghe Aelbrecht van Zassen tshertoghe broeder.

Item. De twee zuenen van Zassen ende beede hertoghen.

Item. De twee zuene van Brandeburch, van dewelke vier zuenen, de twee zuenen commen zullen met onzen ghenagen ende princhc Maximilyaen hertoghe van Oostryke.

Item. Noch zo esser den busschop van Verdyn, huuter name van den kuenync van Vrankeryke, ende een ambassade van den hertoghe van Loreyne, dewelke twee niet wel ontfangen en waren.

Item. Den hertoghe van Beyere.

Den busschop van Worems.

Item. Drye ghebroeders maerchgraven, ende den landsgrave van Hessen, den broeder van mynen heere van Nassauwe.

Item up den 14[sten] dach in Spurkele, anno 85, doe ontfyn-

ghen de heere van den keyzer, onzen harden geduchten heere ende princhc in de stede van Vrankevoord, up de meret ten twee hueren naer der noene.

Dit waren de heeren die onzen princhc ontfynghen :

Eerst. Den busschop van Mens met 2 bannieren ende 1 bondel.
Den paelsgrave met 3 bannieren.
Den hertoghe van Brueswyc met 3 bannieren.
Den busschop van Worems met 2 bannieren, ende den abd van Valde.

Dit waren de graven :

Den grave van Morse,
van Aulbenar,
van Nassauwe,
van Manderscheyt,
van Gulke.
van Stelberch,
van Hanon,
van Yzenberghe,
van Solims,
den ryngrave van Rymeke.

Item up den Donderdag twelc was den 16[den] dach in Spurkele anno 85, doe ontfync ons harde geduchten heere ende princhc Maximilyaen, den hertoghe van Oostryke, de crone van den Roomschen ryke, in de grote kerke van Vrankevoord, ende daer was bereed eenen stoel, daer den keyser in zadt, an de rechterhand van den oogen koor, ende ande zelve zyde, stond den busschop van Mens, den paelsgrave ende onzen princhc zonder meer.

Item an dander zyde stond den busschop van Cuelne, den hertoghe van Zassen, den markys van Brandenburch.

Tiegenhover den keyzer:

Stond den busschop van Tryere, ende hoorden alle tsamen de messe; de messe ghedaen zynde, doe ghync den keyzer, ende alle de curvosters ende alle de vooren ghenoemde heeren, ende quamen leggen voor den ooghen houtaer, op haerleder knyen, alle den tyd gheduerende dat men zanc de messe van den helegen Geest; de messe ghedaen zynde, stonden alle de voorseyde heeren up, en ghyngen alle te zamen in de sanctewarye van de kercke, te rade bycans eene huere, ende doe riepen zy in, by namen ende by toenamen, alle de hertogen, princhen ende graven, ende alzo vergaderd zynde, bleven daer in noch een alf huere; eerst zo quam daer huut den busschop van Cuelne, den paelsgrave, hertoghe Aelbrecht van Zassen, marchgrave van Baden, ende leededen onzen prinche hertoghe van Oostryke, in de sanctewarye voorzeyd, te dien wyzen rade, daer was hem gheopenbaerd de kueren die zy hem ghedaen hadden, ende daer over, zo waren in gheroupen groote heeren, om ghetuge te zine van der elecxye:

Dit aldaer ghedaen zynde, de grote heeren, quamen alle te zamen, voor den houtaer, ende daer zo knielde ons prinche zo lange, dat men las eenen zallem gheheeten:

Domini in virtute tua
letabitur rex.

Ende noch een ander oracye.

Dit aldaer ghedaen zynde

Tiegen onzen prinche, zittende up den houtaer, meten aenzichte ten volke waerd, daer maecte den keyzer een cruce voor zynen zuene, ende hy gync in zynen stoel, ende daer zo bleef ons prinche zittende up den houtaer toot dat

Te Deum laudamus huut ghezongen was, ende doe namen die curvostersche heeren onzen prinche, als kuenync van den Roomschen ryke, van den houtaer, ende leedene an deen zyde, ende deden hem huut de cleedren van den hertooghe-schepe, ende deden hem an een keunynclic habyt, eenen mantel ghevoedert met witten herminen, ende eene roode fluweelen bonnette ooc ghevoedert met witten hermynen, ende den voorzeyden mantel was peersch fluweel. Dit aldaer ghedaen zynde brochten die curvostersche heeren den kuenync voorzeyd, voor zynen vader de welke daelde van zynen keyzerlicken stoele ende ontfync zynen zuene, ende nam hem byder hand, ende daer bleven zy staende, toot dat daer een die daertoe gehoordeneerd was clam up skeyzers stoel, ende las daer huut de kueren die ghedaen was ende alle zaken die te lanc waren omme al te verhalene.

Dit al ghedaen zynde, zo zyn alle de voorseyde heeren ende noch menich hertoge en grave niet ghenoomt hier voren, zyn metten keyzer ende metten kuenync zynen zuene, toot skeyzers huus ghegaen ende alle deen metten andren met grooter eerbaerheden ende met costelicken keyzerlicken state.

Item up den 9[sten] dach in April, anno 86, doe was in Sinte Cruuskerke buten Brugge, ghecleed ende ghedaen een cluzenesse, by hueren vryen consente ende wille, ende ze nam an de hoordene, ende toordinen van Sinte Kateline van der Seyne, thabyd an hebbende van den broeders van den Predicaren gheheeten de Jacopinen; ende zoe heeift eene dochter woonende up de Beurze die heeift ghetraud eenen mutsereeder, ende die heet Andriaen Duuc.

Item up den 14[den] dach in April, anno 86, doe trac een notabel meester ende doctuer broeder van den Predicaren, ende een honderzoecker van den helegen kersten ghelove,

hy vertrac ten dage voorzeid om te verzouckene tHelich Graf.

Item up den 19^den dach in April, anno 86, doe was hover ghedaen by justicyen ende gherecht metten zweerde, te Male, eenen vry maetsenare van Brugghe ende hy hiet Joos Haghe ende het dede mynen heere den souverayn van Vlaenderen, gheseyt myn heere van Merwe.

Item up den 22sten dach in April, anno 86, doe viel eene vrauwe dood van haren bedde int Nieustraetkin, ende dat licht tusschen de Olyebrugge ende tSnaekersbrugge, an de noord zyde van de reye, ende zoe hiet de weduwe van Tryere.

Item up den 29sten dach in April, anno 86, doe was eenen man hover ghedaen by justicye ter Smedepoorte huut, hy was gherecht metten zweerde ende ghesteld up een wiel up den wech van Vassenare, tusschen der Coude Kuckene ende den Witten Huuse, ende hy hiet Thomaes, ende hy was ter stede van Herlaem, huut Holland, ende het dede myn heere den souverayn van Vlaendren mer Dhaneel van Moerkerke heere van Merwe.

Item voord, noch up den 29sten dach in April, anno 86, doe zo waren ooc twee mannen hover ghedaen by justicyen ende gherecht metten zweerde buuten der Cruuspoorte, bachten der kerke van Sinte Cruus; ende het waren twee ghebroeders van vader ende van moeder ende waren van Oosburch buuten der sluus; den eenen die hiet Jacop Boudins ende dandren Francoys Boudins, ende het dede myn heere van Huutkerke, den baelju van den Brugschen Vryen.

Item up den 11sten dach in Meye, anno 86, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael ten broeders van den Predicaren, ende daer was mede ghedregen den weerdegen fierter van Sinte Bazelis, die rustend es tSinte

Donaes, ende den weerdegen fierter van Sinte Bonifacius, die rustend es tOnzer Liever Vrouwe kerke, ende den weerdegen fierter van Sinte Loy, die rustend es in de kerke van Sinte Salvator.

Item up den 15[den] dach in Meye, anno 86, doe was een kind besteeid te houdene, ende te voestrene int Nieuland, bachten den Engle, in een straetken zonder hende, en dat voorseyde kind was tnuchtens dood verleghen ghevonden van der voorseyde voestrege, in haer bedde, ende dat kind voorzeyt behoorde toe een vry scrinewerkere, ende heet Zegher Bate ende woende doe ten tyden, in een cleen straetken ghezeyt bachten Calays, in de Oochstrate ghelegen.

Item up den 19[sten] dach in Meye, anno 86, doe was dood ghesteken eenen man, up de merct by Sinte Kartoffels kerke, in de Pottemerct, ende het was den bode van den fierter van Sinte Romboudt van Mechelen, ende het dede een smids cnape, die men hiet Cornelis Bortoen eenen maerschalc, ende hadde daer te vooren, 6 jaer te Brugghe, ghebannen gheweest van tassemente.

Item up den 27[sten] dach in Meye, anno 86, doe was ghestelt up eene karre, moeder naect van den Liveupwaerd ende alzo ghebonden an eene stake, eenen gheheeten Adriaen Gyens, Jan Gyens zuene, ende dat ter cause om dat hy zyn natuerlicke moeder ghesmeten hadde met nydegen wille, ende in hevelen moede, ter cause van dien, zo was hy alzo ghebonden, in den Burch, ende daer ghesmeten met roeden, up zyn naecte lyf, ende van daer alzo ghevoerd toot voor de cappelle van den Nazarette, ende daer ooc ghesmeten. Voord van daer was hy ghevoerd up de Zuudzandbrugge an de Vrydachmerct, ende daer ooc alzo ghesmeten; voord van daer up de Noordzandbrugge, ende daer ooc alzo gesmeten; voord

van daer alzo ghevoerd voorby ons princenhof, duer Sinte Amandstrate, toot up de grote Merct, ende daer ooc ghegeeselt; voord van daer alzo ghevoerd duer de Vlamyncstrate up de Beurze en daer ooc ghegeeselt; voord van daer, duer de Zouterstrate, voorby Sint Jansbrugge, duer tGendhof, up de Kermersbrugge, ende daer ooc ghegeeselt; voords van daer voorby de Karmerskerke, duer de Stuufstrate toot voor de cappelle van Jerusalem, ende daer ooc ghesmeten met roeden; voord van daer duer den Muelenmeersch, hover dhoude Muelenbrugge, duer de Oochstrate, voorby zynder moeders duere, ende alzoo toot in den Burch, ende altoos daer mede rydende, mynheer Pieter Lanchals, rudder ende schoudheeten ende Matheus De Nys ende Jan van Muenkerede, beede als schepenen. Den voorseyden Adriaen, van den karre ghedaen zynde, was ghebrocht in der schepenen huus ende daer zo was zyn joncfvrauwe moeder, ende daer zo moeste den voorseyden Adriaen vallen hover beide zyn knyen, ende biddaer zyn moeder vergevenesse van der rudichede ende meshuuze, die hy tieghen huer mesdaen hadde, dewelke meshuuze stond ghescreven in groote ronde lettren, in eenen brief, den welken brief stond vast gemaect op een bard, het welk bard stond vast ghemaect an thende van der voorseyde karre, daer den Adriaen voorseyt op rydende was: dit hy al ghedaen hebbende ende vulcommende wesende, was weder gheleed in hechten van vanghenessen.

Item up den 30sten dach in Meye, anno 86, doe zo was groot messchief, verdriet ende schade van brande, by der cappelle van Jerusalem, in den Muelenmeersch, ende dezen grooten brand quam huuter Roodestrate, uyt eenen huyse, dat men heet in de Roose, ende es een stove: ende van dezen voorzeyden brande, quam schade van hondert ende 68 huusen. God wilder ons voord of beschermen. Amen.

Item up den 4^{den} dach van Wedemaendt, anno 86, doe waren ghehouden ende ghedregen prossesyen generael ten broeders ende ten clooster van den Augustinen.

Item up den 10sten dach in Wedemaendt, anno 86, doe was huut gheroupen ter halle, by mandemente ende brieven van placcate, van onzen harden geduchten heere ende princhе weghe Maximilyaen kuenync van den Roomschen ryke, dat alle de guene, die saudeye wilden winnen te peerde ende te voed, datse hem zouden commen doen bescriven om hem te dienene.

Item up den 15^{den} dach in Wedemaent, anno 86, doe zo moesten commen twee jonge ghezellen, twee gebroeders zynde, ende waren de kinderen van den cousscheppere wonende bachten Sinte Donaes kerke, ende tes ooc haerleder broeder den cousscheppere die woond op de Beurse. Dese twee voorseyde jonge ghezellen quamen in de vierschare van Brugge ten dage voorseyd, elc metten bloten oofde, ende eene barnende toordse van 2 ponden in haerleder handen, daer elken vallende hover haerleder knyen, vergevenesse biddende den heere ende de wet ende alzo voord van daer gaende huuter voorzeyde viersharen duer de Breyelstrate, hover de grote merct, voor by de Waterhalle, duer deVlamyncstrate, hover de Buerze, duer de Zouterstrate, toot in de Langewynckel, toot in een huus gheheeten in den Houden Nobel, ende daer ooc alzo den cooplieden ende de nacye van den Spaengiaerden vergevenesse biddende van den ruudhede, ende injurye, ende hoverlast die zy den voorseyden coopman ghedaen hadden.

Item up den 25sten dach in Wedemaent anno 86, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael toot Sinte Salvator.

Item up den laetsten dach in Wedemaent, anno 86, doe

quam in de stede van Brugge, ter Cruuspoorten in, myn heere van Bevere zeere chierlic en princhelic met schonen state, ende hy hadde an eenen zwarten fluweelen keerle, ende daer up tgoudin Vlyes.

Item up den laetsten dach in Wedemaent, anno 86, doe verdranc eenen Cornelius van Eerdsberghe, ende plochte te zine een garsoen van de stede van Brugghe, ende hy verdranc by de cleene Steenbrugge, by den vagevure, tusschen tScreyboone ende der groter Steenbrugge. God hebbe zyn ziele ende alle zielen. Amen.

Item up den eersten dach in Hoymaent, anno 86, doe was grote schade van brande te Brugghe ten tween steden, tes te wetene, int Scraverstrate, teegen hover de Potterye kerke, ende tander in Sinte Clarestrate, by thof was wylend geheeten thof van Croij, maer Gode lof het vergync metter minster quets ende schade.

Item voord up den eersten dach van Hoymaent, anno 86, doe was eenen man up een leedre ghesteld, voor thuus van den Vryen, zyn handen voor hem ghebonden crucewys up zinen buuc, ende vooren op zinen boezem ghevest eenen brief ghesehreven met groten lettren, ende dat zynde, zyn meshuuzen, ende was daer alzo ghesteld ter cause van zynder bedrieghelichede, ende hy heet Jan, ende was ghebooren van Dendermonde ende was wuenachtich ter Sluus, in de Crake, ende plochte te zine ter Sluus een casteelder int casteel van der Sluus, ende den zelven Jan voorseyd was daer doe ghebannen 50 jaer up zyn ooft huuten lande van Vlaendren.

Item up den 1[sten] dach in Hoymaent, anno 86, doe was vulmaect de upperste voye van den Beeilfrooydt staende up de Halle an de grote Merct.

Item voord noch up den eersten dach in Hoymaent, anno 86, doe was opgewonden ende opghesteldt, de voorme,

tbeeilde of de ghelyckenesse, van den helegen engel Michiel, boven up den tor van den voorseyden Beeilfrooydt, schone, chierlic ende costelicken vergoud, ende doe daer zo speeylden de ministraelen van den stede, boven in dupperste voye van den voorseyden Beeilfroydt, een mottetken lustich ende blyde, alzo daer toe diendt, Gode teeren ende den heilegen hyngel Michiel.

Item up den 3^{den} dach in Hoymaent, anno 86, doe trac de schutterye van den handboghe van der stede van Brugghe, toot Heeckeloo, om daer te schietene, ende prys te winnene, ende dat met zeere schoonen state; eerst twee waghenen hoverdect, ende 24 ghesellen ghecleed met graeuwen nyeuwen keerels, ende elc eenen nyeuwen graeuwen velten hoed, ende dat waren de rethorizyeenen, dat es te zeggen, die zullen habatementen; voord daernaer volghende dry waghenen hoverdect met rooden boucrane, ende die vul hartyljeryen, ende vier pannen, ende tunnen met torcken, ende met toortsen, ende voord al zulc als daertoe diendt; voord daer naer achtervolgende 200 ende 50 mannen te peerde, ende elc an hebbende eene roode journeye daer up gheborduerd den handboghe ende een coppel schichten; voord zo wasser mede in den hoop, eenen zod, geheeten Hannekin, die plochte te rydene hoverzot up een kermespeerd, ende was ooc ghecleed rood, ghelyc eenen zod, ende syn peerd, daer hy up reed was besleghen met vier houten patinen.

Ende daer reeden mede dry maneren van staten heerlic ende rykelic verchierd.

Eerst den kuenync van den handboge, alzo dat betaemd; dander eenen huut ghemaect ghelic mynheere Sinte Sebastyaen, alzo dat betaemdt, ende toe behoord ghedaen te zine, costelic ende chierlic. Den derden staet was mynheere den burchmeester, Mer Joos van Vassenare, ende dander

mynheere Jacop de Voochdt beede met costelic ende rykelicken state voord, ende elc man van den voorseyden boge angaende, ende alle den geheelen staet, elc man eene roode journeye zo alst voorseyd es, ende eenen gheluwen velten hoed.

Item up den 5den dach in Hoymaend, anno 86, doe quam den grave van Nassauwe in de stede van Brugghe, zeere costelic ende chierlic, honder te peerde ende te voed met hondert mannen, waer of de 60 hardchiers te voed, alle an hadden zward fluweel, geborduerd met zelveren ketenen, Sinte Andries crucewys voren ende bachten.

Item up den 12sten dach in Hoymaend, anno 86, doe was de execucye ghedaen van Clays Marteel, te Brugghe, up de Grote Merct, up een schavood voor dhoude Halle, ende was daer ghebrocht van leevende live ter doot, ende gherecht metten zweerde, ter cause van der crieme, alzo daer ten voorseyden schavote ghelezen was, ende hadde ghevangen gewezen, om de zelve cause in de vangenesse van Brugghe, een jaer ende 16 dagen, ende zyn ooft was ghestelt op een glavyeschacht an den beelfroydt van der Halle, daer dandre staen, ende het stond daer een huere ende niet langer.

Item up den 12steu dach in Hoymaend, anno 86, doe was groot meschief van brande in de Belgebuucstrate, daer zo reest eerst up, ten huuse van eenen geheeten Jan Speeilman, die daer wonachtich doe zynde, ende tselve huus behoorde als doe ten tyde toe, Jan Ryquaerd, als doe ten tyden woenende an de voed van de houde Muelenbrugge. Dien brand, ende dat zelve vier vlooch van daer der plecke voorzeyd, an de Cruuspoorte, in de rechte Langestrate, an beede zyden van der strate, ende van dien zelven brande verbeerrenden hof, huuzen, honder cleen ende grood, hondert ende

20 huuzen. Den almuegenden God wilder ons voord of beschermen. Amen.

Item up den 14[den] dach in Hoymaend, anno 86, doe was messchief van brande, in den houden zac, in een plecke die daer licht, ende heet in Ruckendale, ende daer barrende een huus hof. God wild betren.

Item up den 23[sten] dach in Hoymaend, anno 86, doe quamen in die van den jongen voedboge van de schotterye van der stede van Brugghe, ende quamen van der stede van Sluus, 50 mannen te peerde, ende elc man ghecleed metter paruer van der schotterye graeu ende groen, ende hadden twee trompetten ende een claroen, ende brochten alzo in heerlic en statelic twee zelveren schalen, elc van een troyschen merc, ende hadden die ghewonnen ter Sluus, met schoonst incommen te watre.

Item up den 25[sten] dach in Hoymaend, anno 86, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael ten clooster van den Wyngaerde, binnen Brugghe, ende in die voorseyde processye, was ghedregen tgebenedyde, warachtich, ontfarmachtich ende glorieuse sacramend, twelc es God almachtich ghebenedyd, twelk dat rustend es tSinte Donaes, ende tvoorseyde glorieux, ghebenedyde, helich sacramend was ghedregen van den deken van Sinte Donaes, met twee ander priesters onder hem dryen, elc metten blooten oofde, ende elc een roosen hoed up zyn ooft, ende de stede van Brugghe die hadde daer mede draghende 12 barnende toordsen, ende an elke toordse eenen schild daer an hangende van der stede wapenen.

Item up den 25[sten] dach in Hoymaend, anno 86, doe quamen in de schotters van der stede van Brugghe, van den houden voedboge van der stede voorseyd, ende quamen van der stede van Sluus, ende brochten met hemleden seven

schalen zelveren, ende elc van een troyschen marc, ende quamen met 120 peerden, ende elc man metter paruer van der stede, tes te wetene, rood ende graeu, ende elc met eenen witten velten hoed, ende metten stede speeillieden, twee trompetten ende een claroen.

Item up den 28sten dach in Hoymaend, anno 86, doe zo was een schoon, frechs, jonc ghezelle, ghebonden an een van den steenen pylaren, staende in den Burch, honder t'huus van den Vryen, ende hem was daer zyn hoore of ghesneden, van dieften, by de wet van den stede van Brugghe.

Item up den eersten dach in Oustmaend, anno 86, doe quam den keyser van den roomschen ryke, ende Maximilyaen zyn zuene, ende kuenync van den roomschen ryke, den welken zuene es stedehouder, voochd ende monboor van zynen zuene, onzen erfachtigen ende inghebooren, harden, gheduchten heere ende prinche, den jongen hertoghe Phylips, gravene van Vlaendren ende hertoghe van Bourgognen enz. Aldaer, zo quamen zy in, ten dage voorseyt, de twee voorseyde hedele, muegende vassale, ende zy quamen van der goede stede van Gend, in de goede stede van Brugghe, ter Cruuspoorten in, voor de welke poorte, de stede van Brugghe, dede stellen dry wapenen ryckelicken ende costelieken, tes te wetene, de wapene van den keyser, de wapene van den hertoghe van Oostryke en de kuenync van den Roomschen ryke, zyn zuene, ende ooc de wapenen van onzen erfachtegen heere ende princhc, den jongen hertoghe Phylips. Tes te wetene, dat den keyser, ende den hertoghe voorseyd, zynen zuene, quamen beede te zamen ten daghe voorseyd, bin der goeder stede van Brugghe met 1,500 peerden, tes te wetene, de 600 peerden waren van binnen der stede van Brugghe, ende elcman te peerde anhebbende eenen nyeuwen rooden keerle, ende elcman hebbende up de luchter

mauwe den cnoop of de devyze van onzen harden, gheduchten heere ende princhc de conync van den Roomschen ryke, ende voord alle de dekenen van der stede van Brugghe, ende de deken met zinen heed, ooc anhebbende eenen neyeuwen rooden keerle, al metter zelver devyze.

Item voord, den waghen daer den voorseyden keyzer in zad, daer waren inghespannen 12 witte peerden gaende al deen voor dander.

Item voord, boven den waghen daer den voorseyden keyser in zad, daer was boven ghedregen een viercante gouden laken het twelke laken men pleeicht te dragene up den Sacramends dach, boven den heleghen Sacramente.

Item voord, zo hadde de stede van Brugghe een hondert mannen, elc man an hebbende een roode schabbe van rooden bouckerane, ende elc eenen schild van der stede wapene, voor zyn borst, ende elk van dien 100 mannen hebbende eene toordse van 2 ponden in zyne handen, ende an elke toordse eenen schild van der stede wapene, ende alzo met dien toordse al barnende, den voorseyden keyser ende den hertoghe voorseyd, zinen zuene, lichtende van der voorseyde poorte toot den hove van onzen harden gheduchten heere ende princhc, ende menech andre frechs hedel man; ende binder stede was groote costelichede ghetoocht ter heere van der incomste van den keyser ende van den kuenync van den Roomschen ryke, zinen zuene.

Eerst in de Langestrate up den houc van tSheerzegherstrate daer stond ghesteld in fygueren :

Direxerunt ad eum cor patris
Trademus populum almum decoris
et dyadema speciei in manu eius.

Tes te zeggene :

Item daer naer was den tor van den Predicaren behangen met lakene rood ende blaeu, ende an elc hende van den cruce was gehangen eenen lanterne, met eender barnende keersse.

Item voord, daer naer stond eene poorte ghemaect ten houcke van den voorseyde clooster, ende die poorte was wyt 22 voeten, ende die voorseyde poorte was gheverwet van boven toot beneden, chierlic ende costelic metter stede paruer, rood, wit ende blaeu, ende an elke zyde up elken tor, stond een banniere metter zelve paruer, ende in den middel van elken tor, ten straten huut, stac huut eene banniere, metter voorseyde stede wapene, ende voor de zelve voorzeyde poorte, stonden vele schone misteryen angaende den ontfanc ende de incomste van den voorzeyden keyser, en van zinen zuene.

Eest daer stond :

Qui ex te et uxore tua nascitur in tua est
potestate, idem filius et filia.

En es te zeggene : Die gheboren es van hu, ende uwen wive, es in huer muegentheyt, beede zuene ende dochtre.

Surexit in terra rex novus,
tolle filium tuum quem diligis.

Es te zeggene : Int land es een nyeuwen kuenync gherezen ; neeimt hu kind twelc gi bemind.

Honora patrem et matrem ut sis longævus super terram.

Ende es te zeggene : Eerd vader ende moeder, zo muecht ghi lange up dheerde weezen.

Jhesus quam met zyn vriendekens te Nazareth, ende was hemleden honderdanich.

Psallite regi nostro, psallite. Venerunt ergo omnes maiores natu Israhel ad regem in Hebron et iniit David fœdus cum eis.

Es te zeggene : Verhuecht ende zynct onzen kuenync. De meeste gheboren van Ysrahel, quamen toten kuenync in Ebron, ende maecte David met hemleden eene eendrachtighede.

Unxerunt David in regem super Israel.

Es te zeggene : Naer de woorden van den heere, word hy ghezalft, kuenync boven Ysrahel.

Rex pacificus magnificatus est hodie, cuius vultum desiderat universa terra.

Ende es te zeggene : Een paysivel kuenync is hedent verheven, wiens gezichte begeerd al dheerde.

Vivat Dominus Deus rex virtutum.
Egredimini et videte filie Syon regem in dyademate suo.

Ende es te zeggene : Den kuenync der duechden moet leven, comt huut dochtren van Syon, ende zied den keunync met zynder dyademe.

Exulta satis filia Syon, jubila filia Jerusalem, rex tuus venit tibi.

Ende es te zeggene : Verheft hu ghenoech dochtren van Syon, verblyd hu dochtre van Jerusalem, hu kuenync komt toot hu.

Item voord daer naer, aen den voed van der houder houde Muelenbrugghe, stond ghemaect een stalage dweers der strate, honder duere rydende ende gaende ende dat waren de 4 neerynghen, tes te wetene : wevers, vulders, verwers ende scheerers. Voor die stage stond gescreven ende was thinhouden van huerleder personagen :

Rex noster eris et subjiciemur nomini tuo.
Omnis multitudo filiorum Israhel optulit
regi numera mente promptissima.

Ende es te zeggene : Ghi zult ons kuenync wesen ende willen hu honderdanich wesen, alle de menichte der kindren van Ysrahel offerde den kuenync giften met groter ghewillichede.

Ende daer naer achtervolgende in de Oochstrate, tusschen den schilder ende een huus, dat heet in de Mane, stond ooc een stage ghemaect dweers der strate, poorte wys, honder duere rydende ende gaende, daer up stonden de vleeschauwers ende de vischscopers, ende binder stage stond ghemaect eenen groenen boom waer an dat ghemaect waren anghende in schilden van schilderyen de 17 landen, ende in den middel van dien boom stond gescreven :

Glorificetur pater in filio.

Es te zeggene : Gheheerd is den vader, by den zuene.

Item buten, voor de zelve stage stond ghescreven :

Ego quasi vitis fructificavi suavitatem odoris.
Et flores mei fructus honoris et honestatis.
Inveni quem diligit anima mea, tenui eum nec dimittam.
De vino eius bibent omnes gentes.

Ende es te zeggene : Ic hebbe bevrucht geweeist ghelyc den wyngaerd den stat des heeren, ende myn bloomkins vruchten der heeren ende eerbaerheden. Ic hebbe ghevonden die myn ziele bemind, ic houden ende zalne niet laten ; van zinen wine zal alt volc drynken.

Item tland van den Vryen dat lach int huus toot eenen scrinewerker tieghen over de Bogaerdstraete, ende hadden haer huus behangen met lakenen, rood ende wit, ende hadden daer in ghemaect staende, eerlic ende chierlic, de wapenen van den lande van den Vryen, ende ooc hadden daer voren ghemaect staende 60 barnende toordsen.

Item voord, de nacye van den Poortegaloyzen die lagen int huus staende ende den houc wezende van den Bogaerdstrate, tieghen hover den keersgieter, ende zy hadden tvoorseyde huus al begleed van boven der vuerst tot beneden, met rooden lakene, ende de wapenen van der voorseyde nacye voor dat huus staende zeere costelic, chierlic ende rykelic, ende betrend dien voorseyden huuse, ghemaect staende, al barnende 200 toordsen.

Item voord, daer naer al zo achtervolghende zo laghen de Genevoyzen ten huuse van meester Jan de Witte, in de Oochstrate, ende die hadden dat huus behanghen van boven toot beneden, met lakene rood ende wit, ende daer voren ghemaect een stage, ende daer up ghemaect staende 100 barnende toordsen, ende daer voren ghemaect staende, eenen Sint Jooris, ende die zeere costelic, rykelic ende chierlic, ende daerby stond dit navolghende ghescrifte :

Tu regere imperio populos Maximiliane memento.
Parcere subiectis et debellare superbos.

Ende es te zeggene : Weeist regierende by bevele, ghe-

dynckende Maximiliaen, sparende den honderdanege ende bevechtende den hoveerdegen.

Item voord, de Luuckoyen die lagen tooten huuse van Jan Gyens, in de Oochstrate, ende hadden tvoorseyde huus behangen met schone tapytserye ende daer up een rood vergouden laken, 3 lakenen breed, ende daer up haerleden wapene heerlicken anhanghende, ende voord, voor tvoorseyde huus staende al barnende 80 toordsen.

Item up thuus geheeten Jacob Heldebolle, daer laghen de Busschayers ende hadden dat voorseyde huus van boven toot beneden behanghen met tapytserye, ende daer up zo was dat laken behangen ende verchierd met gouden lakenen, breed, ende haerleder wapenen, heerlic, chierlic ende rykelic daer anhanghende, ende daer voren staende al barnende een hondert toordsen.

Item voord, up den houc van de strate, alzo men gaed tooter gendscher herberghe, an de rechter hand, tieghen hover thuus van den zelversmeden, in Brugghe, in de Oochstrate, daer laghen de Venecianen, ende die hadden dat voorseyde huus van boven toot beneden, al becleed met witten wulle lakene, ende haerleder wapene daer an hanghende, ende een 100 toordsen al barnende daer vooren staende.

Item voord, in de oost Oochstrate tooten schoemakere aldernaest de backerye gehieten in de Boone, tiegen hover thuus metten 7 torren, daer lagen de Florentinen, die hadden dat voorseyde huus al van boven toot beneden behanghen met tapytserye, ende daer up behangen met 6 gouden lakene, ende haerleder wapene daer in hangende ende daer voren ghemaect staende 150 barnende toordsen.

Item voord, toot den backen, in de Oochstrate, ten huuse

gheheeten in de Boone, daer lach de nacye van Haragon, ende die hadden dat voorseyde huus behangen van boven toot beneden, met tapytserye, ende ooc daer up behangen met 4 gouden lakenen ende haerleder wapene, chierlic, rykelic ende costelic daer up behangen, ende daer voren ghemaect staende 56 barnende toordsen.

Item voord, ten huuse van den zeventorren, in de Oochstraete daer laghen de Spaengaerden, ende die hadden dat voorseyde huus behangen met vullen lakenen rood ende groen, van boven toot beneden, ende haerleder wapene daer anhangende, chierlic, rykelic ende costelic, ende hadden daer voren gemaect staende 300 barnende toordsen, ende hadden noch bovendien boven ter voyen van den voorseyden huuse, huutstekende 3 casteelen metter wapenen van Spaengen, ende voord hadden noch bovendien, beneden up de strate, ghemaect liggende 3 pypen wyns, dien wyn ghevende te dryncken alle die daer omme quamen.

Item voord, thenden van der Oochstate, ten huuse gheheeten Blanckeberghe, daer stond ghemact eene stage, dweers der strate, daer honder duere gaende ende daer stonden de 17 neerynghen van der stede van Brugghe, de temmerliedens, maetsenaers ende voord al dat daer an cleeift, ende voor haerleder stage stond ghescreven :

Nemo tronum adeat nisi quem fortuna biformis
repperit.... tali dignatus honore.
Dignus Alexandri solio hoc tu rex celebrande,
huc propera quem non fregit fortuna biformis,
Tu regere imperio populos Romane memento.
Hec tibi erunt artes pacis imponere morem
Parcere subjectis et debellare superbos
Quem fortuna ferit, patientia longa coronat.

Ende es te zeggene : Niemend anga dezen troon dan die

bevonden es, met dobbelder fortune, schuldich zo tieneghe heere.

Weeist regierende by bevele, bedynkende den Romeynen twelcke hu conste wezen sal, pays hebbende, sparende den honderdaneghen ende te bevechtene de hooveerdighe, den fortunen tiegen word ghecroont by met paciencie.

Item voord, up de plaetste Mauberdt, daer stonden de smeden, ende alle de guene die daer an cleven, ende voor haerleder stage stond ghescreven :

Facies Romani imperii
umbra Romani decoris.

Ende es te zeggene :

Item voord, up den houc van der Vlamyncstrate, ten houcke van thuus geheeten de Matte, daer stond tleeder, dat es den schoemaker ende al tguend dat daer an cleeift, ende voor haerleder stage stond ghescreven :

Sadoch sacerdos, Nathan propheta et Banaias, ad mandatum David, unxerunt in Syon Salomon filium ejus in regem super Ysrahel.

Rex David in lectulo suo hec locutus est : benedictus Deus de Ysrahel qui dedit hodie sedentem in solio meo, videntibus oculis meis.

Es te zeggene : Den priester Sadoch, Natham de propheten ende Banam by den bevele van David salvende, in Syon Salomon zinen zuene konync van Israhel.

Den kuenync David heeift dit ghesprooken in zyn bedde,

ghebenedyt zy de heere den God van Ysrahel, die hedent ghegeven heeift, zittende in zinen trone, myn zuene ziende met minen oogen.

Item voord, achtervolgende de voorseyde incomste zo waren ghemaect 5 vieren up de Vischmerct, voor thuus van den vischcoopers ende haerleder huus costelic behangen met tappytserye.

Item voord, zo stond ghemaect noch een vier up de voorseyde merct, ende dat was wyd int ronde 60 voeten.

Item voord, zo waren beede de hallen, de Waterhalle ende dHoude halle, becleed met der stede devyze lakenen, rood, wit ende blaeu, behangen tooter heerden, ende voor beede de hallen staende barnende 100 toordsen, tes te wetene, 60 lancs ter Waterhalle, ende 40 voor dHoude halle, behangen met wapene ghemaect in schilden, van schilderyen, alzo dat behoord.

Item voord, zo was ooc behangen thuus geheeten in Bochoute, up den houc van de strate van S[t] Amand, 't was ooc behangen van boven toot beneden, ooc metter zelver devyze van bouckerane, rood, wit ende blaeu ende daer voren ghemaect staende 36 barnende toordsen.

Item voord, ten huuse geheeten int Schaec, staende up de voorseyde merct, dat hadden de Oosterlyngen van boven toot beneden, al becleed met een veerdich rood laken, vul hanghende metten zwarten haerne, int gouden veld, ende voor dat voorseyde huus hadden zy ghemaect staende in fygueren, den keyzer ende zin zuene geheeten Maximilyaen, ons harden geduchten heere ende prinche, ende die byder hand hebbende onzen lieven zuene ende ingheboren heere, erfachtich prinche ende grave van Vlandren. Voord zo was

daer ghemaect ooc huut stekende in bannieren, alle de wapenen van den 7 corvostersche heeren; voord zo waren daer ghemaect staende ghetemmerd voor dat voorseyde huus 200 barnende toordsen, ende die voorseyde fygueren waren ghemaect zo costelic ende zo rykelic als van verheven werc, van schilderyen angaende, als dat noyt man des ghelicx en sach.

Item voord, daer naer achtervolgende zo stonden de scheppers, gheseyt de Naelde, ende alle de guene die daer an cleiven, ende voor haerleder stage stond ghescreven ende die stonden voor dBeerkin by dBueterhuus :

Pereant omnes inimici tui Domine; qui autem
diligunt te, sicut sol in ortu suo splendet,
ita rutilent.

Es te zeggene :

Item voord up den houc van de strate by tCaproenkin, tiegen hover een huus, dat men heet, in Sinte Maertin, daer stonden de backers, ende alle dat daer ancleift, ende voor die stage stond geschreven :

Similis factus est leoni in operibus suis, et
sicut catulus leonis rugiens in venacione.
Curavit gentem suam et liberavit eam aperdicione.
Osculantes se alterutrum fleverunt pariter.

Ende es te zeggene : Ghelyc den leew heift hy gheweist, in zyn ghewerken, ende ghelyc de leewen brieschende inder iacht : hy heeift ghegeven zin volc, een bewaerd van ver-

lieze : zy hebben elc den andren ghecust ende weenden te gadre.

Item voor thof van den princhc, dweers der strate, stond ghemaect een stage, daer honder gaende ende rydende, ende daer up stonden de schiplieden, ende aldat daer an cleift, ende voor die stage stond ghescreven :

Universa terra desiderabat videre vultum Salomonis...., et singuli deferebant ei munera, vasa aurea et argentea.... per annos singulos omnes. Plebs ut vidit dedit laudem Deo.

Ende es te zeggene :

Item dit vooren ghenoomde ghesciede al up den 1[sten] dach in Oustmaend, anno 86.

Item up den tweeden dach in Oustmaend, anno 86, doe hadden de Oosterlyngen haerleder plaetse rond omme betemmerd int vierkante, ende daer an dat behangen met rooden lakene al rondomme, ende up dat temmerwerc, boven den voorseyden lakene stonden hondert ende 84 barnende toordsen, ende int voorseyde rooden laken, waren ghesteld ende vast ghemaect 100 ende 20 schilden, van schilderyen, metten zwarten haerne, honder cleene ende groot; ende up den tor van huerleder huus stonden 12 barnende toordsen, ende an den middel van den voorseyden plaetse stond ghemaect een vier, viercante, elke zyde 15 voeten wyt, tes te wetene, int gheheele 60 voeten wyd, ende dat voorseyde vier ende al de voorseyde toordsen, waren ontsteken ende verbarrend, bin den zelven havende, met grooter ghenouchten ende goeder manierlichede, ende daer waren ghestelt

ende gheordeneerd 4 trompetten ende 2 claroenen, ant noordhende van der voorseyde plaetse trompende, spelende ende jolyd huut ghevende ter heeren van der blyder incomste van den keyzer ende van zynen beminden zuene. Ende den tor van den Augustinen ende de voye van der Augustinen kercke waren costelic ende rykelic behangen, ende in de voye van der voorseyde kercke, waren ghesteld 12 vierpannen, ende ooc den tor van der Kermers kercke was ooc int ronde, rykelic becleed met gouden lakene.

Item up den 2^den^ dach in Oust, anno 86, doe quam den keyzer van den Roomschen ryke, ende ons harden gheduchten heere ende prinche, zynen zuene, die es kuenync van den Roomschen ryke, quamen beede te peerde, zyde an zyde, messe hooren toot Sinte Donaes, ende den voorseyden keyzer hadde an eenen keerle, tooter heerden, rood goudin laken, ende onzen beminden hertoghe zynen zuene, die hadde an eenen zwarten gouden keerle lanc tooter heerden, ende quamen alzo te peerde, met menegen fresschen edelen man, ende elc peerd zyn ghetuge van den keerel daer elc up zat, van den zelven kaluere, dat den keerel was, die hy an hadde.

Item up den 3^den^ dach in Oust, anno 86, doe onzen keyser, ende zynen lieven beminde zuene, den kuenync van den Romeynschen ryke, hertoghe van Oostryke, quamen ende waren beede te zamen, toot Onzer Liever Vrauwe kerke in Brugghe, al metten zelven state ende in zulke habituwagen als zy waren ten daghe voorzeyd te Sinte Donaes.

Item up den 3^den^ dach in Oustmaend, anno 86, doe zand de nacye van den Oosterlynghen den keyser ende den kuenync van den Roomschen ryke, hertoghe van Oostryke, zinen zuene, zy zonden elc eene pype wyns ende eene scive was;

elken scive zwaer wegende 12 pond : het was al behangen costelic ende rykelicken metter wapene van den keyzer.

Item up den 4^{den} dach in Oustmaend, anno 86, doe quamen in 100 ballingen, honder mannen ende vrauwen, ende dat by gracien van der liever incomste van den keyser, ende zy quamen al ter Cruuspoorten in.

Item up den 6^{den} dach in Oustmaend, anno 86, doe zo was te Brugghe gheschoten den papegay van den houden voedboghe, up de veste by der Cruuspoorte ; ende den hertoghe van Oostryke kuenync van den roomschen ryke quam minlic huut zynen hove toot up de beurze, ten huuse van meer Jacop als oofdman van den voorzeyden boghe, ende quam alzo metten ghemeenen ghezelschepe, tooter Karmers kerke, ende daer hoorde hy messe ende quam van daer princhelicken tooter veste, daer den gay gescholen was, ende hy ooc schood 4 schoten ende de 3^{e} schote, hy schood den papegay tooft of, ende hy was daer met meneghen fresschen edelen man, met 50 peerden, ende het worde doe kuenync Denys van Heerdvelde.

Item up den 6^{den} dach in Oustmaend, anno 86, doe brochten in de schotters van den handboghe van der stede van Brugghe, die brochten in huren prys van Eeckeloo, ende quamen ter Cruuspoorten in, ende brochten als thueren pryze, 3 zilveren schalen, tes te wetene, elke schale van 6 onsen, tes te wetene, deen schale van meest looten, dander van schoonst incommen, ende de derde van schoonst vieren ende quamen alzo in met 100 peerden, ende elc man hadde an zynen keerle van den parure blaeu ende graeu, ende elc man hadde up zyn ooft eenen gheluwen velten hoed, ende al vooren rydende een tamboere, ende voor den kuenync rydende, twee zelveren trompetten ende een claroen.

Item up den 8sten dach in Oustmaend, anno 86, doe reede mynheere den keyzer huuter stede van Brugghe ter Cruus-poorten huut, ter Sluuse waerd, zittende in eenen hangenden waghen, in den welken waghen waren ghespannen 6 witte peerden; buuten der Cruuspoorte zynde hy reed alzo lancx der veste tooter Speypoorte, ende daer zo was een schip toe ghereed naer de betampte van hem, daer zad hy in, ende voer alzo tooten Damme, daer hy heerlic ende vriendelic ontfanghen was, naer huerleder vermueghen, ende heer-licken den wyn gheschoncken, ende den voorseyden wagen, was van buuten becleed met zwarten fluweelen lakene, ende den voorseyden wagen hadde, honder an beede henden ende in den middel, 16 gouden happelen, ende 30 mannen te peerde by hem, ende 36 voedgangers, ende den 10den dach quam hy weder in de stede van Brugghe, al metten zelven state. Den almachtegen God hebbe lof ende danc van al dat hy ons verleend. Amen.

Item up den 9den dach in Oustmaend, anno 86, doe quam in ter Gendpoorte den hertoghe van Guulke, met 200 peer-den, ende 300 mannen te voed.

Item up den 13den dach in Oustmaend, anno 86, doe slouch onzen harden gheduchten heere ende prinche kue-nync van den Roomschen ryke, ende hertoghe van Oostryke, hy slouch rudder de twee ambassaden van Venegen, die wa-ren ghecommen toot hem, in zin hof, om hem te vergiftene, alzo zy deden, zy gaven hem 2 schatten van goude, elken schad es 100 hyngelsche noblen van ghewichten.

Item up den 13den dach in Oustmaend, anno 86, doe ver-trac ons harde gheduchten heere ende prinche kuenync van den Roomschen ryke, hertoghe van Oostryke, van der stede van Brugghe snuchten ten vier hueren, ende trac tot zynder goede stede van Ypre om van daer te treckene op zyn.....

God wil hem wel bewaren, ende hy hadde doe gheweeist binder stede van Brugghe 14 daghen, ende hy hadde huuter stede van Brugghe ghezyn van dat hy daer te vooren huut trac toot dat nu in quam, den eersten dach van Oust, anno 86, zo was hy wech een jaer ende 26 dagen.

Item up den 15den dach in Oustmaend, anno 86, doe stac deen Duudschen den andren dood, in den hooven, by den Braemberch.

Item up den 15den dach in Oustmaend, anno 86, doe was eenen man dood ghesteken by den Kalchoven.

Item up den 26sten dach in Oustmaend, anno 86, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael tOnzer Liever Vrauwe kerke, ende daer was mede ghedregen tprecieuse, ghebenedyde, helich bloedt, dat rustend es tSinte Bazelis, ende daer gync mede in de voorzeyde processye den hedlen keyser, den natuerlicken vader van onzen prinche, kuenync van den Roomschen ryke ende hertoghe van Oostryke, ende hy, den keyzer voorseyd, quam te voed huut zinen hoove, duer Sint Amandstrate, hover de Merct, toot Sint Donaeskerke, ende hy gync alzo te voed in de voorzeyde processye met zynen state, naest den heleghen bloede toot Onzer Liever Vrauwe kerke : voord den dienst ghedaen zynde hy gync van Onzer Liever Vrauwe kercke tooter kerke van Sinte Salvator, ende van daer weder in zyn hof. De voorseyde processye weder commende in den Burch, tghebenedyde, weerde, helich bloed was terstond boven ghedregen tSinte Bazelis ende weder besteeidt. Ende daer waren ghedregen in de voorseyde processye voor tvoorseyde helich bloed, van ghemeene toordsen, een hondert al barnende ende 24 van der stede weghe, ende an elke toordse hanghende der stede wapene, ende 24 van den ghezelschepe weghe van den heleghen bloede, ende die ooc al

gheschildert metter devyzen van den heleghen bloede.

Item up den 17sten dach in Oustmaend, anno 86, doe was den keyser ten hetene, in tHeester van Jan Duvercop, staende bachten Sint Gillis kerke, up tVulreykin.

Item up den 17sten dach in Oustmaend, anno 86, doe verdranc eenen man tusschen Brugghe ende Damme, by den olye muelne, an de Coolkercsche zyde, ende hy was een winne brood ter Vischsmerct, ende hy woende up den houc van der Peperstrate, ten huuse dat men heet in Bedlehem, ende hy was tSinte Cruus begraven, up den 18sten dach in Oust, anno 86. God ghedyncke zyn ziele, ende alle zielen, daer God beede vooren begeerd. Amen.

Item up den 20sten dach in Oustmaend, anno 86, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael tooter kerke van Sinte Salvator, ende daer was mede ghedregen den weerdegen fierter van Sinte Bonifacius die rustend es toot Onzer Liever Vrauwe kerke, ende daer was ooc mede ghedregen den weerdegen fierter van Sinte Bazelis, die rustend es toot Sinte Donaes.

Item up den 21sten dach in Oustmaend, anno 86, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael toot Sinte Donaes, ende daer was mede ghedregen den weerdegen fierter ende glorieux lichame van Sinte Donaes, ende die was ghedregen duer de Oochstrate, hover dhoude Muelenbrugghe, voor by tclooster van den Predicaren, voor by de Braemberch, hover de grote Heechoudbrugge, duer de Vullestrate, rondomme de Merct, hover de Wisselbrugge, hover de plaetse Mauberdt ende alzo weder in toot Sinte Donaes.

Item up den 22sten dach in Oustmaend, anno 86, doe verdranc een kint ten Eechoute, in de plaetse, ende het was een meisken; het zoude daer water scheppen om zin cleedren te begietene, want het bleecte daer.

Item up den 28sten in Oustmaend, anno 86, doe quam de edelen vassael ende den edelen keyser van den Roomschen ryke, hy quam te voed huut zynen hoove, minlic, vriendelic tooten broeders van den Predicaren, snavends ten 6 hueren, ende quam tvoorseyde clooster bezien ende vizenteeren.

Item up den 30sten dach in Oustmaend, anno 86, doe quam den edelen keyser huut zinen hoove te voed toot up de Halle van der stede, ende van daer zo quam hy up de Waterhalle, ghezeyd up de Mudshalle, ende van daer zo gync hy duer de Wapenmakerstraet tot up Sinte Jansbrugghe.

Item up den 31sten dach in Oustmaend, anno 86, doe vertrac onzen hedelen eerweerdegen keyser van den Roomschen ryke, van der stede van Brugghe tooter goeder stede van Ryssele; hy zat in eenen hanghenden waghene binnen becleed met zwarten fluweelen lakene ende buuten hovertrocken met zwarten wullen laken, ende in den voorseyden waghen waren ghespannen 10 witte peerden, al van eenen hare, ende alzo zittende in den voorzeyden wagen, zo hadde hy vooren hem ligghende op zynen schood, een gouden cussen van rood gouden laken, ende daer up stond voor hem zyn keyserlicke crone, ende reed alzo heerlicken, ende met schonen state, toot der stede van Ryssele, ende hy hadde als doe ten tyde ghezyn in de goede stede van Brugghe 31 dagen.

Item up den 1sten dach in September, anno 86, doe waren te Brugghe ghehouden ende ghedregen processyen generael tooter kerke van Sint Gillis, ende daer was mede ghedregen het ghebenedyde, weerdich, helich, ghebenedyde houd van den weerdegen, ghebenedyden cruce van onzen behouder Christi Jhesus, twelke dat rustend es in Onzer Liever Vrauwe kerke, in Brugghe, ende daer zo was mede ghedregen den weerdegen fyerter van Sinte Bazelis die rustend es te Sinte

Donaes; ende deze voorseyde processye waren ghedregen, duer de Breydelstrate, hover de merct, voorby de Waterhalle duer de Vlamynestrate, hover de Beurse, duer de Zouterstrate, voor by Sint Jans Brugghe, hover der Oosterlynghe plaetse, hover Sint Gillis Brugghe, ende alzo toot Sint Gillis.

Item up den 2[den] dach in September, anno 86, doe zo was up ghestelt den edelen hertoghe Kaerle, den zuene van den hertoghe Phylips ende grave van Vlaendren, die was up ghestelt an ende der vooren van den schepenen huuse te Brugghe, in den Burch, an thende van den voorseyden huuse, naest der kerke van Sinte Bazelis, binnen Brugghe.

Item voord, zo was ooc up ghestelt ten zelven voorseyden dage, anno 86, myn vrauwe Marie van Bourgogne, hertoginne ende gravenede van Vlaendren, dochtre van den voorseyden hertoghe Kaerle, was up ghestelt an tselve voorseyde huus ter zelve plaetse voorseyd, ende daer was ghelaten tusschen hun beede eene ydel plaetse, ende zoe was daer ghestelt vrauwelic ende princhelic up haer luchter hand hebbende eenen spoorware.

Item up den 7[den] dach in September, anno 86, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael, ende daer was mede ghedregen tghebenedyde, warachtich ende helich sacrament van Sinte Donaes, ende was gheboden te dragene, duer de Oochstrate, hover dhoude Muelenbrugge, voor by tclooster van den Predicaren, voor by den Braemberch, ende alzo in, ten Freminueren. Den dienst daer ghedaen zynde, alzocommende hover den Zouddyc, hover de grote Heechoudbrugghe, duer de Wullestrate, rondomme de merct, hover de Wisselbrugghe, hover de plaetse Maubeerdt ende alzo in den Burch. Tvoorseyde ghebod hild in een tredzoor te stellene, ende daer te bereedene om den ghebenedyden warachtegen

Sacramente eere lof en de weerdichede te bieden, maer de grote onbestierdhede ende onghestadichede van wind ende van watre, diet was, als ten dage voorseyd, dat dede dat men de voorseyde processye niet voorder en drouch dan vander kerke van Sint Donaes duer den Braemberch ende alzo ten Freren, ende de heere, weerdichede ende de revirencie die men ghedaen zouden hebben in den Burch, die was ghedaen in de voorkerke van Sinte Donaes, wand buuten der duere van der koorduere, was ghemaect eenen houtaer, ende daer was tweerde, helich, ghebenedyde Sacramendt up ghestelt te rustene, ende hem daer ghedaen heere, weerdichede ende reverencie.

Item up den 16^{den} dach in September, anno 86, doe was hover ghedaen by justicyen ende gherecht metten zweerde by myn heere den souvereyn van Vlaendren, myn heere van Merwe, eenen gheheeten Hannekin, die niet dogen en wil, in de Wandelynghe, ende hy was van Lopheem, ende was van brandstichte, ende hy was ghestelt buuten by Sinte Andries, up den wech van Lopheem.

Item up den 18^{den} dach in September, anno 86, zoo was ghesteken ende ghegrieft van zinen live waer of dat hy quam van levenden live ter doot, den zuene van eenen wapenmaker, gheheeten Francoys Put, ende es deken van den wapenmakers, ende het geschiede in Sint Jansstrate, daer lach hy doot, an de zuutzyde van der strate, dweers hover de greppe, tiegen over den Kellenare die men heet : in Groenendale; ende het dede eenen gheheeten Cornelius Haritas, ende het geschiede snavends tusschen den 9 ende den 10 hueren, ten daghe voorseyd. God hebbe zyn ziele.

Item up den 23sten dach in September, anno 86, doe was groten noot, vreeze ende zworge van brande, in den Westmeersch van een hayzemend huus dat doe daer verbarrende.

Item up den 24sten dach in September, anno 86, doe was

eenen man ghequetst ende ghegrieft van zinen live, zo dat hy daer of quam van levende live ter doot, ende het gheschiede buuten der Smedepoorte, alzo men gaet te Vassenare, ende den dooden was woonachtich int straetkin bachten den Eechoute. God hebbe zyne ziele. Amen.

Item up den 1[sten] dach in October, anno 56, doe was eenen man ghegrieft van zynen live, in de Vlamyncstrate zo dat hy terstond starf, ende bleef daer dood ende hy hiet Loy van Maldegeem, ende het dede den palphernier van meer Joos van Vassenare.

Item up den 1[sten] dach in October, anno 86, doe speeilden twee kindren te gader up de strate, ende slougen den bal met looden cobien, ende het een kint dat slouch tander kind een ooghe zuver huut, ende het dede een van den kindren van Loy Bec, wylend was, ende plochte te wonene in de Roodstrate, ende het gheschiede up de Cruusstrate, alzo men gaet ter Braemberge, voor een huus dat heet int Witte Peerd.

Item up den 1[sten] dach van October, anno 86, als den tweeden dach bedaechde, doe was ghequetst ende ghegrieft van zinen live, zo dat hy starf, ende was begraven up den derden dach van de maend voorseyd, ende den doode was den zuene van eenen beddecoper, ende hy es ooc eenen hofman, ende hy es wonachtich by den Nazarette, tusschen den Staelhysere ende den Steenpitte die daer staet in de Vlasmerct, ende by hiet Jan de Vend.

Item up den 2[den] dach in October, anno 86, doe stond een schamel man, en dalf in de loove, honder eenen muer, ende dien muer viel neder up zyn lyf, waer of dat hy ooc starf. God hebbe die ziele, ende alle zielen daer Gods bede vooren begeerd. Amen.

Item up den 11[sten] dach in October, anno 86, doe ver-

dranc eene vrauwe, ende viel daer in de reye, an de voet van de grote Eechoudbrugghe, ende zoe vercochte appelen, fruud ende ander ware, an di voorzeyde brugghe, ende het was de dochter van een vrauwe, binnen Brugghe, Katelinne Casins, zy gheneerd huer up de merct, hondert fruud. God hebbe haer ziele, amen, ende alle zielen daer God bede vooren begeerd. Amen.

Item up den 12[sten] dach in October, anno 86, doe was groot messchief van brande, by Sinte Kateline poorte, voor de poorte van den clooster de Collette, ende daer verbarrende hof een huus.

Item up den 13[den] dach in October, anno 86, doe was in den Burch een schavoot ghemaect ende daer was up ontooft ende gherecht, metten zwerde, eenen gheheeten Jan van den Driessche, zyn vader hiet Olyvier van den Driessche, ende was te Brugghe eenen vrylynewevre, ende den voorseyden Jan hiet Roukeloos, in de Wandelynghe. God hebbe zyn ziele. Amen.

Item up den zelven dach voorseyd, den 13[den] dach in October, anno 86, doe was ooc ter plaetse voorseyd, eenen ontooft ende gherecht, metten zwerde, ende hiet Heyndric Vrom, zyn vader hiet Diederic Vrom, ende was een messemaker. God hebbe die zielen en alle zielen daer God bede vooren begeerd. Amen.

Item up den 17[sten] dach in October, anno 86, doe woende een schepper nayer dat men hiet een cleeder maker, tusschen den houc van de Steenstraete ende eene Kellenare gheheeten in Slypen ; die voorseyde schepper zyn kind, een manooft van 9 jaren, stond voor de duere ter plecke vooseyd van zinen vader ende hadde een glasin flassche in zyn hand, ende en was maer commen van den Damme, met eens vleeschauwers wyf van Brugghe ; ten daghe voorseyt, zo

quamen koyen ghedreven van Dixmuude, huuter Merct, ende eenen van dien beesten tyerde alzo, als datse tvoorseyde kind stac met haren hoornen, als dat dat voorseyde kind quam daer plecke voorzeyd terstond van in levenden live ter dood.

Item up den 22sten dach in October, anno 86, doe brochten in de ghezelle van den rethoryke van der stede van Brugghe, huuter stede van Eekeloode, eenen zelveren schale zwaer wegende 6 honsen, ende quamen bin der stede van Brugghe ten daghe voorseyd met 36 mannen te peerde, twee trompetten ende een claroen.

Item up den 22sten dach in October, anno 86, doe viel een haerbeyder te Sint Jansbrugge, ende hy was ooc een smids cnape, ende hy hadde ghetraud een melkeghe, ende hy woende in de Hezelstrate, tiegen hover thof van Halewyn, ende hy hiet Loykin de melkere, in de Wandelynghe; hy viel ten daghe voorzeyd in de huuterste veste buuten der Hezelpoorte, ter huuterster Steenenbrugge, ende hy viel daer in van groter dronckenschepe ende versmoorde daer in zyn zonden. God hebbe zyn ziele. Amen.

Item up den 1sten dach van November, anno 86, doe was eenen dood ghesteken in Tillegeem, by Sinte Pieters, staende bachten den byter, ende hy die daer dood bleef hiet Cornelis Minne, ende hy was eenen vry temmerman, ende het dede hem eenen Pieter van Westvoorde.

Item up den 10den dach in November, anno 86, doe waren ghestelt 6 ghezellen of bouven ghezeyt, alzo men wil, die waren ghestelt ende ghesloten in de bloc daer men al zulke boeven pleeicht te stellene up bloc, den houc van der Waterhalle, ende up den Breyelstrate, boven de Vischmerct.

Item up den 23sten dach in November, anno 86, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael ten clooster van den Fremineuren, ende het dede tofficye van der kerke,

den sufflegaen als stede houder van den busschop van Doornicke ende busschop zynde van Sarepten.

Item up den 2[den] dach in December, anno 86, doe was in den Burch, een schavood ghemaect, met 3 staken up staende, ende daer waren 3 mannen up ghestelt, an elke stake een; ende zy waren alle dry huut Vranckeryke; de cause was, om dat se vercocht hadde valschs suffraen, ende hadden duer in ghemynget onghehoorlofde substancye, ende up dat zelve schavood was voor hemleden gheleyd, zand ende heerde, zo dicke dat daer up ghemaect was een groot vier, ende daer in was verbarrend haerleder ghereeschepe daer zyd mede ghemaect ende ghemynget hadden, dat waren twee caerde burderen, een zeve, de lederen zacken, daer t' voorseyde suffraen in was, het was al verbarrend, teen metten andren, ende voorseyde mannen waren elc 6 jaer ghebannen, up haer ooft.

Item up den 5[den] dach in December, anno 86, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael tOnzer Liever Vrauwe kerke binnen Brugghe, ende in de voorseyde processye, zo gingen in vorme van hamende ende beterynghe 5 mannen, voor haerleder meshuuzen, alle 5 barvoed ende metten bloten oofden; de 3 waren ghecleed haer lyf ende droughen, elc in zyn hand, eene toordse van 3 ponden al barnende, ter cause, om dat se by nachte ende tontyden hadden ghegaen achter de strate, ende hem zelven heere ghemaect ende de lieden ghevangen ende tonrechte ghespabyteerd van den hueren; ter cause van dien zo was an elke toordse ghehangen eenen rooden schild van schilderyen, ende daer in ghemaect in elken schild eene colve van schilderyen ghelykende de colven van den heere cnapen; ende dese 3 voorseyde persoonen den eenen die hiet Jan van Rudt ende was van Cuelne of van daer omtrend, ende dandre was

een vry schepper nayer te Brugghe ende de 3de was een nagelmakers zuene, en hy heet Gregoris Lynier, zyn vader hiet Jan de Lynier ende hy wuend in de Eeckhoudstrate, tiegen hover de poorte van den Eechoute.

Item voord, den 4^{den} persoon was een backers cnape, ende die hiet Jacop, ende die drouch ooc eene toordse van 3 ponden in zyn handen, ende hy gync metten bloten oofde ende bervoed, maer hy was ghecleedt, ende dat ter cause, om dat hy by nachte ende tontyde hadde ghesmeeten up der lieden duere, ende de lieden huut ghedaechst up de strate, om te grievene van hueren live. Item de 5^{den} was eenen vry cuper van der stede van Brugghe, ende hy woende in de Ezelstrate, by thof van Halewyn, ende die ghync in zyn lynwaed zonder meer, beervoed ghelyc dandre viere deden, ende ooc metten bloten oofde, ende eene barnende toordse van 3 ponden in zyn hand.

Item up den 12sten dach in December, anno 86, doe was te Brugghe, in de Langhestrate, messchief van brande, tiegen hover tWildekin de brauwerye, up den houc van den Hodevaer straetkene, maer Gode lof, het vergync metten minsten quets.

Item up den 23^{den} dach in December anno 86, doe zo was te Brugghe justicye ghedaen van 3 manoofden, de twee waren executye ghedaen, ende ghерecht metten zweerde, ende dandre was ghehanghen ende execucye ghedaen metten baste; waer of de 2 die ghерecht waren metten zwerde, den eenen hiet Jan de Raymaker ende dandre hiet Jacop ende was van Ypre, ende den 3^{den} die gehangen was, die hiet Jan van de Mote. God hebbe der zielen, ende alle zielen, daer God bede voren begeerd. Amen.

Item up den laetsten dach van December, anno 86, doe zo was eenen man ghequetst ende ghegrieft van zynen live,

van der welker quetsuere dat hy starf terstond, ende hy was een cleeder scriver, ende hy hiet Jacop, ende het dedem eenen vry backer van der stede van Brugghe, ende het gheschiede by dbueterhuus, by Sinte Kartoffels kerke. God hebbe zyn ziele, ende alle zielen, daer God bede voren begeerd. Amen.

Item up den laetsten dach in December, anno 86, doe was groot messchief van brande, bachten den Augustinen, tusschen der Rooder Mauwe, ende den Machden Dalle, alzo men gaet van bachten inder makelaers capelle, in de strate voorzeyd, daer verbarrende een huus of.

Tjaer van 86, dat es huut, ende by der gracie van Gode almachtich ghebenedyt zo sal ic begunnen tjaer van 87, ende dit ooc vulhenden, by zynder zoeter gracien ghebenedyt. Amen.

Item up den 7den dach in Laumaend, anno 87, doe quamen in mynheere Van Bevere ende myn heere den grave van Nassauwe beede te samen ter Gendpoorte in, wel met 100 peerden, ende quamen van der goede stede van Gend, binder goeder stede van Brugghe.

Item up den 12sten dach in Laumaend, anno 87, doe verdranc eenen schipman van Gend, ende was gheboren van Moerbeke, ende hy hiet Cornelis de Vettere ; hy verdranc te Brugghe, honder de Waterhalle. God hebbe zyn ziele. Amen.

Item up den 14den dach in Laumaend, anno 87, doe quam meester Adriaen de Mil, broeder van den hoordenen van de Predicaren, meester in der Goddelichede, ende honderzoucker van den kersten ghelove, die quam ten daghe voorseyt binder stede van Brugghe, van den helegen grave, ende hy hadde wech gheweeist 39 weken ende twee daghen.

Item up den 16den dach in Laumaend, anno 87, doe viel eenen man dood up thys by der Minnebrugge, gheseyt up tMinnewater, zo dat hy daer starf.

Item up den 19^{den} dach in Laumaend, anno 87, doe trac huut Brugghe omtrend 300 volcx van wapene om te treckene te Therewane, om die te helpene, om te secoursene ende te vytaeljerne.

Item up den 22sten dach in Laumaend, anno 87, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael ten broeders van den Predicaren.

Item up den 22sten dach in Laumaend, anno 87, doe was eenen dood ghesteken in een wyntaverne, gheheeten in Tillegeem, ende hy hiet Ruebrecht, ende hy was daer den cnape van den huus, ende het deden de clocluuders van Onzer Vrauwen, den eenen hiet Olyvier, ende den andren die hiet

Item up den 23sten dach in Laumaend, anno 87, doe was ghevonden eenen die hemzelven verhangen hadde te Brugghe, in den corten Rollenwech, bachten der Peperstrate, ende hiet Ancelmus Kervoed, ende was eenen hofman; zyn vader hiet Anthuenis Kervoed.

Item up den 24sten dach in Laumaend, anno 87, doe was groten nood van brande te Brugghe, ten hoye, by den huuze gheheeten in den Buc.

Item up den 24sten dach in Laumaend, anno 87, up de 9 hueren, in den havend, doe was daer in den langen wynckel, eenen Spaengyard dood ghesteken ende het dede eenen cleeder scriver, ende hy hiet....

Item up den 28sten dach in Laumaend, anno 87, doe waren gehouden ende ghedregen processye ten broeders van den Augustinen.

Item up den 2^{den} dach in Spurkele, anno 87 doe was groot messchief van brande, in een cleen straetkin gheheeten ten Gootkene, staende beneden der Snackersbrugghe, maer God lof ende danc het vergync metter minster schade.

Item up den 4[den] dach in Spurkele, anno 87, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael ten clooster ten Karmers geheeten, tOnzer Vrauwe broeders. God lof ende danc.

Item up den 4[den] dach in Spurkele, anno 87, doe was eenen man ghequetst ende ghegrieft van zinen live, ende hy hiet Francoys de Witte, ende was den hofman van de Fremynueren, ende het dedem eenen die hiet Joos, ende die plochte ooc, ten hoove voorseyd, hofman te zine, alzo dat den voorseyden Francoys quam van levenden live ter dood.

Item up den 5[den] dach in Spurkele, anno 87, doe was alle de stellyngen ende alle belemmerdhede of ghedaen van den Beeilfrooyd, staende up de Halle an de groote merct; up den welken Beeilfroyd was ghestelt de voorme, of de ghelyckenessse van den helegen hingel Sinte Michiel, ende dit was schone vergoud ende up ghestelt, up den eersten dach in Hoymaend, anno 86. Voord int zelve jaer voorseyd, zo was up ghesteld ende angheslegen, twee latoenen platen, scone ende costelic vergoud, up den 22 in November, voord zo zynder ghemaect an den voorseyden Beeilfrooyd 4 veinsterkins torrekins zynde, ende die hovertrocken met loode, ende an elc torrekin, eene latoene plate vergoud, ende an elke yzern spille, 3 latoene appelen vergoud, ende voord up elke spille een bannierkin vergoud, ende daer in ghemaect de wapenen van den lande ende steden van onzen harden gheduchten heere ende prinche. Voord neder dalende, in den rechten middel van den voorseyden Beeilfrooyd, zo staender ghemaect 8 veinstern, hoopen gaende ende ooc sluutende, ende elke veinster hebbende ghelyc als dander 4 voorseyd. Voord ten an den zelven Beeilfroyd beneden, by der voye, zo staen ghemaect ooc 4 veinstern hoopen gaende ende ooc sluutende, ende elke veinster hebbende ghelyc als alle dander voorseyd. Voord

tusschen elke veinstre voorseyd beneden, zo staet ghemaect eenen schild van wapenen, tes te wetene, in de zyde van den Burch, zo staet ghemaect de wapenen van den keyser, twelc es den zwarten harend in een gouden veld, ende die harend hebbende op zyn borst de wapenen van Oostryke. Item voord, an de zyde, hover de grote merct, daer staet de schild van Bourgognen ghedeelt alzo daertoe behoord. Voord an dander zyde, hover de Steenstrate, daer staet de wapene van Brugghe, twelc es den blaeuwen leeu, liggende up den rooster ghelyc als dat behoord. Voord an de zyde van der houde Burch, tusschen de vierde veinster, zo staet ghemaect de wapenen van Vlaendren, twelc es den zwarten leeu, int gouden veld.

Item up den 7^{den} dach in Spurkele, anno 87, doe quam hy in zyn goede stede van Brugghe, onzen harden geduchten heere ende prinche Maximilyaen, vader, voochd, ende monboor van onzen erfachtegen prinche, den jongen hertoghe Phylips, ende hy quam van zynder goede stede van Sinte Homaers, ende hy quam in, ter Smedepoorte, met honder vooren ende naer, met 400 peerden, ende hy zat, up een middelbaer peerd graeu van hare, ende hy hadde an eenen zwarten fluweelen keerle, ghevoedert met marters, ende eenen zwarten caproen, up zyn ooft, ende die hovertrocken, hover zyn schouderen, ende beneden den boord van den caproene voorseyd, rondomme beleyt met rooden fluweelen lakene, ende hy hadde up zyn hooft eenen velten hoed, doncker blaeu, ende het was doe ten daghe voorseyd, 25 weken, dat hy vertrac huuter stede van Brugghe. Voord up den 7sten in Spurkele, zo vertrac huuter stede van Brugghe, ter Cruuspoorten huut, in goede maniere ende hoordenancye hondert kalveneriniers.

Item up den 7^{den} dach in Spurkele, anno 87, doe reed

den hertoghe Maximilyaen ter Gendpoorten huut, ende reed vliegen ende jagen betrend den cloostere van Sint Truwen ende betrend Rybaudenburch.

Item up den 8^{den} dach in Spurkele, anno 87, doe reed Maximilyaen onzen hertoghe ter Ezelpoorten huut, ende reed vliegen ende jagen, ende ooc hy dede monster van wapenynghe van zynen volcke van wapene.

Item up den 10^{den} dach in Spurkele, anno 87, doe reed ons prinche ende hertoghe Maximilyaen, hy reed spelen, vliegen ende jagen ter Cruuspoorten huut met 500 mannen, tes te wetene, 200 te voed ende 300 te peerde, ende den grave van Polleem was daer mede, ende hy hadde an tgouden vlyes, ende den hertoghe voorseyd dede buuten monster, ende hy quam bin den zelven havende alzo weder ter poorten in.

Item up den 11sten dach in Spurkele, anno 87, doe reed onzen harden gheduchten heere ende prinche Maximilyaen, ten Observanten, buuten der Ezelpoorten, met zeere schonen, chierlicken ende princhelicken state, ende met den grave van Polleem, ende metten bailju van Brugghe, ende met den meester Pieter Lanchals, als schoutheeten van Brugghe, ende met menegen andren fresschen edelen heere, ende met 300 mannen te peerde, ende met 68 voedgangers, ende den hertoghe voorseyd hadde up zyn ooft een roode fyne schaerlaken bonnette, ende daer up eenen finen witten velten hoed, ende hy hadde an eenen keerle, lanc tooten voeten, van gouden laken.

Item up den 12sten dach in Spurkele, anno 87, doe vertrac ons harden gheduchten heere ende prinche ter Gentpoorte huut, toot Houdeleem, vliegen ende jagen, zeere heerlic ende met princhelicken state, ende voord van daer reed hy te Maldegeem, ooc daer vliegen ende jagen, ende

daer was hy twee dagen ende twee nachten, ende up den 14^den^ dach van der voorzeyde maend, doe quam hy in ter Ezelpoorte, ende up den zelven havende, in de voorseyde maend, snavends ten zeven hueren, doe quam hy heeten met zinen hedelen, met meester Pieter Lanchals, rudder ende schoutheeten van Brugghe, als doe ten tyden.

Item up den 15^den^ dach in Spurkele, anno 87, doe quam ons harde gheduchten heere ende prinche ten hetene in der schepenen huus van Brugghe, met zinen heeren ende princhen, ende vele van den notabelen poorters van der stede met hem, ende elc poorter met zinen wive, daer was gehouden eene costelicke maeltyt ende rykelic, ende tvoorseyde schepenen huus, beneden an 't hupperste hende, daer de schepenen zitten, dat was behangen met tappytserye die schone ende huterlic, ende daer was ghedanst ende ghehoveerd, alzo daer toe behoord.

Item voord noch up den 15^den^ dach in Spurkele, anno 87, snavens ten 8 hueren, doe hadde een scheppers cnape zitten dryncken in de Tassche, staende in de Wullestrate tiegen hover de Bueshalle; dat voorzeyde huus comt bachten up de Reye; die man voorseyt gync van bachten huut, ende hy viel van boven neder in de Reye, versmoorde ende verdranc daer int watre, ende hy worde weder ghevist up den 17^den^ dach, in de maend voorseyd. God hebbe zyn ziele, Amen, ende alle zielen. Amen.

Item up den 25sten dach in Spurkele, anno 87, doe was eenen man dood ghesteken int sHeerhameraelstrate, bachten den Augustinen, ende was een messemakers cnape, ende hiet Thomaes, ende het dede een Duudsche.

Item up den 3^den^ dach in Meerte, anno 87, doe was by justicyen eenen man zyn hoore al zuver of ghesneden, in den Burch, ende was een crepel gaende met twee cricken,

ende hy was een cousscheppers cnape; ende up dien zelven dach ende huere, zo was daer ooc eenen ghegeeselt, ende den crepel was ghebannen tien jaer, van dieften, ende het dede de wet van Brugghe.

Item up den 5^{den} dach in Meerte, anno 87, doe quam ter Gendpoorten in, myn vrauwe de duwarierege, ons houde princesse, de weduwe van hertoghe Kaerle, ter zaleger ghedachte; zo quam in met zeere schonen, heerlicken ende rykelicken state, toot int hof van den prinche, ende alle de joncfrauwen van der stede van Brugghe, tes te wetene, de upperste ende de nottabelste van der stede voorseyd, alst recht ende redelic es, waren ghenood ten banckette, dat ons harde gheduchten heere ende prinche daer toe bereed hadde, om huer te feesteyerne ende wellecomme te heetene.

Item up den 7sten dach in Meerte, anno 87, doe was in den Burch justicye ghedaen, up een schavood, by den heere ende by de wet van der stede, van eenen quaeddoender ende die hiet Joos, ende hem was execucye ghedaen van den live ende gherecht metten zweerde. God hebbe zyn ziele, ende alle zielen. Amen.

Item up den 7^{den} dach in Meerte, anno 87, doe vochten de Heynuwiers tiegen de Duudschen te Brugghe, up de Meret, by Sinte Kartoffels kerke, ende de Henuwier slouch eenen Duudsche zyn hand of van zinen haerme; de hand zuver of.

Item up den 8sten dach in Meerte, anno 87, doe was onthooft by justicyen in den Burch een Duudsche, ende execucye ghedaen ende gherecht, metten zweerde, by den heere ende by der wet van der stede van Brugghe.

Item up den 8sten dach in Meerte, anno 87, doe waren 4 ghezellen tuusschers ende dobbelaers van der Vischmeret, zy waren ghesteld ende ghesloten te haerleder cleenichede

ende schoffierichede, metten voeten in den bloc, up den houc van den Waterhalle, thenden der Breydelstrate, daer men al zulke bouven pleeicht te stellene.

Item up den 14^{den} dach in Maerte, anno 87, doe was in den Burch, by der wet van de stede van Brugghe, eenen man ontooft, ende execucye van den live metten zweerde, ghebrocht van levenden live ter dood, ende het was een Ingelsman. God hebbe zyn ziele. Amen.

Item up den 16^{den} dach in Maerte, anno 87, doe reed ons harde gheduchten heere ende prinche Maximilyaen, vader, voocht, monboor van onzen erfachtegen ingheboren heere ende prinche, den jonghen hertoghe Phylips, Maximilyaen voorseyd reed huut zynder goede stede van Brugghe, tooter goeder stede van den Sluus met schonen eerlicken ende princhelicken state, alzo hem betaemd ende toebehoord.

Item up den 22^{den} dach in Maerte, anno 87, doe was ghedaen in Onzer Vrauwe kerke het jaergetyde van Marie van Bourgognen zeere costelic ende chierlic alst recht ende redelic es, ende daer was onze houde princesse myn vrauwe de duwarierege met zeere schoone costelic ende rykelicken state, ende met meneghen edelen heere, ende rudder.

Item up den 29sten dach in Maerte, anno 87, doe quam ons hertoghe Maximilyaen van der stede van Sluus weder bin zynder goeder stede van Brugghe, al metten zelven state voorseyd.

Item up den 24sten dach in Maerte, anno 87, zo was eenen man ghequetst, ghesteken ende ghegrieft van zynen live, zo dat hy daer terstond of starf, ende hy hiet Boudin, ende het dede eenen gheheeten Lauwereins, ende zy woenden beede by der Vrydachmerct.

Item up den 26sten dach in Maerte, anno 87, doe quam ons harde gheduchten heere ende princhc, in den Burch, up

der schepenen huus, met al zynen eerlicken ende costelicken state, ende ooc met alle den prelaten, ende met zynen edelen heeren.

Item up den 27sten dach in Maerte, anno 87, doe was ghevonden een dood kind in de Veste van der stede van Brugghe ende het vond eenen visscher in zyn net, die visschede varsche visch ter Veste voorzeyd, tusschen der Smedepoorte ende der Bouverypoorten, bin der Minnewatre.

Item up den 29sten dach in Maerte, anno 87, doe was hover ghedaen by justicyen, de zelve vrauwename die tvoorzeyde kind geworpen hadde ende verdroncken in de Veste van der stede van Brugghe, ende zoe was zelve de natuerlicke moeder van den voorseyde kinde, ende zoe wierpt in de voorseyde Veste ende liet daer versmooren bachten Karstendomme, ende het was eenen knechtkin; ende zoe hiet Margriete, ende zoe was van Geele, huut Braband, ende zoe woende buuten der Bouveryepoorte, up den heerwech, alzo men gaet te Sinte Michielwaerd in een huus dat heet in Bueterbeke, ende zoe ghelach ende worde moeder van dien voorseyden kinde, aelst Gode gheliefde, up den 25sten dach in Maerte voorseyd, ende zoe versmoorde ende verdranc tselve haer natuerlic kind, ten daghe voorseyd, bin den zelven havende; ter cause van dien zo was de zelve vrauwe, ten daghe voorseyd, ghewezen by der wet van der stede van Brugghe, te barne an een stake, in een vier ende alzo te bryngheue van levenden live ter dood. God hebbe huer ziele. Amen.

Item up den 29sten dach in Maerte, anno 87, doe was groot messchief van brande bin der stede van Brugghe, in Groenynge, by eene stove gheheeten in den Pelegerim, ende daer verbarrende of een huus.

Item up den 29sten dach in Maerte, anno 87, doe was

eene schone jonge maecht dood gheslegen van de heken van eene muelne, staende ten Vlamync damme, ende de muelne behoord toe een backer van Brugghe, ende hiet Pieter Juustemond.

Item up den 30sten dach in Maerte, anno 87, doe reed ons harde gheduchten heere ende prinche Maximilyaen ten clooster van den Observanten, buuten der Ezelpoorte, hy quam daer met schonen, costelicken, chierlicken ende princhelicken state.

Item up den laetsten dach in Maerte, anno 87, doe reed ons harde gheduchten heere, huut zynder goeder stede van Brugghe, ter Cruuspoorten huut, eerlic ende met princhelicken state, ende den upper jager met hem, ende reeden alzo tot Maldegeem, opt tvelt vliegen ende jagen, ende up den eersten dach van April, zo quam hy weder ter Cruuspoorten in, bin zynder goeder stede van Brugghe, snavends ten 7 hueren.

Item up den 1sten dach in April, anno 87, doe quamen die van Sinte Cruus, de gheheele college van der kerke, ter Cruuspoorten in, met eene zeere schoone processye, ende quamen ten broeders van den Predicaren, ende haelden daer een stic van den lieven, weerden, helegen, ghebenedyden houte van den cruce ons behouder Christi Jhesus, twelcke dat gheprouft ende warachtich bevonden es, dat zo es, by notabele doctueren ende meesters van der goede stede van Brugghe, meester Gillis de Baermakere, meester in theologye, suffregaen van den busschop van Doornicke ende busschop van Sarepten; meester Adriaen de Mil, van der Predicaren oordenen, als meester in de Goddelichede ende honderzoucker van den kerstene ghelove; den notabelen, eerweerdegen meester Jooris de Ketelare, van den Augustinen ende met vele andre meesters ende doctuers, zo

was dat helege, glorieus, ghebenedyde houd ghedregen met groter heeren ende weerdicheden, van den broeders van den Predicaren, binnen Brugghe, toot in de kerke van Sinte Cruus, daer dat rustend es ende blyven sal.

Item up den 4^{den} dach in April, anno 87, doe was een dood kind ghevonden, gedolven in dheerde, buuten der Bouverye poorte, in een beeilct, ter rechter hand van den eerwech, also men gaet te Sinte Michiels waerd, by eender wateryngbe geheeten Bueterbeke.

Item up den 5^{den} dach in April, anno 87, doe was eenen schonen joncman ghedood, ende execucye ghedaen van den live, ende ghedaen sterven metten zweerde; ende deze justicye was ghedaen buuten Zevecote, tAssebrouc; ende het dede myn heere van Merwe, als souvereyn van Vlaendren; ende up den zelven dach, waren ghestelt by der wet van der stede van Brugghe, twee bouven, metten voeten in den stoc, an de Waterhalle, ten houcke van der Breyelstrate, ende up dien zelven dach, do zo wast bandach ende daer en waren ghebannen maer seven personen, 6 mannen ende eene vrauwe.

Item up 7^{den} dach in April, anno 87, doe waren dry mannen ontooft, in den Burch, up een schavood, by der wet van der stede van Brugghe, ende dat om zeker pointen van meshuuzen; den eenen was van by Haed huut Heynegauwen, ende dandre was van Sinte Adriaen van Geerolfsberge, ende de derde was van der goede stede van Gend, ende die hiet Pieter; ende die was ghequartierd ter plaetse voorseyd, daer hy onthooft was; waer of de twee waren begraven in Sinte Jans huus, binnen Brugghe, ende Pieter voorseyd was ghestelt zyn ooft up een glavyeschacht up de Smedepoorte, ende zynen eenen harem ghehangen an een cricke, an een yzeren ketene, buuten der Bouveryepoorte, ende zynen anderen

harem, buuten Sinte Katelinepoorte, ende zyn een been, buuten der Gendpoorte, ende dandre been, buuten der Speypoorte, ende tlichame of den buuc toe behoorende de vier quartieren voorseyd, was ghedaen in eenen zac, ende met coorden zeere sterc ghebonden, ende alzo gehangen an de galge, of ant gerechte van der stede, hoe men wil.

Item up den 10^{den} dach in April, anno 87, doe was te Brugghe ghestelt up een schavood, eenen gheheeten Symoen Servaes, die men hiet den blenden Moenin, ende hy was ooc blend, zo dat hy niet en sach; hy was daer ghestelt ter plaetse voorseyd ende hy was met eenen gloyenden helsene duer zyn tonghe ghesteken ter cause, om dat hy Symoen voorseyd, hadde ghesproken up onzen harden gheduchten heere ende prinche, ende up ons houde princesse myn vrauwe de duwarierege; zo haddy Symoen voorseyd ghesproken quade injurege woorden, ende hy was zes jaer ghebannen up zyn ooft.

Item up den 13^{den} dach in April, anno 87, doe was groot messchief van brande ten huuse gheheeten in Casselberch, staende ten hende van de Oochstrate binnen Brugghe, tiegen hover een huys gheheeten in de Zunne; tvoorseyde huus wylen toebehorende de kindren van der Banc, ende het was int jaer, ende ten daghe voorseyd den goeden Vrydach, jaerghetyde ende ghedinckenesse van den passye van onzen behouder Christi Jhesus.

Item up den 17^{den} dach in April, anno 87, doe waren twee mooren tSinte Donaes in Brugghe, ende die ontvangen tkerstendom, ende thelege kersten ghelove, hover de vonte, tes te wetene, deenen was een manooft, ende dander was eene vrauwename, ende waren de petrens den grave van Nassauwe, mynheere van Beveren ende mynheere Phylips, mons^{r}, ende de metrins myn vrauwe van der Vere, de

wedewe van mynheere van Sint Jooris, ende de wedewe van Maertin Lem.

Item up den 17[den] dach in April, anno 87, doe vertrac ons harde gheduchten heere ende prinche Maximilyaen, huut zyn goede stede van Brugghe, ter Gendpoorten huut, ende reed vliegen ende jagen, met zeere schone ende princhelicken state, ende reed alzo ter goeder stede van Hardenburch, ende van daer tooter goeder stede van den Sluus, om van daer te treckene tooter goeder stede van Middelburch in Zeeland, ende hy hadde ten daghe voorseyd van zyn vertrecken, ghelegen in de goede stede van Brugghe, 10 weken.

Item up den 20[sten] dach in April, anno 87, doe was groot messchief van brande in de stede van Brugghe, in een plecke gehieten int Nyeuland, naest den Hingel; maer Gode lof ende danc, het verghynck metten minsten quets.

Item up den 23[sten] dach in April, anno 87, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael tOnzer Liever Vrauwe Kerke, binnen Brugghe, ende het dede den dienst eenen priester van der oordenen van den Predicaren, ende hy es biechtvader van onzen harden gheduchten heere ende prinche Maximilyaen, ende hy es busschop van Salubry ; het licht in Eydenesse , by der stede van Jerusalem.

Item up den 27[sten] dach in April, anno 87, doe waren ghestelt 4 rybauden in den bloc, met haren voeten gheslooten, an den houc van de waterhalle, up den houc van der Breydelstraet, in Brugghe.

Item up den 8[sten] dach in Meye, anno 87, doe was te Brugghe, in den Burch justicye ghedaen by der wet van der stede van Brugghe, van twee mannen, den eenen hiet Adriaen Ballync, ende was van der stede van Brugghe, ende dander die was van der stede van Gend, ende die hiet Jan ; de twee mannen waren execucye ghedaen van

den live ende gherecht metten zweerde, ghelyc quaeddoenders diend ende toebehoord. God hebbe de zielen. Amen.

Item up den 7den dach in Meye, anno 87, zo was eenen man ghegrieft van zynen live, zo dat hy daer of starf, ende quam van levenden live ter doot, ende hy hiet Cornelis Hagoudt; ende het geschiede bachten den Augustinen clooster, in Sheerhamerhaelstrate, en dat dede een houd cleeder lapper, die zat in een huizeken, ende lapte houde cleedren, up den houc van der voorseyde strate.

Item voord noch up den zelven dach, den 7den dach van Meye, anno 87, doe zo was eenen man dood ghesteken in de Steenstrate, in een huus dat men heet in den Paeu, by twest vleeschshuus, ende het was een Duudsche, ende het was ooc een Duudsche died dede. God hebbe den zielen van al. Amen.

Item up den 9den dach in Meye, anno 87, doe quam ons harde gheduchten heere ende prinche, ende kuenync van den roomschen ryke, hy quam bin zynder goeder stede van Brugghe, ten dage voorseyd, van der goeder stede van Gend, ende hy quam in ter sinte Cateline poorte, met zeere schone ende rykelicken state princhelic, eerlic, als wel hem betaemd, en hy hadde doe huuter stede van Brugghe ghezyn 25 daghen.

Item up den 12den dach in Meye, anno 87, doe was in den Burch een schavood ghemaect voor thuus van den Vryen, met eenen stake, ende daer an was an ghebonden een manooft naect, ende die was daer an ghegeeselt van dieften, ende hy was dry jaer ghebannen up zyn een hoore.

Item up den 16den dach in Meye, anno 87, doe reed ons harde gheduchten heere ende prinche huuter stede van Brugghe, ter Cruuspoorten huut, met zeere schone, costelic ende princhelicken state, ende reed alzo tooter zynder goeder stede van der Sluus, wel met 200 peerden.

Item up den 19den dach in Meye, anno 87, doe was te Brugghe, in den Burch, justicye ghedaen up een schavood, by der wet van der stede voorzeyd, van eenen gheheeten Clays, ende hy was van der stede van Valenchiene ; hy was ontooft ter plecke voorseyd, ende up een wiel gherecht, als voor eenen rover, ende was alzo ghestelt buuten der Smedepoorte, tusschen den Magdaleene kerke ende de capelle van Sinte Erwoud; ende up dat voorseyde wiel, was ghemaect staende eene galge; voord ten daghe voorseyd, zoe zo was ter plecke voorseyd ooc justicye ghedaen van eenen gheheeten Cornelis, ende men hiet hem, al int ghemeene, Cornelis de Plaesterare, ende hy was van binder stede van Brugghe gheboren; hem was een stic van zynder hoore ghesneden, ende tien jaer ghebannen van dieften, ende dat ooc ghedaen by der wet van der stede van Brugghe; item voord, zo was noch by der wet van der stede van Brugghe hover ghedaen by justicyen, eenen gheheeten Lammekin, ende was eenen joncknecht, ende hy was eens muelenaers zuene, van der stede van Brugghe, ende was ghehangen ende verworcht ant gherechte van der stede, ghelyc eenen dief. God hebbe zyn ziele ende alle zielen. Amen.

Item up den 20sten dach in Meye, anno 87, doe ghescbiede groote moyte buuten ten 3 kuenynghen, buuten der Cruus-poorte, ende het waren Duudschen; ende deen Duudsche griefde den andren, zo dat hy daer starf van der quetsuere, ende quam van levende lyve ter dood.

Item up den 20sten dach in Meye, anno 87, doe gheschiede grote moyte, twiste ende ghevecht by den Augustinen, ter houcke van tSheerhamerael strate, van de galeyers ende van eenen Gillis Tousayn, die men hiet in de Wandelynge, de quade Gille; zyn vader heet Tousayn ende es eenen graeuwerkere, zo dat den voorzeyden Gillis van den voor-

zeyden ghevechte, quam van levende lyve ter dood, ende lach daer dood up de reye, tusschen de Augustine kerke, ende den voorseyden hove, voor een nagelmakers duere.

Item up den 23sten dach in Meye, anno 87, doe was grooten noot, zoorgen ende vreezen van brande, up toost proosche, tiegen hover tof van de veere, achterwaerd streckende ten cliefhoucke waerd, ende dat zoude ghecommen hebben van reeustrote barnene, huut eenen sterfhuuse; maer God zy ghebenedyt, het verghync metten minste schade.

Item up den 26sten dach in Meye, anno 87, doe quam onzen harden geduchten heere ende prinche Maximilyaen by zynder goeder stede van Brugghe, snavends ten 9 hueren, ende hy quam huut den goeden lande van Braband, Holland ende Zeeland, ende hy hadde doe van Brugghe ghezyn 10 dagen; ende hy quam in, met schonen eerlicken ende princhelicken state, als hem wel betaemd ende toebehoord.

Item up den 27sten dach in Meye, anno 87, doe was te Brugghe gheschoten den papegay van den houden voedboghe; hy was geschoten by der Cruuspoorte, up de veste van de stede, an deerste muelne, by der voorseyde poorte; ende daer schoot ooc mede ons harde gheduchten heere ende princhе Maximilyaen. De 2de schote die hy schoot den papegay tooft of; ende het worde doe kuenync, ende hy schoot den gay of eenen gheheeten Anthuenis Pyljaerd, ende es een droochscheerer, ende hy woend in de Cupstrate, ende onzen princhе voorseyd hadde doe han eenen zwarten keerel van laken van damast, binnen ghevoedert met rooden zyden laken creymezy, ende hy hadde han zyn gouden vlyes, ende eene roode scharlaken bonette up zyn hooft, ende was daer alzo met schoonder oordenancye, state ende eerlichede, ende met goeder manieren, ende met menegen fresschen hedelen man, ende men voerde voor onzen harden, gheduch-

ten heere ende princhе voorseyd een blood zweerd zeere costelic vergoud.

Item up den 30sten dach in Meye, anno 87, doe was monster ghedaen, buuten der Cruuspoorte, van 500 mannen te voed, ende die deden monster voor den grave van Nassauwe, den grave van Polleem ende den jongen hertoghe van Gelder ende voor menich hander fresch edele heeren.

Item up den 3^den^ dach in Wedemaend, anno 87, doe was te Brugghe een groot ghevecht van twee ghebroeders, ende waren beede van Gend; ende van den Duudschen, waer of dat den eenen broeder starf in Sint Jans huus, bin den zelven havende: den eenen broeder hiet Wouter ende den andren hiet Jan.

Item up den 4^den^ dach in Wedemaend, anno 87, doe quetste ende griefde van zinen live, ende brochte van levende lyve ter dood, den bottelgyer van onzen harden geduchten heere ende princhе, hy brochter dood den bottelgyer van den hertoghe van Gelder, ende dit voorseyde ghevecht gheschiede voor thof van onzen princhе.

Item up den 7^den^ dach in Wedemaend, anno 87, doe reed ons harde gheduchten heere ende princhе Maximilyaen, huuter stede van Brugghe, ter Cruuspoorten huut, met schonen princhelicken state, ende reed te Maldegeem, vlyegen ende jagen, ende hy quam weder in de voorzeyde stede, bin den zelven havende.

Item up den 9^den^ dach in Wedemaend, anno 87, doe was dood gesteken eenen Duutsche, ende het dede een Duudsche, ende het gheviel te Brugghe, tusschen den houc van der Vlamyncstrate ende Sinte Pieters kerke, up de Wisselbrugge.

Item up den 17^den^ dach in Wedemaend, anno 87, doe vertrac den grave van Nassauwe, den jongen hertoghe van

Gelder ende noch 2 of 3 hander heeren, die vertrocken al te zamen huut in oorlogsche wise, ter Smede poorten huut, ende alle te voed, pyken, ende calveneren, ende ardchiers, toot 600 hondert, 10 min, dus zo warender int voorseyde ghetal 60 mannen te peerde, ghewapend, ende voord alle dander te voed, ende daer waren ghedaen tien ingienen, huuter stede huuse staende te Minnewatre, 6 serpentinen, ende 4 andre, de welke 4 men voerde, ten dage voorseyd, metten voorseyde wapenynge ende daer volchden mede achter, 10 waghenen met vytaelje, 6 waghenen met coorne, ende 4 waghenen met broode; up elcken waghen twee groote pac manden ghevult met broode.

Item up den 17den dach in Wedemaend, anno 87, doe vertrac ons harde gheduchten heer ende prinche Maximilyaen huut zynder goeder stede van Brugghe, ende reed alzo toot de stede van den Damme, ende van daer ter Sluus, buuten homme, ende van daer te Middelburch, in Zeeland, ende hy hadde doe ghezyn in de stede van Brugghe 19 weken, twee dagen min.

Item up den 17den dach in Wedemaend, anno 87, doe was een Duudsche dood ghesteken in de Steenstrate, voor slypen, ende het dede een Duudsche.

Item voord zo was up den zelven dach voorseyd ooc eenen dood ghesteken buuten der Cruuspoorte, in de dreve van den Sartruesen, ende het dede ooc deen Duudsche den andren.

Item up den 17den dach in Wedemaend, anno 87, doe verdranc eenen man ter Steenbrugge, ende hy was eenen zeemenleder tauwere. God hebbe zyn ziele, amen, ende alle zielen. Amen.

Item voord up den 18den dach in Wedemaend, anno 87, doe waren te Brugghe, honder de Waterhalle, twee schepen

met wapenen, tes te wetene, teen schip vul pyken, ende tander vul lyfwapenen, ende ooftwapene; ende die twee schepen voorseyd waren ghelost, ende de pyken ende de wapene ghedaen te waghene, ende ghevoerd westwaerd ter Smede poorten huut, volghende theer.

Item voord, up den 18den dach in Wedemaend, anno 87, doe waren buuten de Cruuspoorte, tusschen der kerke van Sinte Cruus, ende der poorte voorseyd, daer lagen 12 hondert mannen ghewapend ende ghereed, ghelyc als zulc volc toe behoord, die waren ghedaen gaen van daer ter Speypoorte in, met goede oordenancien, ende alzo ter Sinte Ledenard poorte huut, ende alzo voord lancx der Veste ter Ezelpoorte, ende alzo voord westwaerd up volghende tvoorseyde heer.

Item voord up den 20sten dach in Wedemaend, anno 87, doe was dood ghesteken eenen die men hiet Reubin, ende hy was eenen muzepyper, ende hy en hadde maer eene ooghe, ende tgheschiede ten 3 brauwers.

Item up den 25sten dach in Wedemaend, anno 87, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael te Sinte Salvator.

Item up den 25sten dach in Wedemaend, anno 87, doe was eenen man dood gheslegen met eenen stocke, te Coolkerke, bin den dorpe, ende hy was van der prochie ghebooren, ende het dede eenen Brabandre, eenen lynewevers cnape.

Item up den 3den dach in Hoymaend, anno 87, doe was eenen man execucye ghedaen van zynen live, ende gherecht metten zweerde up een schavood, by den heere ende de wet van der stede van Brugghe, ende was buuten gherecht up een wiel, buuten up tgalgestic.

Item up den 25sten dach in Hoymaend, anno 87, doe

was ghehouden ende ghedregen processyen generael in Sint Jacops kerke, bin der stede van Brugghe.

Item up den 28sten dach in Hoymaend, anno 87, doe zo was eenen man dood ghesteken by der Vridachmerct, tusschen Sinte Loyshuus, ende der Noordzandbrugghe.

Dit ghescrifte es menchyoen makende van den pointen ende artikelen, daer omme dat mynheer Loys van Ludchenburch ghezeyt grave van Saint Pool, ende constable van Vrankeryke ghexcuteerd was van zynen live, ende ontooft te Parys, den 19den dach in Decembre, int jaer Ons Heere 1475.

Naer ghezien dan, dat by den hove van den kuenync van Vrankerycke, staende tiegen mynheere Loy van Ludchenburch, ghezeyt den grave van Saint Pool, ende constable van Vranckeryke, up alle zyn lasten ende informacye tiegen hem, by den biecht vaders, ende meer andre grote, hooghe, edele, mueghende ende notable persoonen, zo heeift hem den voorseyden Loys, heere van Ludchenburch ghebiecht, by minne ende by vriendschepen, zonder eenich dreeghement of crachten, heeift ghekent ende ghebiecht tgund dat hier naer volghend es.

Tes te wetene, om thonderhoudene den staet van zynder officye, aldus om die te gheduerne, eewich ende tallen dagen, zo maecte hy alyance, den voorzeyden Loys van Ludchenburch, hy maecte alyance met den hertoghe van Bourgogne, zeggende dat hy zoude onderhouden van zynder zyde de oorloghe, ende zoude volc van wapenen in de wapene doen, ende alse bereed zouden zyn om in te slane, hy zoude dat voorzeyde volc achterwaerd tarden.

Voord zo heeift hy ghebiecht ende ghekend den voorzeyden heer Loys van Ludchenburch den grave van Saint Pool, dat alzo zaen als hy den voorzeyden heer Loys weten zoude

dat den kuenynclicken pays zoude gheschien tusschen mynheere de Guiennes, ende als den voorseyden heere de Guiennes zoude trauwen de dochter van den conync van Spaengien, ende by dien middel, zo zoude hy maken grote alyanche ende profyt den voorseyden kuenyncryke, den zelven heere Loys van Ludchenburch, hoe dat hy screef an mynheere de Guiennes, dat hy hem wel verwaren zoude te passeerne tvoorseyde traytier ende appointement van den voorseyden huwelicke, want alzo varync als hy zoude zyn in Spaengien, den kuenync ende zynen raed zouden zenden ende bezien de pozychie van mynheere van Guiennes, ende nemmermeer meer hy ne zoude niet zenden ghelyc dat men ghedaen hadde den grave van Noormendye; ende zinen zeghel moeste bliven an den hertoghe van Bourgognien ghelyc den andren, ende hy zoude hem doen hebben den zegel van den hertoghe van Bourgognen, ende hy zoude zenden te Rome om ondsleghen te zine van zinen heede, die hy ghedaen hadde den conync van Spaengien, ende dat aldus ghedaen zynde, hy zoude hem zenden den busschop van Montheban.

Voord zo heeift den voorseyden heer Loys van Ludchenburch gheseyt den grave van Sainpool, conestabel van Vrankeryke, heeift ghekent ende gheleden, dat hy ghezonden heeift by hem, dat hy zoude zenden zinen zegel, om te zenden in Savoyen, de welke die gheseyt hadde dat hy zoude missen, dat se zouden trecken by den hertoghe van Borbon, ende dat hy hem zoude hoverscryven de welcke wie dat zouden gaen tot Molyns, ende zouden zenden de letteren toot den hertoghe van Borbon, de welke heere van Borbon, zal zenden by hemleden den bailju van Beeujolys, dat hy hem zoude zegghen dat den hertoghe van Borbon hem niet en zoude gheven zinen zegel, ende dat hy best

zoude zenden aen den haermen Sinte Job, die conchenteerde daer up, ende die zeide an mynheere Loys van Ludchenburch die hem geen duecht doen en zoude in thende, en dat hy zoude hover brynghen by hem de ghevaernesse by mynheer Loys van Ludchenburch, ende zoude hem zegghen de andwoorde van den hertoghe van Borbon, ende zoude hem vraghen de lossyngbe van zynen zegel, de welke die hy hem gaf om te draghene in Savoye, ende concluderen metten andren.

Voords zo heeift den voorzeyden heere Loys van Ludchenburch ghezeyt den grave van Sainpool, als dat den conync hem bad, ende an hem begeerde, als dat hy zoude scriven an den kuenync van Ingheland, an de kueneginne ende an mynheere Pourlerset De Stalles, ende andre angaende den pays die den cuenync ghemaect hadde, dat den grave van Wervic, de welke verandwoorde den kuenync ende zeide hy zoud geerne doen, maer als Olyvier Roelx, quame by mynen heere Loys van Ludchenburch, hadde last te gane in Ingheland, hem zegghende, dat hy zoude scriven aldus als dat hy hem beloofd hadde by den conync den voorseyden heere Loys van Ludchenburch hem zeyde, dat hy hem niet scriven en zaude, anders dan an den constable van Vrankeryke, om dat hy was te zynder macht, ende screef hem der contrarye van tguend dat den kuenync verstaen hadde.

Voords zo heeift den voorseyden heere Loys, heere van Ludchenburch ghesevt den grave van Sainpool ende constabel van Vrankeryke, als dat de kuenync was te Haenst by hem, ende hy sprac den conync als voor verzekerthede van den conync, hy dede daer maken eene barriere tusschen den kuenync ende hem, ende telker werf dat den kuenync zoude passeeren de voorseyde baryere, ende nam hem in

zinen harem, an hem begeerende dat hy zoude houden zyn paart, ende hy beloofde hem daer, als dat hy hem niet faelgieren en zoude ende zoude dat doen om zinen wille, ende tiegen alle andre, ende ten minsten binnen twee dagen daer naer, den hertoghe van Bourgogne zoude zenden by hem, hem vraghende of hy wilde houden tguend dat hy hem belooft hadde, nemmemeer en zoudy hebben hem begheven van zinen dienste, ende zoude hebben van hem alle jare 10 duyzend leeuwen, alzo langhe als de hoorloghe ghedueren zoude.

Voord zo heeift hy ghekent in zyn biechte, mynheere Loys van Ludchenburch, ghezeyt den grave van Saint Pool, dat hy zoude scriven an den hertoghe van Bourgogne, dat hy hem niet twifelen en zoude in hem, ende dat hy zoude vinden de maniere ende tfaçon den kuenync te vanghene biden halze, ende hem te doen stervene of te doen overlydene van zinen leve in eeneghe plecken, ende dan daer naer zoude men gaen halen de kueneginne ende myn heere den dolphin, ende dat mense beede yeuwerd ooc zenden zoude, in eeneghe plecke, in secrete plaetsen.

Voord, zo heeft den voorzeyden heere Loys van Ludchenburch ghekent, als dat hy ghescreven hadde an den hertoghe van Calabre, als dat hy hem wel wachten zoude, te commen by den kuenync, wand hy hadder mede gheweest ten rade, wand den raed was daer op ghesloten, waert so dat hy quame by den kuenync, hy zoude gheleyt zyn in de vanghenesse, ende ooc hy zoude al zyn goed verliezen en dat hy zoude gaen te Guyzen, ende dat hy hem zoude doen gheleen van den volcke van wapene.

Voord zo heeift hy ghekent de voorzeyden mynheer van Ludchenburch, hoe dat hy ondboot den kuenyne van Inghe-land, dat hy comen zoude en hy zoude hebben de stede van Ameeins, Pyrone ende Abevile om tvolck van wapene, ende

dat tkuenynckryke zoude ghedeelt zyn, ende dat hy niet ander eesschen en zoude voor zyn deel dan tgraefscip van Champaignien et de Brye, ende den hertoghe van Bertangne zoude hebben tgraefschip van Ponteyu, ende dat hy ander niet eesschen en zoude.

Voord, zo heeft hy ghekend, de voorseyden Loys van Ludchenburch, ende grave van Sainpool, ende constable van Vrankerycke, dat meer andre voyagen ende reysen waren ghedaen by meester Ydyer, coopman zynde, angaende de zaken die boven ghezeyt zyn, ende dit al anghezien, by grote muerewe ende rype deliberacie, zo heeift hem thof van den kuenync ontlast ende ontslegen van alle zyn officyen, ende ooc van connestabelscepe, ende belasten hem crimineux ende creminele zaken, ende hebben den voorseyden heere Loys ghecondampneerd te stervene ende execucye hover hem te doene van zinen live, ende zyn ooft of te slane, met eenen zweerde, op een schavoodt, ter plaetse van Greve, ende alle zyn goedynghen gheleyt ten tafle van den kuenync, ende om de heerlichede van zinen ooge ende edlen state van zynen huwelicke, zo heeft al thedel hof van den conync gheoordeneerd by gracien, zyn lichame te begraevene in de supiltuere van den heleger kerke.

Gheprenonchyerd ten parlemente den 19^{den} dach in Decembre, int jaer ons heeren 1475, by mynheere Pieter Doriole, zeghelare van Vrankeryke. Amen.

Item up den laetsten dach in Hoymaend, anno 87, doe verdranc een jonc ghezelle ten Vlamyncdamme; hy zoude een peerd te water ryden, ende dat hy verdranc, twas de cause om dat hy reed metten peerde buuten der baeilge van den hawatte, daer men de peerden pleeicht te waterne, ende hy wilde alzo metten peerde zwemmen dweers hover de veste van der stede.

Item up den 25sten dach in Oust, anno 87, doe verdranc een schoon jonc ghezelle, in de veste van der stede thenden de Karmerstrate by den Waterhuuse, hy hiet Cornelius ende hy was een cleder scriver.

Item up den 16^{den} dach in Oustmaend, anno 87, doe was een vleeschauwers cnape dood ghesteken int west Vleeschuus, ende hy hiet Gillis vander Gote, ende diet dede hiet Jan Warrin ende tes ooc een vleeschauwers cnape.

Item up den 23sten dach in Oust maend, anno 87, doe verdranc een schoon jonc man, in de Reye, by den Augustinen kerke, thenden den Gistelhove ende hy hiet Pieter Mentin, ende hy woende aldernaest de caeshuuse, metten crudenier, teegen hover de kerke van Sinte Kartoffels. God hebbe zyn ziele, Amen, ende alle zielen daer God bede vooren begeerd. Amen.

Item up den 24sten dach in Oustmaend, anno 87, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael tOnzer Liever Vrauwen kerke binnen Brugghe.

Item up den 1sten dach van September, anno 87, doe was eenen man te Brugghe, in den Burch ontooft, op een schavoodt ende hy hiet Maertin Van Steelandt : hy hiet de schoone Maertin, in de Wandelynghe. God hebbe zyn ziele. Amen.

Item voord up den 1sten dach in September, anno 87, doe waren twee mannen ghesteld in den Burch, up al tzelve schavood, den eenen was naect ontcleed, ende ghebonden an eene stake, ende ghegeeselt met roeden, ende ghebannen up zyn ooft, tien jaer van dieften, ende hiet Coppin Trappaerd ende hy was een linewevers cnape. Item voord up den zelven dach voorseyd, zoo stond ooc up tselve schavood eenen man ghebonden an eene stake ende hy hiet Mattys Geeraerd, ende was ooc een linewevers cnape, ende was van Assene,

ende was ghebannen 50 jaer up zyn ooft, ende zyn tytel stond voor hem ghescreven in groten lettren; hy stond alzo ghebonden, ende was 50 jaer ghebannen om zaken die beter ghezwegen zyn dan ghescreven ende ghelezen.

Item up den 7^{den} dach in September, anno 87, doe was in de stede van Brugghe, ende by der wet van Brugghe, in den Burch, up een schavood, eenen man ontooft, ende hy hiet Coppin Steegre, den zuene van Jacop Steegre. Den heere consenteerde hem zyn kercof by gracien, ende was begraven tSinte Cruus, buuten Brugghe. God hebbe zyn ziele ende alle zielen daer God beede vooren begeerd. Amen.

Item up den 15^{den} dach in September, anno 87, doe geschiede een groot messchief van een knapelic kind, en dat was ghesteken van den peerde daert up sat, ende was dood ghesmeten ende ghetorden, ende dood hover ghereden van den voordsten wiele van den wagen daer de peerden inghespannen waren, ende de voorseyde waghen ende peerden, ende den knecht waren van Houtawe, ende die den knecht van den peerde stac, waer of dat den voorseyden knecht quam van levenden live ter dood, dat dede eene vrauwe, ende die heet de wedewe Cauds, ende vercochte fruut ende vele andre manieren van zaken, honder thende van den Waterhalle, up den houc van de Vlamyncstrate, daer gheschiede tfayt ende de doot.

Item up den 25sten dach in September, anno 87, doe gheschiede eenen doodslach, tusschen den dry Brauwers ende den Zwartenhuuse, ende diet dede hiet Wouter, ende die daer doot bleef, hiet Thomaes Digue, ende was eenen hofman.

Item up den 27sten dach in September, anno 87, doe was groot messchief van brande, tusschen tclooster van Sinte Hobrecht ende der Cruuspoorte, toot eenen berbier, ende

het verghync metter minste schade. God zy gedanct ende ghebenedyt. Amen.

Item up den 21$^{sten.}$ dach in October, anno 87, doe waren ghehouden ende ghedregen processyen generael ten broeders ende ten clooster van den Augustinen, ende daer ghyngen twee jonghe ghezellen, in voorme van hamende, elc metten blooten oofde, ende met eene barnende toordse in zyn hand ten voorseyden cloostre, ende die toordsen daer latende, ende elke toordse van 2 ponden.

Item up den 21sten dach in Octobre, anno 87, doe waren gebrocht de engienen van der stede van Brugghe toot allen poorten van der voorseyde stede, serpentinen, bussen, aghebussen ende andre.

Item up den 27sten dach in October, anno 87, doe quam eenen man in teclooster van den Carmers ende ghync bachten duer den houden Hommegank van der houder kerke: daer staet eenen ghemaetsten bornepit, ende hy spranc daer in, om hem zelven te verdrynckene, ende tlyf te nemene. God almachtich ghebenedyt, die wilder ons of beschermen. Amen. Maer ten viel alzo met hem niet, wand hy was levende ghevischt, ende huut geholpen, ende dat dede de zoete ghebenedyde gracie van Gode almachtich ghebenedyt. Amen.

Item up den 17^{den} in Wedemaend, anno 87, doe trac hier huut de stede van Brugghe, in voorme van wapenynghe mynheere Ingelbrecht, grave van Nassauwe met 600 volcx 10 min, te voed ende 60 mannen te peerde ende met alle de edele, die hier honder ghescreven ende ghenoomt staen, beide dood gheslegen ende ghevangen, ende trocken hier huuter goede stede van Brugghe, om te gheerygene ende in te nemene de stede van Betune, alzo in dezen bouc gheteekend ende ghescreven staet, voorwaerd keerende naest dezen ghescrifte.

Ende dat zynze die daer dood gheslegen ende ghevanghen waren.

Dood gheslegen : Eerst mynheere van Sarre, ende was huut Bourgogne.

Dit zynze de edele diere ghevanghen waren :

Heer Kaerle, zone van Adolf, hertoghe van Cleven.

Heer Ingelbrecht, grave van Nassauwe, heere van Breda in Braband, heere van den toyzoene.

Heere Phylips van Haeyne, heere van Bossuut, van den oordene ende van den toyzoene, huut Enegauwe.

Geeraerd van Bossuut een van den zuenen van den heere van Bossuut.

Heer Anthuenis de Fonteyns, huut Pycaerdyen.

Ector de Miliadecht, huut Bertaengen bailliu van Werveken.

Heere van Monfaucon, huut Bourgognen.

Heere Jacob Heller, ghenaemt in de zelve camer capiteyn van den archyers van den Roomschen kuenync.

Heer Heyndric de Zwane van Bruesele.

Phylips de Pondrewaerd, stedehouder van den gouvernuer van der stede van Rysele.

Heere de Foreest.

Glaude de Spontalien, van Bourgogne.

Dit zyn de walsche heeren.

Dit achtervolghende zyn de edele van Vlaenderen die daer ghevanghen waren.

De heere van der Gracht, ghenaemt heere Antheunis van Houtem, heere van Vletrin.

De heere van der Zoeterstede, ghenaemt joncheer Jan,

heere van Dadyzeele, de zuene van meer Jan van Dadyzeele.

Heer Kaerle van Moerkerke, heere van Moerkerke, item zyn broeder joncheer Phylips van Moerkerke.

Joncheer Jan van der Mote.

Joncheer Willem van Hoortsy.

Joncheer Robrecht van Belle, heere van Eeke, ende van Eduwaerds Cappelle.

Boudin Dongwies, poorter van Brugghe, schilt cnape.

Meester Jan van Hoverschelde, bailliu van Ypre, dito.

Jacop de Heere, burchmeester van den Vryen. dito.

Jan van Comene f. Bertranis, schilt cnape.

Joncheer Jan Van Praet, zuene van den heere Van Praet. Amen.

Deze naervolgende heeren zyn de welke hem sauveerden in de batailge van Betune.

Heere Phylips van Cleven, capiteyn van Duway.

Heere Boudin van Lannoy, gouverneur van Rysele, ende heere van den Toyzoene.

De heer van Lens.

dHeer Jan van Isegeem.

Joos van der Woestine, schilt cnape.

Maertin de Hemmers.

Item up den 4[den] dach in November, anno 87, doe quam eene vrauwe zitten om Gode, voor de kerke van den Fremineuren, alzo zy plochte te doene, snuchtens ten 8 hueren, ende zoe ne was daer maer ghezeten, zo starf terstond zonder tale, teekin of kennesse te ghevene; zoe hiet Kateline, ende zoe woende up tHoochstic, by de Bolle. God hebbe haer ziele. Amen, ende God wilder ons allen of beschermen. Amen.

Item up den 6[den] dach in November, anno 87, doe was te

Brugghe, in den Burch, up een schavood, eenen man zyn hand of gehauwen, ende het was zyn luchter hand, ende het dede de heere ende de wet van der stede van Brugghe, ende hy hiet Pieter ende was een Schotte.

Item up den 11sten dach in November, anno 87, doe wast zeere by te gheschiene groot quets ende grief van brande ten huuse gheheeten int Gouden Vlyes, staende tusschen der Dweerstrate ende der Noordzandbrugge, maer Gode lof ende danc, het verghync metter minster schade.

Item up den 25sten dach in November, anno 87, doe waren te Brugghe ghehouden ende ghedreghen processye generael, ende der was mede ghedregen den weerdegen, glorieuzen lichame ende fierter van Sinte Bazelis, die rustend es tSinte Donaes, ende de voorseyde processye waren ghedregen hover de merct, hover de Wisselbrugge, hover de plaetse Maubert, ende alzo ter Oostpoorte in, van den Burch toot Sinte Donaes. God lof ende danc.

Item up den 1sten dach in December, anno 87, doe waren gheprouft de engienen van der stede van Brugghe, de welke engienen voorseyd, waren ghebrocht ter poorten, ten mueren ende ter veste van der voorseyde stede.

Item up den 4^{den} dach in December, anno 87, doe waren ghehouden ende ghedregen te Brugghe, processyen generael, ende toot Onzer Liever Vrauwe Kerke te Brugghe, ende daer was mede ghedregen den weerdegen fierter van Sinte Loy, die rustend es te Sinte Salvator kerke in Brugghe. Voord daer was mede ghedregen den weerdegen fierter van Sinte Maximus, die rustend es in de kerke van Sinte Donaes, binder stede van Brugghe.

Item up den 7sten dach in December, anno 87, doe was te Brugghe hover ghedaen by de justicye, de heere ende de wet van der stede, eenen gheeten Loys, ende was huuten

lande van Savoye, ende hy was execucye ghedaen van zinen live, by den baste, ende hy was ant gerechte van der stede, gehangen ende verworcht, ende alzo ghebrocht van levenden live ter dood.

Item up den 13^{den} dach in December, anno 87, doe was groot messchief van brande, buuten der Bouverye poorte, by der kerke van Sinte Michiel, daer verbarrende een huys staende up de heerlichede van Tillegeem.

Item up den 16^{den} dach in December, anno 87, doe quam ons harde gheduchten heere ende prinche den hertoghe van Oostenryke, Maximilyaen, kuenync van den roomschen ryke, natuerlic vader, voocht ende monboor van onzen herfachtegen prinche den jongen hertoghe Phylips, den grave van Vlaendren. Hy quam van zynder goeder stede van Ypre, ende hy quam ten dage voorseyd bin zynder goeder stede van Brugghe, ende hy quam zoetelicken, eerlicken met goeder manieren, ende in princhelicken state, betrent met tusschen den dry ende 400 peerden, ende hy quam van by Sinte Bave om naer de Smedepoorte, ende hy reed alzo lancx der vesten van der stede van Brugghe, toot der Ezelpoorte, ende daer quam in alzo, metten state voorseyd zittende up eenen schoonen hynxt, graeu van hare, ende hy hadde an eenen graeuwen keerle, laken van Damast, ende daer up hangende tgouden vlies, ende hy hadde an eenen roode ghehackelde caproen, ende up zyn ooft eenen graeuwen hoed, ende eenen voor hem rydende, die voor hem voerde tgoudin zweerd, ende daer vooren rydende 12 heerauden, elc met eenen wapenroc, ende daer vooren zes trompetten ende zes claroenen, ende noch daer vooren 4 bombaren, ende alle spelende ende trompende alzo daertoe behoord, ende met dat hy ter voorzeyde poorte in quam, zo waren gheschoten de engienen van der stede, die daer laghen, an

beede zyden van der voorzeyde poorte, ende voor hem, zo reeden de heere ende de wet van der voorseyde stede, zeere manierlic ende met schonen state, ghelyc als daer toe dient; voord zo waren daer gheoordeneerd 30 barnende toordsen, ende die ghyngen an elke zyde van der strate 15, ende daer reed den voorseyden hertoghe in den middel, alzoot voorseyd es, ende quam alzo eerlic ende princhelicken in, ter poorte voorseyd, duer de Ezelstrate, hover de Ezelbrugge, duer Sint Jacopsstrate, inslaende neffens den caseweeich huuze, voor by de bornecamere, ende alzo van vooren toot in zyn hof; dit geschiede al met heeren ende met blyschepen. God almachtich zy lof ende danc, ende hy hadde doe als up dien tyt, huuter goeder stede van Brugghe ghezyn 26 weken heffene.

Item up den 21sten dach in December, anno 87, doe reed spelen, vliegen, jagen, onzen harden gheduchten heere ende princhе Maximilyaen, ter Gendpoorten huut, om naer der kerke van Sinte Cruus, ende tclooster van der Sartruezen, ende daer vync hy 2 reygers, ende van daer quam hy ter Cruuspoorten in, met schonen eerlicken ende wel ghemanierlicken state, ende met 100 ende 50 peerden.

Item up den 21sten dach in December, anno 87, snavends ten zes hueren, doe gheviel een groot ghevecht, by der Noordzandbrugge, daer bleef een dood liggende up strate, ende die daer bleef dood het was eenen naghelmakers zuene, ende hy hiet Gregorius, ende zyn vader heet Jan Linier, ende hy woende in de Heechoudstrate, ende het dede dezen doodslach, eenen die men heet Kaerle de Clerc; zyn vader heet Cornelius de Clerc, hy woende tiegen hover het Princhen hof, tiegen hover dhoude Munte.

Item up den 23sten dach in December, anno 87, doe reed ons harde gheduchten heere ende princhе Maximilyaen

huuter stede van Brugghe ter Cruuspoorten huut, ende hy reed vliegen, spelen ende jagen, bachten der kerke van Sinte Cruus, ende den clooster van den Sartruezen, ende hy quam weder in ter Speyepoorte, binder zelven dagen voorseyd. Ende up den 24sten dach, in de zelve maend voorseyd doe quam hy met zeere schonen princhelicken state, den dienst hooren ter kerke van Sinte Salvator.

Item up den 24sten in December, anno 87, doe was binder stede van Brugghe, in den Burch, up een schavoodt, justicye ghedaen metten zweerde, ende alzo ghebrocht van levenden live ter doot, by den heere ende de wet van der voorseyden stede, eenen gheheeten Francoys Roels, eenen vry temmerman van der voorseyde stede, ende den heere gaf hem zyn kerkhof, by gracien.

Item tjaer van 87 dat es huut, ende by der gracie van Gode almachtich ghebenedyt, zo zal ic begunnen tjaer van 88, ende dat vulhenden by zynder ghebenedyde gracie, ende altoos tjaer huut ende ingaende metten nyeuwen jare.

Item up den 3^{den} dach van Laumaend, anno 88, doe zo was nood, zorge ende vreese van brande, in de West meerchs, bachte de kerke van Sente Salvator; maer het verghync metter minste schade. God lof.

Item up den 5^{den} dach in Lauwe, anno 88, doe zo was ooc groten nood, zorghe ende vreese van brande an de plaetse van den Oosterlynghen, maer het verghync, God hebbe lof ende danc, metter minste schade.

Item up den 6^{den} dach in Laumaend, anno 88, doe was onzen harde geduchten heere ende prinche Maximilyaen ten clooster van den Freminueren, ende hy was daer met zeere schonen, chierlicken ende princhelicken state, ende hy hoorde daer den dienst van der Oochmesse van der kerke, ende hy slouch daer eenen Florentin rudder voor den oogen houtaer

in den ooghen koor. Ende hy den prinche voorseyt, die schoot up den zelven dach voorseyd, den papegay, met zynen ghezelschepe van den handboghe der stede van Brugghe, ende dit dede den prinche voorseyd al ten dage voorseyd, met schonen eerlicken ende princhelicken state; ende dit rechten van dezen papegay geschiede up den tor van de cappelle van Sinte Eewoud, staende tieghen hover de kerke van Sinte Bave, by den clooster van der Magdeleene, buuten der Smedepoorte, ende het schood den voorseyden papegay of een hardchyer van bin den hoove van den prinche, ende alzo varync als den voorseyden hardchyer den voorseyden papegay hof gheschoten hadde, doe dede onzen voorseyden heere ende prinche huut ende of zinen keerel, die hy an hadde, ende deden an den voorzeyden hardchyer, ende ooc hy gaffen hem die den voorseyden papegay daer of schoot, ende alzo quamenze alle tzamen ghereden eerlic ende princhelic toot int hof van den prinche, met groter blyschepen ende princhelicken state. God lof ende danc, ende ghebenedyt.

Item up den 8sten dach in Laumaend, anno 88, doe ghync ons harde gheduchten heere ende prinche ter Gendpoorten huut te voed, ende ghync vliegen, jagen ende spelen zeere chierlic ende princhelic, ende daer waren 2 peerden by hem ghezadelt toot zinen ghebode, zeere costelic ende princhelic verchierdt, alzo dat betaemt, ende hy quam binder havende weder binder stede.

Item up den 10den dach in Laumaend, anno 88, doe ghyngen te Brugghe huut der Bouverye poorte, pykeniers 300, in voorme van wapenynge ende oorloge, ende ghyngen buuten upt veld te Sartruezinnen gheheeten ten nyeuwen clooster, ende daer volchden achter 6 waghens. De 3 met gemalen meeil, ende dander 3 met wapenen, pyken ende

stocken van wapene als daertoe behoord, ende doe volchden daer naer Phylips, monseigneur, ende mynheer van Ystelsteyn met 80 mannen te peerde, ende noch 50 mannen te voed, pykeniers, zinde te peerde ende te voed, ooc elc wel voorzien zynde, ghelic als daer toe behoord. God brynct al ten besten ende God wilse alle wel bewaren. Amen.

Item up den 14sten dach in Laumaend, anno 88, doe waren vergadert hooftmannen ende dekenen van der stede van Brugghe, ende elc deken met zinen heede boven up der schepenen huus, naer dhoude costume, ende ten dage voorzeyd, naer der noene, ten 3 hueren, doe zo quam daer ooc ten huuse voorseyd, ons harde gheduchten heere ende prinche, met schonen, eerlicken, costelicken ende rykelicke princhelicken state, met 50 peerden ende met menegen fresschen edelen heere, ende hy zad up eenen graeuwen hyncxt waer of tghetuge van zinen peerde, dat was zward fluweel met goude beslegen, alzo daer toe behoord; ende tvoorzeyde, zo was tvoorseyde peerd, behangen met gouden laken rood fluweel, ende hy in zinen persoon hadde an, eenen keerle van gouden lakene, toot zinen voeten huut, van finen gouden lakene, ende daer up hanghende tgoudin vlies, ende men voerde voor hem een bloot zweerd.

Item up den 24sten dach in Laumaend, anno 88, doe was ons harde gheduchten heere ende prinche Maximilyaen, ten huuse van der weduwe van Meertin Lem, an de voed van tskuenyncxbrugge, geheeten in Rykenburch, daer quam hy ten huuse voorseyd, snavends ten 7 hueren heten, met schonen eerlicken ende princhelicken state, ende ooc ten zelven havende gheheten hebbende, hy up zittende te peerde met zinen schonen, eerlicken ende princhelicken state, quam al rydende zoetelicken ende met goeder manieren, ter Cruuspoorte van der stede van Brugghe, ter Gendpoorten ende

ter Sinte Katelinepoorte, ende alzo al rydende van deen poorte ter andre, zo waren de engienen van der stede voorzeyd geschoten toot 8 of toot 10 toe, ende hy gaf den wakers van der stede voorseyd al zulc een dryncpennync als zy leden daer of beloofde, ende van daer reed hy weder toot in zyn hof.

Item up den 27sten dach in Laumaend, anno 88, doe reed ons harde gheduchten heere ende princhе Maximilyaen, hy reed huut zinen hove, met schonen, eerlicken ende princhelicken state, ende reed alzo spelen, vliegen ende jagen ter Hezelpoorten huut, ende hy quam weder in, bin den zelven daghe voorseyd, ter poorte van Sinte Ledenaerd.

Item up den 29sten dach in Laumaend, anno 88, doe was groot messchief, scade, ende verdriet van brande in de stede van Brugghe thende de Sheerzegerstrate, an de veste van der stede, bachten den huuse van eenen ghebeeten Pieter Taelman, thuus van der Pieter de Backer, dat verbarrende ende meest al de gheheel ofstede, ende noch meer andere huusen der by staende, toot 12 huusen, ende daer verbarrende in den brand voorseyd, 14 mele coyen, ende een peerd. God wild hem betren ende verstellen, in andre zaken ende God wilder ons voord of beschermen. Amen.

Item up den 30sten dach in Laumaend, anno 88, doe zo was groten nood van brande, in de Belzebuucstrate, ten huuse van Jan Speeilman, maer het vergync zoetelic. God lof ende metten minsten quets.

Item up den 28sten dach in Laumaend, anno 88, doe reed ons harde gheduchten heere ende princhе Maximilyaen huuter stede van Brugghe, ter Ezelpoorten huut ende dede daer buuten monster, met zinen edelen, ende hy quam weder in de stede van Brugghe, bin den zelven havende voorzeyd.

Item voord zo quam den zelven hertoghe voorseyd, up den 29sten dach in Laumaend, naer der noene, ten 4 hueren, ghereden ter Cruuspoorte, ende grote menichte van zinen volcke met hem, ende daer en mochte hy niet huuter stede; voord van daer reed hy alzo ter Gendpoorte, daer en mocht hy ooc niet huut; voord van daer, zo reed hy alzo toot Sinte Katelinepoorte, daer quam hy huut, ende hy was doe daer huuter stede betrend eene half huere, ende hy quam weder in, betrend 10 of 12 mannen, ende hy bleef staende alzo staende, binder voorseyde poorte, om dat mense niet sluuten en zoude, voord de schamel mannen. Die daer wachten ten poorte voorzeyd, die wordens gheware, als dat hy daer bleef alzo staende, om tvreemde volc in te laten commene, twelke dat hy daer buuten hadde ligghende. Voord de schamel mannen voorseyd, die ter voorseyde poorte wachten die ghyngen upwaerd in de zelve poorte, ende sneeden de corden ende de cabelen ontween, ende liete tschofhec van de voorseyde poorte, neder vallen. Voord als den voorseyden hertoghe dat zach, doe reed hy ter stede waerd in, ende hy quam eerst, zo reed hy van daer de poorte voorseyd ter Bouveryepoorte in den Burch, up der schepenen huus van der stede van Brugghe, ende van daer reed hy in zyn hof.

Item up den laetsten dach van Laumaend, anno 88, als den eersten dach van Spurkel bedaechde, doe quam de wake van der Gendpoorte, de temmerlieden zynde, ende meer andre quamen ter Cruuspoorte, daer de maetsenaers, als doe ten tyden wakeden, ende meer ander, ende zochten an hemleden bystandichede om te gane, om haerleder deken die thuus was, twelke het was Matheeus, als doe ten tyden, twelc zy deden al ghemeene, ende zy quamen metten deken voorseyd, ter Cruuspoorten, daer hy niet langhe en lettede ende hy ghync, metten goeden mannen ter Gendpoorte daer de tem-

merlieden wake was, ende van daer vergaerderden de 17 neerynghen ten clooster van den Freren, binnen Brugghe, ende van daer zy quamen al ghemeene, voor de Halle up de grote Merct, ter plaetse ghecostumeerd, in voorme van wapenynghe, ende voord alle dandre achtervolgende naer dhoude costume, elc up zyn plaetse naer dhoude costume voorseyd.

Item voord tsanderdaechs achtervolgende, up den eersten dach in Spurkele, int zelve voorzeyde jaer, doe quam den voorseyden hertoghe in den Burch, al wit in de wapene, ende een menichte met hem van zinen volcke ende al met pyken.

Item voord, zyleden maecten met haren pyken al zulc een maniere, als van de pyken te vellene, als waer by dat tgemeene volc liep al cryschende ende roepende huut vreezen achter de strate, huuten welken dat de ambachten alle ghyngen, elc let toot zynder poorte, ende van daer elc up haerleder huus, ende voord van daer elc ter merct met hopenen standaerden ende bannieren.

Item voord up den nacht, dat den 2den dach bedaechde, doe zo was of ghebroken een schavood, dat stond in den Burch voor den schepenen huus van de stede van Brugghe, ende was of ghebroken van eenege manieren van lieden die up de merct waecten, ende dat voorseyde schavood hadde daer ghestaen 46 weken, vier dagen min, ende daer waren up ontooft 12 personen.

Item voord up den zelven nacht voorseyd, zo was ghevonden ende gheachterhaeld eene brugge ghemaect van vier masten, ende daer up huerden ghenageld, om die te voerne ende te beweghene ter plecken, up de veste van der stede van Brugghe, om die te legghene int water, om hover te gane, in ende ooc huut, daer de zulke ghelieven zoude.

Item voord up den 2den dach in Spurkele, achtervolgende int jaer voorzeyd, zo quamen eenege dyversche nacyen van cooplieden bin den beloken van der voorzeyde merct, ende prezenteerden de ghemeenen buuc van der stede 10 hondert cronen, of tvolc daer vooren te haerleder costenwaerd, hemleden vriendelicken biddende, dat se niet scheeden en zouden van tghuend dat se vooren hadden, zy en hadden eerst, al huerleder zaken claer. Dat oorde den scriver zegghen, maer hy en zach dat niet.

Item voord, up den 3den dach in Spurkele, int zelve jaer voorzeyd, zo was de clocke up de Halle gheslegen, snuchtens ten acht hueren, te stoorme, om an een boord, om tvolc van der stede te vergaderne, ende te merct te commen, ende dat ter cause, om dat mynheere den bailju van Brugghe, ghezeyt mynheere van Huutkerke, om dat hy zwoer ter Hallen huut, als capiteyn van der stede van Brugghe.

Item voord, hy zwoer daer ooc ter plaetse voorzeyd, als schoudheeten van der stede van Brugghe, ende dat in de stede van meester Pieter Lanchals.

Item voord, hy zwoer burchmeester van den course, ter plaetse voorzeyd, up den 3den dach in Spurkele, Joos de Deckere, ende dat in de stede van Jan van Nyeuwenoove, filius Michiel, ghezyt de water grave.

Item voord up den 3den dach in Spurkele, anno 88, doe verdranc eene schone jonc ghezelle, in de Veste, ende hy zoude gaen hover thys, tusschen der Speyepoorte ende der Cruuspoorte, by den Waterhuuze, ende het was eenen slotemakere, ende hy was van Eekeloo.

Item achtervolgende, up den 4den dach in Spurkele, doe ghync mer Pieter Metteneye als nyeu schoudheeten van Brugghe, ende ghync up de vanghenesse van der stede van Brugghe, ende dede zyn gracie, ende ontslouchse van tsheeren boeten,

alle de guene die daer voren ghevangen laghen, anno 88.

Item up den 4^{den} dach in Spurkele, anno 88, doe quam den hertoghe Maximiliaen up de grote Merct van der stede van Brugghe, daer den ghemeenen buuc van der stede stonden in de wapene, ende hadden gheslegen op de voorzeyde merct, thenten ende pauwiljoenen. Daer quam hy den hertoghe voorzeyd, ghereden up een graeu peerd overdect met goudin lakene, rood fluweel, ende hy hadde an, eenen langhen goudin keerle, tooten voeten, zward fluweel, ende up zyn ooft eenen peerschen hoed, ende daer an staende eene witte Struusvedere, wel eene helle breed int ronde, ende voord alle dandre zin hedel heeren, gyngen te voed, ende hy quam alzo ghereden huut zinen hoove, voorby Sinte Kartoffels kerke, toot up de voorzeyde merct, ende quam alzo, met eenen princhelicken state toot voor de Halle, voor de 17 neerynghen, ende van daer quam hy toot voor de 4 neeryngen, ende van daer reed hy alzo rondomme de voorseyde merct, tot hy weder quam toot voor de voorseyde 17 neerynghen. Daer stond hy eene goede wile, doe beetede hy van zinen peerde, ende gync boven up de Halle, daer men pleeicht de gheboden te doene van de stede, hy daer vriendelicken biddende den ghemeenen buuc van der stede, als dat se zouden willen vertrecken van der merct, huuter wapene ende elc thuus gaen in zyn vrede; hy zoude hemleden doen, al dat hem mueghelic ware van doene; zy leden als doe ten tyden van dien avyse niet wezende.

Item voord, achtervolgende up den 5^{den} dach, doe quam den voorseyden hertoghe, snavends ten 7 hueren, ter voorseyde merct te voed, an hebbende zyn voorseyd habyt van des dachs te vooren, alzo gaende met zinen edelen rondomme de merct voorseyd, vriendelic ende minlic tooten ghemeene volcke sprekende; hy commende voor de Halle, ten 17

neeryngheu ende toot voor de 4 neeryngheu daer zo vriendelic sprekende, ende zo minlic deen metten andren als dat hy ommer ghewillich was by zynder goedwillichede ende ghelieften, ende om elken te bet te blivene in payse ende in vreden zo ghync hy up den houc van Sint Amandstrate, in een huus gheheeten in Craneburch, ende zyn edele met hem.

Item up den den 6den dach in Spurkele, achtervolgende snavends ten 9 hueren, doe quam den voorzeyden hertoghe, huuten voorzeyden huuse, ghezeyt in Craneburch, ende quam up de merct voorseyd, ende ghync rondomme de voorseyde merct, in zynen voorzeyden gouden keerele, ende schoot van leede te leede, alle de engienen van der merct elc eene schote, met groter blyschepen.

Item achtervolgende up den 7den dach in Spurkele, anno 88, doe zo was up de voorseyde grote merct, een schavood ghemaect ende een perc, wyd int viercante 100 voeten.

Item voord, achtervolgende up den 9sten dach in Spurkele, anno 88, doe zo quamen de notable, eerweerdeghe persoonen van der stede van Gend, ende quamen de ghedeputeerde voor de Gendpoorte van der stede van Brugghe ende quamen in de stede van Brugghe om te apoyntierne, te traytierne ende te payzierne eeneghe dyversche questyen, geschillen, moyten ende onghenouchten, twydrachten die waren tusschen den hertoghe Maximilyaen der goeder stede van Gend, ende der goeder stede van Brugghe. Nu zyleden notable wyse mannen voorseyd, wezende voor de voorseyde Gendpoorte, de voorseyde stede van Brugghe, hemleden ende haerleder honderzaten hemlyeden vyzenteerende, zendende leeiftochten ende vytaelje.

Item voord, de stede van Brugghe zond hemlieden de nottablen voorseyd ende haren honderzaten, 2 eerweerdege manne personen, om hemlieden te bet te ghelivene, ende

ooc om al te bet voorspoed te gheerigen van tghuend dat up handen was an beede zyde, dat die 2 notable personen houden zouden in ostagen, om dat se geen quade suspicye hebben en zouden up de stede van Brugghe, den eenen was meester Jooris Baerd, ende dander den prezudend van Vlaendere, ende deze voorseyde prezentacye was al ghedaen buuten der Gendpoorte.

Item voord zy worden zo eens comunikeerende deen metten andren als dat se incommen zouden ter Cruuspoorte. Item voord, de stede van Brugghe die oordeneerde de dry boghen van der schotterye, elke in zyn paruer van der stede eerlic ende schotterlic, alzo elc betaemt ende toebehoord, ende die staende ter voorseyde Cruuspoorte staende schotterlic in oordenancyen, ende ooc daer commende mer Pieter Metteneye, als schoudheete van der stede van Brugghe, ende ooc burchmeesters ende schepenen, ende menich nottabel man van der voorseyde stede van Brugghe.

Item voord die wordeden zo te rade, als dat men toereede de voorseyde nottabele ghedeputeerde van der goeder stede van Gend, ter Cruuspoorten in, duer de Langhestrate, hover dhoude Muelenbrugghe, duer de Oochstrate, duer den Burch, duer de Breyelstrate, ende alzo in de Merct gaende van lede te lede, ende den ghemeenen buuc van der stede van Brugghe bedanckende van der heere, ende vyzentacye hem leden ghedaen zynde, ende van der goeder vytaelje, die men hemlieden ghezonden hadde.

Item voord, dus de 9 leden zo te rade worden hemleden voord te convoyerne ende heerlicken gheleede te doene metten voorseyde schotters van de stede van Brugghe, toot in haerleder herberghe gheheeten de Gendsche herberghe.

Item voord, zo worden de 9 leden te rade, als dat men de nottable voorseyd van der goeder stede van Gend in haer-

leder voorseyde herberghe zynde, als dat men hemleden voorseyd zenden zoude, ende het was ooc ghedaen, huut elc led van den 9 leden 4 kannen wyns.

Voord, achtervolgende up den 10den dach in Spurkele, zo waren omme ghedregen in processyen, elc in zyn kerke, de 3, tes te wetene : Sinte Donaes, Sinte Bonifacius ende Sinte Loy, om Gode te biddene, om zyn zoete ghebenedyde gracye.

Item up den 12den dach in Spurkele, anno 88, doe was te Brugghe den wet vermaect, ende ghedaen heeden, huuter name van onzen herfachtegen prince den hertoghe Phylips, ende waren huutgeroupen ende ghelezen ten daghe voorseyd, up de grote merct, ter Hallen, huut by haerleder name ende toenamen, ende waren ghedaen heeden in de schepenen huus ter vyerschare van der stede, ter plecke ghecostumeerd, ende dit zynze.

Burchmeester,

Jacop de Deckere.

Schepenen,

Lodewyc Greffinc; Lievin Van Assenede; Jan Dhondt, drapier; Jacop Andries; Lenart Casenbroot; Lodewyc Cottolf; Boudin Heindricx; Joos Caboot; Jooris Centurion; Adriaen Questecourne; Jan Van de Lende; Marc Van de Velde.

Burchmeester van den coerse,

Jan Dhaveere.

Raden,

Boudin van Doorne, Stevin van Gheyste, Jan van Galdre, Rucquaert Machares, Hoste van Rade, Jan van der Heere,

Jacob van Riebeke, Jan Erche, Jan Ryckaerts, Noweil van Assene, Jan Heindricx, Jan van de Velde.

Hooffmannen,

Cornelis Helle, Jan de Clerc, Roelant de Vos, Jan de Deche, Clays van der Steene, Anthunis Losschaert.

Tresoriers.

Casin Piernis, Lyon Sprughele, Alexandre Masceron, Robert Legayement, Colaert le Bigiesuet, Boudin Petyt.

Item achtervolgende den 13[den] dach in Spurkele, anno 88, doe was up de grote Merct ter Hallen huut gheroupen hoe dat de stede van Brugghe zoude ghecommen hebben in groter noot, up den 2[den] dach in Spurkele, ende dat van brandstichten, ende dat in 3 of 4 plaetsen, al up eene huere, ende dan de goede stede te roovene ende te pylgierne, ende vrauwen ende kindren dood te slane, twelc grote schade, clagelic, jammer ende zwaer verdriet hadde ghezyn, had daer toe ghecommen, twelc grood verdriet zouden wel gheweten hebben, ende zy wistend wel eeneghe dyveersche personen, poorters van der stede, alst bleec by den huutroupene, wand zy daer huut gheroupen, ende huut ghelezen waren by namen ende by toenamen.

Item voord, achtervolgende, ten daghe vorseyd, zo was daer huut ghelezen pointen ende artikelen, inhoudende ende achtervolgende, om thonderhoedene den pays van Vrankeryken, waer of noch up de grote merct, ten zelven dage voorseyd, snuchtens te zes hueren, int perc, up de merct, 8 pointen ghelezen waren, ooc van de voorzeyde pays, om die thonderhoudene.

Voord, zo was daer huut gheroupen ende ghelezen, hoe dat den tool of ghebrocht was te Grevelynghe, ende al ooc ten dage voorseyd achtervolgende.

Item voord, achtervolgende ten dage voorseyd, zo ghynghen eenighe dyversche personen van die up de merct stonden honder haren standaert, ende ooc andre, ende gyngen int sprincenhof zouken ende onderzoucken engienen ende ander zaken, ende zy brochten up de voorzeyde merct, 4 latoenen bussen eene grote mande vul, leederen, spaden, hauweelen, ende waren al ghevult, ende brochtenze alzo ter merct, ende een groote menichte van pyken, ende eene houtenen lade, betrent twee hellen lanc viercante, ende een voed wyd ende diep, ende die was vul looden, ende ronde steenen bollen, om d'engienen mede te schietene, ende ooc een menichte van leederen, ende die waren ghemaect van groten dicken coorden, ende de trappen die waren van houte, ende boven an tupperste hende ware yzeren haken, ende deze lederen waren lanc twee, ende zom dry hellen lanc.

Item achtervolgende ten dage voorseyd, zo was in ghehaelt ter Gendpoorte, den honder bailju van Gend, die up de voorzeyde merct stonden ja eeneghe die haeldenen in.

Item voord, achtervolgende ten dage voorseyd, zo waren ter Hallen huut, in gheroupen de ballyngen van der stede van Brugghe, ja, die ghebannen waren dyveerschelicken, om den voorseyden hertoghe wille.

En dit warenze :

Jan van Ryebeke,	Jan de Keyd,
Jan van Oostcamp,	Jan van Hee,
Jan van Nyeuwenhove,	F. Clays,
Willem Moreel,	Joos Panne.

Item voord, achtervolgende ten daghe voorseyd zo was

tvrye ooc ter Hallen huut, en of gheroupen als geen led meer te zine van den lande van Vlaendren, maer was daer huut gheroupen ende ghestelt als habitand ende honderzaten van der stede van Brugghe.

Voord achtervolgende den 14^{den} dach in Spurkele, zo was ghevangen mynheere van Dudzeele, geheeten myn heere Jacop van Gistele.

Item voord, achtervolgende ten dage voorseyd, zo waren ghehaeld by mynheer Pieter Metteneye, als schoudheetene van der stede van Brugghe, ende by mynheere van Huutkerke, bailju van den Brugschen vryen, kapiteyn zynde van der stede van Brugghe, zo waren by hemleden gehaeld huuten huuse geheeten in Cranenburch, staende up den houc van der stede van Sint Amand, daer den voorseyden hertoghe Maximilyaen in was ghedaen in behoudender hand, daer waren 4 van zinen huut zynder camer ghehaeld ende ghedaen in de vanghenesse van der stede van Brugghe.

Dit waren de 10 heeren :

Heere Martin van Pole ; hy drouch de oordene van den prinche den hertoghe voorseyd, ende Wulfaerd zinen broeder.

Mynheer Iehan Taronde, let canselier.

Meer Jooris, heere van Valkensteyn.

Den grave van Soorne.

Meer Reynaerd Naye, rudder.

Den heere van Mynguwael, huut Eynegauwe.

Mynheer Iehan Fatoust, heere de Willeremont.

Iehan de Lannoy, abt van Sinte Bertyn, van Sint tHomaes ende de vierde, eenen heere huut Bourgogne, Philippe de Nassauwe, broeder van den honwette grave van Nassauwe.

Item achtervolgende ten dage voorseyd, snavends ten 8 hueren, doe ghyngen de nottabele, ende de ghedeputeerde van der goede stede van Gend, ende de nottabele van der

goede stede van Brugghe quamen met barnende toordsen ende met lichte, up de grote Merct, ten huuse ghezeyd in Cranenburch, ende quamen daer vriendelic minzamelic vertroosten ende vyzenteeren den voorzeyden hertoghe.

Item up den 16^{den} dach in Spurkele, anno 88, doe was eenen brief ghelesen, up de grote Merct, boven ter Hallen huut, daer men gheboden pleeicht te doene ende huut te roupene, hoe dat mynheere Phylips, mons^{r} den zuene van mynheer van Cleven, ghezeyt mynheere van Ravesteyn, hoe dat hy zonde vriendelyke groetenesse, saluut an de goede stede van Brugghe, ende an den ghemeenen buuc van de stede, dat men hem zoude willen zenden zinen huusraed, ende voord alle dat hem toebehoord, huuten welken dat eeneghe van bin der stede hem goedwillich in de wille waren te zenden, ende waren gheladen 3 waghenen vul, huuten welken dat eeneghe dyversche personen van den 17 neeryngen, ende andre der contrarye vielen van dyen, ende haristeerden die voorseyde waghenen, ende brochtenze up de grote Merct, daer zy stonden in vorme van wapenynghe, elc honder zinen standaert, ende brochten die voorseyde waghenen in de plaetse van der Halle, gheheeten de Cruudhalle.

Item voord achtervolgende up den 16^{den} dach in Spurkele, anno 88, doe warender eeneghe dyveersche persoonen van den 17 neerynghen ende andre, die waren up de grote merct, elc honder zinen staendaerd, zy vervoorden hem up te nemene tpyngioen van der stede, ende quamender mede ghelopen duer de Bryelstrate in den Burch, toot voor de Loove, daer men de lieden pleeicht te pinene, ende smeten up de poorte zeere rudelic om in te zyne. Terstond de poorte was van binnen hoopen ghedaen ; zy vynghen terstond de 2 ghevangenen daer zy omme quamen, ende namen ooc den pynbanc

der mede, ende zy brochten alle ter voorseyde merct int voorseyde perc ; terstond zy leden voorseyd, quamen weder omme toot voor de vanghenesse van der stede van Brugghe, ende haelden daer huut Pieter Daris. Voord, dander twee ghevangen, waren by namen geheeten Jan van Nyeuwenhoove f. Michiel, ende dander hiet Jooris Ghyzelin, die hem schryft heere van der Bolle. Terstond deze 3 ghevangenen daer zynde ten voorseyden percke, zo was Jan van Nyeuwenhoove voorseyd, naect ontcleed toot in zyn hemde, om up den voorseyden pynbanc te leggene ; hy viel hover zyn knyen, metten blooten oofde, ende leyde beede zyn handen te gader, ende hy bad om gracie als van daer ghepynd te zine, als up dien tyd. Voord terstond zo was daer naect ontcleed van den live opwaerd, Pieter Daris, die was up den pynbanc daer gheleyt, ende aldaer openbaer ghepynd ten voorseyden perke, ende voord alle ambochten ende neeryngen stonden ter oordenanchie, elc honder zynen staendaert, ende den schoudheeten, kapiteyn ende schepenen stonden int voorzeyde perc, by den pynbanc, alzo dat toe behoord ende schuldich es van zine : ende meer Jooris Gyzelin en was niet ghepynd ; dit aldaer ghedaen zynde zy waren weder boven gheleed, up de voorseyde ghevangenesse van der stede van Brugghe.

Item voord, achtervolgende up de 17den dach in Spurkele snachs naer der middernacht, ten tween hueren als den 18sten dach bedaechde, doe zo verbarrenden up de voorseyde merct, voor de Waterhalle, 5 logisten van ambochten, by quader verwaernesse van invier, tes te wetene, de keersgieters, frutenyers, paternostermakers, cookermakers, scheemakers, riemmakers ende nastelynemakers, ende van den paternostermakers, zo quamt eerst.

Item voord achtervolgende up de 18den dach in Spurkele,

zo waren in gheroupen, alle de smalle steden ende dorpen, die honder de voorseyde stede van Brugghe behooren, als datse bin den 3 daghe in zouden commen, ten voorseyde merct, ende zouden daer commen ende staen daer zy behooren te stane, up alzulke coreexye, als daertoe behoord, van houden tyden.

Item voord, achtervolgende up den 18sten dach in Spurkele, doe zo was Jan van Nyeuwenhoove f. Michiel, gheseyt den water grave, hy was doe ten daghe voorseyd, ghepynd in de plaetse van der Halle gheheeten Cruud halle, openbaer van hemlieden diet hoorden ende zaghen.

Item up den 19^{den} dach in Spurkele, anno 88, doe was een jonc knecht van 20 jaren, ghevangen in vrauwe habyte, ende hy was ghebrocht up de voorseyde merct int perc, ende van daer gheleed up den steen, in de vanghenesse, ende van daer terstond weder ghebrocht up de voorzeyde merct, ende was ghesteld upt schavood een lettel tyds.

Item up den 20sten dach in Spurkele, anno 88, doe waren daer eeneghe dyversche, up de grote Merct voor de Halle, van den 17 neerynghen ende andere die hem vervoordende up te heffene tpyngioen van der stede ven Brugghe, ende gyngen daer mede in den Burch, voor den Steenstegere, ende haelden huut der voorzeyde vanghenesse, 5 ghevangenen, tes te wetene, Gillis Simond, Victoor Ageyns, Jan Boontand; hy plochte te draghene de Colve, als dienaers plegen van der stede van Brugghe ende hy was ooc een dienare, ende dander twee waren Morianen, ende brochtenze gheleed toot in de plaetse van der Halle, ende waren daer, deen vooren ende dander naer, ghestelt ten pynbancke ende ter examinacye ende waren doe boven gheleed, up de voorzeyde vanghenesse.

Item up den 20sten dach in Spurkele, anno 88, doe zo waren de zelve mooren, die ghebrocht waren in de plaetse

van der Halle, die waren van de plaetse voorseyd, ghebrocht up tvoorseyde schavood van de Meret, ende waren daer up ghecondampneerd te stane eene huere, ende waren daer ghebannen elc tien jaer, huuten lande van Vlaendren, up zyn ooft.

Item up den zelven dach, naer der noene ten 4 hueren, quamen an ter poorte van Sinte Ledenaerd, huuten noord houcke, 200 hagepoorters, die quamen ter meret, voor de poorterye hem vertoghende.

Item voord up den zelven dach ende up de zelve huere, doe quamen dry eerauden van den hertoghe Maximilyaens weghe, huuten huuse van Cranenburch, ende gyngen van lede te lede, naer de costume van der meret, omme zeker pointen ende artikelen zo zy last hadden.

Item up den 18den dach in Spurkele, anno 88, doe verdranc een schoon jonc meyskin thenden den Maechdendalle, alder naest een huus, dat plochte te heetene Sinte Berbele stove, ende het was van der houde van tusschen 4 ende 5 jaren, ende het versmoorde bin den huuse, in een waschpe met watre.

Item up den 21sten dach in Spurkele, anno 88, doe was te Brugghe up de grote meret, eenen man dood ghesteken ende het was eenen frutenyer, ende hy was de weerd in de witte Valke, in Sinte Amandstrate, staende aldernaest de goudin Valke, staende tusschen de kerke van Sint Amand ende der voorseyde meret, ende hy hiet Jan Rycx.

Item up den 22sten dach achtervolgende, in Spurkele, doe zo was ghevonden een brugge van een houtin plancke, ghemaect up twee stocken, ende die stocken waren vast ghemaect an 4 cleene harynctunnekins, ende dese voorzeyde brugge, was ghevonden by de Cruuspoorte, tusschen de voorseyde poorte, ende de eerste muelne daer men den

papegay pleeicht te schietene, ende deze brugge beteekende of daer yemend hover ghegaen hadde by nachte ende thontyde.

Item voord, achtervolgende up den 22sten dach in Spurkele, doe quamen eeneghe dyversche van die up de voorseyde merct stonden van den 17 neerynghen ende andre, zy namen tpyngioen van voor de Halle, daert stond, ende quamer mede toot eens backers huus by de Cruuspoorte, alder naest de Zwane, ende vyngen den man van der huus, ende brochten in de vanghenesse van de stede. Item voord achtervolgende, terstond zo zyn de zelve personen ghecommen al metten zelven pyngioene, zy zyn ghecommen ter Vridachmerct, ter cause van een menichte van Duudschen, ende Walen, ende andre, die waren daer ghedachvaerd naer der noene, ter zelven dage voorzeyd, metten trompette van der stede, tvoorseyde pyngioen daer zynde, den schoudheeten van der stede van Brugghe quam daer ooc, ende zy stonden daer alte zamen metten pyngoene, up den houc van der Beeste merct, ende van daer quamen ze in de middel van de Vridachmerct, ende de voorzeyde Duudschen quamen ooc honder den voorseyden standaert, ende die voorseyde Duuschen waren up ghenomen ende gheleed in 2 of in 3 torren, te Minne watre, ende waren daer verwaerd ende ghevitueljierd, ende van daer quamen de voorzeyde van der Merct weder ter Merct, metten voorzeyden pyngioenen, ende quamen weder alzo int voorzeyde perc, daer stondenze eene goede alf huere, ende van daer quamenze in den Burch, ende daer maectenze eene communicacie om te gane te Middelburch, by Hardenburch.

Item achtervolgende, tselve instrument dat ghevonden was, by de Cruuspoorte in de Veste van der stede, om lieden hover te gane, up den 22sten dach van Spurkele, dat was

verbarrend voor de Halle, voor de poorterye, ende voor de 17 neerynghen.

Item voord, achtervolgend up den 23 voor de noene, ten 9 hueren, doe was tvoorzeyde pyngioen up ghenomen van voor de Halle, van den 4 neeryngen, de 17 neerynghen ende ander, ende quamen mede toot int voorseyde perc, ende terstond zy quamen daer mede toot in den Burch, ende terstond quam de schoudheeten mer Pieter Metteneye tiegen hemleden spreken, terstond quamen zy weder up de Merct int tvoorzeyde perc, ende terstond weder voor de Halle, up haerleder plaetse.

Item voord, achtervolgende up den 23sten dach in Spurkele voorseyd, doe was den backer by de Cruuspoorte, gheheeten Jan Delannoot ende zyn wijf, beede ghevangen, ende zyn wyf was gheleed in de vanghenesse van der stede van Brugghe, ende hy was gheleed honder zyn ambocht, up de voorseyde merct, in haerleder thente, ende van daer in de plaetse van der Halle, toot voor den pynbanc, ende ommer by groter bede van den ghemeenen volke ende ooc by compassyen up hem hebbende, om dat hy zo zeere bad ende weende, zo was hem den pine verlaten, ende hy was gheleed in de vanghenesse van der stede.

Item voord, ten zelven daghe voorseyd in Spurkele, naer der noene, ten 4 hueren, zo waren ghedaen commen in den Burch, voor de vanghenesse van der stede van Brugghe, gezeyd, voor den Steenstegre, 3 waghenen, ende daer up zo waren ghebrocht 9 ghevangenen, ende waren de heeren van den hertoghe Maximilyaen die ghevangen waren up den 14den dach in Spurkele voorseyd, ende waren daer gheleyt als ghevangen mannen, up de voorseyde vanghenesse, die waren vervoerd up den 23sten dach in Spurkele tooter goeder stede van Gend, midsgaders by eendrachtichede van den

3 leden van den lande van Vlaenderen, ende ons volc van de stede van Brugghe, ghenomen ende ghecooren huuten ghemeenen buuke van de voorzeyde merct, metten pyngioene van der merct ende ooc in goede hoordenancye ghebatelgyerd, gheschod, ghestoct ende ooc ghewapend ghelyc als daertoe behoord ende diend ende ooc ghehangyend volc zynde van onze stede van Brugghe, 300 ende meester Clays der mede als busmeester, ende zouden alzo mede gaen om de goede nottable personen van der goeder stede van Gend, ende ooc de voorseyde ghevangenen te convoyerne ende te gheleedene met minnen ende met vriendschepen toot Ursele.

Item up den 24sten dach achtervolgende in Spurkele voorseyd, doe zo tracken huuter goeder stede van Brugghe, van de merct voorseyd alle ghewapend, ghebatelgyerd ende ghehenzyend alzo daer toe behoord, 90 mannen, tes te wetene, huuten 9 leden, huut elc led, 10 mannen, ende die zouden huut ghetroken hebben den 22sten dach in Spurkele, alzoot tvooren verclaerst, maer ten viel alzo niet, zy trocken huut ten daghe voorseyd, den 24sten dach in Spurkele met 8 engyenen, met spaden, hauweelen.

Item voord, achtervolgende den dage voorseyd, zo was alle man ghebooden, vry varen ende vry keeren ende vry van alle schulden om vytaelje te voerne te Middelburch, staende by Hardenburch.

Item voord, achtervolgende den 25sten dach in Spurkele, zo waren noch meer engyenen gevoerd te Middelburch voorseyd, ende specialic een groot engyen, poeder ende steenen ende zulc als daer toe behoord, ende 50 mannen der mede.

Item voord, achtervolgende in de zelve maend, ende ten dage voorseyd, zoo waren bancken ghemaect heerdvast ende nagelvast, rondomme bin den perke voorseyd, twelke

perc stond up de merct, tusschen den voorseyden schavoote ende de Halle van der stede, voor twelke schavoot stond ooc ghestelt eenen banc met eender lene, ja ende int voorseyde perc, stond ooc ghestelt eenen banc up hem zelven, alzo lanc alst voorzeyde perc wyd was, maer niet heerdvast.

Item voord, achtervolgende up den 26sten dach in Spurkele, doe zo was huut gheroepen, ghepuplyerd ende te kennen ghegeven, den pays van Vrankerike, vry varen ende vry keeren, te water ende te lande, ende was den zelven pays, alle de pointen ende artikelen, die hier huut gheroupen, ghelezen ende te kennen ghegeven waren, anno 82, die te houdene ende thonderhoudene, ende was huut gelezen ter Hallen huut, ten dage voorseyd daer men ghewones ende ghecostumeerd te Brugghe de gheboden huut te roupene ende te kennen te ghevene.

Item voord, terstond up de zelve huere, ende wile tvoorseyde ghebod ghedaen zynde, zo was daer zelverin geld huut ghezayd, ter Hallen huut, honder tvolc, ende dat waren alle dobbel stuvers van 4 grooten tstic, nyeu munte van Gend, te Gend gheslegen, ende dit voorseyde was al ghedaen den 26sten dach in Spurkele, anno 88.

Item achtervolgende, int selve huut roupen van den pays voorseyd, zo was daer deffencye, ende gherenonchyerd in geene officyen bin den lande van Vlaendren te zine, nyemende huut den lande van Bourgognen, noch huut den Duudschen landen.

Item voord, dat ghedaen zynde, terstond zo quamen de ghedeputeerde nottable van der goeder stede van Gend ende ooc de nottable van der stede van Brugghe, zy ghyngen alle te zamen by den hertoghe, int huus van Cranenburch, ende quamen hem vyzenteren ende de zaken te kennen gheven.

Item up den zelven dach voorseyd, naer den noene, ten 4 hueren, doe zo was den pynbanc ghedregen van huuter plaetse van der Halle, daer hy ghestaen hadde 11 dagen, ende was weder ghedregen in de love, om eeneghe vrauwen ende andere mede te pinene ende te exameneerne.

Item voord, achtervolgende up den 27sten dach in Spurkele, anno 88, doe quamen de ghedeputeerde nottable van der goeder stede van Gend, ende ooc bailju ende schoudheete, ende de wet van der stede van Brugghe, quamen int huus gheheeten in Cranenburch, staende up de grote merct, up den houc van de strate van Sinte Amand, daer den voorseyden hertoghe Maximilyaen in ghelegen hadde 22 daghen. Hy in zinen persoon met zynen state, quam huuten huuse voorseyd, ende hy ghync metten voorseyden ghedeputeerden van lede te lede, naer dhoude costume ende de ordenancie van der voorseyde merct, den ghemeenen buuc van der stede bedanckende van der goeder bewaernesse, heere, duechd, reverencie ende weerdichede die men hem ghedaen hadde, ende hy bad voord om noch voord bewaerd te zine, ende hy ghync alzo te voed de voorseyde merct hover ende weder hover. Item voord, hy hadde an, eenen zwarten keerel van laken damast ghevoedert met sabels, ende daer was een peerd bruun bay, al becleed met gouden lakene, daer zad hy up voor de thente van den makelaers, ende hy reed alzo met zoete ende manierlicker manieren, ende princhelic ghelaet, voorby Sinte Kartoffels kerke, duer de Cuper strate, ende alzo ten huuse in van meester Jan de Groos, wylend was het, behoord nu toe zyn kinderen te parlemente te Parys, om daer te liggene in behouder hand ende in goeder bewaernesse.

Item voord, achtervolgende ten zelven dage voorseyd, zo quamen die van den Vryen, als habytanten ende honderzaten

van der stede van Brugghe, ende quamen staen tharer houder plaetse ghecostumeerd, dat es voor tvischscopers huus.

Item up den 28sten dach in Spurkele, anno 88, doe quam tselve volc van Middelburch, staende by Hardenburch, twelk dat huuter stede van Brugghe trac, den 24sten dach in de maend voorzeyd, zy quamen voor de Cruuspoorte metten engyenen die hemleden ghezonden waren, ende hadden ghewonnen tcasteel van Middelburch, vechtender hand, ende brochten ooc mede den kapiteyn ghevangen van den voorzeyden casteele in eenen wagen, ende noch eenen man daer mede, die gheschoten was met een quareel in zyn knye, ende den voorseyden kapitein heet Ghyzelbrecht Tomme, ende hy hadde ghezyn burchmeester van den lande van den Vryen, ende zy brochten met hemliede 13 engyenen, honder groot ende cleene, ende quamen alzo in ter Cruuspoorte, ten dage voorseyd, met 400 mannen, met schone oordenancye ende ooc meester Clays der mede als busmeester, ende quamen alzo toot up de groote Merct, daer den ghemeenen buuc van der stede van Brugghe stond, met hopenen standaerden ende banyeren, ende met thenten ende pauwiljoenen, ende als de voorseyde engyenen up de voorseyde Merct waren, terstond die waren ghevoerd in der steden huus, staende by de Minnebrugge, ende terstond daer naer zo waren daer voor de Halle, eeneghe dyversche van den 17 neeryngen ende ooc andere, die namen up tpyngioen van voor de Halle, up de voorseyde Merct, ende quamen der mede voor de vanghenesse van der stede van Brugghe, ende zy haelden daer huut 4 ghevangen; tes te wetene: Victoor Ageyns, Jooris Ghyzelin, Pieter Daris ende Bontand ende brochtenze in de voorseyde Halle, ende doe haeldense den voorseyden kapiteyn die zy brochten van Middelburch, ende zy leedene in de

plaetse van der voorseyde Halle, ende doe haeldense beede de pynbancken, den houden ende den nyeuwen, ende brochtense in de voorseyde plaetse, ende den voorseyden kapiteyn was ooc naect ontcleed ende hy was daer up gheleyt, nu om de groote ruudhede van den ghemeenen volcke, ende de groote dromynge van den voorseyden ghemeenen volcke, zo quamen beede den schoudheeten ende den bailju up de voorzeyde Merct, int voorseyde perc, ende de wet van der stede der mede, ende brochten den voorseyden capiteyn int voorseyde perc, ende den pynbanc der mede, ende daer zo was hy weder ghesteld ter examinacien, ende dander 4 ghevangen voorseyd, bleven boven in de Halle, ende den voorseyden kapiteyn, Ghyzelbrecht Tomme, was huuten voorseyden perke gheleed in de voorseyde vanghenesse van der stede, ende terstond was hy weder of ghehaeld ende ooc gheleyd up de voorseyde Halle.

Item voord, achtervolgende up den 29sten dach in Spurkele, anno 88, doe was op de grote Merct, up een schavood, justicie ghedaen, ende execucie ghedaen van den live metten zweerde, 5 personen, tes te wetene, Jan Van Nyeuwenhove, f. Michiel die men hiet den water grave; Victoor Ageyns; Pieter Daris ende was een keersgieter; Ghyzelbrecht Tomme, ende mer Jooris Gyzelin ende den voorzeyden water grave, was ontooft zittende in eenen zetel, ende elc hadde zyn kerchoof. God hebbe der zielen van al. Amen.

Item voord, achtervolgende up den zelven dach, zo warender eeneghe dyveersche van den die van de 17 neerynghen ende ander, zy namen up tpyngioen van voor de Halle, ende ghyngen daer mede ten clooster van den Heechoute, om haerleder geld tondfanghene van der saudeye, van datse ghezyn hadden te Middelburch in Vlaen-

dren, in vorme van wapenynghe ende wonnen daer tcasteel ende de stede voorseyd.

Item voord, achtervolgende de maend van Spurkele, up den eersten dach van Meerte, zo quamen de zelve voorseyd tsnavends ten 5 hueren, metten voorzeyden pyngioene, van voor de Halle, int voorseyde perc, om eeneghe dyveersche pointen ende artikelen, die zy begeerde, maer het was huut ghesteld toot tsanderdaechs, ende daer en quam niet meer of. God verleene ons pays. Amen.

Item achtervolgende up den 2^den^ dach in Meerte, doe zo was up de groote mert, eenen man dood ghesteken, ende hy was eenen smit die daer dood bleef, ende hy hiet Phylips, ende diet hem dede die hiet Gillis, ende het waren twee natuerlicke broeders van vader ende van moeder, ende haerleder vader hiet Karstian Lippins, ende was eenen slyper van scharen, hauwmessen, haecxen, vylen, ende van dat men hem brochte.

Item voord achtervolgende, up den 3^den^ dach in Meerte, anno 88, doe was eenen man verdronken by den Augustinen clooster, in de reye, up thende van tSheerzameraelstrate, ende het was eenen vulder, ende hy hiet Mattheeus, ende woende met Heindric van der Beerst.

Item up den 4^den^ dach in Meerte, doe was ghevangen tooter roedrager, in zyn huus, ende het was Matthys Speyaerd van Gend, ende het vync hem meester Clays den busmeester, hy was geleed te Brugghe in de vangenesse, maer hy was bin den zelven dage vervoerd te Gend waerd.

Item up den zelven dach voorseyd, zo quamen eeneghe dyversche huuter merct van de 17 neeryngen ende ooc andere, in den Burch, metten pyngioene, tsnavends ten 6 hueren, ende quamen up den steger ende van daer in den middel van den Burch, ende waren daer toot tusschen

den 10 ende den 11, ende dat om eenige pointen ende zaken, die zy begeerende waren.

Item up den 5^{den} dach in Meerte, doe zo was de wet vander stede van den Dam ingebrocht, in de stede van Brugghe, om eenege zekere pointen ende artikelen die an hemleden belanct waren.

Item up den 6^{den} dach in Meerte, doe zo ghyngen 60 mannen van de merct, huuter stede van Brugghe, toot in de stede van den Dam, om daer te gaen liggen in garnizoene.

Item achtervolgende, up den 6^{den} dach in Meerte, doe zo quam van de stede van Mechelen, eenen eeraud, ende hy quam binder stede van Brugghe, hy hadde an eenen taneyden keerle ende eenen wapenroc daer boven, ende hy quam alzo up de groote merct, ende ghync metten heere ende metter wet ter Halle staen, ter veinster daer men de gheboden pleeicht te doene, ende daer was huut ghelezen eenen brief die ghescreven was den 3^{den} dach in Meerte, alzo den brief daer mensioen maecte, daer vele lieden vele of zeyden. God geift ons al te goede ende Maria. Amen.

Item noch up den zelfden dach in Meerte, anno 88, doe was tsnavends ten 6 hueren, eenen man dood ghesteken in eene wyntaveerne gheheeten in den Ronchevael, staende in een strate gheheeten in de Langhewynckel, ende het was eenen turfman, huuter Moere, ende diet dede was ooc van daer.

Item up den 7^{den} dach in Meerte, doe quamen die van den Damme ter Merct met hueren standaerde, als deerste smalle stede.

Item up den 8sten in Maerte, anno 88, doe zo was int huus van den Vryen ghevonden een voer pyken ende loode hamers, ende het was gheladen up eenen wagen ende ghevoerd in de stede huus bachten wyngaerd, by de Collette.

Item up den 8sten dach in Meerte, anno 88, doe zo was de klocke up de Halle te Brugghe gheslegen te stoorme, ooghe, grootelicke ende vele, daer menich goed mensche zeere of verdarend was, ende dat was tsnuchtens ten seven hueren.

Item voord, ten zelve dage voorseyd, doe zo was tpyngioen van den honder capiteyn up ghenomen van voor de Halle, ende hy brocht int voorzeyde perc, staende up de meret voorseyd, ende daer quam ooc mede by Pieter Metteneye, als schoudheeten van der stede van Brugghe, ende mynheere van Huutkerke, als bailju van Brugghe, ende oppercapiteyn, schepenen ende burchmeesters van der stede van Brugghe ende noch vele andre goede mannen.

Item voord, daer was doe ghebrocht mynheere Jacop van Gistele, ghezeid mynheere van Dudzeele, ende die was daer ghebrocht int tvoorzeyde perc, om eenege dyveersche cauzen, pointen ende artikelen die men hem daer anleyde ende opzeggende was, daer alzo ghezyn hebbende 3 of 4 hueren, zo was den voorseyden heere Jacop van Gistele weder geleed up de voorseyde Halle, van daer hy te vooren ghehaeld was, toot naer der noene. Ten zelven dage voorseyd ten vier hueren, doe quamen weder alle de voorseyde ghedeputeerde int perc voorseyd, ende den capiteyn voorseyd, metten pyngioene voorseyd, ende hy meer Jacop van Gistel, was ooc daer ghebrocht int perc voorseyd, daer was ghesloten, gheacordeerd, gheconcludeerd ende ghecomunikeerd ende communicacye ghehouden int generale, ende dat by den 3 leden van den lande van Vlaendren, als dat den voorzeyden heer Jacop van Gistele, sterven zoude metten zweerde, ende execucye doen van zinen live, ende hem alzo bryngen van levende live ter dood, om zeker pointen ende artikelen die an hem bevonden waren, die hy ghedaen hadde, contrarye zinen heede, ende de rechten ende prevylezen

den voorseyden lande van Vlaendren ende der stede van Brugghe, zoo was hy ghebrocht ter schavoote voorzeyd ende de justicye voorseyd vulcommen. Voord up tvoorseyde schavood was ghespreed een rood laken, daer hy up knielde, dood zynde, hy tlichame daer in ghewonden, ende tsinen huuse ghedregen by de graeuwe broederkins, ghezeyt de Cellebroederkins, bereed zynde bin den zelven havende ghedregen zynde ten Carmers ghezeyt tOnzen Vrauwen broeders, ende up den 9den dach in Meerte, zo was int zelve clooster voorseyd, naer der noene, vygelye ghezongen van de 4 hoordenen, binnen Brugghe.

Item voord, up den 10sten dach in de maend voorseyd, doe zo was hy den zelven heere Jacob van Gistele, ghevoerd buuten der stede van Brugghe, in de kerke van Dudzeele, ende daer begraven, ende hy was huut ghevoerd ter poorte van Sinte Ledenaerd, in een hanghende waghen, overcleed met zwarten lakene, ende met 12 barnende toordsen, ende daer an hanghende 4 scilden van zynder wapene, tes te wetene, an elc hende een, ende an elke zyde een, ende eenen priester van den Carmers zittende vooren in de wagen; den wagen was bezocht, ende de kiste hopen ghedaen ende 12 mannen te peerde, ende elc metten bloten aenzichte, ende beede zyn zuenen quamen mede tooter poorte, maer zy moesten blyven bin der stede.

Item up den 9sten dach in Meerte, by nachte als den 10den dach bedaghen zoude, doe was ghebrocht van den parke van Male, toot up de Veste van der stede van Brugghe, een viercante dync, ghemaect van vuerne plancken ende van sparren, ende eene biertunne in den middel vast daer an ghemaect ende die plancken ghewoeld met coorden ende met stocken, ende het was ghemaect te Male voorseyd, ende het was lanc twee hellen ende vier plancken breed, ende het

was ghebrocht up de voorseyde veste, thenden de Vulderstrate, ende het was alzo van hover twater van buuten inghebrocht, ende de wakers van de voorseyde stede die haneveerdent, ende het was daer ghebrocht om der mede hover te vaerne Clays van Delft, ende de voorseyde wakers ende wachters van dien, brochten Clays voorzeyd ghevangen, ende tvoorseyde instrumend, ter kennesse van der Merct, ende het was ghedregen up groenevoorde, ende cords daer naer, bin der zelver voornoene, zo wast van eenege van der Merct ontween gheslegen, ende verbarrend tsnuchtens, betrend ten 8 hueren.

Item up den zelven dage voorzeyd, zo was ende quamen int voorseyde perc, beede de roeden van justicyen van der stede van Brugghe, ende burchmeesters ende schepenen tusschen den 9 ende den 10 hueren, ende Clays van Delft was ooc daer ghebrocht, ende was daer ghexamyneerd ende up den pynbanc gheleyt, ende ooc ghepind, ende waren daer alle alzo toot tusschen den 11 ende 12 hueren, ende daer naer was den voorseyden Clays van daer gheleed in de Halle, up de merct.

Item up den zelven dach voorseyd, zo was bezouc ghedaen ten clooster van den Augustine, om te zoukene eenege fugetiven van der stede van Brugghe, ende daer worde doe ghevangen broeder Jooris, den ketelare, ende die was ghebrocht in de schepenen camere, ende van daer gheleed up vanghenesse van der stede van Brugghe.

Item up den 11sten dach in Meerte, naer der noene, tusschen den 3 ende 4 hueren, doe zo namen up de 52 ambochten van der stede van Brugghe, die stonden ter merct in de voorme van wapenynge, met hoopenen staendaerden ende pyngoenen, ten daghe ende huere voorzeyd, zo nam elc up zyn pyngoen, al ghezamender hand ende eendrachtelic, ende

quamen alle te gader alzo toot in den Burch, voor den steger van de vanghenesse van der stede, ende haelden daer huut Jan de Taye, Clays van Delft, ende Willem Houdmarc, ende waren alle dry ghebrocht up de merct, int voorseyde perc by den pynbanc, ende waren daer ghebrocht ter examen om zeker pointen ende artykelen die men hem anleggende was. Dat al ghedaen zynde, Clays voorseyd was gheleed up de Halle, ende dandere 2 voorzeyd waren weder gheleed in de voorzeyde vanghenesse, ende de voorzeyde pyngoenen bleeven staende rondomme den voorzeyden parke, alzo langhe toot dat de voorzeyde examenacye ghedaen was, ende doe gync voord elc weder honder zynen staendaerd, daer hy behoord.

Item achtervolgende, up den 11^den^, den 12^den^ ende den 13^den^ dach in Meerte, anno voorzeyd, doe zo was te Brugghe wapeschouwynge ghedaen, of hauwet ghehouden, hoe ment verstae, ende namenlicken up den 13^den^ dach voorseyd, doe zo wast versterct, vervroond, vercostelict, vereerlict ende verrykelict van menegen fresschen man, wit in de wapene, alzo men zeyde toot 20 hondert, ende elc ambocht ende neerynghe, metten pyngioene van de merct, van honder zynen staendaerd, met barnende turcken in de vierpannen, ende met barnende toordsen, ende metten pyngioene van der stede van Brugghe, up ghegeven van voor de Halle, twelcke pyngioen voerende was mynheere den bailju van der stede van Brugghe, ghezeyt mynheere van Huutkerke, ende ooc zyn opper capiteyn van der stede van Brugghe, hy rydende vooren, ende al voren te peerde verwarende d'heere van der stede van Brugghe, ende deze voorzeyde wapenynghe of hauwed, gync duer de Steenstrate tooter Dweerstrate, inslaende ter rechterhand, gaende toot voor by de Pypers capelle, toot in den Houden zac, inslaende ter rechterhand toot hover dHezelbrugge, inslaende ter rechter

hand, weder omme slaende ter luchter hand, voor by Sint Jacobs kerke, voor by thof van Gistele, omme slaende ter luchter hand in de Naelde strate, voor by den huuse wylend toebehoorende eenen meester Jan de Groos, ter cause dat zy aldaer quamen dat was den hertoghe van Oostenryke, geheeten zynde Maximilyaen, kuenync vån den Romeynen, ende quamen alzo aldaer, in dien schonen state, ende oordenancye, om dat dat zien zoude, om zyn merancolye ende fantezye te bet te vergetene, ende zynen tyd te cortene, wand hy doe daer lach in bewaernesse, by den 3 leden van den lande van Vlaendren, ende van der 9 leden van der stede van Brugghe. Tvoorseyde hauwed hem daer vertoocht hebbende voor hem, in de maniere voorseyd, vertrac van daer toot voor een huus, gheheeten in de Speere, omme slaende ter rechter hand, toot hover de Beurze, duer de Zouter strate, voor by Sint Jansbrugge, lancs de Reye, hover de Kuenyncxbrugge, voor by Sinte Martins plaets, duer de Bogaerd strate, hover dhoude Muelenbrugge, omme slaende ter rechter hand, voorby tclooster van den Jacopinen, gezeyt de broeders van den Predicaren, alzo streckende voor by den Braemburch, voor by de groote Eechoudbrugge, lancx den Dyver tooten hove van den Gruuthuuse, hover de Nyeubrugge, omme slaende ter rechter hand, duer de Nyeustrate, voor by het west vleeschuus ende alzo van boven weder ter Steenstrate in. Dit voorseyde dat was den ganc van der voorseyde wapenschouwynghe, ten dage voorseyd, dat was den 13^{den} dach in Meerte. God ende Maria willend ons ende elcken verleenen te goede.

Item achtervolgende up den 14^{den} dach in Meerte, doe zo was te Brugghe ghevangen Jacop Dheere, fil^{s} Jacop, ende naer den noene, ten 4 hueren, doe zo was hy ghebrocht ter exame boven up de Halle, ende den pynbanc

was ghehaeld van up de merct huuten perke daer hy gestaen hadde 16 dagen. Dat ghedaen zynde, den voorseyden Jacop was weder up de vanghenesse geleed, ende den voorzeyden pynbanc was weder up de merct ghebrocht huuten Halle int voorzeyde perc, ende daer was ooc doe ghebrocht te exame eenen duudsche ende hy hiet Andries ende was woonachtich te Bruessele, maer het verghync daer zo met hem, als dat hy ontslegen was, ende was daer gedaen heeden den jongen hertoghe Phylips, goed ende getrauwe te zine.

Item achtervolgende up den 15^{den} dach in Meerte, doe zo was execucye ghedaen van zinen live, gherecht metten zweerde, ende alzo ghebrocht, van levende lyve ter dood Jacop Dheere, f^s Jacop, te Brugghe, up de Grote Merct, upt voorseyde schavood dat daer ghemaect stond.

Item up den zelven dach voorseyd, doe was ooc Clays van Delft up tvoorseyde schavood, om ooc te executeerne, van zynen live metten zweerd, maer het verghync daer zo met hem, als dat hy ghecreech gracie.

Item voord, up den zelven dach voorseyd, doe zo was ghevangen meester Pieter Lanchals, rudder, alzo men zeyde doe toot eenen Jan vander Keere, wonende in de Carmerstrate, ende hy was gheleed, up de vanghenesse van der stede van Brugghe, tsnavens ten 7 hueren. Cords daer naer zo was hy van den steene ghebracht, by meer Pieter Metteneye als doe schoudheeten van der stede van Brugghe, ende den deken van den smeden, met 4 barnende toordsen, ende was gheleed up de voorseyde merct van der stede, ende was daer gheleed te tooghe, van lede te lede, den 9 leden, ende daer gheleed up de voorseyde Halle.

Item voord, achtervolgende up den 16^{den} dach in Meerte, doe zo was tsnuchtens ten 8 hueren, ghemaect een schavood up de voorseyde groote Merct, bin den voorseyden perke,

7 voeten ooghe ende daer was up ghestelt den voorzeyden pynbanc, enden den voorseyden Pieter Lanchals was daer up ghebrocht, ten banke voorseyd, ter exame ter kennesse van beede de roeden van justicyen ende burchmeesters ende schepenen van der stede van Brugghe, ende meester Willem Beyts pensyonaris van der goeder stede van Gend, ende ter prezencye van den 9 leden van der stede van Brugghe; ende up den zelven dach voorseyd, naer der noene, ten 3 hueren, zo quamen de 32 pyngioenen van der Merct alle ghezamenderhand staen rond omme tvoorseyde perc, ende daer waren beede de roede van justicyen van der stede van Brugghe, ende burchmeesters ende schepenen, ende doe zo was daer ghebrocht Pieter Lanchals voorseyd, int voorseyde perc, ende up tvoorseyde schavood, zittende up den pynbanc, ende daer naer naect ontcleed, ende daer up gheleyt, ende daer openbaer ghepynd met woelynghen van coorden, met water, ende met banden van yzere.

Item up den 17^{den} dach in Meerte voorzeyd, doe zo was meer Pieter Lanchals gebrocht ten 10 hueren voor der noene, weder ghebrocht gheleed up de Merct, ten voorseyden percke ende schavoote, ter exame, ende alle de 32 pyngioenen daer betrend, ende hy was daer toot den 12 hueren, ende altoos was daer ooc mede tpyngioen van de poorterye, van der stede van Brugghe, ende tpyngioen ooc van den landen van den Vryen, dat ghedaen zynde, alle de voorzeyde pyngioenen ghyngen van de Merct met payze ende met vriendschepe, elc up zyn stede, daer hy behoord. Gode lof ende danc.

Item up den zelven dach voorseyd, naer der noene, ten dry hueren, zo was den voorseyden Pieter Lanchals weder ghebrocht ten voorzeyden perke, ende ten schavoote, ende ter exame, ten voorseyden pynbanc, ende alle de voorseyde pyngioenen van der voorseyde Merct, daer omtrent. Daer

naer elc ghync met payze, daer hy behoort. God hebbe lof ende danc.

Item up den 18^{den} dach in Meerte, anno 88, doe quamen in de groote Meret, de Haghepoorters, ende zy quamen in, van de Wullestrate, ende quamen aldaer in, van den clooster van den Eechoute ende zy waren 500 ende 64 mannen, ende zy quamen om eenege pointen ende artikelen, die zy begheerende waren.

Item voord, achtervolgende ten dage voorseyd, doe zo was Pieter Lanchals voorseyd, weder ghebrocht, gheleed up de voorzeyde Meret, int voorseyde perc, up tvoorseyde schavood, by den voorseyden pynbanc, ter exame, by beede roede van justicyen burchmeesters ende schepenen, ende de 9 dekenen van den 9 leden, ende voord, alle de 52 pyngioenen van de Meret stonden rondomme tvoorseyde perc, ende ooc tvoorzeyde pingioen van de poorterye, ende hy Pieter Lanchals voorseyd, die bad om gracie van te stervene om 3 dagen respyt, ende twas hem gheconsenteerd, om hem zelve te bepeinzene ende te ghedynckene, ende zyn zondich leven thoverpeinzene, ende elc ghync voord int sine.

Item up den 18^{den} dach, als den 19^{den} dach bedaechde, doe zo was dood ghesteken eenen gheheeten Antheunis De Cuup, ende het was ghedaen by der Wulfhaghebrugge tusschen de voorzeyde brugge ende de Dweerstraete ende het dede eenen die men hiet Ambrosyus ende hy pleeicht te makene suuker ladekins.

Item up den 19^{den} dach in Meerte, anno 88, doe zo was huut gheroupen, ghepublyerd ende te kennen ghegeven, bin de stede van Brugghe, ter Hallen huut, daer men ghecostumeerd es publycacye te doene, daer was huut gheroupen den pays van Vrankeryke, den welken pays, vermaect ter plaetse voorseyd, den 26sten dach in Spurkele, maer nu ten

dage voorseyd in Meerte, zo stond ter veinstere, de heeraud van den conync van Vrankeryke, ende die hadde an eenen wapenroc van blaeuwen semyte ende daer in ghewrocht de gouden lelyen, ende de stede speillieden stonden boven, buuten an de ter Halle, daer plegen te stane ende zy speilden 3 poozen, ende den pays voorseyd, was daer huut ghelezen in waelsche ende in vlaemsche; ende daer was ooc geld ghestroyd ter Hallen huut, by den heer den burchmeester van den course van de stede van Brugghe, Jan Dhamer, 3 handervul ende het waren al pennyngen van 3 grooten tstic.

Item voord, ten dage voorseyd, naer der noene, ten 4 hueren, zo was meer Pieter Lanchals weder ghebrocht gheleed ten voorseyden schavoote, ende ten pynbancke ter exame ende ter pine, ende ooc hy was naect ende moeder naect openbaer ghepynd, met banden van yzere, met woelynghe van coorden ende ooc metten watere.

Item voord ten zelven dage voorseyd, zo quam in ter Gendpoorte mynheere Van den Gruudhuuze, met 25 peerden. Voord te zynder wellecomme, zo schonken hem de 9 leden van der merct, deen min, d'ander meer, ende 6 cannen wyns.

Item voord, up den 20sten dach in Meerte, doe zo quam mynheere Lowys van den Gruuthuuse te Brugghe in de Merct, metten 4 landen, tes te wetene, Braband, Holland, Zeeland ende Heynegauwe ende ghyngen, ende mynheere van den Gruudhuuse voorseyd, quam alzo van lede te lede, elken bedankende van de heere ende vyzentacye die men hem ghedaen hadde, wand hem waren gheschoncken van den 9 leden, deen meer dander min, elc ses cannen wyns.

Item voord, up den 22sten dach in Meerte, voor den noene, doe zo waren alle de 52 pyngoenen van der merct ghebrocht

in den Burch, by beede den capiteynen van der stede van Brugghe, ende den honder capiteyn Jan Heyndricx, die nam zelve up tpyngoen van der stede, ende dat om zeker pointen, die zy begeerden, ende quamen weder up de voorzeyde merct, elc int zine, daer hy behoord, ende dat met payze. God lof ende danc.

Item up den zelven dach voorseyd, voor den noene, doe zo was execucye ghedaen metten zweerde, ende ghebrocht van levenden live ter dood, ende dat by den 3 leden van den lande van Vlaenderen, eenen geheeten meester Pieter Lanchals, schoutheeten van der stede van Brugghe plochte te zine, ende dat om zeker pointen, zaken ende artikelen, die hy ghedaen hadde, ende ooc voor ghestelt midsgaders zyn mede plegers, ende hy was ooc eenen rudder. Zyn ooft was ghestelt, boven up de Gendpoorte, up eenen glavye schacht, ende zyn lichame was begraven in de kerke van Onze Lieve Vrauwe binnen Brugghe. God hebbe zyn ziele, Amen, ende God wilt al vergeven de zonden. Amen.

Item voord up den selven dach voorseyd, dats up den 22sten dach in Meerte, ter zelve huere dat den voorseyden Pieter Lanchals gheexcuteerd was, doe zo was in de voorseyde merct, betrend den schavoote, al zulc eene lopynghe, zo dat in dien voorseyde lopynghe dood ghetoorden bleef honder de voeten, eenen man van buuten, ende hy woende te Jachbeke, in de valcke, ende hy hiet Luuc. God hebbe zyn ziele. Amen.

Item voord, up den 23sten dach in Meerte, naer der noene, ten 3 hueren, doe zo quamen die van der merct, metten 32 pyngoenen, ende ghyngen daer mede tooten clooster van den Eechoute, om eenege pointen, die eenege van der voorseyde merct begeerende waren, maer God lof ende danc, zy quamen alle weder, elc up haer stede, ende dat met

payze, ende bleven alzo, alle die nacht achtervolgende.

Item up den 27sten dach in Meerte, doe zo was te Brugghe, up de merct ghebrocht, gheleed int perc, ten voorseyden pynbancke, eenen geheeten Jan Polye ende pleeicht ooc te zine een souverayn dienare; den voorseyden Polye was daer up de voorseyde merct ghepint met woelynghe van coorden, met banden van yzere, ende met watere, ende dat om zeker artykelen die men hem vragende ende anleg-ghende was.

Item voord achtervolgende de maend van Meerte, up den tweeden dach in April, anno 88, doe zo waren te Brugghe ghecooren 100 ende 50 ghezellen van wapene, die waren huut ghezonden ter poorte van sinte Ledenaerd, ende waren ghezonden te Damme, om de stede voorzeyd, ende de stede van Brugghe, ende die daer buuten ghezeten om die te beschermene, ende te beschuddene van quets van grieve ende van schade van den quaeddoenders, ende ghyngen huut der poorte voorseyd, ter Pannen duere, om eenege quaed-doenders die daer waren ende daer omtrend, om die te ghecrigene of van daer te verjaghene, om den aermen buuten ghezeten te bevryene.

Item achtervolgende up den 2^{den} dach in April, anno 88, doe zo was gebrocht bin der stede van Brugghe, eenen scrivere, met eenege dyveersche brieven van rechten ende privilegen, aengaende de stede van Brugghe, ende den lande van den Vryen, de welke kiste metten voorseyde brieven was ghevoerd in Zeeland, in eene plaetse gcheeten Remmer-zwale, de welke voorseyde scrive was vervreemd by eeneghe dyveersche van der stede van Brugghe, ende worde ghe-haeld van de plaetse voorseyd, ende ghebrocht binder stede van Brugghe ende was ghestelt up 't schavood gemaect staende binder percke voorseyd, up de voorseyde groote

merct, ende up den 3den dach in April voorseyd, zo waren die voorseyde hoverzien, ghevyzenteerd ende ghelezen, ende ten dage voorseyd, zo was ghevonden in de voorseyde scrive den princhepalen brief, daer men om ter merct, ter wapene, te langer bleef staende, dan dat ghedaen zoude hebben, ende hy was al ter plaetse voorseyd, ghecasseerd ende gheschuerd, ende meer ander brieven der mede, beede groote ende cleene.

Item up den 4den dach in April, anno 88, doe zo was te Brugghe, up de groote merct, ghebrocht eenen preeicstoel staende tusschen de halle, ende den voorseyden percke, ende daer was in ghepredict, de zoete ghebenedyde passye van onzen behouder Christi Jhesus; ende up den zelven dach voorseyd, naer der noene, de claghe van der glorieuzer ghebenedyde moeder ende maecht Maria, ende den ghemeenen buuc van der stede van Brugghe, stonden ter merct gheslegen met thenten ende met pauwiljoenen ende met hopenen standaerden ende bannieren ende pyngioenen.

Item voord achtervolgende, up den 5den dach in April, anno 88, doe zo vertrocken die van der stede van Brugghe van der Merct ende alle met payze, met minnen ende met vriendschepe ende den bailju van Brugghe, als capiteyn van der stede van Brugghe ende Jan d'Hamer, als burchmeester van den coerse, van der stede van Brugghe, quamen up de voorseyde Merct ende ghyngen homme van lede te lede tooten 9 leden, hemleden bedanckende van der minne ende vriendschepen die zyleden elc den andren ghehouden, ghetoocht ende beweezen hadden, ende ooc hemzelven prezenterende waerd by alzo dat men hemlieden te bezegen hadde, in al zulker nood of anderzyns, zy zouden zyn thaerleder besten, by daghe ende ooc by nachte, ende in al zulker voorme ende manieren zo ghync omme van lede te

lede, den deken van den temmerlieden als huuter name van den 17 neerynghen, ende voord elc led by zonderlynghe, elc van lede te lede, elc den andren biddende vergevenesse van alle tguend dat bin dien voornoemden tyden dat zy ter merct alzo ghestaen hadden, geschied was, ende ooc bedanckende van der minne ende vriendschepen ende bystandichede die zy elc aen den andren bevonden hadden. Dit al ghedaen zynde, zo worde 't voorseyde schavood, ende tvoorseyde perc ghebroken, ende in sticken ghesmeten, twelke schavood ende perc ghemaect waren up den 7^{den} dach in Spurkelle, twelke voorseyde schavood ende perc stonden 8 weken ende eenen dach, ende den pynbanc, ende tcleene schavoodken, grood ende cleen, het worde doe ten dage voorseyd, omme gheworpen, ghebroken ende al in sticken ghesmeten, ende al hover eenen hoop gheworpen, ende tvier der honder in ghesteken, ende al verbarrend te pulver. Item voord de stede speeillieden ghezeyd de ministrelen, stonden ter plaetsen ghecostumeerd, buuten an de Halle, daer zy plegen te stane, als tryomphe of chierhede ghebuerd, ende speeilden daer van blyschepen Maria theeren, *Ave regina celorum,* ende ooc *Salve regina,* ende voord meer andre muzyken, ende alzo brakenze alle up, met payse, met minnen ende met vriendschepen, ende elc led ghync metten zinen, daer hy behoord, ende ghecostumeerdes te gaen, van houden tyden.

Item voord, de smalle steden, ende die van den Vryen, die ooc stonden, up haerlieder plaetse ghecostumeerd, daer stondender een vyftich, tes te wetene, 44 prochyen van buuten, ende 6 smalle steden, die braken ooc up ende gyngen ooc daer zy behooren.

Item dat gheschiede al ten dage voorseyd met heeren, met payze, met minnen, ende met vriendschepen, den almue-

genden God zy ghelooft ende ghedanct ende ooc ghebenedyd van zynder zoeter ghebenedyde gracie, die hy ons allen daer of verleend heeift. Amen.

Item up den 8sten in April, anno 88, doe was ghehouden ende ghedregen eene devote processye generael, toot Sinte Donaes, ende daer was mede ghedregen den weerdegen glorieuzen fierter ende lichame van Sinte Donaes, die rustende es in de kerke van Sinte Donaes, binder stede van Brugghe, ende deze voorseyde processye was gedregen huuter Burch, duer de Oochstrate, hover dhoude Muelenbrugge, den houc van den Jacopinen inslaende, streckende voor by den Braemberch, hover de groote Eechoudbrugge, duer de Vullestrate, commende up de groote Merct, ende daer was eene stacye gehouden, voor d'Halle up de voorseyde Merct, daer den glorieuzen lichame voorseyd up rustende was, ende daer was ghezongen, dat daer toe diend, ende hem was daer heere, weerdichede ende reverencye gheboden vallende hover de knyen met bedynge, met waschlichte, met wyerooke, ende van daer weder up ghenomen, gaende rondomme de voorseyde Merct, hover de Wisselbrugge, hover de plaetse Mauberd, toot voor Blanckenberghe ende alzo weder te Sinte Donaes in. Ende betrend den weerdegen glorieuzen lichame ende firter waren gedregen 28 barnende toordsen; den schoutteten van der stede van Brugghe ghezeyt meer Pieter Metteneye, ende den bailju van der stede van Brugghe ende van den brugschen Vryen, ghezeyt myn heere van Huutkerke, die gyngen ooc mede in de voorseyde processye ende elc hadde in zyn hand een barnende wassen keerse, ende voord achtervolgende al den ghemeene college van schepenen, ende de 6 oofdmannen van der stede van Brugghe, ende ooc de ghedeputeerde, elc man met eene barnende wassen keerse, ende voord elc deken van den 52

ambochten van der stede van Brugghe, elc deken met zinen beede, elc man eene wassen keerse in zyn hand al barnende.

Item voord up den 17sten dach in April, anno 88, doe zo was ter Halle te Brugghe huut gheroupen ende te kennen ghegeven zo wye sauderye winnen wilde, dat hy hem zoude commen doen bescriven.

Item voord, dat achtervolgende, zo wast noch te kennen ghegeven, up den 18^{den} dach, in de maend voorseyd, metten trompette achter de strate, bin der stede van Brugghe, zo wie dat sauderye winnen wilde, dat hy hem zoude commen doen bescriven, te peerde of te voed; voord up den 17^{den} dach van der maend voorseyd, doe ghyngen ende up den 19sten dach zo ghyngen huuter stede van Brugghe, volc van wapenen 300 tooter stede van Hardenburch.

Item up den 20sten dach in April, anno 88, doe zo was gheschoten den papegay metten bolle boge, ten huuse van meester Jan de Groos wylend was staende, by de kerke van Sint Jacop, ende dat ter cause van Maximilyaen, ghezeyt kuenync van den Romeinen, natuerlic vader van onzen gheduchtegen, erfachtegen heere ende prinche, grave van Vlaendren, om dat hy int voorseyde huus, als doe ten tyden was ghedaen in behoudender hand, zo was dat ghedaen huut ghenouchten, om hem te verblydene ende te bet den tyd te vergetene, ende hy schood ooc zelve mede huut ghenouchten.

Item up den 22sten dach, in de maend voorseyd, zo ghyngen huuter stede van Brugghe, 100 mannen van wapenen tooter stede van Hardenburch, om die stede te bevryene van haren vianden.

Item up den 23sten dach in April, anno 88, doe zo waren gehouden ende ghedregen processyen generael toot Onzer Liever Vrauwe kerke in Brugghe, ende daer zo was mede

ghedregen tghebenedyde, warachtich, Helich Sacrament, dat rustend es ter kerke van Sinte Donaes in Brugghe, ende deze voorseyde processye was ghedregen huuter Burch, duer dBreyelstratkin, duer de Vullestrate, hover de groote Eechoudbrugge, lancx den Dyver ende alzo in Onzer Liever Vrauwe kerke in; den dienst daer gedaen zynde, alzo commende duer de Sinte Maryestrate, voor by twest Vleeschuus, duer de Steenstrate, hover de Merct, duer de Breyelstrate, ende alzo in den Burch, daer was ghestelt een trezoor, voor tschoutteete love, zeer chierlic ende rykelic, ende daer zo was up ghestelt te rustene, tvoorseyde heleghe, ghebenedyde, sacrament van Sinte Donaes, ende daer was eene stacye ghehouden, met lievelicken zange, met hertelicke bedynge, den almuegenden God biddende, om gracie, om zegen ende om welvaerd; dit aldus ghedaen zynde, elc thuus gaende, daer hy behoord.

Item up den 27^steu^ dach in April, anno 88, van der stede van den Sluus, te Schepe, mynheere Van Ravensteyn, ghezeyt mynheere van Cleven, ende mynheere Van Bevere, den zuene van mynheere Antheunis de Bastaerd, die quamen ten dage voorseyd, in de goede stede van Brugghe, ende quamen in eene roybarge, geheeten de Fuuste, van de stede van der Sluus, ende tvoorseyde schip was lancx duere an beede zyden besteld met targen, ende daer binnen beleyd, met cleenen engienen, gelykende calveneren; an elke zyde van den voorzeyden fuuste 4, dats 8, ende vooren up 't hooft van den voorseyde schepe een, ende an elke zyde van den voorseyden schepe, zo stonde ghestelt 8 hoopenen standaerden, ende die waren ghelu ende peerchs, ende in elken standaerd stond ghemaect eenen zee rudder, alzo die behoord ghemaect te zine, ende de wapene van Cleven derby, ende an thupperste hende van den voorseyden schepe, alst

recht es ende wel betaemd, zo zaten de zelve heeren voorseyd ende meer Jacop de Voocht by hemliede, capiteyn doe wezende van der stede van den Dam, ende ten hende van den voorseyden schepe, daer de voorseyde heeren zittende waren, daer zo was een laken gehangen, dweers hover tvoorseyde schip hangende, ende dat laken was ghelu ende peerchs, ende het was 10 lakenen breed, ende int voorhende van den voorseyden schepe, stond een trompet, ende stac trompet by tyden, alst hem gheliefde, ende by hem stond ooc eenen tamboeryn en speelde, ende quamen alzo met goeder zebareger manieren bin der goeder stede van Brugghe, toot an de Cranebrugge, ende daer ghyngenze huuten voorseyden schepe, met goeder zebareger manieren, ende den heere ende de wet, van der goeder stede van Brugghe quamen tiegen hemlieden up de merct, ten houcke van der Vlamyncstrate, ooc mett goeder manierlicker manieren ende ontfyngenze daer vriendelicken ende hietenze daer vriendelicke wellecomme, ende ghyngen alzo, met manierlicken state, ten huuse van Jan Canneel, ende terstond, cords daer naer, zo zat mynheere van Cleven up te peerde, ende hy reed ten hove ende ten huuse daer den kuenync van den Romeynen was ghedaen, in behoudenderhand, mynheere joncheere Jan van Vlaendren, ende mynheere van Bevere die ghyngen beede mede te voed, ende ghyngen spreken, vyzenteren ende bezien Maximilyaen, vader van onzen erfachtigen princhе, grave van Vlaendren, ende waren daer by hem betrend eene huere, ende quamen doe weder in haerleder herberge ten huuse van Jan Canneel voorseyd.

Item up den 28sten dach in April, anno 88, doe zo waren vergadert oofdmannen ende dekenen, boven up der steden huus, te plaetse ghecostumeerd, ende daer waren ooc, de heeren van den bloede, mynheere van Ravesteyn, ende

mynheere van Bevere ende dat om zeker pointen ende artykele, die zy te handelen hadden.

Item up den laetsten dach in April, anno 88, doe ghyngen huuter stede van Brugghe, 100 volcx van wapene, tooter stede van Hardenburch, om die te bewaerne ende te beschermene van ons vianden.

Item up den 1ˢᵗᵉⁿ dach van de maend van Meye, anno 88, doe waren bin der stede van Brugghe, gehouden ende ghedregen processyen generael, ten clooster van den predicaren, ende die waren ghedregen, van huuter Burch, duer de Breyelstrate, rondomme de merct, hover de Wisselbrugge, voor by sinte Pieterskerke, hover de plaetse Mauberd, den houc van der zunne, homme slaende duer de Oochstrate, hover dhoude Muelenbrugge, ende alzo in, ten voorseyden clooster van den predicaren, ende in die voorseyde processye, zo was ghedregen het zoete, weerdich, helich ghebenedyde Cruce, het welke dat rustend es in Onze Lieve Vrauwe kerke binnen Brugghe, het welke cruce, warachtich ghemaect es van den helegen houte des ghebenedyden cruce, onzen behouder Christi Jhesus, ende daer was ooc mede ghedregen den glorieuzen fyerter van den helegen, glorieuzen vriend Gods sinte Bazelis, die rustend es in de kerke van sinte Donaes, binnen Brugghe.

Item up den laetsten dach van April, anno 88, doe was eenen houden man dood ghesteken in de Ezelstrate, ende het dede eenen geheeten Antheunis de Briene, een vischscopers cnape, die men heet Antheunis de Moor.

Item up den 1ˢᵗᵉⁿ dach in Meye, anno 88, doe zo was de grote merct binder stede van Brugghe, ghedaen rumen, ende gheruumt om ter voorseyde merct te commene, alzo alst dede up den 2ᵈᵉⁿ dach van de maend voorseyd, met hopenen standaerden ende bannieren.

Item up den 2^{den} dach in Meye, anno 88, doe verdranc een schoon jonc meyskin, in eene gracht, buuten de poorte van sinte Ledenaerd, ten huuse geheeten ter panne.

Item up den zelven dach, anno 88, doe was eene loopynge, buuten de Cruuspoorte, van eenege dyversche persoonen van buuten viand zynde van der goeder stede van Brugghe, ende ter cause van dyen, zo ghingen eenege persoonen huuter voorseyde stede zonder bestier of capiteyn, huuten welken dat eenege worden ghevangen ende daer was eenen dood ghesteken, tusschen den huuse gheheeten ten 3 keunynghe ende de vosse steerte, ende hy was een cleederscriver ende die hiet Antheunis Kaerle, ende ooc up den zelven dach voorseyd voor den noene, zo was de clocke up de Halle, te storme gheslegen an een boord, om tvolc van der stede te vergaderne.

Item up den 3^{den} dach in Meye, anno 88, naer der noene, zo was de clocke up de Halle te storme gheslegen an een boord, ende eenege dyversche van up de voorseyde merct, quamen in den Burch metten pyngioene van der merct, ende van daer, metten voorseyden pyngioene toot in de Ezelstrate, ten hove van mynheer van Huutkerke, ende dat om zeker pointen, die zy begeerende waren.

Item up den 4^{den} dach in Meye, anno 88, doe zo was noch de voorseyde clocke up dHalle te storme gheslegen tsnuchtens ten 3 hueren, ende up den zelven, voor den noene, ooc ten 9 hueren, om zeker zaken die hemlieden daertoe porreden.

Item up den 5^{den} dach in Meye, anno 88, doe zo waecte eenen gheheeten, ter Gendpoorte, Pieter Reffyn, ende hy was eenen plaesterare, bin der stede van Brugghe : hy viel van der voorseyde van boven neder tusschen de uphalende brugge ende de bariere. God hebbe zyn ziele.

Item up den 5^{den} dach in Meye, anno 88, doe zo was te Brugghe up de merct een schavood gemaect.

Item up den 5^{den} dach in Meye, anno 88, doe quamen te Brugghe, ter Cruuspoorte in, midsgaders de lieden van Gend ende de Fransoysen, 200 mannen te peerde.

Item up den 6^{den} dach in Meye, anno 88, doe zo waren 2 persoonen ghestelt up tschavood voorseyd, staende te Brugghe up de groote merct, den eenen was een manooft ende die hiet Pieter van Gend, ende dandre was eene vrauwe, ende zy waren daer beede ghesteld ter cause van te sprekene injurege woorden up eenege dyveersche inwoonende van der stede van Brugghe: zy zouden beede ghezyn duersteken met eender helsene, maer mynheere van Lichtervelde, doen ten tyden zynde capiteyn van der stede van Brugghe, die dede daer of gracie; maer de vrauwe was daer ghewesen te stane ghebonden eene huere, ende daer naer ghebannen te zine een jaer huuten lande van Vlaendren, up den pit, ende dmanne persoon hadde medallen gracie, zonder an hem hiet te doene.

Item up den 6^{den} dach in Meye, anno 88, doe quamen binder stede van Brugghe 400 ghezellen van Gend, ende quamen in ter Gendpoorte, voorzien ter wapene angaende den oorloge, als daer toe diend.

Item up den 7sten dach in Meye, anno 88, doe zo was te Brugghe up de groote Merct een galghe gherecht, staende by den zelven voorseyde schavoote.

Item up den 8sten dach in Meye, anno 88, doe zo was gheporrede ende of ghedaen, den weerdegen glorieuzen firter ende lichame den Gods vriend, Sinte Donaes, ende hy was homme ghedregen metter colegye, ende processye van der kerke van Sinte Donaes, ende hy was alzo ghedregen, met grooter heeren ende weerdicheden, huuter Burch, duer

de Breyelstrate, hover de Merct, lancx der Waterhalle, hover de Wisselbrugge, voorby der kerke van Sinte Pieter, hover de plaetse Maubeerd, ende alzo weder in den Burch, ende in de kerke van Sinte Donaes.

Item up den 8sten dach in Meye, anno 88, doe waren te Brugghe up de groote Merct twee manne persoonen ghebrocht van levenden live ter dood, an de voorseyde galge, doe ten tyden staende up de voorseyde groote Merct, den eenen die hiet Adriaen van der Beke ende was ghebooren van Beveren, by Roeselare, ende den andren die hiet Cornelis Maes, ende hy was gheboren van Haernegeem.

Item up den 9den dach in Meye, anno 88, doe ghyngen de lieden ambochten ende neeryngen van der stede van Brugghe van der Merct, met haren hopenen standaerden ende bannyeren, ende hadden doe daer ghestaen 8 dagen.

Item up den 11sten dach in Meye, anno 88, doe zo was een groot alarme, binder stede van Brugghe, ter Cruuspoorte, van eenege dyversche die viand waren van der voorseyde stede, ende daer waren 6 mannen dood gheslegen, buuter stede, van die binder stede wonachtich waren, maer daer bleefer 3 werven meer van den vianden van buuten. Ende tusschen der voorseyde Cruuspoorte ende der kerke van Sinte Cruus, was of ghebarrend een huus ende eene Olyemuelne ende dat deden de vyanden van buuten, die voor de voorseyde stede quamen, ende int ancommen van den vianden van der goeder stede van Brugghe, zo was de clocke up de Halle ghesleegen te stoorme, an een boord.

Item up den 14den dach in Meye, anno 88, doe zo was ghevonden dood verdroncken eenen gheheeten Clays Gobeerd, ende hy plochte te zine den schadebeletter van Jan de Baenst, woonende in dhoude Burch, ende hy plochte ooc te zine een berbiers cnape, ende hy was ghevonden in de

Reye, tusschen een huus gheheeten Candy, staende tiegen hover Blanckenberge. God hebbe zyn ziele. Amen.

Item up den 14^den^ dach in Meye, anno 88, doe zo was eenen man gehangen by justicye an de galge, te Brugghe, up de groote Merct, ende hy was van Breene by Ostende.

Item up den 14^den^ dach in Meye, anno 88, doe zo was of ghebroken tschavood dat stond up de groote Merct ende het was ghemaect den 5^den^ dach in Meye, de maent voorseyt, dus het stond 10 dagen.

Item up den zelven dach voorseyd, in de maend voorseyd, zo was ooc de galge of ghedaen, die ghemaect was ende ghe-recht den 7^den^ dach in de maend voorseyd aldaer, die stond 7 dagen ende daer waren an gherecht ende ghebrocht van levenden live ter doot 3 manne personen.

Item up den 15^den^ dach in Meye, anno 88, doe quamen de 4 landen tooter kerke van Sint Donaes, ende daer quam ooc mynheere van Ravesteyn ende mynheere van Bevere. Myn-heere van Ravesteyn voorseyd, die dede daer zynen eed, den jonghen hertoghe Phylips, onzen herfachtigen prinche goed ende ghetrauwe te zine den lande van Vlaendren, der stede van Brugghe, ende den 4 landen, ende up den zelven dach ooc voorseyd, naer der noene, ten een huere, zo trac den voorseyden heere van Ravensteyn te Brugghe, honder de Waterhalle, te schepe om te treckene ter Sluus, ende hy hadde als doe ten tyden ghezyn bin der goeder stede van Brugghe, 19 dagen.

Item up den 25sten dach in Meye, anno 88, doe zo was te Brugghe up de groote merct, eene stage ghemaect lanc zynde 86 voeten, ende 56 voeten breed, ende 7 voeten ooghe, ghemaect met eenen steger opgaende an beede de zyden, der stage voorseyd, binnen ghemaect met bancken ende met voed bancken. Voord zo was up de stage voorseyd ghetem-

merd eenen houtaer, zeere breed ende lanc. Item voord, zo was ghemaect up die voorseyde stage, eenen zetel.

Item voord up den 16[den] dach achtervolgende in Meye, doe zo waren ghehouden ende ghedregen processyen generael, ende daer was mede ghedregen, den weerdegen, glorieuzen, ghebenedyden ſyerter ende lichame van sinte Donaes, de welke rustende es, binnen Brugghe, in de kerke van sinte Donaes. Voord zo was daer mede ghedregen tghebenedyde, weerde, helege cruce, twelke dat rustend es, in Onzer Liever Vrauwe kerke, bin der stede van Brugghe. Voord zo was ooc daer mede ghedregen tglorieuze, weerde, helich, ghebenedyde sacramend, dat rustend es in de kerke van sinte Donaes, ende de voorseyde processye, was alzo met groter heeren ende weerdicheden ghedregen ten huuse van meester Jan de Groos, wylend was staende by sint Jacopskerke, daer den roomschen kuenync in ghezyn hadde in goeder bewaernesse ende in behoudenderhand, 11 weken ende eenen dach, ende met dezer voorseyde processye, zo ghyngen ooſdmannen van der stede van Brugghe, ende alle de dekenen van allen ambochten, ende elc deken, met zynen heed, ende de 4 landen, Vlaender, Braband, Holland ende Zeeland, ende brochten den Roomschen kuenync huuten huuse voorseyd; toot up den grote merct, ende hy quam al te voed, ende hy hadde an eenen zwarten fluweelen keerel, ende up zyn ooſt, eene ſyne roode schaerlaken bonette, ende ghync alzo ten huuse gheheeten in Cranenburch. Voord zo was ghemaect een parc, tusschen de voorseyde stalage ende den huuse van Cranenburch, ende daer bleven in staende de voorzeyde ooſdmannen ende dekenen van der stede van Brugghe, ende de ghedeputeerde van den 4 landen voorseyd, den voorseyden kuenync ghync liggen ter veinster, ende vele edele heeren by hem, ende voord

alle dander ghedeputeerde voorseyd, staende int voorseyde perc, zy vielen alle hover haerleder knyen, ende metten blooten oofde. Ende hy den kuenync voorseyd dede zo vele, als dat zy up stonden, ende vergaft daer al int openbaer alle tguend dat gheschied, ghebuerd ende ghedaen was, ghelyc of noyt van enegen zaken niet gheschied en hadde ghezyn, ende den sarter van den pays warachtich was hem daer ghetoocht, ghelezen ende in zyn handen ghegeven ende de eendrachticheden van den 3 leden tslands van Vlaendren ende van den 4 landen voorseyd, hy den kuenync voorseyd, daer dat confirmeerende, ende met zynder hand, dat zegelende, ende daer met zynder hand scrivende, dat den pays warachtelic te houdene, goed, ghestade, vast ende van goeder weerde. Dit alzo ghedaen zynde, hy commende huut den huuze voorseyd, toot up de voorseyde stage, voor den voorseyden houtaer, daer up dat rustende was tglorieux lichame van Sinte Donaes, theleghe, ghebenedyde cruce van Onzer Liever Vrauwe ende tghebenedyde, helich sacramend van Sinte Donaes, hy den kuenync voorseyd, leyde up elc zyn hand, ende hy zwoer daer, up zynen heed, up zyn borst, ende up zyn edelhede, den pays ende deendrachtichede te houdene, te doen houdene, ende thonderhoudene, goed, zeker, vast ende van weerden, ende hy ghync doe daer zitten in zynen kuenynclicken stoel die daer ghemaect ende gheoordeneerd was, becleed met gouden laken, ende rood fluweel, ende de bancken voorseyd van der voorseyde stage, waren bedect met tapytserye, ende de 4 landen daer up zittende, oofdmannen ende dekenen van der stede van Brugghe alzo dat betaemd, ende de voorseyde colegen van der kerke, staende rondomme de voorseyde stage. Dit aldaer al vulcommen ende al ghedaen zynde, den voorzeyden kuenync ende de voorseyde processye hem verporrende,

ende heer dat zy van daer scheeden , zo was daer ghezongen, *Te Deum laudamus* ende dat zeer eerlic, nottabelic ende vul excellencyen, dit aldaer al ghedaen zynde, de stede speeillieden staende ter plaetse ghecostumeerd , ende zy elc daer spelende *Ave Regina Celorum,* ende meer ander liedekins van muzyke. Dit aldaer al ghedaen zynde, de voorseyde processyen, ende alle de relyquen ende den kuenync voorseyd, commende ter kerke van Sinte Donaes, ende den kuenync voorseyd, die ghync heeten zyn noen maeltyd ten huuse van Jan Kaneel, tiegen hover de Coushalle, ende thelege cruce van Onzer Liever Vrauwe, bleef rustende toot Sinte Donaes.

Item voord, mynheere Phylips van Ravestein ghezeyd Phylips Monseigneur, die quam ten zelven dage voorseyd, van der stede van der Sluus, met 80 peerden, bin der goeder stede van Brugghe, naer der noene, ten 3 hueren, ende hy quam in ter Coolkerksche poorte, ende hy ging terstond toot Sinte Donaes, ende den kuenync voorseyd, quam doe noch ooc weder te Sinte Donaes, ende daer dede hy Phylips voorseyd, ooc al den zelven heed, die mynheere zyn vader ende den kuenync voorseyd ghedaen hadde, ende hy leyde ooc zyn hand up thelich lichame van Sinte Donaes, ende up thelege Cruce, ende up thelege Sacramend, onzen jongen hertoghe Phylips grave van Vlaendren duechdelic, goed ende ghetrauwe te zine. Dit aldus al ghedaen zynde, Sinte Donaes worde weder besteeit, ende thelege ghebenedyde cruce worde weder ghedregen tOnzer Vrauwe kerke.

Item voord, up den 17[den] dach in Meye, anno 88, doe was den pays voorseyd, te Brugghe, huut gheroupen ter Halle, ende ooc den pays die ooc huut gheroupen was ter plaetse ghecostumeerd, den 9[den] dach in Meerte. Der stede speeillieden stonden ter Halle ghecostumeerd, ende speeilden

zoete schoone muzyke, ende daer was ooc geld gestroyd, dry handen vul of meer.

Item up den 17^{den} dach in Meye, anno 88, doe vertrach den roomschen kuenync, huuter goeder stede van Brugghe, ter Cruuspoorten huut, tooten volke van wapene, dat buuten lach voor de stede.

Item voord, up den 18^{den} dach in Meye, anno 88, doe zo was te Brugghe ghehouden ende ghedregen processyen generael, ende daer was mede ghedregen tghebenedyde, helege bloede, dat rustend es tSinte Bazelis, ende die voorseyde processye waren ghedreghen duer de Oochstrate, hover d'houde Muelenbrugge, voor by tclooster van den Predicaren, voor by den Braemberch, hover de groote Eechoudbrugge, duer de Vulle strate, rondomme de merct, ende tweerdich, helich, ghebenedyde bloed, was ghestelt up de voorzeyde stalage te rustene, ende de voorzeyde colegen van de processyen stonden processiewys an beede den zyden, ende daer zo was hem heere, weerdichede ende reverencye, alzo dat betaemt ende toebehoord; ende de vyanden, voor de stede van Brugghe zynde, tusschen der stede ende der Sartruezen clooster, schooten voor den noene 4 serpentinen in de stede.

Item up den 18^{den} dach in Meye, anno 88, doe verdranc een knapelic kind in de Reye, an de Vridach merct, by de Zuudzandbrugge.

Item up den 20sten dach in Meye, anno 88, doe zo was ghequetst een joncman, wuenende bin de stede van Brugghe, in eene strate gheheeten int Nyeulant, zyn moeder was een hoender vercopege, hy starf van de quetsuere, ende het gheschiede buuten de stede, toot Sinte Bave, ende den dooden hiet....

Item up den 28sten dach in Meye, anno 88, doe zo was

eenen man ontooft ende execucye ghedaen metten zweerde, buuten der Smedepoorte, bin den muer van den clooster van de Maghdeleene, ende was gherecht metten zweerde ende ghesteld up een wiel, als eenen straet roover ende het dede mynheer van Lichtervelde, als capiteyn van der stede van Brugghe, als doe ten tyden.

Item up den 2den dach in Wedemaend, anno 88, doe zo was een schavoodt ghemaect te Brugghe, up de groote merct, ende ooc tsand daer up ghedaen, om justicye daer up te doene.

Item up den 5den dach in Wedemaent, anno 88, doe was eenen alarme voor de Cruuspoorte van de vianden van der stede van Brugghe, om ons volc van bin der stede te vanghene, ende daer was eenen dood ghesteken van onzen vianden, ende dry ghevangen van binnen de stede van Brugghe voorseyd.

Item up den 7den dach in Wedemaent, anno 88, doe quam den capiteyn van der stede van Brugghe, ghezeyt mynheere van Vletere, hy voorseyd quam buuten der poorte van Sinte Katelyne, ter plaetse geheeten ten Schreyboome, ende hy stac daer tfier in 3 huuzen ende verbarrendeze, ende het was ghedaen om een beschud, behoudt ende welvaert van de stede van Brugghe, omdat de vyanden daer in geen beschud daer in hebben en zouden, want het was gheboden by den voorghebode van der stede van Brugghe, dat elc mensche zoude zyn huus, hooven, boomen, haghen of doen zouden.

Item up den 8sten dach in Wedemaend, anno 88, doe zo reed mynheere van Vleteren, als capiteyn van der stede van Brugghe, hy reed huuter Coolkerksche poorte ter Sluuze waerd, ende tooter stede van den Sluus, om eenege dyversche zaken, die hy daer te doenen hadde, hy reed al ghewapender hand, vul in de wapene, ende een 100 ende 25 mannen met

hem, alle vul ten harnassche, ende hy quam weder in alzo ter Cruuspoorte.

Item up den 7sten dach in Wedemaent, anno 88, doe dede den capiteyn voorseyd, naer der noene, monster ten clooster van den Eechoute bin Brugghe, van die mannen te peerde voorseyd, ende hy als capitein voorseyd, dede daer elc man zynen heed doen, onzen jongen hertoghe Phylips, grave van Vlaendren.

Item up den 9sten dach in Wedemaend, anno 88, doe zo was by justicye, eenen jonc knecht ghegeeselt met roeden, van in den Burch tooter Cruuspoorten huut, ende altoos al smitende.

Item voord up den 10den dach in Wedemaend, anno 88, doe trac huuter stede van Brugghe, 500 mannen, om naer Dicxmude, ende waren al in de wapene, om in te bryngene waghenen met vytaelje tes te wetene, 3 waghenen met tarwen, ende twee waghenen met zuvele, met bueter ende met cazen.

Item voord, up den 11sten dach in Wedemaend, anno 88, doe quamen ghezellen van haventueren, van der stede van Brugghe, voor een casteel gheheeten Broodshende, ende haelden daer den ghestolen roof die de ghezellen van den voorseyde casteele ghenomen, gherooft ende ooc ghestolen hadden, ende de ghezellen voorseyd van der stede, brochtend al weder in ende up den zelven dach, tsnuchtens ten zeven hueren, doe zo waren twee mannen ghevangen van der vianden van der stede van Brugghe, ende eenen dood ghesteken, ende hy woende in de Peperstrate, ende dit geschiede bider kerke van Sinte Cruus, ten dage voorseyd.

Item voord achtervolgende van den ghezellen den buutyne in brynghende, ten dage voorseyd, terstond die trocken weder huuter stede van Brugghe, wel 200 up haerleder haventuere

ende trocken toot Broodhende ende roofden daer alle den roof, die daer was upt neder hof, ende eenen van de capiteynen der mede, ende verbarrenden tvoorzeyde neder hof van den voorseyden casteele, ende quamen weder omme ten dage voorseyd, bin der stede van Brugghe naer der noene, ten 3 hueren.

Item voord ten dage voorseyd ende up de zelve huere, zo trac den capiteyn van der stede van Brugghe ghezeyt van Vletere, huuter stede van Brugghe, ter Cruuspoorten huut, wel met 300 mannen, om peruaedse ende fayt van wapenynge te doene, ende met 6 serpentinen, om te treckene up Middelburch ende up Broodhende, maer zy en quamen als up dien tyd te Middelburch niet, zy ghyngen te Broodshende ende te huustunen ende beroofden ende verbarrenden beede die voorseyde casteelen ende quamen weder bin den zelven havende, in de stede van Brugghe, ende zy brochten mede met hemleden, de zelve voorseyde 6 serpentinen die zy wech voerden ende noch brochtense met hemlieden van beede de casteelen 6 haghebussen.

Item up den 12[sten] dach in Wedemaend, anno 88, doe waren te Brugghe, twee mannen ontooft, ende execucie ghedaen van den live, metten zweerde, up de groote meret, up een schavood, ende zy waren beede van Maldegeem, den eenen hiet Jan van Tield, ende dander hiet Stevin Beenaerd.

Item up den 13[den] dach in Wedemaend, anno 88, tsnuchtens ten 7 hueren, doe zo was te Brughhe, de clocke up dhalle gheslegen te stoorme, an een boord, huuten welken, dat alle den gemeenen buuc van der stede van Brugghe, quamen ter meret ghewapent ende ghestoet, elc up zyn plaetse gheeostumeerd, van houden tyden, ende ten zelven dage voorzeyd, naer der noene, ten 3 hueren, zo trac huu-

ter stede van Brugghe, den capiteyn van der stede voorseyd, mynheere van Vletre, die trac ten voorseyden dage huuter stede van Brugghe met 500 mannen ende 100 mannen te peerde, alle ghewapent ende ghestoct, alzo daer toe diend, ende trocken huut ter Cruuspoorte, toot een casteelken geheeten te Leestkene, staende by Middelburch in Vlaendren, dat voorseyde casteel, was of geworpen, verbarrend ende gherazeerd, ende voorseyde volc van de stede voorseyd, quam weder bin der stede, bin den zelven havende.

Item up den 16^{den} dach in Wedemaend, anno 88, doe was te Brugghe up de grote merct ghestelt eene vrauwe, up een schavood, ende dat ter cause van eenege dyveersche brieven, die zoe brochte huuter stede van Doornicke, bin der stede van Brugghe.

Item up den 21sten dach in Wedemaend, anno 88, doe zo was te Brugghe up de groote merct, up een schavood, ontooft ende execucie ghedaen van den live, metten zweerde, van 3 mannen, den eenen was van Lootenhille, ende dander was van Couckelare, ende de derde was van der stede van Brugghe; ende het dede als heere eenen Ingelram Hauweel, gheboren van der stede van Gend, ende hy was te Brugghe ghemaect ende ghecooren, om te een roode roede, dat es alzo vele, als een souvereyn van den lande van Vlaendren ende hy Ingelram voorzeyd quam an een moyte ende een onghenouchte up den 22sten dach van de maend voorseyd, in den Burch, zo dat hem zyn roode roede, in sticken gheslegen was.

Item up den 23sten dach in Wedemaend, anno 88, tsnavends ten 10 hueren, doe trac mynheere van Vletere, als capiteyn van der stede van Brugghe, hy trac huuter stede van Brugghe ten dage en ter huere voorzeyd, met 4000 mannen honder te peerde ende te voed, ende

tracken voor de stede ende casteel van Middelburch in Vlaendre, by der stede van Hardenburch, ende up den 24sten dach van de maend voorseyd, zo vertrac den capiteyn voorzeyd metten volke zom voor Cocxye, buuten der stede van der Sluus, ende daer wonnen zy Cocxye, ende tcasteel up den 26sten dach in de voorseyde maend, doe quam bin der stede van Brugghe, al zulke een tydynghe van Cocxye voorseyd, dien elcken meinsche niet ten besten wel en ghenouchde, van vele ghevangen te zine, ende ooc dood gheslegen, daer was elc treurende, om zinen vriend. God wil der zielen van al ontfermen. Amen.

Item up den 26sten dach in Wedemaend, anno 88, doe was tsavends ten 7 hueren, bin der stede van Brugghe, de clocke up de halle gheslegen te stoorme, an een boordt, ende up dien zelven tyd, zo worde ghevangen den burchmêester van den coerse van der stede van Brugghe, ghezeyd Joos de Deckere, eenege schepenen van den voorzeyden stede ende ooc dekenen.

Item up den 27sten dach in Wedemaend, anno 88, doe waren den meesten deel alle de huusen ende slooten ende casteelen verbarrend die stonden rondomme de stede van Brugghe ende ooc ander mueren ende kerken of ghebroken, om dat de vyanden daer in niet komen en zouden, wand de stede van Brugghe, die deeit zelve, om beters wille.

Item up den 28sten dach in Wedemaend, anno 88, doe quam mynheere van Peenen, van der stede van Ypre, in de stede van Brugghe, met 1000 Francoyzen ghewapend alzo der orloge toebehoord, ende met hopenen standaerden, ende zy quamen in ter Smede poorten ende met trompetten, ende de goede lieden van de wet vander stede van Brugghe, die reeden daer tiegen, eerlicken ende met gemanierlicken state, ende ooc metten trompetten ende claroenen van der stede van Brugghe voorseyd.

Item up den 29sten dach in Wedemaend, anno 88, tsnachts ten 12 hueren, als den 30sten dach bedaechde, doe zo was een groot alarme, bin der stede van Brugge, ter cause van eenege quaedwillende van der voorseyde stede, die quamen buuten voor de cruuspoorte, huuter welker groote beroerte, men slouch de clocke, up de halle te stoorme, an een boord, ende huuten welken, dat ooc myn heere Van Peenen quam ter merct, met zinen andren heeren ende volc met schoonder oordenancyen, met barnende toordsen ende vierpannen ende met hopenen standaerden ende bannieren.

Item up den 3sten dach in Wedemaend, anno 88, doe hadden de voorzeyde Francoyzen debaedt ende oploop tiegen den voorzeyden vianden, ende quaedwillende van der stede van Brugghe, up tveld buuten de voorzeyde cruuspoorte, waer of dat de voorseyde Francoyzen, bin der voorseyde stede brochten 5 ghevangenen, vander voorseyde vianden, ende behildenze in haerleder handen ende bewaernesse.

Item up den 2^den dach in Hoymaend, anno 88, doe zo waren ghehouden ende ghedregen processyen generael toot Onser Liever Vrauwe Kerke binnen Brugge, ende daer was mede ghedregen den glorieuzen fyerter van Sinte Bazelis, die rustend es in de kerke van Sinte Donaes binnen Brugge, ende daer was ooc mede ghedregen den glorieuzen fyerter van Sinte Loy, die rustend es toot der kerke van Sinte Salvator binnen Brugghe, ende den weerdeghen, glorieuzen fyerter van Sinte Bonifacius, die rustend es tOnzer Vrauwe Kerke binnen Brugghe, die was verporret ende was ghestelt in den koor boven den hoogen houtaer, toot naer den vesper van den dage voorzeyd, ende doe was hy weder besteeit.

Item up den 4^den dach in Hoymaend, anno 88, doe was een schavood ghemaect in den burch, ende daer up was by justicye ontooft ende execucie ghedaen, van den live ende

alzo metten zweerde ghebrocht van levenden live ter dood, eenen geheeten Jan de Witte, ende hy woende tussen der kerke van Sinte Salvator, ende de Vridagmerct by een huus dat heet den Teems, ende hy was van der Groe, buuten der stede vander Sluus.

Item up den 5den dach in Hoymaent, anno 88, doe was te Brugghe, up de grote Merct, vercocht eenen man, ende het was een Duudsche, ende hy was vercocht 8 schellyngen grooten, ende hy zad op eenen wagen met houte, was hy ghestelt, zittende op eenen bond met garze.

Item up den 6den dach in Hoymaend, anno 88, doe cleedede de stede van Brugghe, al nyeuwe gheluwe journeyen, de busschieters van der ste, twelk ghetal was 100 ende 50 ende up elke journeye stond gheborduerd een Sinte Andries cruce, wit ende peerchs ende daer by een fatsoen van eender busse.

Item up den 8sten dach in Hoymaend, anno 88, doe reed mynheer van Peenen, als capytein van der stede van Brugghe, hy reed huuter stede van Brugghe, ten 10 hueren voor der noene, met 200 peerden alle ghewapender hand, ende hy reed alzo ter Coolkercsche poorten huut, om naer de stede van den Damme, ende daer vync hy mynheer van Vletere, ende hy brochte hem in de stede van Brugghe, als ghevangen man.

Item up den 13den dach in Hoymaend, anno 88, doe reeden 300 Francoyzen huuter stede van Brugghe ter Sinte Katelinepoorte huut, ende quamen alzo lancx der Veste, tooter Gendpoorte, ende reeden alzo duer Zevecoote ende alzo naer Zyndzeele ende alzo voord toot voor de stede van Middelburch in Vlaendre, ghelegen by de stede van Hardenburch, ende al ghewapender hand als volc van oorloghen pleeicht te doene, ende men zeyde als datse voor de stede van Middelburch 5 of 6 mannen van den vianden van der

stede van Brugghe, de storte ofreden, ende de voorseyde volc van wapene, quamen bin den zelven havende voorseyd, weder omme binder stede van Brugghe ongheschaed yemende van hemlieden.

Item up den 8sten dach in Hoymaend, anno 88, doe viel dood den clocluuder van der kerke van Sinte Salvator, ende hy hiet Cornelis, hy zoude clemmen buuten up den tor, alzo hy dede hy viel van den cruce, van den tor, toot in de voye van den tor. God hebbe zyn ziele. Amen.

Item up den 10den dach in Hoymaend, anno 88, doe waren de vyanden van der stede van Brugghe, voor de stede van Brugghe, voor Sinte Catelinepoorte, om eene coerse te doene alzo zy deden, want zy vermoordeden daer eenen jonc knecht van 14 jaren houd, eenen haermen schaep heerder, ende zy vyngen 8 mannen ende 9 peerden, ende dese vianden quamen huut Middelburch in Vlaendren want zy laghen daer contrarye zynde der stede van Brugghe.

Item up den 15den dach in Hoymaend, anno 88, doe was voor de stede van Brugghe, eenen alarme buuten der Cruuspoorte, van den vianden van der stede van Brugghe, die quamen van der stede van Middelburch in Vlaendren ghelegen by Hardenburch, ende in de coerse die zy deden zy ontstaken ten brande ende verbarrenden een huus staende tusschen de stede van Brugghe ende Malen, ende dat hiet Bouchhoute ende an dander zyde van den wech, ooc een huus dat hiet den Vossesteert.

Item op den zelven dach, zo slouch men trompet bin der stede van Brugge, om monster te doene, ten clooster van den eechoute, binnen Brugge, ende in de voorseyde alarme die buuten voor de Cruuspoorte was ten dage voorseyd, de Francoyzen die als doe ten tyden bin der stede van Brugghe, terstond zy waren bereed, ten vulen harnassche ende wa-

pene, te peerde ende te voed, ende zy ooc terstond ter Cruuspoorte, maer zy en quamen buuten de veste van der stede niet, ende elc quam weder thuus, daer hy behoorde, ende de vianden die vermoordeden eenen schamel man, ende staken hem de kele af, buuten upt veld, daer hy stond en mayde tgras, ende achtervolgende den monster die ghedaen was up den zelven dach, ten clooster van den eechoute, daer of waren ghezonden 200 mannen, ten stede van den Sluus.

Item up den 16den dach in Hoymaend, anno 88, doe waren de vianden van der stede van Brugghe, buuten voor de Cruuspoorte, van der stede van Brugghe, tsnavends ten 6 hueren, ende zy namen daer buuten upt veld, 8 coyen, ende een schamel schaepheerder.

Item up den 17den dach in Hoymaend, anno 88, doe reed, mynheere van Peenen, als capitein van der stede van Brugghe, hy reed huuter stede van Brugghe, naer der noene, ten een huere, met 300 mannen te peerde, ende alle ghestelt ter wapene, ende ten vullen harnasse zonder alle de voedloopers ende zy reeden toot voor de stede van Middelburch in Vlaendren, ende zy versmoorden 10 van onzen vianden in de leye, ende zy brochtender 3 bouven in, ghevanghen, eenen te peerde ende eenen te voedt.

Item up den 18den dach in Hoymaend, anno 88, doe was bin der stede van Brugghe, eenen joncman ghegeeselt van dieften, ende ooc beede zyn hooren of ghesneden, ende het was eenen Fransoys, ende het dede doen, den provoost van den garnizoene, van den Francoyzen, ende hy was ghegeeselt met roeden, achter de straten, ter ghelieften van den voorseyden provoost.

Item up den 18den in Hoymaend, als den 19den dach bedaechde tsnachs ter middernacht, doe zo was voor de stede

van den Dam, een groot deroy ende assaud van wapenynghe, om de stede van den Dam te winnene ende of te lopene; int dat zelve assaud van de stede van den Dam, wonnen haren vianden af, eenen standaerd, ende dien zelven voorseyden standaerd, die van den Dam, brochten in de stede van Brugghe, om te tooghene teenen teekene, dat zy de hand hilden boven de watere, ende de vianden verwonnen, dies God lof ende danc, den standaerd vertoocht zynde, hy was ghedregen in Onzer Vrauwe Kerke binder stede van Brugghe, daer was hy gheprezenteerd ende ghesteken voor dbeeilde van Ons Lieve Vrauwe van Melane, ant westhende van der voorzeyde kerke.

Item up den 19[den] dach in Hoymaend, anno 88, doe drougen twee vrauwen den steen zeere veeil straten up en neder alzo verre ende alzo veeil straten als de goede lieden van der wet gheliefde, ende zy moestenze dragen by justicyen, ende dat, de cause omme eeneghe dyveersche injurege woorden, die zy ander mannen ende vrauwen up ende an ghezeyd hadden.

Item up den 21[sten] dach in Hoymaend, anno 88, doe waren te Brugghe, up de groote Merct, gheprouft 12 haghebussen, ende die waren ghedaen te schepe, honder de Waterhalle, ende waren ghevoerd ten Damme, ende daer waren achter ghezonden, huuter stede van Brugghe van den 9 leden huut elc led, 12 mannen.

Item up den 22[sten] dach in Hoymaend, anno 88, doe waren te Brugghe ghehouden ende ghedregen processyen generael huuter Burch, duer de Breyelstrate, rondomme de Merct, hover de Wisselbrugge, hover de plaetse Maubeerd, ende alzo tSinte Donaes weder in, ende daer was mede ghedregen, den weerdegen fierter ende glorieux lichame van Sinte Donaes, de welke rustend es in de kerke van Sinte Donaes binnen Brugghe.

Item up den 25sten dach in Hoymaend, anno 88, doe quamen de vianden ten 2 hueren naer der noene, voor de stede van Brugghe, ende namen 9 coyen ende 2 peerden, ende vyngen eenen knecht, ende zy jaechden een schoon joncman in eenen gracht ende die verdranc, ende die hiet Loy Schaepshooft, ende hy woende in de Vulderstrate.

Item up den 26^den^ dach in Hoymaend, anno 88, doe quam in de stede van Brugghe, ende was in ghebrocht den standaerd van Ypre, met 50 mannen van oorloge, die daer toe verzien, als daer toe behoord, ende de zelve 50 mannen metten voorzeyden standaerde, die trocken te peerde ende te voed, tooter stede van den Dam, ende dat up den 27sten dach in Hoymaend, int jaer voorseyd.

Item up den 28sten dach in Hoymaend, anno 88, doe zo wast groot messchief van brande, bin der stede van Brugghe, by der houde Muelenbrugge, ten huuse geheeten toot Daneel Daneels, den handschoewerker.

Item up den 30sten dach in Hoymaend, anno 88, doe was te Brugghe in den Burch ghemaect een schavood, om execucye te doene metten zweerden, van zinen live, eenen vry schipwerkere van Brugghe, ende die Ledenaerd van Triere, maer hy hadde daer of gracie; den capiteyn van der stede van Brugghe, ghezeyt mynheer van Peenen, ende meer andre goede mannen, die baden voor hem, ende tvoorseyde schavood, dat was bin den zelven dage voorseyd weder ghebroken ende of ghedaen.

Item up den 3^den^ dach in Oust, anno 88, doe reed myn heere van Peenen, als capitein van der stede van Brugghe, hy reed huuter stede van Brugghe ter Cruuspoorte huut, met alle zyn ghezelschip, ghezeyt de Francoyzen, met de mannen van wapenen ende ander te peerde ende te voed, wel met 2,000 mannen tsnuchtens ten 5 hueren, ende

reeden alzo toot Middelburch in Vlaendren, by Hardenburch, ende ooc tooter stede van Hardenburch, om fayt van wapenynghe te doene up de vianden van der stede van Brugghe, maer zy en vonden daer nyement niet meer dan 3 bouven brandstichters zynde ende quaedoenders, die vynghen ze ende brochten ze in de stede van Brugghe als ghevangenen, ten elf hueren voor der noene, doe quamen ze alle weder in.

Item up den zelven dach voorseyd, naer der noene, ten vier hueren, doe quam in ter Smedepoorte, mynheer Phylips monseigneur, den zuene van mynheer van Ravestein, ende mynheere van Spiere, den zuene van mynheer Lodewyc van den Gruuthuuse, zy quamen in heerlicken, rykelicken ende met princhelicken state, met hopenen standaerden ende met trompetten, ende die ooc al slaende ende quamen in met 900 mannen te peerde ende te voed, ende alle ghewapenderhand ende ghestelt ter wapene, alzo dat daer toebehoord.

Item up den 5den dach in Oust, anno 88, doe zo was eenen man ontooft te Brugghe up de grote Merct, ende execucie ghedaen metten zweerde, ende alzo ghebrocht van levenden live ter doot, ende het was ghedaen up een schavood, ende hy hiet Willem, ende hy was een hoedemakers cnape, ende het was hem ghedaen ter cause om dat hy, ten zelven dage voorseyd, eenen man dood stac by Sint Jansbrugge, voor tWezelkin, ende hy was dienare van mynheer van Peenen, capiteyn van der stede van Brugghe.

Item up den 7sten dach in Oust, anno 88, doe waren te Brugghe ghesteld te cope, 2 bouven up de grote Merct voor de duere van de vischscoopers huus, up de bancken van den huuse voorseyd, ende de Francoyzen brochten ze daer te cope, maer zy ne wordende niet vercocht.

Item up den 10^den^ dach in Oust, anno 88, doe quamen in de stede van Brugghe, 600 Francoyzen te peerde, ende zy quamen van der goeder stede van Gend.

Item up den 12^den^ dach in Oust, anno 88, doe trac huuter stede van Brugghe, mynheere van Peenen, als capiteyn van der stede van Brugghe, ende mynheere van Vletere, ende mynheere Van Spiere, zuene zynde van mynheere Lodewyc heere van den Gruuthuuse, deze voorseyde reeden huut, ter Smedepoorte, ghewapent ten harnassche up ghezeten te peerde, ende te voed, toot 4,000 mannen, ende trocken alzo met 5 hopenen standaerden, om naer de stede van Dicxmuude, ende dat, ter cause, om eenege dyveersche quaedwillende der stede van Brugghe, ende den lande van Vlaendren, zo stelde hem dit voorseyde volc up, om tiegen den vianden voorseyd, om prophyt, oorboor ende den ghemeenen welvaerd van den lande van Vlaendren.

Item up den 14sten dach in Oust, anno 88, doe reeden de Francoyzen huuter stede van Brugghe ter Cruuspoorten huut, tsnuchtens tusschen den 3 ende den 4 hueren een 25, ende alle wel verzien ter wapene ende reden tooter stede van Middelburch in Vlaendren by Hardenburch, ende zy quamen weder in, ten zelven dage voorseyd, naer der noene, tusschen den 1 ende den 2 hueren, ende zy brochten in 4 ghevangenen, ende zy stakender seven de storte of buuten int veld, ende alle vianden zynde van der stede van Brugghe.

Item voord, up den zelven dach voorseyd, anno 88, doe zo was te Brugghe, ter Smedepoorte in ghebrocht, in eene horsbare, ghequets ende gheschooten in zyn been, mynheer van Spiere, ghezeyt den zuene van mynheere van den Gruuthuuse.

Item up den 16^den^ dach in Oust, anno 88, voor den noene ten 9 hueren, doe zo reeden de Francoyzen ter Cruus-

poorten huut om naer de vianden die commende waren huut Middelburch in Vlaendren; de voorseyde Francoyzen die reeden daer 2 de storte of, ende brochten int weder incommen eenen ghevangenen.

Item up den 15^den^ dach in Oust, anno 88, tsnachs ten 11 hueren als den 16^den^ dach bedaechden, doe was te Brugghe dood ghesteken eenen priester ende die hiet heere Clays Wyntuegele; hy stond ter kerke van Sint Wouburghe, ende hy was ter kerke voorzeyd begraven, ende het dede eenen gheheeten Jacop ende het gheschiede int noord Gistelof, by den Vyfhoucke, ende het gheschiede, anno 88.

Item up den 18^den^ dach in Oust, anno 88, doe zo was verlaten meer Roeland van Halewyn van de roe van den Schoudheetenschip ende het ontfync de roede ten dage voorseyd, mesire Aernoud Pychavet ende dede zinen heed, als nyeu schoudheete van Brugghe.

Item up den 21sten dach in Oust, anno 88, doe reeden de Francoyzen, huuter stede van Brugghe, ter Cruuspoorten huut, ende alle ghewapent ende verzien van harnassche ende den schoudheete van Brugghe, ghezeyt Aernoud Pychavet, reed ooc mede al wit in de wapene, om te wederstane de vianden van der stede van Brugghe, die ghecommen waren huuter stede van Middelburch, om den goeden landsman, tsine te rovene ende te nemene ende ooc te vanghene, alzo zy deden, ende tvoorzeyde volc van Brugghe reedender 6 de storte of, ende brochten eenen in ghevangene.

Item up den 23sten dach in Oust, anno 88, doe zo quamen de vianden van der stede van Brugghe te peerde ende te voed huuter stede van Middelburch in Vlaendre, by der stede van Hardenburch, zy quamen voor de stede van Brugghe met ghewapender hand, ende zy haelden daer

vele beesten, ende zy vynghen 3 schamel mannen, die int veld stonden ende pecten ende mayden, ende zy staken eenen de kele of buuten der Gendpoorte, Tassebrouc, by der zieke lieden. God hebbe zyn ziele, ende alle zielen. Amen.

Item up den 24sten dach in Oust, anno 88, doe zo was gehouden ende ghedregen processye generael ten broeders van den Predicaren, ende die voorseyde processye was ghedregen duer de Breydelstrate, rondomme de groote merct, hover de Wisselbrugge, hover de plaetse Maubeerd, voor by thuus de Zunne, duer de Oochstrate ende alzo streckende ten voorseyden clooster van den Predicaren, ende in deze voorzeyde processye was ghedregen den weerdegen, glorieuzen lichame ende fierter van Sinte Bazelis, die rustend es in de kerke van Sinte Donaes binnen Brugghe, ende daer waren ghedregen 6 barnende toordsen, 2 van der kerke weghe, ende de 4 van der stede weghe, ende an elke toordse van den vieren der stede wapenen.

Item up den 1sten dach in September, anno 88, doe waren gehouden ende ghedregen processyen generael, ten clooster van den freminueren binnen Brugghe, ende de voorseyde processyen waren ghedregen duer de Breyelstraetkin, duer de Wullestraete, hover de grote Eechoudbrugge, lancx de reye ten houcke van den Braemberghe, ende alzo ten voorzeyden clooster van den freren, ende in deze voorseyde processye, zo was omme ghedregen, het weerdich, helich, ghebenedyde, glorieux sacramend, het welke dat rustend es in de kerke van Sinte Donaes, binnen Brugghe, ende daer waren van der stede van Brugghe weghe, 4 barnende toordsen, ende an elke toordse hanghende eenen schild metter stede van Brugghe wapene, ende daer ghync mede, in zyn lynwaed, barvoed, metten blooten oofde ende eene toordse van 2 ponden, al barnende

in zyn hand in voorme van hamende, eenen gheheeten Pieter Withevel, ende hy Pieter voorzeyd knielde daer hover zyn blote knyen tooten hende van den dienste, ende hy moeste de voorseyde toordse daer laten, ende den busschop van Charepten, ghezeyt den sufflegaen van Doornicke, die dede tofficye, ende daer waren ghedregen van den ghemeenen man honder geestelic ende weerdelic, honder barnende wasse toordsen ende barnende wassen keersen, 300 ende 74.

Item up den 1sten dach in September, anno 88, doe zo quamen de capiteynen van der stede van Brugghe Phylips mons^{r} ghezeyt Phylips van Ravestein, myn heere van Peene, zy quamen huuten Westlande van voor de stede van der Nyeupoort, zy quamen in ter Smedepoorte ten dage voorzeyt met 700 mannen, 6 waghenen met engyenen, ende eenen wagene met buspoeder ende met steenen, ende zy trocken huuter stede van Brugghe, den 12sten dach in Oust, dus zo waren zy wech 20 dagen, ende zy waren daer ghetrocken ter beschuddenesse van den lande van Vlaendren van den vianden dlands, ende omme der welvaerd van der stede van Brugghe.

Item up den 4^{den} dach in Septembre, anno 88, doe reden de Fransoysen huuter stede van Brugghe, ter Cruuspoorten huut, toot tusschen den 6 ende den 7 hondert, zeere eerlic ende wel verzien van wapene, ende reeden alzo met schoonder ordenancye tooter stede van Middelburch, in Vlaendren, staende by Hardenburch, ende in deze voorzeyde wapenynghe zo reede mede mynheere Phylips, mons^{r}, ende mynheere Van Peenen, mynheere van Spiere, mons^{r} Aernoud Spychavet, als schoudheeten van der stede van Brugghe, mynheere Van Lichtervelde, als bailju van der stede van Brugghe, ende van den Brusschen Vryen, ende den capiteyn van den schotten, die voerde den staendaerd hopen, ende die was

rood met eenen witten cruce; nu zyleden alle voorzeyd aldaer gheweest hebbende voor de voorzeyde stede van Middelburch, zy quamen alle weder in, bin den voorzeyden dage tsnavends alzo men zeyde, om weder alle te treckene int westland, alzo zy deden, toot 300, ende reden tooter stede van Houdenburch, ter bewaernesse ende ter beschuddenesse van den lande van Vlaendren, ende up den 6^{den} zo was trompet gheslegen bin der stede van Brugghe, om te treckene voor de stede van Middelburch, alzo zy deden bin den zelven havende, maer zy en trocken maer tooter stede van den Dam, ende daer bleef de reyze; voord up den 6^{den} dach in de maend voorzeyd, doe zo vertrac mynheere Van Ravenstein, ghezeyt Phylips $mons^{r}$, huuter stede van Brugghe tooter goeder stede van Gend, ende mynheere Van Lykerke.

Item voord, zo quamen in de stede van Brugghe den 6^{den} dach in September, anno voorseyd, 400 mannen ter wapene, van der goeder stede van Ypre.

Item voord, up den 10^{den} dach in September, anno 88, doe zo was te Brugghe up de grote Merct, up een schavood, ontooft, ende execucye metten zweerde van den live, ende alzo ghebrocht van zyn levenden live ter dood, eenen gheheten Jan Pieters, den haerbeyder, gheheeten in de Wandelynghe, den quaden hannin. Den heere gaf hem, by gracien zyn kerchof ende hy was begraven. God hebbe zyn ziele, Amen, ende alle zielen, daer God beede vooren begeerd. Amen.

Item up den 11sten dach in September, anno 88, doe waren ghebrocht in de stede van Brugghe ter Smedepoorte in, twaelf ghevangenen, huuten Westlande, van Vuerne, 8 te voed ende 4 te wagene, ende die waren weec van quetsueren.

Item up den 13^{den} dach in September, anno 88, doe zo

quamen de vianden van der stede van Brugghe, huuter stede van Middelburch in Vlaendren, ende quamen voor de stede van Brugghe, ende namen ende vynghen 4 mannen ende 6 peerden, ende brochtent al in de voorseyde stede van Middelburch.

Item noch up den 13^{den} dach in September, anno 88, doe zo quamen in de stede van Brugghe, van Westwaerd, ter Bouvereyepoorten in, 200 mannen te voed met stalen boogen ende met handbogen, ende 80 mannen te peerde ooc verzien ter wapene, alzo daer toe behoord.

Item up den 15^{den} dach in September, anno 88, doe trac Ingelram Ouweel huuter stede van Brugghe, tooter stede van den Dam, ende 80 mannen met hem, ende al te voed, kalveneren, stalen bogen ende handboghen.

Item up den 15^{den} dach in September, anno 88, doe reeden de Fransoyzen huuter stede van Brugghe, toot 200, ende alle verzien ter wapene, ende dede eene coerse voor de stede van Middelburch in Vlaendren, maer zy en deden up haer vianden niet want zy en quamen niet huut.

Item up den 18^{den} dach in September, anno 88, doe zo was te Brugghe de camere gheslooten, dat men geen partye meer en berechtede, ende up den 19sten dach, zo was trompet gheslegen achter de stede van Brugghe, dat alle sauweniers behoorende ter Sluus ende ten Dam, dat elc zoude gaen int sine, up de Galge; ende up den zelven dach voorseyd, zo waren ooc te Brugghe ghemaect ende my maectese doe ten tyden, booten, backen, om die te bezegene, alst nood wesen zoude, ende die gemaect lopende up 4 wielen.

Item up den 19^{den} dach in September, anno 88, tsnavens ten 9 hueren, doe reeden huuter stede van Brugghe 3 capiteynen in de voorme van wapenynghe, met 2 waghenen met bussen, 1 waghen met buspoeder ende met den steenen,

ende een waghen met reepen, ende met leederen, ende die ghemaect van coorden, ende met yzeren haken, deen an dander hangende ende 6 schepen, ende die ghemaect loopende up wielen; ende trocken alzo ter Coolkercschepoorten huut, tooter stede van den Dam, om te treckene toot voor de stede van Middelburch in Vlaendren ghelegen by de stede van Hardenburch, om de voorzeyde stede van Middelburch ende tcasteel te winnene, ende up den 20sten dach, naer der middernacht ten 3 hueren, doe reed mynheere van Peenen ooc darwaerd ter Cruuspoorten huut, met 88 mannen te peerde, ende al verzyen wit int harnaschs ter wapene.

Item voord, up den 20sten dach in September, anno 88, doe zo was een ghebod ghegeven ter Halle huut metter klocke, dat men van alle ambochten zoude laten ende cesseeren van doene, ende elc zyn huus up te slutene ende verbooden tooch te makene, want men zand volc huuten ambochten ende neeryngen, elc ambocht zyn transpoort van houden tyden, ende voord elc naer tsine, ende men vergaderde upt veld buuten der Cruuspoorten by der kerke van Sinte Cruus, daer was als capiteyen, mynheer van Lichtervelde als capiteyn van dien volke, ende daer was gherecht den standaerd van onzen gerechtegen landsheere, den jongen hertoghe Phylips, onzen natuerlicken prinche, ende daer stond ooc mede in de wapene van der stede van Brugghe.

Item voord, ooc up den 20sten dach, in September, anno voorseyd, zo waren ghevoerd huuter stede van Brugghe, ter Cruuspoorten huut, 2 groote engyenen, het een dat was Snelle, ende tander dat heet Sint Jooris.

Item up den 22sten dach in September, anno 88, doe voeren huuter stede van Brugghe, ter Cruuspoorten huut,

3 waghenen, 1 wagen met 3 tunnen buspoeder ende dander 2 met busteenen.

Item up den 23[sten] dach in September, anno 88, doe reed eenen waghen huuter stede van Brugghe, ter Cruuspoorten huut, met 3 tunnen buspoeder, ende dat om te Middelburch in Vlaendren.

Item up den 23[sten] dach in September, anno 88, tsnavens ten 7 hueren, doe voer huuter stede van Brugghe, ter Cruuspoorten huut, eenen wagen vul taergen, alzo vul ende alzo vele, als 2 goede peerden trecken mochten, om te voerne voor de stede van Middelburch voorseyd, in Vlaendren, ter cause van de wapenynghe voorseyd.

Item up den 24[sten] dach in September, anno 88, tsnuchten ten 8 hueren, doe voeren huuter stede van Brugghe ter Cruuspoorten huut, 2 wagenen met brandhaken, 2 wagenen met busteenen, ende eenen wagen met dobbel leederen, met yzeren haken, ende veele coorden, ende ooc vele yzeren naghelen zeere groot ende middelbare, ende al ter cause van der wapenynghe, die de stede van Brugghe hadde, voor de stede van Middelburch voorseyd.

Item up den 24[sten] dach in September, anno 88, doe voeren huuter stede van Brugghe, ter Cruuspoorten huut, twee wagenen naer der noene, ten 5 hueren, den eenen wagen was gheladen met thenten ende met pauwiljoenen, ende met al zulke ghereeschepe, als daer toe diend, ende dander wagen was geladen met 6 ydele wynpypen, ende al te Middelburch waerd voorzeyd.

Item up den 25[sten] dach in September, anno 88, doe waren huuter stede van Brugghe, ter Gendpoorten huut, ten 9 hueren, 6 wagenen gheladen met 6 booten, elc wagen een, om te treckene te Middelburch voorzeyd: noch up den dach voorseyd, naer der noene, ten 4 hueren, doe reed huuter

stede van Brugghe, eenen wagen, ter Cruuspoorten huut, gheladen met handbogen ende schichten ende met nyeuwe reepen, ooc om te commene te Middelburch voorzeyd.

Item up den 25sten dach in September, anno 88, tsnavens ten 5 hueren, doe quam tvoorseyde casteel van Middelburch ter ghenaden ende het was ghenomen in gracien.

Item up den 26sten dach in September, anno 88, doe was in de stede van Brugghe, up de grote Merct, gherecht eene galge, ende daer waren an ghehangen twee mannen ende verworcht; den eenen hiet Heyndric ende dander hiet Hans, ende waren beede huuten landen van Zwaven, ende dien Heyndric hiet, dat was den butync meester, te voorzeyde Middelburch, die de schamel mannen randsoende ende schattede, alzo alst hem gheliefde.

Item up den 26sten dach in September, anno 88, doe quam mynheer van Peenen in de stede van Brugghe, ter Cruuspoorten in, met 200 peerden ende hy quam van der stede van Middelburch die hy ghewonnen hadde ende tvoorseyde casteel.

Item up den 26sten dach in September, anno 88, doe trac theer up, van voor de stede van Middelburch voorzeyd, ende het quam al ter stede van Brugghe in, ende daer quamen 400 ende een half mannen van Gend, ter Cruuspoorten in, pyken, handbogen, kalveneren ende stalen boghen.

Item up den 16den dach in September, anno 88, naer der noene, ten dry hueren, doe quamen in die van Brugghe, van voor der stede van Middelburch, ende zy quamen ter Cruuspoorten in, metten standaerden, ende mynheere den schoudheeten van der stede van Brugghe ende Jan de Keyzer als schepene der stede van Brugghe, ende daer wasser volc van wapene, 300 mannen.

Item up den 28sten dach in September, anno 88, doe waren te Brugghe ghehouden ende ghedregen processyen generael, ten broeders van den Augustinen, binder stede van Brugghe, ende in de processyen voorseyd, was ghedregen tghebenedyde, glorieus, warachtich, helich Sacrament, dat rustend es in de kerke van Sinte Donaes, binnen Brugghe, ende de stede van Brugghe dede 4 barnende toordsen, ende an elke toordse, een schild daer an hangende metter wapene van der stede.

Item up den 29sten dach in September, anno 88, doe vertrac mynheere van Peenen, huuter stede van Brugghe, ter Smedepoorten, met 400 peerden, ende hy hadde doe ghezyn binder stede van Brugghe, 13 weken ende eenen dach.

Item up den 7^{den} dach in October, anno 88, doe ghyngen huuter stede van Brugghe, ter Smedepoorten huut, 72 mannen te voed, ghezellen van oorloghen, ende ghyngen om naer Oostende, al verzien met handboghen, calveneren ende stalen boghen.

Item noch up den 7sten dach in October, anno 88, naer der noene, doe quamen in der stede van Brugghe, ter Smedepoorte in, 30 mannen te peerde ende alle wit in de wapene, ende het waren alle Fransoyzen, ende brochten met hemleden in de stede voorseyd, 30 sacken yngelsche wulle.

Item up den 10^{den} dach in October, anno 88, doe zo was ghedregen eenen doode, duer de Langhestrate, ende hy was begraven tSinte Cruus buuten de stede van Brugghe, ende het was een backers cnape ende hiet Adriaen, ende men hiet hem Mollekin, in de Wandelynghe, hy was ghedregen en neffens de heerde, als eenen verslegen man ende het was ghedaen tSinte Baefs, ende het dede hem eenen muelenare.

Item up den 11sten dach in October, anno 88, doe zo viel eene schoone jonge maecht te Brugghe in de Reye, ant Peerde bruchskin, ende dreef alzo int water toot an dhoude Muelenbrugge, ende daer zo wordeze weder ghevischt, zonder noot hebbende van den live; zoe starf up den 14den dach in October. God lof ende danc.

Item up den 11sten dach in October, anno 88, doe zo was een jonc ghezelle ghegeeselt te Brugghe up de grote Merct upt voorseyde schavood, ende dat om zyn meshuuze.

Item voord, up den zelven dach, anno voorseyd, zo was ooc te Brugghe een jonckneeht ghevangen ende ghestelt in den bloc, met beede zyn voeten, an den houc van der Halle, up den houc van den Breyelstraetkin.

Item up den 21sten dach in Wedemaend, anno 88, doe ze was te Brugghe ter Hallen huut gheroupen, ende elc consend ghegeven te vercoopene ende van buuten der stede in te brynghene, vleesch, brood ende vischs, elcken te vercoopene in allen straten, daer dat hem gheliefde, ende dat gheduerde toot den 18den dach in October, anno voorseyd, twelk zyn 17 weken; doe zo waren alle de vreeimde vleeshauwers van buuten, ghesteld ende gheoordeneerd by den ghebode van der stede, tes te wetene int oosthende van der stede, tusschen der capelle van Sint Oobrecht ende de Cruuspoorte, ende int noordhende van der stede, tusschen de Snackers brugge, ende de Speypoorte, alzo men gaet ten Damme waerd lancx de reye, ende de vreeimde vischs vercopers, an de noord zyde van der zelve reye, staende voor een huus gheheeten thof van Sainpool, wylen plochte te heetene Boenvershuus; voord ant west hende van der stede, zo waren de vreemde vleeshauwers ghesteld ende gheoordeneerd buuten de houde veste, betrend de Vrydagmerct, in de Bouverye strate, ende ooc in de Smeid strate.

Item up den 19den dach in October, anno 88, doe zo verdranc te Brugghe een schoon joncman in de Reye, tiegen hover de kerke gheheeten de Potterye, by tScravenbrugghe, ende men seide als dat hy was van Leffynghe. God hebbe zyn ziele, amen, daer God bede hoover begeerd. Amen.

Item up den 23sten in October, anno 88, doe zo was een schoon joncman dood ghesteken in een huus, staende te Brugghe, an de voed van de Cranebrugghe, ende es een wyntaveerne, ende die heet in Ipre, ende hy was van de stede van Doornicke, ende hy ooc diet dede. God hebbe zyn ziele ende alle zielen. Amen.

Item up den 25sten dach in October, anno 88, doe zo was een schoon joncman te Brugghe ghehangen an eenen boom, buuten der Smedepoorte, by de kerke van Sinte Bave, ende het dede den schoudheete van Brugghe, die mede reed als heere. God hebbe zyn ziele ende alle zielen. Amen.

Item up den 28sten dach in October, anno 88, doe waren gehouden ende ghedregen processyen generael, ten broeders ende ten clooster van den Karmers, binnen Brugghe, ende in die voorzeyde processye was mede ghedregen den weerdegen fierter ende glorieux lichame van Sinte Bazelis, die rustend es in de kerke van Sinte Donaes, binnen Brugghe.

Item up den 28sten dach in October, anno 88, doe zo luude tsnavends ten 7 hueren, de groote clocke up de halle ende dat, ter cause, van der wapenynghe of hauwet, hoe dat mend verstaen wil, dat te Brugghe gehouden was, ende elc ambocht van de stede van Brugghe, vergaerderde ter huure voorzeyd, up haerleder huus, ende dander eeneghe, ten huuse van haerlieder deken, ende vergaerderde alle te samen, in den Burch, met minnen ende met vriendschepen,

ende elc ambocht hadden voor hemlieden gaende eenen eerhaud an hebbende eenen roc ghelyc eenen eerhaud, ende in dien wapen roc gheschilderd staende de wapene van dien ambochte dat hem volgende was; ende de goede lieden van der wet, die stonden in den Burch, met schonen state, ende in schoonder oordenancie, met barnende vierpannen, ende met barnende toordsen, de chergianten van der camer, de schadebeletters ende de stede garsoene, ende bedancten vriendelic ende hieten elc ambocht vriendelicken wellecomme, ende ghyngen alle alzo huuter Burch met schoonen vriendelicken state, ter Oostpoorten huut, van den Burch, ter plaetse Maubeerd hover, voorby Sint Pieterskerke, duer de Vlamyncstrate, hover de Buerse, duer de Zouterstrate, hover Sint Jansbrugge, ende lancx der Spegelmakers reye, duer de Ingelsche strate, omme slaende ter luchter hand, hover de Kuenyncxbrugge, alzo lancx de reye, hover de Carmersbrugge, voorby de Carmers kerke, omme slaende ter rechter hand, duer de Stuufstrate, voorby de Jerusalem kapelle, duer de Roodstrate, omme slaende ter rechterhand, in de Langestrate, voorby tclooster van den Predicaren, hover dhoude Muelenbrugghe, duer de Oochstrate, ende alzo in den Burch, ende in dezen ommeganc, zo ghync vooren, ende aldervoordst, den bailju van der stede van Brugghe, ende mynheere den schoudheeten, beede zyde an zyde, ende voor hemlieden gaende, de stede van Brugghe speeillieden al speeillende, ende elc speeilman hebben hangende an zyn ynstrumend eene viercante banniere, metter stede van Brugghe wapene, daer naer achtervolgende, zo volchde beede de burchmeesters ende de gheheele college van schepenen, ende de raden, ende voor hemlieden zo gync eenen man, ghelyc eenen eerhaud, an hebbende eenen wapen roc, beschildert zynde metter stede van

Brugghe, ende an elke zyde van de voorseyde processye van den schepenen ende den raden, zo waren ghedregen 6 barnende toordsen, ende an elke toordse hangende eenen schild, metter stede wapene, ende voor hemlieden voorseyd, zo waren ghedregen 4 vierpannen vast ghemaect an zeere hoghe, langhe sparren, ende int incommen de heeren ende de wet, elkin vriendelicken bedanckende, der stede speeillieden by hemlieden staende ende de sergianten van der camere, schadebeletters, garsoenen, metten 12 barnende toordsen voorseyd. Item ende de wapenynge of hauwet, hoe men wille, ghehouden zynde, den 29sten dach tsnavends ter huere voorseyd, het luuden van de clocke, up de halle, ende den staet, goede maniere ende de chierlicke eerlichede van den heere ende van de wet, dat was alleens, zonder den ommeganc van der hauwette.

Ende dit es den ganc, van den 29sten *dach.*

Item huuter Burch duer dBreyelstaetkin, duer de Wullestraete, hover de groote Eechoudbrugge, streckende voor by den Braemberch, voor by tvleeschshuus, toot den houc van de witte Ledertauwer strate, recht huut gaende toot den Hoye, daer omme slaende, ter rechter, voor by den Frerenmuer, voor by tclooster ten Staelyzer, duer de Vlasmerct, voorby den Nazarette, voorby thuus ter Kerke, ten Hanckerkin up, omme slaende ter rechterhand, voor by Onze Vrauwekerke, ooc duer Sinte Maryestrate, voor by twest vleeschshuus, omme slaende ter luuchterhand, streckende voorby Sinte Salvator kerke, omme slaende ter rechter hand, tooter Dweerstrate, streckende toot hover de Wulfshage brugge, voorby de Pypers capelle, duer den Houden Zac, homme slaende ter rechter hand, recht huut gaende tooter Leebrugge, ende daer hover, recht huut gaende,

ommeslaende ter luchterhand, voor by de Bornecamere, tooten caze weeich huuse, voorby de kerke van Sinte Kartoffels, duer de Harynemerct, hover de Wisselbrugge, hover de plaetse Maubeerd, toot den huuse gheheeten in Blanckenberge, omme slaende ter rechterhand, ende alzo in den Burch, ende alzo al gedaen, ende alle schieden, alle met minnen, ende met payse ende met vriendschepen. Gode lof ende danc.

Item up den 30sten dach in October, anno 88, doe was te Brugghe in den Burch ghemaect een schavoot, ende daer waren up execucie gedaen metten zweerde, ende alzo ghebrocht van levenden live ter dood, by justicien van den heere ende van der wed van der stede van Brugghe, den eenen was van Ronsen ende hy hiet Adriaen de Hertoge, ende dander was eene wale ende hy hiet Aernoud, ende hy plochte te zyne een haerbeyder honder de Poortegaloyzen. God hebbe haer beede zielen, Amen, ende alle zielen.

Dit es den derden dach van de wapenynghe hommeganc of hauwet, hoe ment zeggen wil, twelk was den 30sten dach in October.

Item huuter Burch, duer de Breyelstraetkin, voor by de Halle, duer de kieken Merct, in Sint Jacopstrate, voor by Sint Jacops kerke, hover de Ezelbrugge, duer de Ezelstrate, homme slaende ter rechter hand, duer de Poytevinstrate, omme slaende ter rechter hand, commende tooter Vlamyncbrugghe, omme slaende ter luchterhand, lancx de Reye voor by de Kerke van den Augustinnen, ter rechter hand up slaende, hover de Wynckelbrugghe, streckende duer den Langhe Wynckel, toot Sint Jansbrugghe, omme slaende ter luchter hand, voor by de groote Toolene, voor by de Oosterlyngen plaetse streckende duer tGendhof toot an

tSkermers brugge, omme slaende ter luchter hand streckende lancx de Reye, voor by den Woucker geheeten de groote Cauwersine, toot hover de Snackersbrugge, in de Snackersstrate, voor by thof van Dune, omme slaende ter rechter hand, duer de Speeilmanstrate, omme slaende ter rechter hand, gaende duer de Carmerstrate toot an de Carmersbrugge, omme slaende ter luchter hand, hover de Strobrugge, gaende lancx de Reye, voor by tsKuenynexbrugge, streckende lancx de Reye, toot hover Sint Jansbrugge, duer de Zouterstrate, hover de Buerze, omme slaende ter luchter hand, voor by de Cranebrugge, duer de Vlamyncstrate, homme slaende ten houcke ter luchter hand, gaende hover de Wisselbrugghe, voor by Sinte Pieters kerke, hover de plaetse Maubeerd, tooten houcke ten huuse gheheeten in Blanckenberge, daer omme slaende ter rechter hand, ende alzo toot in den Burch.

Item ende altoos de heere ende de wet, ende het luuden van der groter clocke up de Halle, altoos alle zaken honderhoudende also alst vooren ghezeyd es.

Item deze wapenynge of hauwet van dezen voorghenoemde 3 havenden voorzeyd, den almuegenden God hebbe lof ende danc duyzentvaut, es vergaderd, ghescheeden elken havend, alle met payze, met minnen ende met vriendschepen.

Item up den laetsten dach van October, anno 88, doe zo was te Brugghe, in den Burch, een schavood gemaect voort huus van den Vryen, ende daer was up ontooft een schoon joncman ende die hiet Adriaen.

Item up den 8sten dach in November, anno 88, doe zo was in de stede van Brugghe een schavood ghemaect in den Burch, voor thuus van den Vryen, ende daer was up ghesteld te tooghe een manhooft, ende hiet Andries Oogyer ende hy was van Gistele, van by Houdenburch, ende hy was daer

ghesteld ten voorseyden schavoote, ende daer naect ontcleed van den live upwaerd ende ghegeeselt met roeden, ende ten voorzeyden, zyn gherechter hand of ghehauwen ende 50 jaer ghebannen up zyn ooft, huuten lande van Vlaendren.

Item up den 11sten dach in November, anno 88, doe was te Brugghe, ghehouden ende ghedregen processyen generael, ende daer in de voorseyde processye was ghedregen den weerdegen fyerter, ende glorieux lichame van Sinte Donaes, die rustendes in de kerke van Sinte Donaes, binnen Brugghe, ende deze voorseyde processye was ghedregen huuter Burch, duer de Breyelstrate, rond omme de merct, hover de Wisselbrugge, voorby Sinte Pieterskerke, hover de plaetse Maubeerd, ende alzo tSinte Donaes weder in.

Item voord up den zelven dach, ten een huere naer der noene, zo ghyngen ter Speypoorten huut, 2,000 mannen van oorlogen met myn joncker van Breederode als upper capiteyn, ende meester Clays den busschieter, ende noch 3 ander capiteynen, ende zy hadden 5 standaerden, de 3 van blaeuwen semyte, ende in elc staende Sinte Kartoffels; dander 2 waren rood simyt, in den eenen stond Sint Jooris, ende in dander, niet altoos, ende men zeyde doe daer als datse trocken, naer de stede van Dordrecht, in Holland.

Item up den 15^{den} dach in November, anno 88, doe zo was in de stede van Brugghe, in den Burch, ghemaect een schavood, ende daer was up ghexecuteerd metten zweerde, ende alzo ghebrocht van levenden live ter dood, eenen gheheeten Heyndric, ende hy was ghebooren van Kasand, ende het dede de wet van der stede van Brugghe, ende hy was begraven in Sint Janshuus. God hebbe zyn ziele, Amen, ende alle zielen, daer God bede vooren begeerd. Amen.

Item up den 19^{den} dach in November, anno 88, doe quam mynheere Van den Gruuthuuse, van de goeder stede van Gent,

ende hy quam binder stede van Brugghe, met zeere schoonen princhelicken ende ghemanierlicken state, ende hy hadde doen ten tyde ghezyn huuter stede van Brugghe, 35 weken.

Item up den eersten dach van December, anno 88, doe waren binder stede van Brugghe, ghehouden ende ghedregen processyen generael, tooter kerke van Sinte Salvator, binnen Brugghe, ende in die processye, zo ghyngen 4 manoofden, in voorme van hamenden, tes te wetene, den eenen die ghync al ghecleed ende gheschoyd, maer metten bloten oofde, ende eene barnende toordse in zyn hand, hy commende in de voorseyde kerke van Sinte Salvator, in den koor, daer gaf hy hover de voorzeyde toordse der kerke, ende hy was by gracien, ghelaten gaen thuuse waerd, ende dander drie die ghyngen blood in haerlieder lynwaed, metten bloten oofde, metten blooten beenen, ende ooc al barvoed, waer of de twee hadden elc een barnende toordse, ende dander een barnende wasse keerse, ende deze 3 voorseyde mannen die bleeven daer knielende alzo blood, also lange, als den dienst gheduerde, ende dan elc zyn was hover gevende der kerke, ende voord elc gaende, daer hy behoord.

Item up den 5^{den} dach in December, anno 88, doe zo was binder stede van Brugghe een schoon joncman ghequetst ende ghegrieft van zynen live, zo dat hy terstond daer of starf, ende quam van levenden live ter dood, ende het gheschiede in Sinte Clarestrate. God hebbe zyn ziele. Amen.

Item den 13^{den} dach in December, anno 88, doe was te Brugghe in den Burch, een schavood ghemaect, voort huus van den Vryen, ende an dat voorzeyde schavood waren staken ghestelt, ende an elken stake eenen boeve daer an ghestelt, ende elc daer an ghenagelt met eender hoore ende elc daer boven ghebannen 3 jaren huuten lande van Vlaendren, up de galghe.

Item up den 14^{den} dach in December, anno 88, doe zo was te Brugghe ghevonden tusschen der Cranebrugghe ende Sint Jansbrugge, eenen joncman in de Reye ende die was daer verdroncken.

Item up den 20sten dach in November, anno 88, doe zo quam mynheer van Vletre, in de stede van Brugghe ter Gendpoorte in, met zeere schonen state, wel met 40 peerden.

Item up den 23sten dach in November, anno 88, doe reed den zelven mynheere huuter stede van Brugghe ter Cruuspoorten huut, met 25 peerden, tooter stede van Hardenburch ende hy quam weder in de stede voorseyd, bin den zelven havende.

Item up den 28sten dach in December, anno 88, doe zo was binder stede van Brugghe up de groote Merct, voor een huus geheeten in de Catte, naer der noene, een schoon joncknecht die viel van eenen peerde dood up de strate, ende hy leerde tambocht van den Couscheppers.

Item up den 25sten dach in December, anno 88, doe verdranc eene Vrauwe binder stede van Brugghe, by de Gendpoorte, by de Veste, binder stede in eene plecke, staende by de poorte voorseyd geheeten dsduvels gat, zoe quam daer om water ende zoe verdranc daer by messchieve. God die hebbe haer ziele. Amen. Den scriver en wiste niet van den verdrynke van der vrauwe, ende daer omme statet gheteekend int jaer van 88.

Item tjaer van 88 dat es huut, den almuegenden God hebbe lof ende danc, ende by der gracien van den almuegenden God ghebenedyt zo begun ic tjaer van 89. Maria hebs deel.

Item up den 4^{den} dach in Laumaend anno 89, doe reed huuter stede van Brugghe, mynheer Aernoud Pychaved als

schoudheeten van Brugghe zynde up dien tyd, hy reed huuter Burch dweers hover de groote Merct, duer de strate van Sint Amand, ter Smedepoorten huut, om naer der stede van Houdenburch, om te treckene tiegen de vianden van der stede van Brugghe, ende hy reed ten goedoene van der goeder stede van Brugghe ende ter welvaerd van den lande van Vlaendren, om de quaedwillighe des lands van Vlaendren te dwynghene van harer quaedwillichede, ende hy was in ghezelschepe metten peerde ende te voed, 500 mannen, ghestoet, ghewapend alzo ter oorloghe dient, ende trocken alzo met engyenen, met thenten, met haecsen, spaden, hauweelen ende al dat daer toe diend.

Item up den 4^{den} dach in Laumaend, anno 89, doe zo verdranc eenen man tusschen der Kuenyncxbrugge ende Sint Jansbrugge, tsnavends tusschen den 7 ende den 8 hueren, ende het was een patinemakers cnape, ende hy woende in de Roodstrate. God hebbe zyn ziele ende alle zielen daer God bede vooren begeerd. Amen. Ende hy hiet Jooris Reygier.

Item up den 6^{den} dach in Laumaend, anno 89, doe zo was te Brugghe ghevischt eenen verdroncken man by tsKuenyncx brugge, ende was eenen scipman van den Damme, ende hy verdranc up Sinte Stevins dach, dat was dsdaechs naer den helegen Kersdach, ende hy hiet Michiel van den Diepmare.

Item up den 13^{den} dach in Laumaend, anno 89, doe was binder stede van Brugghe, in den Burch een schavood ghemaect, ende daer was execucye up ghedaen van den live eenen gheheeten Willem Escausses ende metten zweerde ghebrocht van levenden live ter dood. God hebbe zyn ziele. Amen.

Item up den 15^{den} dach in Laumaend, anno 89, doe zo

dede monster mynheere Van Vletre, binder stede van Brugghe, int clooster van den Eechoute, van 100 ende 50 mannen, om daer mede te treckene westwaerd tooter stede van Houdenburch, tiegen de vianden ende de quaedwillende van der stede van Brugghe.

Item up den 15sten dach in Laumaend, anno 89, doe quamen bin der stede van Brugghe, ter Sinte Katelinepoorte in, edele eerweerdege persoonen als hambassade van den edelen eerweerdeghen kuenync van Ingeland, ende quamen met 40 peerden, ende de nottable wed van der stede van Brugghe, ende menich ander nottabel poorter der voorseyde stede, die was daer ooc mede te peerde, nottabelicken ende chierlicken, om de heere van der stede van Brugghe, te helpene te verwaerne, ende alzo waren zy ghebrocht ter herberge, ten huuse van Jan Kaneel, staende tiegen hover de Coushalle.

Item up den 17sten dach in Laumaend, anno 89, doe vertrac tsnuchtens ten 7 hueren, mynheere Van Vletre, huuter stede van Brugghe, ter Smede poorten huut, met 100 mannen ghewapend ter wapene, ende ten harnassche alzo ter oorloghe toebehoord, ende reed alzo naer de stede van Houdenburch.

Item up den 17^{den} dach in Laumaend, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe, eene vrauwe ghestelt up een schavood, in den Burch, zittende up een stoelkin ghebonden de handen, up haren ric, met eender coorde, ende dat ter cause van haer meshuuzen, ende zoe hiet Geertruud, ende ze was ghebannen huuten lande van Vlaendren zonder tyd, up den pit.

Item up den 24sten dach in Laumaend, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe, in den Burch, eenen joncknecht naect gebonden an den pylaer, by den Steenstegre,

ende hy was daer ghegeeselt met roeden, ende dat by justicien van der wed van den lande van den vrye.

Item up den 26sten dach in Laumaend, anno 89, doe quam mynheere van den Gruuthuuse huut zynen hove, staende binder stede van Brugghe, by der kerke van Onzer Vrauwe, hy quam ghereden up een zward peerdekin, met zeere schonen, princhelicken state, als capiteyn van der stede van Brugghe, ende hy reed buuten der Smede poorte tusschen den clooster van der Magdeleene, ende de kerke van Sinte Bave, ende daer was monster ghedaen van den volcke van buuten, van den lande van den vryen, ende daer passeerde monster wel 1500 mannen, ten goedoene den lande van Vlaendren ende ter welvaerd van der stede van Brugghe, by der gracien van Gode almachtich, ghebenedyt; ende daer was ooc, mynheere Van Vletre, ende ooc daer was den heere ende de wed van der stede van Brugghe.

Item up den 28sten dach in Laumaend, anno 89, doe zo was ghebrocht huuter stede van Gend bin der stede van Brugghe, een groot yzeren engyen, ende het was ghebrocht te schepe, toot honder de crane van der stede van Brugghe, ende daer zo wast up gewonden, ende te waghene ghedaen, ende daer was ooc een metalen serpentine ende noch een mindre.

Item up den 30sten dach in Laumaend, anno 89, doe waren ter stede huut ghevoert twee manoofden, up eenen waghen, ter Smede poorten huut, van der stede van Brugghe, by der Roode Roede, ende waren gherecht by den 3 leden van den lande van Vlaendren, in de stede van Houdenburch ghehanghen ende verworcht.

Item up den laetsten dach in Laumaend, anno 89, doe quamen de vianden van der stede vau Brugghe, huuter stede van Duunkerke, Nyeupoorte ende huuten Dicxmuude,

ende quamen toot voor der Smedepoorte van der stede van Brugghe, met ghewapender hand, ende vynghen ende quetsten ende vermoorden den schamelen landsman, ten quetse ende ten schimpe van der stede van Brugghe.

Item up deu 1[sten] dach in Spurkelle, anno 89, doe zo was tvoorzeyde engyen van der stede van Gend ghestelt te Brugghe up de groote merkt, voor de halle van der voorzeyde stede, in den mond van der Steenstrate, ende was tvoorzeyde engyen dat up ghewonden was, ter Cranebrugge, den 28[sten] dach in Laumaend, anno 89, dat voorzeyde engyen, ende een voorzeyde engyen van Brugghe, twelc hiet Sint Jooris, waren ghevoerd huuter stede van Brugghe, om naer der stede van Houdenburch, ende int voorzeyde engyen van der stede van Gend, waren ghespannen 24 peerden, ende int voorzeyde engyen van der stede van Brugghe, Sint Jooris gheheeten, waren ghespannen 20 peerden.

Item up den 2[den] dach in Spurkele, anno 89, doe zo waren te waghene huut ghevoerd ende up dien zelven waghen ghebonden met coorden, 4 mannen, ende ghevoerd huuter loove van den Schoudheeten, ende van daer, ter Smedepoorten huut, als om justicye daer hover te doene.

Item up den 4[den] dach in Spurkelle, anno 89, doe zo waren weder ingebrocht, de 2 groote engyenen, bin der stede van Brugghe, de zelve engyene die huuter stede van Brugghe ghevoerd waren, den eersten dach van Sporkele westwaerder, ende tengyen dat Sint Jooris heet, dat was ghevoerd int sprinchenhof, ende tgroote engyen van Gend, dat was ghevoerd ter crane.

Item up den 6[den] dach in Spurkelle, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe, ghehouden ende ghedregen processyen generael, ten clooster van den Freminueren, ende in die tjeghewoordege processye zo was ghedregen,

den weerdegen fyerter, ende glorieux lichame van Sente Bazelis, die rustend es in de kerke van Sinte Donaes, binnen Brugghe ; daer was ooc mede ghedregen, den weerdegen fyerter ende glorieux lichame, die rustend es in de kerke van Ons Lieve Vrauwe, binnen Brugghe ; voord zo was daer mede ghedregen den weerdegen fyerter ende glorieux lichame, van Sinte Loy, die rustend es in de kerke van Sinte Salvator, binnen Brugghe, ende by elcken fyerter, waren ghedregen, twee barnende toordsen, elc van zynder kerke weghe, ende by den fyerter van Sinte Bazelis, zo waren ghedregen 4 barnende toordsen van der stede weghe, ende an elke toordse eenen schild metter wapene, van der stede van Brugghe, ende het dede tofficye den eerweerdegen Suffregaen van den busschop van Doornicke, busscop van Sarepten , gheheeten dheer Gillis de Baremaker.

Item up den 9^{den} dach in Spurkele, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe, up de groote merct, up een schavood, twee mannen execucye ghedaen metten zweerde, van haren live, ende alzo ghebrocht van levenden live ter doot, ter cause, van harer grooter meshuuse, ende mynheere van Lichtervelde als bailju van Brugghe, die dede de justicye als heere, den eenen die hiet Cornelis Heyndricx, die men hiet de schoelje, in de wandelynghe, ende hy was gheboren van Andworpe, ende dander die hiet Jan van der Oochstat, den turfdrager, ende was gheboorne van Sinte Beernaerd, buuten Andworpen, ende den heere voorseyd, die consenteerde hem beede, elc zyn kerchof. God hebbe alle zielen. Amen.

Item up den 10^{den} dach in Spurkele, anno 89, doe zo was buuten der stede van Brugghe, tusschen der kerke van Sinte Cruus ende der spyckers muelne, naer der noene, ten 4 hueren, eenen man ghequetst ende ghegrieft van zynen

live, zo dat hy terstond daer of quam van levenden live ter doot, ende hy hiet Adriaen de Pape. God hebbe zyn ziele ; ende die den doodslach dede, die hiet Pieter Heyns. God wild hem vergheven. Amen.

Item up den 15den dach in Spurkele, anno 89, doe zo was bin der stede van Brugghe, bevel ende ghebod huut ghegeven, achter de strate, met eenen trompette, hoe datse alle die in de gagie ende saudeye waren, datse zouden hem alle up stellen te peerde ende te voed, elc honder sinen capiteyn ende oofdman, ende zouden trecken om naer der stede van Houdenburch, ende up den zelven nacht volgende van den zelven dach, als den 16den dach bedaechde van der maend voorzeyt, zo waren ghevoerd huuter stede van Brugghe, zeere veele engyenen groot ende cleene, om naer der stede van Houdenburch, ende waren ghevoerd ter Bouveryepoorten huut.

Item up den 17sten dach in Spurkele, anno 89, als den 18den dach bedaechde, by nachte ten 11 ende den 12 hueren, doe zo voeren huuter stede van Brugghe 16 wagene, ter Smede poorten huut met ghescholte, met engyenen, poeder ende steenen, ende voord dat daer toe diend, ende ooc eene ghemaecte brugge, lanc ende breed zynde 100 ende 46 voeten, om hover water mede te gane, ende men voerde dit al, om naer de stede van Houdenburch, ende van daer te Dixmuude.

Item up den 18den dach in Spurkele, anno 89, tsnavens ten 5 hueren, doe was binder stede van Brugghe, up de Groote Mert, van eenen man ende was eenen Pycaerd huuten lande van Pycaerdyen, van hem zo was execucie ghedaen metten zweerde, ende alzo ghebrocht van levenden live ter dood, ende de heere gaf hem zyn kerchof by gracien, ende hy was begraven in Sint Jans huus.

Item up den 20sten dach in Spurkele, anno 89, doe zo waren te Brugghe ghehouden ende ghedregen processyen generael, ende deze weerdeghe processyen waren ghedregen huuter Burch, duer de Oochstrate, hover dhoude Muelenbrugge, voorby tclooster van den Predicaren, streckende voorby den Braemberch, hover de groote Eechoudbrugghe, duer de Wulle strate, toot up de Groote Merct, daer zo gynghen de voorzeyde processyen rondomme de merct, ende quamen alle met haren crucen, weder toot voor de Halle, daer dat stond gheoordeneerd eene schoone stacie, een trezoor ghedect ende becleed met goedin lakenen, ende up elc hende eenen zelveren kandelare, met eender barnende keerse, ende daer tusschen zo was ghestelt ende ghedaen rusten, den weerdegen fierter ende glorieux lichame van Sinte Donaes, de welke mede omme gedregen was, in de voorseyde processye, ter heere van Gode ende den gloryeuzen zandt, zo vielen alle de ghemeene colege van den priesters hover haerleder enyen, den heere ende de wet, ende voord alle den mannen ende vrouwen die up de voorzeyde groote merct waren, Gode biddende om gracie, ende daer zo was ghezongen, ter heeren van den almuegenden God ende den gloryeuzen zand, hantiffonen, collecten, oracien, al zulk als daer toe diend, dat ghedaen zynde, zo ghyngen de voorzeyde processyen weder hover de voorseyde merct, hover de Wisselbrugghe, voorby de kerke van Sinte Pieter, hover de plaets Maubeerd, toot voor Blanckenberge ende alzo in den Burch, toot in de kerke van Sinte Donaes, ende daer was den dienst ghedaen ; voord in deze voorzeyde devote processye, zo ghync in voorme van hamende, met eender barnende toordse in zyn handen, eenen gheheeten Antheunis Tayaerd, een zwarte leder tauwer, ende hy bleef ooc knyelende voor den hoogen houtaer, alzo langhe als den dienst van de messe

gheduerde, ende hy moeste doe daer zyn toordse laten der kerke.

Item voord up den zelven dach, voorseyd 20[sten] in Spurkele, anno 89, doe zo quam tsnuchten, ten 7 hueren, mynheere van den Gruuthuuse, in den Burch, up den schepenen huus, ende men vergaderde oofdmannen van der stede van Brugghe, ende alle de dekenen ende elken met zynen eede, beede de burchmeesters, schepenen ende raden van der stede van Brugghe, ende daer dede mynheere van den Gruuthuuze zinen eed op thelege ewangelye in eenen mesbouc, ende up thelich Cruce, goed ende ghetrauwe te zine de jongen hertoge Phylips grave van Vlaendren, onzen harden, gheduchten heere ende princhе, voord dat ghedaen zynde, zo dede alzo achtervolgende den zelven heed, elken zinen heed, alle de voorseide oofdmannen van der stede van Brugghe, ende daer naer achtervolgende elcken deken met zinen eed, deden aldaer al den zelven ghelyken eed, den zelven hertoghe Phylips, ende zinen lande van Vlaendren, ende zynder goede stede van Brugghe, goed ende ghetrauwe te zine, ende de goede lieden van der wed van der stede van Brugghe, die zaten daer up de camer van schepenen huuze zeere eerlic, chierlic ende nottabelic ende met ghemanierlicken state, ende den heere van den Gruuthuuse, meer Jan van Nyeuwenhove, als burchmeester van schepenen, ende Antheunis Loschaerd, als burchmeester van den Coerse, al inder ghelyker manieren.

Item up den 23[sten] dach in Spurkele, anno 89, doe zo was tghemeente van der stede van Brugghe, dat es den ghemeenen buuc van der stede voorseid, alzo wel den poorters van der voorseide stede, als de ambochten, om te zweerne, ende al den zelven ghelyken heet te doene, ende te houdene, ende thonderhoudene alle den zelven heet, die

belooft ende ghezwooren was, up den 20sten dach, up der schepenen huus, voor alle de nottabele voorzeyd, van oofdmannen en van de dekenen, ende van haren heed, ende honder de poorterye ende elc led van den ambochten, zo quamen 2 schepenen ende eenen clerc, ende alzo dede elc zinen heed, in kennesse van schepenen.

Item noch voord, up den 23sten dach in Spurkele, anno 89, zo was binder stede van Brugghe eene trompet ghesteken ende het waren gheoordeneerd 48 roode caproenen, ende die waren ghedachvaerd te comene, ten hove van mynheere van den Gruuthuuse, omme voor hem monster te passeerne, alzo zy deden, ende dat omme te wakene, toot allen poorten van der stede, 2 by daghe ende 2 by nachte.

Item up den 23sten dach, tsnachs by nachte, als den 24sten dach bedaechde, doe zo warender eenege dyversche quaetwillende der heleger kerke, der kerke van Sinte Salvator binnen Brugghe, ende die zyn by nachte gheclomen in de voorzeyde kerke, ende hebben daer ghestolen den pelder van Sinte Pieter ende van Sinte Pauwels, den welken pelder was nyeu zward fluweel ongheborduerd ende onbewrocht, ende binnen ghevoedert met blaeu toole.

Item up den 24sten dach in Spurkele, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe, een schavoot ghemaect, in den Burch, ende dat ter cause om 2 mannen die daer up ghestelt waren, den eenen hiet Jacop van den Bussche, gheheeten in de wandelynghe Cootkin, ende die was ghesteken daer duer zyn tonghe met eenen gloyenden yzere, ter cause van zeker quade onnomelicke heede, die hy ghesproken ende ghezwooren hadde, ende den andren die hiet Loy Hemmins, die was daer ooc ghestelt by hem, maer niet anders ghedaen.

Item up den 28sten dach in Spurkele, anno 89, doe zo

was te Brugghe een schavoot ghemaect in den Burch, ende daer up zo was execucie ghedaen, metten zweerde, ende alzo ghebrocht van levenden live ter doot, eene gheheeten Heyndric de Vos, of Vos Reynaerd, of Lossche Heyne, in de wandelynghe, de Scheppers cnape, ende hy voorseyd was ghevoerd buuten der Smedepoorte, ende daer gherecht up een wiel, als van doodslaghe ende eenen straetroover. God hebbe zyn ziel. Amen.

Item noch up den 28sten dach in Spurkele, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe, ter hallen huut een ghebod ghepuplyerd ende te kennen ghegeven, hoe dat by den buscop van Doornicke ende den Suffregaen busschop van Sarepten, ende voord alle de ghemeene colege van den kerkelicken personen, dat elc, ende alle menschen zouden mueghen zuvel heten, dien vastene gheduerende, tes te verstane, melc, bueter ende caes, zonder de laetste weke, de cause van de groter dierte.

Item up den 3den dach in Meerte, anno 89, voor den noene, ten 8 hueren, doe vertrac mynheere van den Gruuthuuze huuter stede van Brugghe, ter Gendpoorten huut, om naer der stede van Gend, met zeere schoone, princhelicken state. God laet ons allen duecht gheschien.

Item up den 6den dach in Maerte, anno 89, doe gheschiede een groot ghevecht, binder stede van Brugghe, ten huuse gheheeten in Ypre, staende by de Cranebrugge, int welke ghevecht worde ghequetst ende ghegrieft, van zynen live zo dat hy daer quam van levenden live ter dood, eenen gheheeten Thomaes de Messemaker, ende het dede hem, een gheheeten Jennyn van Hee, van Gend.

Item up den 14den dach in Meerte, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe, in de Ezelstrate, an de noordzyde van der strate, grooten nood van brande, om daer groot

messchief of te ghebuerne, maer by der gracien van Gode almachtich, ghebenedyd, tvergync zoetelic. Amen.

Item up den 14^{den} dach in Meerte, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe ghewesen by der wet van der stede voorzeyd, eenen man de tunne te draghene, ende het was eenen schotte, ende die tunne drouch hy te zynder confuzie ende cleenichede, hover de groote merct 10 of 12 straten ter goedyncken van den heere ende der wet.

Item noch up den 14^{den} dach in Meerte, anno 89, doe zo was ooc eene vrauwe den steen ghedaen draghen, ende dat ooc, by der wed ender justicie van der wed van der stede van Brugghe, ooc thuerer blamacie ende cleenichede.

Item up den 16^{den} dach in Maerte, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe, een schavood ghemaect in den Burch, ende daer so was up gestelt eenen gheheeten Antheunis Schevekin, van Kouckelare, een scheppers cnape; hy Antheunis die was daer up ghestelt, ende zyn handen ghebonden up zinen ric, an eenen stake, twee hueren, ende daer thenden zo was hy ghesteken duer zyn tonghe met eender helsene, ende daer thenden ghebannen 6 jaer, up zyn ooft, huuten lande van Vlaendren, ende dat by der wed van der stede van Brugghe.

Item up den 21sten dach in Meerte, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe, een jonc knecht van 18 jaeren houd, naect ontcleed ende in den Burch ghebonden an een van den pylaren, staende by den steeger van der vanghenesse, met zyn handen up zyn ric, ende thaer van zinen oofde of gheschooren, ende een stic of ghesneden van zynder luchter hoore, ende daer ghegeeselt met roeden zeere ende vele, ende was van daer ondbonden, ende alzo al naect ghegeeselt huuter burch, duer de Oochstrate, over d'houde Muelenbrugge, lancx de langhe strate, ter Cruuspoorten

huut, ende was doe daer ghebannen 10 jaer, up de galge, als van dieften, ende dit al by der wet van der stede van Brugghe.

Item up den 28sten dach in Maerte, anno 89, doe zo quamen tsnuchten ten 6 hueren, de vianden voor de Smedepoorte van der stede van Brugghe, ende quamen huuter stede van Dixmude, viand zynde van der stede van Brugghe, ende quamen daer ende vynghen den schamelen landsman, ende de peerden lieden, ende peerden vele, ende groote menichte, ende ooc zy quamen toot binnen den drayboome van der poorte, met ghespannen booghen, ende schooten ter stedewaerd in.

Item noch up den 28sten dach, anno 89, in Maerte, doe zo was te Brugghe in den Burch ghemaect een schavood ende daer was up ghedaen execucie metten zweerde, ende alzo ghebrocht van levende live ter doot, eenen gheheeten Loy Hemmins, ende den heere die gaf hem zin kerchof, by gracien, ende desen voorseyden Loy was ooc ghestelt te Brugghe, in den Burch, up een schavoot, ter cause van zynder meshuuze, die hy ghedaen hadde, ende dat was up den 24sten dach in Spurkele, daer te vooren, anno voorseid.

Item noch up den 28sten dach in Meerte, anno 89, doe zo was ooc te Brugghe, in den Burch, up tzelve schavoot, daer den voorzeyden Loy up ontooft was, ten dage voorzeyd, ghegeeselt een bouve, een buerzesnyder ende 6 jaer ghebannen up de galge huuten lande van Vlaendren.

Item up den laetsten dach in Maerte, anno 89, doe vertrac mynheere den Schoutheeten van Brugghe, huuter stede van Brugghe, tsnavens ten 7 hueren, met 500 mannen tooter stede van Houdenburch ende tsanderdaechs so volchden 40 werclieden, temmerlieden, cuupers ende wielwerkers, ende voord al dat ter oorloge dient.

Item up den 7[den] dach in April, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe, ghehouden ende ghedregen processye generael, ende in de voorseyde processye zo was mede omme ghedregen den weerdegen fierter ende glorieux lichame van Sinte Donaes, ende was alzo ghedregen huuter Burch, duer de Breyelstrate, up de Groote Merct, voor de Halle, ende daer was een stage ghestelt, becleed met goudenen lakenen, ende met ghewyeden dwalen, ende daer zo was up ghestelt te rustene den voorzeyden fierter van Sinte Donaes, ende daer zo was hy ghehavebeeid met ghebogenen knyen, met blooten oofden van menich hondert menschen die daer waren, voord daer waren ooc ghezongen loven anthyffenen, zulc als daertoe dienden, ende de stede van Brugghe, die hadde daer ooc mede gaende 6 barnende toordsen, ende an elke toordse hangende ende vastghemaect eenen schild, metter wapene van der stede van Brugghe : tlof daer alzo gedaen zynde, tglorieuze lichame voorzeyd up nemende, de voorzeyde processye gaende van voor de voorzeyde Halle toot Sinte Kartoffels kerke, tooten houcke van der Vlamyne strate, voorby de kerke van Sint Pieter, hover de plaetse Maubeerd ende alzo tSinte Donaes weder in, ende up den zelven dach voor der noene, ten 9 hueren, voor thuut gaen van der voorseyde processye zo was de veinster van der Halle becleed met tappitserye, buuten ende binnen, ende daer zo quam mynheere den schoudheeten van der stede van Brugghe, ende mynheere den bailju van den brugschen vryen, ende den ambassade van den coninc van Ingheland, ende zinen eerhaud, ende daer zo was gheopenbaerd, ghepuplyerd ende te kennen ghegeven, pays, minne, vriendschepe tusschen den lande van Ingeland an deen zyde, ende den inwoonende van dien, ende den lande van Vlaendren, ende den inwoonende van dien hover dander zyde, dat alle maniere

van coopmanschepe zoude hebben haren vryen loop den termyn van 4 jaren, of emmer gheduerende tooter bejaerdhede van onzen jongen hertoge Phylips, erfachtich heere ende grave van Vlaendren, ende de bezegelthede van dien ende van beede den landen, ende de bezegelthede van meer Phylips van Cleven, ghezeyt mynheere van Marke, die waren daer ghetoocht ter voorseyde veinster huut : dit alzo ghedaen zynde, de heeren huuter voorzeyde veinster gaende, daer waren bereed 6 barnende toordsen ende an elke toordse hanghende der stede van Brugghe wapene ; ende in dander veinster der boven, daer stonden der stede speeillieden ende speeilden daer ter heeren van Gode ende van Maria : *Ave regina celorum :* dat ghedaen zynde, mynheere den schoutheeten, ende mynheere den bailju voorzeyd, ende den ambassade voorzeyd, ghyngen al te zamen, eerlicken ende met ghemanierlicken state van daer toot Sinte Donaes in de kerke, ende daer was ghezongen ende ghespeeilt metter orgele, ten love van den almueghenden God, *Te Deum laudamus, te Dominum confitemur,* ende den voorzeyden ambassade, die hadden an eenen keerel, rood schaerlaken ghevoederd met marters, ende eenen rooden caproen ligghende up zyn schoudre, ooc rood schaerlaken, ende die ghevoedert met finen witten lasten, als eenen busschop als hy was.

Item up den 9[sten] dach in April, anno 89, doe zo vertrac den edelen, eerweerdegen ambassade van Ingheland huuter stede van Brugghe, ter Smedepoorten huut, om naer de stede van Calays, ende hy hadde ghezyn binder stede van Brugghe 12 weken, ende hy reed alzo wech, met zeere schoonen state, ende mynheere van Lichtervelde, weesende bailju van den Brugschen Vryen, dede hem gheleede tooter stede van Houdenburch.

Item up den 11[sten] dach in April, anno 89, doe zo reed

mynheere den Schoutheeten huuter stede van Brugghe, gheeeten mons^{r} Aernoud Pychavet, hy reed tooter stede van Houdenburch ende der stede van Oostende, voord achtervolghende van dien, zo was binder stede van Brugghe een trompet ghesteken, alle die sauderye zouden willen winnen, datse hem zouden commen doen bescriven, ten clooster van den Eechoute, staende binder stede van Brugghe, ende voord achtervolghende van dien, zo was up den 13^{den} dach in de stede van Brugghe, tsnuchten ten 6 hueren, dat alle die hem hadden doen bescriven, datse zouden commen by der Smedepoorte, te Sinte Loys huus, men zouden daer haerleder geld gheven, om te volgene mynheere den Schoudheeten, ter plaetse voorzeyd.

Item up den 13^{den} dach in April, anno 89, doe ghyngen huuter stede van Brugghe, 200 ghezellen van oorloogen, ter Smedepoorten huut, om naer der stede van Houdenburch.

Item up den 15^{den} dach in April, anno 89, doe zo was te Brugghe, up de groote merkt, up een schavoot, execucie ghedaen metten zweerde, ende alzo ghebrocht van levenden live ter dood, eenen ghehieten Willem, ende hy was van Zomergem by Gend ; ende hy hadde van der stede van Brugghe saudery ontfangen, ende was boven dyen hoverghegaen honder de vianden die der stede van Brugghe contrarye waren, ende hy woorde ooc contrarye vander stede van Brugghe. God hebbe zyn ziele.

Item voord noch up den 15^{den} dach in April, anno 89, zo drougen twee vrauwennamen binder stede van Brugghe den steen, ende eene vrauwe die drouch de tunne, ende die voorzeyde tunne was beneden up de voeten behangen int ronde met coebellen.

Item up den 23sten dach in April, anno 89, zo was huuter stede van Brugghe ghevoerd eene brugge, de welke brugge

ghemaect was binder stede van Brugghe, in een hof gheheeten int wallekin, staende by der Cruuspoorte ; de voorzeyde brugge daer ghemaect was, ende meer ander ghereeschepe der oorlogen anclevende ende menich ander schoon engyen der mede, het was ghevoerd huuter stede voorzeyd, ten dage voorseyd, ter Smedepoorten huut, tooter stede van Houdenburch, om te wederstane de vianden van der stede van Brugghe, de welke waren int jaer ende ten dage voorseyd, binder stede van Dixmuude ende van der Nyeupoort ende ooc mons^r Aernoud Pychavet trac ooc mede, als capitein ende man van wapene, om dbhehoud ende welvaerd den lande van Vlaendren ende der stede van Brugghe, ende hy voorseyd was, ten dage voorseyd, Schoudheeten van der stede van Brugghe.

Item up den 25sten dach in April, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe, ter Bouverye poorte, gheprouft een groot zwaer engyen, ende daer waren mede gheschoten dry schoten, ende hem was daer den name ghegeven David.

Item up den 28sten dach in April, anno 89, doe was eenen zager dood ghesteken in de Steenstrate, ende hy hiet Karstiaen, ende hy was begraven tOnzer Liever Vrauwen, in de stede van Brugghe, ende het dede hem eenen cuuper.

Item up den laetsten dach in April, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe, up de Groote Merct, up een schavoot eenen ghexecuteerd van zynen live, metten zweerde, ende hy hiet Jacop Bollaerd, ende hy was gheboren van Moerkerke, ende hy was hangeman ende houdslager van Biervlied, ende dien zelven Jacop voorseyd was in de stede van Brugghe ghebrocht up eenen wagen, ghebonden met coorden, den 28sten dach van April, anno 89.

Item up den laetsten dach in April, anno 89, doe zo was in de stede van Brugghe, eenen man voor tprinchenhof,

zyn hand of gehauwen, by ghevechte ende het dede een jonc knecht.

Item achtervolgende van den laetsten dach van April, doe ontooft was Jacob Bollaerd voorzeyd, zo was doe noch eenen ghebrocht ten voorzeyden schavoote om ooc execucie te doene van zinen live, maer die hadde gracie; gracie wil ons allen God verleenen. Amen.

Item up den 2^{den} dach in Meye, anno 89, doe zo quamen binder stede van Brugghe van der stede van Cortricke, mynheere van den Gruuthuuse, ende mynheere van Vletre, quamen beede te zamen in te Sinte Cateline poorte omtrend met 100 peerden, ende mynheere van den Gruuthuuse die hadde als doe ghezyn huuter stede van Brugghe 8 weken ende 4 dagen.

Item up den 3^{den} dach in Meye, anno 89, doe zo ne stonden binder stede van Brugghe niet meer dan 3 poorten hoopen, deene was de Speye poorte, de Gendpoorte ende de Smede poorte, ende dat ter cause van den quadwillenden van der stede van Brugghe, vianden zynde van der stede van Brugghe, ende de stede van Brugghe hadde ghecleed al nyeu keerels ten dage voorzeyd, den 3^{den} dach van Meye, de 48 roode caproenen, de welke ghecooren waren den 23sten dach in Spurkele, anno voorseyd, ende an elken keerel, an de luchter mauwe, 2 linten, rood ende wit.

Item up den 7^{den} dach in Meye, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe groote vreeze, zorge ende ancxt van brande in de Wapenmakersstrate, by een huus gheheeten in de Stegereep, an de zyde van den burchgrave, maer God lof het vergync metter minster schade ende quets.

Item up den 9sten in Meye, anno 89, doe was tghemeente van der stede van Brugghe vergadert elc int sine, naer d'houde costume, om zeker zaken, pointen ende artikelen die myn-

heere van den Gruuthuuse begeerde an de stede van Brugghe, ende hy gync zelve, in zinen persoon, van lede te lede.

Item up den 11sten dach in Meye, anno 89, doe zo waren eeneghe quaedwillende van der stede van Brugghe, zy quamen van der stede van Dixmuude, ende quamen toot voor de Smedepoorte van der stede van Brugghe, ende sloughen de lieden dood, ende vyngen de lieden, ende vynghen veeil peerden ende coyen, ende vynghen ooc 2 achouters van der stede van Brugghe.

Item up den 11sten dach in Meye, anno 89, doe zo was gheslegen trompet binder stede van Brugghe, dat alle mannen te peerde hem zouden commen doen bescriven int hof van mynheere van den Gruuthuuse.

Item up den 18^{den} dach in Meye, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe, met den gheboode van der stede, vry consent ghegeven te vercoopene binder stede voorseyd, vleeschs, vischs ende brood, twelc dat gheduerde toot den 14^{den} dach in Meye, twelc es 34 weken, ende den 14^{den} dach in Meye voorzeyd, doe zo wast weder of ende te nieten gheroupen, ooc metten ghebode van der stede voorseid, twelc daer veele lieden om waren zeere mespayt.

Item up den 13^{den} dach in Meye, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe ghebooden metten trompette, dat alle man te peerd hem zoude commen doen bescriven ten hoove van mynheere van den Gruuthuuse.

Item up den 14^{den} dach in Meye, anno 89, doe zo was te Brugghe een ghebod ghedaen metter klocke, ende metten heere ende metten wed, dat alle die saud wilden winnen, datse te voed zouden commen ten hoove van mynheer van den Gruuthuuse, zy zouden hebben 8 grooten alle daghe, ende betaelt een maend te vooren.

Item up den 16^{den} dach in Meye, anno 89, doe zo was

binder stede van Brugghe, in den Burch, voor thuus van den vryen eenen bloc ghestelt in d'heerde ende daer zo was eenen man van buuten zinen eenen vyngher of ghecordt, tes te wetene, den vyngher naest den cleenen vyngher van zynder luchter hand.

Item up den 19[den] dach in Meye, anno 89, doe quam mynheere van den Gruuthuuse ter kerke van Sinte Kartoffels toot den goeden Sint Jooris, ende hy quam al wit in de wapene, van der oofde tooten voeten, ende hy dede daer doen eene misse voor Sint Jooris.

Item up den 20[sten] dach in Meye, anno 89, doe zo was mynheere van den Gruuthuuse, ten clooster van den Eechoute staende binder stede van Brugghe, als capiteyn generael van der stede van Brugghe, daer ontfync hy monster van 1000 mannen van oorlogen, om te treckene int Westland, op die vianden waren van der stede van Brugghe.

Item up den 21[sten] Meye, anno 89, doe zo was mynheere van Lichtervelde, als bailju zynde van der stede van Brugghe ende van den brugschen vryen, hy was ten dage voorzeid buuten der Smede poorte van der stede van Brugghe ter Magdaleene, daer so ontfync hy monster van 1200 mannen.

Item up den 21[sten] Meye, anno 89, doe quamen 4 mannen van der stede van Dixmuude, vianden zynde van der stede van Brugghe, zy quamen tusschen der kerke van Sinte Bave, ende den clooster van den Magdaleene, om vernemen ende ooc om bespyen, ende hemlieden quamen 4 mannen te ghemoete, van buuter stede van Brugghe, buuten der Smede poorte, ende waren te peerde an beede de zyden, honder al zy daer vochten, zo datter 2 dood bleeven, van den vianden van der stede van Brugghe, den eenen bleef daer dood up de stede, ende dander was ingebrocht al ghequetst ende die starf bin den havende, waer of

dat den eenen was een busschayere, ende dander 4 die dat deden, den eenen was eenen achhouder van Oosthende, ende hiet Annekin de Waghenare; nu dander twee van der partye zynde van der stede van Brugghe, die reeden om naer haerleder volc, dat lach betrend den clooster van Sinte Andries, nu zilieden alle int gemeene treckende om naer de stede van Dixmuude, zy worden bevochten betrend Aertryke, van die van Ostende, Houdenburch ende Winendale sauweniers zynde van der stede van Brugghe, ende daer bleefer honder dooden ende ghevangen een hondert ende 50, partye zynde van der stede van Brugghe, ende den standaert van de partyen van der stede van Brugghe, was in de stede van Brugghe ghebrocht up den 22sten dach in Meye, den welken standaert was ghelu ende blaeu.

Item up den 23sten dach in Meye, anno 89, doe zo was inghebrocht als ghevangen man Aernoud Breydel, als ballync van der stede van Brugghe, ende fugutif viand zynde van der stede van Brugghe, ende hy was ghevangen up den 21sten dach in Meye tAertryke in een ghevecht, ende hy was inghebrocht in de stede van Brugghe ten dage voorseyd, ende was gheleed up de plaetse Maubeerd, ende van daer was hy gheleed in de Loove, daer men de quaeddoeners pleeicht te exameneerne, ende van daer in de vanghenesse van der stede van Brugghe, ende al de poorten van der stede van Brugghe die waren ghedaen sluuten dien dach, zo datter niement huut en mochte zonder passepoort, ende binder stede voorzeyd, was een trompet gheslegen, dat alle de Spaniers zouden commen ten clooster van den Eechoute, binnen Brugghe, naer der noene, ten 4 hueren, ende daer so deden zy monster, ende voord naer der noene, zo was noch trompet gheslegen, dat alle die wilden voeren vytaelje, datse hem zouden ghereed maken.

Item up den 24sten dach in Meye, anno 89, doe zo was een trompet gheslegen binder stede van Brugghe, dat alle mannen die hadden peerden ende waghenen, datse die zouden bryngen te voorschine, up de verbuerte van peerden ende waghen.

Item up den 24sten dach in Meye, anno 89, doe was binder stede van Brugghe geoordeneerd ende vergaderd eene grote wapenynghe, met goeden rypen rade, ende met schoonder oordenancye, om te treckene upt Westland, ende tiegen de quaedwillende van der stede van Brugghe, metter welke wapenynge men voerde huuter stede van Brugghe 12 metalen serpentinen, 24 haghebussen, 6 cortauwen, eenen waghen vul kerksparen, 3 waghenen vul schouplancken, buspoeder, steenen, hartyljerye, targyen, warcmannen, tes te wetene, timmerlieden, cuupers, schipwerkers, wielwerckers ende voord alle ghereedschepe dat ter oorloghe diend ende toebehoordt.

Item daer ghyngen ooc huuter stede van Brugghe, ten dage voorzeyd, 300 mannen gheheeten Spadeniers, elc man, met eender pyke ende met eender spade.

Item up den 25sten dach in Meye, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe, up de groote merct, voor de halle, up schavood, execucye ghedaen, metten zweerde, ende alzo ghebrocht van levenden live ter dood, eenen gheheeten Arnoud Breydel, ghebooren van binnen der stede van Brugghe.

Item up den 26sten dach in Meye, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe, eenen jonc knecht ghegeeselt met roeden ende dat by justicyen, hy was al naect ghegeeselt van in den Burch toot buuten der Cruuspoorte.

Item up den 26sten dach in Meye, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe, een trompet gheslegen achter

de straten, dat alle de ghone, die waren van der gage ende saudeye ontfangen hadden, datse commen zouden int heer, up de galge.

Item up den 30sten dach in Meye, anno 89, doe zo quamen de vianden van der stede van Brugghe, huuter stede van Diexmuude, ende quamen ten daghe voorzeyd, te peerde ende te voed, voor de Smede poorte van der stede van Brugghe, ende vyngen mannen ende peerden, ende de vytaelgye waghenen die op weghe waren, om te treckene ten heere-waerd, van der stede van Brugghe, twelc dat de stede van Brugghe, huut hadde liggende, ende daer was een van den voorseyde vianden zyn kele of ghereden met eender pycke, zo dat hy daer dood bleef upt veld.

Item up den 2den dach in Wedemaend, anno 89, doe zo quamen de vianden van der stede, voor de Smede poorte ende voor der poorte van der Bouverye van der stede van Brugghe, ende quamen huuter stede van Diexmuude, met 3 hopenen standaerden eene witte, eene groene ende eene roode, ende vyngen de lieden mannen ende peerden toot voor de voorseyde poorten ende vyngen twee wakers van der stede van Brugghe, die waecten ten dage voorzeyd, ter Smede poorte, ende die waren gaen drincken buuten der Smede poorte toot Sinte Bave.

Item up den 3den dach in Wedemaend, anno 89, doe zo quamen de vianden van der stede van Brugghe, voor de Smede poorte, ende zy quamen huuter stede van Diex-muude, maer zy en vyngen doe nyemende, maer zy waren huut om te vanghene de waghenen metter vytaelgye.

Item up den 4den dach in Wedemaend, anno 89, doe zo was in de stede van Brugghe, eene trompet ghesleghen, van eenen eerhaud of missagyer van der crone van Vrankerycke, voor tSprinchenhof ende daer was ondboden ten parlemente

van Parys, den roomschen kuenync, van den kuenync van Vrankerycke weghe.

Item up den 5[den] dach in Wedemaend, anno 89, doe zo waren ghehouden ende ghedregen processyen generael tOnzer Liever Vrauwe kerke, binnen Brugghe.

Item up den 6[den] dach in Wedemaend anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe, ter Vridachmerct, de butync vercocht van coyen die theer van Brugghe gheereeghen ende gheconkesteerd hadden in tWestland, in Vueren ambocht, ende up den zelven dach, zoo was te Brugghe, by den gheboode van der stede, ter hallen huut, de munte of ghestelt.

Item up den 9[sten] dach in Wedemaend, anno 89, doe zo was huuter stede van Brugghe, ghevoerd eene brugge, die ghemaect was om volc van wapene te rydene ende te gane daer hoover, om te leggene in twater van der veste van Dicxmuude, om de stede voorseyd hinder der mede te doene.

Item up den 11[sten] dach in Wedemaend, anno 89, doe zoo waren binder stede van Brugghe, gheeooren ende gheoordeneerd 80 mannen, om die te zendene int heer van Brugghe, te weten, dat lach in een perc, up zyn sterken te Beersbrugge, voor de stede van Dicxmuude, tes te wetene, de 80 mannen voorseyd waren 20 timmerlieden, 20 maetsenaers, 20 cuupers, ende 20 smeden, die zouden daer gheghaen hebben, omt voorseyde heer te hebben gheholpen te versterkene.

Item voord op den 13[den] dach in Wedemaend, anno 89 achtervolghende te sprekene dien van den tvoorzeyden heer van Brugge, dat lach ten daghe voorseyd, te Beersbrugge voor der stede van Dicxmuude, dat worde op den 13[den] dach in Wedemaend voorseyt up gheslegen van zinen vianden ende zeere geschoffyerd, veele dood gheslegnen, ghequetst

ende ghevanghen. God wild ontfermen ende God wil der zielen ontfermen van die daer dood bleeven, ende voord alle zielen daer God bede vooren begeerd. Amen.

Item up den 14den dach in Wedemaend, anno 89, doe zo waren ghezonden, van huuter stede van Brugghe, vychtich ardchyerds tes te verstane, een 25 van den houden voedboghe, ende een 25 van den handboghe.

Item up den 15den dach in Wedemaend, anno 89, doe zoo was, binder stede van Brugghe, een trompet ghesleghen, dat alle die saut zouden willen winnen, datse hem zouden commen doen bescriven.

Item up den 15den dach in Wedemaend, anno 89, tsnavends ten 8 hueren, doe zo waren om naer Ostende ghezonden huuter stede van Brugghe, hondert ende vichtich saudeniers.

Item up den 16den dach in Wedemaend, anno 89, doe zo waren te Brugghe, metter clocke, verbooden alle ambochten ende neeringen, ende verboden werken ende doen werken, ende het was gheboden metten trompette, alle die saud wilden winnen te ligghene binder stede van Brugghe, datse hem zouden commen doen bescriven.

Item up den 16den dach in Wedemaend, anno 89, naer der noene, ten 4 hueren, doe quam te Brugghe de tydynghe by eenen bode van der stede van Ypre, alsdat de ermeye van Vrankerycke was ghepasseerd der stede van Ypre, ende het was ghecommen te Cappelle te Poele, als op den 17den dach te zine te Thoroud, buuten welken men ghebood, metten trompette, in den Burch voor der stede huus, dat alle man diet geliefde zoude voeren vytaelge te Toroud, ende dat alle menschen up den 17 dach zouden werken ende doen werken.

Item up den 16den dach in Wedemaend, anno 89, doe zo waren ghezonden 3 tunnen buspoeder der tOostendewaerd

metten roode caproenen van der stede van Brugghe, maer zy keerden wederomme, ter cause omdat de vianden van der stede van Brugghe de stede van Ostende inghenomen hadden.

Item up den dach voorzeyd, den 16^{den} dag voorseyd van Wedemaend, anno 89, doe zo wast gheoordeneerd ende ghesloten hoe dat alle de vrauwen ende de kindren moesten ruumen de stede van Brugghe, toebehoorende den fugytiven van der stede van Brugghe van alle dewelke die ghevloon waren ende geloochend hadden der stede van Brugghe, zy moesten alle ruumen.

Item up den 17^{den} dach in Wedemaend, anno 89, zo was te Brugghe een ghebod ghedaen ter hallen huut, metter klocke, hoe dat men zoude voeren vytalye in tVransche heer, twelc liggende was te Tooroud, twelc geschiede; want daer was ghevoerd, ten dage voorzeyd, vaten met wine, cruud ende specherye, ende vier waghenen met broode, ende 4 waghene met biere, twee waghenen met smedecoolen, 2 waghenen met yzere, om de peerden mede te beslane.

Item up den 17^{den} dach in Wedemaend, anno 89, doe zo quam eenen eerhaud an hebbende eenen wapenroc, ende hy quam van mynheere van Merwe, geheeten Daneel Van Moerkerke, zo quam hy ghereden up eenen zwarten moor, ende hy quam huuter stede van Ostende, toot voor dEzelpoorte van der stede van Brugghe, vraghende of haer de stede van Brugghe zoude willen up gheven, behouden lyf ende goed of niet, ende hy was inghebrocht met verbonden ooghen ende alzo ghebrocht gheleet toot in den Burch, inder schepenen huus.

Item up den 17sten dach in Wedemaend, anno 89, doe zo was huuter stede van Brugghe ghezonden een 100 mannen ghezeyd Saudeniers, toot in de stede van den Dam.

Item up den 17[den] dach in Wedemaend, anno 89, doe zo quamen 300 mannen, gezeyd Saudeniers van Gend, ende zy quamen in ter Gendpoorte, ende ghyngen in ter herberghe, an de Vridachmerct, in de Valcke ende int Schaec.

Item up den 20[sten] dach in Wedemaend, anno 89, doe zo was te Brugghe, up de Groote Merct, een galghe ghemaect ende gherecht.

Item up den 21[sten] in Wedemaend, anno 89, doe zo waren binder stede van Brugghe, ghehouden ende ghedreghen processyen generael, ende die waren ghedreghen duer d'Breydel straetken, voorby de Halle, rondomme de groote Merct, alzo gaende voorby de kerke van Sinte Pieter, hover de plaetse Maubeerd, alzo omme slaende duer de Oochstrate, hover dhoude Muelenbrugge, ten broeders van den Predicaren; den dienst daer ghedaen zynde, zy ghyngen van daer voorby den Braemberch, hover de groote Echoudbrugge, duer de Wullestrate, ende alzo weder in de Breyelstraete, toot in den Burch, ende daer was ghemaect eene stage zeer rykelic behanghen met gouden lakene, ende met ghewyeden dwalen, waerop dat ghesteld was rustende het heleghe, zoete, weerde, warachtich, ghebenedyde Sacrament, twelc rustende es in de kerke van Sinte Donaes, binnen Brugghe, twelc helich, ghebenedyde Sacrament voorseyd mede omme ghedreghen was, in deze voorseyde devote processye, ende de stede van Brugghe hadde daermede gaende 4 barnende toortsen ende an elke toordse was hanghende der stede van Brugghe wapene.

Item up den 21[sten] dach in Wedemaend, anno 89, doe zo was huuter stede van Brugghe ghevoerd twee waghenen vul taergyen ende eenen waghen met thenten, ende die waren ghevoerd om naer der stede van Nyeupoort, in tVransche heer, het welke was ghecommen in tWestland, ten secourse

ende ter bate, ende ter helpsamichede van der stede van Brugghe, met meneghen edelen heere, ende met grooter menichte van volke.

Item up den 27sten in Wedemaend, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe, in den Burch, up de bloote carsye, eene karre zands ghesturt, ende daer waren twee mannen up gheexecuteerd, metten zweerde, ende alzo ghebrocht van levenden live ter dood; den eenen hiet François Rycx, ende hy was een makelare van der stede van Brugghe, ende hy was een schotter in de gilde van de houden voedbooghe, ende dander was van de stede van Gend, ende hy was van doodslaghe.

Item up den 27sten dach in Wedemaend, anno 89, doe zo quamen binder stede van Brugghe, Francoyzen, mannen van oorloghen, tes te wetene, 300 te peerde ende 500 te voed branckenyers.

Item up den 28sten dach in Wedemaend, anno 89, doe zo quamen in de stede van Brugghe noch 1000 Francoysen, honder te peerde ende te voed.

Item up den 29sten dach in Wedemaend, anno 89, zo waren ghebrocht in de stede van Brugghe, duer de stede van den Dam, te watre, ter Speyepoorten in, twee metalen bussen van der stede van Gend, groot ende schone, ende waren ghebrocht te schepe toot honder de Crane.

Item up den 29sten dach in Wedemaend, anno 89, doe zo quamen binder stede van Brugghe, ter Gendpoorten in, 26 waghenen met engyenen, met buspoeder ende met steenen; de 20 waghenen met poeder ende met bussteenen, ende de 6 waghenen met engyenen, waren elc wyt bin den boorde 10 duumen, ende elc engyenen tes te wetene, de twee engyen van dien hadde 18 peerden, ende dander 4 engyenen, elc 7 dumen wyd, ende elc van dien waghen 14 peerden, ende daer

quamen mede te voed 3 waerven 40 mannen, pyken ende handbooghen, ende 3 waerven 24 stalen voedbooghen, ende de voorzeide 6 waghenen, metten voorzeyden engyenen, die reeden hover de groote merct, duer de strate van Sinte Amand, toot up de Vridachmerct, om naer de Smede poorte.

Item up den 29sten dach in Wedemaend, anno 89, doe deden 200 mannen van oorlogen in de stede van Brugghe, monster in telooster van den Eechoute, ende het waren ghezellen van Gend ende van Brussele.

Item up den 30sten dach van Wedemaend, anno 89, doe waren binder stede van Brugghe, ter Crane up ghewonden de voorzeyde engyenen, die binder stede van Brugghe ghebrocht waren van Gend, up den 29sten dach van Wedemaend.

Item up den 30sten dach van Wedemaend, anno 89, doe ginc eene vrauwe, binder stede van Brugghe, by justicye van der wet van Brugghe; zo was zoe ghedoen draghen de steenen aen hueren hals hangende, ende eenen looden hamer op haer schoudere, ende gync alzo rond omme de grote merct, ende voord ooc meer andere straten, ter gheliefde van schepenen, ende dat om zeker mishuuzen van huer, ende het was een melkeghe, die melc vercochte by der strate, ende zoe woende in de Boeverye strate.

Item up den eersten dach van Hoymaend, anno 89, doe zo ghyngen huuter stede van Brugghe, 2000 volc van wapenen, honder te peerde ende te voed, tes te wetene, 600 mannen te peerde, ende die reeden ende die ghyngen ter Smede poorten huut, om naer den stede van Houdenburg ende Oostende, ende daer voeren mede twee serpentinnen van metalen, die waren ghestelt up de Vridachmerct.

Item up den 2den dach in Hoymaend, anno 89, doe zo voer huuter stede van Brugghe, ter Smede poorten huut, om naer de stede van Houdenburch ende Ostende, 6 wa-

ghenen, tes te wetene, 2 gheladen met broode, 2 gheladen met pyken, tes te wetene, up elken waghen 3 douzinen ende den derden waghen twee, vul gheladen met wapene, tes te wetene creeiften en halve creeiften.

Item up den tweeden dach in Hoymaend, anno 89, doe zo quam in de stede van Brugghe, ter Gendpoorten in, mynheere Phylips mons^r^, den zuene van mynheere van Ravesteen, ende hy reed terstond in thof van mynheere van den Gruuthuuse, toot mynheere van den Gruuthuuse, als capitein van der stede van Brugghe, ende daer dede hy zin noenmaeltyd, ende hy reed terstond van daer om naer Oostende tot mynheer Phylips van Crevecuer, ghezeyt mons^r^ de Coordes.

Item up den 3^den^ dach in Hoymaend, anno 89, doe zo waren ghevoerd, huuter stede van Brugghe, 3 waghenen vul gheladen met sparren ende met schouplancken, ende waren ghevoerd ter Smede poorten huut, om naer Oostende, ende om naer Dixmude.

Item up den 29sten dach in Wedemaend, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe, by de Cruuspoorte, thenden der Peperstrate, eenen ghequetst ende ghegrieft van zinen live, zo dat hy quam van levenden live ter dood, het was eenen Francoys, ende hy was begraven in Sint Jans huus, staende bin Brugghe, ende het dede eenen Francoys.

Item up den 3^den^ dach in Hoymaend, anno 89, doe zo was eenen man ooc ghequetst ende ghegrieft van zynen live, zo dat hy quam van levenden live ter dood, ende het was een vry timmerman van Brugghe, ende het gheschiede buuten der Smedepoorte van der stede van Brugghe, tusschen den clooster van der Magdaleene, ende der kerke van Sinte Bave, buuten Brugghe, ende den dooden die hiet Jooris de Dobbelare, ende die den dood slach dede, dat was eenen messemaker, ende hy hiet Diederic ende hy woende by Sint Jans

plaetse, by een pasteye backer, ende den dooden was begraven up den 4^{den} dach in Hoymaend, met ghewapender hand, ghelyc als dat betaemt ghedaen te zine, int kercof van Sinte Salvator, binnen Brugghe. God hebbe zyne ziele.

Item up den 4^{den} dach in Hoymaend, anno 89, doe zo waren ghevoerd huuter stede van Brugghe, 3 waghenen gheladen met bussteenen, tes te wetene, den eenen waghen hadde in 4 peerden, ende dander 2 waghenen hadden elc maer 3 peerden, ende waren ghevoerd ter Smede poorten huut, om naer de stede van Houdenburch ende de stede van Oostende.

Item up den 5^{den} dach in Hoymaend, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe een trompet gheslegen, dat alle de guene, de Francoyzen ende Vlamyngen, die saudeye ontvanghen hadden, dat zy alle zouden gaen, alzo wel te peerde als te voed, huuter stede van Brugghe, om naer der stede van Houdenburch ende Oostende, elc honder zynen capiteyn, up de galghe.

Item up den 5^{den} dach in Hoymaend, anno 89, doe zo quam Phylips $mons^{r}$ in de stede van Brugghe, van der stede van Oostende.

Item up den 6^{den} dach in Hoymaend, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe, int clooster van den broeders van den Predicaren, ghezeyt den Jacopinen, daer was doe daer den weerdeghen fierter, ende daer in den gloryeuzen heleghen lichame van Sinte Godelieve van Gistele, ende het dede den dienst van haer den suffregaen van Doornicke, ghezeyt den busschop van Sarepten. Den dienst ghedaen zynde, men drouch den weerdegen fierter ende glorieux lichame van Sinte Godelieve omme met de processye van den voorseyden couvente ende clooster van der oordene van den Predicaren, den eerweerdegen busschop voorseyd, drouch het weerdich,

helich, ghebenedyde ooft van Sinte Godelieve, ende de priesters van den voorseyden clooster van den Predicaren, droughen de weerdichste ende de helichste relyken van haerlieder kerke voorseyd, ende deze voorseyde weerdeghe processyen ghyngen huuten voorseyde clooster ter voorpoorte, omme slaende ter rechterhand ter Ganestrate, inslaende toot voor een huus geheeten int Kakebeen, omme slaende ter rechterhand toote plaetse ten Hoye, toot voor een huus geheeten in den Buc, der omme slaende ter rechterhand duer de Witte Ledertauwer strate, ende alzo omme slaende ter rechterhand, ende alzo weder ter voorpoorten in, met groter eere, weerdichede ende reverenchye, ende metten stede speeillieden, eerbaerlic ende notabelic, zo als dat betaemt.

Item op den 6^{den} dach in Hoymaend, anno 89, doe zo was ghevoerd hutter stede van Brugghe, 20 metalen engyenen, de 6 wyd zynde int ronde 12 dumen ende 12 waghenen gheladen met thenten ende met pauwiljoenen, tes te wetene, de 12 waghenen stonden int tSprinchenhof ende de 20 engyenen die stonden up de Beestenmerct, by der Vridachmerct, ende een trompet was ghesleghen ten dage voorzeid, dat alle de guene, die daertoe ghecooren ende ghearresteerd waren, dat hem elc zoude bereed maken terstond te treckene om naer de stede van Houdenburg ende Oostende.

Item up den 6^{den} dach in Hoymaend, anno 89, doe zo quam mynheere Phylips mons^{r} van Oostende by nachte, ter middernacht, ten 1 hueren, als den 7sten dach bedaechde, doe quam hy in de stede van Brugghe, met zeere schoonen state, ter Ezelpoorten in, ende up den 7sten dach voorzeyd, naer der noene, ten 4 hueren, doe zo reed hy huuter stede van Brugghe ter Gendpoorten huut, om naer de goede stede van Gend ende de goede stede van Bruessele.

Item up den 8sten dach in de Hoymaend, anno 89, doe zo

was binder stede van Brugghe een trompet ghesleghen achter de straten, dat zo wye die waren van der oorloghe, ende saudeye ontvangen hadden of niet, datse terstond zouden vertrecken, huuter stede van Brugghe, ende bin den zelven havende zouden zyn ter stede van Oostende, up de galghe.

Item up den 9sten dach in Hoymaend, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe, ghebooden, metten trompette, achter de straten, dat alle waghenaers zouden hem voughen te commene, te voerne engyenen artylgerye, up ghecorengyerd te zine van den heere den Capiteyn, ende noch voord dat alle de ghone, die consten spelen metter calvenere en metten stalen booghe, datse hem zouden commen doen bescriven, my zoude hem terstond betalen voor eene maend, ende datse zouden volghen terstond, zonder letten.

Item up den 9sten dach in Hoymaend, anno 89, doe zo waren ghevoerd huuter stede van Brugghe, 34 waghenen met hartyljerye, te verstane houten bruggen, schermen, targyen, 3 waghenen gheladen vul waghewielen, 6 waghenen met 12 schepen, elc waghen twee, ende ooc 2 ponten, ende voord al ander ghereedschepe, al zulc als daer toe diendt.

Item up den 10den dach in Hoymaend, anno 89, doe zo waren ghevoerd huuter stede van Brugghe, ter Ezelpoorten huut, om naer de stede van Oostende, 40 waghenen met hartylgerye, tes te wetene, met schermen, scraghen, bruggen, schepen ende voord al dat der oologhen diend.

Item up den 11sten dach in Hoymaend, anno 89, doe zo waren noch ghevoerd huuter stede van Brugghe, 25 waghenen ter Ezelpoorte huut om naer de stede van Oostende, met bruggen, targen, schermen, poonten, ende 6 waghenen gheladen vul met leederen, ende voord met meer andre ghereedschepen die ter oorloghen dienen.

Item up den 13den dach in Hoymaend, anno 89, doe zo

was binder stede van Brugghe, ghecooren ende ghemaect eenen nyeuwen schoudheeten, ende dat was Willem Moreel, ende het worde of ghestelt mis^r Aernoud Pychavet, ter cause om dat de roede niet bedienen en mochte ende dat om zeker beletten ende bejeghenthede die hem toe quamen, ende den voorseyden mis^r Aernoud Pychavet hadde de roede bediend ende den schoudheeten van Brugghe ghezyn, 47 weken, eenen dach min.

Item up den 13^den dach in Hoymaend, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe, up de groote merct, voor de kerke van Sinte Kartoffels, een bouve dood ghesteken, ende het was een Duudsche, wand hy lach daer en dobbelde op de vischbancken.

Item up den 13^den dach in Hoymaend, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe, een trompet gesleghen, achter de straten, dat zo wye wilde voeren vytaelgye, dat terstond zouden trecken naer de stede van Houdenburch, ende weten waer dat tVransche heer neder zoude slaen.

Item up den 14^den dach in Hoymaend, anno 89, doe zo vertrac mynheer van den Gruuthuuse huuter stede van Brugghe, met zeere sconen princhelicken state, ter smedepoorten huut, ende reed alzo om naer Kouckelare, daer tVransche heer lach, ende mynheere van Koordes, gheseyt mynheere Phylips van Creveceur, maerschalc van Bourgogne, joncheere Jan van Piere, den zuene van mynheere van den Gruuthuuse voorseyd, mynheere van Peenen, mynheere van Vendomen, ende voord menich ander ede heere, ende laghen daer met 30 duyzent volcx van wapene, om te treckene op de vianden van den 3 leden dslands van Vlaendren, ende Willem Moreel, als schoudheeten van Brugghe, ende mynheere Jan van Nyeuwenhoove als burchmeester van Brugghe, die deden mynheere van

den Gruuthuuse gheleede, ende het trocken met hem 3 dekenen van der stede van Brugghe, tes te wetene, den deken van den vullewevere, den deken van den smeden ende den deken van de kousscheppers die trocken mede toot Kouckelare.

Item up den 17den dach in Hoymaend, anno 89, doe zo waren die van Dicxmuude voor de stede van Brugghe, ende vynghen veele schamel mannen die zy buuten vonden, ende het worde een ghevangen van hemlieden, ende hy was te peerde, ende hy was te Brugghe ingebrocht.

Item up den 18den dach in Hoymaent, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe, een trompet ghesleghen, dat so wye dat zoude willen winnen saudeye, datse hem zouden commen doen bescriven int huus van den vryen.

Item up den 18den dach in Hoymaend, anno 89, doe zo waren ghezonden 80 schotters van der stede van Brugghe tooter stede van Damme, tes te wetene, 40 schotters van den handbooghe, ende 40 schotters van den houden voedbooghe, ende 20 van den jongen voedbooghe, dats een 100.

Item up den 18den dach in Hoymaend, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe by der Cruuspoorte, up de Veste, een kind ghegeten van eenen zwine, zo dat daer of starf bin die nacht, als den 19den dach bedaechde, ende het was een meyskin.

Item up den 18den dach in Hoymaend, anno 89, doe hadden gheleghen in de stede van Brugghe ter Crane, 2 groote engyenen van der stede van Gend, elc engyen 11 duimen wyd zynde bin den boorde, ende die voorzeyde engyenen hadden daer gheleghen 20 dagen, ende zy waren weder te Gentwaerd ghevoerd ende te schepe ghedaen, ten dage voorzeyd.

Item up den 19den dach in Hoymaend, anno 89, doe

zo was tsnuchtens tyleken ghevonden binder stede van Brugghe, een man dood ligghende by der Cruuspoorte, tiegenhover een cappelle, gheheeten de Colomme, ende hy lach daer doot ghestorven zyn zelfs doot, ende hy was van der steden van Houdenburch. God hebbe zyn ziele. Amen.

Item up den 19den dach in Hoymaend, anno 89, doe was ooc tsnuchten tyleken, ghevonden eenen man dood ghesteken in den langhen rollewech, binder stede van Brugghe, thenden der Balcstrate, ende hy was van der stede van Nyeupoort, ende diet dede, men hiet hem in de wandelynghe den schotschen pyer. God hebbe ooc zyn ziele ende alle zielen. Amen.

Item up den 19den dach in Hoymaend, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe, een man ghevonden ligghende dood ghesteken, in de Moerstraete, ende het was een wale, ende het was een wale diet ooc dede.

Item up den 19den dach in Hoymaend, anno 89, doe zo quamen weder thuus in de stede van Brugghe, Willem Moreel, als schoutheeten van der stede van Brugghe ende den upper burchmeester van der stede van Brugghe, gheheeten mynheere Jan van Nyeuwenhoove, de jonghe, ende quamen van der stede van Ypre.

Item voord up den 19den dach in Hoymaend, anno 89, doe zo quamen binder stede van Brugghe, ter Gendpoorten in, mynheere van den Gruuthuuse, als captein van der stede van Brugghe, den grave van Vendomme, mynheere van Peenen, ende eenen schotschen capitein, ende met 2 hopenen standaerden, elc rood, wit ende blaeu, met trompetten ende claroenen, ende met 1200 peerden, ende 500 voedgangers, ende den bastaerd van Borbon seere costelic ende met ryckelieken state, ende hy zat te peerde, ten vullen harnasche, ende eene groote plu-

magye. op sinen hellem staende, ende zyn peerd vooren ende achter ghewapend met ghezoden ledere : voord het achtervolgende, de schoone voorseyde wapenynghe 1000 voedgangers tes te wetene, 600 stalinbooghen, 200 handboghen ende 200 pyken.

Item up den 20sten dach in Hoymaend, anno 89, doe zo was een ghebod ghedaen, binder stede van Brugghe, ten halle huut, metter clocke, dat elc ende elken zoude mueghen vercopen vytaelgye, om redelicken loon, tes te wetenen, al zo wel up de Vridachmerct als up de groote Merct.

Item up den 20sten dach in Hoymaend, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe, monster ghedaen int clooster van den Eechoute van 800 mannen Francoyzen ende andre, ende 200 schotten.

Item up den 21sten dach in Hoymaend, anno 89, doe zo waren ter stede van Brugghe, ter Cruuspoorten in, in ghebrocht 6 bouven up eenen waghen, ende waren ghevanghen te Maldegheem, in den busch, ende werdeden daer bevochten van die van der prochye voorseid, ende zy waren ghecommen huut Hulst, ende daer bleefer 4 dood. ende 6 in de vangenesse van Brugghe ghebrocht ghevanghen,

Item up den 21sten dach in Hoymaend, anno 89, doe zo waren te Brugghe, up de groote merct, ghehanghen an een galghe, 8 mannen, naer der noene, ten 4 hueren, ende daer stond een schavoot ghemaect, ende dat hadde daer ghestaen een jaer ende seven weken, ende dat viel ter neder vande den laste van den volcke.

Item up den 22sten dach in Hoymaend, anno 89, doe zo waren de voorseyde 8 persoonen of ghedaen van der galghe, te Brugghe, op de groote merct, voor den noene, ten 8 hueren.

Item up den 22sten dach in Hoymaend, anno 89, doe zo quamen mynheere van den Gruuthuuse, den graeve van Vendomme ende mynheere van Peenen, zy quamen ghereden met zeere schoonen, ende ryckelicken ende princhelicken state, binder stede van Brugghe, tsnavends, ten 7 hueren, huuten hoove van den Gruuthuuse toot buuten der Cruuspoorte, spaseeren huut ghenouchten, ende quamen weder ter Cruuspoorten in, ende reden deur de Peperstrate, ende alzo voord toot elc int syne.

Item up den 23sten dach in Hoymaend, anno 89, doe zo dede, binder stede van Brugghe, monstre een Hyngelschs capitein, int hof ten clooster van den Predicaren, van 200 ghezellen.

Item up den 23sten dach in Hoymaend, anno 89, doe zo gaf de stede van Brugghe een schoone costelic ende eerliche havendmaeltyd, up der schepenen huus, staende in den Burch, mynheere van den Gruuthuuse ende mynheere van Peenen, als ooc mynheere den grave van Vendomme.

Item op den 24sten dach in Hoymaend, anno 89, doe zo trac een Hyngelsch capiteyn huuter stede van Brugghe, ter Gendpoorten, in voorme van wapenynghe, om naer de stede van Cortricke, hy was te peerde ghewapend, ende hy hadde eenen standaerd zwart ende wit, ende hy hadde 200 voedgangers, 25 min.

Item up den 25sten dach in Hoymaend, anno 89, doe zo was buuten der Cruuspoorte van der stede van Brugghe, by der kerke van Sinte Cruus, by den huuse van Pieter Stoppel, in eene gracht, der zo was ghevonden tsnuchtens metten dage, eenen man dood ligghende ghestorven, binder nacht zyn zelfs dood

Item up den 25sten dach in Hoymaend, anno 89, doe

waren in ghebrocht, in der stede van Brugghe, 7 ghevanghenen, vianden zynde van der steden van Brugghe, ende quamen huuter stede van Dicxmuude, ende waren ghevanghen te Hansamen, te Brugghe ter Smede poorten in, ende zy waren inghebrocht van den Francoyzen, die als doe ten tyde in de stede van Brugghe waren ghelogyerd.

Item up den 26sten dach in Hoymaend, anno 89, doe zo was een Francoys, binder der stede van Brugghe, ghehanghen ende verworcht an eene galghe, te Brugghe, up de groote merct. Item boven den Francoys voorzeyd, die up den 27sten ghehanghen was, daer was boven zynen hoofde ghesteld een groen meyken, ende boven upt dweers hout van der voorseyde galghe, was gheleyt een hand vul gars. Ende hy was of ghedaen, up den 27sten dach, voor der noene ten 8 hueren, ende begraven ten clooster van den freren.

Item up den 27sten dach in Hoymaend, anno 89, doe zo waren noch te Brugghe, up de groote merct, twee mannen ghehanghen ende verworcht an de galghe, waer of dat den eenen hiet Jacob De Vurstre, ende hy was van Gend.

Item up den zelven dach, zo waren de twee of ghedaen, naer der noene, ten dry hueren, die ghehanghen waren up den 27sten dach, voor der noene, ende waren beede gheleyt up een corde waghen ende alzo ghevoerd int Sint Jans huus.

Item up den 27sten, tsnavends ten 8 hueren, doe trocken hutter stede van Brugghe, 1000 francoyzen te peerde, om naer der stede van der Nyeupoort.

Item up den 28sten dach in Hoymaend, anno 89, doe zo waren te Brugghe, 3 manhoofden ghesteld met den voeten in den bloc, thenden der waterhalle, staende op de groote

merct op den houc van den Breyelstraetkene, ende zaten daer 10 hueren.

Item noch op den 28sten dach in Hoymaend, anno 89, doe zo was te Brugghe, achter de strate, gheboden, metten trompette, te voerne vytaelgye, ter Heye, staende op eene mile van Dicxmuude.

Item up den 30sten dach in Hoymaend, anno 89, doe zo waren te Brugghe ghehouden ende ghedregen processyen generael ten broeders van den Predicaren, ende deze weerdeghe voorzeide processye was ghedregen huuter Burch, duer de Breyelstraete, rondomme de groote merct, hover de Wisselbrugghe, voorby de kerke van Sinte Pieter, hovèr de plaetse Maubert, duer de Oochstrate, hover dhoude Meulenbrugge, ende alzo in ten broeders van den Predicaren, ende in deze voorseide weerdeghe processye, zo was mede ghedregen den weerdegen fierter ende glorieux lichame van sinte Godelieve van Gistele, die doe ten tyden rustende was ten voorseyden clooster van den predicaren ; ende omtrent den voorseyden fierter ende glorieux lichame van Sinte Godelieve, zo waren ghedregen 4 barnende toordsen, van der stede van Brugghe, elc van een garsoen, ende an elke toordse hanghende ende vast ghemaect een schild metter stede wapene, ende voor den voorseyden fierter gyngen de 4 speeillieden al spelende, ende metter vooseyden processyen zo ghyngen princhelic ende met eenen princhelicken state, mynheere van den Gruuthuuse ende mynheer van Peenen.

Item up den 1sten dach in Oust, anno 89, doe zo waren ghebrocht binder stede van Brugghe, 11 mannen ghevanghen huuter stede van Dicxmuude, ende waren gheboren ende ooc inwonende van Dicxmuude, ende zy waren ghebrocht in de herberghe, in de Clocke, staende by tusschen

tSprinchenhof ende een plaetse gheheeten ter Dweerstrate.

Item up den 2[den] dach in Oust, anno 89, doe zo reeden, huuter stede van Brugghe, 1200 Francoyzen, 700 te peerde ende 500 te voedt; tpeerde volc hadden 2 standaerden, den eenen was rood blaeu ende wit, ende tvoedvolc hadde eenen standaerd ende die was zward ende wit, ende in tzwarte veld stond een wit cruce, ende trocken alzo ter Cruuspoorte huut, ende men seyde datse alzo reeden ende ghynghen toot Gend, ende van daer voor Hulst.

Item up den 3[den] dach in Oust, anno 89, als den 4[den] dach bedaechde, by nachte, naer der middernacht, doe zo zwam een man buuten duer de veste van der stede van Brugghe, van buuten in, ende het gheschiede tusschen der Ezelpoorte ende de poorte van Sinte Ledenaerd, ende hy worde ghevanghen ende gheleed in de vanghenesse van der stede van Brugghe.

Item up den 2[den] dach in Ougst, anno 89, doe zo reeden huuter stede van Brugghe, naer der noene, ter Cruuspoorten huut, 1200 Francoyzen zo alst voorseyd es, te peerde ende te voed, ende die zelve quamen weder in, up den 7[sten] dach voorseyd, naer der noene, ende zy quamen huuten lande van Eynegauwe, ende die zelve trocken weder huut ende ooc noch meer andre, up den 8[sten] dach van Oust, in de maend voorseyd, voor der noene, te peerde ende te voed, ende zy reeden huuter Smede poorte, ter Bouverye poorte ende ter Ezelpoorte, ende daer reede ooc huut mynheere van Peenen, ende trocken tooter stede van Houdenburch, tiegen de vianden ende den quaedwillende van der stede van Brugghe, ende zy quamen in bin den zelven dage voorseyd, tsnavens ten 6 hueren, ende brochten in ghevanghen 2 mannen, den eenen hiet Mathys, ende hy plochte te woenen tSevecote, buuten der Gendpoorte, ende zy brochten in wel

1000 pylèn, die naer hemlieden gheschoten waren, ende men zeyde als datse versloughen 34 quaedwillende van der stede van Brugghe.

Item up den 8sten dach in Oust, anno 89, doe zo was in de stede van Brugghe, by Onzer Vrauwe kerke, naer der noene, ten 4 hueren, grooten noot van brande ten huuse van een berbier, die hiet Jan Snellegeer, maer God lof ende danc, het verghync metter minste schade.

Item up den 10sten dach in Oust, anno 89, doe zo was, binder stede van Brugghe, ghehouden ende ghedregen processye generael toot in de kerke van Onzer Liever Vrauwe, staende binnen Brugghe, ende in deze weerdege processye was mede omme ghedregen het ghebenedyde, warachtich, glorieux, ontfermachtich ende almachtich helich sacrament Gods, twelke dat rustend es in de kerke van Sinte Donaes, binnen Brugghe, ende deze voorseyde processye was ghedreghen huuter Burch, duer de Breyelstrate, voorby de Halle, hover de groote Merct, duer de Steenstrate, voorby twest vleeschuus, duer Sinte Maryestrate, ende alzo in Onzer Liever Vrauwe kerke binnen Brugghe ; ende de stede van Brugghe hadde gaende by den weerden, heleghen, ghebenedyden sacramente 4 garsoenen van der stede van Brugghe, ende elc een barnende toordse in zyn hand, ende an elke toordse hanghende eenen schild, metter wapene van der stede van Brugghe.

Item up den 11sten dach in Oust, anno 89, doe zo waren ghezonden huuter stede van Brugghe tooter stede van den Dam, een 50 mannen ghestoct, ghewapend, alzo daer toe diend, om de bewaernesse ende versterkynghe van der stede van den Dam, ende ooc ter verstercthede van der stede van Brugghe.

Item up den 12sten dach in Oust, anno 89, doe zo quam

mynheere van Breederode, ter Gendpoorte, in de stede van Brugghe, met zeere schoonen, rykelicken state, ende hy quam huut Holland, hy ghync te voed huuter stede van Brugghe ter Speyepoorte huut, met 300 mannen te Hollandwaerd, up den 6den dach in November, ende hy was wech, heer hy weder quam te Brugghe, alzo ghezeyt es 40 weken en eenen dach.

Item up den 17den dach in Oust, anno 89, doe zo vertrac mynheer den grave van Vendomme, huuter stede van Brugghe, ter Cruuspoorten huut, ende hy reed tooter stede van den Dam, met zeere schoonen, rykelicken ende princhelicken state, ende hy quam weder in, bin den zelven dage, tsnavends, ter Cruuspoorten in.

Item up den 18den dach in Oust, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe een trompet ghesleghen, achter de strate, dat zo wie tland van Vlaendren ende de stede van Brugghe beminde ende lief hadde, dat die hem zouden up stellen te peerde ende te voed, ghewapent ende ghestoct, ende dat zy zouden commen ter Vridachmerct, alle de ruuters die de wapenen pleghen te anthyerne, ende voord alle goedwelleghe, om te treckene tiegen de vianden ende de quaedwillende van der stede van Brugghe.

Item noch up den 18den dach in Oust, anno 89, doe zo trocken de Francoyzen huuter stede van Brugghe, ter Ezelpoorte, ter Smede poorte ende ter Bouveryepoorte, om te treckene op de vianden ende de quaedwillende van der stede van Brugghe, ende de Francoyzen waren sterc 2 duizent ende een half, ende mynheere van Vendomme, den edelen grave, die trac den 18den dach in Oust, anno 89, huuter stede van Brugghe, tooter stede van den Sluus, met zeere schoonen, eerlicken, rykelicken ende princhelicken state.

Dit naervolgende point geschiede up den 17^{den} dach in Oust anno 89, maer den scriver ne wist niet.

Item up den 17^{den} dach in Oust, anno 89, doe zo ghesciede een doodslach tusschen der stede van Brugghe, ende der stede van den Damme, in de vaert die tusschen beeden licht, in een schip dat voer ten Damme waerd, ende hy die daer dood bleef, die hiet Jan Vander Haghe, Loonis Vander Haghe zuene, vry schipman, binder stede van Brugghe, ende diet dede, dat was een drooch-scheere, ende die plochte te werkene te Brugghe, an de groote meret, up den houc van der strate van Sinte Amand, ten huuse gheeten in Bouchoute, ende dien droogscheerer die hiet Cornelis.

Item up den 19^{den} dach in Oust, anno 89, doe zo was een ghebod ghedaen, binder stede van Brugghe, ter hallen ghecostumeerd, dat alle de landslieden, vrylaten, proostlaten ende kannoniclaten zouden commen den 20sten dach van de maend voorseyd, ten clooster van den Eechoute, alle manhoofden boven den 15 jaren ende beneden den 60 jaren, ende ooc daer was gheboden, in tzelve ghebod, dat alle reeuwers ende reeuweghen zouden dragen boven up haer upperste cleed, een rood schaep-ken, een vierendeel lanc zynde.

Item up den 20sten dach in Oust, anno 89, doe zo vertrac mynheere van den Gruuthuuse, huuter stede van Brugghe, om naer de stede van Ypre, in voorme van ambassade van den 3 leden tslands van Vlaendren, om te treckene in Vrankeryke, ende hy trac met mynheere ende grave van Vendomme, ende met meneghen edelen man ende veele nottable persoonen van der stede van Brugghe, poorters onder al, met 300 mannen te peerde ende te voet.

Item up den 20sten dach in Oust, anno 89, doe zo was mynheer joncker van Breederode, ten clooster van den Eechoute, binder stede van Brugghe, ende daer zo passeerde hy monster van 600 mannen te voed.

Item up den 20sten dach in Oust, anno 89, doe zo quam mynheere van Peenen van der stede van Ypre, in de stede van Brugghe, ter Smedepoorten, met 300 peerden ghewapent ten harnassche, ende vele van den peerden alle behanghen ende becleet met ghezoden ledre zeere schoone ende rykelic van schilderyen.

Item up den zelven nacht, als den 21sten dach bedaechde, doe zo reeden huuter stede van Brugghe, ter Smedepoorten huut, 200 peerden ghewapent ter harnassche, om naer de stede van Dicxmuude, om de vianden ende de quaedwillende van der stede van Brugghe te betrapene.

Item up den 22sten dach in Oust, anno 89, doe was een groot ghevecht, binder stede van Brugghe, van den Francoyzen die honderlynghe in de rechte strate, alzo men gaet van den broeders van den Predicaren tooter Braemberch, ende daer bleef een Francoys dood, ende dit gheviel, naer der noene, ten 4 hueren.

Item voord, noch up den 22sten dach, anno 89, doe zo was noch een groot ghevecht, buuten der stede van Brugghe, in eene plaetse, buuten der Gendpoorte, gheheeten te Daverlo, ten 7 hueren naer der noene, ende daer zoo bleef ligghende dood, een gheheeten Matthys, ende was den broeder van eenen gheheeten Cornelye ende es een melkeghe, ende haer man es een cousschepper, ende woend up den houc van de Witte Ledertauwerstrate, ende dezen dooden die hiet Mathys ende hy plochte te vercopene levende water, lyfcoucke, kermeswerc ende ander ware ; ende het dede hem eenen gheheeten Jan Van der Schelde, een vry muelenare, binder stede van

Brugghe, ende het dede noch eenen gheheeten Victor De Ketelare ende Cornelis De Ketelare, beede muelenaers binder stede van Brugghe.

Item up den 24sten dach in Oust, anno 89, doe zo waren binder stede van Brugghe ghehouden ende ghedreghen processye generael tooter kerke van Sinte Salvator, binnen Brugghe, ende in deze voorseyde processye was ghedreghen den weerdegen fierter ende glorieus lichame van Sinte Bonifacius, die rustend es in Onzer Liever Vrauwe kerke, binnen Brugghe, ende daer was ooc mede ghedregen den weerdeghen fierter ende glorieux lichame van Sinte Bazelis, die rustend es in de kerke van Sinte Donaes, binnen Brugghe ; ende de kerke van Sinte Salvator die hadde ooc of ghedaen, ende in haren koor ghestelt, den weerdeghen fierter ende glorieux lichame van Sinte Loy, die rustend es in de kerke van Sinte Salvator, binnen Brugghe.

Item up den 24sten dach in Oust, anno 89, tsnuchtens ten 4 hueren, doe reeden huuter stede van Brugghe, ter Smede poorten huut, mynheere den grave van Vendomme ende mynheere van Peenen, met 300 mannen te peerde ende te voed, tiegen de vianden ende de quaedwillende der stede van Brugghe.

Item up den 25sten dach in Oust, anno 89, doe zo reeden mynheere den graeve van Vendomme ende mynheere van Peenen, zy reden huuter stede van Brugghe ter Cruuspoorten huut met 300 peerden, ende met zeere schoonen, costelic ende princhelicken state, ende alle ghewapend ende ten harnassche, peerden met goudin zadelen ende goudin ghetugen, ende ooc peerden behanghen met ghezoden ledere, ende dat zeere costelic ende rykelic van schilderyen, ende zy quamen alle weder in, bin den zelven havende, ten 4 hueren, ende met trompetten ende claroeuen, ende met hopenen bannyeren.

Item up den 25sten dach in Oust, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe, up de groote Merct, een gevecht van den Francoyzen ende daer een zo ghequetst ende ghegrieft van zinen lyve, zo dat hy quam van levenden lyve ter doot, ende was begraven up den 26sten dach, in de kerke van Sint Gillis, binnen Brugghe.

Item up den 28sten dach in Oust, anno 89, doe zo reed mynheer den grave van Vendomme huuter stede van Brugghe, ter Gendpoorten huut, om naer de goede stede van Gend, met 300 mannen te peerde, ende alle ghewapend, alzo daer toe diend.

Item up den 30sten dach in Oust, anno 89, doe zo was, binder stede van Brugghe, ghehouden ende ghedregen processyen generael, ende deze voorseyde processye was ghedregen huuter Burch, duer de Breyelstrate, rondomme de groote Merct, hover de Wisselbrugghe, hover de plaetse Maubeerd, ende alzo weder in den Burch, ende met deze voorseide processye, zo was mede omme ghedreghen de weerdeghen fierter ende glorieux lichame van Sinte Donaes, de welke rustend es in de kerke van Sinte Donaes binnen Brugghe, ende alzo commende in den Burch, zo was daer ghesteld ende bereed eene stage, costelic ende chierlic ghedect met gewiede dwalen, ende met goudin laken, met goudin candelaren, ende wassen keersen, ende 4 barnende toordsen van der stede weghe voorseyd, ende an elke toordse hanghende eenen schild metter stede wapene van Brugghe ; den gloryeuzen lichame voorzeid alzo heere ende weerdichede ghedaen zynde, men ghyne weder in de kerke van Sinte Donaes, ende daer was met grooter weerdichede thoffycie ghedaen.

Item up den 30sten dach in Oust, anno 89, tsnavends

ten 8 hueren, doe zo quam mynheer den grave van Vendomme ghereden van der goeder stede van Gend, binder stede van Brugghe, met schoonen, eerlicken, costelicken ende princhelicken state.

Item up den laetsten dach in Oust, anno 89, doe zo waren de vianden ende quaedwillende van der stede van Brugghe, die quamen huuter stede van Dixmuude tot an tclooster van Sinte Andries, ende vynghen daer 2 priesters, deen was een muenic van den clooster van Sinte Andries, ende dander was een cappelaen van der prochye kerke, ende een ryke landsman, ende zy vynghen een schamelman van binder stede van Brugghe, ende was een coorendrager, ende 2 ghezellen van Sinte Andries die vynghen een man te peerde, ende brochten binder stede van Brugghe.

Item up den 1sten dach in September, anno 89, doe zo quam mynheere Phylips mons^{r}, ghezeyt Phylips van Ravensteyn, hy quam van der goeder stede van Gend, binder goede stede van Brugghe ter Gendpoorten in, met zeere schoonen, costelicken, rykelicken ende princhelicken state, ende met goeder manieren, ende mynvrauwe zyn wettelicke ghezelnede, met mynheere den grave van Vendomme, deen ooc metten andren, met 300 peerden, ende hy hadde ghezyn huuter stede van Brugghe, 8 weken.

Item up den 3^{den} dach in September, anno 89, doe zo was tsnuchtens, ten 8 hueren, ghevonden een man dood buuten der Cruuspoorten, by een huus geheeten de 3 Kuenynghen buuten der pale van der stede van Brugghe, recht tiegen hover de pale, an dander zyde van den heereweeh, ende hy hadde an eenen graeuwen keerel ende 2 witte cousen ende 2 houde schoen, ende hy was van Eeckeloo.

Item up den 5^{den} dach in September, anno 89, doe zo

waren tsnuchtens ten 7 hueren, ende ooc naer der noene, ten 6 hueren, de vianden ende quaedwillende der stede van Brugghe, die quamen huuter stede van Nyeupoort ende Dicxmuude, toot voor de stede van Brugghe, ghewapenderhand, ende vynghen daer de schamel landslieden ende voerdenze in haer bewelt.

Item noch up den 5^{den} dach in September, anno 89, doe zo waren ghebrocht 9 mannen, als ghevanghen mannen, up 2 waghenen, ende waren ghevangen buuten der stede van der Sluus, teender plaetse geheeten te Hanneweytens, ende het brochtse in als ghevanghen mannen, den bailju van Oosdburch buuten der Sluus voorseyd, ende waren gheleverd in de vanghenesse van der stede van Brugghe.

Item up den 6^{den} dach in September, anno 89, doe zo vertrac mynheere den grave van Vendomme, huuter stede van Brugghe, ter Smede poorten huut, om te treckene te Vrankeryckewaerd, te peerde ende te voed, met 800 mannen, ende hy hadde gheweeist te Brugghe, 7 weken.

Item up den 8^{den} dach in September, anno 89, doe zo was eenen man in Sinte Donaes kerke binnen Brugghe, tsnavends ten 7 hueren, ter tyd van *Salve*, ende die man voorseid starf daer in de kerke, ende was daer doot ghevonden in de kerke, an de noordzyde van de kerke voorzeyd, ende men zeide dat hy was van Oostende.

Item up den 8sten dach in September, anno 89, doe zo quam mynheere van Peenen ghereden in de stede van Brugghe, tsnavends ten 7 hueren, ter Coolkercsche poorten in, ende hy quam ghereden van der stede van der Sluus, met schoonen, eerlicken ende princhelicken state, met 40 peerden ende 25 voedgangers.

Item up den 8sten dach in September, anno 89, doe zo

reeden 300 Francoyzen huuter stede van Brugghe, tsnachs naer der middernacht ten 2 hueren, als den 9^{den} dach bedaechde, ende zy reeden ter Smede poorten huut, te peerde, ghewapent, ende up den 9sten dach, voor de noene ten 8 hueren, quamen zy weder in de stede van Brugghe, ende brochten in ghevanghen 14 mannen, 8 te peerde ende 6 te voed, als vianden ende quaedwillende der stede van Brugghe.

Item up den 10^{den} dach in September, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe, up de groote merct een schavoot ghemaect, up twelke schavoot, zo was terstond een man zyn regter hand of ghehauwen, ende terstond up de voorseyde merct ghehangen ende verworcht, an de galghe, staende up de voorseyde merct, ende die of ghehauwen hand ghenageld an den stoc, up den houc vander Breyelstrate, ghezeyd an den zelven bloc, daer men de bouven in stelt, metten voeten vooren, an de Waterhalle, ende die was hutter lande van Zasse, ende up den zelven dach ende huere, zo was ooc an de zelve galge, noch een ghehanghen ende verworcht up de voorseyde merct, ende die man was huuter lande van Zwaven.

Item up den 6^{den} dach in September, anno 89, doe gheschiede een ghevecht buuten der Smede poorte van der stede van Brugghe, buuten geheeten ten Witten huuze, den weerd van den huuze die hiet Antheunis Manins, ende die stac dood eenen gheheeten Jan Scoutyts, ende was een cleeder lapper, beneden de Vlamyncbrugghe.

Item up den 10^{den} dach in September, anno 89, zo was binder stede van Brugghe, up de groote merct, eenen man ghehanghen an eene galge, ende hy of ghedaen zynde, was open ghesneden, ende men vond in zyn lyf twee gouden ryngen, ende een half Ingelsche nobel, ende doe was hy begraven in Sint Jans huus

Item de Francoyzen trocken hutter stede van Brugghe, by nachte als den 12sten dach bedaechde in September, anno 89, zy trocken ter Smede poorte huut, te peerde ende al ghewapend, ende op den 12sten dach zo quamen zy weder in, en brochten in ghevangen vele mannen, peerden, beesten, en al van Kokelaere, dat hadden zy berooft.

Item up den 15^{den} dach in September, anno 89, doe zo was trompet van den Francoyzen gheslegen, binder stede van Brugghe, voor den noene, ten 7 hueren, om de Francoyzen te doen lichtene ende huut te trecken tiegen de vianden ende quaedwillende der stede van Brugghe, alzo zy deden, zy trocken huut ter Smede poorte huut, 500 te peerde ende te voed, toot eene prochye gheheeten Snellegeem, daer vonden zy de vianden ende de quaedwillende der stede van Brugghe, zo verre dat syse bevochtenende tcasteel weder wonnen, ende sloughender 30 dood, ende zy brochten 30 ghevanghenen binder stede van Brugghe.

Item up den 16^{den} dach in September, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe, up de groote merct, up een schavoot execucye ghedaen metten zweerde, ende ghebrocht van levenden lyve ter dood, eenen Matheeus Vleys, ende te Brugghe, eenen vry smit, ende hy was een bussemakere, ende hy hadde ghezyn der stede meester van den engyenen te schieten ende ook te makene, hy alzo ontooft zynde, zo was hy of ghedaen van den voorseyden schavoote, ende was ghehanghen an de galge, metten voeten opwaerd, ende die voorseyde galge stond ooc up de voorseyde merct, ende thooft van den voorseyden Matheeus was ooc ghestelt up een glavye schacht, boven up de voorseyde galge, ende up den zelven dach voorzeyd, tsnavends ten 6 uren, zo was Matheeus voorzeyd of ghedaen van de voorseyde galge, ende ooc zyn ooft, ende was begraven eerlic ende rykelic in tkerchof van Sinte

Salvator binnen Brugghe. God hebbe zyn ziele ende alle zielen, daer God bede vooren begeerd. Amen.

Item up den 19^{den} dach in September, anno 89, voor der noene, zo quam in de stede van Brugghe eenen gheheeten Hannekin de Waghenare, ende die brochte ghevanghen, in de stede van Brugghe, 9 ghevanghenen ende 2 waghenpeerden, ende hy brochtse in de Clocke, staende by der Dweerstrate.

Item up den 20sten dach in September, anno 89, doe zo was te Brugghe, ghehouden ende ghedreghen processye generael ten clooster van den Freminueren, binnen Brugghe, ende daer was mede ghedreghen, den weerdigen fyerter ende glorieus lichame van Sinte Baselis, die rustend es in de kerke van Sinte Donaes binnen Brugghe.

Item up den 24sten dach in September, anno 89, doe zo quam van der stede van der Sluus, mynheere Phylips mons^{r}, ghezeyt Phylips van Ravensteyn, hy quam te watere, des te wetene, in de roybaerdse, ghezeyt in de fuuste van der Sluus, die was aen beede zyden gheladen, ende beleyt met engyenen, binnen behanghen met costelic tappytserye ende met goudin lakene, daer hy in zat, alst recht ende redelic es; hy quam binder stede van Brugghe, met trompetten ende claroenen, met hopenen banyeren, ende hy quam up ter Cranebrugge, ende hy gync in, ten huuze van meester Jan de Groos, wylend was staende op de reye, an de voed van der Ezelbrugge, binder stede van Brugghe.

Item up den 25sten dach in September, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe, gheslegen trompet van den Francoyzen, om huut te treckene tiegen de vianden ende den quaedwillenden van der stede van Brugghe, zo zy deden, maer zy quamen weder in, binden zelven daghe vorseyd, want zy en deden niet, de quaedwillenden worden dies gheware, zy liepen wech, ende zy kwamen weder tsnachs, als

den 26sten dach bedaechde toot in de prochye van Sinte Michiel, ende quamen daer vangen, rooven ende moorden, ende up den 26sten dach in September, anno 89, doe zo waren ghezonden, huuter stede van Brugghe, 50 schotters van der stede van Brugghe, tes te wetene, 20 van den houden voedbooghe, ende 20 van den handboghe, ende 10 van de jonghe voedboghe, ende dat om de bewaernesse van der stede van den Damme ende van der stede van Brugghe.

Item up den 24sten dach in September, anno 89, doe zo was eenen man dood ghesteken, binder stede van Brugghe ter Ezelpoorte, tusschen de poorte ende de huuterste brugge, alzo men gaet ten clooster van den observanten. God hebbe zyn ziele ende alle zielen. Amen.

Item up den 1sten dach in October, anno 89, doe vertrac huuter stede van Brugghe, ter Smedepoorten huut, mynheere van Peenen met 600 mannen te peerde ghewapend ten harnassche, tooter stede van Ypre, ende van daerin Vrankerycke, hy ende alle dat volc, hadde ghezyn in de stede van Brugghe 10 weeken ende 4 daghen in payze ende in goeder manieren.

Item up den 2^{den} dach in October, anno 89, doe zo was in der stede van Brugghe, achter de straten, gheboden, metten trompette, dat alle de ghuene, die hem beclagende waren van schulden van mynheere van Peenen of van zinen state, datse hem zouden commen doen bescriven by der stede, my zouden betalen. Voord so wast gheboden metten zelven bode ende trompet, dat zo wye zouden willen winnen saudeye, datse hem zouden commen doen bescriven ter plaetse ghecostumeerd my zouden betalen van een maend te vooren.

Item up den 2^{den} dach in October, anno 89, als den 3^{den} dach bedaechde, naer der middernacht, ten 3 hueren, doe trocken de Francoyzen huuter stede van Brugghe, ter

Smedepoorten huut, om naer Dicxmuude tiegen de vianden ende de quaedwillende der stede van Brugghe ende van hemlieden, ende zy quamen weder in, up den 3den dach voorseyd, naer der noene, ten 2 huere hongheschaed ende hongheschend. God lof.

Item up den 3den dach in October, anno 89, doe zo gheschiede ende tghebuerde dat een gheheeten Willem Willays, een zouddrager, ter grooter Eechoudbrugghe, dat hy in de Eechoudstrate byder looden fonteyne, bin der stede van Brugghe, hoe dat den voorseyden Willem slouch met eenen ghemaecten stocke een man, ende hiet Karstiaen, zo dat ende dien Karstiaen voorseyd, woonde te Brugghe, in de Belzebuucstrate, in Sint Jooris, ende tapte daer byer, ende hy hilt corte penewaerde; den voorzeyden Willem slouch den voorzeyden Karstiaen, met eenen ghemaecten stocke zo dat den voorzeyden Karstiaen quam van levenden live ter dood, binnen 4 hueren daer naer. God hebbe zyne ziele ende alle zielen, daer Gods bede vooren begeerd. Amen. Ende den voorseyden Karstiaen was ghebooren van tusschen den Damme ende der Sluus, in een stede geheeten Muenkereede, ende zyn vader hiet Michiel Doens, ende aldus hiet den voorzeyden Karstiaen, Karstiaen Doens.

Item up den 6den dach in October, anno 89, doe zo was bin der stede van Brugghe, up de grote Merct gebrocht geleed een quaeddoender die men zoude onthooft hebben metten zweerde, zyn handen en ooghen waren verbonden om dexecucye te doene, maer men const noch men mocht niet ghedaen, wand hy en wilde hem niet stille houden, noch by bede, noch by drieghemente, doe zo was hy ghedaen commen van den schavoote, ende was daer ghehangen ende verworcht an de galge daer staende up de voor-

seyde groote Merct by den schavoote voorseyd, daer an dood ende verworcht zynde zo was hy ghehangen, met den voeten opwaerd als een verrader, ende daer naer zyn ooft of gheslegen, ende dezen voorseyden dooden hiet Jan de Ponsuud, die men hiet le grand Jhan, ende was gheboren van Sinte Quintin in Vermondoys, ende zyn ooft was ghestelt up eene glavye boven up de voorseyde galge, ende boven zyn lichame daer hanghende, ende up den 7^{den} dach zo was tvoorzeyde lichame ende tooft ghevoerd ende begraven in Sint Jans huus.

Dit geschiede up den 2^{den} dach in October, maer den scriver en wist niet voor up den 8sten dach in October.

Item up den 2^{den} dach in Octobre, anno 89, doe zo was den cnape in de bornecamer ghegrieft van zynen live, zo dat hy daer of quam van levenden live ter dood, ende het gheviel by nachte up de strate, als den 3^{den} dach bedaechde in de maend voorseyd, ende het gheviel tusschen de Bornecamere ende tSprinchenhof thende vander dSheerboone strate.

Item up den 7sten dach in September, anno 89, doe zo verdranc een jonc knecht buuten der Koolkercpoorte, in de veste van der stede van Brugghe; hy wachtede daer zwinen, schapen ende gheeten.

Item up den 10^{den} dach in October, anno 89, doe zo was groot messchief, zorge, vreeze, anxt van brande binder stede van Brugghe bi de Vridachmerct, an de noordzyde tiegen hover de fonteyne, in een houchuus gheheeten int Houfyser, maer God lof ende danc, het verghync ter minster schade ende quets.

Item up den 12sten dach in October, anno 89, doe zo was te Brugghe, execucye ghedaen metten zweerde ende alzo ghebrocht van levenden live ter dood, eenen gheheeten Jan, ende hy was van by Moerbeke, van Moerspeye, ende

deze jucticye was ghedaen metten heere ende wed van der stede van Brugghe, ende deze justicye was ghedaen buuten der Cruuspoorte, ende was daer gherecht up een wiel, als voor eenen straetroover, ende zyn ooft was daer ghedolven honder den stake van den wiele, ende hy en hadde maer een ooghe, ende dat was zyn luchter ooghe. God hebbe zyn ziele, ende alle zielen. Amen.

Item up den 12sten dach in October anno 89, doe zo quamen in de stede van Brugghe, 600 Francoysen te peerde, ghewapend met hoopenen standaerden ende banyeren, met trompetten ende claroenen, naer der noene, ten 4 hueren, ter Smedepoorten in.

Item noch up den 12sten dach in October, anno 89, doe zo quetste ende griefde van sinen live, eenen gheheeten Victoor, ende was te Brugghe, eenen riemmaker, ende brochte alzo ter dood, den man van den huuze, woonende int Ketelken, by twest vleeschuus, aldernaest een huus staende gheheeten in Vlaendren, ende den voorseyden Victoor stac hem dood, in zyn huus.

Item up den 10^{den} dach in October anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe, huut ghegeven by den ghebode van der stede, metten heere ende metter wed, ter Hallen huut, ter plaetsen ghecostumeerd, dat alle de brauwerscnapen van der stede voorseyd, zouden doen maken eene groene journeye, ende elc zyn teeken daer up staende bachten ende vooren, van den brauwerye daer hy wuenachtich ware.

Item up den 19^{den} dach in October, anno 89, tsnavens ten 8 hueren, doe zo quam mynheere Phylips mons^{r} van der stede van der Sluus in de stede van Brugghe, toot in zyn hof by Sint Jacops kerke, ende hy hadde ghezyn van Brugghe 19 daghen, ende hy reede up den 20sten dach in October, anno 89, huuter stede van Brugghe, ter Gendpoorten huut,

met zeere schoonen, costelicken ende princhelicken state, met 100 ende 50 peerden tooter goeder stede van Gend.

Item up den 19den dach in October, anno 89, doe zo was ghevonden eenen man dood ligghende bin der stede van Brugghe, up de veste te Vlamync damme.

Item up den 20sten dach in October, anno 89, doe zo waren, voor de noene, 3 hueren, alle de poorten van der stede van Brugghe ghesloten, ende dat ter cause, om dat men slouch binder stede trompet van der Francoyzen, om dat zy huut wilden ende sloegen huut te peerde ghewapent ter Smede poorten huut, 400 ende zy reeden om naer der stede van Houdenburch, om te wederstane de vianden ende quaedwillende van der stede van Brugghe, maer zy en deden niet.

Den scriver ne wiste dit niet, dat dit geschiede voor up den 24sten dach in October, anno 89, want dit naervolghende geschiede up den 10den dach in October voorseyd.

Dat es dat een man stond ghestelt an den pylaer vander Waterhalle ghesloten in den yzeren halsband, om zeker meshuuzen die hy ghedaen hadde.

Item up den 24sten dach in October, anno 89, doe zo reeden de Francoyzen huuter stede van Brugghe ter Ezelpoorten huut, 200 peerden ende 60, al ghewapend ende met gheschote, ende reeden tooter stede van Blanckenberghe, ende zy quamen weder in, bin den zelven havende.

Item noch up den 24sten dach in October, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe ghestelt by justicyen, den heere ende de wed van der stede van Brugghe, eene vrauwe an de Waterhalle by der grote Merct, zoe was daer ghestelt ende ghesloten met eenen yzeren halsband an hueren hals, ende stond daer van tusschen den 9 ende 10 hueren voor der noene, toot den 4 hueren naer der noene.

Item up den 25sten dach in October, anno 89, voor den daghe ten 3 hueren naer der middernacht, doe zo was binder stede van Brugghe, groot messchief van brande tusschen Sint Jansbrugge ende der Kuenyncxbrugghe, by een huus geheeten in den Roozenhoed, daer verbarrend hof een huus, twelc toebehoorde tclooster van den Dune, ende daer woende in eenen Oosterlync, ende hiet Jan Cordsac.

Item up den 27sten dach in October, anno 89, doe zo was in de stede van Brugghe, tsnavens ten 6 hueren, eenen man ghebrocht gheleed huuter vanghenesse van der stede up de groote merct, om te hangene ende te verworgene an de galge die als doe ten tyden stond up de voorseyde merct, ende by den groten roup van den kindren ende ooc van den lieden datse zo zeere riepen om gracie, zo hadde gracie, wand hy was de leedre alf op, ende hy hadde tstrop an den hals, ende hy hiet Vincend, ende hy was van Eeckeloo.

Item up den 27sten dach in October, anno 89, doe zo ghyngen huuter stede van Brugghe, tsnavens ten 5 hueren, ter Speyepoorten huut, 28 voedbooghen schotters, tooter stede van den Damme ter bewaernesse van den dyen.

Item up den 30sten dach in October, anno 89, doe zo reeden de Francoyzen ter Smedepoorten huut, om te treckene up de vianden van der stede van Brugghe, voor den noene, ten 7 hueren, ende mynheere Van Lichtervelde reed ooc mede; zy waren honder al 400 mannen te peerde, ende zy trocken om naer tcasteel van Cokelare, zy quamen weder in bin den zelven daghe voorseyd, in de stede van Brugghe, want zy ne deden niet.

Item up den laetsten dach in October, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe ghemaect eene stalage upt tkerchof van Sinte Salvator, ende daer was up ghestelt eene vrauwename ter harer groter confuzye, cleenichede ende

schoffierichede, om zeker causen, pointen die an huer bevonden waren, ende dat byder goeden wize mannen van discreeyen van der geestelicker wed, ende de voorzeyde vrauwe was van Jabbeke, zoe zittende up de voorzeyde stage, zoe hadde up haer ooft staende, eenen myter van pampiere, ende daer stond in ghemaect in figuere den duvel, ende zoe zatter den daghe voorseyd, voor de noene 2 hueren, ende naer den noene 2 hueren.

Item up den laetsten dach van October, anno 89, doe zo waren de vianden ende de quaedwillende van der stede van Brugghe, voor de Smedepoorte van der stede van Brugghe, met ghespannen stalen boghen toot aen den drayboom, ende schoten een quareel int waechuusekin van den roodcaproenen, waer of den eenen was Loy de Zager.

Item up den 1sten dach in November, anno 89, doe zo waren de vianden ende de quaedwillende van der stede van Brugghe, zy quamen van Dixmude ende quamen toot voor de stede van Brugghe te peerde toot tusschen den clooster van Sinte Andries ende de Magdaleenen clooster, ende vyngen daer de mannen die daer den bal sloughen, ende namen hemlieden haerlieder cleedren.

Item up den 3den dach in Novembre, anno 89, doe zo ghyngen 25 mannen roode caproenen, huuter stede van Brugghe, als dienaers van de stede, ende ghyngen toot Male, om eeneghe dyversche quaedwillende der stede van Brugghe om die te vangene ende in te brynghene.

Item voord noch up den 3den dach in October, anno 89, doe zo trocken de Francoyzen huuter stede van Brugghe 400 te peerde ghewapenderhand ter Smede poorten huut, ende zy quamen in tsnavens ten 6 hueren, ende zy brochten met hemlieden ghevangen 2 voedgangers ghebooren van der stede van Dixmude.

Item up den 7den dach in November, anno 89, doe zo waren de vianden ende de quaedwillende van der stede van Brugghe, voor de stede van Brugghe, voor de Smede poorte, maer zy en mesdeden niet, noch zy ne vyngen niemende, wand de francoyzen die binder stede van Brugghe waren, die reeden up hemlieden.

Item voord noch up den 7sten dach in November, anno 89, tsnavens ten 6 hueren, doe zo was bin der stede van Brugghe te kennen ghegeven van den goede lieden van de wed, hoe datse ontfangen hadden zeker tydynghen, by brieven, commende huut Vranckerycke, van payze ende van blyschepen, twelc men gaf te kennen alle de clocke luuders van den prochye kerken, de 4 oordenen ende alle cloosters ende cappellen, hoe dat elc zoude luuden ende beyaerden van blyschepen, om de goede ende blyde tydinghe die zy ontfangen hadde, ende om tvolc van der stede te verweckene toot blyschepen ende ooc te devocyen, om den almachtegen God ghebenedyt te loovene ende te danckene van dyen.

Item up den 9sten dach in November, anno 89, doe zo waren te Brugghe gehouden ende ghedreghen processyen generael, van huuter Burch, duer tBreydel straetkin, rondomme de groote Merct, hover de Wisselbrugge, voorby Sinte Pieters kerke, hover de plaetse Maubeerd, streckende duer de Oochstrate, hover d'houde Muelenbrugghe ten broeders van den Predicaren, ende in deze voorseyde processye, zo was mede homme ghedregen de weerdeghe fierter ende glorieux lichame van Sinte Donaes, die rustend es in de kerke van Sinte Donaes binnen Brugghe, ende de stede van Brugghe hadde daer mede gaende 4 barnende toordsen, an elke toordse hanghende eenen schilt metter stede wapene, voord daer zoude mede ghegaen hebben eenen man in zyn lynwaed, een vulder, ende hiet Wouter, bloods beens, ber-

voed, metten bloten oofde ende een barnende toordse in zyn handen, maer den heere ende de wed vergaven hem zyn mesdaed, omme Gods wille, ende deden hem gracie, ende hy ghync thuuszewaerd. Item, ende in de stede van Brugghe, up de groote Merct, up den houc van der strate van Sint Amand, zo staet een huus dat heet in Craneburch, dat huus was behangen van boven ant upperste toot beneden met schoonen werke van tappyserye, ten dage voerseyt, anno 89.

Den scriver ne wiste dat niet dat gheschied was, wand het geviel up den 5^{den} dach in November, anno 89, als den 6^{den} dach bedaechde, dat es dat een man dood ghesteken was, ende hy bleef up de stede dood in de Pieter Scriverstrate, ende hy hiet Cornelius Bane, ende het dede de ghezellen van mynheere van Breederode.

Item up den 13sten dach in November, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe tusschen der Carmersbrugge ende de Strobrugge up de Reye, een ghevecht waer of datter een dood bleef up de stede, ende het was een wapenmaker, ende hy woende by dkerke van Sinte Pieter, ende die den doodslach dede dat was eenen man van Coolkerke.

Item up den 14^{den} dach in November, anno 89, doe zo was bin der stede van Brugghe een man ghestelt an de Waterhalle an de groote Merct, an den pylaer van der halle voorseyd, met een yzeren rync an den hals, om zeker meshuuzen van hem, ende dat by der wed van der stede van Brugghe, ende int hofdoen, zo was hy ghebannen 6 jaer huuten lande van Vlaendren, up zyn ooft.

Item up den 21sten dach in November, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe eenen man gehangen an de galghe, de welke galge stond ten daghe voorseyd, te Brugghe up de grote Merct, ende hy hiet Mattheeus, ende hy was van Ypre, ende het dede de iusticye, den bailju van den Brugsche

Vryen, ghezeyt mynheere van Lichtervelde, ende het was ghedaen naer der maniere van der oorloghe.

Item up den 27sten dach in November, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe ghestelt an de Watterhalle by der groote Merct, ende hy was daer ghestelt met eenen yzeren halsband ghesloten an zynen hals, ende het was een muelenaers cnape, ende hy was daer ghestelt, ter cause, dat hy ghezworen hadde quade heeden ende te zynder confuzye ende cleenichede, zo was eenen brief ghestelt boven zinen oofde, ende de heeden daer in ghescreven, ende hy hiet Cornelis Cools.

Item up den 27sten dach in November, anno 89, doe zo quamen in de stede van Brugghe, de ambassaden vander stede van Brugghe, de welke quamen huut Vrankeryke, ende hadden wech ghezyn 14 weken, ende quamen in, naer der noene, tusschen den 3 ende den 4 hueren, met zeer schoonen state, heerlicken, ende met manierlicken state, metten peerden, van binnen ende van buuten incommende, zo warender 400 ende 60 peerden, ende daer waren mede ghecommen 5 fransche heeren, ende de voorseyde incomste was ter Sinte Kateline poorte, ende alle de voorzeyde processye van den incommenden volcke, dat dede gheleede mynheere van den Gruuthuuse toot in zyn hof, ende van daer, zo reeden de goede lieden van der wed, ende al dat daer aencleeift, ende deden ooc gheleede mynheere den habt van Sinte Bave van Gend, ooc toot in zyn hof staende by den Nazarette binnen Brugghe, ende de stede van Brugghe hadde daer 12 toordsen, elke van 2 ponden, ende an elke toordse was hanghende ende vast ghemaect eenen schild metter stede wapene, ende met dezen voorseyden eerweerdege ambassaden zo quam ooc mede mynheere den habt van Sint Denys huut Vrankeryke. Item voord, achtervolgende den 27sten dach

in November, anno 89, zo vertrocken de Francoyzen huuter stede van Brugghe den 28[sten] dach, anno voorseyd, die binder stede van Brugghe ghelegen hadden 22 weken in garnizoene toot 1800, ende hadden ooc gheleeift heerlic ende payzivelic, by daghe ende by nachte.

Item up den eersten nacht in December, als den 2[den] dach bedaechde, anno 89, doe zo was een man ghelogyerd binder stede van Brugghe, by der Vridachmerct, in een huus gheheeten in de Valcke, ende hy die daer thuus lach, hy was van Hancsamen, dien man voorseyd vermoorde ende stac hem zelven de keele of binder nacht voorseyd. God hebbe zyn ziele, of datter God beede vooren begeerd, ende ooc alle ander zielen, daer God beede vooren begeerd, amen, hy hiet an Mortroel.

Item up den 2[den] dach in December, anno 89, doe zo stond te Brugghe up de groote Merct ghemaect eene galge ende een schavoot, de welke twee hadden daer ghestaen 12 weken ende 4 daghen, ende an de voorzeyde galge waren gehangen ende verworcht, ende alzo ghebrocht van levenden live ter dood, 16 mannen, waer of dat de 2 waren gehangen metten voeten opwaerd, ende upt voorseyde schavoot wasser ontooft metten zweerde 11 manne persoonen.

Item up den 6[den] dach in December, anno 89, doe zo waren gehouden ende ghedregen processyen generael, ende die waren ghedregen huuter Burch, duer de Breydel strate, rondomme de groote Merct, voorby de kerke van Sinte Pieter, hover de plaetse Maubeerd, ende alzo in den Burch, ende in de voorzeyde processye was ghedregen den weerdegen fierter ende glorieux lichame van Sinte Donaes, ende alzo commende up de groote Merct, daer was gheoordeneerd eene stage up de groote Merct, behangen met goedin lakenen ende met ghewyede houtaer dwalen ende verchierd met

zelveren vergouden candelaren ende met zelveren wyerooc vaten, ende daer was den weerdeghen fierter ende glorieux lichame up ghedaen rusten, ende ter Halle voorseyd, ter plaetse ghecostumeerd de gheboden te doene, daer quam mynheere den habd van Sinte Denys in Vrankeryke, mynheere van den Gruuthuuse ende meer ander heeren ter veinster, ende die voorseyde veinster was buuten ende binnen behangen met schoone tappytserye, ende daer zo was huut ghelezen de warachtegen-gheduereghen pays tusschen den hertoge Maximilyaen, natuerlicken vader ende kuenync van den Romeynen ende natuerlic vader van onzen natuerlicken heere ende prinche hertoghe Phylips ende den lande van Vlaendren, ende daer boven noch was ghespannen een schoon cleed van tappytserye, voor Onze Lieve Vrauwe ende voor huer stonden ende barrenden 3 wassen toordsen. Voord noch daer boven ooghe an de halle, stonden de stede speeillieden, ooc voor hemlieden hanghende een schoon cleed van tappytserye, ende den pays huut ghelezen zynde, zo ghyngen de voorseyde processyen den ganc voorseyd.

Item voord, zo was in den Burch ghemaect een stalage om spelen ende habatementen daer up te spelene, de welke stage voorseyd was lanc 16 voeten ende 18 voeten wyt, voord ant schepenen huus ende lancx den huuze voorseyd, zo was ghemaect een roc van sparren, ende daer was in ghestelt 12 barnende toordsen, ende de voorseyde stage was becleed met schoonen lakenen van tappytseryen, ende de wapenen van der stede van Brugghe daer in ghestelt.

Item voord up de Groote Merct was een groot schoon vyer ghemaect, ende het was int ronde wyd 60 voeten, ende daer naer zyn hoochde.

Item voord, den steeger van Sint Jooris steeger, was behanghen ende becleed met een goedin laken.

Item voord, tsnavends ten 7 hueren, zo was in den langhen wynckel ghezeyt in de Spaenjaerdstrate, daer waren ghemaect 2 vyeren, het een 4 voeten wyt int ronde ende tander 5 voeten wyt in de breede, ende dat stond voor den ronsenael. Item voord, up Sint Jansbrugge, zo stond een vyer ghemaect, het was wyt in de ronde 24 voeten.

Item up de beurse stond een vyer ghemaect wyt zynde int ronde 24 voeten, ende van daer in de Vlamyncstrate, voor een huus gheheeten in den Baers, stonden 2 vyeren ghemaect.

Item voord, up de groote Merct voor des viscopershuus stonden 2 vyeren ghemaect, ende voorseyde huus behangen met tappytserye, ende in de middel met een rood laken, ende daer an ghemaect hangende 7 schilden ghemaect van schilderyen, ter heere van den *conync* van Vrankeryke, *conync* van den Romeynen, ter heeren den hertoge Phylips, ter heeren den hertoge Maximilyaen ende onzer dochter kueneginne van Vranckeryke ende gravenede van Vlaendren ende den zwarten leeu, ter heere van den lande van Vlaendren, ende een schild metter wapene van den ambochte, ter heeren van der ambochte voorseyd, ende tvoorseyde ambocht hadde 24 barnende vierpannen, alder voorseyde nacht hover.

Item voord tambocht van den vleeschshauwers hadden up den Braemberch, voor haerlieder huus, daer haddenze vooren ghemaect een stage, vooren becleed met schoone tappytserye ende alzo ooc, van bachten opgaende, ende hadden daer up staende twee trompetters ende 2 claroenen, ende beede met zelveren trompetten ende zelveren claroenen, de 4 sticken toebehoorende d'ambochte voorseyd, ende die daer up staen spelende alle de nacht, ende hadden vooren up de stage voorseyd, ghemaect staende 6 barnende toordsen,

ende hadden voord ghemaect 6 vieren staende zyde an zyde, kercsparren ooghe, ende een vyer rond, dat was 7, ende dat vyer was wyt int ronde 24 voeten. An elc zelveren trompet ende claroen voorseyd was hangende eene baniere, groot ende wyd, naer de betaemte van der trompette ende claroene: ende ant voorseyde cleed van tappyts, dat bachten ghespannen was, daer was an ghehangen ende vast ghemaect, 7 schilden van wapenen, inhoudende ende achtervolgende de schilden van den ambochte van der vischscopers.

Item ooc voor de kerke van Sinte Wouburge was ooc ghemaect een groot vyer kercsparren ooghe, ende 10 voeten wyd, ende den tor van de voorseyde kerke, was boven an de voye behangen met rooden lakene. Deze voorseyde 10 artykelen gheschieden ende waren al getoocht bin der stede van Brugghe, den 6den dach in December, anno 89 voorseyd, ter cause van den payse, die doe ter hallen huut ghelezen was, die gemaect ende gesloten was tusschen den kuenync van den Romeynen ende den lande van Vlaendren.

Item up den 8sten nacht, als den 9sten dach bedaechde in December, anno 89, doe zo was eenen man vermoord, ende dood ghesteken in de Ezelstrate.

Item up den 11sten dach in December, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe, grooten noot, zworghe ende vreeze van brande, in den tor van der kerke van Sint Gillis, binnen Brugghe, maer den almueghenden God zy ghedanct ende ghebenedyt, het vergync metten minsten quets.

Item up den 14sten dach in December, anno 89, tsnavens ten 8 hueren, doe zo quam Phylips monsr huuter stede van der Sluus in de stede van Brugghe, met zeere schoonen, costelicken state, ende den bastaerd van Braband met hem.

Item up en den 15den dach der maend voorseyd, ten 10 hue-

ren, doe reedenze beede voorseyd, huuter stede van Brugghe, ende mis. Jooris Pychavet daer mede, zy reeden alle drye te peerde, met schoonen, costelicken state, om naer de goede stede van Gend.

Item up den 16[den] dach in December, anno 89, doe zo deden binder stede van Brugghe, 100 ende 50 ghezellen monster, ten clooster van den Eechoute, om te vanghene ende in te halene de quaedoenders van buuten der stede.

Item up den 17[den] dach in December, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe, in den Burch, ghemaect een schavoot ende daer waren up gheexecuteert van den live, metten zweerde, ende alzo ghebrocht van levenden live ter dood, ende zy waren beede van de stede van Doornicke, den eenen hiet Robinet, ende was een smit, ende dander hiet Arnoulet, ende was een droochscheerder, ende deze voorseyde justicye was ghedaen, by den heere ende by der wet der stede van Brugghe.

Item up den 17[den] dach in December, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe, by der grote Eechoudbrugge, ghevischt eene verdroncken vrauwe, de welke vrauwe was wonachtich bachten Onze Vrauwe kerke in Brugghe, in een huus gheheeten in den Havegeer, ende de voorseyde vrauwe plochte te beziene de horine van den zieke lieden.

Item up den 18[den] dach in December, anno 89, doe zo was binder stede van Brugghe, in de Roodstrate, grooten noot, zworghe, ancxt ende vreeze van brande, by een huus, staende in de zelve strate voorzeyd, gheheeten in den Engel, maer den almuegenden God hebbe lof ende danc, het vergync metter minste schade.

Item up den 23[sten] dach in December, anno 89, doe zo deden de rood caproenen van Brugghe, ende ooc meer ander mannen, zy deden monster binnen Brugghe, int hof van

den Gruuthuuse voor mynheere van den Gruuthuuze als capiteyn van der stede van Brugghe, de voorseyde roode caproenen, die wordeden daer ontslaect van haren heede, ende deden daer heed als sauwenyers van der stede van Brugghe tot 100 ende 60 mannen.

Item up den 26sten dach in December, anno 89, doe zo gyngen huuter stede van Brugghe, 25 sauwenyers, tooter stede van den Damme.

Item up den 30sten dach in December, anno 89, doe zo was Willem Moreel verlaten van den schoudheetenschip, ende hy hadde schoudheeten ghezyn 23 weken, een dach min, ende het worde doe den schoudheeten van Brugghe meester Antheunis De Witte.

Item tjaer van 89 dat es huut, den almuegenden God hebbe lof ende danc, ende ic sal byder gracien van Gode almachtich, ghebenedyt begunnen ende vulhenden tjaer van 90, ende den ghebenedyden Christi Jhesus ghelieft. Amen.

Item up den 3^{den} dach in Laumaent, anno 90, voor der noene, ten 10 hueren, zo doe reed mynheere vanden Gruuthuuse ende mynheer joncheer van Breedenrode huuter stede van Brugghe ter Speyepoorten huut, ende zaten daer in eenen bood ende voeren tooter goeder stede van den Sluus.

Item up den 16^{den} dach in Laumaent, anno 90, doe zo quamen in de stede van Brugghe, mynheere den grave van Nassauwe ter Smedepoorten in, ende mynheere van Vletere ende den bastaerden, broeder van mynheere Phylips mons^{r}, zy quamen van der stede van Ypre, Gode lof ende danc, met goeder manierlichede.

Item up den 18^{den} dach in Laumaent, anno 90, doe zo was binder stede van Brugghe, de wet van der stede voorseyd ghemaect, huuter name van den conync van den

Romeynen, als vader, voocht ende momboor van den eertschhertoghe Phylips, grave van Vlaendren zinen zone, ende dhoude wet, die doe of ghync ten dage voorseyd, diene diende maer 19 weken ende eenen dach, ende deze naervolgende worden doe burchmeesters ende schepenen.

Burchmeester van Schepenen.

Jan de Boot, Lievin van Viven, Pieter de Witte, Maertin Reyngoot, Jacop Geerolf, Jan van Gulcken, Matheuus de Brouckere, Cornelius Hellin, Antheunis Voet, Gregoris Heyns, Cornelius Mielins, Joos Damhoudre.

Burchmeester van den Course.

Meester Antheunis de Witte.

Ghestelt, ende het waren de commissaressen van den conync wege van den Romeynen, mynheere den grave van Nassauwe, mynheere den president van Vlaendren Tybaud Barodo ende Guy de Baenst den maerscalc van den grave van Zassen.

Item mynheere Joos de Baenst Gys de Baenst de laetste zuene, ontfync de roede als schoutheeten van der stede van Brugghe.

Item mynheere van Huutkerke, ghezeyt mynheere van Halewyn, ontfync de roede als bailju van der stede van Brugghe, ende van den Brugschen vryen.

Item up den 20sten dach in Laumaent, anno 90, doe verdranc een goed man, wonende bin der stede van Brugghe ende hiet Pieter Warnaerd, hy verdranc buuten der stede van Brugghe, by quader fortunen ende aventuere, int water geheeten ter Steenbrugge. God hebbe zyne ziele. Amen.

Item up den 21sten dach in Laumaent, anno 90, doe quamen in de stede van Brugghe, 2 heeren met zeere

schoonen, princhelicken state, mynheere Daneel van Moerkerke, ghezeyt mynheere van Merwe, als souvereyn van den lande van Vlaendren als doe ten tyden, ende mis[r] Chaerle de Saveuze, zy quamen in ter Smedepoorte, met 300 peerden ende 200 voedgangers.

Item up den 22[sten] dach in Laumaent, anno 90, doe zo was binder stede van Brugghe, an de Stocvischbrugge, ghevischt eenen verdroncken man in de reye, ende was ghevonden ten 2 hueren naer der noene, ten daghe voorseyd, ende het was een schotte.

Item up den 23[sten] dach in Laumaent, anno 90, doe zo was in de stede van Brugghe, ghedaen justicye by der wet van der stede, ende deze justicie was ghedaen ter Cruuspoorten huut, bachten der kerke van Sinte Cruus, ter plaetse ghecostumeerd, daer men pleeicht al zulke justicie te doene, ende het was ghedaen metten brande ende metten viere, van zaken die beter ghezweghen zyn dan vele daer of vermaent, ende hy die daer ghebarrend was, het was een wale, ende hy hiet Pieter.

Item voord, noch up den 23[sten] dach in Laumaent, anno 90, doe zo was binder stede van Brugghe tsnavens ten 6 hueren, grooten noot, vreeze van grooten brande, in Sinte Obrechtstrate, an thende an de veste, ende daer barrende of 3 huuzen.

Item up den 25[sten] dach in Laumaent, anno 90, doe zo waren te Brugghe ghehouden ende ghedregen processyen generael ten broeders van den Predicaren, ende daer was mede ghedregen den weerdeghen fyerter van Sinte Bazelis, die rustend es in de kerke van sinte Donaes, bin der stede van Brugghe, ende de stede van Brugghe hadde daer mede gaende 4 garsoenen, elc met eene barnende toordse, ende der stede van Brugghe wapenen daer an hanghende.

Item up den 29sten dach in Laumaendt, anno 90, doe zo quam in der stede van Brugghe, den hertoghe van Zasse, ende hy quam van de stede van Ypre, hy quam in de stede van Brugghe naer der noene, ten 4 bueren ter Smedepoorten in, met zeere schoonen, costelicken, rykelic ende princhelicken state, honder volc te peerde ende te voed, ende alle ghewapenderhand pyken, kalveniren, stalen boghen ghespannen ende ingheleyt deen metten andren, zeere lettel min of meer van 4,000, aldaer ter Smedepoorten incommende, treckende dweers duer de stede ter Cruuspoorten huut, zonder of te beetene, ende ooc te peysterene, omme naer de stede van den Dam , ende daer waren ooc 6 waghenen, de 5 waren hoverdect met rooden lakene, ende den 6^{den} was bloodt, ende in die voorzeyde waghenen waren al dat een prinche ende eenen heere toebehoordt, voord den voorseyden hertoghe van Zasse, was buuten der poorten voorseyd, tusschen den clooster van den Magdeleene ende de kerke van Sinte Bave, ende daer ontfync hy, ende nam de stede van Brugghe, in zyn goede gracie, ende in zyn goede goedwilliche van zynend weghe, den mynheer den conync van den Romeynen, vader, voocht, momboor van den eerdscher hertoghe van Bourgognen, ende grave van Vlaendren, zinen zone, om eeneghe causen, redenen ende presompsye, die de 3 leden dslands van Vlaendren ende de stede van Brugghe hadden ghedaen tieghen de goedwillicheit van den voorzeyden mynheere den coninc van den Romeynen, huuten welken daer quamen ter plaetse voorseyt de wetten van den 2 jaren daer te vooren voorleden hadden ghezyn in de wed, van der stede van Brugghe, ende alle de dekenen voorseyd, ende elc met zinen heede, ghezyn hadden de 2 jaren voorzeyd, ende quamen daer alle int gemeene ende generalic met zwarten cleederen, metten blooten oofde,

bidden om zyn goede gracie ende om zyn goede goedwillicheyt van alle tguend dat daer te vooren, bin den 2 jaeren gheschied ende ghedaen was, twelc den voorseyden hertoghe toochde daer zyn hedelhede ende vergaft al, ende namze in zyn goede gracie, achtervolghende den pays die huutgeroupen ende ghelezen was binder stede van Brugghe, den 6^{den} dach in December, anno 89, ter plaetse ghecostumeert, met groter voorsinnichede ende goeder manieren, den welken pays voorseyd, ghesloten gheoordeneert was, in de stede van Francfoordt ; voord int incommen van den voorseyden hertoghe, zo was daer in de stede voorseyd, ghebrocht, gheleed een ghevanghen van zinen live, ende die ghevanghen was gheleed tooter stede van den Dam voorseyd; voord den voorseyden hertoghe inghecommen zynde, in de stede van Brugghe, zo was een trompet gheslegen, binder stede van Brugghe in den Burch, dat alle de ghuene die voeren wilden vytaelge, dat syze zouden voeren te Damme, om tvolk te sustineerne ende te secoursene ; voord, up den 29sten in de maend voorseyd, als den 30sten dach bedaechde, zo was in de stede van Brugghe, eenen man verdroncken ende ghevischt in de reye, ghezeyt ant peerde bruchskin, ende hy was begraven int Sint Jans huus, ende was daer ghevoerd, up eenen corde waghen. Voord up den 30sten dach, noch in de maend voorseyd, voor der noene, doe zo vertrac de wed van der stede van Brugghe, te schepe, tooter stede van den Dam, toot den voorseyden hertoghe van Zassen, om de heere, duecht ende welvaerd der 3 leden dslands van Vlaendren ende der stede van Brugghe ; voord, zo was up den 30sten dach in de maend voorseyd, in de stede van Brugghe, een ghebod ghedaen ter halle, ter plaetse ghecostumeerd, metter clocke, te kennen ghegeven dat alle diet gheliefden, zouden brood moghen backen tsynder gheliefte,

ende bin der stede van Brugghe, inbryughen ende vercopen te zinen schoonste ; voord, dat alle man zoude voeren vytaelge ter stede van den Dam.

Item up den 2[den] dach in Spurkele, anno 90, doe zo quam den hertoghe van Zassen van der stede van den Dam, te watre, toot bin der stede van Brugghe, ter Speyepoorte in, daer ghync hy te peerde ende quam van der voorseyde poorte tooter kerke van Sinte Donaes, voor de noene, ten 10 hueren, daer hoorde hy den dienst ende tofficye van der misse, ende hy quam van de poorte voorseyd, up een wit peerd, becleed met rood goudin laken ende met goudin ghetughe, ende hy hadde ooc an een rood goudin laken, ende hy hadde ooc an tgoudin hoordene van den Conync van den Romeynen, ende hy hadde up zyn ooft, eene roode fine schaerlaken bonnette, ende daer an staende een schoone costelic, rykelic vedere, ende den grave van Nassauwe, die reed neffens hem, an zyn rechter zyde, ende die reed up een muulken zwart, ende dat was behangen met peersch fluweel, beslegben goudin ghetughe, ende hy hadde an eenen peerschen fluweelen keerle; beede de voorseyde heeren met den schoutheeten van Brugghe, mynheere Joos de Baenst ende mynheere van Huutkerke, ghezeyt mynheere van Halewyn, als doe bailju van Brugghe ende van den Bruchschen vryen, ende met meneghen andren fresschen edelman aldaer voorseyd, commende in de stede van Brugghe met goeder manierlicken ende princheliken state, commende toot in de kerke van Sinte Donaes, ter huere voorseyd, doe commende van daer toot in der stede huus, ghezeyd der schepenen huus, daer zo was ter veinster huut ghehangen een schoon cleed van tappytserye, de fyguere van de gheboorte van ons behouder Christi Jhesus, ende daer boven up zo was ghehangen een schoon goudin laken, ende daer waren up

gheleyt 2 schoone goudin cussenen, ende den voorseyden hertoghe van Zassen ende mynheere den grave van Nassauwe, waren daer ter veinster, ende den voorseyden hertoghe van Zassen, omme den pays voorzeyt te houdene ende te doen honderhoudene van den ghemeenen buuc van der steden van Brugghe ghemaect te Tours ende te Francfoort; dit al aldus ghedaen zynde den voorseyden hertoghe van Zassen vertreckende van der schepenen huuze voorseyd, met alle den state voorseyd toot in der princhen hof, daer stonden zy speeillieden, trompetten ende claroenen, voor de poorte van den hoove voorseyd, ende sloughen daer trompetten ende claroenen naer de hoordenancye van hem zinen hove.

Item up den 2den dach in Spurkele, anno 90, doe vertrac den hertoghe van Zassen, huuter stede van Brugghe, ter Speyepoorten huut omme ter stede van den Dam, ende den grave van Nassauwe, den eerweerdegen Busscop van Camerycke, mynheere van den Gruuthuuse ende met vele andre heeren, met zeere schonen rykelicken state.

Item up den 6den dach in Spurkele, anno 90, doe zo waren binder stede van Brugghe, verwezen groote menichte van casen, die quaet ende valsch waren gheworden van liggenen, ende waren verwezen, by den heere ende de wed van der stede van Brugghe, te voerne ter Cruuspoorten huut, daer men justicye pleeicht te doene.

Item up den 7sten dach in Spurkele anno 90, als by nachte, als den 8sten dach bedaechde tsnachs ter middernacht, het stond een schoelappers huuseken binder stede van Brugghe, op dhoude Muelenbrugghe, dat voorseyde huusekin was binder nacht voorseyt, omme gheworpen ende gheleyt in den middel van de brugghe voorseyd ende niet ghebroken.

Item up den 9sten dach in Spurkele, anno 90, doe zo was

binder stede van Brugghe, up de grote Merct ende achter de strate, een trompet ghesleghen, van den hertoghe van Zassen weghe, dat alle de Duudschen te peerde ende te voed, zouden alle ryden ende gaen tooter stede van den Dam, ende dat up de galge.

Item up den 6den dach in Spurkele, anno 90, doe zo geschiede bin der stede van Brugghe, een ghevecht van 2 brauwers cnapen, den eenen brocht den andren van levenden live ter dood, ende diet dede, dat was den cnape int Roosterkin, de brauwerye staende by der houde Muelenbrugghe ende tclooster van den Predicaren, ende die daer dood bleef, dat was den cnape in de brauwerye in den Ezel, staende an de Ezelbrugghe

Item up den 10sten dach in Spurkele, anno 90, ten 10 hueren voor den noene, doe vertrac, mynheere van den Gruuthuuse, Jan de Bood, als burchmeester ende de ghedeputeerde, al van der stede van Brugghe, die trocken alle te zamen tooter stede van den Dam om te sprekene tiegen den hertoghe van Zassen.

Item up den 11sten dach in Spurkele, anno 90, doe zo ghync den clerc ende ontfanger van den hertoghe van Zassen, ende den clerc van der stede van Brugghe, zy gyngen bin der stede van Brugghe, van deen herberghe in dander, daert voorseyde volc thuus ghelegen hadde, vragende of hem ymend beclagende was van zinen volcke, als van betalynghe, my zoude elken vuldoen.

Item up den 12sten dach in Spurkele, anno 90, doe zo was bin der stede van Brugghe een trompet ghesleghen dat alle de Duudschen zouden hem opstellen te peerde ende te voed, omme te gane ter stede van den Dam, by den hertoghe van Zassen, wand hy zoude vertrecken alzo hy dede.

Item up den 13den dach in Spurkele, anno 90, doe ver-

trocken de ghedeputeerde van der stede van Brugghe, huuter stede voorzeyd, tes te wetene, mynheere van den Gruuthuuze, mynheere van Huutkerke ende den pensioenaris meester Jan Roegyer, ende de 9 zwaer dekenen, ende meer andre nottable mannen van der stede van Brugghe, zy trocken tooter stede van den Dam, by den hertoghe van Zassen, ende daer zo was hem gheschoncken, ghepresenteert ende ghegeven 2 zilveren stoopkannen vergoud, de welke kannen hadden elc, boven op decsel van elke kanne, ghemaect een goudin croone, ende in de middel van die crone, stond ghemaect een ronde goudin appel, ende boven op dien voorseyden appel zo stond ghemaect eenen leeu vergoud alzo eenen leeu toebehoord, ende dyen voorseyden leeu hadden elc vooren op de borst een schild, ende daer in stond ghemaect de wapene van der stede van Brugghe, deze voorzeyde juweelen waren hem ghegeven van der stede van Brugghe weghe; dit aldus ghedaen zynde, de voorseyde nottable ende ghedeputeerde van der stede van Brugghe voorzeyd, trocken ten voorzeyden dagen huuter stede van den Dam, tooter goeder stede van der Sluus, by mynheer Phylips van Ravesteyn, ghezeyt Phylips Monsr, omme met hem te sprekene, ende alle zaken ten besten ende ten goede acoorde te brynghene, ende de zelve voorseyde ghedeputeerde van Brugghe, die schieden van der stede van der Sluus, op den 14^den^ dach in Spurkele voorseyd, ende quamen weder alle te zamen, binder stede van Brugghe. God lof ende danc.

Item up den 18^den^ dach in Spurkele, anno 90, doe zo was binder stede van Brugghe, ghemaect een schavoot in den Burch, ende daer was eenen man up ghestelt ende ghebonden an een stake, ter cause, om dat hy ghezwooren hadde horryble heeden, ende boven dien haddi gheloochend de ghebenedyde moeder ende maecht Maria, ende hy was

ghebannen 6 jaer, huuten lande van Vlaendren up zyn ooft, ende hy hiet Michiel Minne F[s] Jans, ende hy was duer zyn tonghe ghesteken met een gloyende yzere, ende doe ghebannen.

Item up den 23[sten] in Spurkele, anno 90, doe zo was in de stede van Brugghe, by den gheboden van der stede, ter plaetse ghecostumeert, hoe dat alle menschen zouden moghen zuvel heten, buetre, melc ende caes, te verstane, zonder te passye weke, de 3 quadertemper daghen ende den avend van Onze Lieve Vrauwe Maria. ten trooste ende ter lavenesse van den armen menschen, ter cause om de grote dierte van der vytaelje.

Item up den 27[sten] dach in Spurkele, anno 90, doe zo was te Brugghe justicye ghedaen metten baste, buuten der stede van Brugghe, ooc ter plaetse ghecostumeert, buuten ende boven den clooster van Sint Andries, ten gherechte van der stede van Brugghe, ende deze justicie was ghedaen by den heere ende de wed van den Vryen, ende hover dyen dat de execucie was ghedaen van den live, dat was een vry zager van der stede van Brugghe, ende hy hiet Jan Willems. God hebbe zyn ziele ende alle zielen, Amen, daer God bede vooren begeerdt. Amen.

Item up den 1[sten] dach in Meerte, anno 90, doe verdranc eenen man, binder stede van Brugghe, ende het was een schipman, ende het gheviel by der Cranebrugge, ende ooc het gheschiede by nachte, als den 2[den] dach bedaechde.

Item up den 6[den] dach in Meerte, anno 90, doe zo was te Brugghe in den Burch een schavoot ghemaect, ende daer was ghedaen execucye metten zweerde, ende alzo ghebrocht van levende live ter dood, eenen gheheeten Jacop Vlyctync, ende was van Dudzeele. God hebbe zyn ziele. Amen.

Item up den 8[sten] dach in Meerte, anno 90, doe zo was

binder stede van Brugghe, dood ghesteken een jonc knecht, ende het was een scupers kint, ende het leerde tambocht van den cupers, ende het geschiede in de Vlamyncstrate, ende het dede eenen scudde, van der vischmaerct.

Item up den 11sten in Meerte, anno 90, doe zo was binder stede van Brugghe, ghemaect een schavoot, in den Burch, ende daer up was execucie ghedaen metten zweerde, ende alzo ghebrocht van levenden live ter dood, een die hiet Cornelius, ende was een schip ghezelle, ende was van der stede van Brugghe ghebooren.

Item up den 12sten dach in Meerte, anno 90, doe zo was in de stede van Brugghe, mynheere den Souvereyn van Vlaendren, ghezeyt mynheere Daneel van Moerkerke, ghezeyt mynheere van Merwe, hy leedede huuter stede van Brugghe, een moordenare ter Cruuspoorten huut, toot bachten der kerke van Sinte Cruus, ende daer dedy execucie metten zweerde, ende brochten alzo van levenden live ter dood, ende den dooden hiet Loy, ende was een smit, ende was van Wyngene, hy hadde 3 lieden vermoord, honder hem viven. God wil hem zyn zonden vergheven. Amen.

Item up den 13^{den} dach in Meerte, anno 90, doe was binder stede van Brugghe, up de grote merct, verbarrent droghen harync, geheeten conporsoen, zeere vele ende groote menichte, ende het was ghedaen ten behoude ende ter welvaerd van allen menschen, want het was quaet goed.

Item up den 15^{den} dach in Meerte, anno 90, doe zo was tsnavends, naer der noene, by tsKuenyncxbrugge, eenen man ghegrieft van zinen live, zo dat hy terstond starf, ende hy hiet Cornelius, ende was een cleedlapper, ende hy plochte te zittene upt Skermersbrugge, ende het dede een hofman.

Item up den 6^{den} dach in April, anno 90, doe zo wast binder stede van Brugghe bandach, ende daer wasser ghebannen

honder mannen ende vrauwen 27, 21 mannen ende 6 vrauwen; honder al, daer was ghebannen eenen man ende die hiet Eduwaerd Nyclaus, ende hy plochte te zyne capiteyn van der stede van Brugghe, waer of dat volc van der stede quam in grooter beroerten ende moyten, ende hy quam toot in den Burch, met zinen volcke, ende hy maecte daer al zulc ghescil, twydrachten ende moyten, zo datter dry goede mannen dood bleven, waer of dat den eenen was laken vulder, vry vulder van der stede van Brugghe, ende de heeren ende de wed, die bleven in den Burch den havend voorseyd, ende den nacht, ende zy deden te 3 straten van den Burch, tes te wetene : in den Burchpoorte, voor de schole van Sinte Donaes, in de strate bachten den schepenen huuse, ende ten hende van der Breydelstrate an den houc van der vanghenesse, ten dry straten voorseyd, was t'elker strate voorseyd, ghestelt eene engyene, dat men heet een rebaud, ende den voorseyden Eduwaerd was ghevloden met sinen volcke, up de Speyepoorte, ende de Coolkercsche poorten, ende hy ghecreegh de slotelen van beede de poorten voorseyd, ende binder nacht voorseyd, zo quam in den Burch de tydynge, als den Eduwaerd voorseyd vertrac huuter stede, ende hy, dat hy de slotelen van den voorzeyden poorten met hem drouch, ende de heeren ende de wed waren in den Burch, met meneghen fresschen man van der stede van Brugghe, poorters, ambochten ende neerynghen, ende alle voorzyen ter wapene ende ten harnassche ende d'ingyenen voorseyd, ooc voorzyen van steenen, van poeder, alzo dat behoord, ende alle de goede lieden hadden ooc, God lof ende danc, goede wyzen ende rypen raed zo datse alle bleven in payze, in vreden ende in goede eendrachticheden.

Item up den 7sten dach in April, anno 90, doe zo was binder stede van Brugghe, in den Burch, ende daer zo was

ghesturt eene carre zands up de calsye, en daer up zo was execucye ghedaen metten zweerde, ende alzo ghebrocht van levenden live ter dood, eenen gheheeten Phylips Stael, ende hy was te Brugghe, eenen vry wapenmaker. God hebbe zyn ziele; Amen. Ende dezen voorseyden Phylips Stael, die was up den 6den dach in April voorzeyd, anno voorzeyd, ghebannen 50 jaer up zyn ooft, huuten lande van Vlaendren.

Item up den 9sten dach in April, anno 89, doe zo waren 2 ghebroeders in de stede van Brugghe, in de Bouverye strate, ten huuze daer wylend te woonen plochte Jan Henin, gheheeten in de wandelynghe, de lange Jan, het waren twee van zinen kinderen, natuerlic ghebroeders zynde, den eenen hiet Pieter, ende die vermoorde zinen natuerlicken broeder, ten daghe voorzeyd, geheeten Matheeus, die daer dood bleef.

Item up den 13den dach in April, anno 90, doe zo waren ghehouden ende ghedreghen, processyen generael, binder stede van Brugghe tooter kerke van Sinte Donaes, ende deze voorseyde processyen waren ghedregen huuter burch, duer de Oochstrate, hover dhoude Muelenbrugge, voorby tclooster van den Predicaren, voorby den Braemberch, streckende toot hover de grote Eechoudbrugge, duer de Wullestrate, rondomme de grote merct, hover de Wisselbrugge, hover de plaetse Maubeerd, ende alzo tSinte Donaes weder in, ende met deze voorseyde processye, zo was mede omme ghedregen den weerdigen fyerter, ende glorieux lichame van Sinte Donaes, het welke dat rustende es in de kerke van Sinte Donaes, binnen Brugghe, ende betrend den fyerter voorseyd, zo waren ghedregen 4 barnende toordsen, ende an elke toordse voorseyd, zo was ghemaect hanghende een schild, metter stede van Brugghe wapene, ende vooren zo waren ghedregen 2 barnende toordsen van der voorzeyde kerke weghe.

Item up den 16^{den} dach in April, anno 90, doe zo was in de stede van Brugghe, monsterghedaen van 300 mannen voor mynheer van den Gruuthuuse, als capiteyn van der stede van Brugghe, ende voor Tayljefeer Vyleyn, als capiteyn van dien volcke, ende dezen monster was ghedaen int hof van den Gruuthuuse staende by onser Vrouwe kerke in Brugghe.

Item up den 17^{den} dach in April, anno 90, doe zo was in de stede van Brugghe, gemaect een schavoot ende daer waren up gheexecuteert 3 mannen metten zweerde, ende alzo ghebrocht van levende live ter dood, den eerste hiet Jan van Houte Clays zuene, ende was te Brugghe een vry temmerman, ende dander hiet Matheeus, ende was eenen helsenare, ende den derden Pier Schotkin, hy was ooc te Brugghe geboren maer zyn vader ende moeder ware schotten, de 2 eerste waren van vrauwe cracht ende dander was van doodslaghe.

Item up den 19^{den} dach in April, anno 90, tsnuchtens ten 6 hueren, doe zo was ghevonden buuten de Cruuspoorte, upt velt, een man dood ligghende tusschen der poorte voorseyd ende den 3 Kuenyngen.

Item up den 14^{den} dach in April, anno 90, doe zo geschiede in de stede van Brugghe een doodslach, tusschen de Pieterscriverstrate ende de Hoemaker strate, diet dede hiet Coppin Mannins, ende es een backers enape, ende den dooden hiette Leeke, in de wandelynghe, ende hy was van der stede van Gend.

Item up den eersten dach in Meye, anno 90, naer der noene, doe ghebuerde een messchief van ghevechte, in een huus gheheeten de 3 Croesen ter Vlamynedamme, daer was eene schoone jonghe maecht huer hand of ghehauwen, ende het dede eenen Cornelius de Maerschalc, gheheeten in de wandelynghe, maer zinen rechten name es Cornelius Bortoen.

Item up den eersten nacht in Meye, anno 90, als den 2^{den} dach bedaechde, doe ghebuerde binder stede van Brugghe een groot messchief in de Cuperstrate, van een huus dat inviel by nachte, als de lieden laghen en sliepen, den vloer stond up de vaute van den ayzemente van den huuze, ende de voorseyde vaute viel in, ende den vloer daer mede, met al datter in stond, ende de lieden vielen mede metten coedse ende bedde, ende den man starf daer, ende versmoorde in dien groten stanc, ende het was een hondscheboeter, ghezeyt een hondschoelapper, ende hy hiet Jooris, ende hy zat in een wynckelkin, up de grote Merct honder tMooriaenshooft.

Item up den 9sten nacht in Meye, anno 90, als den 10^{den} dach bedaechde, doe zo gheschiede een ghevecht in de stede van Brugghe, by nachte, ten een hueren, in de Karmesstrate, by den clooster van Betanyen, ende het waren 2 schoone jonghemannen; die dood bleef ende starf van der quetsuere up den 10^{den} dach voorseyd, die hiet Antheunis Compère, ende die de steke stac, die hiet Ancelinus de Caestickere. God hebbe alle zielen. Amen.

Item up den 11sten dach in Meye, anno 90, naer der noene, doe zo stac dood een weerd van den Dryenbrouwers den cnape van Roegyer van der Eeke, ende het geschiede buuten der stede van Brugghe, tusschen de stede voorseyd ende der kerke van Coolkerke up den vaerd van den watre, ende die dede den doodslach die hiet Olyvier Doosche.

Item up den 14^{den} dach in Meye, anno 90, naer der noene ten 6 hueren, doe zo quam in de stede van Brugghe ter Smede poorten in, mynheere den graeve van Nassauwe ende hy quam van der stede van Ypre, met 200 peerden, met een goede ghestadege maniere, ende hy hadde ghezyn huutter stede van Brugghe, 17 weken, 2 daghen min.

Item up den 17[den] dach in Meye, anno 90, doe zo ontfync Cornelius Metteneye rudder de roede van den Schoudheetenschip binder stede van Brugghe, als nyeuwen schoudheeten van Brugghe, ende hy ghync doe of van toffycye voorseyd, Joos de Baenst Gys de Baenst zuene, ende die hadde tvoorseyde offycye als schoudheeten bediend 17 weken ende 2 daghen.

Item up den 23[sten] dach in Meye, anno 90, doe zo was in de stede van Brugghe geschoten den papegay van den houden voedboghe, thenden der Carmersveste, by de Cruuspoorte an de tweede muelne, twelke gilde voorseyd, quam zeere eerlic notabelic ende rykelic met ghestadeger voorzienichede ter plaetse voorseyd, met mynheere den grave van Nassauwe, met mynheere van Halewyn, gheseyt mynheere Van Huutkerke, als bailliu van Brugghe, ende van den bruchschen vryen, ende mynheere Cornelis Metteneye rudder ende schoudheetene van der stede van Brugghe, ende quamen ter plaetse voorseyd, met zelveren trompette ende zelveren claroenen, ende schoten daer den papegay met ghenouchten ende met groter tryomphen, ende eenen gheheeten Jan Piers, die schoot hem of thooft ende den eenen vlerc, met eender schote, ende diet of schoot ende daer Kuenync worde van den houden voedboghe voorseyd, die hiet Jan van der Meerchs, ende es een yvoren cammaker van der stede van Brugghe, ende woend in de wapenmaker strate, ende tparuer van den houden voedboghe voorseyd, was dat jaer voorseyd rood ende zward.

Item up den 25[sten] dach in Meye, anno 90, doe zo was buuten der stede van Brugghe, tusschen Male ende de kerke van Sinte Cruus thenden den Malebuschs ende den Buggersberghen, daer zo was execucye ghedaen, metten zweerde, ende alzo ghebrocht van levenden live ter dood, by den stede-

houder van mynheer Daneel Van Moerkerke, ghezeyt heere van Merwe, ten daghe voorzeyd, wezende Souvereyn van den lande van Vlaenderen, ende die daer starf die hiet Mathys Wouters, gheboren van Heyle by Hardenburch, ende men hiet hem in de wandelynghe, Mathys of Thyzekin van den Schilde.

Item up den 27sten dach in Meye, anno 90, doe zo voerde mynheere den souvereyn van Vlaendren ghezeyt mynheere van Merwe, hy voerde 2 mannen huuter stede van Brugghe, te waghene ter Gendpoorten huut, om te executeerne metten zweerde, ende alzo te bryngben van levenden live ter dood, alzo hy dede, buuten de Gendpoorte teender plaetse gheheeten Tassebrouc.

Item up den laetsten dach van Meye, anno 90, doe zoo leede gaende te voed, mynheere den Souvereyn van Vlaendren voorseyd, 2 jonghemannen huuter stede van Brugghe, voor der noene ten 7 hueren, ter Cruuspoorten, toot buuten der Drye kuenynghen, maer daer zeere by, ende dede daer execucie metten zweerde, ende brochse alzo van levenden live ter dood, zy waren beede van der stede van Eeckeloo, ende waren bede ghebroeders natuerlic van vader ende van moeder, ende mynheere den Souvereyn voorseyd dede zyn gracye voorseyd, ende consenteerde hem beeden haerleder kerchof, ende up den eersten dach van Wedemaend, anno 90, naer der noene, zo quamen de vrienden van de dooden voorzeyd, ende dedenze van de wielen voorzeyt, ende leydenze up eenen waghen, ende voerdenze toot Eekeloo om te begravene.

Item up den eersten dach van Wedemaend, anno 90, doe zo dede mynheere den Souvereyn van den lande van Vlaendren ghezeyt mynheere van Merwe, mynheer Daneel van Moerkerke, hy dede execucye metten zweerde, ende brochte

alzo van levenden live ter dood 2 schoone jonghemannen, ende waren ghereeht elc up een wiel buuten der Cruuspoorte, ende buuten den Drye kueninghen.

Item up den 8sten dach in Wedemaend, anno 90, naer der noene ten 5 hueren, doe zo quam mynheere den grave van Nassauwe, ghereden van den stede van den Damme, toot voor der stede van Brugghe, met schoone ende princhelicken state, toot voorde Coolkercsche poorte, ende hy reed alzo van buuten der stede lancx der veste van der stede tooter Ezelpoorte, ende alzo tooter stede van Houdenburch, alzo men zeyde tooter stede van Sinte Hoomaer, ende hy hadde ghezyn in de stede van Brugghe 26 daghen.

Item up den 9^{den} dach in Wedemaend, anno 90, doe verdranc tusschen Brugghe ende Damme, een joncman van 30 jaren houd, ende was een musselman ; hy verdranc in den rechten vaerd, daer de schepen varen, by den huuze gheheeten in den Gapaerd.

Item up den 13^{den} dach in Wedemaend, anno 90, doe zo spranc een man binder stede van Brugghe huut zynder zolder veinster, zo dat hy daer dood viel, ende het gheviel in de Zilveren strate, ende was binder stede van Brugghe een vry schepper nayere.

Item voord, noch up den 13^{den} dach in Wedemaend, anno 89, doe zo reed huuter stede van Brugghe een vry cordewanyer van der stede voorseyd, hy reed up een wagen hem vyfster omme te rydene tooter stede van den Sluus, ten homme ganghe, ende zy reeden te Damme, te Sinte Kateline poorte huut, ende den wagen slouch homme in een quade wagheslaghe, ende den cordewanyer die hiet Jan Vekeman, ende woende binder stede van Brugghe, up de Reye, an den voed van tsKuenynexbrugge, die viel homme honder den waghen, ende die versmoorde daer honder den waghen in

die vulle muedre, ende quam daer van levenden live ter dood, ende dit geviel buuten Damme, tusschen der stede van den Dam, ende tcasteel dat heet Stampaerdshouc. God hebbe zyn ziele, amen, ende alle zielen. Amen.

Item up den 20sten dach in Wedemaend, anno 90, snachts ten 11 hueren, doe zo was binder stede van Brugghe, in de Langhe strate, tieghen hover den broeders van den Predicaren, in de Wouckere, daerzo was grooten noot, vreeze, zorghe ende hancxt van brand, maer den almueghenden God hebbe lofende danc, het verghinc metter minster schade ende quets.

Item up den 27sten dach in Wedemaend, anno 90, doe zo was binder stede van Brugghe, ghehouden ende ghedregen een devote processye generael ten broeders van den Predicaren, ende deze voorseyde processye was ghedregen, van Sinte Donaes dweers huuter Burch, duer de strate voorby den blinden Ezele, hover den Braemberch, omme slaende ter rechter hand, toot hover de grote Eechoudbrugge, duer de Wullestrate, rondomme de grote Merct, hover de Wisselbrugge, toot hover de plaetse Maubeerd, alzo streckende duer de Oochstrate, tot hover d'houde Muelenbrugghe, ende alzo in ten broeders van den Predicaren, ende in deze voorzeyde weerdeghe processye, was omme ghedregen den weerdegen fyerter, ende glorieux lichame van Sinte Godelieve van Gistele, ende de stede van Brugghe hadder mede gaende 4 garsoenen, elc met eender barnende toordse in zyne handen, ende an elke toordse hanghende een schild metter wapene van der stede van Brugghe, ende den suffregaen van Doornicke die gync vooren voor de weerdeghe fyerter ende glorieux lichame van Sinte Godelieve ghegeerend ende ghemittereerd, ende eenen cnape voor hem gaende die drouch zyn croodse, ende den busschop voorzeyd, die drouch voor hem up zyne handen tghebenedyde ende glo-

rieux ooft van Sinte Godelieve, ende den voorseyden busschop hadde an een coorcappe peers fluweel, ende den busschop voorzeyd dede tofficye van der messe ten ooghen houtare in tvoorzeyde clooster van den Predicaren, ende dezen weerdegen fyerter ende glorieux lichame van Sinte Godelieve was ghedregen, in de voorzeyde processye, van 4 notable ende weerdege priesters van der oordene van den Predicaren ende alle 4 ghegeerend zynde, ende by der weerdeghen fyerter voorseyd, waren ooc ghedregen 4 barnende toordsen van Sinte Godelieve weghe, ende an elke toordse hangende een teecken van Sinte Godelieve, ende ooc noch vele meer andere toordsen al barnende van goede devote persoonen; ende up denzelven dach voorzeyd doe zo was gheschoten den papegaey binder stede van Brugghe, van den jonghen voedboghe, ende het worde doe den kuenync van den boghe voorseyd mynheer Cornelius Mettynneye schoutheetene van Brugghe, ten dyen tyden. Item achtervolghende de voorghenoomde processye, die binder stede van Brugghe ghehouden ende ghedreghen was den 27sten dach, anno 90, daer mede ghedregen was den weerdegen fyerter ende glorieux lichame van Sinte Godelieve, de welke fyerter bleef rustende in tclooster van den Predicaren toot up den 2^den^ dach in Hoymaend, doe zo was den weerdegen fyerter ende glorieux lichame voorseyd, ghedregen huuter voorseyde clooster, metten processyen van den voorseyden clooster, van den Predicaren tooter Smede poorte, om te voerne tot Gistele, ende de voorzeyde die van Gistele quamen binder stede van Brugghe in schoonder oordenancyen, met meneghen freschen man, toot binder clooster voorzeyd toot an den voed van dhoude Muelenbrugge, ende hadden toot 100 mannen, elc een dwale dweers hanghende hover de schoudre, ende eene maecht metten blooten oofde ende barvoed een dwale

ghecnocht an hueren hals, ende an elke zyde een man, al gaende treckende die dwale toe, makende de maniere omme haer te verworchgene, in teekene dat de heilige ende glorieuze maecht was verworchd met eender dwale, ende quamen alzo metten hopenen standaerd van Gistele, den welken standaerd es wit, an beeden zyden bezayd met zwarten cauwen, ende beneden anthende staende de wapene van Gistele, ende boven an tupperste hende staende eenen groenen leeu, in een gouden veld, ende aldus zo was den weerdegen fyerter ende glorieux lichame van Sinte Godelieve, ghedregen van huuten clooster van den Predicaren toot hover dhoude Muelenbrugge, duer de Oochstrate, hover de plaetse Maubeerd, hover de Wisselbrugghe, hover de grote Merct, voorby de kerke van Sinte Kartoffels, voorby Sprinchen hof, duer de Dweersstrate, voorby de Vridachmerct toot Sinte Loys huus by der Smede poorte, van der stede van Brugghe daer zo was den weerdegen fyerter ende glorieux lichame van Sinte Godelieve ghestelt in een hanghende wagen hoverdect met een gouden laken, ende binnen costelic verchierd alst redelic es, ende alzo ghevoerd ter Smede poorten huutte Gistele waerd, met meneghen fresschen man te wagene, te peerde ende te voed.

Item up den 2[den] dach in Hoymaend, anno 90, doe ghescheide tsnavends ten 8 hueren, een ghevecht binder stede van Brugghe in de Lane, in een straetkin dat men heet tcleen Smeedstraetkin, zo dat daer een bleef dood terstond ende die hiet Clays Theryn, f[s] Joos Theryn, ende die den doodslach dede die hiet Reynyer De Vos, ende hy plochte, in tyden daer te vooren, te dienen de maetsenaers, bin der stede van Brugghe.

Item up den 4[den] dach in Hoymaend, anno 90, naer der noene, ten 4 hueren, doe zo gheschiede bin der stede van

Brugghe een ghevecht, in twelke ghevecht, quam een van levenden live ter dood ende het waseen mande draghere, binder stede van Brugghe, ende het gheschiede binder stede van Brugghe, bachten thof van den schotterye van den houden voedboghe. God hebbe zyn ziele. Amen.

Item up den 5den dach in Hoymaend, anno 90, doe zo gheschiede een groot ghevecht, naer der noene, ten 5 hueren, buuten der stede van Brugghe, bachten de kerke van Sinte Cruus, ten huuze gheheeten ten Vueghelen zange, den weerd van den huuze als doe wezende hiet Jannin Mettermuus, daer quamen ter huere voorseyd de garnyzoends van den Damme, als doe waren de Duudschen, zy quamen daer ghewapenderhand, ende vochten daer op de Sauwenyers van der stede van Brugghe, en brochten daer 3 mannen Sauwenyers zynde der stede van Brugghe, van levenden live ter dood, den heenen hiet Jan Rave, ende was een helsenare, dander diet Jan de Kuenync ende de derde hiet Fransoys de Muelenare, deze 3 waren dood inghebrocht bin den zelven havende, ter Cruuspoorten in, ende daer zo was noch een inghebrocht hover dood, ende die hiet Joos, ende hy was een wulle wevers cnape van der weedaghe.

Item up den 10sten dach in Hoymaend, anno 90, doe zo reed mynheere van den Gruuthuuse huuter stede van Brugghe, ter Gendpoorten huut, ende de 9 leden van der stede van Brugghe met hem, tes te wetene huut elc led een man, zy reeden met zeere schoonen state, als ambassaden, van der stede van Brugghe weghe, tooter stede van Gend, ende voort van daer, daer dat te doene wezen zoude, ende dat by der gracien van Gode, omme duechd, heere ende welvaerd van der stede van Brugghe, ende om den welvaerd van den lande van Vlaendren.

Item up den 11sten dach in Hoymaend, anno 90, doe zo

was binder stede van Brugghe, by der Cruuspoorte an dheerste muelne, geschoten den papegay van den handboghe, ende het was doe den kuenync van der boghe voorseyd, van houden tyden een gheheeten Jacop Heyndricx, een teghel-decker, ende den zelven Jacop voorseyd, die worde weder kuenync van den voorseyden boghe.

Item up den 18den dach in Hoymaend, anno 90, doe zo was binder stede van Brugghe ghedreghen processyen generael tooter kerke van Sinte Salvator binnen Brugghe, ende in deze weerdege devote processye, zo was mede omme ghedregen den almueghenden God, tghebenedyde, helich, waerachtich sacrament, dat rustend es in de kerke van Sinte Donaes binnen Brugghe, ende het was ghedregen van den suffregaen van den busschop van Doornicke, ende hy dede ooc tofficye van der oochmesse, in de kerke voorseyd, ende daer waren mede ghedregen 6 barnende toordsen van der stede van Brugghe weghe, ende elke toordse was ghedregen van een garsoene van der stede, ende an elke toordse was hanghende een schild metter stede wapene, ende neffens thelich was men dragende an elke zyde een hopen baniere van rooden semyte, ende daer in staende ghemaect de wapene ende den slotel van onzen helegen vader den Paus van Rome, ende deze weerdegen processyen waren ghedregen, huuter Burch, duer de Breyelstrate, hover de groote Merct, duer de Steenstrate, ende alzo toot in de kerke van Sinte Salvator, ende al den zelven wech voorzeyd, weder omme commende toot in den Burch, daer stond een schoon trezoor ghedect met ghewyden dwalen, met een rood fluweelen houtaer cleed, met 2 zelveren vergouden candelaren, met 2 zelveren wieroocvaten, ende daer zo was tweerde, helich, ghebenedyde sacrament up ghestelt te rustene, ende alle de voorseyde processyen, daer rondomme omtrent, en daer zo was hem

ghezongen, met groter heeren, reverencien ende weerdichede, responsen, collecten, anthiffenen, alsulc als daer toe diend, ter heeren van Gode moet al zyn.

Item up den laetsten dach in Hoymaend, anno 90, doe zo ghync huuter stede van Brugghe, ter Ezelpoorten huut Cornelius Metteneye, hy hadde doe ghesyn schoutheeten van Brugghe, ende hy ghync doe ten dage voorseyd, of tofficye van den schoudheetenschip, wand hy gync huuter stede van Brugghe ghenouch met eenen grammen zinne, ende ooc contrarye zynde der stede van Brugghe, alzoot bleec int affaer, ende hy hadde bediend toffycye van der roede van den schoudheetenschip van der stede van Brugghe 11 weken, 2 dagen min.

Item up den laetsten dach in Hoymaend, anno 90, naer der noene, doe zo was ghebroken de houten brugge, die ghemaect was te gane dweers hover de veste van der stede, buuten der Cruuspoorten.

Item up den 3den dach in Oust, anno 90, doe zo waren ghebrocht in de stede van Brugghe 5 waghenen met engyenen, met standaerden ende banieren, coorden, strecken, bussen cleen ende groot, buspoeder, steenen, hamers, pyken, clavyen, ende ooc dat ter wapenen diend, die 5 waghenen waren ter Smede poorten in ghebrocht, wand zy waren up den zelven dach huut ghevoerd om te zine contrarye de stede van Brugghe, ende zy waren gebrocht bin der stede van Brugghe toot up de Vridachmerct, die dat dede maken, bereeden ende huut voeren om te zine contrarye der stede van Brugghe, dat wil hem God vergheven.

Item noch up den zelven dach voorzeyd 3den in Oust, zo ghyngen huuter stede van Brugghe, 50 ghezellen van haventueren, en brochten in een wagen met suuvel, zy haeldenem toot honder Vassenare, hy zoude ghecomen hebben van Dix-

mude, maer de quaedwillige van der stede van Brugghe, die belettedent aldaer, aldaer zo was hy inghehaelt.

Item noch up den 3den dach in Oust, anno 90, doe zo vergaerderden oofdmannen ende dekenen van der stede van Brugghe, ende ooc de nottable, maer omme dyveersche questyen, ghescillen die daer ghebuerden, zo vergaerderden eeneghe ambochten up haerleder huuzen, den timmerman, de smeden ende de wullewevers, ende alzo men zeyde eeneghe andre, om te hebbene eenen capiteyn.

Item up den 3den dach in Oust, anno 90, doe zo was binder stede van Brugghe, met trompetten, gheboden achter de straten, dat men zoude cesseeren van werken ende doen werken, dit was ghedaen tsnuchtens tusschen den 5 ende den 6 hueren.

Item up den 4den dach in Oust, anno 90, de 5 waghenen die up den 3den dach waren ingebrocht ter Smedepoorten ende ghestelt an de Vridachmerct, die waren up den 4den dach voorseyd, ghevoerd al gheladen int clooster van den Eechoute, up thof staende binnen Brugghe, ende den standaerd voorzeyt die metten voorseyde waghenen inghebrocht was, die was hopen ghedaen ende huut ghesteken int huus gheheeten in de Valcke, ende tsnuchtens ten 7 hueren weder opgewonden, ende up een waghen gheleyt, ende mede ghevoerd ten voorseyden clooster van den Eechoute, ende van daer zo was hy ghedregen int huus gheheeten Blanckenberghe, staende by der kerke van Sinte Donaes, binnen Brugghe, by der Burchpoorte.

Item up den 5den dach in Oust, anno 90, doe zo zwoer als capiteyn mynheer Jan van Rans, capitein te zine van der stede van Brugghe, ende het was capiteyn Phylips van Moerkerke, ende Jan van der Keere, ende den voorzeyden mynheer Jan van Rans quam binder stede van Brugghe, up den

2[den] dach in Oust, anno voorzeyd, ende hy quam van der Sluus, wand mynheere Phylips mons[r] die zond hem ter stede van Brugghe, ter bewaernesse van der stede van Brugghe, ende omme weldoen.

Item up den 3[den] dach in Oust, anno 90, doe was, voor de noene, verbarrend tcasteel van Male, ende dat deden eeneghe quaedwillende der stede van Brugghe die als doe ten tyden, woonende waren binder stede van den Damme.

Item up den 4[den] dach in Oust, anno 90, doe was in de stede van Brugghe, met trompetten gheboden te cesseerne van werken ende doen werken van allen ambochten ende neerynghen, ende up den 6[den] dach in de maend voorzeyd doe gync men weder werken: aldaer stonden alle werken ghesloten 2 dagen, dats den 4[den] ende den 5[sten].

Item up den 6[den] dach in Oust, anno 90, doe zo quam van der stede van den Sluus, mis[r] Jooris Pychavet, ende Phylips mons[r] die zond hem der stede van Brugghe met 100 peerden ende 200 voedgangers, ende up den 7[sten] dach in Oust, anno 90, naer der noene, doe bezwoer hy, als capitein der stede van Brugghe.

Item up den 6[den] dach in Oust, anno 90, als den 7[sten] dach bedaechde, doe zo was binder stede van Brugghe, eenen man dood ghesteken by Sint Gillis op den houc van een strate gheheeten tGistelhof, ende hy hiet Stevin van den Habeele, ende hy was een droogscheerers cnape.

Item up den 7[den] dach in Oust, anno 90, doe zo quamen van der stede van den Sluus binder stede van Brugghe, 40 ghezellen van oorlogen ter helpe van der stede van Brugghe.

Item up den 7[den] dach in Oust, anno 90, doe zo ghync een man huuter stede van Brugghe, ende hy was een schepene van Brugghe, ende hy hiet Jacop van Ghuleken, ende hy woende binder stede van Brugghe, in de Steen-

strate, tusschen den west vleeschuuze ende der kerke van Sinte Salvator, hy aldaer huuter poorten gaende, huuter poorten van Sinte Cateline, wezende ghegaen tooter kerke van Sinte Cateline, daer was hy weder ghedaen keeren ende alzo ter poorte in, ende hy hadde an een vrauwencuers zward ende een vrouwen keerle zward, ende hy hadde voor hem gheschort een wit vrauwe schort cleed, ende een linen ooftcleed up zyn ooft, ende dat honder den kin toegehect, ende een zwarten schenen hoed, up zyn ooft, ende eenen viercanten paender an zyn harem, als quansuus ic gae te Thieldwaerd om buetre, aldus ghync hy ter stede van Brugghe huut, om te zine contrarye der stede van Brugghe, ende hy was een ghezworen schepene van der stede van Brugghe, hy was alzo inghebrocht ende gheleed in de vanghenesse, van der stede van Brugghe, terstond hy was weder huut ghedaen, ende hy was alzo gheleed zo alst vooren ghezeyt es, zo was hy gheleed huuter Burch, duer de Breyelstraete, voorby de halle, ter Steenstrate in, tot in de herberghe gheheeten in de Crone, staende in de Steenstrate, daer was hy ingheleed tot voor mis^r^ Jooris Pychavet, ende van daer was hy weder gheleed in de voorzeyde vanghenesse van der stede van Brugghe.

Item up den 8sten nacht, als den 9sten dach bedaechde, in Oust anno 90, doe zoo reeden huuter stede van Brugghe, weerdege notable ghedeputeerde mannen van der stede van Brugghe, zy reeden huut ter Sinte Kateline poorte, om naer de goede stede van Gend, in voorme van ambassade ter oorbore ende ter welvaerd van den lande van Vlaendren, by der gracie van Gode.

Item up den 11sten dach in Oust, anno 90, doe zo quamen eeneghe quaedwillende der stede van Brugghe, zy quamen huuter stede van den Dam up den rechten noene, voor de Cruuspoorte van der stede van Brugghe, omme te stelene

ende rovene, ende lieden te vanghene de lieden, peerden, coyen ende datse vonden hover al; daer worder 4 ghevangen ende inghebrocht ende gheleed in de vanghenesse van der stede van Brugghe.

Item noch up den 11sten dach in Oust, anno 90, doe zo quamen noch eeneghe quaedwillende van der stede van den Dam, en quamen voor de stede van Brugghe, toot voor de Cruuspoorte naer der noene, ten 5 hueren, om te stelene ende te roovene, ende honder al, zy vermoordeden een harem bloed, een schaepheerder, recht by den dry kuenynghen, ende hy was ghevonden up den 12sten dach in de maend voorzeyd.

Item up den 12sten dach in Oust, anno 90, naer der noene ten 4 hueren, doe zo quamen in de stede van Brugghe 100 ghezellen van oorloghen, ende die quamen van der stede van den Sluus, zy quamen in ter Ezelpoorte, met handboghen, calveneren ende pycken, ende den kapiteyn ghync ter herberghe in Sint Jacopstrate int Goudin Ooft.

Item up den 13^{den} dach in Oust, anno 90, ten 10 hueren, doe zo quamen eeneghe quaedwillende der stede van Brugghe, zy quamen van tcasteel van der Heye, zy quamen voor de Smedepoorte van der stede van Brugghe, ende namen daer grote menichte van beesten, peerden, coyen ende schapen, ende eeneghe ghevangenen, ende zy quamen met 2 trompetten, ende zy slougheu de trompetten der stedewaerd in.

Item noch up den 13^{den} dach in Oust, anno 90, ten 4 hueren naer der noene, doe zo quamen eeneghe quaedwillende voor de Cruuspoorte van der stede van Brugghe, ende zy quamen huuter stede van den Dam, zy en deden daer niet, zy vertrocken van daer toot voor de Speyepoorte, daer worden 2 ghevangen ende 1 peerd, ende al ghebrocht in de stede van Brugghe, ende het vyncse een ghezelle van haventueren ende die hiet Baltazar.

Item up den 14^{den} dach in Oust, anno 90, doe zo quamen huuter stede van den Sluus, 300 mannen van oorlogen in de stede van Brugghe, met een staendaerd van blauwen semyte, ende zy quamen in ter Ezelpoorte, ende up den zelven dach voorseyd, zo quamen voor de Smede poorte van der stede van Brugghe, 2000 mannen van oorlogen, honder te peerde ende te voed, ende die up den zelven dach in quamen, van der stede van den Sluus, die trocken huuter stede van Brugghe, met meer ander, ende bevochtenze, die daer ghecommen waren voor de Smede poorte, en van dien van voor de Smede poorte, bleeffer 6 doot, ende dat ghevecht gheduerde 2 hueren, ende van dien van binnen der stede van Brugghe niet een mensche, niet meer dan een die was ghequetst up zyn neuze.

Item up den 15^{den} dach in Oust, anno 90, doe zo quamen eeneghe quaedwillende der stede van Brugghe, zy quamen huuter stede van Damme, 16 ruuters van haventueren, ende die quamen up den rechten noene, voor de stede van Brugghe, voor de Coolkercsche poorte, up min dan up 2 boochscoten der poorte, ende haelden daer 18 schoone melckoyen, ende zy steldenze te lossene omme 36 ponden groten, ende die de koyen toebehoorden hiet Adrian Bernaerd.

Item up den 18^{den} dach in Oust, anno 90, doe zo quamen voor de noene eeneghe quaedwillende huuter stede van den Dam, voor de Cruuspoorte van der stede van Brugghe, ende zy vynghen daer 1 man ende 2 peerden.

Item up den 17^{den} nacht in Oust, anno 90, als den 18^{den} dach bedaechde, doe trocken huuter stede van Brugghe tsnachs, ten 11 hueren, 200 mannen van oorloghe, Sauweniers zynde van der stede van Brugghe, zy ghyngen ter Cruuspoorten huut, ende up den 18^{den} dach in Oust, tsnuchtens ten 5 hueren, doe quamenze 1 alf 25, ende brochten voor hemlieden 100 ende 16 vette schapen.

Item up den 18den dach in Oust, anno 90, naer der noene, ten 3 hueren, doe zo quamen eeneghe quaedwillende der stede van Brugghe, die quamen huuter stede van den Damme, ende quamen toot voor de Cruuspoorte, van der stede van Brugghe, ende namen daer 40 coyen, ende eeneghe van die van Brugghe, liepen achter tot by den Dam, ende staken een van die van den Dam de kele of, ende namer 2 ghevangen, doe quamen die van den Dam ende verbarrenden zomeghe huuzen, die stonden tusschen der stede van Brugghe ende der stede van Damme, maer den scriver en wiste niet hoe vele.

Item up den 19sten dach in Oust, anno 90, voor der noene, doe zo quamen eeneghe quaedwillende, zy quamen van westwaerd, ende quamen voor de Smedepoorte, ende zy namen daer vele peerden, ende zy staken 3 lieden de kele of.

Item up den 20sten dach in Oust, anno 90, naer der noene, ten 3 hueren, doe zo quamen de quaedwillende der stede van Brugghe, zy quamen huuter stede van den Damme, voor de Cruuspoorte van der stede van Brugghe, ende namen daer coyen ende schapen, de schapen behoorden den clooster van den Sartruezen, ende den coyen eenen Jan Mattyneye.

Item up den 20sten dach in Oust, anno 90, doe zo was in de stede van Brugghe, ghecoren ende ghemaect een rechter ghezeyt een roode roede, omme justicye te doene, ende hy dede gheeselen een knecht met roeden, an den pylaer honder thuus van den Vryen, daer men pleeicht te gheeselene, ende het dede, den hangheman van der stede van Brugghe, ende voord zo was den zelven knecht ghelaten honder de handen van 2 pagyen, ende die ghyngen hem al gheeselende van huuter Burch, toot buuten der Smedepoorte.

Item voord noch up den 20tsen dach voorzeyd, anno 90, zo was binder stede van Brugghe, in den Burch voor der

stede huus, gheslegen een trompet, ende daer was ingheroupen vleeschs, vischs ende alle maniere van vytaelgye, ende dat alle man mochte binder stede van Brugghe, slaen ende vlaen coyen, schapen, ende dat vercopen te zynen schoonsten, ende ooc alle ander vytaelgyen.

Item up den 20sten dach in Oust, anno 90, voor de noene, doe quamen eeneghe quaedwillende der stede van Brugghe toot voor de Smede poorte, ende namen daer grote menichte van coyen, ende men zoude van binder stede van Brugghe schieten een groot engyen, ende tengyen dat barstede, ende daer wordeden 4 mannen ghequetst toot up de doot, ende eenen in zyn been.

Item up den 20sten dach in Oust, anno 90, tsnavens ten 6 hueren, doe zo waren eeneghe quaedwillende voor de Smede poorte van der stede van Brugghe, toot an de veste van der stede, ende namen daer eenen trop coyen ende schapen.

Item up den 21sten dach in Oust, anno 90, tsnuchtens ten 6 hueren, doe quamen in de ghezellen ter Cruuspoorten in, met hueren capiteyn, daer mede dat se huut ghyngen huuter stede van Brugghe, up den 17^{den} nacht in Oust voorzeyd.

Item up den 21sten dach in Oust, anno 90, naer der noene, ten 3 hueren, doe zo was binder stede van Brugghe een ghebod ghedaen metten trompette, dat zo wye hem wilden commen doen bescriven ten clooster van den Eechoute, binnen Brugghe, zy zouden hebben 10 grooten daechs, als zy huut ghyngen, bescriven zynde, ende thuus blivende zo zouden zy hebben 2 groten, ende dit ghebod dat was ghedaen ter cause, om vytaelge te halene binder stede van Brugghe.

Item up den 22sten dach in Oust, anno 90, doe zo ghyngen huuter stede van Brugghe, ten 1 hueren naer der noene,

4 capiteynen met 400 volcx of meer, ter Coolkercsche poorte huut, om te gane speeilene ende jockieren voor de stede van den Damme, een cleen menichte van den volcke van Brugghe ghyngen toot in de poorte van Damme, ende die stond hopen, daer vondense een waker, zonder meer, ende die stakenze ende sloughene dood, ende tvolk van Brugghe liep ooc te Damme waerd ter Speyepoorten huut, toot voor den Damme, ende van den sauweniers van Brugghe wasser 2 dood inghebrocht, elc liggende up een peerd, ende 10 ghequetst, ende daer bleeffer dood 22 van die van den Damme, ende de capiteynen voorseyd, die quamen weder te Brugghe in de stede, ende bin dezer tyt dat dit al aldaer gheschiede voor den Damme, zo quamen eeneghe ander quaedwillende der stede van Brugghe, zy quamen van der stede van Houdenburch toot voor de Smedepoorte van der stede van Brugghe, om der stede van Brugghe quetst, grief ende hinder te doene, hadden zy ghecunnen ende ghemueghen, ende om datse dat niet ghedoen en conste, zo verbarrendenze een muellene, ende daer wasser 3 mannen te peerde, peerden ende mannen dood gheschoten.

Item up den 23sten in Oust, anno 90, voor den noene, doe zo quamen eeneghe quaedwillende der stede van Brugghe, zy quamen voor de poorte van Sinte Kateline, ende zy haelden daer honder peerden ende coyen, 500 beesten ende de ghezellen van den casteele van Rybaudenburch, die ontjaechden die quaedwillende dien buutyne aldaer, zo hadde elc die de beesten toebehoorden de zine weder.

Item up den 23sten dach in Oust, anno 90, doe zo waren de quaedwillende der stede van Brugghe, voor de poorte van Sinte Kateline van der stede van Brugghe, ende staken daer dood een man der stede van Brugghe, ende was een vry schepper nayer van der stede van Brugghe, ende woende

binder stede van Brugghe bachten den Westvleeschshuuze, in Sinte Marye strate, tiegen hover een herberghe geheeten in de Zuege, ende dezen moord gheschiede buuten Sinte Kateline poorte, teender plaetse gheheeten dat men heet te Screyboome.

Item noch voord up den 23sten dach, anno voorseyd, doe zo gheschiede een ghevecht binder stede van Brugghe, in een wyntaveerne, geheeten in de Zunne, staende bachten de kerke van Sinte Donaes, daer zo was een man van tusschen den helleboghe ende der hand dweers ontween ghehauwen ende hof, ende het was een droochscheerder, wonende in de Cuperstrate, Anthonius Pylyaert, ende diet dede dat was een man van binnen der stede, ende hiet Jan Wante.

Item up den 24sten dach in Oust, anno 90, doe zo was voor den noene, binder stede van Brugghe, gesleghen een trompet in den Burch ende ooc achter de straeten, dat alle die waren van den prochye van Lissewege, datse zouden gaen thuus elc op tsine, elc op de verbuerte van zyn goedynghe.

Item up den 24sten dach in Oust, anno 90, doe ghyngen huuter stede van Brugghe ten een huere, naer der noene, 4 capiteynen, zy ghyngen ter Cruuspoorten huut, lettel min of meer, met 600 mannen, ende daer ghyngen mede 30 spadenyers, ende zy ghyngen alle 600 ghestoct, ghewapent, haghebussen, calveneren, handboghen, pycken ende stalen boghen, toot up den vyver van Male, om aldaer up te delvene tconduut van den watre varsch dat loopt tooter stede van den Damme, omme de stede van den Damme dat te nemene, ende te beletten, alzo zy dede, eeneghe van den volcke van wapene voorzeyd ghyngen zo varre, als datse die van den Damme, ontjaechden 42 coyen, een merrye ende een ruun dien die van den Damme gehaeld hadden te Beerneem ; die waren te Brugghe inghebrocht ende tlood van den conduute

der mede tsnavens ten 5 hueren, ende tgrote heer van den volcke van wapene voorzeyd, dat vertrac van den vyver van Male ende ghyngen toot voor de stede van den Damme, ende daer vynghenze 3 mannen quaedwillende der stede van Brugghe, daer of dat den eenen was een ballync van der stede van Brugghe, nu duer zyn groote lamentacie bidden ende weenen, alzo deen beter es dan dander, zy lieten hem gaen ende dander 2 brochtenze in.

Item up den 25ste dach in Oust, anno 90, doe zo quamen tsnuchtens ten 7 hueren, in de stede van Brugghe ter Cruuspoorten in, huuter stede van den Sluus, 50 mannen van oorlogen.

Item up den 25sten dach in Oust, anno 90, up den rechten noene, doe quamen de quaedwillende van der stede van Brugghe, voor de Gendpoorte ende voor de Cruuspoorte van der stede van Brugghe, ende haelden daer eenen grooten roof van beesten, ende deze quaedwillende quamen van een casteelkin, ende dat heet ten Hynchoute, ende het licht buuten Sinte Kateline poorte, by den clooster van Sint Truwen.

Item noch up den 25sten dach in Oust, anno 90, doe zo was binder stede van Brugghe, een trompet gheslegen, dat zo wye beminde de stede van Brugghe, ende de capiteyn, datze zouden commen by hem, in den Burch, ten een hueren, al zo vele volcx dede, wand het volc vergaerde grote menichte toot 2,000 of meer, met handboghen, stalenboghen, calveneren ende pycken, ende daer waren 5 metalen serpentinnen haghebussen, ende de steenen daer toe, een wagen met sparren, 3 waghenen met hurden, een wagen met targen, een wagen met buspoeder, ende een wagen met biere, ende al dit volc dat ghync huuter poorte van Sinte Kateline, met 4 capiteynen te peerde, ende ooc 16 mannen te peerde, ende 2 mannen van wapene te peerde, ende 3 standaerden, den

eenen rood, wit ende graeu, den andre al peersch ende den derden groen ende graeu, ende zy wonnen tvoorzeyde casteelkin, gheheeten te Hynchoute, bin de zelve achternoene, bin 2 hueren, ende brochten in 7 ghevangenen, ende zy die van Brugghe verbarrenden tvoorzeyde casteel, ende daer wasser 5 van hemleden van den casteele de kele of ghesteken, honder de kele of ghesteken ende dood gheschoten metten engyenen.

Item up den 26sten dach in Oust, anno 90, doe zo was binder stede van Brugghe, up de grote merct, voor de halle, ghemaekt een schavood ende daer waren up ghexecuteerd ende ghebrocht van levenden live ter dood, metten zweerde, 2 mannen, ende waren beede verwezen by den capiteyn ende byder roode roede tooft van elken te stellene up een stake, ende tlyf te quartierne, den eenen hiet Petyt Jennyn die men hiet Karkele vend, en dander hiet Jacob, zyn toename en verstond den scriver niet.

Item noch up den 26sten dach in Oust, anno 90, doe zo was binder stede van Brugghe een trompet gheslegen achter de straten, dat alle de ghuene die hem absent hielden der stede van Brugghe, dat zy incommen zouden, tes te verstane alle die waren buuten lande van Vlaendren, dat die in zouden commen, ende hem vertoghen binnen 8 dagen, up de verbuerte van 100 ponden groten of de verbuerte van haerleden goede, ende die waren bin den lande datse in zouden commen bin den derden daghe, ende die binder stede van Brugghe waren absend, datse souden commen ende hem vertoghen tusschen dien dach voorzeyt ende tsanderdaechs noene ten 12 hueren van der noene, ende altoos achtervolgende de voorseyde ghelyke boete, ende ooc, dat alle die van der prochye van Lisseweghe waren, datse zouden gaen thuus up haerleder meshync, elc up de verbuerte van zinen goede, voord zo wast ooc gheboden metten zelven trompetten, quamer een alarme

voor de stede van Brugghe, dat geen mannen en zouden commen ter poorte, noch ter veste, onghewapend of zonder stoc, noch geen vrauwen, up de verbuerte van haer upperste cleed, ende dat alzo wel de man als de vrauwe.

Item noch up den 16^{den}, zo was gheboden metten zelven trompette, in Oust voorzeyd, ende anno voorzeyd, zo wast gheboden dat alle die saut wilden winnen, dat hem zouden commen doen bescriven ten clooster van den Echoute, staende binder stede van Brugghe; daer wasser ontfanghen in de Saudeye 200.

Item de 2 mannen die onthooft waren up den 26sten in Oust voorzeyd, die waren ghedregen bin den zelven havende in Sint Jans huus.

Item up den 27sten dach in Oust, anno 90, ten 8 hueren, doe zo was binder stede van Brugghe een trompet gheslegen, dat alle die saut willen winnen dat se hem zouden commen doen hem bescriven ten clooster van den Eechoute, staende binnen Brugghe.

Item up den 27sten dach in Oust, anno 90, doe zo quamen de quaedwillende der stede van Brugghe, voor de Gendpoorte, ende voor de Cruuspoorte, ende namen daer 100 beesten, peerden ende coyen ende schapen, ende tvolc van der stede van Brugghe, die honder slaen ende steken, daer bleeffer 3 dood van de vianden.

Item up den 27sten dach in Oust, anno 90, doe zo was in de stede van Brugghe, ghequaertiert een gheheeten Petyt Jennyn, karkele vend, ende de quartieren gehangen buuten elc an een cricke voor de 4 poorten van der stede van Brugghe, te wetene voor de Cruuspoorte, de Gendpoorte, de Sinte Kateline poorte ende voor de Bouverye poorte, ende dezen Petyt Jennyn voorzeyd, was onthooft te Brugghe, up de grote Merct, up den 26sten dach in Oust, anno voorseyd.

Item up den 28sten dach in Oust, anno 90, doe zo wast gheoordeneerd in de stede van Brugghe, dat toot allen poorten van der stede zoude waken telker poorte 2 vrauwen, ende dat om zeker cause die der stede van Brugghe ende den ghemeenen man van der stede oorboorlic was.

Item up den 29sten dach in Oust, anno 90, doe zo quamen voor der stede van Brugghe, naer der noene, ten een huere, eeneghe quaedwillende der stede van Brugghe voor d'Ezelpoorte ende voor de Smede poorte, zo vele ende zo varre, als datter huuter stede van Brugghe gync met te peerde ende te voed 600 mannen voorzyen, als daer toe diend, zo varre als datter bleven van der vianden der stede 3 peerden dood gheschoten, ende elc peerd met zinen man, ende een voedganger dood ende 2 ghevangen, ende een man niet dood van der stede van Brugghe, noch ooc niet ghequetst.

Item up den 30sten dach in Oust, anno 90, voor de noene, doe zo quamen de quaedwillende van der stede van Brugghe ter Gendpoorten, ende namen daer vele beesten, peerden ende coyen, zo vele, als datse zeyden, dies hem verstonden dat was weerdich 1000 ponden grooten.

Item up den 1sten dach in September, anno 90, doe zo was in de stede van Brugghe een grote verghaderynghe van volcke, van waghenen ende van peerde, voor den noene, het reeden huuter stede van Brugghe, ter Cruuspoorten huut 200 wagenen, ende het ghyngen mannen te voed 3,000, ghestoct ghewapend ende verzyn, zo als daertoe dient, met 4 capiteynen, ende den upper capiteyn ooc mede, ghezeyt missr Jooris Pycavet, ende men zeyde als datter ooc alzo vele voed volc huuter stede van Brugghe ter Speyepoorten huut ghync, ende dit voorseyde volc dede monster voor den capiteynen, ende elc honder tsine den laetsten dach van Oust, naer der noene, tes te wetene ten clooster van den Freminueren,

in den nyeuwen pand, ende ten clooster van den Eechoute, ende het reden ter Cruuspoorten huut lettel min of meer dan 200 mannen te peerde, wel verzyen ter wapenen, zulc als daer toe dient, ende den upper capiteyn Pycavet ende noch een capitein met hem, die keerden terstond weder omme ter Cruuspoorten in, naer datse huut reeden.

Item achtervolgende thuut gaen van den volcke voorseyd dat huuter stede van Brugghe gync, den 1[sten] dach in September, van den 3000 mannen van oorloge die huut ghyngen voor de noene, van dyen 3000 voorseyd, zo quamer weder in, naer der noene, ten 3 hueren, 200 ende 80, ende zy en waren ter Cruuspoorte niet een huere inghecommen, de quaedwillende der stede van Brugghe die quamen huuter stede van den Damme, ende namen wel 30 coyen van voor de stede van Brugghe ende drevenze ten Damme waerd.

Item up den 2[den] dach in September, anno 90, doe zo quamen de quaedwillende der stede van Brugghe, zy quamen voor de Cruuspoorte van der stede van Brugghe, ende hilden daer een grote alarme voor de stede, zo varre als datse brochten van levende live te dood, 3 goede fyne mannen, den eenen hiet Willem van der Beke, dander hiet Jan van de Cappelle, ende was te Brugghe een vry schipman, ende hy was een saudoyer van der stede, ende den derden was een handschoewerker zuene, ende hiet Jacob Piers, zyn vader ende den zuene hiet ooc Jacob Piers, ende de quaedwillige voorzeyd namen ende dreven weg grote menichte van peerden ende van coyen.

Item up den 3[den] dach in September, anno 90, naer der noene ten 1 hueren, doe zo was gheslegen een trompet bin der stede van Brugghe, dat men zoude ophouden ende sesseeren van allen werke ende dat alle weerachteghe mannen zouden commen ter meret, elc alzo hy zyn lyf wilde ver-

waren, zo varre, als dat den capitein van der stede huutrac tsnavens ten 5 hueren, ter Cruuspoorten huut van der stede van Brugghe, met 3000 mannen van oorlogen of meer, om naer der stede van den Sluus, volgende de voorzeyde wagenen, die huuter stede van Brugghe reeden, den eersten dach in September, zo alst voorzeid es, te peerde ende te voedt, wel 3000 of meer, ghewapent ghestoet ende gheabelgyerd, alzo daer toebehoordt ende dient. Item den hondercapitein ende de 9 leden van de stede van Brugghe, die vergaerdeden tsnavends ten 8 hueren ter meret elc up zyn houde ghecostumeerde plaetse, ghewapend ghestoct zo elc zyn lyf wilde verwaren, om al zulc een wake te houdene, zo zy deden, te bewaernesse der stede van Brugghe, ende waren daer vergadert eerbaerlic, minlic, paysivelic, deen metten andren, ende hilden een goede sterke wake ter meret, achter de straten ende in tronde van der stede van Brugghe, up de vesten van der stede, ende den hondercapiteyn voorzeyd reed rondomme der stede ter middernacht, ende deden trompet slaen tallen poorten van der stede, omme de wake te houdene vrowake, ende by een voord den almachtegen God hebbe lof ende danc 1000 en 1000 foud, tvolc voorseyd, ende dengyenen ende de waghenen quamen alle weder omme, binder stede van Brugghe, ongheschaet ende ongheschent up den derden nacht, als den vierden dach bedaechde; al de 4000 mannen ende de 100 ende 54 waghenen, de 100 wagenen brochten zoud ende dander kooren, wynen, olye, harync ende visch ende zy brochten 9 ghevangen mannen ende up den zelven dach, den 4^{den} dach in September, naer der noene doe zo quamen noch de quaedwillende voor de Gendpoorte der stede van Brugghe, ende namen daer 100 ende 50 vette schapen.

Item up den 5^{den} dach in September, anno 90, doe zo

reed huuter stede van Brugghe, ten 2 hueren naer der noene, een capiteyn gheheeten den bastaerd, commende met 100 ende 80 ghezellen ter Coolkercsche poorten huut toot in de prochye van Coolkerke, omme of te werpenen, also zy deden, de brugghe die daer lach ghemaect hover dhoude Zwin, zy waren daer met 2 standaerden ende quamen weder in de stede van Brugghe, al hongheschaet ende hongheschent.

Item up den 3[den] dach in September, anno 90, doe zo was binder stede van Brugghe een man dood ghesteken by Sinte Karstoffels kerke, in eenen Kellenare, die men heet in Schuutkin, ende was van Hardenburch, ende diet dede liep ter Smede poorten huut, en den dooden hiet Jan Ballync, ende zyn broeder hiet Adriaen Ballync.

Item up den 4[den] dach in September, anno 90, doe zo was binder stede van Brugghe tsoud ghestelt te vercopene omme 22 schellyngen grooten, het galt daer te vooren, hinder stede van Brugghe, 2 ponden grooten.

Item up den 6[den] dach in September, anno 90, ten 3 hueren, naer der noene, doe quamen eeneghe quaedwillende der stede van Brugghe voor de Smede poorte, van der stede van Brugghe, omme schade, schande ende schoffierichede te doene de stede, alzo zy deden, wand zy vermoordeden een man ende staken hem de kele of, maer zy lieten daer 4 peerden dood die van bin der stede dood ghescholen waren ende de mannen zeere ghequetst, maer zy behilden haerleder mannen, ende den dooden van binder stede was wonachtich in de Lane, byt Spypers cappelle.

Item up den 7[sten] dach in September anno 90, doe zo dede men monster bin der stede van Brugghe, ten clooster van den Eechoute, ten 2 hueren, naer der noene, ende binder tyt, zo quamen de quaedwillende der stede van Brugghe, voor de Cruuspoorte ende voor de Gendpoorte der stede van

Brugghe, huuter stede van den Damme, zo varre, als datse vyngen 3 saudoyers van der stede van Brugghe vreemde ghezeyd Denin, ende van der stede van Brugghe, was den viand een peerd crepel gheschoten ende bin der stede ghebrocht.

Item up den 8sten dach in September, anno 90, doe zo quamen, tsnuchtens ten 6 hueren, een 50 mannen van oorlogen, in de stede van Brugghe ende 12 mannen te peerde.

Item up den 7sten dach in September, anno 90, naer der noene, zo quamen de quaedwillende der stede van Brugghe, huuter stede van den Damme, tooter prochye van Coolkerke, ende den bastaerd commende, die slouch huut ter Coolkerksche poorten huut, ende vyncker 2 van den quaedwilleghen der stede van Brugghe, ende brochse in de stede, in zyn herberghe.

Item up den 8sten dach in September, anno 90, doe zo waren ghehouden ende ghedregen processyen generael tOnzer Liever Vrauwe kerke, binnen Brugghe, ende up den zelven dach, voor den noene, int vergaderen van der voorseyde processye, zo was in den Burch, ten schepenen huus, teender veinster huut ingheroupen alle de banlynghen, mannen ende vrauwen, poorters ende poortessen ende alle vreemde, datse alle vry hadden land ende stede, alle die binnen 3 jaeren, daer te vooren ghebannen waren, zonder die hem stelden ter wapenen contrarye den lande ende den steden.

Item up den 8sten dach in September, anno 90, doe zo quamen de quaedwillende der stede van Brugghe, huuten Damme, ten 4 hueren, naer der noene, zy quamen voor de Cruuspoorte van der stede van Brugghe, zo varre, als dat van Brugghe een dood bleef, ende hiet Adriaen Broc, ende van den Damme bleeffer 8 dooden upt velt, ende die van den

Damme, die vynger 8 van den volcke van der stede van Brugghe.

Item up den 9sten dach in September, doe reeden huuter Sinte Kateline poorte, 25 mannen te peerde, ende wel ghewapent ten vullen harnasse, omme naer de Moerbrugghe ende vele voedgangers der mede, ende men slouch het trompet achter de straten van der stede van Brugghe, dat men zoude trecken met waghenen ende met schepen, elc man om zyn goed, om dat te behouden, ende dat men zoude varen om houd ende omme barnynge; men zoud den harmen vercopen ende ter handlaten om redelic geld, ende de voorzeyde mannen van wapene, die ten voorseyden dage ter Sinte Kateline poorte huut reeden, die vyngen 7 Eynewyers, de 6 te peerde met stalen boghen ende de 7e hadden een pyke, zy zondenze ter stede waerd in, als ghevangen mannen, ende het reeden huuter stede van Brugghe 4 capiteynen met 3000 mannen ter Sinte Kateline poorte huut, met 4 tumelaers, 6 schragen met haghebussen, schermen, targen ende 4 zakken met buspoeder ende voord ander ghereeschepe, die ter oorlogen diend, ende 6 standaerden, ende ten een hueren naer der noene, zo was binder stede van Brugghe trompet gheslegen dat so wye saudeye ontvangen hadde van der stede van Brugghe, datse zouden volghen ende commen by den capiteyn ter Steenbrugghe. Voord den almachtegen God hebbe lof ende danc, de 4 capiteynen ende al datter voorseyd es, ende 200 waghenen ende 18 ende 100 schepen die voeren huuter stede van Brugghe, het quam al in de stede voorseyd, gheladen met houte, het quam al ongheschaed ende hongheschend.

Item up den 11stun dach in September, anno 90, doe zo was binder stede van Brugghe, voor de noene, een trompet gheslegen ende verboden dat niemand wye hy ware, en

zouden den quaedwillenden der stede van Brugghe gheven noch zenden eenig geld noch sommen van pennynghen een vorme van brandschatte, up ghehouden te zyne viand van der stede van Brugghe.

Item voord noch up den 11sten dach in September, anno 90, doe zo gald, voor der noene, binder stede van Brugghe up de merct, thondert van de musselen 4 grooten ende theltkin 2 grooten.

Item voord noch up den 11sten dach in September, anno 90, doe zo quamen naer der noene ten 4 hueren, de quaedwillende der stede van Brugghe voor de Cruuspoorte ende voor de Gendpoorte der stede van Brugghe, ende deden daer moyte van wapenynghe voor de stede, zo varre als datse een peerd dood lieten liggen bachten de kerke van Sinte Cruus kerke, ende den viand van der stede ontliep, ende tusschen de 3 kuenyngen ende Zevecote daer lieten de vianden een man, ende die man was gheschoten met een pyl van een handboghe van vooren in zyn een ooghe, dat bachten huut quam, ende hy was in de stede ghebrocht up een cordewagen ende alzo ghevoerd, in Sint Jans huus, ende van binder stede waren 2 mannen ghehangen van den vianden.

Item voord noch up den 11sten dach in September, anno 90, doe zo waren ghebrocht in de stede van Brugghe 9 gevanghenen van de quaedwillende der stede van Brugghe ter Smedepoorten in, 7 te voed ende 2 te peerde.

Item voord noch up den 11sten nacht als den 12sten dach bedaechde in September, anno 90, doe zo trocken eeneghe ruuters huuter stede van Brugghe, ter Ezelpoorten huut, ende ghyngen naer Huutkerke ende naer tcasteel ten Rye, ende zy brochten in, up den 12sten dach in September, anno 90, 100 ende 60 coyen honder melc coyen ende andre.

Item voord noch up den 11sten dach in September, anno 90,

doe zo was binder stede van Brugghe, een trompet gheslegen, dat zo wye beesten hadden, datse hem zouden voorzyen van foeragyen want men zoude binnen dyen 8 dagen, 4 dagen alle de poorten van der stede ghesloten houden.

Item noch voord, up den 11sten dach in September, anno 90, doe zo was beghunnen maken eenen kisdam, buuten der Speyepoorte ende de Coolkercsche poorte, dweers den vaerd, alzo men vaerd, tusschen Brugghe ende den Damme, ende hy es 8 dicke, ende hy hadde 40 stecken aen elke zyde, dat zyn 80 ende boven 20 banden daer mede dat boven sluut, ende an beeden zyden van binnen den stecken, ghesloten met planeken ende ghevuld met heerden, zoot behoort, ende in den middel met 2 dueren huut ende indoende.

Item up den 13^{den} dach in September, anno 90, doe zo quamen voor der noene, ten 9 hueren, in de stede van Brugghe, ter Cruuspoorten in, een 100 ende 50 ghezellen van oorlogen, ende den upper capiteyn van der stede van Brugghe, ghezeyd miss^{r} Jooris Pycavet, die ghync ter poorte voorzeyd, ende brochdse in, ende hy leedeze terstond ten Eechoute upt hof, om daer te doene dat van noden was.

Item up den 12sten dach in September, anno 90, doe quamen eeneghe quaedwillende der stede van Brugghe, naer der noene, voor de Cruuspoorte van der stede van Brugghe, zo varre als datse de quaedwillende daer lieten een peerd dood ende een man ende een ghevangen, ende die was inghebrocht ter Speye poorte ende de quaedwillende die stolen een peerd, ende dat behoorde toe eenen Pieter Schellebrood.

Item up den 12sten dach in September, anno 90, naer der noene ten 4 hueren, doe zo verdranc een vrauwe haer zelven in de Langhe strate, by der capelle van Sint Obrecht, ende zoe hiet Digue, ende was ten huuse van Karstiaen, wonende in de Langhe strate, tiegen hover de cappelle van Sint

Oobrecht, up den houc van den Stoelstraetkine. Item ende haer man hiet Pieter Vellekin.

Item up den 14^{den} nacht, als den 15^{den} dach bedaechde van September, anno 90, doe zo was binder stede van Brugghe in de witte Ledertauwer strate, een man dood ghesteken, ende het was een zeemeledertauwers cnape, ende het dede een vreemd man van buuten.

Item up den 16^{den} dach in September, anno 90, naer den noene, ten 3 hueren, doe zo quamen de quaedwillende huuter stede van Damme, voor de Cruuspoorte, de Gendpoorte ende voor Sinte Kateline poorte, ende tvolc van Brugghe dat quam huut, zo varre, als datter 10 peerden waren ghevangen daer of de 2 dood upt velt ende gheulegen, ende elc peerd met zinen man, ende die ooc inghebrocht, als ghevangen mannen, waer of dat den eenen was een capiteyn, ende hy hadde up zyn ooft een salade vergoud ende ghewapend zyn lyf van den oofde ten voeten huut, ende noch ooc zeere vele ghequetst, ende een van huuter stede van Brugghe dood, ende die was begraven int kerchof van Sinte Kateline buuten Brugghe.

Item up den 17^{den} dach in September, anno 90, voor de noene, doe zo waren gheslegen 2 trompetten binder stede van Brugghe, up de grote Merct, ende in den Burch, ende achter de straten van der stede, dat zo wye ghecooren waren, ghescreven waren ende saudye ontfanghen hadden dat alle terstond commen zouden ten Eechoute, staende binnen Brugghe, daer alle vergadert zynde, daer was een trompet gheslegen, dat zo wye dat niet an en ghynge, ende daer niet te doene en hadde, dat zy zouden gaen van daer, huuten hoove, elc up de verbuerte van zyn upperste cleed.

Item achtervolgende tgebod van der vergaderynge van den 17^{den} dach in September, ten clooster van den Eechoute,

binnen Brugghe, dat alle de saudoyers daer vergadert waren by Pycavet als upperslen capitein der stede van Brugghe, dat was om hem allen ende elc den andren te bezweerne ende heed te doene ende elc den andren by te blivene, tot in de dood: achtervolgende dat, up den 17^den^ in September, daer of ghebuerde, zo was up den 17^den^ dach tsnavens ten 7 hueren, binder stede van Brugghe, ghesteken een trompet ende bevolen alle de landslieden ende mannen met spaden met hauweelen als datse terstond zouden commen up de grote merct, voor de halle van der stede voorzeyd om huut te treckene ende fayt van oorlogen ende wapenynghe te doene, maer ten gync niet toe, nochtans was den capiteyn voorseyd, up de voorseyde merct met 3000 mannen van oorlogen, ende al voorzyen, alzo daer toe dient, ende den capiteyn voorzeyd, quam met al dien volcke voorzeyd tot by de Speye poorte, om wapenynghe te doene, hy was daer met 3 waghenen ghela-den met haghebussen ende de scragen die daer toe dienen, ende een wagen gheladen met buspoeder, ende nochtans dbleef achter ende keerde weder in de stede, alzo alst voor-seyd es, wand het bleef achter by faute van den spadenyers omme datse niet ghecommen en waren, metten voorzeyden ghebode: nu achtervolgende tvoorzeyde ghebod van dyen up den 17^den^ dach voorzeyt, in September, zo was weder een ghebod ghedaen metten trompette achter de stede van Brugghe, ten 11 hueren, dat alle de landslieden die haerleder lyf sauveerden in de stede van Brugghe, ende alle de spade-nyers ende alle haghepoorters, dat elc man zoude commen ten 4 hueren, naer der noene, in den Burch van der stede huus, elc man met een spade, ende wye geen spade en hadde, dat hy een man met een spade hueren zoude, ten zynen coste, dat achtervolgende ende alzo ghedaen zynde zo varre als dat men te Brugghe huuttrac, tsnavens ten 10 hueren, ter

Coolkerceche poorten huut en ter Speye poorten huut 3 capiteynen met 200 mannen ende met 100 en 50 spadenyers, omme dycken in te stekene, tusschen den Damme ende der stede van den Sluus, zo alst dede, omme de stede van den Damme int ronde int water te stellene, ende tsanderdaechs twelc was den 19^{den} dach in September, tsnuchtens ten 7 hueren, zy quamen weder in de stede van Brugghe.

Item up den 19^{den} dach in September, anno 90, voor der noene, zo waren ghebrocht in de stede van Brugghe, 12 wagen, peerden ende 10 mannen, de welke waghenen waren gheladen met vytaelje omme te varen ten Damme in.

Item up den 19^{den} dach in September, anno 90, naer der noene, ten 3 hueren, doe zo quamen de quaedwillende der stede van Brugghe, zy quamen huuter stede van den Damme, voor de Cruuspoorte, de Gendpoorte ende voor de Sinte Kateline poorte, ende reeden om naer der stede van Houdenburch, ende verbarrenden 8 huusen ten 3 vrieren (sic).

Item up den 20sten dach in September, anno 90, tsnavens ten 7 hueren, doe was een man dood ghevonden, dood ghepynt zynde, in den roozen hoed, an de voet van de Skeunyncxbrugge, binder stede van Brugghe, ende het deden de garnyzoenen, die ten daghe voorzeyd, laghen in de stede van Brugghe gezeyt de Denen, ende het was een landsman die zy ghevangen hadden ende zy deden die rudichede up hem, om te meer rantsoen van hem thebhene.

Item up den 20sten dach in September, anno 90, doe zo was gheabandoneert een huus gheheeten tVaghevyer, staende buuten der stede van Brugghe, by der cleen Steenbrugge, alzo men gaet ten clooster van Sinte Truwen, het was gecondampneerd te razeerne, ende te nieten te doene, zo alst gebuerd.

Item up den 20sten nacht als den 21sten dach bedaechde in September, anno 90, snachs ten een hueren, doe zo was binder stede van Brugghe, in de Peperstrate, groten nood, zworge, vreeze van brande, wand daer verbarrende een huus of tooten gronde, ende dat voorzeyde huus behoorde toe Jan Huutync, ende daer woende in een weduwe, gheheeten de weduwe Hazeman, haer man hiet Mathys Hazeman, ende was een temmerman binder stede van Brugghe.

Item up den 20sten nacht als den 21sten dach bedaechde in September, anno 90, doe zo quamen binder stede van Brugghe een 50 Francoysen, mannen van oorlogen ende al te peerde.

Item up den 21sten dach in September, anno 90, doe zo waren binder stede van Brugghe ghehouden ende ghedregen processyen generael, ende daer was mede ghedregen de weerdege fierter ende glorieux lichame van Sinte Donaes, die rustend es in de kerke van Sinte Donaes binnen Brugghe, ende deze voorzeyde weerdeghe processye was ghedregen huuter Burch, voor by den Blenden Ezele, duer den Braemberch, alzo streckende hover de grote Eechoudbrugghe, duer de Wulle strate, rondomme de grote Merct, hover de Wisselbrugghe, hover de plaetse Maubeerdt, ende alzo weder in den Burch, ende den dienst was gedaen ter kerke van Sinte Donaes, ende binnen den tyt dat men de voorzeyde processye drouch, zo quamen de vianden van der stede van Brugghe, huuter stede van den Damme, voor de Cruuspoorte van der stede van Brugghe, ende die van Brugghe quamen der tiegen ende schoten een peerd van den vianden een quareel in den hals, ende zy quetsten ooc 3 vianden zeere, toot up de dood, ende zy quamen alzo ghevolchd 8 ghezellen van aventueren die hadden ghehaeld 12 vette coyen van honder de stede van den Damme, maer de ghezellen behil-

den de coyen, ende quamer mede in de stede van Brugghe.

Item up den 21sten dach in September, anno 90, doe quamen de quaedwillende der stede van Brugghe, voor de Cruuspoorte der stede van Brugghe, naer den noene, ten 3 hueren, zo varre als dat volc van Brugghe 8 ghezellen van haventueren haelden 7 vette coyen toot van honder der stede van den Damme, ende int bryngen van dyen coyen, die van den Damme slougen huut, om die coyen weder hem te nemene, ende tvolc van haventuereu van Brugghe, die verlooren daer 2 ghezellen, ende die van den Damme een, ende de ghezellen van Brugghe behilden de coyen, ende brochtenze te Brugghe inde stede.

Item up den 18^{den} dach in September, anno 90, doe so was buuten de Cruuspoorte van der stede van Brugghe, daer licht een houten brugghe, gaende dweers hover dhuuterste veste, daer was up gemaect staende een poorte van houte, an elken zyde met een vlerc om hover de brugge niet te mueghen commen alst de voorseyde houte poorte ghesloten zal zyn.

Item up den 22sten in September, anno 90, doe zo was, voor de noene, binder stede van Brugghe up de Vridachmerct, ghezeyt upt sand, daer men de coyen vercoopt, an thupperste hende, daer men in de bruggemerct pleeicht de kegelbane te houdene, daer ter plaetse voorzeyd was ghemaect ende gherecht een galghe.

Item up den 22^{sren} dach tsnavens ten 7 ende ten 8 hueren, in September, anno 90, doe zo was in de stede van Brugghe een grote vergaderynghe van wapenynghe, om huut te treckene, zo alst dede, kapiteynen ende alle de gereeschepe ende wapenynghe was al, tooter Bouverye poorte, ende terstond het keerde al weder omme, ende doe men dede niet.

Item up den 23sten dach in September, anno 90, doe zo was de schelle ghehangen, binder stede van Brugghe, in den

tor van de halle, ende dat beteekend een teekenschelle, omme als de vianden commen up de stede van Brugghe, omme dat te slane, ende van boven te kennen te ghevene, zo alst dede, up den 23sten dach voorzeyt, doe quamen de vianden der stede van Brugghe, voor de Cruuspoorte, ende die van Brugghe, die quamer tiegen met grote menichte van volcke te peerde ende te voed; voord zo worde noch up den 23sten dach in September, anno 90, doe zo was binder stede van Brugghe voor der noene, ten 8 hueren, verbooden alle ambochten ende neeryngen te werckene, ende te doen wercken.

Item voord, de quaedwillende der stede van Brugghe quamen huuter stede van den Damme voor de stede van Brugghe, ten 10 hueren voor de noene, up den 23sten dach in September, ende die van Brugghe quamer tiegen wel 600 mannen te voed, met 3 standaerden, ende daer waren wel 100 mannen te peerde, zo varre, als dat die van Brugghe vyngen 2 vianden peerden ende mannen, ende van die van Brugghe was een dood ende gheschoten in zyn been, voord, al dit voorseyd volc in de stede van Brugghe in ghecommen zynde, zo worde van den vreeimden volcke ghevochten up de grote Merct als datter een zo was ghequetst, als dat hy quam metter quetsuere toot in den Burch, ende starf daer, zittende voor de deure van een cousschepper.

Item up den 24sten dach in September, anno 90, doe zo was binder stede van Brugghe, de clocke gheslegen up dHalle naer dhoude costume ende huuzage, ende daer was ter Halle, ter plaetse ghecostumeerd, huut gheroupen ende verboden te werken ende te doen werken van alle ambochten ende neeryngen, ende voord dat alle poorters ende ambochtlieden, haghepoorters ende vrylaten, alle die hem sauveerende waren, binder stede van Brugghe, dat elc man zoude

commen up de grote Merct, ghewapend ende ghestoct, zo hy zyn lyf wilde bewaren, dat elc alzo zoude commen ten 3 hueren, naer der noene, ende dit voorzeyde ghebod was ghedaen by miss^r Jooris Pycavet, als upper capiteyn van der stede van Brugghe, ten daghe voorzeyd. Voord achtervolgende dat tvolc van der stede ter merct zynde, zo was up de grote Merct voorzeyt een trompet gheslegen ende gheboden, dat alle de lanslieden die hem waren sauveerende binder stede van Brugghe, datse hem zouden vinden met hueren peerden ende waghenen ter Vridachmerct elc up de verbuerte van zyn peerden ende waghen; cords daer naer zo quam den voorseyden capiteyn Pycavet ter voorseyde merct, met een hoopen standaerd van blaeuwen semyte, boven de wapenen van Bourgogne ende beneden Sint Andries cruce, ende daer up de wapene van der stede van Brugghe, den capiteyn voorseyd reed alzo 3 werven rondomme de merct ende bedancte al tvolc, den voorseyden capiteyn voorzeyd ende al tvolc, peerden ende waghen, engyenen waren al bereed, ende men was toot voor de Smede poorte, nochtans men trac niet huuter stede, als up dyen tyd, om zeker causen die daer als doe ten tyden ghebuerden.

Item up den 25sten dach in September, anno 90, voor den noene, ten 8 hueren, doe was in de stede van Brugghe, up de grote Merct, een trompet gheslegen ende ooc achter de straten, dat zo wye zoude willen saud, dat dye zouden commen ten clooster ten Eechoute, binnen Brugghe, den capiteyn generael zoude daer zyn, men zouden daer geld gheven ende betalynghe doen.

Item voord, zo was daer gheboden up de voed staende ten huuere ende ten daghe voorseyd, dat nyemand, wye hy ware, en zoude niet nemen ten dorpe ende prochye van Dudzeele, noch nyemende vangen menschen noch beesten, haerem noch

ryke, cleen noch groot, ende dat was verboden up de galghe; voord zo was noch gheboden metten voorseyden trompette, ten daghe voorseyd, voor den noene, dat alle de ghuene, woonende binder stede van Brugghe of hem daer binnen sauveerde, dat alle die hadden handbogen, stalen voedboghen, haghebussen, calveneren of pycken, datse die zouden bryngen in den Burch in de Loove, my zouden betalingen daer of doen, te zeggene van goede mannen dat weerdich waren.

Item, up den 25sten dach in September, anno 90, tsnavens ten 6 hueren, doe zo was gheboden in de stede van Brugghe, metten trompette, up de grote Merct ende achter de straten, dat alle de landslieden die binder stede van Brugghe hem sauveerende waren, dat die zouden hem zelven vynden up den 26sten up de Vridagmerct, ende dat elc daer zouden bryngen haerleder waghenen ende peerden ten 8 hueren, elc up de verbuerte van zyn peerden ende waghenen. Voord, up den 25sten nacht, als den 26sten dach bedaechde, doe zo quamen de quaedwillende der stede van Brugghe, huuter stede van den Damme, ende trocken met alle ghereeschepe van oorlogen te Lisseweghe, omme te myneerne de schone kerke van Lisseweghe, ende ooc omme te ghecrigene dat daer in was, ter cause van dyen, zo was binder stede van Brugghe, up den 26sten dach in September, anno 90, een trompet gheslegen ende ooc de clocke, om een ghebod te doene alst dede, ghebiedende ende bevelende, dat hem alle saudoyers, ghecooren, ghelood ende ghehuerd, datse zouden commen ter Smede poorte, ende den capiteyn generael ende alle dander capiteynen der mede, trocken huut ter Smedepoorten huut, omme up de vianden ende de quaedwillende der stede van Brugghe, ende dat was te Vassenare, voor tcasteel dat de quaedwillende up waren, zo varre, als dat de reyze

niet zoen verghync, alzo men wel hadde willen hebben, wand daer barstede een der stede engyen, ende de stede voorzeyd verloosser veel volcx honder dood ende ghevangen; huuten welcken men ghebood metten trompette achter de straten om spadenyers ende om langhe pycken, ende men slouch up de Halle de clocke an een boord ende ooc te stoorme, ende dat was omme meer volcx om ghesecoerst te sine, maer ommer hoed ghync of niet, de voorseyde capiteynen ende al tvolc quamen bin den zelven havende van den dach voorseyd, der stede van Brugghe weder in.

Voord noch up den 27sten in September, anno 90, voor der noene, doe zo was noch verboden, binder stede van Brugghe, metten trompette, dat men cesseeren zoude van alle ambochten ende neeryngen te werkene ende te doen werken.

Item up den 26sten dach, naer der noene, in September, anno 90, doe zo was in de stede van Brugghe gheboden metten trompette, dat alle man, up de galge, dat elc zoude gaen in zyn quaertyer.

Item up den 27sten dach in September, anno 90, doe zo deden monster 300 ghezellen binder stede van Brugghe, ten clooster ten Eechoute, ende alle ambochten ende neerynghen, die ghyngen wercken ende doen wercken up den 28sten dach in September, ende twercken was verboden up den 24sten in September, aldaer stonden alle wercken ghesloten ende verboden 4 dagen.

Item up den 28sten dach in September, anno 90, doe zo was in de stede van Brugghe een ghebod ghedaen metter clocke, naer dhoude costume ende huzagen, ende was daer gheboden, dat zo wye hadden peerden ende waghenen, dat die zouden commen ende hem zelven vinden in den Braemberch ende toot elken waghen 2 Spadenyers, up ghehouden

te zine vianden van der stede van Brugghe, ende voord dat alle de guene die geld of penningen hadden belooft te ghevene, dat zyt souden brynghen of senden bin den zelven havende voorzeyd up de verbuerte van dobbel geld te verbuerne. tVoorzeyde ghebod ghedaen zynde, terstond zo reeden huuter stede van Brugghe 100 ende 60 mannen te peerde ter Cruuspoorten huut, ghestelt ter wapene, ende elc man ten vullen harnassche, alzo als daer toebehoord met 2 trompetten, waerof teen trompet hadde een baniere, hangende an zyn trompet van blaeuwen semyte, daerin staende zeere rykelic ghewrocht Sinte Andries cruce, ende tvolc te peerde voorzeyd hadden een standaerd zeere grood ende lanc, van semyte, blaeu, ghelu ende rood, in den middel.

Item alle deze wapenynghe was vergaerd, omme te convoyerne 3 nottable mannen die zouden trecken ter stede van den Sluus in ambassaden by mynheere Phylips mons^{r} ghezeyt Phylips van Ravestein, omme duechd ende omme weldoen ende om alle zaken te brynghene, theenen goeden acoorde, by der gracie van den almueghenden God. Voort zo was binder stede van Brugghe, up den dach voorzeyt, inghebrocht ter Cruuspoorten huut, eenen roof of butyne zo ment verstaet, 20 vette coyen, 20 vette zwijnen, 9 calveren, 1 zward peert ende dat crepel, ende de ruuters brochten ooc zeere vele duve jongen dood. Voord achtervolgende 't volc van wapene dat huuter stede van Brugghe reed up den 28sten dach voorseyd in September, zy quamen weder in de stede van Brugghe bin den zelven havende ende brochten met hemlieden 14 ghevangen, in de stede van Brugghe, ende zy staken 9 de storte of die quamen alle huuten Damme, de ghevanghenen ende die dood bleven upt velt.

Item up den 29sten dach in September, anno 90, doe zo

was binder stede van Brugghe ghehouden ende ghedregen processyen generael tooter kerke van Sinte Salvator binnen Brugghe, ende in deze voorseyde processye zo was ghedregen tghebenedyde, weerde, helich ende glorieux sacrament, twelke rustend es in de kerke van Sinte Donaes, binnen Brugghe, ende de stede van Brugghe hadde daer mede gaende 6 barnende toordsen, ende an elke toordse was hanghende een schild metter stede van Brugghe wapene, ende vele toordsen, meer huut devocye van deen ende dander. Voord den dienst ter kerke voorseyd ghedaen zynde, commende van daer met alle de ghemeene processyen, toot in den Burch, daer stond ghemaect eenen schonen houtaer, ende ghecleed met goudin lakene, ende een ghewyede dwale, 2 zelveren vergoude candelaren, 2 zelveren wyerooc vaten, ende daer up zo was tghebenedyde, weerdich, helich sacrament ghestelt te rustene, ende alle de processyen daer rondomme staende, ende alle tvolc geestelic ende weerdelic, vallende hover haerleder knyen, ende daer houdende een stacye ende zynghende responsen, anthiffonen, zulc als daer toe diend, ende alzo tSinte Donaes weder in.

Item up den 29sten in September, anno 90, naer der noene, ten 4 hueren, doe zo quamen de quaedwillende der stede van Brugghe, zy quamen voor de Cruuspoorte van der stede van Brugghe, zo varre, als datse quetsten een man, met een quareel in zinen buuc, toot up de dood, ende het stond een wagen gheladen met haver schoven, by der kerke van Sinte Cruus, ende zy verbarrenden de haver schoven ende den wagen der mede, ende dat behoorde een Gillis Brand, ende de quaedwillende verlooren 2 mannen dood upt velt.

Item up den 29sten nacht als den laetsten dach van September bedaechde, tsnachs naer der middernacht ten 2 hue-

ren, anno 90, doe quamen d'ambasaden in de stede van Brugghe; zy quamen van der stede van den Sluus, met ghenouchten ende blyschepen, ende zy hadden ghezyn ter Sluus by mynheere Phylips van Ravestein van den stede van Brugghe weghe, omme zeker (reden) die der stede van Brugghe daer toe porrede; zy reeden huuter stede van Brugghe up den 28sten dach van September, anno voorseyd.

Item up den eersten dach in October, anno 90, voor der noene, doe zo was in de stede van Brugghe gheslegen een trompet achter de straten, dat alle de prochyen betrend de stede van Brugghe zouden bryngen alle de ghuene die werken cunnen metter spade, datse al zouden commen int hof van der Doest, ten 3 hueren naer der noene.

Item up den 2^{den} dach van October, anno 90, doe zo waren ghebrocht in de stede van Brugghe, voor de noene, 12 mannen ghevangen ter Bouverye poorte in, ende waren in ghebrocht van westwaerd, ende waren ghevanghen van den ruuters van oorlogen.

Item voord noch up den 2^{den} dach van October, anno 90, naer der noene, doe zo was in de stede van Brugghe, ter Cruuspoorten in ghebrocht met 4 waghenen een houten brugge, die binder stede ghemaect was omme in fayten van oorloghen der mede te commen hover een veste, omme een stede mede te winnen, ende die brugge was ghevonden bachten der kerke van Sinte Cruus, buuten Brugghe, by den zwarten huuze, ten huuze gheheeten Jan van Nyeuwenhove de jonghe. Voord zo reed een hambassade huuter stede van Brugghe up den 2^{den} nacht in October, als den 3^{den} dach bedaechde, hy reed ter Sluus waerd, by Phylips mons^{r}, anno 90. Voord up den zelven nacht voorzeyd, tsnuchtens ten 3 hueren, doe zo waren ghevoerd huuter plaetse van der Halle, in de stede van Brugghe, 4 metalen serpentinen, ende

waren ghevoerd in den Burch, toot in de Loove, ende dambassaden voorzeyd, dat was Denys Mattynneye, hy reed ter Sluus met 50 peerden up den 2den nacht, zo alst voorzeyt es.

Item up den 3den dach van October, anno 90, tsnavens ten 8 hueren, doe zoude men huuter stede van Brugghe, ghetrocken hebben tHoudenburch waerd, omme up de vianden der stede van Brugghe wat te doene : de capiteynen van der stede van Brugghe waren vergadert met 500 mannen ghewapend ende al bereed ten harnassche, ende ooc der mede vele schoone engyenen, ende waren al bereed toot an de Bouverye poorte, ommer zo varre, dat al weder in keerde binder stede, ende men ghync nyeuwers.

Item up den 3den dach in October, anno 90, voor de noene, doe zo was binder stede van Brugghe een trompet gheslegen, dat niemant, up de galge, up den ban ende up ghehouden te zyne viand der stede van Brugghe, ende zoude gaen huuter stede van Brugghe, omme rooven of omme steelen up thuut goed van Jan Dhond de grosyer.

Item up den 4den dach in October, anno 90, naer der noene ten 2 hueren, doe quamen de quaedwillende der stede van Brugghe, zy quamen voor de Cruuspoorte van der stede van Brugghe, huuter stede van den Damme, met groter menichte te peerde ende te voed ter wapenen, ende toochden daer betrend dkerke van Sinte Cruus grote cracht van wapenynghe, zo varre, als datse verbarrenden de vruchten upt velt, ende zy verbarrenden thuus van Denys van Heerdvelde, ende thuus van Jan van Nyeuwenhoove, ende noch meer ander huuzen daer omtrend toot 6 toe, ende daer waren 2 mannen van den Damme dood gheschoten voor de Speye poorte, ende zy hadden vele peerden ende mannen ghequetst, ende huuter stede van Brugghe quam 4000 man-

nen te peerde ende te voed, honder dhinwoonende ende vreemde ende de Sauwenyers waren huut met 5 standaerden ende met menich schoon engyen, ende Gode lof ende danc, van al den volcke van der stede van Brugghe, zo en was noyt een man dood noch ghequetst, ende quamen al in met grote blyschepen ende ghezondichhede. God lof ende danc, ende naer den incommen van al den volcke van der stede van Brugghe voorzeyt, zo was trompet gheslegen achter de straten, dat alle man die huut ghezyn hadde, dat hem alle man ghereed houden zoude dien nacht, ende dat men in alle de poortstraten hover de 3de duere elc een lanteerne huut hanghen zoude, met een barnende keerse, up al aventuere wat binnen dien nacht zoude mueghen ghebueren.

Item up den 5den dach in October, anno 90, doe zo was binder stede van Brugghe een ghebod ghedaen metter klocke, naer costumen ende huzagen, dat alle de capiteynen van der stede van Brugghe, dat elc zouden commen met zynen volcke, ten een hueren, ten clooster van den Eechoute, binnen Brugghe, voord, dat so wanneer datter ghebuerde een alarme voor de stede van Brugghe, dat nyemand van mannen en zouden commen ter veste van der stede, hy en ware ghestoct ende ghewapend zo hy zyn lyf wilde aventueren, ende alle vrauwen ende kindren verboden niet ter veste te commene, elc up de verbuerte van zyn upperste cleed.

Voord up den 6den dach van October, anno 90, doe zo waren de quaedwillende der stede van Brugghe voor de Smede poorte van der stede van Brugghe, ende die van Brugghe vyngen een viand van der stede voorzeyd, ende was een man van machte, ende de quaedwillende verbarrenden een schoon pachtgoed, dat behoorde toe een nottabel poorter van der stede van Brugghe, ende hiet Jan van

Riebeke ende zy verbarrenden noch meer ander huuzen te 6 steden.

Item up den 7sten dach in October, anno 90, voor de noene, doe waren de quaedwillende der stede van Brugghe ghecommen huuter stede van den Damme, buuten der stede van Brugghe, voor een casteel, ende dat behoorde toe een nottabel poorter van der stede van Brugghe, ende hiet Jacop Spaers, ende dit sloot lach buuten de Coolkersche poort, by der pale van der stede ende heet ter Panne, ende den capiteyn Pycavet ende 5 dander capiteynen met hem die trocken huuter stede van Brugghe, wel met 3000 mannen gestoct, ghewapend ende gheengyend omme tvoorseyde slot ontset te doene, maer ten ghebuerde also niet, wand de vianden wonnend tvoorzeyde casteel, ende de vyanden verloorender wel 200 mannen heer dat zyt gheeregen, ende die van Brugghe lieten de 2 dooden zy gheeregen van haren vianden 6 engyenen, ende die van Brugghe hadden 7 standaerden.

Item up den 8sten dach in October, auno 90, doe zo was binder stede van Brugghe, ghecooren ende ghemaeet ende ghedaen heeden, een roode roede, ende dat was een gheheeten Adriaen Floreyns, ende die doe verlaten was die had ghezyn 7 weken 3 daghen min.

Item up den 8sten nacht, als den 9sten dach bedaechde tsnachts ten 11 hueren, doe quamen de quaedwillende der stede van Brugghe, voor de Cruuspoorte van der stede van Brugghe, van den welken men slouch de clocke, up dHalle te stoorme, an een boord, van den welken waren meneghen fresschen man in roere, maer de vianden en quamen niet an, ende ruumden van daer, van voor de stede van Brugghe, ende de Merct van der stede was ooc voorzyen van meneghen fresschen man, ende de houcken van der Merct waren

besloten van vele fressche engyenen, ende ooc de houcken van der Burch, maer den almachtigen God ghebenedyt zy ghelooft tverghync al payzelic ende elc in zyn ruste.

Item up den 9[sten] dach in October, anno 90, doe quamen naer der noene, ten 3 hueren, de quaedwillende der stede van Brugghe, voor de Cruuspoorte van der stede van Brugghe, ende maecten daer al zulc een moyte, als dat zy de vianden daer lieten 2 mannen van wapenen, ende 6 ander dood, ende 4 die ooc dood gescholen waren op den dyc tusschen den 3 Brouwers en de steden van Brugghe: ende de vianden der stede van Brugghe namen vele beesten van voor de stede van Brugghe, ende de stede van Brugghe en verloos nyemend als op dien tyd, dit ghevecht ghedaen zynde zo van den ruuters van Brugghe, quamen int clooster van den Sartruesen 2 capiteynen, een kerst van ooft ende dander screef hem den ynghelschen capiteyn, geheeten Eduwaerd Nyclaeus; zy quamen int clooster voorzeyd, ende namen daer midschaders haerlider ghezellen ende de anvallende van binder stede van Brugghe 700 broden honder ruggen brood ende gheregyerd, ende myneerden den bachoven, ende smeten al in sticken den brauketel ende de backerye van den voorzeyden clooster ende al dat daer an cleeift, ende brochten dbrood in de stede van Brugghe, ende 300 van den ruuters voorzeyd, lieten hem zelven sluuten buuten der stede omme te gaen up huer haventuere, toot voor de stede van den Damme, ende vonden daer 20 ruuters van haventueren van huuten Dam, die van Brugghe bevochtenze zy slouger 6 dood, ende brochten 8 ghevangen, ende dat up den 10[den] dach in October, anno 90.

Item up den 11[sten] dach van October, anno 90, naer der noene, doe zo was binder stede van Brugghe, een ghebod ghedaen, metten trompette, dat alle de landslieden die haer-

leder lyf waren sauverende binder steden van Brugghe, dat elc man zoude commen ter veste van der stede, met een werkelicke spade in zyn hand, om te repareerne de vesten vander voorseyde stede of een man in zyn stede ter vesten te zine, up den 12sten dach tsnuchtens ten 7 hueren.

Item up den 12sten dach in October, anno 90, voor de noene, doe was ooc binder stede van Brugghe een ghebod ghedaen dat alle de saudoyers ende ruuters van oorlogen, datse zouden commen ten clooster van den Eechoute, binnen Brugghe, men zoude daer passeeren monster, ende men zoude elc betalen die men schuldich ware.

Item up den 14^{den} dach in October, anno 90, doe zo quamen de quaedwillende der stede van Brugghe, zy quamen voor de Smede poorte van der stede van Brugghe; zy waren zy 8, twee te peerde ende 6 te voed, ende de ghezellen van der stede van Brugghe slougen de 6 dood, ende vyngen den eenen metten peerde, ende brochten in de stede van Brugghe, ende dander te peerde ontreed.

Item up den 15^{den} dach in October, anno 90, doe zoude de roode roede, van der stede van Brugghe, voor de noene, justicye ghedaen hebben van 3 mannen, ende zoudze ghehanghen hebben an de galge, als doe ten tyden, staende binder stede van Brugghe, ter Vridachmerct, ghezeyt upt Sand, maer met dat men de mesdadeghe leedende was duer de Steenstrate, ende zy quamen voor tkerchof van Sinte Salvator, zy ontsprongen daer up, ende liepen up tkerchof, huuten handen van den heere.

Item up den 15^{den} dach in October, anno 90, naer der noene, doe stond een schavoot ghemaect te Brugghe, up de grote Merct, twelke schavood was daer ghemaect up den 25sten dach in Oust, anno voorseyd, an tselve schavood

waren ghemaect 2 grote dicke staken, an elc hende, een ant voorseyde schavoot ten daghe voorseyd.

Item up den 16^den in October, doe zo was in de stede van Brugghe ghedaen justicye metten baste an een galghe, staende ter Vridachmerct, die daer ghemaect ende gherecht was up den 22sten dach in September, anno voorzeyd, daer was een an ghebrocht van levenden live ter dood, ende hy was een van den 3 die den heere ontliepen upt kerchof van Sinte Salvator, up den 15^den dach in October, anno voorzeyd.

Item up den 16^den dach in October, anno 90, doe quamen de quaedwillende der stede van Brugghe voor de Smede poorte van der stede van Brugghe; die van Brugghe quamen huuter stede ende hilden hem zeere vromelic, zy schoter 6 dood, mannen ende peerden, ende daer wordender zeere veele ghequetst ende die van Brugghe verlooren eenen man.

Item up den 16^den nacht in October, als den 17^den dach bedaechde, anno 90, tsnachs ten 2 hueren, doe zo was in de stede van Brugghe groten noot, zorghe ende vreeze van brande, daer verbarrende 2 huuzen ende terde was homme ghetrocken ende ooc al bedorven, ende te nyeten ghedaen, ende deze voorzeyde huuzen stonden in de corte Holye strate, bachten een cappelle gheheeten Hemelrycke, ende deze huuzen voorzeyd, behoorden toe een cuuper, die men hiet Jan de Hulster.

Item up den 17sten dach in October, anno 90, doe quamen de quaedwillende der stede van Brugghe, zy quamen toot voor de Cruuspoorte van de stede van Brugghe, ende namen daer 10 coyen ende 7 zwynen, ende het behoorde al toe eenen gheheeten Jan Maets.

Item up den 17^den dach in October, anno 90, naer der noene, ten 3 hueren, doe quamen de quaedwillende der

stede van Brugghe toot voor de Smede poorte van der stede van Brugghe, ende de ruuters vander stede voorzeyd quamen huut, zo varre, als dat 2 mannen van der stede waren ghenomen, ende die van binnen vielen zo vromelic an, als datseze hen weder namen, ende tvolc van binnen der stede dat slouch 4 peerden doot, ende zy vynghen een man van wapene, metten peerde ende al ghewapend ende brochten in de stede voorseyd.

Item up den 18^{den} dach in October, doe quamen de vianden van der stede van Brugghe, zy quamen voor de Cruuspoorte van der stede omme rooven ende omme stelen, ende de ruuters van der stede van Brugghe, die liepen huut ende vynger 8, ende brochtenze in de stede van Brugghe, ende dit was anno 90.

Item up den 18^{den} dach in October, anno 90, doe zo was binder stede van Brugghe ghehouden ende ghedregen processyen generael toot Onze Lieve Vrauwe kerke in Brugghe, ende in deze voorzeyde processye zo was mede ghedregen tghebenedyde, weerde, glorieux, helich bloed Jhesu Christi, twelke rustend es in de kerke van Sinte Bazelis, binnen Brugghe, ende daer een man mede in zyn hemde, barvoed, bloods beens ende metten blooten oofde, ende een wasse keerse van een pond al barnende in zyn handen, ende het was een van den 3, die up den 15^{den} dach ontliep huut sheeren handen, doe hy mede gheleed was omme te gaen hanghene, ende in deze voorzeyde processyen waren ghedregen meer dan 100 barnende toordsen van deen ende van dander, elc zyn devocye. Voord daer wasser ooc 6 van der stede van Brugghe weghe ende an elke toordse hangende eenen schild metter stede van Brugghe wapene. Voord daer wasser ooc 8 van den ghezelschepe weghe van den helegen bloede, ende ooc elke toordse gheschildert metter cleeynghe

van den heleghen bloede : toofficye ende den dienst ghedaen zynde, alle de processyen voorseyd van den stede, quamen alle mede toot in den Burch, ende het was ter weder ghedregen tSinte Bazelis in de kerke zonder eeneghe stacye te houdene in den Burch, dat menich mensche groot wounder gaf.

Item up den 18sten dach in October, anno 90, doe quamen de quaedwillende der stede van Brugghe, zy quamen voor de Cruuspoorte van der stede van Brugghe, ende die van Brugghe quamen huut, zo varre, als datse vyngen een gheheeten den Galyood ; zyn peerd was ghebrocht ter Cruuspoorten in, ende hy ter Gendpoorte.

Item up den 19^{den} dach in October, anno 90, doe zo was naer der noene, ten 4 hueren, binder stede van Brugghe, up de grote Merct, up een schavood, execucye ghedaen metten zweerde, ende alzo ghebrocht van levenden live ter doot, een die men hiet Cornelius ende was van Houdenaerde, ende was een scheppers cnape.

Item up den 20sten dach in October, anno 90, naer der noene, ten 3 hueren, doe zo quamen de quaedwillende der stede van Brugghe, zy waren voor de Koolkercsche poorte vander stede van Brugghe, an de Koolkercsche zyde up de vaerd, ende verbarrenden daer de meedstove ende meer vele andere huuzen. Voord up den 20sten nacht, als den 21sten dach bedaechde, doe quamenze ooc tsnachs ten 2 hueren, voor de Cruuspoorte van der stede van Brugghe, ende ze deden daer zo vele, als dat tvolc van der stede van Brugghe zeere beroerd was, ende meneghen fresschen man te peerde ende te voed, in groter moyte.

Item up den 20sten dach in October, anno 90, doe zo ghyngen de saudoyers van der stede van Brugghe toot up de muelne van Tillegeem, ende haelden daer de spille van

den muelne ende tmuelen yzer huuten steenen, omme dat de muelne niet meer malen en zoude.

Item up den 21sten nacht, als den 22sten dach bedaechde, anno 90, in October, doe zo quamen 18 ghezellen van der stede van Brugghe ter sinte Kateline poorte, ende brochten in ghevangen 10 mannen te peerde ende 53 coyen, ende de mannen waren Eynewyers.

Item up den 22sten dach in October, anno 90, voor der noene, doe quamen 28 ruuters van haventueren die brochten in de stede van Brugghe 8 manden met vissche, 6 waghen peerden ende een ydelen waghen, ende dat quam huut Oostende, ende wilde wezen te Damme.

Item up den 23sten dach in October, anno 90, doe zo quamen 4 vrauwen van der stede van Brugghe, zy quamen van den stede van den Damme, ende inthuuzewaerd commende, zo sneden hem de vianden van der stede van Brugghe, die 4 vrauwen elke vrauwe haerleder keerel, kuerssen ende hemde, zy snedent hem of toot der navele, ende lietenze alzo commen te Brugghewaert alzo naect, zo honschamelic.

Item up den 24sten dach in October, anno 90, doe zo ghync een capitein huuter stede van Brugghe, ende die hiet Kerst vander Oost; hy ghync met hauweelende ende met spadenyers buuten de Speye poorte, ende stac daer in den dyc, an de zuudzyde van den watre, omme de vianden haren loop mede te cortene. Voord up den 24sten dach in October, anno 90, voor der noene, doe brochten 6 ruuters van Brugghe 11 coyen, die haeldenze van honder de stede van den Damme.

Den scriver en wiste van dit naeste artykel niet hier naer volgende, hoe dat up den 18^{den} nacht als den 19^{den} dach bedaechde in October, anno 90, was een groot ghevecht

binder stede van Brugghe, an de Leeubrugghe, van den vreeimden ruuters, ende daer bleef een dood op de stede.

Item up den 24sten dach in October, doe zo quamen int, anno 90, de quaedwillende der stede van Brugghe, zy quamen voor de Cruuspoorte van der stede van Brugghe, zy quamen huuter stede van den Damme, met 300 mannen, honder te peerde ende te voed, met 3 standaerden, ende tvolc van der stede van Brugghe dat quam der tieghen, zeere groot ende vele, ooc met 3 standaerden ende met 2 metalen serpentynen, maer daer en worde niemend dood noch ghequetst, maer die van Brugghe die vyngen een man te voed.

Item up den 24sten dach in October, anno 90, ten 7 hueren tsnavens, doe zo was bin der stede van Brugghe, achter de straten gheboden metten trompette, hoe dat alle mannen up zouden blyven dien nacht ghecleed, ghewapend ende ghestoct, up al haventuere wat zoude moghen gheschieden binnen die nacht, ende terstond als men zoude hooren trompet slaen of de clocke up dHalle, dat elc dan zoude gaen in zyn quartyer daer hy behoorde, ende dat up zyn lyf ende goed. Ende voord noch up den 24sten dach in October, anno voorzeyd, doe zo waren binder stede van Brugghe, up de Vridachmerct, ghezeyt upt Sand, daer waren te cope 100 ende 80 beesten, honder koyen ende zwynen, ende al buutyne. Voord noch up den 24sten dach in October, anno voorzeyd, zo ghync een capitein van der stede van Brugghe, tsnavens ten 6 hueren, huuter stede van Brugghe, met hauweelen ende met spadenyers ter Koolkercsche poorte huut, alzo men gaet te Damme waerd lancx den watre, an de zuudzyde van der vaerd, omme daer den dyc in te stekene, omme de vianden van der stede van Brugghe haren ganc te cortene; voord zo quamen in de stede van Brugghe 8 ruuters

van haventueren huuter Damme, ende brochten in de stede van Brugghe 34 coyen ende twee meryen, in October, anno 90, naer der noene, ten 3 hueren up den 25sten dach.

Item up den 26sten dach in October, anno 90, doe zo was binder stede van Brugghe een ghebod ghedaen metter clocke naer dhoude costume, dat elc mensche zoude moghen backen diet gheliefde, ende brood vercopen binder stede van Brugghe, tooter weder roupene, ende ooc was gheboden ende ingheroupen den hondeslager tooten weder roupene.

Item up den 28sten dach in October, anno 90, voor der noene ten 8 hueren, doe quamen in de stede van Brugghe ter Smede poorte, de ruuters ende de saudoyers van der stede van Brugghe, zy 200 te voed, ende brochten in zeere vele buutynex, 200 coyen ende 60 zwynen, 12 mannen te peerde, mannen van oorloghen gheengyend ende ghewapend ende 12 ander mannen te voed, ende 8 waghenen gheladen met huusrade, bedden, cleederen, lakenlynen ende vullen, thyn ende metael, ende voord dat den huuze diend. Voord zo was up den dach voorzeyd in October, ghemaect ende vulmaect een houten brugge, buuten der Coolkercsche poorte van der stede van Brugghe, omme twater van der stede te doen loopene int houde zwyn, zo als dede, den dyc inghesteken alzo hy was, de welke brugge heeft 28 pylen, ende elke stake een voed van een, ende die voorzeyde pylen of staken bachten beschoyt met dicken eecken plancken, ende die ghevult met heerden. Voord, up den 28sten dach in October, anno voorzeyd, doe zo quamen in de stede van Brugghe ter Cruuspoorten in, de ghedeputeerde van mynheer Phylips mons^r, zy quamen huuter stede van den Sluus, om heere ende omme welvaerd van der stede van Brugghe.

Item up den 30sten dach in October, anno 90, doe zo quamen de quaedwillende van der stede van Brugghe, voor

der noene, ten 8 hueren, voor de Cruuspoorte van der stede van Brugghe, ende vyngen daer 14 mannen van der stede van Brugghe, ende leedenze te Damme binnen. Voord up den laetsten dach van October, anno 90, voor der noene, ten 8 hueren, doe zo quamen noch de quaedwillende der stede van Brugghe, voor de Cruuspoorte van der stede van Brugghe, zy quamen met 4 bannieren, met 3 standaerden ende met trompetten, ende maecten groot deroy ende grote alarme, voor de stede van Brugghe, ende verbarrenden 7 pacht goeden, ende smeeten upt poortael van der kerke van Sinte Cruus, ende smeeten ontween de zuudduere van der voorzeyde kerke, ende beclommen de kerke van binnen met een leedere, hover den docsael, omme de kerke van binnen te bezoukene of men daer up hilt eenich achhoudt. Item voord, up den laetsten dach in October, anno 90, naer der noene, ten een hueren, doe waren noch de quaedwillende der stede van Brugghe voor de Smede poorte van der stede van Brugghe, ende die van Brugghe quamen huut te peerde ende te voed, ende die van Brugghe verbarrenden een huus buuten der Smede poorte, ende dat hiet ten witten huuze, ende zy vyngen een man van wapene te peerde van den vianden, ende brochten in de stede te peerde.

Item up den 1[sten] dach in November, anno 90, doe zo quamen, naer der noene ten 2 hueren, de quaedwillende der stede van Brugghe; zy quamen voor de Cruuspoorte van der stede van Brugghe ende maecten daer al zulc een wapenynghe, als dat die van Brugghe huut quamen, ende die van Brugghe ghecreegender 3 ghequetste van binder stede toot up de dood, ende een ghevangen van der stede van Brugghe vyanden, ende by hooren seggene, zo quamer in de stede van den Damme 42 ghequetste ooc toot up de dood.

Item up den 3den dach in November, anno 90, doe zo waren binder stede van Brugghe ghehouden, ende ghedregen processyen generael, ende deze voorseyde processyen waren ghedregen huuter kerke van Sinte Donaes, voorby den blenden Ezele, duer den Bramberch, omme slaende tot up de grote Eechoudbrugge, duer de Wullestrate, rondomme de grote Merct, hover de Wisselbrugge, hover de plaetse Maubeert ende alzo weder in den burch tSinte Donaes weder in de kerke, ende daer was den dienst ghedaen, ende in deze weerdege processyen voorzeyd was mede ghedregen den weerdegen fyerter ende glorieux lichame van Sinte Donaes de welke rustend es in de kerke van Sinte Donaes, ende daer waren mede ghedregen 4 toordsen al barnende, van der stede weghe, ende an elke toordse hangende een schild metter wapene van der stede. Voord op den zelven dach voorzeyd, anno 90, voor den noene, ter huere ghecostumeerd, zo waren binder stede van Brugghe vergaderd dhambochten, neerynghen ende de poorterye, elc ter zynder plaetse van dhoude costume, ende daer quam den capiteyn generael van der stede van Brugghe, ghezeyt misr Jooris Pycavet, die ghync van lede te lede, daer elc vergaderd was honder tsine, ende hy quam met 2 schepenen van der stede van Brugghe, den eenen was mynheer Jacop Geerolf ende mynheer Jacop van Guulken, ende deden daer elken man eeden ende beedoen, elc lid int sine, twelc es den ghemeenen buuc van der stede, ende deden den eed doen, in kennesse van schepenen voorzeyt te houdene ende thonderhoudene, van goede ende van weerde den pays ghemaect ende ghesloten te Tours in Tourayne, anno 89, den welken was te Brugghe huut ghelesen, anno 89, den 6den dach van December, met groter tryonphen heerlichede ende blyschepen, ende up den dach voorzeyd, den 3den dach in November, zo

bezwoer den ghemeenen buuc van der stede Phylips van Cleven, ghezeyt Phylips mons^{r} by te blivene goed ende ghetrauwe te zine, ende den capiteyn generael voorzeyt ende Pycavet als capitein voorzeyd, dede ooc al den zelven heet der stede van Brugghe goed ende ghetrauwe te blyvene toot in zyn dood, ende dat ooc ter kennesse van den schepenen voorzeyd.

Item up den 3^{den} dach in November, anno 90, doe zo quamen in de stede van Brugghe de ruuters te peerde van der stede, ter Smede poorten in, ende brochten in de stede van Brugghe eenen zeere groten buutync van peerden, coyen ende ooc mannen ghevangen; men zeyde doe ten tyden, lieden dies hem verstonden, als dat den voorzeyden buutync weerdich was 1600 ponden grooten.

Item up den 3^{den} dach van November, anno 90, tsnavens ten 7 hueren, doe gheschiede een ghevecht binder stede van Brugghe, binder Cruuspoorte, tusschen der poorte ende der capelle gheheeten de Colomme, van eenen Jan Crabbe, eenen vry cordewanyer van der stede van Brugghe, die slouch dood met eenen stocke eenen gheheeten Absoloen van der Munte, ende was te Brugghe een vry makelare.

Item up den 5^{den} dach in November, anno 90, naer der noene, doe zo vyngen de ruuters van der stede van Brugghe 27 ruuters van haren vianden, commende huuten Damme, ende brochtenze in de stede van Brugghe; voord up den zelven dach vorzeyd, anno voorseyd, doe zo was een trompet gheslegen achter de stede van Brugghe, van strate te strate, naer tsluuten van der poorten, dat so wye die hadden peerden, of meryen of dossenaers, dat elc met zynen peerden zouden commen terstond int tSprinchenhof omme te treckene om vytaelje, zo alst dede, tooter stede van der Sluus, zo datter huuter stede van Brugghe ghyngen honder te

peerde ende te voed, ter Cruuspoorten huut, 300 mannen ende het was ghehordonneerd tcooren dat ment zoude bryngen in zacken, te peerde, zo alst dede, ende int weder keeren zo was alle dat schoon volc gheschoffyerd, verjaecht ende ghedestruweerd van den vianden der stede van Brugghe, commende huuten Damme, het welke schade deerlic ende claghelic was, maer ten viel niet alzo men zeyde, in den eersten roup, wand vele meer dan den derden deel sauveerden hem, ende ontreden ende ontliepen de vianden, ende quamen weder in de stede van Brugghe, God lof, ende dit messchief ende dezen oploop gebuerde by den clooster van Spiermaelgien, ende up den 6^den^ dach van November voorzeyd, anno voorzeyd, naer der noene, zo was binder stede van Brugghe, een man gehangen an de galge, staende up de Vridachmerct, die deze verraderye toe brochte ende tvolc van Brugghe wrouchde hoe sterc dat zy waren.

Item up den 7^den^ dach van November, anno 90, doe zo was ghebrocht een man te Brugghe, upt schavood staende up de grote Merct voor dHalle, omme execucye te doene van zinen live metten zweerde, maer hy hadde gracie, ende men zeyde als dat ooc was van verraderye.

Item up den 7sten dach in November, anno 90, doe zo waren binder stede van Brugghe, naer der noene, ghestelt 2 quaeddoeners an de pylaren van de Waterhalle, elc an eenen hyzeren halsband, ende waren daer ghecondaneert te stane toot den havende.

Item up den 8sten dach van December, anno 90, voor de noene, doe zo was binder stede van Brugghe een trompet gheslegen van strate te strate, dat alle de capiteynen te peerde ende te voed, zouden commen doen monstre, ten clooster van den Eechoute, zo zy deden, binder stede van Brugghe.

Item up den 9sten dach in November, anno 90, doe zo quamen de 14 ruuters der stede van Brugghe, in de stede van Brugghe, ende brochten in de stede van Brugghe 16 schone, costelicke, vette coyen.

Item up den 9sten dach in November, anno 90, als den 10den dach bedachde, doe zo quamen de vyanden der stede van Brugghe voor de Smede poorte van de stede van Brugghe, ende maecten daer al zulke eene wapenynge toot up de veste van der stede, dat by dyen waren in roere 20 duyzent mannen zonder vrauwen ende kinderen, dat men de schelle clopte van alle poorten van de stede ende dat men slouch te stoorme de clocke op dHalle van de stede.

Item up den 10den dach in November, anno 90, doe zo quamen de vianden van der stede van Brugghe, zy quamen voor de Coolkercsche poorte van der stede van Brugghe, ende verbarrenden buuten de poorte voorseyd een schoon plaetse gheheeten ter Panne, ende verbarrenden daer 17 huusen. Voord up den zelven dach voorseyd, 10den in November, anno 90, doe quam in de stede van Brugghe, ter Coolkercsche poorte in, een boode huuter stede van den Damme, ende quam van den grave van Nassauwe, ende quam als een heeraud, met eenen wapenroc an, ende brochte vry gheleede ende saveconduuyt an de stede van Brugghe, dat men zoude zenden wyze, nottable, ende mannen van discrecye an hem te Damme, alst dede up den 11sten dach in November, anno voorzeyd. tSnuchtens ten 8 hueren, doe vergaerden de nottable van den 4 hoordenen van binder stede van Brugghe, als ghedeputeerde van der stede weghe, ende ghyngen te Damme waerd, omme by den grave van Nassauwe omme te makene een goed acoord tusschen hem ende der stede van Brugghe, ende up den 11sten dach in de maend voorzeyd, zo reed den zelven heeraud weder ter stede

huut, ter poorte voorzeyd, met een messagyer van der stede van Brugghe.

Item up den 11sten dach in November, anno 90, doe zo was ghevangen binder stede van Brugghe een Adriaen Floreyns, ende was verlaten van zynder officye, als roode roede van der stede van Brugghe, twelc officye bediend hadde 5 weken, eenen dach min, ende het worde doe een ander, de roode roede bedienende, een goed man van Gend, ende was bailju van Tyelt.

Item up den 12sten dach in November, anno 90, voor der noene, doe quam gaende een goed houd man in de langhe strate, ende hiet Phylips, ende was den cnape van den discht van Sinte Cruus kerke, buuten Brugghe; hy quam gaende in de strate voorzeyd tooten hende van de Vulder strate, tieghen hover thuus van eenen backer, gheheeten Marc Croes, ende hy viel daer neder op de strate haestelic ende starf daer terstond up de strate, zonder spreken ende zonder biechte. Den almueghenden God die wilder ons of beschermen. Amen.

Item up den 12sten dach in November, anno 90, naer der noene, doe reeden de ruuters van Brugghe ter Cruuspoorten huut, te peerde, ende zy vonden haerleder vyanden buuten der stede upt veld, ende brochten eenen in de stede van Brugghe ghevangen, ende hy was zeere ghequetst honder zyne kele. Voord den capiteyn generael van der stede van Brugghe, ghezeyt Pycavet, die ghync buuten der stede van Bruggge ter Coolkercsche poorten huut, up den 12sten dach in November, anno 90, met 80 mannen te voed, ende elc wel voorzyen, en staken in een dyc by Coolkerke kerke, omme daer twater te bet de vianden der stede van Brugghe dwynghen zoude, ende hy brac hof een brugge, die de vianden der stede van Brugghe ghemaect hadden te Cool-

kerke int dorp, om aldaer van den Damme te bet te commene int Noordvrye, omme den landsman tsine te roovene ende tsine te nemene, ende hy Pycavet voorzeyd brac die voorzeyde brugge, ende brochtse in de stede van Brugghe te schepe duer dhoude vaerd, gheheeten thoude Zwyn, twelc was ghedaen vloyen.

Item up den 14^{den} dach in November, anno 90, doe zo ghyngen voor den noene ten 8 hueren, de nottable van den 4 hoordenen van der stede van Brugghe, van elker hoordene 3; zy ghyngen te Damme om te sprekene mynheere van Nassauwe, alzo zy deden, omme te makene pays ende een goed acoord tusschen hem ende der stede van Brugghe, ende de voorzeyde nottable persoonen quamen weder omme up den zelven dach in de stede van Brugghe, ten een hueren nanoene.

Item up den 14^{den} dach in November anno 90, naer der noene ten 4 hueren, doe zo was binder stede van Brugghe een trompet gheslegen van strate te strate, dat alle de dyzenyers van der stede van Brugghe, ende elc in zyn dyzenyerschip zyn volc zoude vermanen alle nachte een lanteerne huut te hangene, met een barnende keerse, alst hem zyn dyzenyer vermanen zal, ende elc man van dier keerse dien nacht waken zoude.

Item voord, zo wasser ooc gheboden metten zelven trompette, ten daghe voorseyd ende de huere, dat alle de guene die zouden kunnen darschen ende vannen, datse zouden commen in den Burch ende hem doen bescriven, elc zoude hebben 2 schellynghen grooten van den hoede van den koorne

Item up den 15^{den} dach in November, anno 90, voor der noene, ten 8 hueren, doe zo was in de stede van Brugghe gheboden metten trompette, van strate te strate, dat zo wye

binder stede van Brugghe hadden peerden ende waghenen, datse zouden commen op de plaetse voor de wyngaerd van der stede van Brugghe, omme te helpen halen vytaelje daert den capiteyn ghelieven zoude, my zoude hem leden beschermen van live ende van goede ende hemleden haer dachheure wel betalen, ende ooc dat alle die binder stede van Brugghe hadden schepen, schuuten, pleyten of seyen, datse ooc alle terstond, elc met zynen schepe zoude commen ter plaetse voorzeyd, te watre, toot an de 7 Dueren gheheeten, an de voorzeyde wyngaerd, men zouden al doen zo alst voorzeyd es, ghelyc den andren, te bewaerne ende te beschermene van live ende van goede, ende ooc doen zo alst es voorzeyd.

Item up den 15[den] dach in November, anno 90, ten 8 hueren voor den noene, doe trac men huuter stede van Brugghe, omme kooren ende om foerage, ter Sinte Kateline poorten huut, omme naer Ooscamp te schepe, te waghene, te peerde, te voed, ende den almachtegen God zy ghebenedyt, tvoorseyde volc van Brugghe dede daer of behouden reyze, ende de vianden der stede van Brugghe, die dat geerne beled hadden, die wordeden zeere gheeranct, zy verlooren veeil peerden dood, ende vele volcx dood, maer geene ghevangen, ende de voorseyde schepen waren ghehengyend, ende als de vianden waren ter Steenbrugghe, ende de engyenen ghyngen huut 40 met eender schote, daer bleefer 60 dood peerden ende 40 mannen, ende daer was een engyen, dat schoter 6 dood met eender schote, ende daer versmoorder 3 int watre, ende het wasser vele dood gheslegen.

Item up den 16[den] dach in November, anno 90, voor de noene, doe ghyngen de nottable van den 4 hoordenen huuter stede van Brugghe, ende 18 mannen, notable personen, huuten 9 leden van der stede van Brugghe, tes te wetene, huut elc led 2 notable, als ghedeputeerde van der stede van

Brugghe weghe, zy ghyngen tooter stede van den Damme, omme te sprekene mynheere den grave van Nassauwe, omme te maken een goed acoord van eeneghe dyveersche questyen ende gheschillen, die tusschen hem waren, ende de stede van Brugghe.

Item up den 16^{den} dach in November, anno 90, doe quamen de vianden voor de Cruuspoorte van de stede van Brugghe, naer der noene, ende een joncman van der stede van Brugghe, ende was een backers zuene, zyn vader hiet Jan de Crane, dien jonc man voorseyd, wan den eenen viand zyn stale boghe hof. Voord up den 17^{den} dach in November, anno voorseyd, doe quamen noch de vianden voor de Cruuspoorte van der stede van Brugghe, ten een hueren, naer der noene, ende vynghen daer 20 coyen.

Item up den 17^{den} dach in November, anno 90, doe quamen de vianden voor de Ezelpoorte van der stede van Brugghe, ende staken 4 kaloverenyers de kele of, ende noch 2 ander mannen. Voord noch up den 17^{den} dach in November, anno 90, naer der noene, ten 3 hueren, doe quamen de vianden voor de Cruuspoorte van der stede van Brugghe, ende deden daer al zulc een moyte, zo varre als datse quetsten 2 mannen van der stede van Brugghe, toot up de dood, den eenen was ghebrocht up een berye, ende dander up een peert, ende de vianden vynghen negen vrauwen, die quamen ter stede waerd met vytaelje. Voord noch up den 17^{den} dach in November, anno 90, tsnavens ten 7 huuren, doe reed een trompet van Phylips mons^{r} ende een messagyer van der stede van Brugghe, zy reeden ter Cruuspoorten huut, ter huere voorseyd, met 100 ghezellen te voed, ter Sluuze waerd, met 50 pykenyers ende 50 calvenerenyers. Voord de ghedeputeerde notable mannen die huuter stede van Brugghe ghyngen up den 16^{den} dach in November,

anno 90, ten Damme, die quamen weder te Brugghe up den 18^{den} dach, voor de noene. Voord zo was up den 20sten dach in November, voor de noene, anno 90, binder stede van Brugghe gheboden, metten trompette van strate te strate, dat so wye kooren coopen wilde in de schoven, dat hy zoude commen by Sinte Loys huus, my zoude daer elc vercopen zyn gherief. Voord noch up den 20sten dach in November anno 90, doe quamen de vianden voor de Cruuspoorte van der stede van Brugghe, ten 2 hueren naer der noene, ende namen daer veel coyen ende schapen, dat quam bedy zy deden of van varre haer hoeden van haren oofde, ende staken haerlieden handen up, ende quamen alzo als vrienden varre binder schote.

Item voord, noch up den 20sten dach in November, anno 90, naer der noene, ten een hueren, doe was binder stede van Brugghe een quaeddoener ontcleed, naect van den rieme opwaerd, ende hy was ghegeeseld met roeden, van huuter Burch tooter Cruuspoorten huut, ende hy was ghedaen geeselen ende slaen met roeden van den pagyen van den capiteynen van der stede van Brugghe, als doe ten tyden waren. Voord noch up den 20sten dach in November, anno 90, doe quamen de ruuters van der stede van Brugghe in de stede voorzeyd ter Smede poorten in, tsnavens ten 5 hueren, ende zy brochten in de stede van Brugghe, ter poorte voorseyd, 2 karren vul gheladen met mele in zacken.

Item up den 21sten dach in November, anno 90, tsnuchtens ten 9, doe zo quamen de vianden voor de Ezelpoorte, omme de stede van Brugghe in te nemene, of eenen schimp te doene, wand het voorzeyde schofhec van der voorzeyde poorte, dat was honder schote dat niet neder en mochte vallen, ende de voorzeyde vianden van der stede van Brugghe, die quamen toot binder poorte voorseyd, met vrauwen clee-

dren ghecleed, ende quamen gheladen met vischs manden, alsme quansuus, wy brynghen vischs te coope, ende int incommen zy slouchen eenen waker hover dood, ende alzo worde ment gheware, den almachtegen God Christi Jhesus hebbe lof ende danc, het worde beledt, wand men slouch de clocke up de Halle, te stoorme an een boord tvolc van binnen der stede dat viel an, zo crachtich ende zo vele, dat elc goedhertich der stede verblyden mochte.

Item up den 21sten dach in November, anno 90, voor der noene, ten 9 hueren, doe waren 4 vianden der stede van Brugghe, buuten de Bouverye poorte, ter dood ghebrocht, de twee versmoord in een water, ende 2 dood gheslegen een te peerde ende een te voed.

Item up den 21sten dach in November, anno 90, naer der noene, ten 2 hueren, doe zo was binder stede van Brugghe een trompet ghesleghen van strate te strate, dat alle mannen zouden gaen, elc in zyn quartier, ende alle ruuters van oorlogen zouden gaen elc honder zynen capitein in den Burch, ende den capyteyn generael ghezeyt Pycavet quam up de groote merct voor dHalle, metten standaerd van der stede van Brugghe ende met zynen volcke, ende stelde daer zyn volc in hoordenancyen, ende hy reed met ghewapenderhand ende met veel volc van wapene, ter eeneghe poorten van der stede, ende vync daer eeneghe persoonen daer men quade suspycye op hadde. Voord ten daghe voorseyd, tsnavens ten 6 hueren, doe quamen de vianden noch voor de Cruuspoorte, zo dat men de clocke up dHalle slouch an een boord te storme, ende meneghen fresschen man quam ter poorten ende ter vesten van der stede, maer God lof ende danc, daer en gebuerde niet. Voord noch up den 22sten dach, tsnuchtens ten 5 hueren, in November anno 90, doe zo quamen noch de vyanden voor de stede van Brugghe, voor

de poorten van der stede, zo dat men noch slouch de klocke up dHalle an een boord te stoorme, ende de vyanden scholen in de stede van Brügghe met serpentinen, haghebussen ende met calveneren, ende menich duuzend menschen van binder stede waren daer omme in roere, ende in groot storbancyen; maer den almachtegen God zy ghelooft ende ghedanct, daer en ghebuerde niet, ende het waren ghevonden up den zelven dach voorzeyd, tsnuchtens ten 8 hueren, buuten de Coolkercsche poorte, buuten voor de baryere, daer waren vonden twee zacken met buspoeder, 6 clooten, 3 steenen ende 3 loon, elc weghende 3 ponden ende twee velten hoeden al dit hadden de vianden daer ghelaten ligghen. Voord up den 22sten dach in November, anno 90, tsnuchtens ten 7 hueren, doe zo was binder stede van Brugghe verboden metten trompette van strate te strate, dat men zoude cesseeren van alle ambachten ende neerynghen te werken ende niet te doen werkene. Voord up den 23sten dach in November, anno 90, naer der noene ten 3 hueren, doe ghebuerde eenich gheschil binnen Brugghe, in den Burch int schepenen huus, ende de wed van der stede was vergadert inder schepenen camer ende der buuten worde al zulc een geschil, zo dat de belle van de camer voorseyd of ghesmeten was, maer God lof tverghync al zoetelic. Voord up den 24sten dach in November, anno 90, voor der noene, doe zo was binder stede van Brugghe een ghebod ghedaen ende huut gegeven, dat alle de vrauwen ende haer kindren die haerleder mans ende vaders huuter stede van Brugghe ghegaen waren als contrarye der stede van Brugghe zynde, datse terstond elke vrauwe ende kindren zouden gaen daer elc haren man wiste te vindene. Voord up den 24sten dach in November, anno 90, doe zo quamen de vianden der stede van Brugghe, toot op de palen van der stede van Brugghe, zy quamen huuter stede

van Damme, tooten palen voorseyd, ende verbarrenden alle de huuzen die op de palen, doe ten tyde, stonden buuten toot 4 poorten van der stede.

Item up den 24sten nacht, als den 25sten dach bedachde, tsnachs ten 1 hueren, naer der middernacht, doe quamen de vianden der stede van Brugghe, huuter stede van den Damme, ende zy quamen voor de Cruuspoorte ende voor de Speyepoorte, ende deden daer al zulc een wapenynghe, als datse schooten in de stede van Brugghe met yzeren clooten ende met steenen, daer was een yzeren cloot in de stede van Brugghe, ende was ghescboten van buuten de Speyepoorte toot an sKermersbrugge ende die wouch 38 ponden, ende het was ghevonden ooc een steen in de Speyepoorte, een bussteen, ende die was wyd int ronde 27 mans dumen, ende van den vianden daer bleefer vele dood ende ghequetst, maer van dat grote assaud dat den vianden deden, up de stede van Brugghe ende de stede van binnen, den almachtegen God zy ghebenedyt, van binnen en was noyt man, noch wyf, noch kind ghequetst. Voord men dede up den 25sten dach in November, anno 90, men dede monster van alle den volcke van oorloghe dat in de stede was, te peerde ende te voed, ten clooster ten Eechoute binnen Brugghe.

Item up den 25sten dach in November, anno 90, voor der noene, doe zo was binder stede van Brugghe een ghebod ghedaen metten trompette, dat alle de guene, die huuter stede van Brugghe wilden gaen ter stede huut ende in de stede niet en mochten bliven van ghebreken, datse zouden commen ten 3 hueren, naer der noene, ter Gendpoorte, men zoudse huut laten, zo alst dede, daer meneghen heeten traen ommeghelaten was, men zeyde, honder mannen ende vrauwen, datter huut ghyngen een 1000 zonder de kindren. Voord up den 26sten dach in November, anno 90, tsnuchtens

ten 6 hueren, doe zo quam een boode van der stede van den Sluus, ende hy quam binder stede van Brugghe ghevaren duer dhoude vaerd, ter Coolkercscher poorten in, ende hy brochte gheladen kooren, brood, ghezouten vischs ende harync.

Item up den 26sten dach in November, anno 90, doe zo quamen de vyanden der stede van Brugghe, zy quamen huuter stede van den Damme, ende quamen toot buuten der Gendpoorte van der stede van Brugghe, buuten de poorte voorzeyd, licht een plaetse, ende dat heet Zevecote, daer verbarrenden de vianden voorzeyt 3 muelnen, 2 cooren muelnen ende een oolymuelne ende 6 huuzen.

Item up den 27sten dach in November, anno 90, doe zo was in de stede van Brugghe, voor de noene, ten 11 hueren, ghebrocht een mesdadich ten schavoote, staende up de grote Merct, omme hem te executeerne, van den live metten zweerde, om hem alzo te brynghene van levende live ter dood, maer ten ghesciede doe niet, ende was huut ghestelt toot ten 2 hueren naer der noene up den dach voorseyd, doe zo was hy daer weder ghebrocht ende hy was twerven gheknielt ende telken zyn ooghen verbonden, ende zyn haer bachten hof ghesneden, ende weder gheleed up de vanghenesse. Voord up den 27sten dach in November, anno 90, ten een hueren, doe was binnen Brugghe een trompet ghesleghen, dat alle die hem verstonden an schepen te stierne ende te regierne van binder stede ende van buuten, datse zouden commen inde schiplieden capelle, by de Snackers brugge, men zoude varen duer thoude Zwin, ter Sluuze waerd, om vytaelje, zo alst dede, te zelven daghe voorzeyd, tsnavens ten 9 hueren; men voer met 9 seyen ende 4 roybaerdsen wel voorzyen met schip engienen ende haghebussen, ende int wederkeeren, de vyande der stede van Brugghe quamen

huuter stede van den Dam, ende slougen die van Brugghe, of al datter up weghe was, om te Brugghe te brynghene, ende schoffierden tvolc den meesten deel, men zeyde, daer was volc toot 700.

Item up den 28sten dach in November, anno 90, voor de noene ten 8 hueren, doe zo was een trompet gheslegen in de stede van Brugghe, dat halle man zoude gaen in zyn quartier ende alle ruuters van oorlogen zoude commen in den Burch.

Item up den 28sten dach in November, anno 90, doe zo was mis^{r} Jooris Pycavet ghevanghen van de vianden der stede van Brugghe, ende hy mis^{r} Jooris voorzeyd, hadde ghezyn upper capiteyn van der stede van Brugghe, 16 weken ende 3 daghen.

Item up den 28sten dach in November, anno 90, naer der noene, ten 3 hueren, doe zo was binder stede van Brugghe in den Burch gheslegen hover dood een man geheeten Jacop ende was binder stede van Brugghe een vry buerzemakere, voords zo was daer ooc hover dood gheslegen een Adriaen Floreyns, ende hadde ghezyn binder stede van Brugghe de roode roede ten ocuzoene, van dyen ghevechte zo quam de mare, achter de stede voorzeyd, dat alle die beminden den jonghen hertoghe Phylips grave van Vlaendre, ende pays begheerden dat se alle zouden commen ter merct, ende elc honder de sine, daer hy behoorde, alzo zy deden, wand al den ghemeenen buuc van der stede en begheerden niet dan pays. Voord up den 29sten dach in November, anno 90, doe zo was binder stede van Brugghe, een trompet gheslegen ten 11 hueren voor de noene, hoe dat alle de Duudschen, die waren binder stede van Brugghe, elc van hemleden ruuter van oorlogen zynde, zouden neder legghen elc zynen stoc ende mes, ende den slach gheslegen zynde up den 18^{den} dach in November, zo alst voorzeyd es, binder stede

van Brugghe, was als ghevaengen man mis^{r} Jarjs de Galyoot, ende hy was ghevangen voor de stede van Brugghe tusschen de Cruuspoorte ende de Gendpoorte, up den 18^{den} dach in October, anno 90, ende quam huuter vanghenesse up den 28sten dach in November, als den voorseyden slach gheslegen was, ende was gebrocht up de grote merct, voor dHalle, up de groote merct, ende was daer ghecooren ende ghemaect upper capiteyn van der stede van Brugghe, ende den standaerd van Brugghe was hem daer in dhand ghegeven, ende dat was al ghedaen huuter name van den hertoghe Phylips, den grave van Vlaendren, ende den grave van Nassauwe als bewaerder van den voorseyden hertoghe.

Item up den laetsten dach in November, anno 90, ten 11 hueren, was binder stede van Brugghe, een trompet gheslegen, dat alle mannen zouden commen ter merct, omme daer te hoorne hoe dat voorseyden grave van Nassauwe ondbood ende te kennen gaf, ter hallen huut, hoe dat hy verboodt te doene alle fayten van oorlogen ende sessierynge van dyen, up de stede van Brugghe, ende dien zelven boode ghync tooter stede van Houdenburch, daer de vyanden waren , datse dat selve zouden honderhouden geen molestacye van oorloghen te doene, up de stede van Brugghe.

Item up den 2^{den} dach in December, anno 90, doe zo was binder stede van Brugghe , gheboden metten trompette, dat alle die hem absend ghehouden hadden ende noch niet hem vertoochd en hadden, datse hem zouden commen vertooghen bin 12 hueren, up ballync te zyne van den lande van Vlaendre ende gehouden te zine viand van der stede van Brugghe. Voord zo was daer noch gheboden dat alle die inquamen in de stede van Brugghe als ballync up den 8sten dach in Septemher, anno 90, datse zouden rumen binden zunne schyne huuter stede van Brugghe. Voord zo

was daer noch gheboden, dat al de haghe poorters ende de vrylaten zouden ter merct commen, ende staen elc up zyn houde plaetse.

Item up den eersten nacht van December, anno 90, als den tweeden dach bedaechde, doe zo verdranc een man bachten Sinte Clare, ende het was een dyamand slyper, ende woende binder stede van Brugghe, by der Buerze thenden de Graeuwerkers strate, ende hy hadde 2 tunnekins omme hover de veste mede te zwemmene, ten vier zoo niet. Voord zo was noch up den 2^{den} dach in December, anno 90, tsnoens ten 11 hueren, een man dood ghesteken, buuten der Gendpoorte, geen halve boochschote van der poorte, ende hy was van der prochye van Houdeleem, ende hy hiet Jooris Lootin. Voord zo quam binder stede van Brugghe een waghen gheladen met rynschen wyne, ende daer waren in ghespannen 6 peerden, ende hy quam huuter stede van den Damme, den almachtegen God hebbe lof ende danc van zynder ghebenedyde gracye. Amen.

Item up den 2^{den} dach in December, anno 90, voor de noene, doe zo was een man van Brugghe dood gheslegen, buuten voor de Coolkercsche poorte.

Item up den 2^{den} nacht van December, anno 90, als den 2^{den} dach bedaechde doe zo was ende stond een schavoot ghemaect te Brugghe, up de grote Merct, dat selve schavoot was ten nacht voorseyd ghebroken ende te nieten ghedaen ende verbarrend van den volcke, dat ter merct stond, ende dat selve schavood dat hadde daer ghestaen 14 weken ende 2 daghen. Voord zo was up den 4^{den} dach in December, voor der noene, anno 90, verboden metten trompette binder stede van Brugghe, werken ende doen werken.

Item up den 4^{den} dach in December, anno 90, naer der noene ten 4 hueren, doe zo quamen in de stede van Brugghe,

de ghedeputeerde van mynheere van Nassauwe, zy quamen in ter Coolkercsche poorte, met schoonen heerlicken state, ende met rypen rade, omme pays vriendschepe te makene, tusschen hem den grave van Nassauwe ende der stede van Brugghe, ende zy ghyngen in tiegen hover de Coushalle, ter herberge toot Jan Caneel. Voord zo quamen huuter stede van den Damme 3 waghenen ter Gendpoorten in, 3 waghenen met vytaeljen, de 2 met buetre, ende een met vissche, ende 2 met rynschen wyne.

Item up den 5den dach in December, anno 90, doe zo was binder stede van Brugghe, gheboden metten trompette, van strate te strate, dat nyemend den andren geen verwyt doen noch zegghen en zoude van dat gheschied ware, binder stede of der buuten up zyn ooft.

Item up den 6den dach in December, anno 90, naer der noene, ten een hueren, doe so was trompet gheslegen, dat alle man zoude commen ter merct elc honder zyn led, ende daer zo worde huut ghelezen ter Halle ter plaetse ghecostumeerd den pays van Thours, den zelven pays die ter plaetse voorzeyd, huut ghelezen was, anno 89, ten daghe voorseyd, ende dit was ghedaen den zelven pays thoudene ende thonderhoudene, van mynheere den grave van Nassauwe weghe, tusschen hem ende der stede van Brugghe, omme zeker zaken, questyen ende gheschillen die gherezen waren tusschen den kuenync van den Romeynen ende de stede van Brugghe, waer mede hem den scriver niet moyen en wilde, de welke questyen ende gheschil was ghemaect, ghetrayteerd ende gheacordeerd in anno ende dach voorzeyd, den welken pays was huut ghelezen met groter blyschepen ende met groter heerlichede, ter Hallen huut voorseyd, daer was ghespannen een schoon costelic cleed van tapytserye, daer waren 4 barnende toordsen, daer stonden 2 eerhauden an

hebbende elc eenen wapenroc, den eenen den wapenroc van den roomschen conync, ende dander den wapenroc van den grave van Nassauwe, ende daer waren der stede speeillieden diespeeilden, *Ave regina celorum*, voorthuutroupen ende daer naer thuudroupen, ende men beyaerde in alle de kerken van Brugghe, tooten 10 hueren in den nacht, ter heeren van God almachtich ghebenedyt ende ter heeren van dezen voorzeyden payze, daer menich 100 duyzent menschen in de stede van Brugghe of verblydeden.

Item up den 8sten dach in December, anno 90, doe zo was binder stede van Brugghe, ghehouden ende ghedregen processyen generael ende daer was mede ghedregen den weerdeghen fyerter ende glorieux lichame van Sinte Donaes, de welke rustend es in de kerke van Sinte Donaes, binnen Brugghe, ende deze weerdeghe processye voorzeyd, was ghedregen huuter kerke van Sinte Donaes, dweers duer den Burch, voorby den blenden Ezele, hover den Braemberch, toot hover de grote Eechoutbrugge, duer de Wullestrate, voorby de Halle, daer dat stond de poorterye van der stede van Brugghe, ende voord alle ambochten ende neerynghen vander stede, elc up zyn plaetse, daer hy behoord te stane, van houden tyden, maer nyemend en hadde standaerd noch banyere, anders dan de poorterye, die hadden daer staende den standaerd van onzen harden geduchten heere ende prinche, onzen natuerlicken heere ende prinche, den jonghen hertoghe Phylips, ende alle int generale hadden ter voorseyde merct ghestaen omme pays te vercryghene, ende ter heere van Gode almachtich ende van den payze voorseyd, zo was deze voorseyde processye ghedreghen, ende den weerdeghen fyerter commende voor dHalle, daer den standaerd stond, die was daer up ghenomen van daer hy stond, ende was mede ghedreghen metter voorseyde processye

rondomme de grote merct, toot hover de Wisselbrugge, hover de plaetse Maubeerd, ende alzo tSinte Donaes weder in, ende alle dambochten volchden achter, ende alzo troc-kenze van der merct, ende zy hadden, also alst voorseyd es, daer ghestaen 11 daghen omme pays te vercryghene, endeden almachtigen God die heeiften hemlieden verleend, den almachtegen God hebbe lof ende danc van al zynder ghebe-nedyde gracyen, amen.

Item up den 8sten dach in December, anno 90, naer der noene, ten 3 hueren doe zo was binder stede van Brugghe gheboden metten trompette, dat elc man zoude houden zyn wake in zyn quartier daer honder dat hy behoord; voord zo was ooc gheboden dat elc zoude huut hanghen een lanteerne met een barnende keerse,

Item up den 9sten dach in December, anno 90, doe brac men den kisdam die te Brugghe ghemaect was, buuten der Speye poorte, dweers den vaerd van den Damme, ende hy hadde daer ghestaen, 12 weken ende 2 daghen.

Item up den 10^{den} dach in December, anno 90, doe zo was binder stede van Brugghe een ghebod ghedaen ter hallen huut, by schepenen, metter clocke, naer dhoude costume, dat allen inghezeten binder stede, ambocht mannen ende neeryn-ghen, elc man huushoudende voor zyn ooft, zyn wyf, zyn kindren ende booden, dat elc huusman zoude gheven voor elc ooft 10 schellynghen grooten. Voord dat alle de guene die de huuzen wye datse toebehoorden zouden gheven van elken heerdstede die binnen elcken huuze ware, ooc 10 schellyn-ghen grooten voor elcke heerdstede, opgherekend ende ghe-houden te zine vyand van der stede van Brugghe, ende een hovertarder ende een verbreker van den payze; grooten schad ende goed moest men gheven.

Item voord het ware eeneghe persoonen woonachtich bin-

der stede van Brugghe, die waren gherezerveerd buuten payze voorzeyd. Het was verboden int zelve gebod, ten daghe voorzeyd, dat hemleden nyemend en zoude huuzen noch hooven, noch geen vytaelje hemleden secoersen noch laten te goede worden, up ghehouden te zyne viand van der stede van Brugghe, ende dat geen kerken, cloosters noch godshuuzen hemleden niet herbergen, noch huuzen, noch hooven, noch niet secoerzen en zouden, op de verbuerte van haerleder assyzen die zy jaerlicx hadden van der stede.

Item up den 11sten dach van December, anno 90, doe zo verdranc een schoon joncman, buuten der stede van Brugghe, in de huuterste veste tusschen der Cruuspoorte ende der Speyepoorte, tiegen hover den clooster van den Sartruezen, hy quam ghereden te peerde, tpeerd schood in de veste, ende hy verdranc daer, ende up den 12sten dach was hy in de stede ghebrocht up een cardeweghen ende alzo ghevoerd in Sint Jans huus.

Item up den 14^{den} dach in December, anno 90, voor de noene, doe zo was binder stede van Brugghe verboden, metten trompette, dat nyemend, up zyn ooft, en zoude gaen in yemends huus, omme te zeggene, ic wil dit hebben, of ghe moet my dit leenen of gheven. Voord zo wast ooc verboden, metten zelven gheboode, dat nyemend en zoude gaen buuter stede omme hyet eenich wat dat ware often behoorde properlicken hem zelven toe, of waer dat hyemend den andren tsine name, dat ware up zyn ooft.

Item up den 15^{den} dach in December, anno 90, naer der noene, ten 3 hueren, doe zo was binder stede van Brugghe up de grote merct ghemaect een schavoot, ende daer waren up den zelven dach ghexecuteerd metten zweerde, ende alzo ghebrocht van levenden live ter dood, 2 mannen van binder stede, den eenen hiet Adriaen Floreyns ende dander hiet

Joos Kabood, ende was een makelare van Brugghe.

Item up den 16sten dach van December, anno 90, voor den noene, doe zo was noch een man ghexecuteerd van zynen live metten zweerde, ende alzo ghebrocht van levenden live ter dood, ende die hiet Jacop fˢ Clays, ende was een vry buerzemakere, binder stede van Brugghe, ende Meer Daneel van Moerkerke, ghezeyt mynheer van Merwe, als souverein van Vlaendre, die was in de veinstre van der Halle daer men de ghebooden pleicht te doene, ende een schoone cleed van tappytserye ter voorseyde veinster huut hanghende voor hem, den voorseyden Jacop fˢ Clays onthooft zynde, doe zo was ghebrocht een ydel waghen in de plaetse van der Halle, daer de voorseyde 3 dooden laghen, ende zy waren alle 3 gheleyd up den voorseyden waghen, ende waren ghevoerd ter Gendpoorte huut toot up de bergen bachten der kerke van Sinte Cruus, ende waren daer elc ghestelt up een wyel, ende de oofden van den 3 personen voorzeyt, waren ghestelt an de voorseyde Halle, elc up een glavye schacht.

Item up den 17^{den} dach in December, anno 90, ten een hueren, doe quamen mynheere den grave van Nassauwe huuter stede van den Damme, ende quam binder stede van Brugghe ter Coolkercsche poorte in, met 25 peerden ende met 20 voedknechten, ende quam om te doene justicye, alzo hy dede, van 3 persoonen, tes te wetene, van Jooris Pyckavet die in de stede van Brugghe, hadde gheweeist capiteyn van der stede generael 16 weken ende 3 daghen, dander man was den deken van den smeden van der stede van Brugghe, ende hiet Jooris van de Weghe, ende woende doe ten tyden, bachten Sinte Donaes, in een huus geheeten Avengyoen, ende den derden was een zadelmaker, ende hiet Jan van Galder, ende hy woende doe ten tyden up den houc van den Corten Wynckel, in een huus dat heet in de

Cappelle, ende dit aldus al ghedaen zynde, mynheere van Nassauwe voorzeyd, die reed weder binden zelven havende huuter stede van Brugghe, ter poorten huut voorzeyd, ten Damme in.

Item up den 18^den^ dach in December, anno 90, naer der noene ten 4 hueren, doe was noch binnen der stede van Brugghe ghedaen execucye metten zweerde, ende alzo ghebrocht van levenden live ter dood, 3 persoonen den eenen hiet Joncker Hans van Rans, dander hyet Hans Liverteers, dat waren mannen van buuten, ende den derden hiet Jan Cools ende hy was te Brugghe een vry nagelmaker, ende woende te Brugghe, by de kerke van den Augustinnen, up de Reye.

Item up den 19^den^ dach in December, anno 90, voor de noene, doe zo was binder stede van Brugghe ghebooden metten trompette, dat zo wye hy ware die hilde of wisten, waer dat zy waren de voorzeyde persoonen of eenich van hemleden die gherezerveerd waren buuten voorzeyde payze ende niet ter kennesse en brochten, men zoude hem terstond hanghen al levende voor zyn duere.

Item up den 19^den^ dach in December, anno 90, voor den noene, doe waren 4 van den ontoofden mannen voorseyt up een waghen gheleyt, in de plaetse van der Halle, ende ghevoerd ter Gendpoorten huut, ende elc ghestelt up een wyel, up de bergen bachten der kerke van Sinte Cruus, ende de oofden ghestelt ter Halle, elc up een peerdse.

Item up den 23sten dach in December, anno 90, naer der noene, ten 3 hueren, doe waren binder stede van Brugghe, up de grote merct, upt voorzeyde schavoot ghexecuteerd, 3 manne persoonen, metten zweerde, ende alzo ghebrocht van levenden live ter dood, den eenen hiet Pieter de Mest, ende men hyet hem ooc Pondfyghe in de wandelynghe, ende

was te Brugghe een vry schepper, ende dander, was te Brugghe een vry temmerman, ende hy hyet Symoen de Grave, ende men hiet hem ooc in de wandelynghe, den schoonen Moenen, ende den derden hiet Jacop Lievin, ende was een delver, ende hy was van Coolkerke, ende de 3 oofden van den voorzeyden 3 dooden waren ghestelt an de voorseyde Halle, elc up een peerdse, ende de lichamen voorzeyd waren ghestelt up een wyel, buuten der Gendpoorte, by een plaetse geheeten Hassebrouc.

Item up den 27sten nacht van december, als den 18sten dach bedaechde, anno 90, doe zo gheschiede binder stede van Brugghe een ghevecht in Sinte Maryestrate, tusschen den west vleeschshuuze, ende der kerke van Onzer Vrauwe, zo dat daer een man quam van levenden live ter dood, ende hy was een van den volcke van den grave van Nassauwe; voord zo geschiede noch een ghevecht, binder stede van Brugghe, waer of dat ooc een man quam van levenden live ter dood, ende dat gheschiede ooc up den 28sten dach voorseyd, anno 90 voorzeyd, voor de noene, ten huuze van Jan Kaneel, vooren in de plaetse staende tighen hover de coushalle, ende het was ooc een van den volcke van den grave van Nassauwe, ende beede deze voorzeyde 2 doodslaghen ghebuerden beede ooc van den volcke van den grave voorzeyt van Nassauwe. God ontferme der zielen. Amen.

Item up den 29sten dach in December, anno 90, voor den noene, ten 10 hueren, doe zo was binder stede van Brugghe ghexecuteerd ende ghebrocht van levenden live ter dood, metten zweerde, in den Burch voor der stede huus, een man, ende hy was van doodslaghe, hy wast die den doodslach dede, te Jan Kaneel, op den 28sten December voorzeyd. Item voord, zoo was noch een man ghexecuteerd, metten zweerde, ende alzo ghebrocht van levenden live ter dood, te Brugghe,

up de grote merct, ten voorseyden schavoote, ende dat omme zeker causen, ende hy hiet Jacop de Witte, ende men hiet hem ooc capiteyn Witkin, wand hy hadde ghezyn capiteyn ten casteele van Rybaudenburch, dat licht buuten der stede van Brugghe, buuten der poorte van Sinte Kateline. God ontferme der zielen, Amen, ende de voorseyde Jacop de Witte was te Brugghe een vry lakenvulder.

Item up den laetsten dach van December, anno 90, voor de noene, doe was binder stede van Brugghe, metter clocke, metten heere ende metter wed, ter Halle, ter plaetse ghecostumeerd, zo was daer of gheroupen de munte ende tgeld of ghesteld, ten derden, van 12 grooten up 4 grooten, van 6 grooten op 2 grooten, ende van 3 grooten op 1 groote ende voord alle gouden geld in avenand. Voord zo quam in de stede van Brugghe ter Cruuspoorten in, ten daghe voorseyd, anno voorseyd, naer der noene, ten 3 hueren, den Busschop van Luuke, met 60 peerden zeere heerlic ende zoetelic, als een prelaet toebehoord.

tJaer van 90 dat es huut, den almueghenden God ghebenedyt hebbe lof ende danc duyzent ende duyzent foud ende by zynder gracie ghebenedyt, zo zal ic begunnen tjaer van 91 ende dat ooc vulhenden up dat hem gelieft.

Item up den 2[den] dach in Laumaend, anno 91, doe waren bin der stede van Brugghe, ghehouden ende ghedregen processyen generael ten broeders van den Predicaren, ende daer quam mede metter voorzeyde processye mynheere den grave van Nassauwe, ende deze voorseyde processyen waren ghedregen duer de Oochstrate, hover dhoude Muelenbrugghe ende alzo in, ten voorzeyden clooster.

Item up den 2[den] dach in Laumaend, anno 91, doe zo was binder stede van Brugghe ghehouden ende ghetoocht groote heere, weerdichede, chyerhede, heerlichede tryomphen ter

heeren ende ter weerdichede van den roomschen kuenync, den vader, voocht ende momboor van onzen heerdschen hertoge van Bourgognen, grave van Vlaendren, ende ter recommandacye ende ten bevele van mynheere ende grave van Nassauwe, ende de heere ende de wed van der stede van Brugghe, zo was dit naervolghende al ghedaen ende ghetoocht ter heeren van den roomschen kuenync voorzeid. Eerst beneden dhoude Muelenbrugge, op de reye gheheeten up tVerwersdyc, daer hadden de verwers van der stede ghemaect een groot vyer van heecken blocken, ende een huus der tiegen hover behangen met schoonen tappytsen, ende der vooren staende al barnende 6 toordsen, ende bedreven grote ghenouchte ende Schyerhede ter heeren van dien. Voord noch beneden dhoude Muelenbrugghe, in de regte strate, daer woende een man, die hiet Pieter Clippelin, ende was een scrinewercker, die toochde ooc grote chyerhede ende weerdichede met schoonen cleederen van tappytsen, met schilden van wapenen zulc als daer toe diend, maer hy dede een zake dat hy wel hadde mueghen laten, den scriver beveelt dat Gode ende de wyze ende de vroede. Voord in de Oochstrate, voor de goudsmeden huus, dat hadden de goudsmeden ooc behangen met tapytsen zeere schoone ende costelic, ende daer vooren ghemaect staende 6 barnende toordsen. Voord de schippersnayers van der stede van Brugghe, ende voord, die an hemlieden cleven, die hadden haerleder huus, staende up de Steenhauwers dyc, die hadden haerleder huus voorzeyd, vooren behangen met wullen lakenen, rood, wit ende blaeu der stede van Brugghe, ende hadden daer vooren hanghende 12 schilden van wapenen, zulc als de feeste huut gaf, ende daer vooren zo stonden ghemaect staende 12 barnende toordsen, ende speeilden eerlic ende chyerlic met 2 zelveren trompetten ende met

2 zelveren claroenen, ter heeren van der feesten. Voord van daer gaende up den Braemberch, voor der vleeschauwers huus, daer hadden de vleeschauwers ende de vischcopers haerleder huus behangen met schonen lakenen van tappytsen daer an hanghende 6 schilden van wapenen der feesten angaende, ende in den middel haddenze hanghende eenen schoonen vetten weejrbuuc, ende die was te winnene met habatementen, ende daer toe haddenze ghemaect ende ghedaen temmeren een stagye ter plaetse voorzeyd, ende hadden voor haerleder huus staende 12 barnende toordsen. Voord van daer gaende toot in den Burch, daer stond ghemaect ende ghefaetsoend een schip ghelyc een barke, met 3 masten ende elken mast met een meerse, ende die meersen becleed met rooden bouckrane, ende daer in ghestelt witte Sinte Andries crucen, ende tvoorzeyde schip was buuten ooc becleed met rooden bouckrane ende met schoonen cleedren van tapytsen, ende an elken mast voorzeyt ghemaect hanghende een zeyl, ende dat up gherolt, ghelyc als een schip diend ende toebehoord. Voord zo waren int voorzeyde schip, 6 heerauden, an hebbende den wapenroc van den voorzeyden conync van den Romeynen. Voord zo stonden int voorseyde schip 6 barnende toordsen, up elc hende 2, ende in den middel 2, ende dit voorseyde schip stond ghemaect ooghe van der strate 8 voeten ende het was lanc 24 voeten lanc; voord noch zo stond ghemaect in den Burch voor der stede huus een stage omme daer up te habatementene, wand de stede van Brugghe hadde huut ghegeven, als datter te winnen was met best ende reinst thabatementene, 12 marc zelvers, 8 marc ende 4 marc om best naest den besten, ende ooc alzo voord 12 kannen wyns te winnen met schoonst vieren 8 cannen ende 4 cannen, ooc om best naest den besten. Voords zo stonden ghemaect voor der stede

huus 12 barnende toordsen. Voord zo was daer ghespannen dweers den Burch eenen dobbelen pacdraed, ende daer was angheschoten dweers den Burch tvlyeghende vier. Voord zo was noch in den Burch ghemaect een groot vyer van nyeuwen stoelen, daer wasser in verbarrend 500. Voord zo was noch in de Steenstrate voor thuus van den Backers, thuus heetende in de 3 Moneken, de voorzeyde backers van der stede van Brugghe, hadden tvoorseyde haerleder huus buuten behangen met schoonen costelicken tapytserye, ende daer an hanghende 12 schilden van wapenen angaende de voorseyde feestelichede, ende daer vooren ghemaect staende barnende 12 toordsen, ende tambocht van den backers vooorseyd hadden gheoordeneerd een waghen ghelyc omme een spel daer op te speeilne, ende quamen in den Burch met 2 zelveren trompetten ende 2 zelveren claroenen an elc hanghende eene banyere metter wapene van den backers, ende quamen daer ter heeren ende ter honderdanichede van der voorseyde feeste spelende up die zelveren trompette ende claroenen voorseyd, dat elc goed herte daer in verblyden mochte. Voord noch in de Steenstrate voorzeyd, daer staet een huus toebehoorende den timmerlieden van Brugghe, ende ooc zo stater een huus toebehoorende de cordewanyers van der stede van Brugghe, elc ambocht by zonderlynghe vierden omme schoonst van vierpannen ende van toordsen. Voord de cupers van der stede van Brugghe, die hebben een huus staende in de Vlamync strate, gheheeten in den Baers, de voorzeyde cupers die hadden tvoorzeyde huus behangen met schoone tappytsen, ende daer vooren haddenze staende 12 barnende toordsen. Voord noch up de Beurze, daer hadden de cooplieden al int ghemeene ghedaen maken een groot zwaer vyer, van grooten zwaren eeckenen blocken. Voord in de Langhe Wynckel gheheeten de Spaenjaerdstrate, daer

hadden de cooplieden van den Spaenjaerden ligghende 2 vaten wyns, ende elc mochte daer of drincken diet begeerde, zonder zinen cost alzo langhe alst gheduerde. Voord zo haddenze daer noch staende een groot vyer ghemaect van grooten zwaren eecken houte, ende zy hadden ghehuerd 2 speeillyeden, 1 tullul ende 1 schalmeye, omme tvolc te doen dansene. Voord zoo hebben dOosterlynghen staende een huus an de voed van Sint Gillisbrugge, zy hadden in den tor van der voorseyde stekende in elke veinster van den thor voorzeyd, 2 barnende toordsen, zo vele, toot 50 toordsen, ende hadden de tor voorzeyd becleed met rooden lakenen, ende daer in ghemaect hanghende den zwarten haerne, in een goude velt, twelke es de wapene van den keyser. Voord de 4 hoordenen, ende de 7 prochye kerken, ende voord al hander kerken ende cappellen groot ende cleen, zy luudeden ende beyaerdeden alle de voorzeyde nacht tooter middernacht ende der hoover, ende staken alle, huut haerleder torren, barnende toordsen, vierpannen ende hander luchten, ende elc omme schoonst van groter blyschepen, omme de grote heere ende victorye die gheschied ende ghebuerd was den voorzeyden kuenync van den romeynen, vader zynde voocht ende momboor van onzen heerdschen hertoghe van Bourgognen ende grave van Vlaendren, ende ter heeren van der goeder stede van Brugghe. Voord zo waren toot al de poorten van der stede van Brugghe, toordsen ende vyerpannen.

Item up den 2den dach in Laumaend, anno 91, naer der noene ten 4 hueren, doe zo was in de stede van Brugghe, een man zyn hand of ghehouwen te Brugghe in de Vlamync strate, in een wyntaveerne geheeten in den Ramound, ende het was een cousseschepper, ende hy wuend bachten Sinte Donaes by der plaetse Maubeerd, ende diet hem dede,

dat was een hardchyer van mynheere den grave van Nassauwe.

Item up den 5^{den} dach in Laumaend, anno 91, voor den noene ten 8 hueren, doe zo was in den Burch ghemaect een schavoot, by thuus van den Vryen, an de zyde van der vanghenesse van der stede van Brugghe, by den Steenen Pylare, daer men de lieden pleeicht te geeselene, daer waren up ghexecuteerd metten zweerde, ende alzo ghebrocht van levenden live ter dood, 3 mannen, zy waren van buuten der stede van Brugghe, van der prochye van Aygeem ende van Oostwynckele, den eenen hiet Jan Hamerlync, dander hiet Jan Lieve ende den derden Maertin de Coc.

Item up den 8sten dach in Laumaend, anno 91, voor der noene, ten 9 hueren, doe reed mynheere den grave van Nassauwe, huuter stede van Brugghe, ter Cruuspoorten huut, ende hy hadde in de stede gheweeist 25 dagen, ende hy reed ooc metten busschop van Luuke te gader met 400 peerden.

Item up den 9sten dach in Laumaend, anno 91, naer der noene, ten 4 hueren, doe quam den schildrake van den vleeschshauwers van der stede van Brugghe, metten heere ende verbood allen straten van Brugghe vleeschs te slane ende te vercopen ten tooghe ende ter vente te stellene, de wel vercoopynghe van vleesche achter de stede van Brugghe hadde gheduerd 20 weken ende 2 daghen.

Item up den 10^{den} dach in Laumaend, anno 91, doe zo was in de stede van Brugghe, voor der noene gemaect een schavoot, in den Burch, ende daer was up ghexecuteerd, metten zweerde, ende alzo ghebrocht van levenden live ter dood, een man, ende was een Eynewyer, ter cause om dat hy stal ende ghestolen hadde wullen laken huuten huuze van een droochscheere, up den 6^{den} dach in Laumaend, anno voor-

seyd, ende de voorseyden ghexecuteerden was van der stede van Atrecht. Voord noch up den 10[den] dach van Laumaend, anno 90, voor de noene, doe zo drouch een vrauwe te Brugghe, den steen om zeker meshuuzen van quade ingureghe woorden die zoe ghesproken hadde : ende deze vrauwe voorseyd drouch de voorseyde steenen huuter Burch, al duer dBreydelstraetkin, rondomme de grote Merct, hover de Wisselbrugge, voorby de kerke van Sinte Pieter, hover de plaetse Maubeerd, ende alzo weder in den Burch.

Item up den 11[sten] dach in Laumaend, anno 91, naer der noene, ten 3 hueren, doe zo was binder stede van Brugghe, een trompet gheslegen, dat alle de ghuene, die binder stede van Brugghe hadden waghenen, peerden, trecpeerden, culpeerden of merryen, dat die zouden commen up den 12[den] dach tsnuchtens ten 8 hueren, up de grote merct, voor de Halle, omme daer mede te rydene ende te gane, daer dat de goede heeren ghelieven zoude. Voord up deu 11[sten] dach voorseyd, doe zo quam weder in de stede van Brugghe den Busschop van Luuke, ter Cruuspoorten in, met zeere schonen state met 200 peerden, ende hy quam van der stede van Hulst.

Item up den 12[sten] dach in Laumaend, anno 91, naer der noene, ten 4 hueren, doe zo was binder stede van Brugghe up de grote merct, ten schavoote voorzeyd, ghexecuteert metten zweerde, ende also ghebrocht van levenden live ter dood, een man gheheeten Jacop de Clerc, gheheeten int ghemeene Jacop in Haken ; den heere gaf hem zyn kerchof by gracien, ende hy was begraven tSinte Donaes.

Item up den 22[sten] dach in Laumaend, anno 91, doe zo was binder stede van Brugghe, gheboden metten trompette, dat men zoude byten de vesten van der stede int ronde van der stede van Brugghe, daer waren gheoordeneert omme te

bytene de vesten van der voorseyde stede 60 mannen, huut elc zestendeel, dat zyn 6 werven 60.

Item up den 26sten dach in Laumaend, anno 91, doe zo was binder stede van Brugghe, in den Burch, ghemaect een schavood, eenen gheheeten Willem, ende was van Pitheem, die was upt voorseyde schavood, ghexecuteerd van zynen lyve metten zweerde, ende alzo ghebrocht van levenden live ter dood, eerst verwezen zynde by schepenen in de vierschare van Brugghe, van daer gheleed zynde in de Loove, ende daer naect ontcleed gebonden up een carre, an een stake, ende alzo ghevoerd huuter voorzeyde Loove, toot an tvoorseyde schavood, ende daer ghestreken met eenen gloyenden yzere, up zyn naecte lyf, van daer ghevoerd huuter Burch, hover de plaetse Maubeerd, ende daer ooc ghestreken, commende van daer toot up den houc van der Vlamyncstrate, daer ooc ghestreken, van daer rydende, duer de Vlamyncstrate, up de plaetse van de Crane, daer ooc ghestreken, van daer toot up de Beurze, daer ooc ghestreken, van daer toot up Sint Jansbrugghe, daer ooc ghestreken, van daer duer de Wapenmakers strate, daer ooc ghestreken, voor een huus gheheeten in den Burchgrave, van daer commende weder toot up de plaetse Maubeerd, daer ooc weder ghestreken, ende alzo van daer weder in den Burch, ende van daer ghebrocht ten voorzeyden schavoote, ende daer doende dexecucye alst es voorzeyd.

Item up den 3den dach in Spurkele, anno 91 voor de noene, doe zo was binder stede van Brugghe, gheslegen een trompet achter de straten, ende daer was verboden als dat hem nyemend en zoude vervoorderen, noch wyf noch man te gane ter Sluus, nochte doen gane, ende dat alle de guene die waren van der stede van Brugghe, die ter Sluus waren, als up dien tyt, datse zouden commen thuus, binder stede

van Brugghe op ghehouden te zyne viand van der stede van Brugghe.

Item voord noch up den 3^{den} dach in Sporkele, anno 91, voor de noene, doe zo was binder stede van Brugghe, up de groote merct ghemaect ende gherecht een galghe, ende daer waren ghexecuteerd by den baste, ende alzo ghebrocht van levenden live ter dood, 6 persoonen binder zelve, voor de noene, maer den scriver en kende ze niet, wand het waren alle ghezellen van buuten.

Item up den 4^{den} dach in Spurkele, anno 91, doe zo ghebuerde een gheschil, in de stede van Brugghe, tusschen 2 mannen, int hof van der Doest, staende up de reye, alzo men gaet ter Speyepoorte waert, zo dat den eenen quam terstond van levenden lyve ter dood up de stede, ende die daer dood bleef, die hiet Jan Van Schoonheeke.

Item up den 7^{den} dach in Spurkele, anno 91, doe zoo verdranc een schoon ioncman in de stede van Brugghe, by de Speye poorte. God hebbe zyn ziele.

Item up den 14^{den} dach in Spurkele, anno 91, voor der noene, doe zo reed mynheere den grave van Nassauwe, huuter stede van Brugghe, ter Cruuspoorten huut, ghewapenderhand, met 200 peerden ende 300 mannen te voed, al ghestoct ende ghewapend, ende 2 waghenen vul gheladen met pycken, ende met buspoeder ende steenen daer toe dienende, metten engyenen ende met een standaerd rood ende wit, ende zy reeden ende ghyngen tooter stede van Hardenburch, omme de vianden te wederstane, die als doe ten tyden waren binder stede van den Sluus, contrarye der stede van Brugghe ende de welvaerd van den lande van Vlaendren, ende om dat up den 13^{den} dach van Spurkele, zo was trompet gheslegen, achter de straten binder stede van Brugghe, ende ooc de clocke up dHalle, dat alle mannen

zouden volghen met alle manyeren van vytaelje tooter stede van Hardenburch, om tvolc te secoersene.

Item up den 16sten dach in Spurkele, anno 91, doe zo was binder stede van Brugghe, een ghebod ghedaen ter Halle huut, metter clocke, dat men de die vastene, zoude heeten zuvel bueter, melc ende heyeren, den haermen verweecten. Maer men zoude geen zuvel heeten de 3 quadertemper daghen, ende de 4 laetste daghen in passye weke. Voord zo was daer noch gheboden, metten zelven gheboode, dat men zoude hordeneeren, ende zenden tHardenburch 200 ghezellen, die hem consten behelpen metten gheschotte ende metter calveneren, men zoude elken gheven 4 gouden gulden de maend.

Item up den 24sten dach in Spurkele, anno 91, doe zo waren ghevoerd, huuter stede van Brugghe, up een wagen ter Cruuspoorten huut 5 persoonen manoofden, waer of den eenen was onthooft, ende die hiet Jacop Clays ende was van Maerendre, ende dander 4 waren ghehangen an boomen, ende de justicye dede mynheere den souverein van Vlaendren, als doe ten tyden zynde, mynheere van Merwe, ende hy dede deze voorseyde justicye buuten der Cruuspoorte, buuten den 3 Kuenynghen, ende hy Jacop Claeys, die daer onthooft was, die was daer ter plaetse ghekist, ende alzo ghekist up den zelven waghen weder in de stede ghebrocht ende begraven in Sint Jan huus.

Item up den 25sten dach in Spurkele, anno 91, doe zo was huuter stede van Brugghe, geleed ter Smedepoorten huut een man omme hem te executeerne van den lyve, metten zweerde, ende alzo te bringhene van levenden lyve ter dood, zo alst dede, ter plaetse gheheeten ter Coude Kuekene, up den wech alzo men gaet te Vassenare waerd, tieghen hover den clooster van Sinte Andries, ende hy hiet

Jooris ende men plochte hem te heetene Hannekin de zot, hy was ter plaetse voorseyd ontooft ende ghesteld up een wyel, daer honder an hanghende 3 dagghen, een pot met viere ende boven upt wyel staende een galghe ende eenen mey rys. God hebbe zyn ziele. Amen.

Item up den laetsten dach van Spurkele, anno 91, zo waren binder stede van Brugghe, naer der noene, ten 2 hueren ghexecuteerd metten zweerde, ende alzo ghebrocht van levenden lyve ter doot, 3 mannen ende zy waren huuten lande van Geldre, ende deze voorzeyde justicye was ghedaen binder stede van Brugghe, up de grote merct, up het voorzeyde schavood dat daer ghemaect stond van houden tyden. God wil de zielen ontfermen, amen. Den eenen was begraven ende dander 2 waren elc up een wyel ghestelt buuten Zevecoote.

Item up den 3den dach in Maerte, anno 91, voor de noene, doe zo was binder stede van Brugghe ghesleghen een trompet achter de straten, dat so wye brochte ghevanghen eenen quaeddoender, het zy binder stede van Brugghe of der buuten, ende dat te brynghene in de handen van den heere, den quaeddoender zy te peerde of te voed ende alle mannen waren ghemaect vangers van die, men zoude gheven voor elken quaeddoender 4 rynsche guldenen.

Item up den 9sten dach in Maerte, doe zo was of ghebroken tvoorseyde schavood, twelc stond up de grote merct, ende hadde daer ghestaen 12 weken 1 dach min, anno 91, ende daer waren up ghexecuteerd metten zweerde, van haren lyve 14 persoonen. God wil der zielen van elken ontfermen. Amen.

Item up den 11sten dach in Maerte, voor der noene, anno 91, doe zo was binder stede van Brugghe, weder ghemaect een schavoot, up de grote merct, ende daer waren up

ghexecuteert 2 mannen, metten zweerde, ende alzo ghebrocht van levenden lyve ter doot, den eenen die was huuten Dudschen lande, van der stede van Zoest, ende hy en hadde ooc maer een ooghe ende dat was zyn rechter ooghe, ende dander was van by der stede van Brugghe van Coolkerke, ende daer was ooc upt voorzeyde schavood een jonc knecht ghegeeselt met roeden.

Item up den 14^{den} dach in Meerte, voor der noene, anno 91, doe zo waren binder stede van Brugghe, naect ghebonden up een waghen, ende alzo ghevoerd achter de strate, ende ghegeeselt met roeden. Voord zo wasser ooc een up de zelve waghen ghebonden, ende met een helsene duer zyn tonghe ghesteken ende 2 jaer ghebannen, ende dit ghebuerde hemleden, om zeker meshuuzen die zy ghedaen hadden, daer hem den scriver niet mede moyen en wille. Item voord, zo was binder stede van Brugghe up den zelven dach, voor der noene, anno voorzeyd, gheslegen een trompet achter de straten, dat zo wye hy ware, man ofte wyf, die ontfyngen eeneghe brieven commende van den Sluus, dat men die niet hoopen noch vyzenteeren en zoude, men zoudse eerst brynghen ter kennesse ende in de handen van den heere of de wed.

Item up den 17^{den} dach in Meerte, anno 91, doe zo quam in de stede van Brugghe, up de grote Markt, daer men vercoopt den vedvischs, eenen gheheeten Maes, moeder in de wandelynghe; hy plochte, te Brugghe, achter de strate te sprekene straetspraken, hy ghync met zinen vedvissche, huuter stede van Brugghe ter Smede poorten huut, tooten clooster van den Magdeleene, buuten an den muer van den clooster, daer viel hy neder, ende starf terstond zonder zyne biechte of kennesse. God wil ons daer of beschermen.

Item up den 18^{den} dach in Meerte, anno 91, doe zo was in

de stede van Brugghe, in de Vlamync strate, in een wyntaveerne, geheeten in de Munte, daer was een man dood ghesteken, ende hy hiet Cornelius, ende hy woende by Sinte Loys huus, ende was een lyndrayer, ende het dede een man huut Ingheland een Ingelsman zynde. God hebbe zyn ziele. Amen.

Item up den 19^{den} dach in Meerte, anno 91, voor der noene, doe zo was in de stede van Brugghe, een man ontooft up de grote merct, upt voorzeyde schavoot, dat daer ghemaect stond, ende hy en wilde niet knielen noch zitten, maer hy was ontooft al ligghende, ende daer was noch een man up ghebrocht, upt voorseyde schavoot, ende die hadde gracie: de ghebenedyde gracie van Gode almachtich moet ons allen ghebueren. Amen.

Item up den 22sten dach in Maerte, anno 91, ten 2 hueren, naer der noene, doe zo was binder stede van Brugghe, een man ghexecuteerd, metten zweerde, ende alzo ghebrocht van levenden lyve ter dood, ende hy hiet Jude, ende was binder stede van Brugghe een vry slotemaker, ende hy woende tusschen Sint Jans plaetse ende een huus gheheeten Coudebrouc; hy was begraven.

Item up den 30sten dach in Meerte, anno 91, naer der noene, doe zo quamen binder stede van Brugghe ter Cruuspoorten in mannen van oorloghen, 100, 10 min, ende zy quamen huuter stede van Hardenburch, ende huuten dienste van mynheere den grave van Nassauwe, ende hadden hem daer ghedient 6 weken, ende hadden oorlof ende zy quamen met een hoopenen standaerde, rood, ghelu ende zward.

Item up den 7^{den} dach in April, anno 91 doe zo waren binder stede van Brugghe, ghexecuteerd 3 mannen metten zweerde, ende alzo ghebrocht van levenden live ter dood, ende dat was ghedaen ten daghe voorzeyd, voor der noene,

upt voorzeyde schavoot, dat daer ghemaect stond up de grote merct van houden tyden, ende daer was ooc ghebrocht upt voorzeyde schavood een schoon jonc knecht van 16 jaren, ooc omme tondhoofdene, zo alst bleec, wand hy was naect ondcleed, ende zyn handen ghebonden, ende zyn haer bachten of ghesneden, ende hy was ghecnyelt om zyn ooghen te verbindene, ende hy hadde gracie, ende hy was weder gheleed up de vanghenesse van der stede van Brugghe, daer hy huut quam.

Item up den 9^den^ dach in April, voor de noene, ten 11 hueren, doe was binder stede van Brugghe, up de grote merct upt voorzeyde schavood, ghedaen execucye metten zweerde, ende alzo ghebrocht van levenden lyve ter dood, 3 schone jonghe mannen, den eenen was van huuten lande van Gelder, ende dander 2 waren vlamynghen, ende daer was een jonc man ghegeeselt, ende dat was hy die gracie hadde van zinen live up den 7^den^ dach in April anno voorzeyd.

Item up den 12sten dach van April, anno 91, voor der noene, ten 11 hueren, doe zo was binder stede van Brugghe ghedaen execucye metten zweerde, en alzo ghebrocht van levenden live ter dood, eenen gheheeten Willem vander Borgyerye, ende deze justicye was ghedaen up de grote Merct upt voorseyde schavood.

Item up den 16^den^ dach in April, anno 91, doe was binder stede van Brugghe, gheboden metten trompette, als dat nyemend van wat condicye dat hy ware, van huuter stede van Brugghe en zoude geen boodschepen metten monde, noch brieven draghen en zoude ter stede van den Sluus, noch ooc geen brieven van daer ontfanghen, men zoudze voor tvyzenteeren bryngghen in de handen van de goede lieden van de wet, of mynheere den capiteyn, up ghehouden te zine viand van den lande van Vlaender ende van der stede van Brugghe.

Item up den 17^{den} dach van April, anno 91, doe zo waren binder stede van Brugghe, ghehouden ende ghedregen processyen generael, ten clooster van den Freren, ende daer was mede ghedregen, den weerdegen fyerter ende glorieux lichame van Sinte Bazelis, de welke rustend es in de kerke van Sinte Donaes, ende in de voorzeyde processye ghyngen 2 mannen, in vorme van amende, elc met een barnende wassen keerse, van eenen alven ponde, in zyn hand, den eenen was een haerbeyder van Skuenyncx brugge, ende dander was den clerc van den Voederaers, ende al van der stede van Brugghe.

Item up den 16^{den} dach van April, anno 91, doe zo was binder stede van Brugghe, een ghebod ghedaen ter hallen huut, metter clocke, metten heere ende de wed, dat alle menschen mochten ende zouden brood vercopen, elc te zynen zienste, ende dat tooten weder roupen van Schepenen.

Item up den 21sten dach van April, anno 91, voor der noene, ten 11 hueren, doe zo was binder stede van Brugghe, up de grote Merct, een man ghexecuteerd, metten zweerde, ende alzo ghebrocht van levenden lyve ter dood, ende hy was van der stede van Houdenaerde, ende de voorzeyde justicye was ghedaen upt voorzeyde schavoot, staende up de voorzeyde grote Merct, ooc up ghebrocht omme ende daer was noch een ooc soo te doene, maer hy hadde gracye.

Item up den 23sten dach van April, anno 91, tsnavens ten 9 hueren, doe was binder stede van Brugghe, in Sint Jacopstrate, ten huuze geheeten in de Roose, toot eenen waslichtmaker, daer was groten ancxt, zworge ende vreeze van brande, maer God lof ende danc, het verghync metter minster schade.

Item up den 27sten dach van April, anno 91, doe zo was binder stede van Brugghe, ghedaen execucye metten zweerde

van een man up de grote Merct, upt voorseyde schavoot daer staende, ende hy en wilde zyn ooghen niet verbonden hebben, ende daer wasser noch twee, den eenen was zo naer dat hy ondcleed was, ende dander zyn haer of ghesneden, maer zy hadden beede gracye. De gracie Gods, moet ons allen ghebueren. Amen.

Item int jaer ons heeren 1400 ende 91, doe zo was de 19de weke, anno voorseyd, de cruce weke, de voorseyde processyen gheoordeneerd synde van houden tyden, die men pleeicht te draghene tsmaendaechs ter Magdeleenen, dsdynsendaechs te Sinte Kateline ende tswoendaechs te Sinte Cruus, deze voorzeyde processyen waren ghedregen anno voorseyd, tsmaendaechs tSinte Julyen, dsdynsendaechs te Sinte Jacops huuze, by Sinte Kateline poorte, ende tswoendaechs ten broeders van den Predicaren, twelc men daer te vooren noyt daer te vooren en sach. Voord zo waren ghezien, up den 11sten dach van Meye, anno 91, naer der noene, binder stede van Brugghe, de blende lieden gaen achter de strate, om God clynckende met bellen, twelc den scriver ooc noyt en zach.

Item up den 14sten dach in Meye, voor der noene ten 8 hueren, anno 91, doe zo was ghevoerd huuter stede van Brugghe, een edel heere een rudder zynde, huuter stede van Brugghe ter Smede poorte huut, ter stede waerd van Valemcheene in Heynegauwen, wand hy was van daer, hy starf binder stede van Brugghe van quetsueren die hy ontfinc in vorme van wapenynghe, voor de stede van den Sluus, hy was ghevoerd huuter stede van Brugghe, ter poorte voorseyd, in een waghen behanghen ende hoverdect met zwarten lakene, ende schilden daer an hanghende, met zynder wapene, ende 12 mannen der omtrent gaende in zwarten ghecleed, ende caproenen hoverslooft, ende elc een barnende toordse in zyn hand, ende eenen schild van zynder wapene

daer an hanghende, ende 200 mannen te peerde ghewapend ende 100 mannen te voed.

Item up den 14sten dach in Meye, doe zo was in de stede van Brugghe, een ghebod ghedaen metter clocke, ter Hallen, hoe dat alle mannen van oorloghe te peerde ende te voed, zouden vertrecken huuten lande van Vlaendre, binder derden daghe, ja, alle de vreeimde die geenen heere, noch capiteyn, noch meester en hadden, ende geen gagye en wonnen. Voord dat ooc alle ander elc man zoude gaen honder zinen capiteyn, ende elc tland van Vlaender rumende, up zyn ooft, bin den derden daghe, de vreemde voorseyd, alle die waren zonder gagye of capitein.

Item up den 15^{den} dach in Meye, anno 91, voor der noene, tusschen den 9 ende den 10 hueren, doe zo was binder stede van Brugghe, ghescholen den papegay, van den houden Voedboghe, ter plaetse ghecostumeert, ende het scholen of ende worde conync van den houden boghe voorseyd, eenen gheheeten Heyndric Duergys, ende zy quamen eerlic, ende met schonen state ende in goeder hoordenancyen, van binder stede, duer de Carmerstrate, gheschooten zynde, zy ghyngen weder, duer de Langestrate, met schonen heerlicken state, met 2 zelveren trompetten ende een zelveren claroen, ende tparuer van den cleederen was blaeu ende zward.

Item up den 18^{den} dach in Meye, voor de noene, anno 91, doe zo was binder stede van Brugghe, een schavood ghemaect in den Burch, ende daer was up ghestelt een vrauwe te tooghe ghebonden an een stake, ende ze was ghebannen 6 jaer huuten lande van Vlaendre, up den pit, ende huer meshueze stond ghescreven in een bardekin hanghende ant voorseyde schavoot, ende zoe hiet Katelyne, wyf zynde van Jan de Vigne, ende zy woenden beede te gader, tusschen Sint Jansbrugghe, ende tSkuenyncxbrugge, an de noordzyde

van de Reye, in een huus gheheeten in de Slecke; de voorseyde vrauwe daer up also ghestaen hebbende ende of ghedaen zynde, doe ghync men up de grote merct ten houden voorseyden schavote, ende daer was execucye ghedaen van een man metten zweerde, ende alzo gebrocht van levenden live ter dood, ende hy was van Wachbeke; dat alzo ghedaen zynde zo was noch een man ghebrocht upt voorseyde schavood, ende die was naect ontcleed ende ghegeeselt met roeden, ende dat geschiede al up den 18^{den} dach in Meye, anno 90, ende hy die ontooft was, die was up een waghen ghevoerd ter Gendpoorten huut, ende te Vycoote ghesteld up een wyel, als een quaeddoender, ende hy die daer ghegeeselt was upt voorseyde schavoot hem was zyn haer bachten of ghesneden, als of men hem hadde willen gaen onthoofden.

Item up den 20sten in Meye, voor der noene, anno 91, doe zo was binder stede van Brugghe, in den Burch, by der wet van der stede ghedaen execucye, up een schavoot, van 2 mannen, ende metten zweerde, ghebrocht van levenden lyve ter dood, ende waren beede van binder stede, den eenen hiet Cornelius Woestland, ende was te Brugghe een cordewanyer zoone, zyn vader hiet Jacop Woestland, ende dander was een mutse scheerder, ende die hiet Pieter Diedericx, ende hy plochte te zine een rood caproen van der stede van Brugghe, ende hy hiet in de wandelynghe den quaden Pier; den heere gaf hem beede haerleder kerchof ende dat by gracyen, ende zy waren beede begraven int kerchof van Sinte Cruus buuten Brugghe, elc metten hoorlemente van zynen hambochte ende neerynghe eerlic ende nottabelic, met meneghen fresschen man, ghelyc als ofse beede up haerleder bedde ghestorven hadden ghezyn. God wil der zielen ontfermen. Amen.

Item up den 3^{den} dach in Meye, naer der noene, ten 4 hueren, anno 91, doe zo rees een gheschil, moyte ende onghenouchte

binder stede van Brugghe, in de Steenstrate, int West vleeschs huus, tusschen een Joos Ridhaert ende Thobyas Breydel, ende den voorseyden Thobyas worde daer ghegrieft van zynen lyve van den zelven voorseyd Joos Ridshaerd, zo dat den voorseyden Thobyas Breydel quam van levenden lyve ter dood, up den 21sten dach van Meye, anno voorzeyd, ende was begraven, naer der noene, ten 7 hueren ten clooster van den Freminueren, in de cappelle van Sinte Sebastiaen, ende was ter heerde ghedregen ghewapenderhand als een versleghen man toebehoord.

Item up den 24sten dach in Meye, anno 91, doe zo was binder stede van Brugghe, ghehouden ende ghedregen processyen generael, tooter kerke van Sinte Salvator, binnen Brugghe.

Item up den 27sten dach in Meye, anno 91, voor der noene ten 10 hueren, doe zo was binder stede van Brugghe ghedaen van den lyve, execucye metten zweerde, ende alzo ghebrocht van zynen levenden live ter dood, ende deze voorzeyde execucye was ghedaen up de grote Merct, upt voor, zeyde schavoot, daer ghestaen hebbende van houden tydenmen hiet den dooden, den Backer, in de Wandelynghe, ende Clays, dat was zyn karsten name, ende zyn vader was te Brugghe een vry backer, ende hiet Pieter Peneyt, ende aldus zo hiet den dooden, zyn zuene, Clays Peneyt.

Item up den 29sten dach in Meye, anno 91, naer der noene, doe zo was binder stede van Brugghe gheboden metten trompette, achter de straten van der stede, dat alle die beesten hadden, peerden, coyen binder stede, dat niement de beesten driven en zoude buuten der stede, binnen 4 daghen daer naer volghende.

Item up den 4^{den} dach in Wedemaend anno 91, doe zo was binder stede van Brugghe, ghedaen een ghebod van der

stede van Brugghe weghe ter hallen ghecostumeerd by Schepenen, dat zo wye 100 hoed cooren brochte bin der stede van Brugghe, die zoude hebben voor elc 100 hoed van der terwe 3 ponden, ende voor elc hoed van der rugge 15 schilden; ende up den zelven dach voorzeyt doe guld tcooren, ten Braemberghe ter merct een pond grote thoed; ende up den 16[den] dach in April, anno 91, doe zo was ingeroupen metten gheboden van der stede alle menschen brood te vercopene, elc te zinen zienste, ende dat was weder vernyeudt up den 4[den] dach van Wedemaent elken brood te vercopene diet gheliefde. Voord zo was up den 5[den] dach in Wedemaend, anno voorseyd, dood inghebrocht up een waghen ter Smedepoorten, in de stede van Brugghe, den weerd int Schaec up de grote merct, ende was daer dood thuus ghebrocht.

Item up den 10[den] dach van Wedemaend, anno 91, voor der noene, ten 11 hueren, doe was binder stede van Brugghe, up de grote merct, upt voorseyde schavoot, daer staende van houden tyden, daer up was, ten daghe voorzeyd, ghedaen execucye metten zweerde, ende alzo ghebrocht van levenden live ter dood, 2 jonghe mannen, den eenen was van der prochye van Breene, staende by Stalhille, ende dander was van de prochye van Westcapelle, staende up een mile, naer der stede van den Sluus. God wil der zielen ontfermen, ende alle zielen. Amen.

Item up den 25[sten] dach in April, anno 91, doe zo trac ende reed den burchmeester van der stede van Brugghe, ghezeyd Claeys van Delft doe zynde, hy reed huuter stede van Brugghe, ten daghe voorzeyd, met zeere schoone ende heerelicken state, ter Cruuspoorten huut, ende reed alzo om naer ende toot der stede van Mechele, als hambassade van der stede van Brugghe, den 12[sten] dach in Wedemaend,

tsnavends ten 7 hueren, al metten zelven eerlicken ende schoonen state ter Cruuspoorten in. God lof ende danc.

Item up den 15^den^ dach van Wedemaend, anno 91, doe zo was binder stede van Brugghe, een ghebod ghedaen ter hallen huut, by schepenen, naer dhoude costume, hoe dat nyemend geen poorter van der stede van Brugghe en zoude gaen, noch ryden huuter stede, up de verbuerte van 90 Bourgoensche gouden gulden, elken te verbuerne wye der contrarye dede, zo wye huuter stede van Brugghe ghynge, zonder consend van den capitein of van den heere ende de wed, ende ooc up gherekend ende ghehouden te zine, viand van den lande van Vlaendren ende der stede van Brugghe, ende ooc voord, dat alle de ghuene die huuter stede van Brugghe ghegaen waren, dat die van dien daghe voorseyd zouden weder incommen bin een maend daer naer eerst commende, ende dat up de ghelyke verbeurte boete ende peyne, eerlicke innynghe te doene, up haerleder lyf ende goedt. Voord zo was metten zelven ghebode verbooden alle wapenen te draghene ende geen zweerden, noch dagghen te draghene, langher dan 3 palmen, zonder die den heere dienden, die zouden blyven draghende wapenen stocken ende zweerden zo alse ghewone waren.

Item up den 18^den^ dach in Wedemaend, anno 91, doe zo golt te Brugghe de terwe 14 schilden, 17 schilden ende 18 schilden, doe quam den heere ende de wed van der stede van Brugghe, ten Braemberghe, ghezeyt up de Coornemerct, ende stelden tvoorseyde cooren up 11 schilden, dat es 22 schellynghen ende al vlaemscher munte.

Item up den 19^den^ dach in Wedemaend, anno 91, doe zo quamen in de stede van Brugghe, naer der noene, ten 7 hueren, zeere vele waghenen met kooren, met zoute ende met wynen.

Item up den 20sten dach van Wedemaend, anno 91 naer der noene, ten 3 hueren, doe zo reeden huuter stede van Brugghe, goede nottable heerlicke mannen in ambassade van der stede van Brugghe, toot in de stede van Haelst, zy reeden ter Gendpoorten huut met 50 peerden.

Item up den 21sten dach in Wedemaend, anno 91, doe zo was binder stede van Brugghe een ghebod ghedaen ter hallen huut, metten heere ende metter wet, naer houde costumen ende huzagien, hoe dat men up den 22sten dach in de maend voorzeyd, zoude houden ende draghen processyen generael, by den welken dat men draghen zoude draghen den weerdeghen fyerter ende glorieux lichame van Sinte Donaes, huuten welcken men bade ende begheerde, dat elc goed kersten mensche zoude gaen te biechte ende ten helegen sacramente, omme te bet weerdich te zine den almachtegen God te biddene, omme eenen goeden waracheghen generalen pays, den lande van Vlaender, ende dat men omme draghen zoude den weerdeghen glorieuzen lichame, mynheere Sinte Donaes.

Item nu up den 21sten voorseyd, naer der noene, achtervolghende thinhouden van den voorseyden ghebode, vesper ghedaen zynde in de kerke van Sinte Donaes, men dede of ende huut zynder plaetse, den weerdeghen fyerter ende glorieux lichame van Sinte Donaes of ghedaen zynde, ende den weerdegen fyerter ende glorieux lichame ghestelt zynde up den hooghen houtaer van der kerke, den scriver van dezen die hoorde zeggen van vele goede mannen, als datse ghezyn hadden, ende ooc hoorden zeggen, hoe dat den weerdegen fyerter voorseyd bevonden was ende ghezyn was buuten bebloede dropelen daer an hanghende, dropelen zynde ghelyc aelst oft waren dropelen van paeljette, alzo van dien kaluere, ghelyc half bloed ende watere, ende deze

weerdeghe processye waren ghedregen up den 22[sten] dach, anno 91, ende maend voorzeyd, van huuter Burch, duer de Oochstrate, hover d'houde Muelenbrugge, voorby teclooster van den Predicaren, voorby den Braemberch, hover den Zouddyc,* hover de grote Heechoutbrugge, duer de Wullestrate ende alzo voorby de Halle, int ronde van der Merct, hover de Wisselbrugge, hover de plaetse Maubeerd, ende alzo tSinte Donaes weder in, ende int upperste hende van der Burch ghezeyt voor der Schoutheeten love, daer stond weerdeghelicken ghemaect een houtaer dien bedect met ghewieden houtaer dwale, ende becleed met gouden laken, ende int incommen metter voorzeyde processye, zo was daer up ghedaen rusten, den weerdeghen fyerter ende glorieux lichame van Sinte Donaes, ende alle de priesters van der processyen vielen hover haerleder knyen, ende alle tweerdelicke volc, ooc man ende wyf, ende daer waren ghezongen, Gode theeren, Maria zynder ghebenedyder moeder ende den glorieuzen lichame Sinte Donaes, anthiffenen, collecten, al zulc als daer toe diend, ende van daer up ghenomen ende ghegaen in den tempel van Sinte Donaes, ende daer was tofficye ghedaen met goeder manieren ende met groter gestadichede, ende int gaen van der weerdeger processye voorseyd, zo hadden in haerleder handen een barnende keersen, den capitein, bailju, schoudheeten, burgemeesters, schepenen ende raden oofdmannen ende dekenen, ende ghyngen alzo met goeder manieren ende met groter ghestadichede, ende in de stage houden in den Burch voorzeyd van den glorieuzen lichame van Sinte Donaes, doe zo verdranc een vrauwe bachten der Hudevetters plaetse. God wil de ziele ontfermen ende alle zielen. Amen.

Item up den 21[sten] dach van Wedemaend, anno 91, zo gheschiede in de stede van Brugghe, een ghevecht van

2 mannen up de plaetse Maubeert, waer of dat den eenen daer terstond dood bleef, ende dander die starf up den 24[sten] dach daer naer, in de maend voorseyd.

Item up den 22[sten] dach in Wedemaend, anno 91, doe zo gheschiede binder stede van Brugghe, een ghevecht ten Vyfhoucke, by de kerke van Sint Gillis, van 2 mannen, zo dat daer deen dood bleef. God hebbe zyn ziele. Amen.

Item up den 1[sten] dach van Hoymaend, anno 91, doe zo was binder stede van Brugghe, up de grote merct, upt voorseyde schavood, daer staende van houden tyden, daer upt voorzeyde schavood was een man ghexecuteerd metten zweerde, ende alzo ghebrocht van levenden lyve ter dood, ende het was een duudsche ende hy was van Norenberghe.

Item up den 3[den] dach in Hoymaend, anno 91, voor der noene, ten 10 hueren, doe zo was binder stede van Brugghe, gheschoten den papegay van den jongen voedboghe, ende het worde doe kuenync Pieter Losschaerd, ende het ghync als kuenync of mynheer Cornelius Mattinneye, ende hy was als doe ten tyden schoudheeten van der stede van Brugghe, ende tparuer van den boghe voorzeyd, was als doe ten tyden, anno voorzeyd, blaeu ende groen, ende tdblaeuwe dat stond boven.

Item up den 4[den] dach van Hoymaend, anno 91, doe zo was binder stede van Brugghe, ter hallen huut, metter clocke, metten heere ende de wet, naer dhoude costume, gheboden eene devote processye generale, ende dat men die draghen zoude van huuter Burch, duer de Oochstrate, hover dhoude Muelenbrugge, voorby den clooster van den Jacopinen, voorby den Braemberch, hover den Soudyc, hover de grote Eechoudbrugghe, duer de Wullestrate toot up de grote merct, voorby de halle, duer de Steenstrate tooten Westvleeschuuze, duer Sinte Marye srate, ende alzo toot in de kerke van Onze Liever Vrauwe, ende in deze devote processye dat men daer

mede omme draghen zoude tweerde heleghe ghebenedyde helich bloed Chisti Jhesus, zo alst dede, ende daer waren mede ghedreghen meer dan 300 barnende toordsen ende die alle besteken met roozen, rood ende witte, voord zo ghyngen alle die van den 4 hoordenen, kindren ende priesters, alle ende elc metten bloten oofde ende een barnende keerse in de hand, ende ooc alzo achtervolghende de 7 prochye kerken, houd ende jonc, ooc elc metten bloten oofde, ende een wasse barnende keerse in de hand, ende zo menich 100 menschen van den ghemeenen lieden ooc alle van der ghelyke, voord in de voorseyde processye van Sinte Donaes, vooren naest den kindren, zo ghync mynheere Gillis de Baremaker, als busschop, an hebbende een goudin koorcappe rood goudin fluweelen laken, ende een goudin mytre up zyn ooft, ende een goudin krootse, ende an zyn rechterhand 4 goudin ryngben, ende alzo ghevende den volcke de benedicxye, ende hy ghync alzo als busschop van Sarepten ende Suffregaen ende stede houder van den busschop van Doornicke, naer hem achtervolghende, in den middel van der voorzeyde processye van Sinte Donaes zo ghyngen 2 priesters als dyake ende subdyake ghegerruut, ende daer boven an hebbende, elc een blaeuwe fluweelen koorcappe met goude bewrocht, ende elc in zyn hand een goudin staf, daer naer volghende het zoete, weerdich, helich, ghebenedyde helich bloet Cbristi Jhesus, ende daer betrend gaende van der stede van Brugghe weghe, 6 garsoenen van der stede, ende elken garsoen voorzeyd, hebbende in zyn handen een barnende toordse van 3 ponden, ende an elke toordse voorzeyd, hanghende eenen schild metter stede van Brugghe wapene, daer naer achtervolghende 6 nottable mannen, elc in haerleder handen hebbende ooc een barnende toordse van 3 ponden, ende die 6 toordsen voorzeyd, waren ooc gheschildert metter cleedynghe van den heligen bloede.

Voord daer naer achtervolghende, mynheer den capiteyn, bailju ende schoudheeten, burgemeesters, ende schepenen, ende raden ende meer ander offichyers van der stede van Brugghe, elken ende elc byzondre, ooc hebbende in haerleder handen een wassen barnende keerse, ende elc alzo gaende met schoonder ende goeder wel ghemanierde hoordenancye, ende ter Hallen huut, ter veinster daer men de gheboden huut roept, daer was huut ghehangen een cleed van tappytserye, ende daer up ghehangen een schoon bard, met eene schoone weerdeghe fyguere van den almachteghen God, ende ooc van der glorieuzer ghebenedyde moeder ende maecht Maria, ende daer vooren staende 2 barnende toordsen ende 2 latoenen kandelaren, up elc staende 1 wassen barnende keerse, ende int weder omme commen, van Onzer Liever Vrauwe kerke, voor by tWestvleeschuus, duer de Steenstrate, commende up de grote merct toot voor de Halle, alle de ghemeene processyen int generale metten zoeten, weerdeghen, heleghen bloede, voor de voorseyde stond ghemaect ende ghedect een weerdelic trezoor zeere costelic ende chyerlic, met ghewieden dwalen, ende behanghen met goudin lakenen, ende met 2 zelveren vergouden kandelaren, ende .2 zelveren wyeroocvaten, ende tgebenedyde, zoete, weerdich, helich bloed was daer up gheda en rusten, ende daer was ghezongen ende ghebeden met bloten oofde, ende up de knyen en barvoed, devotelic ende weerdelicke, tgebenedyde, weerde, helich bloed, om pays ruste ende welvaerd generalic, den ghemeenen lande van Vlaendre, om de ghezondichede ende welvaerd van onzen lieven erfachtegen heerds hertoghe Phylips, grave van Vlaendre, ende voord om ghetydich weder omme thinhouden van den ghebode.

Item up den 9sten dach in Hoymaend, anno 91 voor den noene, ten 10 hueren, doe quamen, voor de Cruuspoorte

van der stede van Brugghe, 600 mannen van oorloghen te peerde, met 3 standaerden ende 400 voedgangers, met 4 pingoenen ende met 6 metalen serpentinen, ende quamen huuter stede van Hardenburch alzo omme te commen in de stede van Brugghe, ende zy hadden tHardenburch ghelegghen 21 weken 3 daghen min, ende de stede van Brugghe was hemleden hondseyt by den capitein, ende den oofdmannen van der stede van Brugghe, daer den ghemeenen man van der stede van Brugghe zeere blyde omme was, ende zy trocken van der Cruuspoorten voorzeyd, naer de Gendpoorte, hover de Steenbrugghe, tooter stede van Houdenburch.

Item up den 15sten dach in Hoymaend, anno 91, doe zo waren eeneghe engyenen gebrocht binder stede van Brugghe, ter vesten van der stede, ende zy waren gheprouft up den 16^{den} dach in de maent voorzeyd, naer der noene, up de veste, thenden van der Ganestrate, ende het waren 2 metalen serpentinen, ende ooc up de veste bachten den clooster van Sinte Clare.

Item up den 16sten dach van Hoymaend, anno 91, voor den noene, ten 8 hueren, doe zo quamen de quaedwillende der stede van Brugghe, van huuter stede van Sluus, zy quamen toot voor de Gendpoorte ende voor de Cruuspoorte vander stede van Brugghe, ende namen daer vele beesten, peerden, coyen ende schapen. Men zeyde van diet wel wisten, als datse daer namen buuten upt veld, 300 coyen ende 40 peerden, ende noch 42 coyen, ende 200 schapen, ende 20 manoofden ghevangen, honder mannen ende knechten.

Item up den 19^{den} dach in Hoymaend, anno 91, doe zo was binder stede van Brugghe ghemaect een schavood, tsnuchtens ten 7 hueren, en daer zo was up gheexecuteerd van zynen lyve met den zweerde ende alzoo gebrocht van levenden lyve ter dood, eenen geheeten Fransoys Ridsaerd, ende was binder stede van Brugghe een vry vleeschhauwer,

ende hy was begraven, wand de heere gaf hem zyn kerchof.

Item up den 22sten dach in Hoymaend, anno 91, doe zo quamen de quaedwillende der stede van Brugghe toot voor de Cruuspoorte van der stede van Brugghe, ende haelden daer 24 coyen.

Item up den 24sten dach in Hoymaend, anno 91, voor der noene, doe zo was binder stede van Brugghe, up de veste van der stede voorseyd, gheschoten den papegay van den handboghe, up deerste muelne naest der Cruuspoorte, daer men den gay pleeicht te schietene naer d'houde costume, ende het quam daer als kuenync van den boghe voorseyd, eenen Jacop Heyndricx, ende was te Brugghe een vry tegeldecker, ende hy hadde kuenync gheweeist 2 jaren achter een, ende hy ghync als doe kuenync of, ende het worde doe kuenync een crudenyer ende hiet Trepeper, ende hy woend tiegen hover tSprinchenhof, ende tparuer van der schoterye voorseyd van den handboghe, was up dat jaer voorseyd liebd blaeu ende doncker thaneyt.

Item up den 25sten dach in Hoymaend, anno 91, voor de noene, ten 9 hueren, doe zo quamen de quaedwillende der stede van Brugghe huuter stede van den Sluus, ende quamen toot voor de Cruuspoorte van der stede van Brugghe, in fayten van oorloge, ende namen daer grote menichte van coyen, alzo men zeyde toot 400, omme te leedene ter stede van den Sluus, zo varre als dat eeneghe ruuters van oorloghe, als doe ten daghe voorseyd, waren in de stede van Brugghe Ingelschen ende ander die slougen huut met 2 trompetten, ende achterhaeldenze te Moerkerke brugghe, daer geschiede al zulc een gevecht als datse hemlieden den....

DIT ZYN DE POINTEN ENDE ARTICLEN VAN DEN PAYSE BEGREPEN TUSSCHEN DEN CONINC VAN DEN ROMEYNEN OVER EEN ZYDE, ENDE DEN DRIE LEDEN SLANDS VAN VLAENDRE MET HAEREN ADHERENTEN, OVER ANDER ZYDE, DEN 10sten DACH IN MEYE INT JAER 1488.

Eerst dat de drie leden slands van Vlaendren hebben belooft ende zullen ghehouden zyn te stellene den voorzeyden coninc up zyne voeten ende vryheyt ende liberteyt omme terstont te vertrecken daert hem ghelieft, dies zal hy laten in verzekerthede ende ostage binnen der stede van Brugghe, den marcgrave van Baden ende den hertoghe Chistoffels in Beyeren, ende binnen der stede van Ghendt met Phylips van Cleven heere van Wynendale.

Item den welcken marcgrave hertoghe ende mer Phylips ter bede ende begheerde van den coninc zullen zweeren upt heleghe hout des crucen, ende upt heleghe evangelie, ende ooc up haerleder heere ende trauwe, dat zy uut den vooseyden steden niet sceeden en zullen toot ander stont, dat alle de pointen ende articlen begrepen in dezen jeghenwoordeghen pays, wel ende duechdelic vulcommen zullen wesen.

Item ende in noch meerder verzekerthede den coninc heift begheert ende ghebeden den voorseyden mer Phylips, dat waert dat hy in eenich ghebrec ware te vulcommene de

voorseyde pointen of dat yement van hy zy in favuere van hem ofte andersins hem vervoorderde eenich belet daer in te doene, dat in dien ghevalle de zelve mer Philips zal ontlast zyn ende de coninc ontlast hem van allen heeden die hy hem ghedaen mach hebben, ende zal assisteren ende by staen den voorseyden van Vlaendre tjeghens den voorseyden coninc, met alle zynder macht ende cracht, ende daer of zal mer Philips eedt doen ende geven zyne brieven den voorseyden van Vlaendre zulcke als daer toe dienen ende behooren zullen.

Item, ende boven dien de coninc heeft gheconsenteert, gheordenneert ende belooft den ghedeputeerden van den staten van den lande van Brabant, Henegauwe, Zeelant ende Namen, ende van der staten van Valenchyne, Ruscle ende Duwagey ende andre tjeghenwoordelic vergadert binnen der stede van Ghendt, dat zy niet en scheeden van der zelven steden, nemaer daer bliven statewys al of zom toot den pays van Vranckryk de unye ende alianche tusschen den landen ende alle andre pointen deser materie aengaende, ghesclooten ende verzekert zullen wesen.

Item den coninc heeft belooft ende es ghehouden ter stont te doen cesseeren zyn volc van wapene van allen exploten van oorloghen, ende hetzelve volck mitsgaders alle zyne garnisoenen te doen sceeden ende vertrecken binnen 4 daghen naer dat hy in zyne vryhede ghestelt zal worden of wezen, ende binnen 4 daghen daer naer huut allen andren landen of eer eist moghelic, ende zal bezoorghen ende bescudden tselve volck in zyn vertrecken, noch honder weghene zullen barnen, pilieren, vanghen, rooven, rensoeneren noch eeneghe andre quaden doen in de zelve landen, ende ooc dat zy gheene ghevangenen met hemleden leeden zullen huut Vlaendre, nemaer zullen gehouden zyn die te stellene, ten

redelicken rensoene, zonder die te moghen vervoerene.

Item inschelicx de voorseyde van Vlaendre zyn ooc ghehouden terstont te doen cesserene haer volck van wapene ende garnisoenen van allen exploiten van oorloghen, ende de zelve te doen vertrecken huut alle den landen, ende zullen wachten dat van hemlieden den zelven lande gheen quaet noch achterdeel toecommen en zal ende ooc bezoorghen datter gheen ghevanghenen vervoert en worden, maer die te stellene ten redelicken rensoene.

Item ende ten hende dat de coninc te bet zal moghen doen sceeden ende vertrecken zyn volck van wapene ende garnisoenen, zo hebben de staten van alle den voorseyden landen hem gheconsenteert te betalene, binnen eender maendt eerst commende, de somme van 25 duizent ponden van 40 grooten tpond, met condicien waerdt dat zelven volc ende garnisoenen niet en vertrocken ende zyn huut alle den voorzeyden landen binnen den voorzeyden tyden, dat in dien ghevalle de voorzeyde 25 duuzent terstont behoort zullen zyn in betalinghe van den andre volcke van wapene, om by nachte, om dat anders niet ghescien en mach, tvoorseyde volck te wederstane ende veriaghene, volghende der alianche die daer of tusschen allen den voorseyden ghedaen es ende ghemaect.

Item bet voort de coninc consenteert ende es ghehouden terstont te stellene alle de sclooten, stercten ende plaetse van den lande ende graefschepen van Vlaendre, in den handen van myne heeren van de bloede, ten profyte van onzen harden gheduchtegen prince ende natuerlic heere den hertoghe Philips zinen zone, omme daer in ghestelt te zyne al zulcke casteleynen ende officiers alst behooren zal, naer den rechten ende privilegen van den lande ende by advyse ende consente van den voorseyden drie leden achtervolghen der voorseyde alianche.

Item den coninc by der nerstegher bede van mynen heere van den bloede, ende van den ghedeputeerden van den voorseyden staten, ende ooc ter ootmoediger begheerte van den poorters ende inghezetenen van der stede van Brugghe, heift gheaboleert, vergheven ende quyte gescholden ten eeuweghen daghen het vanghen ende de detencie van zynen edelen persoon, metgaders altguen datter ghebuert of ghesciet es vooren of naer, by wien, hoe ende in wat manieren, het zy dat vergheven geheel ende als niet ghebuert.

Item de coninc heift belooft den voorseyden van Vlaendre te ontlastene ende quyt of quyte te houdene jeghens onzen voorseyden natuerlicken princhе zinen zone, ende tjeghens alle de landen diet naermaels an gaen mach, zoude moghen vul al zulcken juweelen ende tapit tapytcherien als hy naer den pays van den jare 85 gheereech huut hueren handen toebehooren onzen voorseyde princhе.

Item de voorseyde van Vlaendre, alzo wel int yncle als int particuliere, zullen blyven in al huerleder rechten, privilegen, vryheden, costumen ende usagen in zulcker wys, als zy gheweest hebben van houden tyden zonder te lettene of hooghemerc te hebbene, up tghuent dat ghedaen mach wesen in prejudicie van den zelven rechten ende privilegen, in wat manieren het zy, ende zullen alle brieven van obligacien ofte anderzins, die ghemaect zyn ter contrarie, weder ghegeven als ghecasseert ende te nieuten ghedaen.

Item de coninc heift belooft dat hy nemermeer en zal doen noch procureeren ghedaen te zyne directelic noch indirectelic, eeneghe zaken, die commen of keeren zouden moghen in prejudicie of scade ende achterdeele van den voorseyden lande ende graefscepe van Vlaendre, noch ooc den coopman, noch der coopmanscepe van den zelven, ende indien dat eeneghe zaken ghedaen es ter contrarien, by

hem ofte den zynen, hetzy by gheestelicke censure ofte andersins, die zal hy terstont wederroepen ende te nieute doen, ende hy zal gheven zine brieven van verzekerthede alle den cooplieden ende andre diese heesschen zullen, omme vredelic te moghen gane ende rondscrieven in huerleder coopmanschepe, ende andersins in Duudsche landen, ende al omme eldre, zonder ter cause van zaken voorleden ghetravelgiert of ghemolesteert te zyne in lyve, noch in goede, noch andersins, in wat manieren het zy.

Item ende omme de verzekerthede van al dat voorzeyd es, de coninc zal zweeren up de heleghe evangelie, upt heleghe hout des cruce, upt canon van der messe, ende upt heleghe Sacrament ende upt lichame van Sinte Donaes, dat hy, zonder inbreken, onderhouden zal ende vulcommen dit tracteit van payse, van pointe te pointe, zonder nemermeer te doen of te procureerne ghedaen te zyne yet ter contrarie, ende zal hem stellen ende submitteren tallen kerckelicken censuren, niet teghestaende de privilegen die hy als coninc van den Romeynen of anderssins hebben mach ter contrarien.

Item ende boven dien zo zal hy daer of gheven zyne opene letteren ende brieven bezeghelt met zynen zeghele de welcke gheconfirmeert zyn zullen by onzen heleghen vader den Paus, by den Keyzere, zynen vadre, by den zeven cuervuersters, by den voorseyden heeren van den bloede, ende by den staet, van alle den voorseyden landen, ende contentemente van die van Vlaendre, ende ooc by den busscop van Uutrecht, ende van Ludchen, ende den hertoghe van Cleven ende Ghulekin, de welcke beloven zullen ende hemleden verbinden niet te ghevene, eenich passage duer huerleder landt of revieren eeneghe volcke van wapene, dat zoude willen commen oorloghen up Vlaendre.

Item de coninc consenteert, belooft, ende zal hem verbin-

den dat waerdt, het welcke God werde, dat in eenegher manieren hy yet dede of ghedochte te doene tjeghen dit tracteit of eenich point van dien, dat in dat cas, zonder andre of meerdre declaracie daer of te doene, mynen voorseyden heeren van den bloede, de heeren van der oordene van den ghulden vliese, de heeren van den staten ende inghezetenen van den voorseyden lande zullen ipso facto nu als dan, ende dan als nu, ontsleghen zyn van huerleder eede ende ooc ontlast van allen beden, subvensien, pensioenen ende andre lasten hem gheconsenteert of te consenteerne ende van allen achterstellen van dien, ende jnsgelicx die van Vlaendre, van den voorseyden pensioenen, ende voorseyde andre landen sciedende van zynder subjectie ende onderdanichede zullen ghehouden zyn te assisteerne ende te secoureerne de voorzeyde van Vlaendre, ende van dan voort zullen gheregiert zyn ende gheghouverneert onder de name van onzen natuerlicken prince, by den advyse van den voorzeyden van den bloede ende van den rade, in elc landt, alzo die van Vlaendren nu gheregiert worden.

Item ende dit jeghenwoordeghe tracteyt van payse zal gheconfirmeert worden by den coninc van Vranckericke, ende als naest ende baerblyckenste hoor van onzen voorseyden natuerlicken prince, ende ter cause van der coninghinne zynder ghezelnede, dochter van den voorzeyden coninc.

Item desghelicx ter bede als boven, de coninc heift vergheven al tghuent dat by den drie leden slands van Vlaendre ende elcker van hemlieden int generale ende particuliere mesdaen of mesbruuct mach zyn, tjegens zynen edelen persoon voorseyd, het zy adhererende den volcke van Brugghe, houdende den coninc ghevanghen in huerleder name, hem doende viantscip ende oorloghe, up hem zelven ofte gadere

blamerende ofte injurierende hem ofte den zynen, by faylen, by woorden of andersins, in wat manieren het zy, zonder ter cause van dat voorseyd es of eeneghe andre zaken voorleden, hemlieden nemermeer yet te heesschene int generale noch int particuliere in live of in goede, buuten of binnen den lande of andersins in eenegher manieren.

Item de voorseyde van Vlaendre ter contemplacie van den voorzeyden coninc, ende van myne heeren van den bloede, ende ter begheerte van den ghedeputeerden van den voorseyden staten hebben vriendelic ende liberalic vergheven ende quyte ghescolden alle luchteren, injurien ende violencien die hemleden ghedaen hebben gheweist uut causen van divicien, by wien, hoe, ende up wat manieren het zy, zonder eeneghe excepcie ofte resynacie, alzo wel int consenteren van Duudschen zettynghen, zonder eendraegtich consent van den leden of andersins, dat ooc vergheven als niet ghesciet ende consenteeren dat elc passivelic up den zynen in den staet dat hem vynden zal, zonder ter cause van den zelven hemlieden nemmermeer yet te heeschene ofte verwytene.

Item waerdt dat yement handelynghe ghehadt hebbende van eeneghe pennynghen, het zy van den coninc ofte van onzen harden gheduchten heere ende prince den hertoghe Phylips of van eeneghen steden, of casselrien of landen hem ghemeshuuseert hadde in zyne administracie, ende dat men bevonde dat hy se gheappliqueert hadde te zynen singulieren profyte, eeneghe van den voorzeyde pennynghen gehouden zyn zal daer ofte audwardine ende te rechte te stane, daer ende alzoot behooren zal.

Item ende om zelve redenen de coninc moverende, ende zonderlynghe omme te scuwene alle questien ende processen die ter cause van appellacie gheinterjecteert by die van

Vlaendre ghescepen waren te rysen, zo heift den coninc, ter contemplacie ende bede als boven, gherenonciert ende ofghegaen van zynder voochdien in Vlaendre, ende heift gheslaect den zelven van Vlaendre van allen heeden, die zy hem in die qualitheyt ofte andersins ghedaen moghen hebben, ende consenteert dat tzelve landt ende graefscip in alle zyne leden voordan zal zyn gheregiert ende gheghouverneert, onder den name van onzen voorzeyden harden, gheduchteghen prince ende natuerlic heere, alzo wel in souvereintheyt als anderssins, van mynen heeren van den bloede, ende van zulcken raden als de zelve myne heere daer stellen ende ordonneren zullen, by den advise ende consente van den voorseyden drie leden ende staten van Vlaendre, achtervolghende der eendrachticheyt.

Item mids welcke renonciacie, de voorseyde van Vlaendren hebben gheconsenteert jaerlicx te betalene de coninc, om zyn onderhout, de somme van *(uitversleten)*, gheduerende de onbejaerthede van onzen voorseyden natuerlicken princhе, de welke hy heffen zal by den ontfanghere van Vlaendre, ten tween payementen tsjaers, te wetene, de eene helfsceede telken Kersmesse, ende dandre te Sint Jansmesse, daer of het eerste payement vallen zal te Kersavend eerst commende, zonder dat de zelve coninc yet meer zal moghen begheeren of heffen int zelve landt, up tzelve graefscip van Vlaendre, ende mids dezen, zullen alle achterstellen die men schuldich wesen mach, ter cause van der subvencie of gheboden voorleden ofte anderssins, quyte zyn.

Item den coninc accepteert den pays, die den coninc van Vranckryke ghepresenteert heift by zine besclootene ende opene brieven, den voorseyden lande van Vlaendre ende allen andren, die metter zelve drie leden zullen willen volghen ende verclaersen an den pays van den jare van 82

ende es te vreden dat alle dandre landen hemlieden verclaersen an den zelven pays, ende hy zal confirmeren, ratificeren ende onderhouden zonder breken, al tghuent dat by zyn ambassaduers up dat hy daer eeneghe zenden wille, of by den ambassaduers van den zelven staten zal ghemaect ende ghesloten zyn by den coninc van Vranckricke ofte zyne ghedeputeerde.

Item insghelicx de coninc es te vreden in de unye, alianche ende goede eendrachtichede, die de staten van den lande onderlynghe ghemaect ende ghesclooten hebben, omme de welvaerd van de pollicye, ende den ghemeenen profyte van den zelven lande, ende heift belooft te auctoriseerne, confirmeerne ende ratifieerne de zelve unye ende alianche ende ceure van onzen voorseyden natuerlicken prince, ende ooc als voocht ende gouvernement hebbende van den andren landen, ende ooc die te houdene ende te doen houden van pointe te pointe, zonder nemmermeer daer jeghens te commene, noch te laten commene in eenegher manieren.

Item de coninc heift belooft te stellene den persoon van onzen natuerlicken prinche in den handen van mynen heeren van den bloede van der moederlicker zyde, om voordan heerlic gheregiert te zyne, ende thonderhouden up den staet die men hem maken zal, ende zal worden vervoert van lande te lande, by tyden ende oordenen al zoot tanderen tyden gheconsenteert ende gheadviseert heift geweist, ofte alzo men om tbeste adviseren zal makende den zelven staet, ende ten onderhoudene van den welcken, de staten van alle den landen contribueren zullen by raten ende by porcien.

Item ende waerdt zo dat dit tracteyt ghemoliert of in ghebroken warde by wien het ware, de zelve zal ghecorrigiert ende ghepuniert warden, in exemple van allen andren, zo waer dat zy wonden of ghecrieghen warden, als infractuers van payze.

Item waerdt ooc, dat naermals by eeneghe van den contractanten dat tracteit in breken warde in eeneghe van zynen pointen ende articlen, dat nochtans tzelve tracteit van payse vanc zal hebben ende macht, ende men zal daer of de reparacie moeten volghen by justicye, zonder te procederen by weghe van fayte.

Item waerdt ooc dat eenich van den voorseyden of andre, by delaye, of negligencie, of andre ghebreken, zyne zeghelen niet en hynghen ant zelve tracteyt, dat nochtans daer omme tzelve tracteyt niet zyn en zal van minder affectie.

Deze voorzeyde pointen ende articlen waren ende zyn vulcommen by den voorseyden roomschen coninc by zynen eede te Brugghe, up de maert, present alle den staten van den landen, den 16sten dach in Meye, int jaer ons heeren, duust vier hondert 88.

Dit es tractaet van payse ten love Gods ende der maghet Maria, en ter heeren ende contemplacien van zeere hooghe excellent, ende zeere moghende princhc de kerstenen coninc van Vranckericke, tusschen zeere hooghe, excellent ende moghende princhc dc coninc van de Romeynen, alzo wel in zinen name, als in de namen van minen heere de ertschertoghe Phylips van Oostenricke, grave van Vlaenderen, zinen zone, bonder zine jaren, ter eender zide, ende de landen van Vlaenderen ter ander zyde.

Ende eerst de voorseyde heere coninc van de Romeynen zal ghereintegreert wesen, geheel ende al, in de monbournye ende voochdye van mynen voorseyden heere de eertschertoghe minen heere Phylips, zinen zone, grave van Vlaenderen, ende in dye namen zal hebben tvulle ende geheele gouvernement van de voorseyde landen en graefschip van Vlaenderen, in zulken state, auctoriteyt ende honderdanicheit als hy die hadde voor tbeginsel van de laetsten differenten

tusschen die van Ghend, Brugghe ende Ypre, ende huren adherenten.

Item de guene, die zichtent den begunsele van de voorseyde differenten hebben ghezyn in wetten in de voorseyde stede Gend, Brugghe ende Ypre, zullen supplyeren in alder reverencyen ende oodmoedichede, den voorseyden heere ende Coninc van den Romeynen in zinen persoon, of in den persoon van de ghonen die daer toe ghestelt zal wesen van zinen weghe, dat de geliefte van den voorseyden heere coninc zi hemlieden tondfanghen in zin gracie ende hemlieden te verghevene alle de mesdaet, die zi hebben moghen ghedaen ende ghecommitteerdt jeghens hem, ende minen vorseyden heere de eerstschertoghe zinen zone, ende zullen zegghen dats in dien zyt te doene hadden, dat zyt nemmermeer doen en zouden, welcke requeste zi doen zullen in elc van den voorseyden steden, of voor de poorten van den zelven steden, alzoot best ghelieven sal de voorseyden heere coninc van den Romeynen, ende by elc van den voorseyden wetten, ende de gonne die daer commen sullen, dat die zullen ghecleed wesen met zwarten omgegord, metten blooten oofde, ende up haer knyen.

Item op tguend dat d'ambassaduers van den voorseyde heere coninc van den Romeynen gheheescht hebben thuus van Cranenburch, ghezeten up de merct van Brugghe, gedemolieerd te zine, ter cause dat de zelve heere coninc daer gehouden was, ende dat in de stede van dien gheconstruerd zi eene capelle, met zeker fondacien, tes gheaviseerd dat dit point ende artykel zal versteld worden, toot dat hem de twee conyngen zin zullen, daer of dat mencie ghemaect es int tractaet van Francvoord, de welcke heeren zullen avizeeren tghuend dat daer of behoord ghedaen te zine, omme twelvaren ende tverzekerthede van dezen payse, ende inschelicx

zullen avizeeren up zekere andere fondacien, die de voorseyde ambassaduers gheheescht hebben ghedaen te zine in de voorseyde steden van Gend en Brugghe, omme de remedye van de zielen van den ghonen die gheexecuteert hebben geweest gheduerende de voorseyde differenten.

Item om te doen rumene tvolc van oorlogen van den zelven heere coninc van den Romeynen huuten lande van Vlaenderen, ende wederkeeren in zine goede gracien, ende ooc huut consideracien van den grooten verliese, schade ende interesten, die den voorseyden heere coninc ende minen voorseyden heere den eertschertoghe zinen zone hebben ghehat, indien dat zy niet ghebruuct en hebben van den voorseyden lande gheduerende de voorseyde differenten, van den welcken lande dien tyt hanghende zi geen prophyt ontfangen en hebben, die van den zelven lande van Vlaenderen zullen betalen den voorseyden heere coninc van den Romeynen de somme van 300,000 goudin cronen, te 5 schs 10 deniers elc stic, comt ter somen van 320 duyzent ℔ gr. of de weerde die betaelt zullen wesen in gelde, loop hebbende int voorseyde land, van naer de reduccie die huer doen zal van der munte bi den voorseyden coninc heere van den Romeynen, ende de staten van den zelven, ter welker reduccien de voorzeyden van Vlaenderen als nu consenteren daer of hem payement doen zal in dry jaren, ende in dry terminen, elc jaer te wetene, te Kersmesse, Paesschen ende Sint Jansmesse, welc es voor elc jaer therde van de voorseyde somme, behouden dat omme tseer te doen vertreckene tvolc van oorlogen huuten voorseyden lande van Vlaenderen, de payementen van den tweeen eerste terminen zullen hem doen te Karshavende eerst comende, van welcker somen van 325 duyzent ℔ gr., minen voorseyden heere de eertschertoghe hebben sal zeswaerf 20 duyzent ℔ gr., ende mine vrauwe de hertoginne Margriet de

Duvagiere 21 duyzent ℔ gr., om de schade dien hebben ghedaen gheweist, aengaende de voorseyde differenten, dewelke vrauwe boven dien zal betaelt wezen zulke reste als men huer schuldich noch mach wesen, by dien voorseyden van Vlaenderen, ter cause van composicien by hemleden ghedaen anno 85, ende aengaende Guy De Baenst, Jacop Dhonche, Jacop Hammaert ende andre beschaedige buuten exploite van orloghen, omme de welcke de voorseyde ambassaduers van den voorseyden coninc van den Romeynen hebben clachten ghedaen, zy zullen ooc hebben up de voorseyde principale somme, de somme van 40 duyzent ℔ gr., die zullen ghedestribueerd worden ende honder hemlieden ghedeelt, by oordonnancien ende ter goeder ghelieftе van de voorseyden heer coninc van den Romeynen.

Item ende dat de demeynen van den voorseyden lande ende graefschip van Vlaenderen zal weder ghestelt ende gheoordeneert weesen, also het was binnen den levene van wylen hertoge Phylips ende hertoghe Kaerle, heeren van den voorseyden lande, behoudens de partyen vercocht ende verzet by hemlieden, ende by wylen de vrauwe hertoginne Marie, gravenede van Vlaenderen, haerleden dochter.

Item dat de voorseyde van Vlaenderen vulcommen zullen tghuend dat begrepen staet in een zeker artikle van den tractaet van Francfoort, mencyon makende van ghevangenen dien gheleed waren te Gend, ende al naer thinhouden van den zelven artykle ende alst of hier in gheinsereerd waren, ende zal bliven mheer Wulfaert van Pollem quite ende ongheHouden van der trauwe ende beloofte, die hy ghegeven mach hebben den voorseyden van Vlaenderen oft andre voor hemlieden.

Item dat up tpayement van de voorseyde 525 duyzent ℔ gr. zal ghedaen worden de voorseyde stede van Ypre, aen-

gaende haerleder porcye, zulker moderacye als men ghewone es, als eeneghe princhc, gheinposeert ende ghestelt zynde huuten voorzeyden lande van Vlaenderen, ende tghuend dat hemlieden alzo ghemodereert werden, ende ofghesleghen zal hem recouvemereeren up de andre steden ende conmartieeren dien contunable werden, in welcke somme van 525 duyzent ₰ gr. ne zullen eenichsins contribueren dien van der stede van Audenaerde, Aelst, Dendremonde, Hulst, Nyeupoort, Vuerne, Diexmuude, Duunkerke, Berghe, Burborch, Grevenynghe, Vuerne-Ambocht, Berch-Ambocht, Loo ende Lombaerdsyde, ende indien dat in dien steden dien contribueeren zullen in de voorseyde somme, zittinghe ghemaect zy by oofde, dien van de voorseyde steden, die hem betrocken zullen hebben in de oobedyencye van den voorseyden heere coninc van de Romeynen, gheduerende de voorseyde differenten ne zullen daer in eenichsins niet ghezet worden.

Item dat omme twelvaren ende verzekerthede van dezen payse, es ghedaen vulle, generale ende gheheele abolicie ende perdoen alle de ghone die hem honderwonden hebben van den voorseyden differenten, sichtent den jare van 82, ende als angande eeneghe die gherezerveert waren, by den payse van Vlaenderen, anno 85, zy zullen ende zyn begrepen in dezen presenten pays, om de heere ende reverencie van dat den coninc belooft heeft daer of instancie te doene, ende dat den coninc van den Romeynen, zynen schoonvader, hem wel zoude willen ghelieven in meerdere zaken.

Item, dat alle bannyngen van wat partyen ghedaen hebben gheweist spruutende van den differenten particuliere of gouvernuers van den voorseyden lande, sichtent den payse anno 85, zullen ende zyn ghedaen te nieten ende alle rancunen, injurien ende quaedwillichede vergeven, ghereserveerd

de gonne daer of proces es, welcke processen zullen weder ghezonden worden daert behooren sal, naer tractaet van payse van den voorseyde jare 82 ende tartikle daer of hier naer gheroerd zal worden.

Item, dat elc van deendre partye, ende van der andre, zal wederkeeren tot alle zyne goedinghen, waer die gheleghen zyn int keyserrycke of int conincrycke, ende int land van minen voorseyden heere, eertschertoghe, naer de artyklen ende provisie van den voorseyden payse, anno 82, ende van den voorseyden tractate van Francfoort.

Item, dat al tghuent dat heeift gheweeist ghegeven of quite ghescholden van de vruchten ende incommen van herven of achterstellen van renten, alzo wel up den lichame van der steden, als up den particulieren toebehoorende den gonnen, die doe waren in partye contrarye, zal bliven ghegeven ende quite ghescholden, ende men zal daer of niet moghen vervolch ghedaen worden : ende of de persoonen, goedinghe of commerschepe van den poorters of inwonende van den steden, van der partyen van den voorseyden twee kuenynghen, of van de voorseyde lande van Vlaenderen, die schuldich waren, de voorseyde renten waren als nu of int toecommende tyden ghearesteert of becommert over de voorseyde achterstellen, ghegeven of quite gescholden, tvoorseyde belet zal ter stond geweerd wesen.

Item, dat den voorseyden heere coninc van den Romeynen, als vader ende memboor van den voorseyden minnen heere den ertschertoghe zynen zoon, zal gheven zulke ordre ende policie, int voorseyde land van Vlaenderen, de coopmanschepen daer loop zal hebben zekerlic ende paysivelic, ende dat die van Vlaenderen, die hem vinden zullen in de landen ghebuers zynde, ne zullen niet becommert wesen, in live noch in goede, by lieden van oorloghen, noch andersins,

omme diensten of zaken toeghecommen in voorleden tyden.

Item, omme tvuldoen de somme van den pennynghen die men zal moeten ferneeren ter causen van dezen presenten tractate, de voorzeyde heere coninc van de Romeynen, als vader ende voocht van minen voorseyden heere, den eertschertoghe, zal consenteeren dat de voorseyde steden van Gend, Brugghe ende Ypre, ende andre contribuable ter somme boven verklaerst, moghen vercopen renten up hemlieden, ende daertoe als nu de voorseyde heere coninc de zelve auctorizeert, ende ooc hy auctorizeert de vercopynghe van de renten, die vercocht hebben gheweeist ende verleden by den zelven steden, gheduerende de voorseyden differenten, alzo varre, als tghemeente daer in gheconsenteerd zal hebben, inder manieren ghecostumeerd.

Item, intschelicx al dat ghedaen es ghezyn, ghedeurende de voorseyde differenten, huuter name van minen voorseyden heere, den eertschertoghe, int selve land van Vlaenderen, by minen heere Phylips van Cleven, als zynen stedehouder de camer van rade, de ghecommitteerde ter financien, demeynen, ayden, audiencie van rekenyngen, ontvangers generael ende perticuliers tresoriers van oorloghen van den consistorium, meesters ende officyers van den munte, zal bliven ghedaen, ende ne zal daer of niet gheretricteert worden, behoudens in alzo varre als men zoude moghen verzet hebben, of ghealigiert eenich dync van de zelve demeyne of andre rechten toebehoorende minen voorseyden heere den eertschertoghe.

Item, ende up tghuent dat mynen voorseyden heere Phylips van Cleven heeift ghedaen verzoucken omme ontfanghen te zine, te vertoghene in alder heeren en reverencie, zine justificacie, ende ooc dat hy onderhouden zy in de staten, officien ende pensioenen, die hy altoos gehad heeift van den

zelven heere, coninc van den Romeynen, ende eerdshertoghe van den welcken hy hem continuelic gehouden heeift ende houtzeereoodmoedich maech dienareende honderzate, es ghezeyt gheweeist dat de voorseyden mynen heere Phylips begrepen es in tractaet van Francfoort, ende dat den kerstelycken coninc zal spreken van dezen requeste, metten coninc van de Romeynen zinen schoonvader, als hy hem zien zal.

Item, dat staple van Brugghe ende de nacien zullen commen, om de welvaerd ende coopmanschepe, ghehouden ende onderhouden wezen, alzo zy van allen heeren in houden tyde ghezyn hebben, in de voorseyde stede van Brugghe.

Item, dat de processen die weesen zullen in den grooten raet van de voorseyde heere coninc van de Romeynen ende eerdschertoghe zinen zone, omme zaken van den persoone of van de goedynghen zynde in resoorte van den hove van den parlemente, te Parys zullen gherenvoyert wezen, naer thinhouden van de voorseyden artykele van den payse van 82, ende by faute van renvoye, die partyen die dat aengaen zullen, te moghen voorzien by justicie daer dat behooren zal.

Item, dat van de sentencien, gegeven by dyfauten of contumacien, van der eender partye of van der andere, ghedeurende de voorseyde differenten, zal ghedaen zyn in ghelykerwys alst in ghelycker zaken gheoordeneerd ende gheavizeert es, by den voorseyden payse, anno 82.

Item, op dat de ghevanghenen van oorloghen van der eender pertye ende van der andre, die betwist hebben haerleden resten, zullen ghedelivereerd worden, ende die noch niet betwist en hebben zullen ghesteld worden ten gracieuzen rendsoene ende mids dien ghestelt ter delivrancie.

Item, als aenghaende de privilegen daer of de ghedeputeerde van Vlaenderen gheantwoord hebben, dat zy geene macht en hadden te bezoenzierne in deze materye, maer in

contrarye hebben last expres te versouckene de confirmacie van al hueren privilegen, ende volghende den tractaet van den payse, anno 82, het es gheapointeert gheweeist dat de voorseyde van Vlaenderen zullen honderhouden worden in de privilegen ende huzagen, daer of dat zy ghebruuct hebben bin den levene van wylen hertoghe Phylips ende hertoghe Kaerle, ende van te vooren by wylen van heeren voorzaten graven van Vlaenderen : ende alzo varre aelst aengaet de nyeuwen previlegen die zy vercreghen hebben sichtent de dood van wylent hertoghe Kaerle, ten eersten ziene ende vergaderynghe van den tween kuuninghen, zy zullen zenden haerleder ghecomitteerde hebbende macht, instructie ende last suffisant om te labuerne up de modderacie van den voorseyden privilegen, die nyeuw zyn, en daer men vinden zal dat eeneghe modderacie behoord ghedaen te zyne. Ende by dezen presenten tractaet van payse es te nieten ghedaen tlaetste tractaet van apointemente ghemaekt in de stede van Brugghe, anno 88, ende zullen daer of de brieven weder gheven worden, als ghecasseert, ende van geender weerde.

Item, den coninc van de Romeynen ende intschelicx mynen heere den eertschertoghe zinen zone, van hem gheauctoriseert suffisantelic, zullen gheven huer letteren patenten der kerstelicken coninc, ooc die van Gend, Brugghe en Ypre, by den welken zy belooven zullen, ende zweeren up haer eere ende in woorden van trauwen als princhе, tonderhoudene, alzo wel int generale als in perticuliere, de pointen, tractaet ende den voorseyden pays anno 82, in al haer pointen ende artykelen daer in begrepen, conserveerende tfayt van Vlaenderen zonder nemmermeer te gane, noch ghedoghen ghegane te zine ter contrarye, in wat manieren dat zy, ende zullen de zelve heeren doen gheven ghelycke beloften ende bezegheltheden, by den hertoghe van Zassen, van Cleven ende van

Guleken, ende by den prelaten ende nottablen die de voorseyde van Vlaenderen over haerleder verzekerthede zullen begeeren, ende waerdt dat ghecommen warde tieghen dit voorseyde tractaet, dat God voorhoede, dat den kerstelicken coninc, als souvereyn heere van den lande van Vlaenderen, zal daer in voorzien, ende zal moghen gheven hulpe, hulpe en bystand om te doen repareerne dat ghedaen zal weesen tieghen tegen tvoorzeyde tractaet, ende ooc of eeneghe declaracien of interpetracien waren te doene hier naermals, tzal hem moghen doen over de welvaert ende onderhouden van desen payze, welc tractaet van payse boven ghescbreven heeift ten dyveerschen stonden ghezien gheweeist, ghevizenteert ende ghexameneert wel ende dylegentelic in alle zyne pointen ende artiklen, alzo wel by den ambassaduers als andre.

Extrayt van dezen payse, anno 82, *van zeker artykelen dienende omme warachtich bescheed te wetene van thinhouden van zeker artiklen boven ghescreeven, die hem meest reformeeren totten voorzeyden payse*, *anno* 82.

Item, zullen bekennen de voorzeyde hertogen, en staten, den coninc ende resoort int graefschip van Vlaenderen, alzo dat gheweeist is in voorleden tyden, ende belooven dat den voorzeyden hertoghe Phylips, commende ter houde, hy zal doen de trauwe manschip ende diligencie diere toebehooren, ende daer of zullen gheven brieven mynen voorseyden heere den hertoghe van Oostenrycke ende den drie leden van Vlaenderen.

Item, den coninc van zynen chertaine sciencie, macht ende auctoriteyt heeift gheconfirmeert ende confirmeert alle privilegen, houde ende nyeuwe, gheacordeert ende gheconfirmeert by der zelve wilen vrauwe voor huer huwelic ende by mynen

voorseyden heere den hertoghe, den hertoghe ende huer, aengaende huer huwelic, alzo wel den dry leden van Vlaenderen int generale als int perticuliere, den stede ende tghemeente van vorzeyde land van Vlaenderen, stede ende casselrye van Rysele, Duway ende St. Omaers, midsgaders alle de rechten, uzagen ende costumen van den zelven steden ende ghemeenten van Vlaenderen, steden ende casselryen van Sint Omaers, Rysele, Duway ende Oortsyes.

Item, de apellacien van den wetten van Vlaenderen an guene zyde van de lelye, die by middel of zonder middel die verheven worde int hof van de parlemente te Parys, zullen verhandert ende verkeert worden in reformacien, ende zal hem executieren tghewysde, in alzo varre alst reparabel es ter diffautive up de cause, naer de ordenancie die om welvaren ende coers van den coopmanschepe int voorzeyde land van Vlaenderen, in tyden voorleden ghemaect hebben gheweeist.

Item, by dezen payse es ghedaen abolycien generale rappeel van allen bannen, ende defauten ende continuacien der subiecten van de eender partye ende van de andre, ende van alle zaken criminele of delicten, die men hem zoude moghen anleggen, te wetene, dat den coninc by de vuldermacht ende kueninclicke auctoriteyt ghegeven heeift, ende ooc gheeift abolicie generale alle de dienaren ende honderzaten, also wel van den lande van Bourgonie als van harwaerds over, ende van helders die ghehouden hebben de partye van wylen hartoghe Kaerle, myne vrau Marie zyne dochter, van mynen heere den hertoghe ende van mynen heere zyne kindren, van alle manieren van zaken ghedaen ende gheperpetreert sichtent beghansele van der orloghen van den voorseyden hertoghe Kaerle, tsy in te hebbene ghehouden de voorseyde partye zelve ghedient te hebbene, ende gheweeist te heb-

bene in ambassaden voor hemlieden in Inghelandl, by den hertoghe van Bertaengen of elders, of hemlieden ghewapent te hebbene ende ghediend in de oorloghe tieghen den coninc, gheraden, gheholpen ende gefavoriseert by fayten, by woorden of by gescriften, de pertye oft querele van den voorseyden hertoghe ende hertoginnen, gheweeist hebben teghen hemlieden eeden, of belooften, of in eeneghe andre manieren, hoe datzy of wesen mach, gheoffenciert ende ghedelinqueert jeghen den coninc, ende verstelt hemlieden, ende schelt quyte ende vergeeift den coninc alle offencien, parame corporele ende civile, midsgaders alle peinie ende amenden ghewyst in tyden voorleden, imposeerende hier up silencie perpetuele zyner prouve, zonder dat van nooden zy eenich van den voorseyden subiecten ende dienaers hier of te vercrighene andre abolicie ende perdoen int particuliere, ende niet min die hier of brieven begheeren zullen, zullenze hebben zonder cost.

Item, ende ghelike abolicien presenteert te doene, ende doet myne voorseyden heere, den hertoghe, om te vergevene die ghehouden hebben de partye van den coninc.

Item, dat de subiecten ende de dienaers van eender partye ende van de andre, alzo wel prelaten, capelanen, edele, lichame van steden, gemeenten ende de particuliere van wat state of condicie dat zy zyn, zullen wederkeeren by hueren dignitete, beneficien, leenen, landen, eerlicheden ende andre herven, pennynghen van herven, ervelicke renten ende lyf renten, die de princhen schuldich syn, als de ghuene dien men schuldich es mynen heere van Haves up de domeynen van Hamiens, ende ooc by lichamen van steden ende particuliere, omme daer of te posseseerne ende te ghebrukene, van den daghe van payse, in zulken staet als zy die vinden zullen, dats te verstane die keeren zullen wil-

len theuren goede, by dezen payse zullen gehouden weezen in zulken possesse en ghebruczamichede van hueren dignitete, beneficien ende in de goedynghen, als zy waren voor dbelet daer up ghecommen by den oorloghen, zonder dat men hemlieden zal moghen obicieren interrupcie van possessyen of prescripsye om den tyt dat oorloghen gheduerd heeift, van datse beghonste by tyden van den voorzeyden hertoghe Kaerle, en dit niet tyeghenstaende eene giften of disposicien, te tyde of te eeweghe daghe, ghedaen in den contraryen, by den coninc in zyne party of by mynen heere hertoghe of hertoginne int huere, noch eenich declaracie van consistancie, also wel van de eendre partye als van de andre, omme de welvaerd van dezen payse zullen ghedaen zyn te niete, ende verclaerst moghen, niet tieghenstaende ooc eeneghe vercoopynghe van den zelven erven of lossynghe van den voorseyden renten ghedaen, geduerende de oorloghe, by den gonnen of andere gonne, die de giften ghehad hebben van den voorzeyden erven of renten.

Item, of ooc eeneghe erven of renten hebben vercocht gheweeist by decrete, omme schulden gheypotiqueert, daer of dat de schuldenaers weesen mochten in partye contrarie, de voorzeyde schuldeneers of huerleden erve zullen moghen wederkeeren terstont, naer de voorseyde pays, an huerleder erve alzo vercocht, mids vuldoen binnen den jare vander sculd, datze vercocht zoude weezen alleenlic, ende indien zy niet vuldaen en hadden bin den voorseyden tyde, decreyt zal bliven in zyn cracht en zal wederkeeren met vullen rechte de copere in zyn possesse, maer indyen de proprietaris wilde wederlegghen ende sustineren tieghen de scult, hy zal daer toe ontfanghen weesen mids nantisatie de pennynghen als of hy daer presend gheweeist hadde, ten ware dat by den voorseyden adiudicacie van decrete eeneghe renten hadden gheas-

zyneert ghezyn, de zelve renten zullen ten daghe van dezen payse, weder ghestelt weezen in haer loop als van te vooren.

Item, of de sculden om tpayement van den welcken men gheprocedeert hadde ter vercopynghe van erven van den gonnen die waren in pertye contrarye, waren *pour* personel, maer gheypotiqueert daer of dat de gifte ghedaen ware by recompensie in de partye daer de sculdenare woonachtich ware, ende de zelve sculdenare zal wederkeeren tsynder erve also vercocht, zonder te restitueeren de princepale pennynghen noch andre zaken, den copre van de voorseyde erve, of van hem cauze hebbende.

Item, in al andre manieren geestelic ende *proplave* daer ghegeven zyn eeneghe fenten of contumacien thiegens de ghuene weesende in pertye contrarye, zy zullen hem muegen purgieren binnen den jare tieghens wyen dat die vercreghen worden.

Item, de honderzaten van de eendre pertye ende van de andre, zullen wederkeeren toot hueren goede honroerende, tewetene, also wel de gonne dar of zy ghebruuct voor de divize beghunnen, by tyden van wylen hertoghe Kaerle, als de gonne die hemlieden sichtent verstorven zyn, ende ghebuert ; al waert zo dat de doode daer of commen zoude de voorzeyde goedynghe ware ghebuert of dat de zelve goedynghen gheleghen waren in partyen contrarye daer hem zyn maech gehouden hadde zonder dat men zoude moghen obicieren den erfghename, dat zynen voorzate viand ghestorven ware van den prinche honder wien hy ghestelt hadde zyn goedynghe, of in dienste van orloghe, tieghens hem of den zelven erfgename, dat hy inhabel ware te succedeerne, by dat zy zouden onderhouden hebben pertye contrarye van de plecke, daer de voorzeyde goedinghe voorscreven waren.

Item, als van de vruchten ende upheffene van de erven en

renten al dat upghegeven es geweeist of ghegeven, sichtent dbeghunsele van der divizen van den voorzeyden hertoghe Kaerle, toten dage van den payse, by mandementen van princhen, hueren stedehouderen of ghecommitteerden, zal blyven ghehe•en ende ghegeven, ende ne zal daer of nemmermeer vervolch ghedaen worden tieghen den commissarizen, die hem daer of honderwonden hebben, noch de gonne diese ontfanghen hebben of die daer of gheprofeteert hebben, noch tiegen den gonnen diese betaelt ende vuldaen hebben.

Item, als van de achterstellen van de renten ende pachten daer of dat de terminen verschenen zyn, of van ghevallen pachte, die noch niet ghegeven en zyn, ten hende dat gheweert zy alle manieren van processen, zy zullen bliven den ghonen dien daer of gifte hebben van den princhе.

Item, intschelicx alle sculden de persoonen zyn ghegeven by den princhе of by hueren stedehoudere, alwaert zo datter niet of ghegeven en waere, zullen bliven ten prophyte van den ghonen die daer of de gifte ghehat zullen hebben, ende als van andre zaken, dat nobiliaire es, wat gifte dat daer of ghedaen es gheweeist, zyn die maer ghegeven of dat daer of proces sy, tgheund dat men daer of vinden zal naer den pays ghepubliert, zal toebehooren den ghonen die voorseyde goedynghe toe behoorden voor dhoorloghe, ende zullenze moghen nemen ende upheffen al omme waer zy die vinden zullen, zonder dat men hemlieden zal moghen hier in eenich belet doen om wat occasoen of zake dat zy.

Item, dat honder de generalichheyt van dezen tractate, mynen voorzeyden heere den hertoghe van Oosterike ende zyne voorseyde kindren zullen zyn ende bliven quite, ende ontslegen van allen sculden die zy schuldich moghen wezen, den ghonnen die ghehouden hebben de pertye contrarye, ende ne zullen de voorseyde schuldenaers, omme wat zaken

de voorseyde schulden procederen, nemmermeer daer of moghen vervolch doen, tieghen mynen voorseyden heere den hertoghe, mynheeren zyne kindren, behoudens altoos de renten ende pencioen die zy betalen zullen van dezen daghe voorwaerts.

Item, dat omme de wederkeerne te zinen, niement ne zullen ghehouden worden eenich eed te doene den prinche of heeren, honder wien de voorzeyde goedynghen worden zullen huutghesteken, de leenhouders ende vassalen, die ghehouden worden te doene den eed van fideliteyt omme huer leenen, welcken eed hem nochtans doen zal moghen by procureur hebbende speciale macht ende bevel,

Andere artykelen ghetraytiert huuten payse van Francfoort, ooc dienende om tverstant van zeker artikelen begrepen in de pays van Tours.

Ende in alzo varre alst angaet de ghevanghenen dienaers van den zelven heere conine van de Romeynen, die ghevanghen waren te Brugghe die alsnu te Gent zyn, of helders, den conine zal zo vele doen, datze zullen ghedelevereerd worden gheheel ende al quyte van allen composycien ende costen, ende indien eeneghe alsnu ghecompozeerd hadden of fynancien betaelt, zy zullen daerof gherembourseert worden.

Item, bovendien den voorseyden heer conine van de Romeynen zal weder nemen in zyne goedwillichheyt mynheer Phylips van Cleven, ende zal hem te ghedaghene te ghebruuckene van de lande ende goedynghen die hem moghen ancleven ende toebehoren, alzo wel van zientweghe, als ter cause van mir vrauwe zinen wive.

Item, elc zal commen up zyn goedynghen onroerende in zulken state, als hy die vinden zal, ende als van den roerende goedynghen, ende ooc intschelicx van materye beneficiaten, met al datter voord ancleven mach zal ghedaen zyn, als in den pays van 82 begrepen staet.

EINDE.

F. X. BEER
kgl. Hofbuchbinder
in
MÜNCHEN
Lederergasse N° 25.

Bayerische StaatsBibliothek

Münchener DigitalisierungsZentrum Digitale Bibliothek

Maatschappij der Vlaemsche Bibliophilen

Bd.: 3. Ser., 2. 1859

Gent 1859

Belg. 170 o,III-2
urn:nbn:de:bvb:12-bsb10274174-6